

FƏRRUX RÜSTƏMOV

**AZƏRBAYCAN DÖVLƏT
PEDAQOJİ
UNİVERSİTETİNİN
TARİXİ**

II cild

Bakı - 2021

**Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin
100 illik yubileyinə həsr olunur**

**Layihənin və
ön sözün müəllifi:**

Cəfər Cəfərov
ADPU-nun rektoru,
tarix elmləri doktoru, professor

Elmi redaktor:

Asəf Zamanov
ADPU-nun elm və innovasiyalar
üzrə prorektoru, fizika-riyaziyyat
elmləri doktoru, professor

Rüstəmov F.A. Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin tarixi
(1921-2021). II cild. Bakı, ADPU 2021, 248 səh.

Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetin 100 illik tarixinə həsr edilən bu kitabda universitetin müasir idarəetmə strukturu – rektorluq, prorektorluqlar, fakültələr, kafedralar, şöbələr və bölmələr, SABAH qrupları, filiallar, müstəqil fəaliyyət göstərən qurumlar (Həmkarlar İttifaqı Komitəsi, Tələbə Həmkarlar İttifaqı Komitəsi, Tələbə Gənclər Təşkilatı, Türk Tələbələrinin İdarəetmə Şurası, Türk odası, poliklinika) və Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Kolleci haqqında məlumatlar öz əksini tapmışdır.

Kitab təhsil tarixçiləri, tədqiqatçılar və universitetin tarixi ilə maraqlananlar üçün nəzərdə tutulmuşdur.

ISBN 978-9952-8427-1-5

© FƏRRUX RÜSTƏMOV, 2021

**Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin
100 illik yubileyinin qeyd edilməsi haqqında
Azərbaycan Respublikası Prezidentinin
Sərəncamı**

2021-ci ildə respublikamızın ilk ali pedaqoji təhsil ocağının – Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin fəaliyyətə başlamasının 100 illiyi tamam olur.

Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti ölkəmizin təhsil tarixində xüsusi yer tutan, zəngin ənənələrə malik ali təhsil müəssisələrindəndir. Yarandığı vaxtdan etibarən Universitet üzərinə düşən vəzifələri həmişə layiqincə yerinə yetirmiş, respublikamızla yanaşı, bir sıra digər ölkələr üçün elmi-pedaqoji kadr hazırlanması işini müvəffəqiyyətlə həyata keçirmişdir. Azərbaycanın tanınmış ictimai, elm və mədəniyyət xadimləri arasında Universitetin çox sayda məzunları vardır.

İxtisaslaşmış ali təhsil müəssisəsi kimi Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti müəllim hazırlığı sahəsində və pedaqoji təhsilin inkişafı naminə bu gün də uğurlu fəaliyyəti ilə müstəqil Azərbaycanın inkişafına töhfələrini əsirgəmir. Universitetdə qabaqcıl elmi nailiyyətlərdən, innovativ təlim-tədris texnologiyalarından faydalanmaqla ali təhsilin məzmun və keyfiyyət göstəricilərinin təkmilləşdirilməsi istiqamətində zəruri addımlar atılır.

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq, ölkədə yüksək ixtisaslı pedaqoji və elmi-pedaqoji kadr yetişdirilməsi sahəsində mühüm xidmətlərini nəzərə alaraq, Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin 100 illik yubileyinin qeyd olunmasını təmin etmək məqsədilə qərara alıram:

1. Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyi Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin 100 illik yubileyinə dair tədbirlər planı hazırlayıb həyata keçirsin.

2. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti bu Sərəncamdan irəli gələn məsələləri həll etsin.

İlham Əliyev

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 17 aprel 2021 -ci il

GİRİŞ

Respublikada təhsil sahəsində aparılan islahatların mahiyyətinə və inkişaf dinamikasına, pedaqoji kadr hazırlığı ilə bağlı 100 illik ənənəyə, milli və beynəlxalq təcrübəyə əsaslanmaqla Pedaqoji Universitetdə həm idarəetmə strukturunun, həm də məzmunun təkmilləşdirilməsi sahəsində davamlı islahatlar həyata keçirilir. Bu da səbəbsiz deyil, çünki çevik, məqsədyönlü və səmərəli idarəetmə struktur islahatlarının aparılması zərurəti yaratmışdır.

Cəmiyyətin sosial sifarişinə, ümumtəhsil məktəbinin ehtiyaclarına və qlobal çağırışlara cavab verən yeni nəsil pedaqoji kadr hazırlamaq məqsədilə Pedaqoji Universitetdə optimal idarəetmə strukturu yaradılmış, daxili potensial səfərbərliyə alınmışdır. Universitetdə fakültə, kafedra, şöbə və bölmələrin unifikasiyası yalnız vəsaitə qənaət edilməsinə deyil, idarəçiliyin təkmilləşdirilməsinə, pedaqoji kadr hazırlığının səmərəliliyinin və keyfiyyətinin yüksəldilməsinə hədəflənmişdir. Universitetdə idarəetmənin təkmilləşdirilməsi sahəsində aparılan islahatlar optimallığa, etibarlılığa, qənaətcilliyə, çevikliyə və reallığa əsaslanır.

2015-ci ildə Azərbaycan Müəllimlər İnstitutunun ADPU-ya birləşdirilməsi nəticəsində Pedaqoji Universitetdə idarəçilik strukturunun optimallaşdırılması istiqamətində başlanan işlər (fakültələrin və kafedraların birləşdirilməsi) sonrakı illərdə dönməz xarakter aldı, ADPU-nun rektoru, prof.Cəfər Cəfərovun rəhbərliyi ilə ciddi struktur və məzmun islahatlarının aparılmasına başlandı. Öncə universitetin inkişaf strategiyasını müəyyənləşdirmək və struktur islahatlarını həyata keçirilmək üçün elmi əsaslara söykənən konsepsiya və proqram hazırlandı.

2015-2020-ci illər üçün nəzərdə tutulan Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin strateji inkişaf planı mütəxəssislər tərəfindən təhlil edilərək universitetin inkişaf istiqamətlərini özündə ehtiva edən yeni sənədlər: “Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti: mövcud vəziyyət, islahatlar, görülən işlər və inkişaf istiqamətləri (iyul – oktyabr 2016)”, “Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin tədrisin keyfiyyətinin yüksəldilməsinə dair 10 illik strateji inkişaf planı” (2016), “Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin strateji inkişaf məsələlərinə təkliflər paketi: transformasiya üçün yol xəritəsi” (2016), “2018-2021-

ci illər üzrə Strateji inkişaf planı” (2018) hazırlandı. Yerli və beynəlxalq ekspertlərin ADPU-da apardığı tədqiqatların nəticəsinə əsasən hazırlanan “Strateji inkişaf planı”nın icrasına başlandı.

2016-cı ilin iyul ayına qədər Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetində 11 fakültə, 45 kafedra olmaqla 1800 ştat mövcud idi. Onlardan 694 nəfər professor-müəllim heyəti, 908 nəfər inzibati işçi, o cümlədən 69 nəfər kitabxanaçı, 207 nəfər laborant və böyük laborant idi. ADPU Elmi Şurasının 11 iyul 2016-cı il tarixində keçirilən iclasının qərarı ilə universitetin yeni strukturu və ştat cədvəli təsdiq olundu. Aparılan optimallaşdırma nəticəsində 11 fakültənin bazasında 8 fakültə, 45 kafedranın bazasında 32 kafedra təşkil edildi. Kitabxançıların sayı 69-dan 30-a, laborant və böyük laborantların sayı 207-dən 143-ə endirildi.

Universitetdə tədris prosesinin təkmilləşdirilməsi, daha səmərəli idarəetmə mexanizminin qurulması, əməkdaşlıq mühitinin yaradılması, sağlam rəqabətin formalaşdırılması dərin elmi-metodik biliyi, kreativ düşüncəsi, geniş erudisiyası, pedaqoji-psixoloji hazırlığı, yüksək mənəvi-əxlaqi keyfiyyətləri, akademik bacarığı, tədris təcrübəsi və peşəkarlıq səviyyəsi ilə fərqlənən müəllimlərdən birbaşa asılıdır. Bu səbəbdən də təhsilverənlərin fəaliyyətinin səmərəliliyini, məhsuldarlığını və rəqabətə davamlılığını artırmaq məqsədilə müvafiq stimullaşdırıcı tədbirlər həyata keçirildi. Professor-müəllim heyətinin peşəkarlığının artırılması ən vacib məsələ kimi önə çəkildi.

Qısa bir müddətdə universitetin idarəetmə strukturunun optimallaşdırılması, təhsilverənlərin müasirləşdirilməsi, ixtisas və metodiki hazırlığının təkmilləşdirilməsi, peşəkarlıq səviyyəsinin yüksəldilməsi sahəsində zəngin təcrübə toplandı.

Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin 100 illik tarixinə həsr edilən bu kitabda universitetin müasir idarəetmə strukturu – rektorluq, prorektorluq, fakültələr, kafedralar, şöbələr və bölmələr, SABAH qrupları, filiallar, müstəqil fəaliyyət göstərən qurumlar (Həmkarlar İttifaqı Komitəsi, Tələbə Həmkarlar İttifaqı Komitəsi, Tələbə Gənclər Təşkilatı, Türk Tələbələrini İdarəetmə Şurası, Türk odası, poliklinika) və Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Kolleci haqqında məlumatlar öz əksini tapmışdır.

Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin strateji bəyannaməsi

Missiyamız

- Yüksək milli şüura malik, insan hüquqlarına hörmət edən, dərin düşüncəli, tədqiqatçı, yaradıcı və innovativ fərdlər- pedaqoqlar yetişdirmək;
- Təhsil, tərbiyə, araşdırma və digər tədbirlər vasitəsilə cəmiyyətin texnoloji, sosial-iqtisadi və mədəni səviyyəsinin yüksəldilməsinə töhfə vermək.

Gələcəyə baxışımız

- Beynəlxalq standartlara cavab verən tədqiqatçı-müəllim hazırlığını peşə təhsilinin əsasları, ixtisas və innovasiyalar istiqamətində həyata keçirmək.

Əsas dəyərlərimiz

- **Bütövlük /şəffaflıq:** ədalətli, vicdanlı və etik şəkildə davranmaq, universitetin fəaliyyətində və qərar qəbulu proseslərində güvən mədəniyyətini yaratmaq;
- **Mükəmməllik:** davamlı olaraq yüksək keyfiyyətli proqramlar, tədris, xidmət və təqaüd imkanları təqdim etməklə cəmiyyətin inkişafına xidmət göstərmək;
- **İnnovasiya:** fərdi yaradıcılıq və kreativliyi təşviq etməklə ideyaların inkişafını dəstəkləmək, karyerada yüksəlmə və dəyişməyə, dinamikaya imkan verən mühit yaratmaq;
- **Cavabdehlik:** universitetə ayrılmış resursları səmərəli idarə etməklə akademik, proqram və maliyyə bütövlüyünü təmin etmək;
- **Ehtiram:** bütün fəaliyyətdə və qərar qəbulunda kollektiv olaraq hər kəsə insani, açıq və peşəkar yanaşmaq, müxtəlifliyə açıq olmaq;
- **Əməkdaşlıq:** komanda işi, korporativ mədəniyyət, iştirakçılıq, ideya və perspektivlərin müxtəlifliyinə dəyər verməklə ümumi məqsədlər uğrunda universitetin yerli (milli), regional və qlobal səviyyədəki digər tərəfdaşlarla əməkdaşlığını genişləndirmək.

Əsas hədəflərimiz

- Tələbələr üçün universitet məmnunluğunu gücləndirmək (tələbə məmnunluğu sorğuları, müəllimlərin qiymətləndirilməsi kimi metodlar vasitəsilə);
- Tələbə nəticələrini yüksəltmək (universitetdən kənar imtahanlardan keçmə, işlə təmin olunma, ixtisaslar üzrə qəbul yerlərinin dolma səviyyəsini və s. ölçməklə);
- Universitetə dərin biliyə və geniş dünyagörüşünə malik tələbələri cəlb etmək, yüksək balla qəbul olunan tələbələrin bacarıqlarının tədqiqat-innovasiya istiqamətində inkişafına nail olmaq.

Şüarımız

- Ənənələrə sadıq, yeniliklərə açıq universitet

AZƏRBAYCAN DÖVLƏT PEDAQOJİ UNIVERSİTETİNİN ATRİBUTLARI

ADPU-nun loqosu

Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin ilk loqosu¹ ali təhsil ocağının 50, ikinci loqosu² isə 60 illik yubileyi ərəfəsində yaradılıb.

Universitetin hazırkı loqosu 2016-cı ildən istifadə olunur.

Bu loqo müasir Azərbaycan pedaqoji təhsilinin əsas çalarlarını və prinsiplərini özündə ehtiva edən, ADPU-nu təmsil etmək məqsədilə istifadə olunan qrafik işarələrdən ibarət rəsmi simvoldur. Loqonun mərkəzindəki **açıq kitab** təhsilin fasiləsizliyini, daimliyini və dünyaya açıq olduğunu ifadə edir.

Kitabı dövlət **bayrağımızın rənglərinə boyanmış aypara** əhatə edir. Bu rənglər təhsilimizdə millilik, dünyəvilik və əxlaqi-mənəvi dəyərlərə sadıqlıq prinsiplərini əks etdirmək üçün istifadə olu-

nub. Görüntü təhsilin gənc nəsli azərbaycançılıq məfkurəsi əsasında tərbiyə etmək kimi mühüm vəzifəsinə eyham vurur.

Kitabın üstündə iki bərabəryanlı düzbucaqlı üçbucağın yaratdığı kvadrat təhsilin integrativliyini, tamlığını, varisliyini və davamlılığını əks etdirir. Üçbucaqlardan biri universitetin keçmişini, ikincisi gələcəyini, ikisi bir yerdə isə bu gününü əks etdirir.

Loqo keyfiyyətli təhsilin qüdrətini və gücünü əks etdirən **qızıl rəngli əsas dairə** ilə tamamlanır. Onun üzərində universitetin tam adı və yaranma tarixi -1921-ci il qeyd olunub. "1921" yazısının sağındakı və solundakı **səkkizguşəli ulduz** Azərbaycan Respublikasının dövlət bayrağındakı müvafiq simvolu əks etdirir və loqonun mənalanmasını təmin edir.

¹ Loqonun hazırkı variantı universitetin əməkdaşı Turan Kərimli tərəfindən restavrasiya olunmuşdur.

² Loqo Əməkdar rəssam Soltan Atayev tərəfindən hazırlanmışdır.

ADPU-nun himni

Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin ilk himni 1921-ci ildə yaradılıb. Himnin (marşın) sözlərini *Abdulla Şaiq* yazmışdır. Musiqisi böyük bəstəkarımız *Üzeyir Hacıbəyliyə* məxsus olan “Gənclik marşı” tələbələrin - bilik, nur və şan ordusunun, qaranlıqlarla çarpışan, onu qovan elm və ürfan ordusunun kollektiv yürüşünü müşayiət etmək üçün nəzərdə tutulmuşdu. Həmin marşdan 1921-1927-ci illərdə, Ali Pedaqoji İnstitut Azərbaycan Dövlət Universitetinə birləşənədək istifadə olunub. Sonralar marş (hymn) unudulub, nə dahi bəstəkarın, nə də institutun arxivində qorunub saxlanılmayıb. 1998-ci ilin iyun ayının 27-də Abdulla

Şaiqin oğlu akademik Kamal Talıbzadənin təşəbbüsü ilə “Gənclik marşı”na bəstəkar Rəşad Şəfəq tərəfindən musiqi bəstələnib. “Gənclik marşı”nın 2001-ci ildə Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin 80 illik yubileyində səsləndirilməsi nəzərdə tutulub. Yubiley keçirilmədiyinə görə, təəssüf ki, “Gənclik marşı”da səsləndirilməyib.

İkinci himn 2012-ci ildə, ADPU-nun 90 illik yubileyi münasibətilə yazılmışdır. Himnin musiqisi tanınmış Azərbaycan bəstəkarı, Xalq artisti, Əməkdar incəsənət xadimi, Üzeyir Hacıbəyli adına Bakı Musiqi Akademiyasının professoru *Elnarə Dadaşovaya*, sözləri şair *Oqtay Rzaya* məxsusdur.

Soprano
Alt

söz. OQTAY RZA mus. E. DADAŞOVA

Moderato 8 ♩ *mf*

S. Yə - şa - yı - nıq, ya - rı - dı - nıq Tü - kət - mən - çəm sən - gin i - la.

A. Yə - şa - yı - nıq, ya - rı - dı - nıq Tü - kət - mən - çəm sən - gin i - la.

Ya - şın ar - tıb şo - xal - sa - da, Gənclə - gır - sən İ - dən - i - la. Mə - cun - lu - rəm cən - li çə - nıq

Şə - fəq ya - yı - rı el - dən - e - la, el - dən - e - la. Qı - lıq - da - dır an - u - şur - lu, Xoş gə - ni - miz,

xoş gə - ni - miz; Al - qu - sa - na, şy məh - tə - çəm, A - li təh - sil o - ca - gı - mız; Mİ - li a - dı -

m - a - na - yı Qay - maq - la - nıb rə - şa - gı - mız; Mə - nə - qıl - dır Və - tə - ni - miz, Mə - qəd - dər -

tor - pa - gı - mız; Al - qu - sa - na, şy məh - tə - çəm, A - li təh - sil o - ca - gı - mız, hey!

AZƏRBAYCAN DÖVLƏT PEDAQOJİ UNIVERSİTETİNİN İDARƏETMƏ STRUKTURU

Rektorluq

Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti fəaliyyətində Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasını, “Təhsil haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununu, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fərman və sərəncamlarını, Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin qərar və sərəncamlarını, Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin əmrlərini, kollegiya qərarlarını və öz nizamnaməsini rəhbər tutur. Universitet dövlətin, cəmiyyətin və şəxsiyyətin maraq və tələbatını təmin etməklə təhsil, elm, intellektual, mədəni və sosial missiyanı yerinə yetirir.

Pedaqoji Universitet yenilənmiş son nizamnaməsi ilə 4 aprel 2008-ci ildə Azərbaycan Respublikası Ədliyyə Nazirliyində təhsil müəssisəsi kimi qeydiyyatdan keçmişdir. Universitetin Nizamnaməsi ümumi, yekun, hesabat və uçot müddəalardan ibarət olmaqla aşağıdakı məsələləri əhatə edir:

- ADPU-ya tələbə qəbulu;
- ADPU-nun tədris və elmi fəaliyyəti;
- ADPU-nun müstəqilliyi;
- ADPU-da təhsilin dövlət standartları;
- ADPU-nun idarə olunması;
- ADPU-nun tələbələri, dinləyiciləri və işçiləri;
- elmi-pedaqoji kadrların hazırlanması və ixtisasının artırılması;
- maliyyə- təsərrüfat fəaliyyəti və maddi-texniki baza;
- beynəlxalq fəaliyyət.

ADPU-da idarəetmənin səmərəliliyini yüksəltmək məqsədilə Elmi Şura, rektoryanı şura, Tədris-Metodiki Şura, fakültə, kafedra və şöbələrin daxili əsasnamələrindən əlavə, daxili fəaliyyət, kargüzarlığın aparılması və işçilərin etik davranış qaydaları ilə bağlı təlimatlardan istifadə olunur. Pedaqoji Universitetin idarəetmə strukturunda **rektorluq** mühüm rol oynayır.

Rektorluq universitet üzrə tədris, elmi tədqiqat, təhsil-tərbiyə, inzibati-təsərrüfat, sosial-mədəni

və s. fəaliyyətin təşkili və idarə olunmasına, pedaqoji və elmi-pedaqoji kadr hazırlığının inkişaf strategiyasının müəyyənləşdirilməsinə və həyata keçirilməsinə ümumi rəhbərliyi həyata keçirir.

Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti Təhsil Nazirliyinin tabeliyində olan ali təhsil müəssisəsidir. Universitetin ali idarəetmə orqanı **Elmi Şura**dır. Rektorun sədrlik etdiyi şuranın səlahiyyət müddəti 3 ildir. Azərbaycan Respublikası Təhsil nazirinin 10 noyabr 1997-ci il tarixli 792 sayılı əmri ilə təsdiq olunmuş “Ali təhsil müəssisəsinin Elmi Şurası haqqında Əsasnamə”yə uyğun olaraq təşkil edilən Elmi Şura ali kollegial orqan kimi universitetimizin elmi-pedaqoji, maliyyə-təsərrüfat fəaliyyətini tənzimləyir.

Universitetə ümumi rəhbərlik ADPU-nun rektoru, tarix elmləri doktoru, professor **Cəfər Məmməd oğlu Cəfərovun** başçılıq etdiyi Elmi Şura tərəfindən həyata keçirilir. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin 23 iyun 2016-cı il tarixli Sərəncamı ilə professor Cəfər Cəfərov Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin rektoru vəzifəsinə təyin olunmuşdur.

Rektor Elmi Şuranın qəbul etdiyi qərarları təsdiq edir və universitetin fəaliyyətini istiqamətləndirir. Bu çoxşaxəli fəaliyyətin həyata keçirilməsində ona tədris işləri üzrə prorektor, elm və innovasiyalar üzrə prorektor, ümumi işlər üzrə prorektor, beynəlxalq əlaqələr üzrə prorektor, sosial və humanitar məsələlər üzrə prorektor, strateji inkişaf üzrə prorektor və digər struktur bölmələr kömək edir.

Tutduqları vəzifələrinə görə Elmi Şuranın tərkibinə ali təhsil müəssisəsinin rektoru (sədr), tədris işləri üzrə prorektoru (sədr müavini), prorektorlar, elmi katib, dekanlar, ali təhsil müəssisəsinin tərkibində fəaliyyət göstərən filialların direktorları, ADPK-in direktoru, həmkarlar təşkilatlarının sədr-ləri (əməkdaşların və tələblərin), Tələbə Elmi Cəmiyyətinin sədri və b. daxil olur.

Cəfər Məmməd oğlu Cəfərov
tarix elmləri doktoru, professor

1960-cı il aprel ayının 21-də Naxçıvan şəhərində mühəndis ailəsində anadan olmuşdur. 1977-ci ildə Bakı şəhəri 158 №-li orta məktəbi bitirmiş və Azərbaycan Dövlət Universitetinin Tarix fakültəsinə daxil olmuşdur. 1980-1983-cü illərdə universitetin göndərişi əsasında təhsilini Moskva Dövlət Universitetinin (MDU) Tarix fakültəsində davam etdirmişdir. 1983-cü ildə Moskva Dövlət Universitetinin Tarix fakültəsinin aspiranturasına daxil olmuş, 1987-ci ildə dissertasiya işini müdafiə edərək tarix elmləri namizədi elmi dərəcəsi almışdır. Moskvada təhsil aldığı dövrdə Azərbaycanlı Tələbə və Aspirantlar Şurasının sədr müavini olmuşdur. 1987-1994-cü illərdə Azərbaycan Dövlət Universitetinin (1989-cu ildən BDU) Tarix fakültəsində böyük laborant, Azərbaycan tarixi kafedrasında müəllim, baş müəllim, dosent vəzifələrində çalışmışdır. 1990-1994-cü illərdə BDU-da Tarix üzrə İxtisaslaşmış Dissertasiya Şurasının elmi katibi, 1992-1994-cü illərdə Tarix fakültəsinin dekan müavini, 1994-1998-ci illərdə Azərbaycan Respublikası Gənclər və İdman Nazirliyinin Gənclərlə İş üzrə Baş İdarəsinin rəisi vəzifələrində işləmişdir.

1998-2003-cü illərdə BMT İnkişaf Proqramı və Azərbaycan hökumətinin "Azərbaycanda QHT/İOT-lərin institusional potensialının artırılması ilə vətəndaş cəmiyyətinin gücləndirilməsi" birgə layihəsinin milli koordinatoru olmuşdur. 2000-2001-ci illərdə Fulbrayt proqramının qalibi kimi ABŞ Dövlət Departamentinin təqaüdü ilə Nyu-York Universitetinin Dövlət İdarəçiliyi Məktəbində tədqiqatçı alim vəzifəsində çalışmış, dərslərdə iştirak etmiş, mühazirələrlə çıxış etmişdir. Həmin dövrdə həm də BMT-nin mərkəzi qərargahında "Elektron Hökumət" layihəsinin icraçılarından biri olmuşdur. 2000-ci ildə ABŞ Dövlət Departamenti tərəfindən maliyyələşən Müasir Məsələlər üzrə Təqaüdlər Proqramının qalibi olmuşdur.

2002-ci ildə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti tərəfindən Azərbaycan Respublikasının İnsan Hüquqları üzrə Müvəkkili (Ombudsman) vəzifəsinə təqdim olunan 3 namizəddən biri olmuşdur. 2001-ci ilin noyabr ayında keçirilən Dünya Azərbaycanlılarının I Qurultayında Dünya Azərbaycanlılarını Əlaqələndirmə Şurasının İdarə Heyətinin üzvü seçilmiş, 2003-2004-cü illərdə Beynəlxalq Mətbuat Mərkəzinin (BMM) direktoru vəzifəsində işləmişdir.

2004-2006-cı illərdə BMT İnkişaf Proqramı və Azərbaycan hökumətinin "Azərbaycan Respublikasında yoxsulluğun azaldılması məqsədilə daxili turizmin səmərəli inkişafının təmin olunması üzrə Azərbaycan Respublikasının Gənclər, İdman və Turizm Nazirliyinə institusional yardım" birgə layihəsinin milli koordinatoru olmuşdur.

17 fevral 2010-cu ildə AMEA-nın A.A.Bakıxanov adına Tarix İnstitutunda tarix üzrə elmlər doktoru alimlik dərəcəsi almaq üçün doktorluq dissertasiyası müdafiə etmişdir. 2013-cü ildən professorudur.

Azərbaycan tarixinin müasir problemləri, XX əsrin 20-ci illərinin sonu- 30-cu illərində Azərbaycan kəndi, vətəndaş cəmiyyətinin inkişafı, dövlət idarəçiliyi və cəmiyyətin demokratikləşməsi, turizmin və ali pedaqoji təhsilin inkişaf perspektivləri ilə bağlı respublikada və xaricdə nəşr olunan 90-dan çox kitabın, tədris-metodiki vəsaitin, elmi məqalənin müəllifidir. 36 xarici ölkədə keçirilən 100-dən çox beynəlxalq seminar, konfrans və simpoziumun iştirakçısı olmuşdur. 2006-2014-cü illərdə Azərbaycan Turizm İnstitutunun, 2014-2016-cı illərdə onun bazasında yaradılan Azərbaycan Turizm və Menecment Universitetinin rektoru olmuşdur. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İ.Əliyevin 23 iyun 2016-cı il tarixli Sərəncamı ilə prof. Cəfər Cəfərov Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin rektoru vəzifəsinə təyin olunmuşdur.

2013-2016-cı illərdə "Turizm və qonaqpərvərlik tədqiqatları" jurnalının baş redaktoru olub. 2016-2019-cu illərdə ADPU-nun nəzdində fəaliyyət göstərən "Ümumi pedaqogika, pedaqogika və təhsilin tarixi", "Təlim və tərbiyənin nəzəriyyəsi və metodikası" ixtisasları üzrə Dissertasiya Şurasının sədri olub. 2019-cu ildən isə ADPU-nun nəzdində fəaliyyət göstərən FD 2.15 Dissertasiya Şurasının sədridir.

Hazırda "ADPU-nun Xəbərləri", "Təhsildə İKT", "Tarix, insan və cəmiyyət" jurnallarının baş redaktoru, "Azərbaycan məktəbi", "Kurikulum" və Moskvada nəşr edilən "İnsan kapitalı" ("Человеческий капитал" Журнал Московского университета) elmi-praktik jurnallarının, "Kommunikologiya" ("Коммуникология") beynəlxalq elmi jurnalının, Rusiya Dövlət Humanitar Universitetinin "Avrasiya tədqiqatları. Tarix. Politologiya. Beynəlxalq münasibətlər" elmi jurnalının (Вестник РГГУ. Серия «Евразийские исследования. История. Политология. Международные отношения». Научный журнал) redaksiya heyətinin üzvüdür.

Avrasiya İpək Yolu Universitetləri Konsorsiumu (ESRUC) İcraedici Şurasının üzvüdür. 2020-ci ildə Türkiyənin Ali Təhsil Keyfiyyət Şurasının xarici qiymətləndiricisi (ekspert) seçilib. 12 dekabr 2017-ci ildə Avstriyanın IMC/FH KREMS Universitetinin fəxri doktoru adına layiq görülüb.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İ.Əliyevin sərəncamı ilə "Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin 100 illiyi (1918–2018)" və "Bakı Dövlət Universitetinin 100 illiyi (1919–2019)" yubiley medalları ilə təltif olunub.

ABŞ-da təhsil alan Azərbaycanlı Məzunlar Assosiasiyasının "Təhsil sahəsində ən yaxşı nəticəyə görə" diplomu (2008), "Fəxri turizm işçisi" döş nişanı (2014), Humanist Pedaqogikanın Beynəlxalq Mərkəzi tərəfindən "Humanist pedaqogikanın cəngavəri" adı və "Ürək və qu quşu" döş nişanı (2017), Azərbaycan Respublikası Müharibə, Əmək və Silahlı Qüvvələr Veteranları Təşkilatının "General Həzi Aslanov" (2019) və Azərbaycan Vətən Müharibəsi Veteranları Birliyinin "Milli Ordunun 100 illik yubileyi" (2019) medalları və müxtəlif media mükafatları ilə təltif edilib.

Elmi Şuranın digər üzvləri ali təhsil müəssisəsinin professor-müəllim və elmi işçilərinin ümumi sayının 3-10%-ni təşkil edir. Bu miqdar rektor tərəfindən professor-müəllim və elmi işçilərin sayından asılı olaraq müəyyən edilir. Elmi Şuraya namizədlər hər bir fakültənin professor-müəllim və elmi işçilərinin ümumi iclasında gizli səsvermə yolu ilə seçilir. Elmi Şuranın tərkibinin 10%-ə qədər ali təhsil müəssisəsinin rektoru tərəfindən ümumi say əlavə olaraq təyin edilir. Fakültəyə ayrılan yerlərə iştirakçıların 50% -dən artıq və daha çox səs toplayanlar Elmi Şuraya üzv seçilmiş hesab edirlər. Hər hansı bir əməkdaş Şura üzvlüyündən çıxdığı halda, boşalan yeri həmin fakültənin nümayəndəsi mövcud qaydada vaxtından əvvəl seçki keçirilməklə tuta bilər. Elmi Şuranın üzvləri içəri-sindən Şuranın katibi seçilir, müxtəlif fəaliyyətlər üzrə komissiyalar yaradılır. Elmi Şurada həmin komissiyaların hesabatları dinlənir və müvafiq qərarlar qəbul edilir.

Azərbaycan Respublikası Təhsil nazirinin 28 fevral 2020-ci il tarixli əmri ilə təsdiq edilən **Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin Elmi Şurasının** tərkibi 62 nəfərdən ibarətdir.

Tutduqları vəzifələrinə görə Elmi Şuranın tərkibinə daxil olanlar:

- 1.Prof.Cəfərov Cəfər Məmməd oğlu – rektor, sədr
- 2.Dos.Aslanov Eldar İkrəm oğlu – tədris işləri üzrə prorektor, sədr müavini
- 3.Prof.Zamanov Asaf Dağbəyi oğlu – elm və innovasiyalar üzrə prorektor
- 4.Prof.Rzayev Fikrət Çingiz oğlu – sosial və humanitar məsələlər üzrə prorektor
- 5.Abbasadə Nigar İlqar qızı³ – beynəlxalq əlaqələr üzrə prorektor
- 6.Cəlilov Tural Rövşən oğlu – ümumi işlər üzrə prorektor
- 7.Dos.Qasımova İradə İsmayıl qızı⁴– elmi katib
- 8.Dos.İsgəndərov İsrail İsa oğlu – ADPU-nun nəzdində Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Kollecinin direktoru
- 9.Dos.Rasulov Rafiq Abduləli oğlu – Şəki filialının direktoru
- 10.Dos.Yusifova Tünzalə Vəli qızı – Şamaxı filialının direktoru
- 11.Dos.Aliyev Yusif İmrail oğlu – Quba filialının direktoru
- 12.Dos.Məcidov Mobil Kamil oğlu– Ağcabədi filialının direktoru

³ Abbasadə Nigar İlqar qızı 18 iyul 2020-ci ildə vəfat etmişdir.

⁴ Dos.Qasımova İradə İsmayıl qızı 12 oktyabr 2021-ci ildə vəfat etmişdir.

13.Dos.Sultanlı Xudayar Həzərxi oğlu – Cəlilabad filialının direktoru

14.Prof.Hüseynova Mahirə Nağı qızı – Filologiya fakültəsinin dekani

15.Prof.Rüstəmov Fərrux Abbas oğlu – İbtidai təhsil fakültəsinin dekani

16.Dos.Əliyeva Şəhla Qasım qızı – Məktəbəqədər təhsil fakültəsinin dekani

17.Dos.Axundov Asif Əbülfəz oğlu – Tarix və coğrafiya fakültəsinin dekani v.i.e.

18.Dos.Fərəcov Araz Salamulla oğlu – Riyaziyyat fakültəsinin dekani

19.Dos.Həsənova Laçın Xalid qızı – İncəsənət və fiziki tərbiyə fakültəsinin dekani

20.Dos.Mehbaliyeva Elnarə Cabir qızı – Kimya və biologiya fakültəsinin dekani

21.Dos.Daşdəmirov Arzu Oruc oğlu – Fizika fakültəsinin dekani

22.Dos.Əliyev Vaqif Kamil oğlu – Həmkarlar İttifaqı Komitəsinin sədri

23.Dos.Məmmədov Vurğun Rəhim oğlu – Tələbə Həmkarlar İttifaqı Komitəsinin sədri

24.Nəsirov İsmayıl Kamil oğlu – Tələbə Gənclər Təşkilatının sədri

Seçki yolu ilə Elmi Şuranın tərkibinə daxil olanlar:

25.Prof.Xudiyev Nizami Manaf oğlu⁵ – Azərbaycan dilçiliyi kafedrasının müdiri

26.Prof.Xəlilov Buludxan Əziz oğlu⁶ – Müasir Azərbaycan dili kafedrasının müdiri

27.Prof.İlyasov Müseyib İbrahim oğlu – Məktəbəqədər təhsilin pedaqogikası kafedrasının müdiri

28.Prof.Əliyev Ramiz İbrahim oğlu – Ümumi psixologiya kafedrasının müdiri

29.Prof.Cəbrayilov Məlikməmməd Saday oğlu – Riyazi analiz kafedrasının professoru

30.Prof.Xəlilov Zahid Abdulla oğlu – Ədəbiyyatın tədrisi texnologiyası kafedrasının professoru

31.Prof.Ağayev Bəhlul İsfəndiyar oğlu – Biologiya və onun tədrisi texnologiyası kafedrasının professoru

32.Prof.Eyvazov Edil Əli oğlu⁷ – Ümumi fizika kafedrasının professoru

33.Prof.Qasimov Himalay Ənvər oğlu – Ədəbiyyat kafedrasının professoru

34.Prof.Verdizadə Nailə Allahverdi qızı – Analitik və üzvi kimya kafedrasının professoru

35.Prof.Əliyev Bəhram Əli oğlu – Riyazi analiz kafedrasının müdiri

36.Prof.İsayev İramin Namaz oğlu – Ümumi pedaqogika kafedrasının müdiri

37.Prof.Abdullayeva Zemfira Kəlpəli qızı – Musiqi və onun tədrisi texnologiyası kafedrasının müdiri

38.Prof.Adıgözəlov Azadxan Səfərxi oğlu – Riyaziyyat və onun tədrisi texnologiyası kafedrasının professoru

39.Dos.Hacıyeva Ülviyyə Davud qızı – Xarici dillər mərkəzinin müdiri

40.Dos.Abduyev Məhəmməd Abdu oğlu – Ümumi coğrafiya kafedrasının müdiri

41.Dos.Əliyeva Sevinc İsrafil qızı – Ümumi tarix və tarixin tədrisi texnologiyası kafedrasının müdiri

42.Dos.Alxasov Oqtay Kamil oğlu – Azərbaycan coğrafiyası və coğrafiyanın tədrisi texnologiyası kafedrasının müdiri

43.Dos.Əhmədova Naibə Əhmədağa qızı – Azərbaycan tarixi kafedrasının müdiri

44.Dos.Şahbazov Aydın İsrafil oğlu⁸ – Cəbr və həndəsə kafedrasının müdiri

45.Dos.Mehdizadə Nizam Mirxas oğlu⁹ – Fiziologiya kafedrasının müdiri

46.Dos.Yusifova Anaxanın Əmiralı qızı – Biologiya və onun tədrisi texnologiyası kafedrasının müdiri

47.Dos.Ağayeva Reyhan Mirhüseyn qızı – Ümumi kimya və kimyanın tədrisi texnologiyası kafedrasının müdiri

⁵ Prof.Xudiyev Nizami Manaf oğlu 25 may 2021-ci ildə vəfat etmişdir.

⁶ Prof.Xəlilov Buludxan Əziz oğlu 28 sentyabr 2021-ci ildə vəfat etmişdir.

⁷ Prof.Eyvazov Edil Əli oğlu 31 oktyabr 2021-ci ildə vəfat etmişdir.

⁸ Dos.Şahbazov Aydın İsrafil oğlu 10 iyun 2020-ci ildə vəfat etmişdir.

⁹ Dos.Mehdizadə Nizam Mirxas oğlu 24 iyun 2021-ci ildə vəfat etmişdir.

48.Dos.Zalov Əli Zal oğlu – Analitik və üzvi kimya kafedrasının müdiri, Tələbə Elmi Cəmiyyətinin sədri

49.Dos.Məmmədov Razim Əli oğlu – Ədəbiyyat kafedrasının müdiri

50.Dos.Qəhrəmanova Qızxanım Nizaməddin qızı – Pedaqoji psixologiya kafedrasının müdiri

51.Dos.Hüseynova Nailə Tofiq qızı – Xüsusi təhsil kafedrasının müdiri

52.Dos.Məmmədov Tofiq İsa oğlu – Təsviri incəsənət və onun tədrisi texnologiyası kafedrasının müdiri v.i.e.

53.Abdullayev Eldar Əbülfəz oğlu – Fiziki tərbiyə və onun tədrisi texnologiyası kafedrasının müdiri

54.Dos.Musayeva Səadət Müseyib qızı – Əməyin texnologiyası kafedrasının müdiri

55.Dos.Cəlilova Sevinc Xasay qızı – Fizikanın tədrisi texnologiyası kafedrasının müdiri

56.Dos.Rzayeva Yaqut Tosif qızı – İbtidai təhsilin pedaqogikası kafedrasının müdiri

57.Dos.Tağıyeva Samirə Cəmil-Cahid qızı – Riyaziyyatın ibtidai kursunun tədrisi texnologiyası kafedrasının müdiri

Rektorun təqdimatına əsasən Elmi Şuranın tərkibinə daxil olunanlar:

58.Mehdiyev Ümid Səməndər oğlu – rektorun müşaviri

59.Dos.Əliyev Sənan İsfəndiyar oğlu – Tədris departamentinin direktoru

60.Psix.ü.f.d.Mürsəlbəyova Lalə Vaqif qızı – SABAH mərkəzinin rəhbəri

61.Prof.Bayramov İbrahim Məhəmməd oğlu – Magistratura və doktorantura şöbəsinin müdiri

62.S.e.ü.f.d. Sadıqov Rəşad Əsəd oğlu – Davamlı təhsil və innovasiyalar üzrə şöbənin müdiri

ELMI ŞURANIN ÜZVLƏRİ

prof.C.Cəfərov

dos.E.Aslanov

prof.A.Zamanov

prof.F.Rzayev

prof.M.Hüseynova

T.Cəlilov

K.Pirverdiyeva

Ü.Mehdiyev

dos.S.Əliyev

dos.V.Əliyev

*dos. İ. İsgəndərov**dos. R. Rəsulov**dos. Y. Aliyev**dos. T. Yusifova**dos. M. Məcidov**dos. X. Sultanlı**prof. F. Rüstəmov**p.ü.e.d. Ş. Əliyeva**dos. A. Fərəcov**dos. L. Həsənova**dos. E. Mehbalıyeva**dos. A. Daşdəmirov**dos. A. Axundov**prof. B. Ağayev**prof. M. Cəbrayilov**prof. H. Qasımov**prof. Z. Xəlilov**prof. N. Verdizadə**prof. A. Adıgözəlov**prof. İ. İsayev*

*prof. R. Əliyev**prof. M. İlyasov**prof. B. Əliyev**prof. Z. Abdullayeva**prof. İ. Bayramov**c.ü.e.d. M. Abdüev**k.ü.e.d. Ə. Zalov**t.ü.e.d. S. Əliyeva**p.ü.e.d. Q. Qəhrəmanova**dos. Y. Rzayeva**dos. A. Yusifova**dos. R. Məmmədov**dos. N. Əhmədova**dos. S. Tağıyeva**dos. S. Musayeva**dos. N. Hüseynova**dos. O. Alxasov**dos. R. Ağayeva**dos. Ü. Hacıyeva**dos. S. Cəlilova*

dos.L.Mürsəlbəyova

s.e.ü.f.d.R.Sadıqov

E.Abdullayev

dos.V.Məmmədov

İ.Nəsirov

Mövcud əsasnaməyə uyğun olaraq Elmi Şuranın tərkibində 3 komissiya yaradıla bilər: 1) təhsil və elm; 2) sosial-iqtisadi; 3) təsərrüfat fəaliyyəti.

2020-ci ildə təhsil və elm komissiyası aşağıdakı tərkibdə formalaşdırılmışdı: prof.Asəf Zamanov (sədr), prof.Bəhlul Ağayev, prof.Edil Eyvazov, prof.Fərrux Rüstəmov, prof.Buludxan Xəlilov, prof.Nailə Verdizadə, prof.Rəhim Rzayev və dos.İradə Qasımova (katib).

Elmi şurada 2010-2015-ci tədris ilində 4 elmlər doktorluğu, 26 fəlsəfə doktorluğu dissertasiyasının mövzusu təsdiq edilmiş, 5 dissertasiya mövzusunun adının dəyişdirilməsi barədə qərar qəbul edilmişdir. 19 nəfərə dosent elmi dərəcəsinin, 6 nəfərə professor elmi adının verilməsi ilə bağlı

AAK qarşısında vəsatət qaldırılmışdır. Vəzifə müddəti bitmiş 9 professor yenidən öz vəzifəsinə seçilmişdir.

2016-2021-ci tədris ilində 9 elmlər doktorluğu, 23 fəlsəfə doktorluğu dissertasiyasının mövzusu təsdiq edilmiş, 17 dissertasiya mövzusunun adının dəyişdirilməsi ilə bağlı qərar qəbul edilmişdir. 34 nəfərə dosent elmi dərəcəsinin, 9 nəfərə professor elmi adının verilməsi ilə bağlı AAK qarşısında vəsatət qaldırılmışdır. Vəzifə müddəti bitmiş 9 professor yenidən öz vəzifəsinə seçilmişdir.

Elmi Şuranın 8 noyabr 2017-ci il tarixli iclasında Beynəlxalq Türk Mədəniyyəti Təşkilatı - TÜRKSOY-un üzvü olan ölkələrlə şəbəkə tərəf-

Elmi Şuranın iclası

daşığına nail olmaq, beynəlxalq əməkdaşlığı inkişaf etdirmək, birgə təhsil layihələri həyata keçirmək məqsədi ilə universitetdə *Türksöy kafedrası* yaradılmış, elm və innovasiyalar üzrə prorektor, professor Asəf Zamanov yeni yaradılan kafedraya müdir vəzifəsinə seçilmişdir.

Elmi Şuranın 30 yanvar 2019-cu il tarixli iclasında “ADPU-nun fəxri doktoru”, “ADPU-nun fəxri professoru” adlarının verilməsi, ADPU-nun “Şərəf kitabı”nın hazırlanması və auditoriyalara fəxri adların verilməsi haqqında əsasnamə təsdiq edilmişdir. Əsasnamədə fəxri adların, əsasən, ADPU əməkdaşı olmayan, təhsilin, elmin, texnikanın, sənayenin, idarəetmənin, beynəlxalq münasibətlərin inkişafında, sülhün qorunması və möhkəmləndirilməsində xüsusi xidmətləri olan şəxslərə verilməsi nəzərdə tutulmuşdur.

5 mart 2021-ci ildən universitet əməkdaşlarının monoqrafiyalarının nəşrinə icazə verilməsi məsələsinə də Elmi Şurada baxılması qərara alınmışdır. İndiyə kimi Elmi Şurada p.ü.f.d. Məhbubə Məmmədovanın “Ümumi təhsilin məzmununun pedaqoji problemləri”, prof.Müseyyib İlyasovun “Müasir təhsil: ənənədən innovasiyaya”, f.ü.f.d. Sevinc Quliyevanın “Azərbaycan ədəbiyyatında multikulturalizmin bədii inikası” monoqrafiyalarının nəşrinə icazə verilmişdir.

Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetində *Rektoryanı Şura* fəaliyyət göstərir¹⁰. Şuranın sədri ADPU-nun rektoru, tarix elmləri doktoru, professor Cəfər Cəfərovdur.

Rektoryanı Şura universitetin bütün sahələrdəki fəaliyyətini, tədris-metodiki, elmi, sosial, humanitar, beynəlxalq əlaqələr, maliyyə-iqtisadi və təsərrüfat fəaliyyəti məsələləri ilə bağlı qərarların vaxtında qəbulunu və optimallığını təmin edən rektor yanında operativ-məşvərətçi orqandır. Əsasnaməyə görə, Şuranın tərkibinə *rektor* prof.Cəfər Cəfərov, *prorektorlar* (dos.Eldar Aslanov, prof. Asəf Zamanov, Tural Cəlilov, prof.Fikrət Rzayev, prof.Mahirə Hüseynova, Könül Pirverdiyeva), *Tədris departamentinin direktoru* (dos.Sənan Əliyev), *Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Kollecinin direktoru* (dos.İsrail İsgəndərov) və *filialların direktorları* (dos.Rafiq Rasuloğlu, dos.Mobil Məcidov, dos.Yusif Aliyev, dos.Tünzalə Yusifova, dos.Xudayar Sultanlı) *Həmkarlar İttifaqı Komitəsinin* (dos.Vaqif Əliyev) və *Tələbə Həmkarlar İttifaqı Komitəsinin* (dos.Vurgun Əyyubov) sədrləri daxildir. Rektoryanı şuranın iclaslarına müzakirə edilən məsələlərə uyğun olaraq digər struktur rəhbərləri də dəvət oluna bilər.

Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin Rektoryanı Şurası haqqında Əsasnamə 6 maddədən

Rektoryanı müşavirə

¹⁰ *Rektoryanı Şuranın Əsasnaməsi ADPU Elmi Şurasının 30 dekabr 2019-cu il tarixli iclasında təsdiq (Protokol № 5) edilmişdir.*

Rektorluqda

ibarətdir. Burada ümumi və yekun müddəalar verilmiş, Şuranın əsas funksiyaları, səlahiyyətləri, işinin təşkili qaydaları izah edilmişdir.

Rektorluğun strukturuna *rektorun müşavirləri, köməkçisi, elmi katib, baş hüquqşünas, ümumi şöbə, maliyyə şöbəsi, insan resursları şöbəsi, keyfiyyətin təminatı şöbəsi, operator və stenografçı* daxildir.

ADPU rektorunun müşavirləri vəzifəsində prof. **Vilayət Əliyev** və **Ümid Mehdiyev**, köməkçisi vəzifəsində 2016- ci ilin noyabr ayından **Riyad Rüstəmli** çalışır. 2016-cı ilin aprelindən 2017-ci ilin may ayına kimi **Ümid Mehdiyev** rektorun köməkçisi vəzifəsində işləyib. Rektorun referenti vəzifəsində **Aygün Heydərova** çalışır.

Elmi katib universitetin Elmi Şurasının iş planının layihəsini hazırlayır, şuranın işini və iclasların keçirilməsini təsdiq edilmiş plana uyğun təşkil edir. Elmi Şuranın iclaslarında müzakirə olunaacaq məsələlərə dair zəruri materialları əvvəlcədən Elmi Şuranın üzvlərinə çatdırır, Şurada baxılacaq məsələlərə dair uyğun sənədləri yoxlayıb qəbul edir. Elmi Şuranın iclaslarının protokollarını tərtib edərək Şuranın sədri ilə birlikdə imzalayır. Protokolların və digər zəruri sənədlərin saxlan-

masını təmin edir. Elmi adların verilməsi ilə bağlı Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Ali Attestasiya Komissiyasının müvafiq qurumları ilə əlaqə saxlayır, respublikanın, eləcə də xarici ölkələrin təhsil və elm müəssisələrindən daxil olan elmi işlərə rəylərin hazırlanmasını təşkil edir. Tədris ilinin sonunda Elmi Şuranın işi haqqında hesabat hazırlayır və Elmi Şuranın sədrinə təqdim edir.

Son illər Elmi Şuranın elmi katibi vəzifəsində *dos.Laçın Həsənova* (2007-2015), *dos.Elnarə Mehbalıyeva* (2016-2017), *dos.Asif Axundov* (2017-2019), *dos.İradə Qasımova* (2019-2021) çalışmışlar. *2021-ci ildən* Elmi Şuranın elmi katibi vəzifəsini elmi katibin köməkçisi *Şəfa Əhmədova* yerinə yetirir.

ADPU-nun **baş hüquqşünası** vəzifəsində 1986-cı ildən **Zakir Nağıyev** çalışır. Zakir Nağıyev hüquqşünas **Gülzarə Xəlilova** ilə birlikdə universitetdə qanunçuluğun tələblərinə uyğun hazırlanan əmr, təlimat, əsasnamə layihələrinə nəzarəti həyata keçirir, zəruri hallarda bu sənədlərin hazırlanmasında iştirak edir. İctimai təşkilatlara köməklik göstərir, kollektiv arasında hüquqi maarifləndirmə işini həyata keçirir.

Ümumi şöbə

Təşkilati struktur kimi rektorluğun tərkibinə aid olan **ümumi şöbə** 1921-ci ildə *dəftərxana* adı ilə fəaliyyətə başlamışdır. 2016-cı ildə universitetdə struktur dəyişikliyi ilə əlaqədar olaraq dəftərxana **ümumi şöbə** adlandırılmışdır.

Ümumi şöbə universitetin digər struktur bölmələrinin fəaliyyəti ilə bağlı kargüzarlıq, sənəd

Ümumi şöbənin əməkdaşları

dövriyyəsi, arxiv, vətəndaşların qəbulu və onların müraciətlərinə baxılması sahəsində işlərin təşkilini və tənzimlənməsini həyata keçirir. Universitetə daxil olan müraciətləri qəbul edir, qeydiyyat alır, sənədlərin surətlərini və rəhbərliyin göstərişini aidiyyəti qurumlara çatdırır, ADPU-dan digər təşkilat, qurum və vətəndaşlara göndərilən sənədlərin ünvanlarına vaxtında çatdırılmasını təmin edir.

1973-1982-ci illərdə şöbə müdiri vəzifəsində Nailə Bayramova çalışmışdır. 1982-ci ildən şöbəyə **Xuraman Əliyeva** rəhbərlik edir. Ümumi şöbədə 11 nəfər: *müdür* Xuraman Əliyeva, *baş mütəxəssis* Əlövsət Hübətov, *mütəxəssislər* Nigar Ələkbərova, Sevil Xəlilova, Tükəzban Mustafayeva, *kargüzar* Aygün Yusifova, *operatorlar* Rəbiyyə Məmmədova, Pərvanə Qasımova, Leyla Həsənova, Jalə Quliyeva və *kuryer* Elnarə Qocayeva çalışır.

Maliyyə şöbəsi

Pedaqoji Universitet yarandığı ilk gündən burada mühasibatlıq şöbəsi fəaliyyət göstərir. 1921-1927-ci illərdə mühasibatlıq institutla yanaşı, həm də A.Şaiq "Nümunə məktəbi"nin və pansionatın (yataqxananın) təsərrüfat fəaliyyətinin mühasibat uçotunu aparmışdır. Son illərdə struktur dəyişikliyi ilə əlaqədar olaraq mühasibatlıq şöbəsinin funksiyası genişləndirilmiş və o, **maliyyə şöbəsi** adlandırılmışdır.

Maliyyə şöbəsi:

-maliyyə vəsaitinin təyinatı üzrə və səmərəli istifadə edilməsini və xərclərin uçotunu, xərclər smetalarının icrasını, müəssisələrarası hesablaşmaları, pul vəsaitlərinin və maddi qiymətlilərin saxlanması, müvafiq qanunvericiliyə uyğun olaraq əsas vəsaitlərin, qeyri-maddi aktivlərin və dövriyyə vəsaitlərinin inventarizasiyasını həyata keçirir, təyin olunmuş komissiya köhnəlmiş və yararsız hala düşmüş inventarları yoxlayıb silinməsinə təmin edir;

- universitetin işçilərinə əmək haqlarının və digər ödəmələrin (o cümlədən, ezamiyyə xərclərinin) hesablanması və vaxtında ödənilməsinə, habelə əmək haqlarından və digər ödəmələrdən vergi və tutulmaların hesablanaraq vaxtında aidiyyəti üzrə ödənilməsinə və öhdəliklərin icrasına və

Maliyyə şöbəsinin əməkdaşları

digər maliyyə-təsərrüfat faktlarının düzgünlüyünə daimi nəzarəti təmin edir.

Maliyyə şöbəsi həm də mühasibatlıq sənədlərinin çoxaldılması, tərtib edilməsi və arxivə təhvil verilməsinin müəyyən edilmiş qaydada həyata keçirilməsinə nəzarət edir. Şöbə *əmək haqqının uçotu, ödənişli təhsilin və təqaüdün uçotu, planlaşdırma, maliyyə bölməsi və mal- material* bölmələrindən ibarətdir.

Uzun illər universitetin maliyyə şöbəsinə *Nəsrəddin Musayev* rəhbərlik etmişdir. 2017-ci ildən şöbəyə baş mühasib *Mətanət Quliyeva* rəhbərlik edir.

İnsan resursları şöbəsi

Şöbənin fəaliyyətinin əsas məqsədi universiteti vəzifəyə uyğun peşəkar kadrlarla təmin etmək, universitetdə daim komanda ruhunun saxlanılmasına, maddi, mənəvi və sosial tələbatların ödənilməsi yolu ilə əməkdaşların motivasiyasının yaxşılaşdırılmasına, onların universitetə bağlılığına nail olmaqdır.

Şöbənin əsas funksiyası: 1) universitetin strateji inkişaf planına uyğun olaraq insan resurslarını planlaşdırmaqdan; 2) universitetə kadrların cəlb edilməsi, seçilməsi, iş qəbulu və işdən azad edilməsi ilə bağlı əməliyyatları həyata keçirməkdən; 3) əməkdaşların xidməti fəaliyyətlərini qiymətləndirmək və onların motivasiyasını həyata keçirməkdən; 4) əməkdaşların training və tədris kurslarında iştirakını təmin etməkdən; 5) əməkdaşların əməyinin stimullaşdırılması məqsədilə təkliflər hazırlamaqdan; 6) müəyyən edilən meyarlar əsasında işçilər haqqında məlumat bazasını formalaşdırmaqdan; 7) insan resursları üzrə sənədləşmə və kadr-uçot işlərini aparmaqdan ibarətdir.

Şöbə qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş digər funksiyaları da, o cümlədən, əmək kitabçalarının qəbulu, doldurulması, saxlanması və işçilərin şəxsi işlərinin hazırlanmasını həyata keçirir. Müəyyən olunmuş müddət bitdikdən sonra professor-müəllimlərin, tədris köməkçi və texniki heyətin sənədlərinin arxivə təhvil verilməsinə nəzarət edir. İşçilərin əmək fəaliyyətinə dair arayışların, pensiya sığortasına dair müvafiq sənəd-

Hazırda şöbədə *baş mühasib* Mətanət Quliyeva, *baş mühasibin müavini* Ruslan Hacıyev, *aparıcı mütəxəssislər* İkrəm Aslanov, İradə Cəli-lova, Fidan Nağıyeva, Pərvanə Osmanova, Firuzə Rəcəbova, Elnur Rzayev, Rəna Rzayeva, *mühasiblər* Təranə Əliyeva, Ülfət Əmirli, Xalidə Hüseynli, Namiq Hüseynov, Nailə İsgəndərova, Maya Ocaq-verdiyeva, Luiza Qurbanova, Bəsti Sadıqova, Sə-dət Yelmarlı, *iqtisadçılar* Toğrul Babayev, Arzu Mehtiyeva, *aparıcı iqtisadçı* Rəna Səfərova və *operator* Xanım Vahidova çalışır.

lərin hazırlanmasını həyata keçirir. Şöbəyə ayrı-ayrı vaxtlarda *Rəşid Zeynalov* (1957-1994), *Nigar Rəhimova* (1994-2016), *Avtandil Bayramov* (2016-2017) rəhbərlik etmişdir.

İnsan resursları şöbəsinə 2017-ci ildən *Qum-ral Qədimova* rəhbərlik edir. Şöbədə *bölmə müdiri* Rəna Qaralova, *baş mütəxəssis* Kifayət Qurbanova, *mütəxəssislər* İlahə Nağıyeva, Aysel İbrahimova, Rəvanə Rəsulova, Səkinə Abdurəhmanova, Zeynəb Həsənova, *nəzarətçilər* Sevda Ağamirzəyeva, Ay-şən Bayramova, Səidə Səlimova, *operator* Nigar Süleymanova və *statist* Aida Əliyeva çalışır.

İnsan resursları şöbəsinin əməkdaşları

Keyfiyyətin təminatı şöbəsi

Avropa ali təhsil məkanında daxili keyfiyyət təminatı üzrə standartlar və təlimatlar (ESG) Avropa Tələbələr Birliyi (ESU), Ali Təhsil Müəssisələrinin Avropa Assosiasiyası (EURASHE), Avropa Universitetlər Assosiasiyası (EUA) ilə birlikdə Ali Təhsildə Keyfiyyətə Təminat üzrə Avropa Assosiasiyası (ENQA) tərəfindən hazırlanmış təklif əsasında ali təhsil məsələlərinə cavabdeh olan nazirliklər tərəfindən 2005-ci ildə qəbul olunub. Qəbul olunmuş ESG standartlarına uyğun olaraq Pedaqoji Universitetdə 2018-ci ildə *Keyfiyyətin təminatı şöbəsi* yaradılıb, 6 mart 2019-cu ildə onun əsasnaməsi təsdiq olunub.

Bu şöbə universitetdə əməkdaşların tədris və elmi fəaliyyətinin keyfiyyətinin yüksəldilməsinə xidmət edən bir sıra layihələr həyata keçirir:

- 1) professor-müəllim heyətinin rəqabətliliyinin artırılması;
- 2) tələbələrin sosiallaşması və məmnunluğu;
- 3) universitetin idarəetmə sisteminin təkmilləşdirilməsi və s.

Şöbəyə 2018-2019 -cu illərdə siyasi elmlər üzrə fəlsəfə doktoru *Rəşad Sadıqov* rəhbərlik edib. 2019-cu ildən şöbənin müdiri vəzifəsində fizika üzrə fəlsəfə doktoru, dosent *Qalib Şərifov* çalışır. Şöbədə baş mütəxəssislər Lətif Kəngərinski və Şəbnəm Musayeva fəaliyyət göstərir.

Şöbənin əməkdaşları "Azərbaycan Universitetlərində Keyfiyyətə Təminat Mərkəzlərinin yaradılması və inkişaf etdirilməsi (EQAC)" layihəsi çərçivəsində İsveç, İngiltərə, İspaniya və Litvada təlimlərin iştirakçısı olublar.

Keyfiyyətin təminatı şöbəsinin əməkdaşları

Şöbənin əməkdaşları tərəfindən fakültə və filiallarda EQAC layihəsi və Avropa ali təhsil məkanında keyfiyyət təminatı üzrə standartlar və təlimatlarla (ESG) bağlı infodaylar təşkil edilir.

30 mart-19 aprel 2021-ci ildə tədris, öyrənmə mühiti, təchizat və gözləntilərlə bağlı 60 sualdan ibarət tələbə məmnunluğunu öyrənmək məqsədi ilə meqasorğu keçirilib. Şöbə tərəfindən 2 dəfə professor-müəllim heyətinin fəaliyyəti 70 meyar üzrə dəyərləndirilib.

- professor-müəllim heyətinin, kafedraların və fakültələrin mövcud pedaqoji, elmi-tədqiqat, tərbiyə və ictimai fəaliyyətinin vəziyyətinin obyektiv şəkildə qiymətləndirilməsi;

- professor-müəllim heyətinin universitet daxilində və ictimai həyatdakı (elm-təhsil sahəsinə aid və ya dövlət əhəmiyyətli) fəaliyyətinin səviyyəsinin vahid meyarlar əsasında qiymətləndirilməsi;

- fakültələrin və kafedraların resurslarının, tədris işinin təşkilinin və elmi-tədqiqat işlərinin səviyyəsinin müəyyənləşdirilməsi;

- professor-müəllim heyətinin, kafedra və fakültələrin tədris prosesinin yaxşılaşdırılmasına fərdi və kollektiv töhfəsini nəzərə almaqla onların maddi və mənəvi həvəsləndirilməsi;

- professor-müəllim heyətinin, kafedra və fakültələrin reyting qiymətləndirməsinin nəticələrini ümumiləşdirməklə onların fəaliyyətinin dinamikasının izlənilməsi.

Reyting qiymətləndirilməsi 3 istiqamət üzrə aparılır:

- pedaqoji fəaliyyət;
- elmi-tədqiqat fəaliyyəti;
- ictimai fəaliyyət.

Fərdi reyting müəllimin cari ildə topladığı balın 75 faizi və ötən ildə topladığı balın 25 faizinin cəminə əsasən formalaşır. Kafedranın professor-müəllim heyətinin topladığı ballar əsasında kafedranın reyting balı formalaşdırılır. Kafedra müdirinin reytinginə öz fəaliyyəti ilə yanaşı, kafedranın reytingi də təsir edir.

Bütün kafedraların topladıqları orta ballar əsasında fakültənin reytingi müəyyən olunur. Dekan

nın reytinginə öz fəaliyyəti ilə yanaşı, fakültənin reytingi də təsir edir.

2018-ci və 2019-cu illərdə ilk üç yeri *Filologiya* (dekan prof.Mahirə Hüseynova), *İbtidai*

təhsil (dekan prof.Fərrux Rüstəmov) və *Məktəbəqədər təhsil, psixoloji xidmət və korreksiyaedici təlim* (dos.Şəhla Əliyeva) fakültələri tutmuşdur.

2018 -2019-cu illərdə fakültələrin reyting cədvəli

Fakültələr	Reyting balı	
	2018	2019
Filologiya	245,8	380
İbtidai təhsil	209	314,6
Məktəbəqədər təhsil, psixoloji xidmət və korreksiyaedici təlim	207	256,3
Tarix və coğrafiya	167,8	177,5
Riyaziyyat və informatika	150,7	166,2
Fizika və texnologiya	150	202,8
Kimya və biologiya	97,7	152,6
Musiqi, təsviri incəsənət, fiziki tərbiyə və çağırışa qədər hazırlıq	65,2	97

Fakültələrdən fərqli olaraq, kafedraların reytingində illər üzrə ciddi fərq yaranmışdır.2018-ci ildə olduğu kimi, 2019-cu ildə də *Müasir Azərbaycan dili kafedrası* (prof.Buludxan Xəlilov) liderlik etmişdir. *İbtidai təhsilin pedaqogikası* kafedrası (dos.Yaqut

Rzayeva) 3-cü yerdən 2-ci yerə, *Kompüter elmləri kafedrası* (dos.Səadət Mazanova) 5-ci yerdən 3-cü yerə yüksəlmişdir. 2019-cu ildə *Ümumi pedaqogika kafedrası* (prof.İramin İsayev) 307,7 balla 3-cü yerə yüksəlmişdir.

2018 -2019-cu illərdə kafedraların reyting cədvəli

Kafedralar	Reyting balı	
	2018	2019
Müasir Azərbaycan dili	638	729
İqtisadi coğrafiya və coğrafiyanın tədrisi metodikası	254	-
İbtidai təhsilin metodikası və pedaqogikası (İbtidai təhsilin pedaqogikası)	230,9	397,2
Yaş və pedaqoji psixologiyası	222,2	-
Hesablama riyaziyyatı və informatika (Kompüter elmləri)	194	253,1
Ümumi fizika	173,2	-
Analitik və üzvi kimya	113,7	223,5
Musiqi və onun tədrisi metodikası	81,9	116,3
Xüsusi təhsil	-	291,6
Fizikanın tədrisi metodikası	-	247
Ümumi pedaqogika	-	307,7

Pedaqoji Universitetin fakültələrində elmi şuralar və tədris-metodiki şuralar, filiallarda elmi şuralar, Pedaqoji Kollecdə Pedaqoji Şura fəaliyyət göstərir. Bu qurumlar Pedaqoji Universitetin nəzdində fəaliyyət göstərən təhsil müəssisələrində kollegiallığı təmin edir.

İdarəetmədə optimallığı, demokratikliyi, şəffaflığı və kollegiallığı təmin etmək üçün Pedaqoji Universitetdə *Ağsaqqallar Şurası* (sədr prof.Məlik-məmməd Cəbrayilov), *İntizam komissiyası* (sədr Tural Cəlilov), tədris-yardımcı heyətin iş qəbulunu həyata keçirən *Müsabiqə komissiyası*, tədris prosesində və o cümlədən imtahan sessiyası zamanı universitetdən kənar ictimai nəzarəti həyata keçən *İctimai şura*, dissertasiya mövzularının müzakirəsi, elmi adların verilməsi, monoqrafiyaların nəşri, xarici elmi konfranslara ezam olunma və digər elmi məsələlərlə bağlı qərar verən *Elm komissiyası* (sədr prof.Asəf Zamanov), işçilərin attestasiyasına məsul olan *Attestasiya komissiyası*, tədrisin keyfiyyətinə nəzarət edən *Keyfiyyət komissiyası*, habelə *Gənc Alimlər Şurası* və s. ictimai qurumlar və ictimai özünüidarə orqanları (*Həmkarlar İttifaqı Komitəsi*,

İctimai Şuranın üzvləri

Tələbə Həmkarlar Komitəsi, Tələbə-Gənclər Təşkilatı, Tələbə Elmi Cəmiyyəti) fəaliyyət göstərir.

İctimai Şuranın iclası

Tədris işləri üzrə prorektorluq

Pedaqoji Universitetin tədris işləri üzrə prorektoru vəzifəsində 1996-2017-ci illərdə fizika-riyaziyyat elmləri doktoru, professor **Məlikməmməd Saday oğlu Cəbrayilov** işləmişdir. 2017-ci ilin

dekabr ayından tədris işləri üzrə prorektor vəzifəsində siyasi elmlər üzrə fəlsəfə doktoru, dosent **Eldar İkrəm oğlu Aslanov** çalışır. Ona R.Süleymanova və K.Abdullayeva kömək edir.

Eldar İkrəm oğlu Aslanov siyasi elmlər üzrə fəlsəfə doktoru, dosent

19 yanvar 1976-cı il tarixində Kürdəmir rayonunun Sığırılı kəndində anadan olub. Ümumi orta təhsilini Sığırılı kənd orta məktəbində (1983-1993) alıb. 1993-1997-ci ildə Bakı Sosial İdarəetmə və Politologiya İnstitutunda (hazırkı Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyası) siyasi elmlər üzrə bakalavr pilləsində təhsil alıb. 1994-cü ildən Azərbaycan Maarifçi Gənclər Təşkilatının sədri, 2006-cı ildən Beynəlxalq Mətbuat Klubunun Direktoru, 1996-2000-ci illərdə Azərbaycan Respublikası Gənclər Təşkilatları Milli Şurasının (ARGTMS) komissiya sədri və Məclis sədri, 1999-2000-ci illərdə Azərbaycan Milli QHT Forumunun Ekspert Şurasının üzvü kimi müxtəlif ictimai vəzifələri daşıyıb. 1997-ci ildə Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin Sosial siyasət daimi komissiyasının eksperti olub. 1997-1999-cu illərdə Türkiyə və Orta Şərq Dövlət İdarəçilik İnstitutunda dövlət idarəçiliyi üzrə magistr təhsili alıb, "Azərbaycan Respublikasının neft siyasətinin siyasi, iqtisadi və strateji aspektlərinin analizi" mövzusunda magistr dissertasiyası müdafiə edib. 2000-2003-cü illərdə BMT-nin İnkişaf Proqramının "Azərbaycanda Vətəndaş Cəmiyyətinin Gücləndirilməsi" layihəsində məsul əməkdaş olub. 2003-2007-ci illərdə Ankara Universitetində siyasi elmlər üzrə doktorantura təhsili alıb, "Azərbaycan Respublikasında dövlət idarəçiliyində islahatlar" (2007) mövzusunda fəlsəfə doktorluğu dissertasiyasını müdafiə edib. "Ölkədə turizmin səmərəli inkişafına kömək etməklə Azərbaycan Respublikasında yoxsulluğun azaldılması məqsədilə Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinə İnstitusional Yardım" (2007-2008) və "Azərbaycanda turizm sektorunun rəqabət qabiliyyətliliyinin yüksəldilməsi" (2009-2010) layihələrində ekspert kimi çalışıb. 2007-2011-ci illərdə BMTİP-lə Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin Azərbaycan Turizm İnstitutunda qurduqları Tədqiqat və İnkişaf Mərkəzinə rəhbərlik edib. Rəhbəri olduğu dövrdə həmin mərkəz tərəfindən 20-dən çox tədqiqat layihəsi həyata keçirilib. Müxtəlif vaxtlarda Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında QHT-lərə Dövlət Dəstəyi Şurasının və Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında KİV-lərin İnkişafına Dövlət Dəstəyi Fondunun eksperti olub.

1999-cu ildən Dövlət İdarəçiliyi Mütəxəssisləri Cəmiyyətinin, 2003-cü ildən Vətəndaş Cəmiyyəti Klubunun, 2005-ci ildən Azərbaycan Sosial və Siyasi Elmlər Assosiasiyasının, 2010-cu ildən "SKAL International"-in üzvü, 2008-ci ildə yaradılan "Turizmin İnkişafına Kömək" İctimai Birliyinin təsisçisidir.

2005-ci ildən Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyasının Dövlət qulluğu və kadr siyasəti kafedrasında müəllim, baş müəllim, dosent vəzifələrində çalışıb. Hazırda dosent kimi fəaliyyətini davam etdirir.

Azərbaycan Turizm İnstitutunda (2011-2014) və Azərbaycan Turizm və Menecment Universitetində (2014-2017) tədris işləri üzrə prorektor vəzifəsində çalışıb. Azərbaycan Turizm İnstitutunun Elmi Şurasının üzvü (2009-2012), sədr müavini (2012-2017), Tədris Metodiki Şurasının sədri (2012-2017) və "Turizm və qonaqpərvərlik tədqiqatları" jurnalının redaksiya heyətinin üzvü (2014-2017) olub. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında AAK-ın 16 iyun 2016-cı il tarixli qərarı ilə ona dosent elmi adı verilib. 2016-2017-ci illərdə Azərbaycan Turizm və Menecment Universitetində rektor vəzifəsini icra edib. 2017-ci ilin 22 dekabrından Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin tədris işləri üzrə prorektoru vəzifəsində çalışır. Universitetin Tədris Metodiki Şurasının sədridir. 50-yə yaxın elmi məqalə və kitabın müəllifidir

Azərbaycan Respublikası Gənclər Təşkilatları Milli Şurasının (2000), Bakı şəhər İcra Hakimiyyəti Başçısı Aparatının Gənclər və İdman Baş İdarəsinin (2001), Azərbaycan Milli QHT Forumunun (2003), Mədəniyyət İşçiləri Müstəqil Həmkarlar İttifaqının Respublika Komitəsinin (2004), Gənclər, İdman və Turizm Nazirliyinin (2005; 2006), Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyasının (2010) Fəxri fərman, diplom və sertifikatları ilə təltif olunub. 2015-ci ildə ona "Fəxri turizm işçisi" adı verilib.

Tədris işləri üzrə prorektorluğa aşağıdakı struktur bölmələri daxildir:

- Tədris-Metodiki Şura
- Tədris departamenti
- Tələbələrin qeydiyyatı və dövlət nümunəli sənədlərlə iş şöbəsi
- Monitoring və qiymətləndirmə şöbəsi

• Planlaşdırılma və proqnozlaşdırılma bölməsi

- Tədris texnologiyaları və akkreditasiya bölməsi
- Məzun koordinasiya və karyera bölməsi
- ADPU-nun fakültələri
- Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Kolleci
- ADPU-nun filialları

Soldan: dos.A.Axundov, dos.L.Həsənova, dos.E.Mehbaliyeva, prof.F.Rüstəmov, dos.E.Aslanov, dos.A.Daşdəmirov, dos.A.Fərəcov, prof.M.Hüseynova, prof.Ş.Əliyeva

Tədris- Metodiki Şura

Tədris-Metodiki Şura öz fəaliyyətini universitetin Elmi Şurasının 26 dekabr 2016-cı ildə təsdiq etdiyi əsasnamə və illik iş planı əsasında qurur. Təd-

ris-Metodiki Şura tədrisin keyfiyyətini və onun elmi-metodiki təminatını yüksəltməyə xidmət edən istiqamətverici məsləhət orqanıdır. Onun tərkibinə

tədris işləri üzrə prorektor, dekanlar, kafedra müdirləri, elmi-metodiki strukturların rəhbərləri, pedaqoji və elmi-metodiki iş təcrübəsinə malik olan yüksəkixtisaslı professor-müəllimlər və mütəxəssislər daxildir.

Tədris-Metodiki Şuraya, bir qayda olaraq, tədris işləri üzrə prorektor rəhbərlik edir. 1996-2017-ci illərdə Tədris-Metodiki Şuraya fizika-riyaziyyat elmləri doktoru, professor **Məlikməmməd Cəbrayilov** rəhbərlik etmişdir.

2017-ci ilin dekabr ayından Tədris-Metodiki Şuranın sədri tədris işləri üzrə prorektor, dosent **Eldar Aslanov**, sədr müavini Tədris departamentinin direktoru, iqtisad elmləri üzrə fəlsəfə doktoru, dosent **Sənan Əliyev**, katib pedaqogika üzrə fəlsəfə doktoru, baş müəllim **Leyla Əliyevadır**.

*Soldan: dos.S.Əliyev, dos.E.Aslanov
və p.ü.f.d.L.Əliyeva*

Tədris-Metodiki Şura universitetin tədris prosesində iştirak edən struktur bölmələrinin fəaliyyətini koordinasiya edir, müəllim hazırlığı ilə bağlı tədris standartları və tədris planlarının ekspertizasını həyata keçirir, bakalavriatura və magistratura təhsil səviyyələri üçün müvafiq tədris resurslarını (fənn proqramları, dərslik, dərs vəsaiti, metodik tövsiyə və s.) çapa tövsiyə edir, tədris prosesinin və pedaqoji təcrübənin keyfiyyəti və gedişi haqqında materiallar toplayaraq analiz edir, onların təkmilləşdirilməsi üçün tövsiyələr hazır-

layır, tələbələrin bilik keyfiyyətlərinə nəzarətin forma və metodlarını müəyyənləşdirir.

Bunlarla yanaşı, Tədris-Metodiki Şurada pedaqoji prosesin və pedaqoji təcrübənin təşkili, tələbələrin biliyinin qiymətləndirilməsi, attestasiyası müzakirə olunur və tələbə nailiyyətlərinin dinamikliyi təhlil edilir.

Tədris-Metodiki Şuranın iclasları tədris ili ərzində ayda bir dəfədən az olmayaraq keçirilir. Onun iclasları katib tərəfindən protokollaşdırılır, sədr və katibin imzaları ilə təsdiq edilir.

Tədris-Metodiki Şurasınının 53 üzvündən *11-i elmlər doktoru, professor* (Məlikməmməd Cəbrayilov, İsa İsmayilov, Yaqub Babayev, Təyyar Cavadov, Mübariz Əmirov, Müseyib İlyasov, Əbülfət Pələngov, Azadxan Adıgözəlov, Jalə Qədimova, Mınarə Dadaşova, Bəhram Əliyev), *5-i elmlər doktoru, dosent* (Cahangir Hüseynov, Əli Zalov, Həcər Hüseynova, Sevinc Seyidova, Rövşən Hümətəliyev¹¹), *1-i fəlsəfə doktoru, professor* (Əli Mehdiyev), *32-si fəlsəfə doktoru, dosent* (Eldar Aslanov-sədr, Sənan Əliyev-sədr müavini, Fəxrəddin Yusifov, Rəcəb Əliyev, Yaqut Rzayeva, Afət Həsənova, Zakir Kərimov, Zahirəli Sadıxov, Aysəba Məmmədova, Oqtay Alxasov, Pəri Paşayeva, Ədilə Mahmudova, Nizam Mehdizadə¹², Anaxanım Yusifova, Sevinc Cəlilova, Reyhan Ağayeva, Nailə Hüseynova, Allahyar İmanov, Xəlil Padarov¹³, Naidə Acalova, Edison Quliyev, Səadət Musayeva, Həqiqət Hacıyeva, Yavər Əliyev, Yeganə Qəhrəmanova, Telman Haqverdiyev, Rəhilə Hümətətova, Samirə Tağıyeva, Yeganə Cəlilova, Südabə Qurbanova, Pərişan Həsənova, Nailə Əlizadə), *1-i fəlsəfə doktoru, baş müəllim* (Leyla Əliyeva-katib), *3-ü baş müəllimdir* (İsaməddin Musayev, Lyudmila Mehdiyeva, Günay Aliyeva).

2016/17-ci tədris ilində Tədris-Metodiki Şurada 179, 2017/18-ci tədris ilində 183, 2018/19-cu tədris ilində 197, 2019/20-ci tədris ilində 238 fənn proqramı, dərs vəsaiti, dərslik müzakirə edilərək çapa tövsiyə edilmişdir.

¹¹ Dos.Rövşən Hümətəliyev başqa iş keçməsi ilə əlaqədar olaraq ADPU-dan ayrılmışdır.

¹² Dos.Nizam Mehdizadə 2021-ci ildə vəfat etmişdir.

¹³ Dos.Xəlil Padarov 2021-ci ildə vəfat etmişdir.

Tədris ili	Fənn proqramlarının sayı	Metodiki vəsaitlərin sayı	Dərs vəsaitlərinin sayı	Dərsliklərin sayı	Cəmi
2015/16	222	14	48	16	300
2016/17	86	15	63	15	179
2017/18	79	18	63	23	183
2018/19	88	20	71	18	197
2019/20	133	31	64	10	238
Cəmi	608	98	309	82	1097

Tədris departamenti

Pedaqoji Universitetdə tədrisin təşkili, tələbələrə tədris fəaliyyətinin idarə olunması, tələbə qəbulunun planlaşdırılması, qəbul edilmiş tələbələrə qeydiyyatının aparılması, pedaqoji prosesin tədris planları və fənn proqramları ilə təminatı, semestr və yekun attestasiyaların təşkili və keçirilməsi, ali məktəbin tədris fəaliyyətinə dair müxtəlif statistik hesabatların hazırlanması, ümumiyyətlə, *tədris-metodiki, tədris-təşkilati, tədris idarəetmə işləri* Tədris departamenti və onun ayrı-ayrı şöbə və bölmələri tərəfindən həyata keçirilir. Departa-

ment tədris prosesinin təşkili və idarəedilməsi ilə yanaşı, hər tədris ilinin əvvəlində tədris yüklərinin hesablanması və bölgüsünə, onun yerinə yetirilməsinə nəzarəti, pedaqoji təcrübənin təşkili və aparılmasına rəhbərliyi həyata keçirir.

Tədris departamenti 1930-cu ildən *Tədris-metodiki şöbə* adı ilə fəaliyyətə başlamışdır. Tədris-metodiki şöbəyə ayrı-ayrı vaxtlarda Əli Əliyev, Əbdül Qənberəoğlu, Vəliyulla Əsədov, Böyükağa Əsgərov, Adil Balyev (1997-1999), Vəqif Həsənov (1999-2004), Alı Namazov (2004), İbrahim Bayra-

Tədris departamentinin əməkdaşları

mov (2005-2007), Namiq Hacıyev (2007-2016) rəhbərlik etmişlər.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İ.Əliyevin 26 noyabr 2015-ci il tarixli Sərəncamı ilə Azərbaycan Müəllimlər İnstitutu və filiallarının, Nazirlər Kabinetinin 3 fevral 2016-cı il tarixli qərarı ilə Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Kollecinin, Təhsil Nazirliyinin 20 iyul 2016-cı il tarixli əmri ilə Bakıdakı Məmməd Rahim adına 7 №-li tam orta məktəbin ADPU-nun baza məktəbinə çevrilməsi universitetdə struktur dəyişikliklərinin aparılması

zərurətini yaratdı. Tədrisin təşkili və idarə olunmasının keyfiyyətinin yüksəldilməsi məqsədilə Tədris-metodiki şöbə 2016-cı ildə Tədrisin təşkili və idarəedilməsi mərkəzi, 2017-ci ildə Tədris texnologiyaları mərkəzi adlandırıldı. 2018-ci ildə həmin mərkəzin bazasında *Tədris departamenti* yaradıldı. Tədris departamentinin direktoru vəzifəsinə Tədrisin təşkili və idarəedilməsi (2016), Tədris texnologiyaları (2017) mərkəzlərinə rəhbərlik edən *dos.Sənan Əliyev*, direktor müavini vəzifəsinə isə *dos.Ənvər İmanov* təyin edildi.

Sənan İsfəndiyar oğlu Əliyev
iqtidad üzrə fəlsəfə doktoru, dosent

19 sentyabr 1973-cü ildə Salyan rayonunun Xalac kəndində mühəndis ailəsində anadan olub. 1980-1990-cı illərdə Salyan rayonunun Xalac kənd orta məktəbində, 1991-1996-cı illərdə Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetində (ADİU) təhsil alıb. Universiteti fərqlənmə diplomu ilə başa vurub. 1996/97-ci tədris ilində ADİU-da baş laborant və saathesabi müəllim işləyib. 1997-ci ildə Təhsil Nazirliyi tərəfindən doktoranturada təhsil almaq üçün Türkiyə Respublikasına göndərilib. 1997-1998-ci illərdə İzmir şəhərində yerləşən Egey Universitetinin Türk Dünyası Araşdırmaları İnstitutunda doktoranturaya hazırlıq kursu keçib. 1998-2002-ci illərdə Doqquz Eylül Universitetinin Sosial Elmlər İnstitutunda biznes idarəçiliyi ixtisası üzrə doktoranturada təhsil alıb. 2002-ci ildə həmin universitetdə doktorluq dissertasiyası müdafiə edərək biznes idarəçiliyi doktoru elmi dərəcəsi alıb. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Ali Attestasiya Komissiyasının qərarı ilə ona ümumi iqtisadiyyat ixtisası üzrə iqtisad üzrə fəlsəfə doktoru elmi dərəcəsi və dosent elmi adı verilib. 2004-2008-ci illərdə müxtəlif ali məktəblərdə elmi-pedaqoji fəaliyyət göstərib. 2008-2011-ci illərdə Azərbaycan Turizm və Menecment Universitetində Turizmdə menecment və marketing kafedrasının müdiri, 2011-2012-ci ildə Turizm işinin təşkili və idarəedilməsi fakültəsinin tədris işləri üzrə dekan müavini, 2012-2013-cü illərdə Turizm işinin təşkili və idarəedilməsi fakültəsinin və Turizm və qonaqpərvərlik fakültəsinin dekanı, 2013-2016-cı illərdə Biznes idarəçiliyi fakültəsinin dekanı vəzifələrində işləyib.

2016-2017-ci illərdə ADPU-nun Tədris-metodiki şöbəsinin və onun bazasında yaradılmış Tədrisin idarə olunması və tədris texnologiyaları mərkəzinin direktoru vəzifəsində işləyib. 2017-ci ildən həmin mərkəzin bazasında formalaşdırılan Tədris departamentinin direktoru vəzifəsinə çalışır.

Elmi-pedaqoji fəaliyyəti dövründə müxtəlif fənn proqramları, metodik göstəriş və dərs vəsaitləri nəşr etdirmiş, yerli və beynəlxalq elmi konfranslarda məruzələrlə çıxış etmiş, respublikada və xaricdə nəşr edilən nüfuzlu elmi jurnallarda elmi məqalələr nəşr etdirmişdir.

Tədris departamenti universitetdə tədrisin təşkili və idarə edilməsi sahəsində aşağıdakı funksiyaları həyata keçirir:

- tələbə-məzun dövlət elektron məlumat sisteminin və TİMS-in işlənilməsi;

- auditoriya fondunun fakültələr üzrə bölgüsü;
- tədris və işçi-tədris planlarının layihələrinin hazırlanması, təsdiqi və fənn proqramlarının hazırlanması işinə nəzarət;
- kafedralar üzrə tədris yükünün bölgüsü və onun yerinə yetirilməsinə nəzarət;
- təhsilalanlarla bağlı əməllərin hazırlanması;
- tələbə təqaüdlərinin təyin olunması işinin təşkili;
- tyutor xidmətinin təşkili və ona nəzarət;
- kafedraların fənlər üzrə dərslük, dərs vəsaiti və proqramlarla təminatına nəzarət;
- dərs cədvəllərinin hazırlanmasına və dərslərin gedişinə nəzarət;
- kredit sistemi ilə tədrisin təşkilinə nəzarət (dərsə davamiyyət, kredit sisteminə uyğun qiymətləndirmə və s.);
- SABAH qrupları ilə işin təşkili;

- universitetdə tədrisin təşkili üzrə təlimati sənəd və əməllərin hazırlanması;
- pedaqoji və tədris-istehsalat təcrübələrinin təşkili;
- dekan, kafedra müdiri və professor-müəllim heyəti üzrə vakant olan vəzifələrin tutulması üçün müsabiqələrin təşkili;
- təhsil haqqında dövlət nümunəli sənədlərin alınması, saxlanması, doldurulması və verilməsi işinin təşkili;
- yekun Dövlət Attestasiya komissiyalarının təşkili;
- əlavə təhsilin təşkili;
- statistik uçotun aparılması;
- universitetin müvafiq struktur bölmələrindən daxil olan sənədlərin əməlləşdirilməsi;
- tədris-metodik işlər üzrə hesabatların hazırlanması və s.

Tələbələrin qeydiyyatı və dövlət nümunəli sənədlərlə iş şöbəsi

Tələbələrin qeydiyyatı və dövlət nümunəli sənədlərlə iş şöbəsi *Tələbələr şöbəsi* adı ilə 1930-cu ildən fəaliyyət göstərir. Əsas funksiyası tələbələrin şəxsi işlərinin təlimata uyğun yığılması və saxlanmasıdır, təhsil haqqında dövlət nümunəli sənədlərin alınması, saxlanması, doldurulması və verilməsindən, tədris prosesi və təhsilalanlarla bağlı əməllərin hazırlanmasından ibarət olub.

Tələbələr şöbəsinə ayrı-ayrı vaxtlarda Dürdanə Əhədova (2006-2009), Şəhla Muradova (2009-2016), Şəhla Gülməmmədova (2016) rəhbərlik edib. 2016-cı ildə tələbələr şöbəsinin bazasında *Dövlət nümunəli sənədlərlə və tələbələrlə iş bölməsi*, 29 dekabr 2017-ci ildə isə həmin şöbənin bazasında *Tələbələrin qeydiyyatı və dövlət nümunəli sənədlərlə iş şöbəsi* yaradılıb. 2017-ci ildən şöbəyə **Vüsal Xəlilov** rəhbərlik edir.

Şöbə öz fəaliyyətini 3 istiqamətdə (tələbələrin qeydiyyatı, dövlət nümunəli sənədlərlə iş və əməllərin hazırlanması) qurur. Hazırda şöbədə *baş mütəxəssis* İradə Rüstəмова, *mütəxəssislər* Fatma Mustafayeva, Ülviyə Bayramlı, Günel Rzayeva, *operatorlar* Gültəkin Osmanova, Lamiyə Babayeva və Cəmilə İbrahimova çalışır.

Tələbələrin qeydiyyatı və dövlət nümunəli sənədlərlə iş şöbəsinin əməkdaşları

Monitoring və qiymətləndirmə şöbəsi

Universitetdə 2016-cı ilin oktyabrında Tədris texnologiyaları və tədrisin idarə olunması mərkəzinin nəzdində *İmtahan, monitoring və qiymətləndirmə* şöbəsi yaradılmış, tədrisin idarə edilməsində struktur dəyişikliyi ilə əlaqədar 2018-ci ilin yanvar ayından *Monitoring və qiymətləndirmə* şöbəsi adlandırılmışdır. Şöbənin fəaliyyət istiqamətlərinə aşağıdakılar daxildir: 1) fakültələr üzrə dərslər cədvəllərinin təlimata uyğunluğunun yoxlanılması, tələbələrin siyahısının, tədrisi nəzərdə tutulan fənlərin, imtahan rəhbərlərinin, imtahan koordinatorlarının müəyyənləşdirilməsi; 2) kafedralarda hazırlanan imtahan suallarının (testlərin) müəyyən olunmuş qaydalara əsasən qəbul edilməsi və testlərin İKT-nin tətbiqi şöbəsinə təqdim olunması; 3) imtahanların vaxtında keçirilməsini təmin etmək məqsədilə zəruri sənədlərin hazırlanması, imtahanların rektor tərəfindən təsdiq edilmiş cədvəl əsasında təşkili; 4) yekun buraxılış attestasiyasına hazırlıq işlərinin təşkili və keçirilməsi; 5) semestrlər ərzində davamlı olaraq mühazirə və seminar məşğələlərinin

monitorinqi, tələbələrin müvafiq qaydalara uyğun olaraq davamiyyətlərinin yoxlanılması və s.

Universitetdə semestr, aralıq və yekun imtahanlarının keçirilməsinə məsul olan şöbə öz işində operativliyi, şəffaflığı, qərəzsizliyi, vicdanlı davranmağı, tərəfsizliyi, mədəni davranışı, təhsil alanların və təhsil verənlərin şərəf və ləyaqətinə, işgüzar nüfuzuna hörməti əsas tutur.

Tədris departamentinin *Monitoring və qiymətləndirmə* şöbəsinə yarandığı gündən **Asaf Kazimov** rəhbərlik edir. Şöbədə 5 *mütəxəssis* (Yeganə İbrahimova, Mətanət Talıbova, Sahibə Hacıbabayeva, Xatirə Məmmədova, Çinarə Qafarova) çalışır. Hazırda digər bölmələrin əməkdaşları olan nəzarətçilər Nazim Hüseynov, Şamil Cəfərzadə, Nazir Nağıyev, Ceyhun Hüseynov, Sevinc Həsənəliyeva (Eynullayeva), Cəmilə İbrahimova, Amid Musayev, mütəxəssislər Tale Talıbov və Günel Rzayeva əmək fəaliyyətinə bu şöbədə başlamışlar.

Monitoring və qiymətləndirmə şöbəsinin əməkdaşları

Tədris texnologiyaları və akkreditasiya bölməsi

Bölmə 3 oktyabr 2016-cı ildə Tədrisin idarə olunması və tədris texnologiyaları mərkəzinin nəzdində yaradılıb. Bölmənin ilk müdiri dos. *Nazim Abbasov* olub. 2018-ci ilin yanvar ayında Tədris departamentinin nəzdində *Metodiki təminat və akkreditasiya bölməsi* kimi formalaşdırılıb. 2019-

cu ilin sentyabr ayından *Tədris texnologiyaları və akkreditasiya bölməsi* adlanır.

Bölmə tədris prosesinin metodiki təminatını planlaşdırır, tədris- metodiki işlər üzrə əsas normativ sənədlərin uçotunu aparır, sistemləşdirir və lokal şəbəkədə yerləşdirir, metodiki xidmət sahəsində in-

Tədris texnologiyaları və akkreditasiya bölməsinin əməkdaşları

novativ pedaqoji ideyaları tətbiq edir, bütün ixtisas və ixtisaslaşmalar üzrə metodiki materialların işlənilib hazırlanmasına və yerinə yetirilməsinə nəzarət edir və universitetdə tədris prosesinin təşkili vəziyyətinin monitorinqində iştirak edir.

2017-ci ildən bölməyə pedaqogika üzrə fəlsəfə doktoru **Leyla Əliyeva** rəhbərlik edir. Bölmədə baş mütəxəssis **Mü-nəvvər Rəcəbova**, mütəxəssislər **Rəna Süleymanova**, **Gülnaz Əhmədova**, operatorlar **Lətifə Rza-yeva** və **Arzu Adiyeva** çalışır.

Məzun koordinasiya və karyera bölməsi

Bölmənin yaradılmasında məqsəd tələbələrin universitetdə hərtərəfli təhsil alması, onların intellektual və mədəni inkişafı, peşəkar hazırlıq səviyyəsinin yüksəldilməsi ilə yanaşı, məşğulluq problemlərinin həll edilməsi üzrə kompleks təşkilati, texniki, informasiya, konsaltinq, tədris və marifləndirmə tədbirlərinin həyata keçirilməsi, karyeralarının planlaşdırılmasına məsləhət verərək, onları iş dünyasına hazırlamaqdan ibarətdir.

Bölmənin əsas vəzifələri aşağıdakılardır: 1) məzunlar (bakalavr, magistr, doktorant və disser-

tantlar) haqqında elektron bazanın yaradılması və mütəmadi olaraq yenilənməsi; 2) universitetin məzunu olmuş görkəmli elm, mədəniyyət və ictimai xadimlərlə tələbələrin görüşlərinin təşkil edilməsi; 3) iş imkanlarının araşdırılması ilə bağlı müxtəlif təhsil təşkilatlarının və şirkətlərin nümayəndələri ilə tələbələrin görüşlərinin keçirilməsi; 4) ümumtəhsil məktəb şagirdləri üçün "Açıq qapı" günlərinin təşkili; 5) ixtisaslar üzrə mütəxəssislərə olan ehtiyacın proqnozlaşdırılması və qəbul haqqında təkliflərin hazırlanması; 6) əmək yarmarkalarının təşkil edilməsi və keçirilməsi; 7) bakalavr, magistr və doktorantlara karyera inkişafında dəstək verilməsi və s.

Son illərdə öz ixtisası üzrə işə düzələn məzunların sayı xeyli artmışdır. MİQ imtahanlarında iştirak edən məzunların böyük əksəriyyəti uğurlu nəticələr göstərməklə pedaqoji fəaliyyətə başlayırlar. Hər il onlarla məzunumuz Azərbaycanın və xarici ölkələrin universitetlərinin magistraturasında və doktoranturasında təhsillərini davam etdirir. 2015-2020-ci illərdə MİQ imtahanlarında iştirak edən və uğur qazanan məzunlarımızın sayının artım dinamikası aşağıdakı kimi olmuşdur.

Məzun koordinasiya və karyera bölməsinin əməkdaşları

Tədris illəri	Tələbələrin sayı	MİQ imtahanlarında iştirak edənlərin sayı	MİQ imtahanlarından keçən tələblərin sayı	50-60 bal toplayanlar
2015/16	2877	1857	795	61
2016/17	3393	2264	963	86
2017/18	2474	1559	1204	72
2018/19	1984	1727	1553	106
2019/20	2099	1314	879	347
2020/21	2119	1306	1089	184

2019/20-ci tədris ilində Müəllimlərin İşə Qəbulu imtahanında iştirak edən 1314 tələbədən 130 nəfəri 30-40 bal, 200 tələbə 40-50 bal, 347 nəfər 50-60 bal toplamışlar. Məzunlardan 298 nəfəri magistraturaya qəbul olmuşdur. 2020/21-ci tədris ilində Müəllimlərin İşə Qəbulu imtahanında iştirak edən ADPU-nun İbtidai təhsil fakültəsinin

məzunlarından 6 nəfəri 60 bal toplayaraq ölkə birinciləri olmuşlar.

Məzun koordinasiya və karyera bölməsinin müdiri vəzifəsində **Könül Əsgərova** çalışır. Bölmədə 2 nəfər: Solmaz Məmmədova (mütəxəssis) və Könül Məmmədova (operator) fəaliyyət göstərir.

Planlaşdırılma və proqnozlaşdırılma bölməsi

Planlaşdırılma və proqnozlaşdırılma bölməsi aşağıdakı funksiyaları yerinə yetirir: 1) fakültə və kafedralarda tədris-metodiki işləri təşkil edir; 2) tədris və işçi-tədris planlarının layihələrinin və fənn

proqramlarının hazırlanmasına nəzarəti həyata keçirir; 3) fakültə və kafedralar üzrə dərslərinin bölgüsü və onun yerinə yetirilməsini həyata keçirir; 4) auditoriya fondunun fakültələr üzrə bölgüsünü

Planlaşdırılma və proqnozlaşdırılma bölməsinin əməkdaşları

aparır; 5) kafedrlar üzrə saathesabı müəllimlərin təyin olunması və əməkhaqqının ödənilməsi əmrlərini hazırlayır; 6) universitet üzrə statistik uçotu aparır, aylıq və illik hesabatları hazırlayır; 7) fakültə və kafedralarda tədrisin planlaşdırılması və proqnozlaşdırılmasını həyata keçirir; 8) imtahan sessiyalarının nəticələri haqqında hesabat hazırlayır, universitet üzrə tələbə qəbulu planını və qrup birləşmələri müəyyənləşdirir.

Pedaqoji təcrübənin təşkili

Pedaqoji Universitetdə bakalavriatura səviyyəsində pedaqoji təcrübə 19 sentyabr 2008-ci ildə Nazirlər Kabinetinin təsdiq etdiyi "Ali (orta ixtisas) təhsil müəssisələri tələbələrinin ixtisas üzrə təcrübəsinin keçirilməsi haqqında Əsasnamə"nin tələblərinə uyğun təşkil edilir. Tələbələrin pedaqoji təcrübəsi müvafiq təhsil proqramlarının tərkib hissəsi hesab olunur. Universitetdə təcrübənin 2 növündən (tədris və istehsalat (pedaqoji) təcrübəsindən) istifadə edilir. Təcrübənin təşkilində əsas məqsəd tələbənin ali məktəbdə aldığı nəzəri bilikləri möhkəmləndirmək, dərinləşdirmək və sonrakı əmək fəaliyyətində istifadəsini təmin etməkdən, tələbələri ixtisasın profilindən və xüsusiyyətindən asılı olaraq, yeni texnologiyalarla, iş üsulları ilə, elmi-tədqiqatlarla tanış etməkdən, tələbələrə işgüzarlıq, təşkilatçılıq və kommunikativlik vərdisləri aşılamaqdan, pedaqoji peşəyə olan meyil və marağı möhkəmləndirməkdən və təlim-tərbiyə işlərini yaradıcılıqla həyata keçirmək bacarığını inkişaf etdirməkdən ibarətdir. Pedaqoji Universitetin bütün nizamnamə və əsasnamələrində pedaqoji təcrübə tədris prosesinin ən vacib mərhələsi hesab olunur. Əgər 20-ci illərdə tələbələr sonuncu tədris ilində institutun nəzdindəki A.Şaiq "Nümunə məktəbi"ndə pedaqoji təcrübə keçirdilərsə, 30-cu illərdən Bakı şəhərinin qabaqcıl məktəblərində pedaqoji təcrübə keçməyə başladılar.

Hazırda ADPU üzrə pedaqoji (istehsalat) təcrübə 14 həftə müddətində və çoxtərəfli müqavilələr əsasında həyata keçirilir: 1) Təhsil Nazirliyinin tabeliyindəki müəssisələrdə (ikitərəfli müqavilə əsasında); 2) Bakı şəhəri üzrə Təhsil İdarəsinin

Bölmənin ilk müdiri pedaqogika üzrə fəlsəfə doktoru *Qəmər İsayeva* olub. Hazırda bölməyə *dos. Rəhman Səfərov* rəhbərlik edir. Bölmədə *baş mü-təxəssis* Dildadə Orucova, *mütəxəssislər* Ayna Məmmədova, Firuzə Salmanova, Mələhət Əliyeva, *statistlər* Gültəkin Əliyeva, Nərmin Zeynalova və *operator* Xədicə Əfəndi çalışırlar.

məktəb və liseylərində (üçtərəfli müqavilə əsasında); 3) Bakı Şəhəri İcra Hakimiyyətinin Məktəbəqədər Təhsil Müəssisələri və Uşaq Evləri İdarəsinin məktəbəqədər təhsil müəssisələrində; 4) Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyində və bəzi özəl müəssisələrdə.

Bununla yanaşı, Abşeron, Xızı və Şirvan Milli parklarında, Xıllı Nərə Balıqartırma, Neftçala Yod-brom və Sənaye Məhəlləsinin zavodlarında, o cümlədən Avtomobil zavodunda Kimya və biologiya fakültəsinin tələbələri çöl təcrübəsi keçirlər. ADPU və "Kaspi" təhsil mərkəzi arasında bağlanmış ikitərəfli müqaviləyə görə, hər il universitetin 45 tələbəsi pedaqoji təcrübəni "Kaspi" təhsil mərkəzinin məktəblərində keçir.

Pedaqoji Universitetdə ayrı-ayrı vaxtlarda pedaqoji təcrübə rəhbəri vəzifəsində Nəbi Əsgərov, Zahir Kazımov, Arif Kazımov, Xankişi Məmmədov, Solmaz Məmmədova çalışıb. Hazırda universitet üzrə pedaqoji təcrübəyə *Qəmərxanım Qəribova* rəhbərlik edir.

Soldan: D.Orucova, dos.Ə.İmanov və Q.Qəribova

Elm və innovasiyalar üzrə prorektorluq

ADPU-da elmi işlər üzrə prorektor vəzifəsi 1957-ci ildə təsis olunub. PSFSR PEA-nın müxbir üzvü, prof.**Abasqulu Abaszadə** 1957-1962-ci illərdə ilk elmi işlər üzrə prorektor olub. Sonrakı illərdə prof.**Tələt Qayıbov** (1962-1966), prof.**Ağamməd Abdullayev** (1966-1969) prof.**Rafiq Rəcəbov** (1969-1974), prof.**Nurəddin Kazımov** (1976-1982), prof.

Kamal Hüseynov (1983-1989), prof.**Edil Eyvazov** (1990-1997) və **Vilayət Əliyev** (1997-2016) elmi işlər üzrə prorektor vəzifəsində çalışıblar.

18 mart 2016-cı ildə ADPU-nun elm və innovasiyalar üzrə prorektoru vəzifəsinə fizika-riyaziyyat elmləri doktoru, professor **Asəf Dağbəyi oğlu Zamanov** təyin edilib.

Asəf Dağbəyi oğlu Zamanov *fizika-riyaziyyat elmləri doktoru, professor*

10 may 1957-ci ildə Naxçıvanda ziyalı ailəsində anadan olmuşdur. 1974-cü ildə orta məktəbi əla qiymətlərlə bitirib Bakı Dövlət Universitetinin Tətbiqi riyaziyyat və kibernetika fakültəsinə daxil olmuş, 1979-cu ildə həmin fakültəni bitirmişdir. 1978-1979-cu tədris ilində M.V.Lomonosov adına Moskva Dövlət Universitetinin Hesablama riyaziyyatı və kibernetika fakültəsində təhsil almış, SSRİ Dövlət mükafatı laureatı professor A.S.İlinskiyin rəhbərliyi ilə diplom işini yerinə yetirmişdir. 1983-1986-cı illərdə Riyaziyyat və Mexanika İnstitutunun aspiranturasında əyani təhsil almışdır.

1979-1994-cü illərdə Riyaziyyat və Mexanika İnstitutunda böyük laborant, kiçik elmi işçi, elmi işçi, baş elmi işçi, 1994-1997-ci illərdə Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Rəyasət Heyətinin Fizika-Riyaziyyat və Texnika Elmləri Bölməsinin elmi katibi vəzifələrində çalışmışdır.

1997-2007-ci illərdə Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi Elm İdarəsinin rəisi, eyni zamanda 2000-2001-ci illərdə Azərbaycan Respublikası Təhsil Problemləri İnstitutunun ilk direktoru, 2007-2016-cı illərdə Bakı Pedaqoji Kadrların İxtisasartırma və Yenidən hazırlanma İnstitutunun rektoru, 2015-2016-cı illərdə Azərbaycan Müəllimlər İnstitutunun rektoru vəzifələrində çalışmışdır. 18 mart 2016-cı il tarixdən Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin elm və innovasiyalar üzrə prorektoru vəzifəsində işləyir. 2017-ci ildən ilk dəfə ADPU-da yaradılmış Türksöy kafedrasına, 2021-ci ildən təşəbbüsü ilə yaradılmış Təhsil menecmenti kafedrasına ictimai əsaslarla rəhbərlik edir. 1986-cı ildə «Устойчивость полых цилиндрических тел под одновременном действии «мертвых» и «следящих» нагрузок» mövzusunda dissertasiya müdafiə edərək, fizika-riyaziyyat elmləri namizədi alimlik dərəcəsinə, 1992-ci ildə dosent elmi adına, 2003-cü ildə «Собственные и вынужденные колебания пластин из композиционного материала с искривленными структурами» mövzusunda dissertasiya müdafiə edərək fizika-riyaziyyat elmləri doktoru alimlik dərəcəsinə, 2009-cu ildə professor elmi adına layiq görülmüşdür.

Riyaziyyatçıdır, deformasiya olunan bərk cism mexanikası sahəsində tanınmış mütəxəssisdir. Elmi əsərləri mexanikanın müasir və aktual sahələrindən olan əyri struktura malik kompozit materialardan hazırlanmış konstruksiya elementlərinin hesabınınun fundamental nəzəri əsaslarına həsr olunmuşdur. Elmi-tədqiqat işlərinin nəticələri strukturunda periodik və lokal ayrılığı olan kompozitlərin kontinual nəzəriyyəsinin təkmilləşdirilməsinə və konkret məsələlərin həllinə tətbiq

olunmuşdur. Hissə-hissə bircins cism modeli çərçivəsində başlanğıc gərginliyi olan mühitlərdə xəttiləşdirilmiş üçölçülü dalğa yayılması nəzəriyyəsi tətbiq edilərək yüksək elastiki sıxılan materialdan hazırlanmış sonlu başlanğıc deformasiyalı lövhənin laylarında simmetrik və antisimmetrik Lamb dalğalarının yayılması tədqiq edilmişdir.

Üçölçülü xəttiləşdirilmiş nəzəriyyə əsasında "izləyən" və "özlü" yüklərin eyni zamanlı təsiri anında sıxılan və sıxılmayan boş silindrik cismlərin dayanaqlığı tədqiq edilmişdir. Maye özlülüyünün bu maye ilə yüklənmiş özlüelastik lövhənin tezlik xarakteristikasına, lövhənin bu maye ilə təmasda olduğu lövhə materialının reoloji parametrlərdən asılılığına təsiri araşdırılmışdır. Mayenin sıxılan özlü olmayan və sıxılan özlü kimi modelləşdirildiyi hallarda elmi nəticələr alınmışdır.

130-a qədər elmi əsərin, o cümlədən 1 monoqrafiyanın "Колесания пластин из композитного материала с искривленными структурами" (Баку, Элм, 2011, 190 сmp.) ali məktəblər üçün "Riyaziyyat", "Sosial işin əsasları" dərslərinin və 10 dərs vəsaitinin müəllifidir. Əsərlərinin xeyli hissəsi xarici ölkələrin nüfuzlu elmi jurnallarında (Mechanics of Composite Materials, International Applied Mechanics, European Journal of Mechanics A/Solids və s.) çap olunmuşdur. Rusiyada, Ukraynada, Belarusda, Latviyada, Almaniyada, Fransada, Macarıstanda, ABŞ-da, İtaliyada, İspaniyada, İsveçdə, Türkiyədə, Sinqapurda, Cənubi Koreyada, İranda, Qazaxıstanda, Gürcüstanda, Özbəkistanda, elm və təhsil sahəsində keçirilən beynəlxalq konfranslarda, simpoziumlarda elmi məruzələrlə çıxış etmiş, elmi bölmələrə rəhbərlik etmiş, Azərbaycan elm və təhsilini yüksək səviyyədə təmsil etmişdir. 20-yə qədər beynəlxalq elmi konfransın Təşkilat Komitəsinə rəhbərlik etmişdir. Elmi rəhbərliyi ilə 9 namizədlik (fəlsəfə doktorluğu) dissertasiyası hazırlanmış və müdafiə edilmişdir. Bir sıra elmlər doktorluğu və fəlsəfə doktorluğu dissertasiya işlərinin rəsmi opponenti olmuşdur.

1997-ci ildən Beynəlxalq Elmlər Akademiyalarının Hesablama Riyaziyyatı üzrə Koordinasiya Komitəsinin, 2001-ci ildən UNESKO-nun "Bioetika, Elm və Texnologiyaların Etikası" Azərbaycan Komitəsinin, 2011-ci ildən ABŞ-da (ingilis dilində) və Latviyada (rus dilində) nəşr edilən impakt-faktor göstəricili "Mechanics of Composite Materials", 2018-ci ildən Ukraynada nəşr olunan "Труды диплома освіти в Україні" beynəlxalq elmi jurnallarının redaksiya heyətinin üzvüdür. "Pedaqoji Universitetin Xəbərləri. Riyaziyyat və təbiət elmləri seriyası", "Magistrant" dövri-elmi jurnallarının baş redaktoru, "Pedaqoji Universitetin Xəbərləri. Humanitar, ictimai və pedaqoji psixoloji elmlər seriyası" dövri elmi jurnalının baş redaktorunun müavini. 2005-2014-cü illərdə Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Ali Attestasiya Komissiyasının Riyaziyyat və Mexanika ixtisasları üzrə Ekspert Şurasının, 2004-2005-ci illərdə Azərbaycan Texniki Universiteti nəzdində, 2015-2016-cı illərdə AMEA Riyaziyyat və Mexanika İnstitutu nəzdində fəaliyyət göstərən dissertasiya şuralarının üzvü olmuşdur. 2017-ci ildən ADPU nəzdində fəaliyyət göstərən Dissertasiya Şurasının sədr müavini. 2017-ci ildən ADPU nəzdində fəaliyyət göstərən Dissertasiya Şurasının sədr müavini.

Elmin və təhsilin inkişafında xidmətlərinə görə 2005-ci ildə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin sərəncamı ilə "Tərəqqi" medalı, 2007-ci ildə Təhsil Nazirliyinin "Qabaqcıl təhsil işçisi" döş nişanı, Azərbaycan Həmkarlar İttifaqı Konfederasiyasının 100 illik yubiley medalı ilə təltif edilmişdir.

Elm və innovasiyalar üzrə prorektorluğa aşağıdakı struktur bölmələr daxildir:

- Magistratura və doktorantura şöbəsi (müdir s.ü.f.d. Rəşad Sadıqov);

- Elmi-təşkilatı şöbə (müdir prof.İbrahim Bayramov);

- Dissertasiya Şurası (sədr prof.Cəfər Cəfərov);

- Elmi-Tədqiqat Mərkəzi (müdir dos. Ərəstun Mehdiyev);

- Təhsil menecmenti kafedrası (müdir prof.Asəf Zamanov);
- Kitabxana - İnformasiya Mərkəzi (Zinharə Həsənova);

- Türksöy kafedrası (müdir prof.Asəf Zamanov);
- Tələbə Elmi Cəmiyyəti (sədr dos.Əli Zalov);
- Nəşriyyat şöbəsi (müdir Hüseyn Hacıyev);
- Dövri elmi jurnallar.

Soldan: prof. Ə.Zalov, dos.Ə.Mehdiyev, Z.Həsənova, prof.A.Zamanov, f.ü.f.d.S.Quliyeva, b/m.R.Sadiqov və H.Hacıyev

Magistratura və doktorantura şöbəsi

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 13 fevral 1997-ci il tarixli, 15 sayılı qərarı ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikasının çoxpilləli təhsil sistemində magistr hazırlığı (magistratura) haqqında əsasnamə"yə uyğun olaraq universitetdə magistr hazırlığına başlanılmış, bu məqsədlə ma-

gistratura və doktorantura şöbəsi yaradılmışdır. Şöbəyə 1997-2003-cü illərdə *dos. İsa İsmayilov*, 2003-2021-ci illərdə filologiya elmləri doktoru, professor *İbrahim Bayramov* rəhbərlik etmişdir. Şöbəyə 2021-ci ilin oktyabr ayından s.e.ü.f.d. **Rəşad Sadiqov** rəhbərlik edir.

Rəşad Əsəd oğlu Sadiqov *siyasi elmlər üzrə fəlsəfə doktoru*

31 avqust 1984-cü ildə Bakı şəhərində ziyalı ailəsində anadan olmuşdur. 1990-2000-ci illərdə Bakı şəhəri, Səbail rayonu R.Hüseynov adına 49 №-li orta məktəbdə (indiki 49 sayılı "İntellekt" məktəb-lisey) təhsil almış, oranı fərqlənmə attestatı ilə bitirmişdir. 2004-cü ildə Bakı Asiya Universitetinin Beynəlxalq münasibətlər ixtisasının bakalavriatura səviyyəsini, 2006-cı ildə Bakı Dövlət Universitetinin Beynəlxalq münasibətlər və beynəlxalq hüquq fakültəsinin beynəlxalq münasibətlər ixtisası üzrə magistratura səviyyəsini fərqlənmə diplomu ilə bitirmişdir. 2011-ci ildə "Avropa İttifaqının Şərq siyasətində Cənubi Qafqaz faktoru" mövzusunda dissertasiya müdafiə edərək siyasi elmlər üzrə fəlsəfə doktoru elmi dərəcəsi almışdır. 2016-2021-ci illərdə BDU-nun elmlər doktoru proqramı üzrə doktorantı olmuşdur.

Azərbaycan Müəllimlər İnstitutunda Beynəlxalq əlaqələr kabinetinin müdiri (2012) və tərbiyə işləri üzrə prorektor (2012-2016) vəzifəsində çalışmışdır.

2009-2014-cü illərdə BDU-nun Beynəlxalq münasibətlər kafedrasının müəllimi, 2014-cü ilin sentyabr ayından AMİ-nin İctimai fənlər kafedrasının baş müəllimi və dosent əvəzi vəzifələrində işləmişdir. 2016-cı ilin sentyabrından ADPU-nun Fəlsəfə və sosial elmlər kafedrasının baş müəllimidir. 2017-2019-cu illərdə ADPU-da yeni yaradılmış Keyfiyyətin təminatı şöbəsinin, 2019-2021-ci illərdə Davamlı təhsil və innovasiyalar şöbəsinin müdiri vəzifəsində çalışmışdır. 2019-cu ilin noyabrından ADPU-nun Tarix və coğrafiya fakültəsinin Elmi Şurasının nəzdində yaradılmış Elm komissiyasının, 2020-ci ildən ADPU Elmi Şurasının üzvüdür. 2021-ci ildə yeni yaradılmış təlim və tədrisin təşkili və metodikası ixtisaslaşmasında ADPU SABAH Magistraturası üzrə koordinatorudur. 2021-ci ilin oktyabrından Magistratura və doktorantura şöbəsinin müdiri vəzifəsində çalışır.

2017-2020-ci illərdə "ERASMUS+ PETRA" - "Azərbaycan universitetlərində tədris və təlimin təkmilləşdirilməsi", 2018-2021-ci illərdə isə "ERASMUS + EQAC" - "Azərbaycan universitetlərində Keyfiyyətin təminatı mərkəzlərinin yaradılması və inkişaf etdirilməsi" layihələri üzrə ADPU-nun layihə komandasının üzvü olmuşdur. Türkiyənin Qazi Universitetində (2017), Avstriyanın Vyana BFİ Universitetində (2018), Finlandiyanın Jivaskala Universitetində (2018), İsveçin Kral Texnologiya İnstitutunda (2018, 2019), Litvanın Vilnius Sosial-Tətbiqi Elmlər Kollecinə (2018, 2019), İspaniyanın Alikante Universitetində (2019) beynəlxalq təlimlərdə iştirak etmişdir. 2018-ci ilin noyabrından ilk dəfə olaraq ADPU üzrə 800 nəfərə yaxın professor-müəllim heyətinin, kafedra və fakültələrin illik fəaliyyətinin Reyting Qiymətləndirməsinə dair müvafiq işlərin yerinə yetirilməsi ilə əlaqədar rektor yanında komissiyanın katibi kimi prosesin icra və idarə olunmasında yaxından iştirak etmişdir.

1 monoqrafiya, 24 elmi məqalə, 8 publisistik məqalənin müəllifi və 1 qrantın qalibidir. 20-yə yaxın beynəlxalq və respublika səviyyəli elmi konfranslarda məruzə ilə çıxış etmişdir. "Dünya siyasəti" dərslisinin, 2 proqramın elmi redaktoru, 1 proqramın həmmüəllifidir. 4 fəxri fərman, 2 təşəkkür, 3 diplom, 10-dan çox sertifikat, 2007-ci ildə "Böyük Britaniya və Avropa inteqrasiyası" adlı monoqrafiyasına görə "Qızıl qələm" mükafatı laureatı diplomuna layiq görülmüşdür.

Magistratura səviyyəsində mütəxəssis hazırlığının əsas məqsədi müxtəlif sahələr üzrə yüksək ixtisaslı gələcək tədqiqatçılar və ali məktəblər üçün elmi-pedaqoji kadrlar yetişdirməkdən ibarətdir. Universitetdə magistr hazırlığı Təhsil Nazirliyinin 20 aprel 1998-ci il tarixli 202 nömrəli əmri ilə təsdiq edilmiş "Magistr dissertasiyasının hazırlanması, təqdim olunması, müdafiəsi haqqında əsasnamə"yə, 10 noyabr 1998-ci il tarixli 742 nömrəli əmri ilə təsdiq edilmiş "Magistr dissertasiyasının müdafiəsi üçün ixtisaslaşdırılmış Elmi Şuralar haqqında əsasnamə"yə, Nazirlər Kabinetinin 2010-cu il 12 may tarixli 88 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmiş "Magistratura təhsilinin məzmunu, təşkili və "magistr" dərəcələrinin verilməsi qaydaları"na və 24 dekabr 2013-cü il tarixli 348 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmiş "Ali təhsil müəssisələrinin bakalavriat

və magistratura səviyyələrində kredit sistemi ilə təhsilin təşkili Qaydaları"na əsasən həyata keçirilir.

Hazırda Pedaqoji Universitetdə Azərbaycan dili və ədəbiyyatının tədrisi metodikası və metodologiyası, xarici dilin (ingilis dilinin) tədrisi metodikası və metodologiyası, fizika fənninin tədrisi metodikası və metodologiyası, riyaziyyatın tədrisi metodikası və metodologiyası, fiziki tərbiyə və çəğirəşə qədərki hazırlıq fənninin tədrisi metodikası və metodologiyası, texnologiya fənninin tədrisi metodikası və metodologiyası, musiqi fənninin tədrisi metodikası və metodologiyası, biologiya fənninin tədrisi metodikası və metodologiyası, kimya fənninin tədrisi metodikası və metodologiyası, tarix fənninin tədrisi metodikası və metodologiyası, coğrafiya fənninin tədrisi metodikası və metodologiyası, informatika fənninin tədrisi metodikası və

metodologiyası, təsviri incəsənət fənninin tədrisi metodikası və metodologiyası, ibtidai sinifdə tədrisin metodikası və metodologiyası, korreksiyaedici təlimin metodikası və metodologiyası, məktəbəqədər təlim və tərbiyənin metodikası və metodologiyası, təhsildə sosial-psixoloji xidmət, pedaqogika nəzəriyyəsi və tarixi, təhsildə qiymətləndirmə və monitoring, sosial pedaqogika, menecment (təhsilin təşkili və idarə olunması), həyat fəaliyyətinin müxtəlif sahələrində sosial iş, MBA proqramı üzrə biznesin idarə edilməsi (təhsilin təşkili və idarəedilməsi), SABAH layihəsi üzrə təlim və tədrisin təşkili və metodikası ixtisaslaşmaları üzrə magistr hazırlığı həyata keçirilir.

Pedaqoji Universitetdə magistratura səviyyəsində xarici ölkələr üçün də yüksəkixtisaslı kadr hazırlığı işi yerinə yetirilir. Türkiyə Respublikasının vətəndaşları korreksiyaedici təlimin metodikası və metodologiyası, təhsildə sosial-psixoloji xidmət, Çin Xalq Respublikasının vətəndaşları isə korreksiyaedici təlimin metodikası və metodologiyası, məktəbəqədər təlim və tərbiyənin metodikası və metodologiyası, pedaqogika nəzəriyyəsi və tarixi ixtisaslaşmalarında təhsil alırlar.

2018-ci ildən başlayaraq universitetdə magistrların ənənəvi Respublika elmi konfransları keçirilir. 3-4 may 2018-ci ildə "Fənlərin tədrisi metodikası: müasir yanaşmalar" mövzusunda keçirilən I Respublika elmi konfransında 10 bölmədə 365, 18-19 aprel 2019-cu ildə "Yeni texnologiyalar və tədris prosesinin idarə olunması" mövzusunda keçirilən II Respublika elmi konfransında 4 bölmədə 503, 14-15 may 2020-ci ildə "Yeni texnologiyalar və tədris prosesinin idarə olunması" mövzusunda keçirilən III Respublika konfransında 4 bölmədə 330 magistrın məruzəsi dinlənilərək müzakirə olunmuşdur. 2021-ci ildən magistrların elmi-nəzəri və praktik dəyərliliyi ilə seçilən məruzələrinin mətnləri "Magistrant" jurnalında (baş redaktor prof. Asəf Zamanov) nəşr olunur.

Magistrların elmi-nəzəri və praktik əhəmiyyəti ilə seçilən mövzularla bağlı araşdırmalar aparılmasına xüsusi diqqət yetirilir. Bu məqsədlə prof. Asəf Zamanovun rəhbərliyi, magistr hazırlığı aparılan kafedraların müdirləri və mütəxəssislərin iştirakı ilə elm və innovasiyalar üzrə prorektorluqda

işçi komissiya yaradılmışdır. I tədris ili magistrlarına kafedra tərəfindən təqdim edilən mövzular bu komissiyada ciddi şəkildə müzakirə edilərək müvafiq qərarlar qəbul olunur.

Pedaqoji Universitet elmi-pedaqoji kadr hazırlığında ənənələri qoruyub saxlayır və inkişaf etdirir. Universitetdə aşağıdakı elm sahələri üzrə fəlsəfə və elmlər doktoru proqramları üzrə kadr hazırlığı həyata keçirilir:

- analiz və funksional analiz;
- kompüter elmləri;
- diferensial tənliklər;
- yarımkeçiricilər fizikası;
- analitik kimya;
- qeyri-üzvi kimya;
- üzvi kimya;
- zoologiya;
- insan və heyvan fiziologiyası;
- botanika;
- ümumi tarix;
- Azərbaycan dili;
- türk dilləri;
- Azərbaycan ədəbiyyatı;
- türk xalqları ədəbiyyatı;
- dünya ədəbiyyatı;
- folklorşünaslıq;
- rus dilinin tədrisi metodikası;
- biologiyanın tədrisi metodikası;
- informatikanın tədrisi metodikası;
- fizikanın tədrisi metodikası;
- iqtisadi coğrafiya;
- Vətən tarixi;
- ingilis dilinin tədrisi metodikası;
- riyaziyyatın tədrisi metodikası;
- tarixin tədrisi metodikası;
- texnologiyanın tədrisi metodikası;
- həyat bilgisinin tədrisi metodikası;
- Azərbaycan dilinin tədrisi metodikası;
- kimyanın tədrisi metodikası;
- coğrafiyanın tədrisi metodikası;
- təhsilin təşkili və planlaşdırılması;
- müəllim hazırlığı və fəaliyyəti;
- ümumi pedaqogika, pedaqogikanın və təhsilin tarixi;
- korreksiya pedaqogikası;
- pedaqoji psixologiya;

- ümumi psixologiya.

Magistratura və doktorantura şöbəsində 10 nəfər əməkdaş: *şöbə müdiri* s.e.ü.f.d. Rəşad Sadıqov, *şöbə müdirinin müavini* f.ü.f.d. Sevinc Quliyeva, *baş mütəxəssis* Rəhim Əliyev, *mütəxəssislər* Gülnar Ağakışiyeva, Xanım İbrahimova, *tyutorlar* Aytən İbrahimova, Dilrubə Təhməzova, Nuray Qıbləliyeva, Afaq Kərimova və *operator* Dilbər Zamanlı fəaliyyət göstərir.

Şöbənin əməkdaşları Aytən İbrahimova, Dilrubə Təhməzova doktoranturaya fəlsəfə doktoru proqramı üzrə bitirmişlər. Gülnar Ağakışiyeva, Xa-

nım İbrahimova, Nuray Qıbləliyeva fəlsəfə doktoru proqramı üzrə doktoranturada təhsil alırlar.

2021-ci ilin oktyabrında Magistratura və doktorantura şöbəsi ilə Davamlı təhsil və innovasiyalar şöbəsinin bazasında yeni struktura malik Magistratura və doktorantura şöbəsi yaradılmışdır.

Davamlı təhsil və innovasiyalar şöbəsi 1995-ci ilin əvvəlində İxtisasartırma fakültəsi kimi yaranmış, Təhsil Nazirliyinin 1995-ci il 7 oktyabr tarixli 408 sayılı əmri ilə ona yenidən hazırlanma statusu da verilərək *İxtisasartırma və yenidən hazırlanma fakültəsi* kimi təşkil olunmuşdur. Təhsil

Magistratura və doktorantura şöbəsinin əməkdaşları

Nazirliyinin 10 iyun 2010-cu il tarixli məktubuna əsasən yenidən adı dəyişdirilərək *Əlavə təhsil fakültəsi* adlandırılmışdır. 2016/2017-ci tədris ilində universitetin Elmi Şurasının qərarı ilə həmin fakültənin bazasında *Davamlı təhsil və təlim şöbəsi* yaradılmışdır. 2019-2021-ci illərdə Davamlı təhsil və innovasiyalar şöbəsi kimi fəaliyyət göstərmişdir.

Şöbəyə *professor Mehralı Yusifov* (2010-2015), *dosent Vaqif İsrəfilov* (2015-2018), *dosent İsrayıl İsgəndərov* (2018-ci ilin iyul – noyabr ayları), *dosent Mobil Məcidov* (2019-cu ilin yanvar-sentyabr ayları) rəhbərlik etmişdir. 2019-2021-ci illərdə şöbəyə siyasi elmlər üzrə fəlsəfə doktoru Rəşad Sadıqov rəhbərlik etmişdir.

Davamlı təhsil və innovasiyalar şöbəsi pedaqoji kadrların hazırlanmasının və təkmilləşdirilməsinin müxtəlif modellərini tətbiq etməklə Azərbaycanda fasiləsiz (ömürboyu) pedaqoji təhsilə və özünüinkişafə şərait yaradır. Davamlı təhsil və innovasiyalar şöbəsi yenidən hazırlanma və təkrar ali təhsil imkanları ilə daha əvvəl əldə olunan ixtisasın dəyişdirilməsi

və ya yeni ixtisasa yiyələnməni, daim dəyişən və yeniləşən əmək şəraitinə uyğunlaşma, vətəndaşların ölkənin təhsil, innovasiya, sosial, siyasi, iqtisadi və mədəni həyatında səmərəli iştirakının təmin edilməsi məqsədilə ehtiyaclara uyğun təlim, seminar, vebinar, virtual dəyirmi masalar təşkil edən struktur bölmədir.

Əlavə təhsil fasiləsiz təhsilin və peşə hazırlığının tərkib hissəsi olmaqla, vətəndaşın fasiləsiz təhsil almaq imkanını təmin edir. Azərbaycan Respublikasında əlavə təhsilin aşağıdakı istiqamətləri həyata keçirilir:

- 1) ixtisasartırma;
- 2) kadrların yenidən hazırlanması;
- 3) stajkeçmə və kadrların təkmilləşdirilməsi;
- 4) təkrar ali təhsil;
- 5) dərəcələrin yüksəldilməsi;
- 6) yaşlıların təhsili.

Şöbədə əlavə təhsilə cəlb olunan kontingentin təhsili ilə ADPU-nun professor və müəllimləri ilə yanaşı, digər tədris müəssisələrindən dəvət olunmuş

yüksəkixtisaslı mütəxəssislər məşğul olurlar. Son 10 ildə iki minə yaxın mütəxəssis yenidən hazırlanma təhsili almış və onların əksəriyyəti müxtəlif təhsil ocaqlarında yenidən aldığı ixtisas üzrə fəaliyyət göstərir.

2011-2016-cı illərdə universitetdə Azərbaycan dili və ədəbiyyatı, ibtidai sinif müəllimliyi, riyaziyyat

müəllimliyi, fizika müəllimliyi, kimya müəllimliyi, biologiya müəllimliyi, tarix müəllimliyi, coğrafiya müəllimliyi, informatika müəllimliyi və məktəbəqədər təhsil ixtisasları üzrə 842 nəfər yenidən hazırlanmaya cəlb edilmişdir. 2016-2021-ci illərdə şöbənin 10 ixtisas üzrə 843 nəfər məzunu olmuşdur.

İxtisas	2016/17		2017/18		2018/19		2019/20		2020/21	
	Qəbul	Məzun	Qəbul	Məzun	Qəbul	Məzun	Qəbul	Məzun	Qəbul	Məzun
Azərbaycan dili və ədəbiyyatı müəllimliyi	16	16	26	24	39	35	44	44	40	37
Riyaziyyat müəllimliyi	33	29	58	45	39	34	60	55	61	59
Məktəbəqədər təlim və tərbiyə	15	14	11	9			12	12	13	13
İbtidai sinif müəllimliyi	10	9	30	25	35	31	28	28	38	38
İnformatika müəllimliyi			16	13	9	8	10	10	14	12
Kimya müəllimliyi			32	28	16	13	21	21	17	17
Biologiya müəllimliyi			12	11	6	5	5	5	4	3
Tarix müəllimliyi			11	10	5	4	9	9	7	7
Coğrafiya müəllimliyi			6	6						
Fizika müəllimliyi	51	45			29	23	21	21	19	18

Təkrar ali təhsil baza peşə-ixtisas təhsili proqramı ilə yenidən əldə ediləcək ixtisasın baza təhsili proqramı arasındakı fərq bir tədris ilinə hesablanmış saatdan çox olduqda mütəxəssislərə verilən əlavə təhsil növüdür. Bu təhsil növü mütəxəssis hazırlamaq işində çevikliyi və ayrı-ayrı şəxslərin əlavə ixtisas təhsili almaq arzusunu təmin etmək məqsədi ilə həyata keçirilir. Təkrar ali təhsilin məzmunu təsdiq edilmiş tədris planları və proqramları əsasında müəyyən-ləşdirilir, təhsil ödənişlidir.

Təkrar ali təhsilin məzmunu universitetdə müvafiq ixtisasın bakalavriat səviyyəsi üzrə təsdiq edilmiş tədris planları və proqramları əsasında

müəyyən-ləşdirilir. Təkrar ali təhsil üzrə proqram və tədris planı əsasında ali təhsilini müvəffəqiyyətlə başa vuranlara bakalavr dərəcəsi və ali təhsil haqqında diplom verilir.

ADPU-da 2011-2021-ci illərdə təkrar ali təhsildə Azərbaycan dili və ədəbiyyatı, ibtidai sinif müəllimliyi, məktəbəqədər təhsil, riyaziyyat müəllimliyi, fizika müəllimliyi, kimya müəllimliyi, biologiya müəllimliyi, tarix müəllimliyi, coğrafiya müəllimliyi, informatika müəllimliyi, korreksiya-edici təlim, təhsildə sosial-psixoloji xidmət, musiqi müəllimliyi və təsviri incəsənət müəllimliyi ixtisasları üzrə kadr hazırlığı həyata keçirilmişdir.

İxtisas	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Azərbaycan dili və ədəbiyyatı müəllimliyi	2	1	7	2	3	9	16	12	12	17
Riyaziyyat müəllimliyi	2	3	3	6	4		17	22	18	18
Məktəbəqədər təlim və tərbiyə	3	2	5	6	6	4	20	14	8	4
İbtidai sinif müəllimliyi	3	1	5	5	5	17	37	33	37	45
Texnologiya müəllimliyi			1			1				
Riyaziyyat və informatika müəllimliyi					1	19	5	1		
İnformatika müəllimliyi							2	3	2	3
İngilis dili müəllimliyi				1	2	11				
Korreksiyaedici təlim				2	2	1	4	6	1	4
Kimya müəllimliyi					1		1	5	3	4
Biologiya müəllimliyi	1	2	1	2	1		2	4	1	3
Kimya və biologiya müəllimliyi				2		6	2			
Tarix müəllimliyi	1	3	6	5		3	10	4	9	10
Coğrafiya müəllimliyi			5		3	2	4	2	1	3
Tarix və coğrafiya müəllimliyi						8	1	1		
Fizika müəllimliyi							2	1	2	
Təhsildə sosial-psixoloji xidmət						6	9	7	12	10
CƏMİ:	12	12	33	31	28	87	132	115	106	121

Yenidən hazırlanma və təkrar ali təhsil ödənişli formada idarə, müəssisə, təşkilat və ayrı-ayrı vətəndaşlarla universitet arasında bağlanan fərdi müqavilələr əsasında həyata keçirilir.

Davamlı təhsil və innovasiyalar şöbəsi tərəfindən “Təlimçilər üçün təlim (TOT)”, “Tyutor (akademik məsləhətçi) hazırlığı”, “İnklüziv siniflərdə təlim strategiyaları”, “Defektologiya və loqopediyanın əsasları”, “Distant təhsil və elektron tədris platformalarından, resurslardan istifadə imkanları”, “Ümumi təhsilin dövlət standartları və proqramlarının (kurikulumların) öyrədilməsi və tətbiqi”, “Sinfin idarə edilməsi”, “Ali təhsildə aka-

demik yazı bacarıqlarının öyrədilməsi”, “Təlimdə interaktiv üsulların tətbiqi”, “Ali təhsildə oxu strategiyası və onun mərhələləri” və s. mövzularda təlimlər təşkil edilmişdir.

Son bir ildə keçirilən təlimlər nəticəsində 450 nəfər iştirakçıya müvafiq təlimləri müvəffəqiyyətlə başa vurduqlarına görə sertifikatlar verilmişdir.

Şöbədə 2 *baş mütəxəssis* (p.ü.f.d.Fəridə Hüseynova, Dilgüşə Süleymanova), 5 *mütəxəssis* (Samirə Hüseynova, Nazilə Əliyeva, Aygül Yaqublu, Gülnar Xalıqova, Şəray Əliyeva), 2 *operator* (Mafilə Talıbova, Əminə) çalışır. Bölmə müdiri vəzifəsində p.ü.f.d., dos. Polad Mədədov rəhbərlik edir.

Elmi-təşkilati şöbə

ADPU Elmi şurasının 5 mart 2014-cü il tarixli iclasında elmi işlər üzrə prorektorluğun nəzdində Elm və innovasiyalar şöbəsinin yaradılması qərara alınmışdır. Şöbə 26 noyabr 2014-cü ildə fəaliyyətə başlamışdır. 2020-ci ildə adı dəyişdirilərək Elmi-təşkilati şöbə adlandırılmışdır. Şöbəyə 2014-2017-ci illərdə

dos. Yaşar Hüseynəliyev, 2017-2019-cu illərdə *dos. Yusif Aliyev*, 2019-2021-ci illərdə iqtisad elmləri doktoru, *professor Əli Allahverdiyev* rəhbərlik etmişdir. 2021-ci ilin oktyabr ayından şöbə müdiri vəzifəsində filologiya elmləri doktoru, professor **İbrahim Bayramov** çalışır.

İbrahim Məhəmməd oğlu Bayramov

filologiya elmləri doktoru, professor

25 yanvar 1954-cü ildə Qərbi Azərbaycanın Göyçə mahalının Toxluca kəndində anadan olmuşdur. 1961- 1971-ci illərdə Toxluca kənd orta məktəbində, 1971-1975-ci illərdə X.Abovyan adına Ermənistan Dövlət Pedaqoji İnstitutunun Filologiya fakültəsinin Azərbaycan şöbəsində təhsil almışdır. 1975-1987-ci illərdə Krasnoselo rayonunun Toxluca kənd orta məktəbində müəllim, 1987-1988-ci illərdə direktor işləmişdir. 1977-1981-ci illərdə Azərbaycan EA-nın Nəsimi adına Dilçilik İnstitutunun aspiranturasında təhsil almışdır. “Müasir Azərbaycan ədəbi dilinin xalq danışığı dili hesabına zənginləşməsi yolları” (1986) mövzusunda namizədlik, “Ermənistanın türk mənşəli toponimlərinin tarixi-lingvistik analizi”(2007) mövzusunda doktorluq dissertasiyası müdafiə etmişdir. 1988-ci ilin dekabrında Ermənistandan -doğulub boya-başa çatdığı doğma yurdundan deportasiya olunmuşdur.

1989-1993-cü illərdə ADBT-nin (indiki ADBTİA) Azərbaycan və rus dili kafedrasında baş laborant işləmişdir. 1995-ci ildə ADPU-nun “Azərbaycan dilinin onomalogiyası” elmi-tədqiqat laboratoriyasına müsabiqə yolu ilə kiçik elmi işçi vəzifəsinə seçilmiş, az sonra Müasir Azərbaycan dili kafedrasına müəllim təyin edilmişdir. 12 dekabr 1995-ci ildə həmin kafedranın dosenti vəzifəsinə

seçilmişdir. 2001-2003-cü illərdə ADPU TEC-nin sədri, 2002-ci ilin mart ayının 9-dan 2003-cü ilin sentyabrın 23-nə kimi ADPU-nun İxtisasartırma və yenidən hazırlanma fakültəsinin dekanı işləmişdir. 4 iyun 2003-cü ildən ADPU-nun magistratura və doktorantura şöbəsinin müdiri vəzifəsində işləyir. 2007-2012, 2014-2018 -ci illərdə ADPU-da tələbə qəbulu üzrə məsul katib vəzifəsini yerinə yetirmişdir. 2005-2007-ci illərdə ADPU-nun tədris-metodika şöbəsinin müdiri, 2003-2007-ci illərdə universitetin Elmi Şurasının elmi katibi vəzifələrini icra etmişdir. 2009-cu ildə ADPU-nun Müasir Azərbaycan dili kafedrasına professor vəzifəsinə seçilmişdir. 2002 - 2016 -cı illərdə ADPU-nun Elmi Şurasının, 2006-2009 -cu, 2017-2018- ci illərdə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Ali Attestasiya Komissiyasının Filologiya üzrə ekspert şurasının, 2009-2016-cı illərdə ADPU-nun nəzdində fəaliyyət göstərən Dissertasiya Şurasının üzvü olmuşdur. 10 monoqrafiya, dərslik və dərs vəsaiti, 1 program və 150-dən çox elmi məqalənin müəllifidir.

Şöbə universitetdə elmi-tədqiqat işlərinin planlaşdırılması, yerinə yetirilməsi, nəticələrinin istehsalatda və tədris prosesində tətbiq olunması ilə bağlı hesabatlar hazırlayır, beynəlxalq, respublika və universitet səviyyəli elmi konfransların təşkili və keçirilməsində iştirak edir.

2020-ci ildə şöbənin nəzdində əqli mülkiyyətin qorunması bölməsi yaradılmışdır. Bölməyə *Natəvan Həsənova* rəhbərlik edir. Bölmədə universitetin professor-müəllim heyətinin, həmçinin digər ali məktəb və elmi-tədqiqat institutlarının mütəxəs-

sislərinin, doktorantlarının, dissertantlarının, magistrlarının elmi, elmi-metodik əsərləri, dissertasiya işlərinin orijinallığı Polşanın Plagiat.PL şirkəti ilə ADPU arasında imzalanan müqaviləyə uyğun olaraq Antiplagiat proqramı əsasında yoxlanılır.

Elmi-təşkilati şöbədə prof. İbrahim Bayramov (şöbə müdiri), Natəvan Həsənova (bölmə rəhbəri), f.ü.f.d. Nigar Aslanova, Almarə Abbasova, Vəfa Əhmədova (baş mütəxəssislər), Arzu Kərimova, Zəfira Seyidova, İlhamə Ağabəyli (mütəxəssislər) və Zümrüd Əliyeva (operator) fəaliyyət göstərirlər.

Elmi-təşkilati şöbənin əməkdaşları

Dissertasiya Şurası

ADPU-da fəaliyyət göstərən ixtisaslaşdırılmış Dissertasiya Şurası elmi potensialın formalaşmasında mühüm rol oynayır. 28 aprel 2009-cu ildə, 12 yanvar 2011-ci ildə, 21 yanvar 2013-cü ildə, 6 fevral 2015-ci ildə Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında AAK tərəfindən Pedaqoji Universitetdə pedaqogika üzrə fəlsəfə doktoru elmi dərəcəsi almaq üçün təqdim olunan dissertasiyaların müdafiəsini keçirən Dissertasiya Şurası (sədr AMEA-nın müxbir üzvü, prof.Y.Ə.Məmmədov, sədr müavini prof.F.A.Rüstəmov) yaradılmışdır. Həmin dövrdə Dissertasiya Şurasında 170 fəlsəfə doktoru, 24 elmlər doktorluğu dissertasiyası müdafiə olunub. Fəlsəfə və elmlər doktoru iddiasında olanların xeyli hissəsi ADPU-nun təmsilçiləri olub. Elmlər doktorluğu dissertasiyası müdafiə edən 24 nəfərin 11-i universitetimizin dosentləri idi.

Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında AAK tərəfindən 3 mart 2017-ci ildə universitetdə fəlsəfə doktoru elmi dərəcəsi almaq üçün təqdim olunan dissertasiyaların müdafiəsini keçirən FD 02.061 Dissertasiya Şurası yaradılıb. 2 il fəaliyyət göstərən həmin şuranın tərkibi aşağıdakı kimi təsdiq olunmuşdu:

- 1) prof.Cəfərov Cəfər (sədr)
- 2) prof.Zamanov Asəf (sədr müavini)
- 3) dos.Hümbətəliyev Rövşən (elmi katib)
- 4) prof.Abbasov Akif
- 5) dos.Abbasov Ənvər
- 6) prof.Adıgözəlov Azadxan
- 7) prof.Babayev Məcnun
- 8) dos.Bəşirov Kamil
- 9) prof.Cəbrayilov Məlikməmməd
- 10) prof.Əhmədov Hümeyir
- 11) dos.Əliyeva Şəhla
- 12) prof.Əliyev Vəli
- 13) prof.Əmirov Mübariz
- 14) prof.İsayev İramin
- 15) dos.Hüseynova Nailə
- 16) prof.Xalıqov Fikrət
- 17) prof.Xəlilov Buludxan
- 18) prof.Məmmədov Xəqani
- 19) prof.Pələngov Əbülfət
- 20) prof.Rüstəmov Fərrux
- 21) prof.Sultanov Oqtay

- 22) prof.Vəzirova Leyla
- 23) prof.Tanrıverdiyev Əzizxan
- 24) prof.Ağayev Əjdər
- 25) prof.Həmidov Seyidağa.

Dissertasiya Şurasına ümumi pedaqogika, pedaqogikanın və təhsilin tarixi, təlim və tərbiyənin nəzəriyyəsi və metodikası (riyaziyyatın tədrisi metodikası, tarixin tədrisi metodikası, Azərbaycan dilinin tədrisi metodikası), korreksiya pedaqogikası ixtisasları üzrə dissertasiya müdafiəsinə icazə verilmişdi. 2018-ci ilin sonuna kimi fəaliyyət göstərən Dissertasiya Şurasında 6 nəfər (Həsən Bayramov, Elza Mollayeva, Şiruyə Azadəliyeva, Talib Əhmədov, Şərafət Baxışova, Kamal Camalov) elmlər doktoru, 26 nəfər fəlsəfə doktoru elmi dərəcəsi almaq üçün dissertasiya müdafiə etmişdir. 18 nəfər ümumi pedaqogika, pedaqogika və təhsilin tarixi (5804.01), 6 nəfər təlim və tərbiyənin nəzəriyyəsi və metodikası (5801.01), 2 nəfər isə korreksiya pedaqogikası (5805.01) ixtisası dissertasiya müdafiə etmişdir.

Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Ali Attestasiya Komissiyasının 18 noyabr 2019-cu il tarixli F102 nömrəli əmri ilə ADPU-nun nəzdində səlahiyyət müddəti 3 il olan Dissertasiya Şurası (sədr prof.Cəfər Cəfərov, sədr müavini prof.Asəf Zamanov) yaradılmışdır. FD 2.15 Dissertasiya Şurasına 5801.01- təlim və tərbiyənin nəzəriyyəsi və metodikası (riyaziyyatın tədrisi metodikası, fizikanın tədrisi metodikası, kimyanın tədrisi metodikası) və 5804.01- ümumi pedaqogika, pedaqogikanın və təhsilin tarixi ixtisasları üzrə pedaqoji elmlər üzrə fəlsəfə doktorluğu dissertasiyalarının müdafiəsinin təşkilinə icazə verilmişdir. Dissertasiya Şurasının tərkibi aşağıdakı kimi təsdiq olunmuşdur:

- 1.Cəfərov Cəfər Məmməd oğlu (sədr) - tarix üzrə elmlər doktoru, professor
- 2.Zamanov Asəf Dağbəyi oğlu (sədr müavini) - fizika-riyaziyyat elmləri doktoru, professor
- 3.Zamanova Mələk Əlisalam qızı (elmi katib) -pedaqogika üzrə fəlsəfə doktoru, dosent
- 4.Abbasov Mütəllib Məhərrəm oğlu - pedaqogika üzrə elmlər doktoru, dosent
- 5.Abişov Nasim Əjdər oğlu- pedaqogika üzrə elmlər doktoru, professor

6. Adıgözəlov Azadxan Səfərxan oğlu -pedaqoji elmlər doktoru, professor

7. Alışov Mönsüm Ədil oğlu - pedaqogika üzrə elmlər doktoru, dosent

8. Cəbrayilov Məlikməmməd Saday oğlu - fizika-riyaziyyat elmləri doktoru, professor

9. Əhmədov Hümeyir Hüseyn oğlu - pedaqogika üzrə elmlər doktoru, professor

10. Əliyev Natiq Ağarza oğlu- pedaqogika üzrə elmlər doktoru, dosent

11. Əliyeva Şəhla Qasım qızı - pedaqogika üzrə elmlər doktoru, dosent

12. Əlizadə Şükür Həmid oğlu -pedaqoji elmlər doktoru, professor

13. İsmayılov İsa Namaz oğlu -pedaqogika üzrə elmlər doktoru, professor

14. Gərayev Əlişah Əlirza oğlu-pedaqogika üzrə fəlsəfə doktoru, dosent

15. Orucov Vidadi Ömər oğlu -pedaqogika üzrə elmlər doktoru, dosent

16. Muradova Zəhra Bilal qızı- pedaqogika üzrə elmlər doktoru

17. Pələngov Əbülfət Qulam oğlu - pedaqogika üzrə elmlər doktoru, professor

18. Rüstəmov Fərrux Abbas oğlu - pedaqoji elmlər doktoru, professor

19. Tağıyev Tağı İbrahim oğlu- pedaqogika üzrə elmlər doktoru, professor

20. Tağıyeva Almaz Məhərrəm qızı-pedaqogika üzrə elmlər doktoru, dosent

Dissertasiya Şurasının nəzdində ümumi pedaqogika, pedaqogika və təhsilin tarixi (sədr prof. Fərrux Rüstəmov), riyaziyyatın tədrisi metodikası (sədr prof.Əbülfət Pələngov), fizikanın tədrisi metodikası (sədr prof.İsa İsmayılov), kimyanın tədrisi metodikası (sədr dos.Mütəllim Abbasov) ixtisasları üzrə elmi seminarlar təşkil edilmişdir.

Dissertasiya Şurasında Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti ilə bərabər Bakı Dövlət Universiteti, Bakı Slavyan Universiteti, Azərbaycan Dillər Universiteti, Gəncə Dövlət Universiteti, Sumqayıt Dövlət Universiteti, Təhsil İnstitutu və digər ali təhsil müəssisələrindən daxil olmuş dissertasiyaların müdafiəsinin keçirilməsi nəzərdə tutulur.

Dissertasiya Şurasının iclasında

Dissertasiya Şurasının üzvləri

prof.C.Cəfərov

prof.A.Zamanov

dos.M.Zamanova

prof.M.Cəbrayilov

prof.A.Adıgözəlov

¹⁴ Dos.Natiq Əliyev 27 dekabr 2020-ci ildə vəfat edib

prof.Ş.Əlizadə

prof.F.Rüstəmov

p.ü.e.d.M.Abbasov

prof.İ.İsmayilov

prof.Ə.Pələngov

prof.T.Tağıyev

prof.H.Əhmədov

p.ü.e.d.M.Alışov

p.ü.e.d.V.Orucov

prof.N.Abişov

p.ü.e.d.Ş.Əliyeva

p.ü.e.d.Z.Muradova

p.ü.e.d.A.Tağıyeva

dos.Ə.Gərayev

Elmi-Tədqiqat Mərkəzi

Ali təhsil müəssisələrinin yeni maliyyələşdirmə mexanizminə, elmi-tədqiqat laboratoriyalarının (ETL) maliyyələşdirilməsinin yeni formasına keçməsi ilə əlaqədar olaraq universitetdə 37 nəfər əməkdaşın çalışdığı 7 ETL-nin (Pedaqoji təhsilin problemləri ETL, Türk araşdırmaları ETL, Dədə Qorqud ETL, Koordinasiya birləşmələri ETL, Yeni

bioloji aktiv birləşmələr ETL, Nadir torpaq metal materialları fizikası ETL, Bioinformatika ETL) bazasında Təhsil Nazirliyinin 26 fevral 2019 - cu il tarixli razılıq məktubuna, ADPU Elmi Şurasının 6 mart 2019-cu il tarixli qərarına uyğun olaraq ADPU-nun *Elmi-Tədqiqat Mərkəzi* yaradılmışdır.

Tətbiqi tədqiqatlar bölməsinin əməkdaşları

Pedaqoji təhsilin problemləri elmi-tədqiqat laboratoriyası Təhsil Nazirliyinin 17 dekabr 2007-ci il tarixli 1260 sayılı əmri və ADPU Elmi Şurasının 04.10.2007-ci il tarixli 4 sayılı qərarı ilə yaradılmışdır. Laboratoriya *prof.Fərrux Rüstəmovun* təşəbbüsü ilə təşkil olunmuş və 2011-ci ilə kimi onun rəhbərliyi ilə fəaliyyət göstərmişdir. Elmi-tədqiqat laboratoriyasına 2011-2013-cü illərdə dosent Bəhrüz Nəsirov, 2013-2015-ci illərdə Rusiya Təhsil Akademiyasının xarici üzvü, Əməkdar müəllim, texnika elmləri doktoru, professor *Abdulla Mehrabov*, 2016-2019-cu illərdə pedaqogika üzrə fəlsəfə doktoru, dosent *Gülşən Novruzova* rəhbərlik etmişdir.

Pedaqoji təhsilin problemləri elmi-tədqiqat laboratoriyasında pedaqoji təhsilin keyfiyyətinin yüksəldilməsi, qabaqcıl beynəlxalq təcrübə və milli dəyərlər əsasında onun məzmununun və strukturunun təkmilləşdirilməsi, pedaqoji təhsil sistemində müasir texnologiyaların və innovasiyaların tətbiqi texnologiyasının müəyyənəndirilməsi, ali pedaqoji təhsillə bağlı aparılan elmi tədqiqatların koordinasiya edilməsi nəzərdə tutulmuşdu. Laboratoriya əməkdaşları ali pedaqoji təhsilin elmi-nəzəri və praktik problemləri ilə bağlı araşdırmalar aparmış, beynəlxalq və respublika səviyyəli elmi-praktik konfranslarda məruzələrlə çıxış etmiş, elmi məqalələr nəşr etdirmişlər.

2016-cı ilədək laboratoriyada 1 elmi işçi (Zemfira Rəcəbova), 4 nəfər kiçik elmi işçi (Turan Zamanova, Şəhanə Cəfərova, Sevinc Kərimova, Təkmənə Cabbarova) və 1 böyük laborant (Günəl Abbasova) fəaliyyət göstərmişdir. Onlardan 2 nəfəri (Zemfira Rəcəbova, Təkmənə Cabbarova) fəlsəfə doktoru proqramı üzrə dissertant olmuşdur. 2016-2019-cu illərdə elmi-tədqiqat laboratoriyasında 1 nəfər elmi işçi (Xuraman Nagızadə) və 4 nəfər kiçik elmi işçi (Əməkdar müəllim Zülfüyyə Vəliyeva, Təkmənə Cabbarova, Turan Zamanova, Sevinc Kərimova) fəaliyyət göstərmişdir.

2014-2016-cı illərdə elmi-tədqiqat laboratoriyasında pedaqoji təhsildə rəqabətəqabil müəllim şəxsiyyətinin formalaşdırılmasında əlavə təhsilin (ixtisasartırma) təşkili (X.Nagızadə, T.Zamanova), pedaqoji təhsil sistemində keyfiyyət və onun idarə olunmasında müasir yanaşmalardan istifadə (S.Kərimova), pedaqoji təhsil sistemində təhsilverənlərin peşəkarlıq səviyyəsinin yüksəldilməsi (T.Cabbarova), 2017-2019-cu illərdə təhsilin keyfiyyətinin yüksəldilməsində mentorluq fəaliyyətinin rolu (G.Novruzova), tələbə nailiyyətlərinin qiymətləndirilməsinin nəticələrinin kadr hazırlığına təsiri (G.Novruzova, T.Zamanova), innovasiya ali pedaqoji təhsildə keyfiyyət və səmərəliliyin yüksəldilməsinin vasitəsi kimi (Z.Vəliyeva), təhsilin və elmi fəaliyyətin metodologiyası (T.Cabbarova), pedaqoji prosesin idarə olunmasının yeni modellərinin tətbiqi (S.Kərimova) mövzularında araşdırmalar aparılmışdır.

Elmi-tədqiqat laboratoriyasının əməkdaşları Təhsil Nazirliyinin müxtəlif layihələrinin iştirakçısı olmuş, laboratoriya müdiri dos.Gülşən Novruzova səmərəli fəaliyyətinə görə Təhsil Nazirliyinin təşəkkürnaməsi ilə təltif edilmişdir.

Türk araşdırmaları elmi-tədqiqat laboratoriyası Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin 20.06.2007-ci il tarixli 728 sayılı əmri ilə yaradılmış və 11 ştat vahidi ilə fəaliyyətə başlamışdır. Türk xalqları ədəbiyyatı problemlərinin öyrənilməsi laboratoriyanın əsas tədqiqat mövzusu olmuşdur. Elmi-tədqiqat laboratoriyasına prof. Elman Quliyev rəhbərlik etmişdir. 2008-ci il dekabrın 18-də Türk araşdırmaları ETL-in açılışında universitet rəhbərliyi, Türkiyənin Azərbaycandakı səfiri Hulusi Kılıç, TİKA-nın sədri Əbubəkr Çelik, təhsil müşaviri Halis Koyunçuoğlu, mədəniyyət müşaviri Melda Aras və digər şəxslər iştirak etmişlər.

Elmi-tədqiqat laboratoriyasında türk xalqları ədəbiyyatının inkişafının ayrı-ayrı dövrləri və tanınmış şəxsiyyətləri (Ziya Göyöl, Namiq Kamal, İsmayıl Qaspiralı, Əhməd Yəsəvi, Yunis İmrə, Ömər Seyfəddin, Nazim Hikmət, Mehmed Akif

Ersoy, Rəşad Nuri Güntəkin, Haldun Taner, Əziz Nesin, Çingiz Aytmatov və b.) haqqında tədqiqatlar aparılmışdır. Elmi tədqiqat laboratoriyasının əməkdaşları Türkiyə, Şimali Kipr, Türkmənistan, Qırğızistan və digər dövlətlərdə təşkil olunmuş beynəlxalq konfranslarda iştirak etmişlər. Elmi-tədqiqat laboratoriyası Hacəttəpə Universiteti, İstanbul Universiteti, Mehmet Akif Ersoy Universiteti, Uludağ Universiteti, Eskişehir Omangazi Universiteti, Eskişehir Anadolu Universiteti, Yakın Doğu Universiteti, Qırğızıstan, Türkmənistan və Qazaxıstanın bir sıra universitetləri, TÜRKSOY, Türk Dil Kurumu, Türk Ocakları kimi nüfuzlu elmi-mədəni qurumlarla sıx əməkdaşlıq edir.

Laboratoriya müdiri prof.Elman Quliyev Azərbaycanda türk xalqları ədəbiyyatının sistemli tədqiqatçısı və təbliğatçısı kimi tanınır. O, türk xalqları ədəbiyyatı ilə bağlı “Müasir özbək ədəbiyyatı tarixi” (1999), “Türkiyə türk ədəbiyyatı” (2003), “Özbək ədəbiyyatı” (2007), “Orta əsrlər türk xalqları ədəbiyyatı” (2010), “Türk xalqları ədəbiyyatı” (2009;2011), “Şərq xalqları ədəbiyyatı” (müntəxəbat). 2 cildə (2011), “Türk xalqları ədəbiyyatı” (2011), “Qədim və orta əsrlər türk xalqları ədəbiyyatı” (2012), “Türk xalqları ədəbiyyatı” (2014), “Türk xalqları ədəbiyyatı” (2017), “Türk halkları edebiyatı” (Ankara, 2019), “Abay Kunanbayev” (Ankara, 2020) adlı kitabların və 200-dən çox elmi məqalənin müəllifidir.

Aytən Abbasova “Cengiz Dağcı yaradıcılığında tarixi-siyasi proseslərin təcəssümü” (2016) mövzusunda fəlsəfə doktorluğu dissertasiyası müdafiə etmişdir. “Türk xalqları ədəbiyyatının yaradıcılıq problemləri” (2010, həmmüəlliflərlə) adlı dərs vəsaitinin, “Cengiz Dağcı” (2017) adlı monoqrafiyanın müəllifidir. Türk xalqları ədəbiyyatının görkəmli simalarının (Nazim Hikmət, Ömər Seyfəddin, Yəhya Kamal, Cengiz Dağcı, Mehmet Emin Yurdakul və b.) həyat və yaradıcılığı ilə bağlı 40-dan çox elmi məqaləsi Azərbaycan, Türkiyə, İraq və Ukraynanın elmi jurnallarında dərc olunmuşdur.

Könül Sadıqova “Azərbaycan dilinin şimal-qərb bölgəsi şivələrinin leksik-semantik xüsusiyyətləri” adlı dissertasiya işini tamamlayaraq Dissertasiya Şurasına təqdim etmişdir. Onun türk xalqları ədəbiyyatının yaradıcılıq problemləri ilə

Türk araşdırmaları bölməsinin əməkdaşları

bağlı məqalələri Azərbaycan, Ukrayna və Kazanda nəşr edilən elmi jurnallarda dərc olunmuşdur. 30-a yaxın məqalənin və bir (həmmüəllifli) kitabın müəllifidir.

Validə Şıxəliyevanın “Yahya Kamal Bayatının həyat və yaradıcılığı”, “Midhet Cemal Kuntayın vətənpərvərlik duyğularının əks olunduğu lirik-epik şeirləri”, “Aziz İstanbul” əsərinin Yahya Kamal Bayatlı yaradıcılığında yeri” adlı məqalələri Türkiyənin “Bengi” jurnalında dərc olunmuşdur. 2 beynəlxalq və 1 respublika konfransında iştirak etmişdir, 10 məqalənin müəllifidir.

Aynur Qafarlı “Sözün leksik-semantik xüsusiyyətləri üzərində iş şagirdlərin nitq mədəniyyətinin formalaşdırılmasında mühüm vasitə kimi (V-IX siniflər üzrə)” adlı dissertasiyasını Dissertasiya Şurasına təqdim etmişdir. Türkiyənin müxtəlif şəhərlərində, Bosniyada, Qazaxıstanda keçirilən nüfuzlu beynəlxalq elmi konfranslarda iştirak etmişdir. 14 məqalənin və bir kitabın (şərikli) müəllifidir.

Aynurə Babayevanın türk xalqları ədəbiyyatının yaradıcılıq problemləri ilə bağlı məqalələri Azərbaycan və Türkiyədə nəşr edilən jurnallarda dərc olunmuşdur. 4 beynəlxalq konfransda iştirak etmişdir, 7 məqalənin müəllifidir.

Dədə Qorqud elmi-tədqiqat laboratoriyası onomastika-etimologiya-dialektologiya, folklor-etnoqrafiya-mifologiya və pedaqoji-psixoloji-fəlsəfi araşdırmaları bölmələrindən ibarət olmuşdur. Elmi tədqiqat laboratoriyasına prof.Buludxan Xəlilov (2001-2011; 2016-2018), prof.Ramazan Qafarlı (2011-2015), professor Nəbi Əsgərov (2016), prof. Mahirə Hüseynova (2019) rəhbərlik etmişdir. Əməkdaşlardan 5 nəfəri dissertasiya müdafiə edərək fəlsəfə doktoru elmi dərəcəsi almışdır. Elmi tədqiqat laboratoriyasında 2012-2017-ci illərdə Dədə

Qorqud kitabı və türk epik ənənəsinin dünya mədəniyyəti tarixində yeri, 2017-2019-cu illərdə XVIII-XIX əsr Azərbaycan ədəbiyyatında dil, ədəbiyyatşünaslıq və pedaqogika məsələləri ilə bağlı araşdırmalar aparılmışdır.

Dədə Qorqud ETL-in təşəbbüsü və təşkilatçılığı ilə 19-20 noyabr 2015-ci ildə Kitabı-Dədə Qorqudun elm aləminə məlum olmasının 200 illiyinə həsr olunmuş "Türk epos düşüncəsi yazılı abidələrdə" və 26-27 noyabr 2015-ci ildə Xalq şairi Bəxtiyar Vahabzadənin 90 illik yubileyinə həsr olunmuş "İnsan və zaman" mövzusunda elmi konfrans keçirilmişdir. Əməkdaşların 400-dən çox elmi məqaləsi, məruzə tezisi, monoqrafiya və dərs vəsaiti nəşr edilmişdir.

Əməkdaşlardan 7 nəfəri Elmin İnkişafı Fondu tərəfindən elan olunmuş qrant müsabiqəsinin qalibi olmuşdur.

Yeni bioloji aktiv birləşmələr elmi - tədqiqat laboratoriyası ADPI üzrə 16 sentyabr 1989-cu il tarixli 3/982 sayılı əmrə əsasən yaradılmışdır. ETL-in 7 əməkdaşı tibb, texnika, polimer sənayesi, kənd təsərrüfatı və s. təyinatlı bioloji aktiv birləşmələrin, polimer kompozisiyaların alınması və xassələrinin tədqiqi ilə məşğul olmuşlar. Elmi tədqiqat laboratoriyasına 2011-2019-cu illərdə kimya üzrə fəlsəfə doktoru, dosent *Rəhimə Məmmədova* rəhbərlik etmişdir.

Laboratoriya əməkdaşları tərəfindən polimer kompozisiyalarının alınma üsulları sistemləşdirilmiş (*R.S.Məmmədova*), 100-dən artıq antimikrob üzvi birləşmələr sintez edilmiş, göstəricilər öyrənilmiş, aşqar kimi istifadəsinin məqsəduyğunluğu əsaslandırılmış (*V.S.Həsənov, İ.A.Cəfərov*), 2 elmi-tədqiqat üsulu patentləşdirilmiş və müəlliflik hüququ əldə edilmişdir (*R.S.Məmmədova*). *R.S.Məmmədova* və *P.Ş.Ələsgərovanın* "Bioloji aktiv birləşmələr və polimer kompozisiyaları" (2017) adlı monoqrafiyası nəşr edilmişdir.

Laboratoriya əməkdaşlarının təşəbbüsü ilə "Kimya və ekologiyanın aktual problemləri" mövzusunda respublika elmi konfransı keçirilmişdir. Nüfuzlu elmi jurnallarda əməkdaşların 100-dən artıq məqaləsi nəşr edilmişdir. Son 10 ildə əməkdaşlar Əqli Mülkiyyət Agentliyinin 18 patent və müəlliflik şəhadətnaməsini əldə etmişlər. Labora-

toriyada 8 kimya üzrə fəlsəfə doktoru, 2 elmlər doktoru dissertasiyası hazırlanmışdır.

Koordinasion birləşmələr elmi-tədqiqat laboratoriyası 1989-cu ildə Analitik və fiziki kimya kafedrasının nəzdində yaradılmışdır. Laboratoriyaya 1989-2011-ci illərdə *prof.Nailə Verdizadə*, 2011-2019-cu illərdə *dos.Nazəni Novruzova* rəhbərlik etmişdir. Laboratoriya əməkdaşları analitik kimyanın müasir problemlərinin və praktik məsələlərin həlli ilə məşğul olmuşlar. Əməkdaşlar tərkibində kükürd və azot olan liqandlarla metalların üçkomponentli kompleksləri və onların müxtəlif obyektlərdə həmin metalların analizində tətbiqi mövzusunda araşdırmalar aparmışlar. Laboratoriyada kükürd və azot tərkibli liqandlar sintez olunmuş və bəzi d-keçid elementlərlə (nikelin, dəmirin, müxtəlif oksidləşmə dərəcəsinə olan vanadiumun, molibdenin, volframın, misin, kobaltın, titanın) kompleks əmələgəlmə reaksiyaları fotometrik və ekstraksiyalı-fotometrik tədqiq edilərək praktikaya tətbiq edilmişdir. Laboratoriya əməkdaşları 300-ə qədər elmi məqalə, 20 dərslik və dərs vəsaiti nəşr etdirmişlər. Elmi-tədqiqat laboratoriyasında 2 elmlər doktoru və 6 fəlsəfə doktoru yetişmişdir.

Nadir torpaq metalları materialları fizikası elmi-tədqiqat laboratoriyası 1989-cu ildə Fizika fakültəsinin nəzdində yaradılmışdır. Laboratoriyaya *prof.M.Murquzov* (1989-2015), *dos.Şubay Sərdarov* (2015-2017), *f.r.ü.e.d.Xanlar Həsənov* (2018) rəhbərlik etmişdir.

Əməkdaşlar (*dos.Xanlar Həsənov, dos.Şərif İsmayılov, dos.Yəhya Şərifov, Azər Nəsilbli, Zeynəb Nəcəfova, Elnarə Cəfərova, Lyudmila Sadıqova, Amid Qurbanov, Natella Namazova, Nigar Həsənova*) nadir torpaq metallarının iştirakı ilə yeni materialların alınması, onların fiziki – kimyəvi xassələrinin formalaşmasının elektron təbiəti üzrə elmi - tədqiqat işləri aparmışlar.

Laboratoriyada yarımkeçiricilər fizikası üzrə aşağıdakı mövzularda araşdırmalar aparılmışdır:

- güclü maqnit sahəsində parabolik potensiallı yarımkeçirici kvant çuxurunda elektron qazının termodinamikası;
- sistem ərintilərinin alınması və kinetik xassələrinin tədqiqi.

Əməkdaşlar tərəfindən 120-dən çox yeni yarımkeçirici material alınmış və onların kompleks fiziki – kimyəvi xassələri öyrənilmişdir. Əməkdaşların 5 monoqrafiya və 100 -dən elmi məqaləsi nəşr olunmuşdur.

Bioinformatika elmi-tədqiqat laboratoriyası Təhsil Nazirliyinin 12 mart 2011-ci il tarixli 559 - Nə-li əmri əsasında yaradılmışdır. Laboratoriyaya 2011-2019-cu illərdə ictimai əsaslarla b.ü.f.d. *Vaqif Əmikişiyev* rəhbərlik etmişdir. Laboratoriyada 1 nəfər böyük laborant (Lalə İbrahimova) fəaliyyət göstərmişdir. Eukariot tipli bəzi orqanizmlər üçün genomların müqayisəli analizi və zülalların fəza quruluşlarının öyrənilməsi sahəsində araşdırmalar aparılmışdır.

2020-ci ilin fevralından Elmi -Tədqiqat Mərkəzinə tarix üzrə fəlsəfə doktoru, dosent *Ərəstun Mehdiyev* rəhbərlik edir.

Mərkəz üç bölmədən ibarətdir:

- Fundamental tədqiqatlar
- Tətbiqi tədqiqatlar (müdir dos.Gülşən Novruzova)
- Türk araşdırmaları (müdir prof.Elman Quliyev).

2020-ci il sentyabrın 18-də təsdiq edilmiş Əsasnaməyə görə, Elmi-Tədqiqat Mərkəzi ADPU-nun fəaliyyət istiqamətlərini prioritet seçməklə, təbiət və humanitar elmlər sahəsində fundamental və tətbiqi tədqiqatlar üzrə müasir texnologiyalar və tədqiqat üsullarının köməyi ilə araşdırmalar aparan, əldə edilən nəticələrin tədris prosesində istifadə olunması üçün müvafiq təkliflər verən struktur bölmədir. Mərkəz

ADPU-nun digər struktur bölmələri ilə qarşılıqlı əlaqədə fəaliyyət göstərir, AMEA-nın institutları, başqa elmi müəssisələr və ali məktəblər, qeyri-hökumət təşkilatları, xarici elm və təhsil qurumları ilə əməkdaşlıq edir, birgə tədqiqatlar aparır. Mərkəzin əməkdaşları Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Elmin İnkişafı Fondunun və Təhsil Nazirliyinin elmi tədqiqatlar üçün elan etdiyi qrant müsabiqələrinin fəal iştirakçılarıdır.

2020-ci ildə Mərkəz tərəfindən təhsilin məzmununun təkmilləşdirilməsi ilə bağlı pilot layihə hazırlanmış, 2021-ci ildə onun Tarix və coğrafiya fakültəsində həyata keçirilməsinə başlanmışdır. Burada əldə olunan nəticələr qiymətləndirildikdən sonra həmin layihənin digər fakültələrdə və ADPU-nun filiallarında da tətbiq edilməsi nəzərdə tutulmuşdur.

2021-ci ilin may ayında Elmi-Tədqiqat Mərkəzi Türkiyənin İqtisadi İnkişaf və Sosial Araşdırmalar İnstitutu ilə birlikdə ADPU-nun 100 illik yubileyinə həsr olunmuş “Elm və təhsildə innovativ texnologiyalar” mövzusunda III Beynəlxalq konfransı keçirmişdir.

2020-2021-ci illərdə əməkdaşların elmi araşdırmalarının nəticəsi kimi 3 kitab, 40-dan çox elmi və publisistik məqalə, 20-yə yaxın tezis nəşr edilmişdir. Məqalələrin 20-dən çoxu, tezislərin isə 10-dan çoxu xaricdə nəşr olunmuşdur. Mərkəzin əməkdaşları həmçinin Azərbaycan, Qazaxıstan, Macarıstan, Fransa, Yaponiya, Türkiyə, Rusiya və ABŞ-da keçirilmiş 30 beynəlxalq, 15 respublika elmi konfransında iştirak etmişlər.

Elmi-Tədqiqat Mərkəzinin əməkdaşları

Prof. Elman Quliyevin “Abay Kunanbayev” (2020), kiçik elmi işçi Əlvən Cəfərovun “Azərbaycan Respublikasının Ağdam rayonu dialektlərinin toplanılması və linqvistik təhlili” (2020) adlı monoqrafiyaları Ankarada, kiçik elmi işçi Ayətəlxan İsgəndərovun “Zahid Xəlilin poetik obrazları ədəbi tənqid müstəvisində” (2020) adlı kitabı Bakıda nəşr olunmuşdur.

Elmi -Tədqiqat Mərkəzində 2 **böyük elmi işçi** (p.ü.f.d. *Gülərə Balayeva*, f.ü.f.d. *Aytən Abbasova*), 9 **kiçik elmi işçi** (əməkdar müəllim *Zülfüyyə Vəliyeva*, *Ayətəlxan İsgəndərov*, *Mehriban Sərdarova*, *Elmira Məhərrəmov*, *Aynurə Əliyeva*, *Gülşən Mehdizadə*, *Əlvən Cəfərov*, *Könül Sadıqova*, *Validə Şıxəliyeva*), 2 **böyük laborant** (*Aynur Qafarlı*, *Aynurə Babayeva*) fəaliyyət göstərir.

Kitabxana- İnformasiya Mərkəzi

Universitetin kitabxanası 19 yanvar 2017-ci ildən Kitabxana -İnformasiya Mərkəzi adı ilə fəaliyyət göstərir. Kitabxanaya *Məmməd Həsənov* (1975-2007), *Azər Hüseyinov* (2007-2018) rəhbərlik etmişdir. 2018-ci ildən Kitabxana-İnformasiya Mərkəzinin direktoru vəzifəsini *Zinharə Həsənova* icra edir. Kitabxananın 4 tədris binasında 5 ixtisaslaşmış oxu zalı fəaliyyət göstərir. Kitabxananın ümumi sahəsi 1393.5 m²-dir.

Kitabxana fəaliyyətinin əsas istiqamətləri sənəd-informasiya fondlarının formalaşmasından, mühafizəsindən, bu materialların hüquqi və fiziki şəxslərə istifadəyə verilməsindən, kitabxanalarda toplanıb saxlanılan informasiya vasitələrinin mübadiləsinə imkan verən vahid informasiya məkanının yaradılmasından ibarətdir.

Universitetin Kitabxana- İnformasiya Mərkəzinin əsasnaməsi ADPU -nun Elmi Şurasının 26 oktyabr 2016-cı il tarixli qərarı ilə təsdiq edilmişdir. Mərkəzdə 4 şöbə fəaliyyət göstərir: 1) komplektləş-

dirmə və kitabışləmə; 2) xidmət; 3) biblioqrafiya – informasiya xidməti; 4) elektron resurs və elektron kataloq şöbələri.

Kitabxana-İnformasiya Mərkəzinin fondu 743.080 nüsxə ədəbiyyatdan ibarətdir. Onlardan 678.688-i kitab və kitabça, 3240-ı jurnal, 1179-u dissertasiya, 17.537-si avtoreferat, 4855-i magistr dissertasiyasıdır. Fondada kiril əlifbası ilə 640 adda 47360 nüsxə dərslik və dərs vəsaiti, latın əlifbası ilə 9451 adda 75154 nüsxə tədris və elmi ədəbiyyat saxlanılır. Fondada 1000 nüsxə nadir kitab mühafizə olunur.

Fondun həcminə görə universitetin kitabxanası respublika universitet kitabxanaları arasında ikinci yerdədir.

2017-ci ildə kitabxana əməkdaşları tərəfindən 10.000 oxucu sorğusu təmin edilmişdir. Kitabxana-İnformasiya Mərkəzində 2016- 2019-cu illərdə oxuculara xidmət göstərəcələri aşağıdakı kimi olmuşdur.

Göstəricilər	2016	2017	2018	2019	Cəmi
KİM-nin üzvlərinin sayı	11244	11299	10454	11544	44541
Oxucu sorğusunun sayı	57300	57474	59571	59500	233844
ADPU əməkdaşlarının sorğusunun sayı	800	800	816	750	3116
ADPU tələbələrinin sorğusunun sayı	10419	10479	9608	10724	41230
Kənardan olan sorğuların sayı	25	20	30	0	145
Cəmi	79788	80071	80479	82588	322876

Təbiət elmləri üzrə xidmət şöbəsində oxucuların sayı 3336 nəfər, humanitar elmlər üzrə 1361

nəfər, 2 saylı tədris binasında 1712 nəfər, 3 saylı tədris binasında 2219 nəfər, 4 saylı tədris binasında

1826 nəfər olmuşdur. Oxucuların ümumi sayı 10456 nəfər təşkil edir. İl ərzində bu oxuculara 170.959 kitab verilmişdir.

Kitabxananın fəaliyyətinin müasir tələblər səviyyəsinə qaldırılması üçün elektron kitabxananın təşkili işi davam etdirilir. Elektron resurs və elektron kataloq şöbəsinə ildən-ilə daxil olan elmi ədəbiyyatların, tədris resurslarının və jurnalların sayı artır. 1 noyabr 2018-ci il tarixə olan məlumata əsasən elektron kataloqa 2403 kitab, 19 dissertasiya, 137 avtoreferat, 411 magistr dissertasiyası daxil edilmişdir. Hazırda elektron kataloqda 7710 adda 67145 nüsxə ədəbiyyat öz əksini tapır. Tam mətnli resurslar 379 nüsxədir.

Kitabxana-İnformasiya Mərkəzində Rusiya Federasiyasının ELNİT Assosiyasının İRBİS-64 (AKİS) Kitabxana İnformasiya Sistemi proqramı fəaliyyət göstərir. İRBİS-64 AKİS dünyanın 20-dən çox ölkəsində 1500-dən artıq kitabxanada tətbiq olunur. Bu avtomatlaşdırılmış idarəetmə sistemi informasiya və kommunikasiya texnologiyaları sahəsində bütün beynəlxalq tələblərə, müasir kitabxana-bibliografiya standartlarına və formalarına cavab verir. Proqrama uyğun olaraq latın əlifbası ilə fondun tamamilə hamısı, eyni zamanda mövcud dissertasiyalar, avtoreferatlar və magistr dissertasiyaları elektron kataloqa daxil edilmişdir.

Ümumiyyətlə, elektron kataloqda 10225 adda 75442 nüsxə kitab vardır. Kitablardan 62712 nüsxəsi latın qrafikası, 1553-ü rus, 11177-si digər xarici dillərdə nəşr olunub. Son iki il müddətində 600 adda dərslik və dərs vəsaitləri elektronlaşdırılmışdır.

2019-cu ildən Kitabxana-İnformasiya Mərkəzinin rəsmi saytı fəaliyyətə başlamışdır.

Kitabxana fondu ildən-ilə Azərbaycan, rus, ingilis dillərində Bakı, Moskva və digər xarici ölkələrdə nəşr edilmiş monoqrafiya, dərslik, dərs vəsaiti və jurnallar hesabına zənginləşir.

Kitabxana İnformasiya Mərkəzində *direktor əvəzi* Zinharə Həsənova, *şöbə müdirləri* Nüşabə Əmirəliyeva, Arifə Məhyəddinova, *böyük kitabxanaçılar* Nazilə Əliyeva, Flora Süleymanova, Sevda Talibova, Şəkurə Xanlarova, *baş kitabxanaçılar* Sürəyya Əhmədova, Rəna Hüseynova, Fəxriddə Mikayılova, Teyyubə Həmidova, Türkan Qasımova, *baş bibliograflar* Firəngiz Rəcəbova, Sürəya Mustafayeva, *kitabxanaçılar* Nüşabə Bayramova, Sevinc Əsədova, Ruhəngiz Zalzadə, Sevda Aslanlı, Kəmalə Orucova, Gülnar Ağarəzayeva, Əsmət Rəsulova, Zülfiyyə Əhmədova, Bəyaz Səmədbəyli, Gülnarə Yusifova, Əminə Qasımova, Aysel Əhmədova, Şəfəq Muradova, Səlimə Məmmədova və proqramçı Mehman İmanov çalışırlar.

Kitabxana- İnformasiya Mərkəzinin əməkdaşları

Təhsil menecmenti kafedrası

Təhsil menecmenti kafedrası ADPU Elmi Şurasının 9 iyul 2021-ci il tarixli qərarına əsasən yaradılmışdır. Ali təhsilin magistratura səviyyəsi üzrə MBA Biznesin idarə olunması (təhsilin təşkili və idarə olunması), menecment, monitoring və qiymətləndirmə ixtisaslaşmaları üzrə baza kafedrasıdır. Kafedrada idarəetmənin psixologiyası, rəqəmsal təhsil və müasir təlim texnologiyaları, təhsil və milli inkişaf, təhsil müəssisələrinin idarə edilməsi, kommunikativ və akademik xarici dil (ingilis dili), təhsil müəssisələrində maliyyənin idarə olunması, təhsildə bərabərlik, müxtəliflik və inklüzivlik, elmi tədqiqatların metod və metodologiyası, liderlik və peşəkar inkişaf, layihələrin idarə olunması, təhsildə strateji idarəetmə, təhsildə statistik təhlil, təhsildə strateji marketinq menecmenti, davamlı təhsil və insan resurslarının inkişafı, məlumat əsaslı qərarvermə, təşkilatı diaqnoz və inkişaf, beynəlxalq təhsil modelləri, ölçmə və dəyərləndirmə, korporativ sosial məsuliyyət, təhsildə innovasiya və sahibkarlıq, miniliyin inkişaf məqsədləri və təhsil, təhsildə sahibkarlıq

və rəqabət, idarəetmənin informasiya sistemləri, yaşlıların təhsilinin idarə olunması, təhsil müəssisələrində kargüzarlıq işinin təşkili, təhsil müəssisələrində idarəetmə uçotu, təhsilin informasiya sistemləri fənləri tədris olunur.

Kafedrada fəlsəfə və elmlər doktoru proqramı üzrə təhsilin təşkili və planlaşdırılması ixtisası üzrə kadr hazırlığı həyata keçirilir.

Kafedraya universitetin elm və innovasiyalar üzrə prorektoru, f.-r.e.d., professor *Asəf Zamanov* rəhbərlik edir.

Kafedrada 3 dosent (Ənvər İmanov, Mələk Zamanova, Ramiz Əliyev), 1 pedaqogika üzrə fəlsəfə doktoru (Polad Mədədov) fəaliyyət göstərir. F.ü.f.d. *Sevinc Quliyeva* və p.ü.f.d. *Leyla Əliyeva* kafedrada saathesabı dərslər aparırlar.

Kafedrada 1 nəfər elmlər doktoru (*Leyla Əliyeva*), 3 nəfər fəlsəfə doktoru (*Şahin Seyidov*, *Aygül Yaqubova*, *Şəbnəm Quliyeva*) proqramı üzrə dissertasiya üzərində işləyirlər.

Təhsil menecmenti kafedrasının əməkdaşları

Türksoy kafedrası

Türksoy kafedrası 2017-ci il dekabr ayının 7-də yaradılmış, 2017-ci il dekabr ayının 7-də açılışı olmuşdur. Açılışla bağlı tədbirdə ADPU-nun rəhbərliyi, Beynəlxalq Türk Mədəniyyəti Təşkilatının (Türksoy) baş katibi professor Düsen Kaseinov, Türkiyə Respublikasının Azərbaycandakı fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri Erkan Özoral, Türksoyun Azərbaycan nümayəndəliyinin rəhbəri Elçin

Qafarlı, Qazaxıstanın Azərbaycandakı səfirliyinin əməkdaşları, Qırğızıstanın və Şimali Kipr Türk Respublikasının təmsilçiləri, universitetin fakültə dekanları və kafedra müdirləri, şair və yazıçılar, media nümayəndələri iştirak ediblər. ADPU ilə Türksoy arasında təhsil və mədəniyyət sahəsində əməkdaşlıq protokolu imzalanıb.

Türkiyə Respublikasının Azərbaycandakı fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri Erkan Özoral, TÜRKSÖY-un baş katibi prof.Düsen Kaseinov, ADPU-nun rektoru prof.C.Cəfərov, prorektor N.Abbasızadə, Türksoyun Azərbaycan nümayəndəliyinin rəhbəri Elçin Qafarlı və b.

TÜRKSÖY-un baş katibi prof.Düsen Kaseinov və prof.C.Cəfərov əməkdaşlıq müqaviləsi imzalayarkən

Protokolda ADPU və Türksöy, eləcə də Türksöy üzv olan ölkələr arasında mədəni əlaqələri və elmi-mədəni mübadiləni təmin etmək, türk mədəniyyəti ilə bağlı elmi araşdırmalar aparmaq, təhsil sahəsində ortaq layihələr hazırlamaq, inkişaf etdirmək və qarşılıqlı əməkdaşlıq məsələləri öz əksini tapıb.

Türksöy və ADPU rektorunun birgə qərarı əsasında TÜRKSOY kafedrasına elm və innovasiyalar üzrə prorektor, professor *Asəf Zamanov* müdir, professor *Buludxan Xəlilov* və professor *Elman Quliyev* müdir müavinləri təyin ediləblər.

Kafedranın 2021-ci il fəaliyyət planına uyğun olaraq A.E.Krımskinin “Низами и его современники” (1989) monoqrafiyası professor Asəf Zama-

nov və dosent Təhminə Bədəlova tərəfindən Azərbaycan dilinə tərcümə edilərək nəşr olunmuşdur.

TÜRKSOY-un baş katibi prof.Düsen Kaseinov və ADPU-nun rektoru prof.C.Cəfərov

Tələbə Elmi Cəmiyyəti

Təhsil Nazirliyinin 27 iyun 2014-cü il tarixli, 752 №-li əmri ilə təsdiq edilmiş “Tələbə Elmi Cəmiyyəti haqqında nümunəvi Əsasnamə”yə əsasən Pedaqoji Universitetdə fəaliyyət göstərən Tələbə Elmi Cəmiyyəti (TEC) tədqiqat işi ilə fəal məşğul olan tələbələrin təhsildə və elmdə ümumi maraqlarına əsaslanan ictimai özünüidarə orqanıdır. Əsas məqsədi tələbələrin elmi yaradıcılıq təşəbbüslərini dəstəkləməkdən, mütəxəssis hazırlığının keyfiyyətini artırmaqdan, tədris olunan fənlərin dərinədən öyrənilməsinə stimullaşdırmaqdan, elmi və elmi pedaqoji kadr ehtiyatını formalaşdırmaqdan, tələbələrə elmi ədəbiyyatla işləmək qaydalarını öyrətməkdən, onlara elmi layihə, məruzə və

məruzə tezislərini hazırlamaq, elmi tədbirlərdə (seminar, konfrans və s.) çıxış etmək və diskussiya aparmaq bacarığını aşılamaqdan və ilkin tədqiqatçıluq bacarıqları formalaşdırmaqdan ibarətdir.

Pedaqoji İnstitut təşkil edilən ilk illərdən tələbələr professor-müəllimlərin rəhbərliyi ilə müxtəlif layihələrin icrasına və tədqiqat işinə cəlb edilmişlər. 70-ci illərin əvvəllərinə kimi tələbə elmi-tədqiqat işləri, əsasən, ali təhsil müəssisələri səviyyəsində ümumiləşdirilirdi. Onlar həm də SSRİ-nin digər institut və universitetlərində keçirilən tələbə elmi konfranslarında iştirak edirdilər. Bakıda ilk dəfə 1973-cü ildə Respublika ali məktəb tələbələrinin I konfransı keçirilmişdir. Həmin

dövrədə Azərbaycan Pedaqoji İnstitutunda TEC-in sədri dos.Vaqif Nəsirov (1978-1982) idi. Sonrakı illərdə institut TEC-inə dos.Şükür Əlizadə, dos. Xəlil Padarov, prof.İbrahim Bayramov, dos.Vaqif Həsənov rəhbərlik ediblər. 2009-cu ildən TEC-in rəhbəri kimya elmləri doktoru **Əli Zalovdur**.

Universitetdə fəaliyyət göstərən kafedraların nəzdində tələbə elmi dərnəkləri fəaliyyət göstərir. Dərnək rəhbəri öz fəaliyyətlərini fakültə TEC-i ilə əlaqələndirir. Kafedralarda elmi tədqiqat işi aparən tələbələrə elmi rəhbərlik etmək universitetdə çalışan hər bir müəllimin fərdi iş planının tərkib hissəsi sayılır. Fakültə Tələbə Elmi Cəmiyyəti fakültə Elmi Şurasının qərarı ilə təşkil olunur. Universitet TEC-i bütün fakültələr üzrə TEC-in fəaliyyətini birləşdirir və əlaqələndirir.

Hazırda universitetin TEC Şurasının tərkibi aşağıdakı kimidir: *prof.Əli Zalov* (sədr), *dos.Kərim Quliyev* (Kimya fakültəsi), *b./m.Sadəddin Haxiyev* (Riyaziyyat fakültəsi), *dos.Xatirə Adıgözəlova* (Fizika fakültəsi), *t.ü.f.d. Tale Cəfərov* (Tarix fakültəsi), *Samirə Babayeva* (Filologiya fakültəsi), *p.ü.f.d. Ümhani Məmmədova* (İbtidai təhsil fakültəsi), *dos.Firəngiz Rzayeva* (İncəsənət və fiziki tərbiyə fakültəsi), müəllim *Turan Şahvələddi* (Məktəbəqədər təhsil fakültəsi).

Ayrı-ayrı fakültələrdə tələbə elmi cəmiyyətinə cəlb olunan tələbələrin sayı ildən-ilə artır. Əvvəlcə fakültələrdə tələbə elmi tədqiqatlarına həsr olunmuş konfranslar keçirilir. Həmin konfranslarda bəyənیلən məruzələr Universitet TEC-inə təqdim olunur və ümumuniversitet tələbə elmi konfransı keçirilir. Son illərdə tələbə elmi konfransları Ulu öndər Heydər Əliyevin doğum günü ərəfəsində - may ayının əvvəllərində təşkil olunur. Son illərdə keçirilən tələbə elmi konfransları ümummillil lider Heydər Əliyevin anadan olmasının 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96 illiyinə və Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin 100 illiyinə həsr olunmuşdur. Konfransın yüksək elmi səviyyədə keçirilməsi məqsədi ilə rektor, prof. Cəfər Cəfərovun sədrliyi, elm və innovasiyalar üzrə prorektor, prof. Asəf Zamanovun həmsədrliyi, struktur rəhbərlərinin, TEC sədrinin (Əli Zalov) iştirakı ilə təşkilat komitəsi yaradılır.

Son üç ildə ADPU-nun fakültələrində 743, filiallarda isə 598 tələbə elmi-tədqiqat işinə cəlb olunmuşdur.

2018-ci ildə Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin 6 tələbəsi Azərbaycan Respublikası Gənclər Fondunun elan etdiyi 11-ci qrant müsabiqəsinin qalibi olmuşdur. ADPU-nun fəal tələbələrinin qrant müsabiqəsinə təqdim etdikləri "Sabaha

Fakültələr və filiallar	Professor-müəllimlər		Tələbələrin sayı	
	Ümumi say	Rəhbərlik edənlər	Ümumi say	TEC-in üzvləri
Filologiya	195	30	940	194
Kimya və biologiya	83	53	1306	142
Riyaziyyat və informatika	68	27	1324	48
Fizika	53	38	603	46
İncəsənət və fiziki tərbiyə	93	29	897	41
Tarix və coğrafiya	124	39	1623	88
İbtidai təhsil	41	35	1268	138
Məktəbəqədər təhsil	63	20	1369	46
Şamaxı filialı	35	26	384	82
Ağcabədi filialı	46	46	592	51
Quba filialı	77	27	847	90
Şəki filialı	101	64	909	320
Cəlilabad filialı	45	25	498	55

baxış” layihəsinin rəhbəri Filologiya fakültəsinin tələbəsi Lamiyə Rzayeva, “Xəyallar əngəl tanımaz” layihəsinin rəhbəri Musiqi, təsviri incəsənət, fiziki tərbiyə və çağırışa qədərki hazırlıq fakültəsinin tələbəsi Ləman Vəliyeva, “Xərçəng “əslində” layihəsinin rəhbəri İbtidai təhsil fakültəsinin tələbəsi Nərmin Əhmədova, “Tələbə-gənclərin “Gələcəyin qurucuları” adlı Birinci Forumu” layihəsinin rəhbəri Sahib Qələndərov, “Şəhidimin hekayəsi” layihəsinin rəhbəri Məktəbəqədər təhsil, psixoloji xidmət və korreksiyaedici təlim fakültəsinin tələbəsi Şıxməmməd Şıxməmmədov olmuşdur. “Sabaha baxış” layihəsində əsas məqsəd yeniyetmə və gənclər arasında bədii və elmi ədəbiyyata marağın artırılması, “Xəyallar əngəl tanımaz” layihəsində yaradıcı gənclərin sərəgilərinin təşkili, “Xərçəng “əslində”

layihəsində gənclər arasında sağlam həyat tərzinin təbliği, “Tələbə-gənclərin “Gələcəyin Qurucuları” adlı Birinci Forumu” layihəsində ADPU-nun fəaliyyətlərində təhsil alan tələbələrə sosial fəallığın artırılması, “Şəhidimin hekayəsi” layihəsində Azərbaycanın dövlət müstəqilliyi və ərazi bütövlüyü uğrunda gedən döyüşlərdə şəhid olmuş hərbiçilərimizin cəmiyyətə tanınması olub. Bu layihələrin hər biri tələbələr tərəfindən uğurla icra olunub. 8 aprel 2019-cu ildə Azərbaycan Respublikasının Gənclər Fondunun (AzGF) maliyyə, ADPU rəhbərliyinin və Tələbə Gənclər Təşkilatının təşkilatı dəstəyi ilə Şıxməmməd Şıxməmmədovun rəhbəri olduğu “Şəhidimin hekayəsi” layihəsi çərçivəsində çəkilən “Şəhidimin hekayəsi” filminin təqdimatı keçirilib.

ADPU TEC-nin sədri prof. Ə. Zəlov və fakültə sədrləri

Nəşriyyat şöbəsi

Universitetdə mətbəə 1948-ci ildə, nəşriyyat 1963-cü ildə fəaliyyətə başlamışdır. Əvvəllər nəşriyyat və mətbəə müstəqil qurum kimi fəaliyyət göstərmiş, 1991-ci ildə birləşdirilmişdir. Nəşriyyat şöbəsi (*müdür Hüseyn Hacıyev*) öz fəaliyyətini “Nəşriyyat işi haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu”na istinad edərək aparır və fəaliyyətində bu qanunun tələblərini əsas götürür.

Şöbənin əsas məqsədi tədrisin keyfiyyətinin yüksəldilməsinə xidmət edən tədris resurslarının (dərslük, dərs vəsaiti, metodik vəsait, proqram və s.) nəşrini vaxtında və keyfiyyətlə həyata keçirməkdən ibarətdir.

2015-ci ilin dekabrına kimi bütün çap məhsulları Təhsil Nazirliyinin icazəsi ilə illik tematik plana əsasən çap edilmişdir. Təhsil Nazirliyinin 8 dekabr 2015-ci il 1108 №-li əmri ilə tədris resurslarının nəşri ilə bağlı təhsil müəssisələrinə müəyyən sərbəstlik verilmişdir.

Son 10 ildə bakalavriatura pilləsinə uyğun 1773 dərslük, dərs vəsaiti, metodik vəsait, bakalavriatura pilləsi üçün 18 ixtisas üzrə 508 fənn proqramı, magistratura pilləsi üçün 28 fənn proqramı və digər tədris resursları çap olunmuşdur ki, onların da ümumi həcmi 2024 çap vərəqindən artıqdır.

İllər	Nüsxələrin sayı	Neçə adda	Həcmi
2011	2.913	197	276
2012	1.813	155	198
2013	1.928	174	201
2014	1.744	164	184
2015	2.080	180	196
2016	2.150	190	204
2017	2.254	205	208
2018	2.385	209	217
2019	2.278	211	222
2020	429	88	118

Nəşriyyat şöbəsində tədris resursları ilə yanaşı, 7 adda elmi-metodik jurnal çap olunur:

- "Pedaqoji Universitetin Xəbərləri" (riyaziyyat və təbiət elmləri seriyası)
- "Pedaqoji Universitetin Xəbərləri" (humanitar, ictimai və pedaqoji-psixoloji elmlər seriyası)
- "Tarix, insan və cəmiyyət"
- "Musiqi elmi, mədəniyyəti və təhsilinin aktual problemləri"
- "Təhsildə İKT"
- "Linqvistik problemləri"
- "Magistrant".

Nəşriyyatda həm də Maliyyə şöbəsi, Kitabxana-informasiya mərkəzi, Elm və innovasiyalar

şöbəsi, Xüsusi şöbə, Ümumi şöbə, dekanlıqlar və başqa strukturlar üçün də zəruri sənədlər (dərs və pedaqoji təcrübə jurnalları, müxtəlif forma və blanklar) çap edilir.

Hazırda nəşriyyat şöbəsində Hüseyn Hacıyev (şöbə müdiri), Mustafa Şəfiyev (redaktor), Sevinc Mamoyeva (korrektor), Elmira İsmayılova (çapçı), Müşviq Hacıyev (operator), Səfiyyə Mirzəyeva (cildçi), Məziyyə Cəfərova (çapçı), Rafiq Əliyev (çapçı), Gülbəniz Məmmədova (korrektor), Elmira Məmmədova (korrektor), Aytən Niftullayeva (korrektor), Aygül Ümudova (ayrıcı), Elmar Mikayılov (cildçi) çalışır.

Nəşriyyat şöbəsinin əməkdaşları

Dövri elmi jurnallar

Elmi-tədqiqat işlərinin nəticələrinin nəşr olunmasında və elmi ictimaiyyətə çatdırılmasında, eləcə də innovativ yanaşma və pedaqoji texnologiyaların yayılmasında Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetində nəşr olunan elmi və elmi-metodik jurnallar

mühüm rol oynayır. Universitetdə nəşr olunan jurnalların hamısı Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Ali Attestasiya Komissiyası tərəfindən məqalələrin dərc olunması tövsiyə edilən dövri elmi nəşrlərin siyahısına daxil edilmişdir.

“Pedaqoji Universitetin Xəbərləri”

(*humanitar, ictimai və pedaqoji-psixoloji elmlər seriyası*)

“Pedaqoji Universitetin Xəbərləri” (humanitar, ictimai və pedaqoji-psixoloji elmlər seriyası) jurnalı 24 may 1991-ci ildən Azərbaycan Respublikası Mətbuat Komitəsində qeydiyyatdan keçmişdir (Şəhadətnamə № 307). Jurnalın baş redaktoru tarix elmləri doktoru, professor **Cəfər Cəfərovdur**.

Jurnalın *redaksiya heyətinə* prof.Asəf Zamanov (baş redaktorun müavini), prof.Vilayət Əliyev, prof.Ramiz Əliyev, prof.Mahirə Hüseynova, prof.Müse-yib İlyasov, prof.Himalay Qasimov, prof.Fərrux Rüstəmov, prof.Fikrət Rzayev, prof.Oqtay Sultanov, *redaksiya şurasına* prof.Təyyar Cavadov, prof.Minarə Dadaşova, prof.Mübariz Əmirov, prof.Rüfət Hüseynzadə, prof.Zahid Xəlilov, prof.Jalə Qədimova,

prof.Xəqani Məmmədov, dos.Nailə Sadıqova, prof. İramin İsayev, prof. Şəhla Əliyeva, dos. Nazilə Abdullazadə, dos. Nailə Hüseynova, f.ü.f.d.Nigar Aslanova (məsul katib) daxildir. Jurnalda humanitar, ictimai və pedaqoji-psixoloji tədqiqatların nəticələri nəşr olunur.

“Pedaqoji Universitetin Xəbərləri”

(*riyaziyyat və təbiət elmləri seriyası*)

“Pedaqoji Universitetin Xəbərləri” (riyaziyyat və təbiət elmləri seriyası) jurnalı 24 may 1991-ci ildən Azərbaycan Respublikası Mətbuat Komitəsində qeydiyyatdan keçmişdir (Şəhadətnamə № 307). Jurnalın baş redaktoru fizika-riyaziyyat elmləri doktoru, professor **Asəf Zamanovdur**.

Jurnalın *redaksiya heyətinə* prof.Bəhlul Ağayev, prof.Məlikməmməd Cəbrayilov, dos.Cahangir Hüseynov (baş redaktorun müavini), prof.Rəhim Rzayev (baş redaktorun müavini), prof.Həmzə Seyidli, prof.Nailə Verdizadə, *redaksiya şurasına* c.ü.e.d. Məhəmməd Abduev, prof.Edil Eyvazov, AMEA-nın müxbir üzvü, prof.S.C.Əkbərov, prof.Bəhram Əliyev, prof.Ədalət Fərəcov, prof.İsa İsmayılov, AMEA-nın həqiqi üzvü, prof.Hətəm Quliyev,

prof.Vəli Qurbanov, prof. Əbülfət Pələngov, dos.Rafiq Rəsulov, prof.Rauf Sultanov, dos.Əli Zalov, p.ü.f.d. Məlahət Abdullayeva (məsul katib) daxildir. Jurnalda riyaziyyat - mexanika və təbiət elmləri ilə bağlı tədqiqatların nəticələri nəşr olunur.

“Tarix, insan və cəmiyyət”

(elmi-nəzəri və elmi-metodik jurnal)

“Tarix, insan və cəmiyyət” elmi-nəzəri və elmi-metodik jurnal Azərbaycan Respublikası Ədliyyə Nazirliyi tərəfindən 16 aprel 2005-ci ildə qeydə alınmış (№ 1279), 2005-ci ildən Bakı Pedaqoji Kadrların İxtisasartırma və Yenidənhazırlanma İnstitutunda nəşr edilmişdir. 2016-cı ildən Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin təsisçiliyi ilə nəşr edilir. Jurnalın baş redaktoru tarix elmləri doktoru, professor *Cəfər Cəfərovdur*.

Redaksiya heyətinə prof.Abbas Seyidov (baş redaktorun müavini), prof.İradə Hüseynova, prof. Anar İsgəndərov, prof.Oqtay Sultanov, prof.Xəqani Məmmədov prof. Fəzail Vəliyev, prof.Əliağa

Məmmədli, t.ü.e.d. Eynulla Mədətli, t.ü.e.d.Sevinc Əliyeva, dos.Yasin Qaraməmmədli, dos. Ərəstun Mehdiyev, t.ü.f.d. Kərəm Məmmədov, dos.Naibə Əhmədova (məsul katib) daxildir.

“Fizika, riyaziyyat və informatika tədrisi”

(elmi-nəzəri və metodik məcmuə)

“Fizika, riyaziyyat və informatika tədrisi” jurnalı 1954-cü ildən XX əsrin 80-cı illərində “Fizika və riyaziyyatın tədrisi” adı ilə dərc olunub. 1990-cı ildən 2000-ci ilə qədər çap olunmayıb. 2000-ci ildən “Fizika, riyaziyyat və informatika tədrisi” adı altında nəşr edilir. Jurnalın baş redaktoru fizika-riyaziyyat elmləri doktoru, professor *Həmzə Seyidlidir*.

Redaksiya heyətinə prof.Rəna Babayeva, prof.Yusif Nurullayev, prof.Şükür Əlizadə, prof. Rövnaq Rzayev, prof.Məmməd Yaqubov, Oqtay

Nəbiyev (məsul katib), dos.Nəbi Mahmudov, p.ü.e.d.Akif Əliyev, p.ü.f.d.Ədalət Həmətov, dos.Hidayət Tağıyev daxildir.

“Musiqi elmi, mədəniyyəti və təhsilinin aktual problemləri” jurnalı

(elmi-nəzəri və metodik jurnal)

Jurnal 11 may 2016-cı ildə Azərbaycan Respublikası Ədliyyə Nazirliyində dövlət qeydiyyatına (№ 4050) alınmışdır. Jurnalın redaksiya şurasının sədri prof.*Cəfər Cəfərov*, sədr müavini prof.*Asəf Zamanov*, baş redaktor prof.*Jalə Qədimova*, baş redaktor müavini prof.*Tamilla Kəngərli* elmi re-

daktor prof.*Fərrux Rüstəmov*, məsul redaktorlar dos.*Həcər Hüseynovadır*.

Redaksiya heyətinə prof.Fərəh Əliyeva, prof. Fərhad Bədəlbəyli, prof.Firəngiz Əlizadə, prof.Səyavuş Kərimi, AMEA-nın müxbir üzvü, prof.Zemfira Səfərova, prof.Ceyran Mahmudova AMEA-nın

müxbir üzvü, prof. Rəna Məmmədova, prof. Rəna Abdullayeva, prof. Yuli Əliyev (Rusiya), prof. Oqtay Rəcəbov, prof. İmrüz Əfəndiyeva, prof. Çingiz Abdullayev, prof. Vidadi Xəlilov, prof. Vladimir Adışev (Rusiya), prof. Eduardas Balçitis (Lit-

va), prof. Anatoli Bolqarski (Ukrayna), prof. Anatoli Qoremişkin (Ukrayna), prof. Rauf Kadirov (Özbəkistan), prof. Yelena Nikolayeva (Rusiya) daxildir. Jurnalda ümumi pedaqogika, pedaqogika və təhsilin tarixi, təlim-tərbiyənin nəzəriyyəsi və metodikası, musiqi sənəti, kulturologiya, məktəbəqədər təlim-tərbiyə ilə bağlı məqalələr dərc olunur.

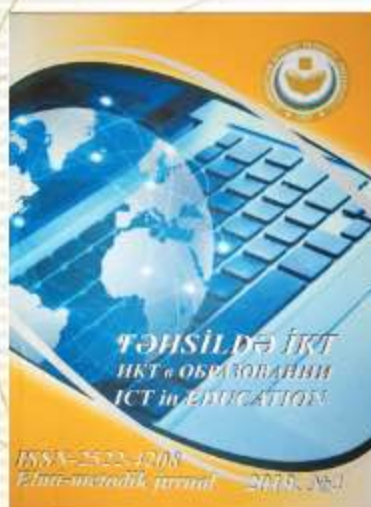
“Təhsildə İKT”

(elmi-metodiki jurnal)

Jurnal 11 dekabr 2008-ci ildə Azərbaycan Respublikası Ədliyyə Nazirliyində Mətbu nəşrlərin dövlət qeydiyyatı reyestrinə (№2764) daxil edilmişdir. İlk sayı 2009-cu ildə nəşr edilmişdir. 2009-2016-cı illərdə jurnalın baş redaktoru,

AMEA-nın müxbir üzvü, prof. Yusif Məmmədov olmuşdur. 2017-ci ildən jurnalın redaksiya şurasının sədri **prof. Cəfər Cəfərov**, baş redaktoru prof. Arif Bünyatovdur.

Redaksiya şurasına prof. Asəf Zamanov, prof. Fərrux Rüstəmov, AMEA-nın həqiqi üzvü Telman Əliyev, AMEA-nın həqiqi üzvü Rasim Əliquluyev, dos. İlham Əliyev, f.d.H. Yurdugül, prof. T.H. Vəzirov, redaksiya heyətinə prof. Azadxan Adıgözəlov, prof. Əbülfət Pələngov, dos. Zənfira Tağıyeva, dos. Hidayət Tağıyev, İsa İsmayılov (məsul katib), Natəvan Həsənova (redaktor) daxildir.

“Magistrant”

(dövri-elmi jurnal)

Jurnal 29.01.2021-ci ildə Azərbaycan Respublikası Ədliyyə Nazirliyində Mətbu nəşrlərin dövlət qeydiyyatı reyestrinə (№4328) daxil edilmişdir. Jurnalda ölkəmizdə və xaricdə fəaliyyət göstərən ali təhsil müəssisələrində və elmi-tədqiqat insti-

tutlarında təhsil alan magistrantların fizika-riyaziyyat və texnika elmləri, təbiət elmləri, humanitar və ictimai elmlər, həmçinin pedaqoji-psixoloji elmlər sahələrində aktual elmi-tədqiqat işlərinin nəticələrinin nəşri planlaşdırılmışdır. Jurnalın baş redaktoru fizika-riyaziyyat elmləri doktoru, professor **Asəf Zamanovdur**.

Redaksiya heyətinə prof. Arif Şəkəraliyev, prof. Bəhlul Ağayev, prof. Bəhram Əliyev, prof. Əbülfət Pələngov, prof. Əhməd Abdinov, prof. Ələkbər Əliyev, prof. Əli Zalov, prof. Əmir Əliyev, prof. Fərrux Rüstəmov, prof. Gülnaz Abdullazadə, prof. Hikmət Əlizadə, prof. İbrahim Bayramov, prof.

İlham Şahmuradov, İsa İsmayılov, prof.Mahirə Hüseynova, c.e.d.Məhəmməd Abduev, prof.Mübariz Əmirov, prof.Müsavər Musayev, prof.Müseyyib İlyasov, prof.Namiq Şıxaliev, prof.Nazim İmamverdiyev, prof.Oqtay Sultanov, prof.Ramiz Əliyev (baş redaktorun müavini), f.ü.f.d. Sevinc Quliyeva, AMEA-nın müxbir üzvü, prof.Surxay Əkbərov,

prof.Vəli Qurbanov, Natəvan Həsənova (məsul katib) daxildir. Universitetdə Təhsil Nazirliyinin müvafiq icazəsi ilə 1997-2016-cı illərdə “Pedaqoji tədqiqatlar” (baş redaktor prof.Fərrux Rüstəmov), “Dədə Qorqud” (prof.Buludxan Xəlilov), “Filologiya məsələləri” (prof.Buludxan Xəlilov) elmi məqalələr məcmuəsi nəşr edilmişdir.

Ümumi işlər üzrə prorektorluq

Pedaqoji Universitetdə ümumi işlər üzrə prorektor vəzifəsi 2005-ci ildə təsis olunmuşdur. Həmin vəzifəyə Təhsil Nazirliyinin Kollegiyasının qərarı ilə fizika-riyaziyyat elmləri namizədi, dosent **Vüqar Mehrabov** təyin olunmuşdur. O, 2014-cü ilə

kimi ümumi işlər üzrə prorektor vəzifəsində çalışmışdır. 2014-2019-cu illərdə ümumi işlər üzrə prorektor vəzifəsində **Əbdül Xalqov** işləmişdir. 2019-cu ilin may ayından ümumi işlər üzrə prorektor vəzifəsində **Tural Cəlilov** çalışır.

Tural Rövşən oğlu Cəlilov

24 sentyabr 1979-cu ildə Naxçıvan Muxtar Respublikasının Şərur rayonunda anadan olub.1985-ci ildə Şərur rayonundakı 2 №-li orta məktəbi bitirib. 1996-2000 -ci illərdə Azərbaycan Dövlət Bədən Tərbiyəsi və İdman Akademiyasında ali təhsil alıb. 1 dərəcəli idman ustasıdır.2000-2001-ci illərdə həqiqi hərbi xidmətdə olub. 2002-2004-cü illərdə Azərbaycan Texniki Universitetində energetika ixtisası üzrə təhsil alıb. 2002-2005-ci illərdə “Azərenerji” Açıq Səhmdar Cəmiyyətində mühəndis vəzifəsində işləyib. 2008-2012-ci illərdə Bakı Dövlət Universitetinin Hüquq fakültəsində oxuyub. Müxtəlif dövlət orqanlarında hüquqşünas kimi çalışıb. 2015-ci ildə Azərbaycan Respublikası təhsil nazirinin əmri ilə Azərbaycan Dillər Universitetində ümumi işlər üzrə prorektor vəzifəsinə təyin olunub. 2019-cu ilə kimi həmin vəzifədə çalışıb. 2019-cu ildən ADPU-da ümumi işlər üzrə prorektor vəzifəsində çalışır.

• Ümumi işlər üzrə prorektorluğa aşağıdakı struktur bölmələr daxildir:

- Hərbi səfərbərlik və xüsusi şöbə (Telman Budaqov);
- Mülki müdafiə qərargahı (Tahir Hüseynov);
- Arxiv bölməsi (Gülnarə Məmmədova);
- Daxili nəzarət və ideoloji iş şöbəsi (Elçin Rüstəmli).

Ümumi işlər üzrə prorektorluğun əməkdaşları

Hərbi səfərbərlik və xüsusi şöbə

Hərbi səfərbərlik və xüsusi şöbənin əsası institut ikinci dəfə müstəqil fəaliyyətə başladığı dövrdə qoyulub. Uzun müddət institutda I və II şöbələr müstəqil fəaliyyət göstərüb. I şöbəyə uzun müddət F.A.Denisov rəhbərlik edib. 25 iyun 1996-cı ildə ADPU rektorunun əmri ilə I və II şöbələr birləşdirilərək, Hərbi səfərbərlik və xüsusi şöbə yaradılıb. Şöbə universitetin hərbi səfərbərlik hazırlığına, hərbi mükəlləfiyyətliyənin hərbi qeydiyyatına, təxsislənməsinə, dövlət və hərbi sirlərin mühafizəsinə cavabdehdir. 20 iyun 1996-cı ildən 25 yanvar 2013-cü ilə kimi şöbəyə polkovnik-leytenant Əlişir Qədirov rəhbərlik edib.

2013-cü ildən şöbəyə **Telman Budaqov** rəhbərlik edir. Şöbədə Taciyyə Əliyeva (baş mütəxəssis), Ayar Əskərova, Səbinə Sadıxova (inspektor) çalışır.

Hərbi səfərbərlik və xüsusi şöbənin əməkdaşları

Mülki müdafiə qərargahı

Ölkəmizdə mülki müdafiə sisteminin idarə olunmasını 1991-1997-ci illərdə Respublika Mülki Müdafiə Qərargahı, 1997-2005-ci illərdə isə Azərbaycan Respublikası Müdafiə Nazirliyinin Mülki Müdafiə idarəsi həyata keçirib. 2005-ci il dekabrın 16-da yaradılan Azərbaycan Respublikası Fövqəladə Hallar Nazirliyi ölkədə mülki müdafiə sahəsində dövlət siyasətini həyata keçirən mərkəzi icra

hakimiyyəti orqanıdır. Mülki müdafiənin əsas fəaliyyəti, funksiyası və təyinatı fəvqəladə hallarda mülki əhalinin mühafizəsi, dəyər biləcək ziyanın minimuma endirilməsi və fəvqəladə halların nəticələrinin aradan qaldırılmasıdır.

Universitetin Mülki müdafiə qərargahı müəllimlərin, tələbələrin, işçilərin fəvqəladə hadisələr zamanı müdafiəyə hazırlanması, radioaktiv və kim-

Mülki müdafiə qərargahının əməkdaşları

yəvi zəhərlənmədən mühafizəsi məqsədilə yaradılıb və işçi heyətdən ibarət xüsusi manqalar təşkil edilib:

- xilasətmə manqası;
- yanğınsöndürmə manqası;
- sanitariya manqası;

• sığınacaq və daldanacaq manqası;

• rabitə və kimya-radiasiya kəşfiyyat manqası;

• fərdi mühafizə vasitələri məntəqəsi.

ADPU-nun Mülki müdafiə qərargahının təchizatı aşağıdakı kimidir:

1	Dozimetrik cihaz	4 ədəd
2	Əleyhqaz QP-5	4002 ədəd
3	Elektromeqafon	1 ədəd
4	Elementlər	20 ədəd
5	Hərbi kimyəvi kəşfiyyat cihazı	12 ədəd
6	Xərək	17 ədəd
7	Patron DP-1	3 ədəd
8	Telefon aparatı	5 ədəd

Universitetdə Mülki müdafiə qərargahına 1991-1998-ci illərdə N.P.Anisimov, 1998-2008-ci illərdə Elmira Həkimova, 2008-2016-cı illərdə Cövdət Lətifov rəhbərlik edib. 2016-cı ildən Mülki

müdafiə qərargahına **Tahir Hüseynov** rəhbərlik edir. Qərargahda Raziyyə Şərifova (mühəndis) və Rübabə Nuhbalayeva (mütəxəssis) çalışır.

Arxiv bölməsi

ADPU-nun arxiv bölməsi arxiv sənədlərinin komplektləşdirilməsini, uçotunu, mühafizəsini və istifadəsini həyata keçirir. Arxiv öz işini dövlətin arxiv idarələri qarşısında qoyduğu tələblər əsasında qurur. Arxivə daxil olan bütün sənədlər komplektləşdirilərək qeydə alınır. ADPU-nun arxivi elm və təhsil tariximizi, xüsusilə də ali pedaqoji təhsilin təşəkkülü və inkişafının ayrı-ayrı mərhələlərini öyrənmək baxımından olduqca qiymətli məxəzdir. Burada 1931-ci ildən indiyə kimi fəaliyyət göstərən professor-müəllim, tələbə və işçi heyətinin, universitetin məzunu olmuş partiya və dövlət xadimlərinin, şair və yazıçıların şəxsi işləri, onların öz dəst-xətti ilə yazılmış tərcümeyi-halları saxlanılır. Arxivdə bəzi sənədlər müvafiq olaraq 25 və ya 75 il saxlanılır. Əməkdaşların şəxsi sənədləri, mühasi-

bat sənədləri, əmrlər və saxlanma müddəti daimi olan digər sənədlər mükəmməl şəkildə mühafizə olunur. Arxivin 2019-cu il üçün uçot məlumatlarına görə, burada 1931-2017-ci illərə aid 32199 sənəd

Arxiv bölməsinin əməkdaşları

saxlanır ki, onlardan da 7519 -nün saxlanma müddəti daimidir. 24680 sənəd isə şəxsi heyətə aiddir.

ADPU-nun arxivinə ayrı-ayrı vaxtlarda Şəfiqə Zeynalova (1976-1983), Gülnarə Cavadova (1983-1993), Əminə Tuşi (1993-1997), Gözəl Mus-

tafayeva (2002), Anjella Ələkbərova (2002-2007) rəhbərlik etmişdir. 2007-ci ildən *arxiv müdiri* vəzifəsində **Gülnarə Məmmədova** çalışır. Arxiv bölməsində *Lalə Məmmədova, Rəsmiyyə Səlimova, Nuray Abbasova, Natəvan Əsgərova* çalışır.

Daxili nəzarət və ideoloji iş şöbəsi

Daxili nəzarət və ideoloji iş şöbəsi 2021-ci ildə yaradılıb. Fəaliyyəti şöbənin əsasnaməsinin tələblərinə uyğun tənzimlənir. Şöbəyə Ruslan Ba-

ğirov rəhbərlik edir. Şöbədə Elçin Rüstəmli (baş mütəxəssis) və Günel Həsənova (baş mütəxəssis) çalışırlar.

Beynəlxalq əlaqələr üzrə prorektorluq

ADPU-da beynəlxalq əlaqələr üzrə prorektorluq Təhsil Nazirliyinin Kollegiyasının qərarı ilə 2010-cu ildə yaradılmışdır. Həmin vəzifəyə ilk dəfə hüquq elmləri doktoru **Mehdi Kamal oğlu Abdullayev** təyin edilmişdir. O, bu vəzifədə 2016-cı ilə kimi çalışıb. 2016-2020-ci illərdə beynəlxalq əla-

qələr üzrə prorektor vəzifəsində **Nigar İlqar qızı Abbaszadə** çalışıb.

2021-ci ilin aprel ayında filologiya elmləri doktoru, professor **Mahirə Nağı qızı Hüseynova** ADPU-nun beynəlxalq əlaqələr üzrə prorektoru vəzifəsinə təyin edilib.

Mahirə Nağı qızı Hüseynova
filologiya üzrə elmlər doktoru, professor

4 noyabr 1960-cı ildə Naxçıvan Muxtar Respublikasının Naxçıvan rayonu (indiki Babək rayonu) Sust kəndində anadan olub. 1968-1976 -ci illərdə Xalxal kənd səkkizillik məktəbində, 1977-1978-ci illərdə Abşeron rayonu Mehdi Hüseynzadə adına Novxanı qəsəbə 1 №-li orta məktəbində, 1980-1984-cü illərdə V.İ.Lenin adına Azərbaycan Pedaqoji İnstitutunun Filologiya fakültəsində təhsil alıb. İnstitutu fərqlənmə diplomu ilə bitirib. Abşeron rayonu Mehdiabad qəsəbə 1 №-li orta məktəbdə, Bakı şəhəri N.Nərimanov rayonu G.Əsgərova adına 43 №-li MLK-da müəllim işləyib.

ADPU-nun Müasir Azərbaycan dili kafedrasında müəllim (2009-2010), baş müəllim (2010-2014), dosent (2015-2016) vəzifələrində çalışıb.

2012-ci ildə "Həsən Mirzəyevin yaradıcılığında filologiya məsələləri" mövzusunda fəlsəfə doktorluğu, 2017-ci ildə isə AMEA-nın Nəsimi adına Dilçilik İnstitutunda "XIX-XX əsr Qərbi Azərbaycan aşığı və el şairlərinin yaradıcılığının dil və üslub xüsusiyyətləri (Dərələyaz mahalı üzrə)" mövzusunda doktorluq dissertasiyası müdafiə edərək filologiya üzrə elmlər doktoru elmi dərəcəsi alıb. 2015-2018-ci illərdə Müasir Azərbaycan dili kafedrasına rəhbərlik edib. 2018-ci ilin may ayından Müasir Azərbaycan dili kafedrasının professorudur. 2018-dən Filologiya fakültəsinin dekani vəzifəsində çalışır. Fakültə Elmi Şurasının sədri, universitet Elmi Şurasının üzvüdür. 2021-ci ilin aprel ayında ADPU-nun beynəlxalq əlaqələr üzrə prorektoru vəzifəsinə təyin edilib.

Azərbaycan dilçiliyinin mühüm problemləri ilə bağlı 35 monoqrafiya, dərslik və dərs vəsaitinin, 5 fənn proqramının, 200-dən artıq elmi məqalənin müəllifidir. Dilimizin fonetik, leksik, qrammatik

xüsusiyyətlərinin aktual problemlərindən bəhs edən məqalələrinin böyük əksəriyyəti (50-dən artıq) xarici ölkələrin nüfuzlu elmi jurnallarında nəşr olunub. Beynəlxalq və respublika səviyyəli elmi konfransların iştirakçısı olub, təşəkkürnamə və sertifikatlarla rəğbətləndirilib.

2018-ci ilin aprel ayının 26-da Tatarıstan Respublikası Kazan Federal Universitetində keçirilmiş beynəlxalq türkoloji elmi konfransında "Türk dillərinin ağızlarında mutfak söz varlığının qarşılaşdırılmalı öyrənilməsinin önemi (yiyecək və içecek isimleri üzerine)" adlı məruzə ilə çıxış etmiş. Azərbaycan milli mədəniyyətini, mətbəx leksikasını tanıdaraq xüsusi təşəkkürnamə almışdır. Azərbaycanın Türkiyə Cümhuriyyəti Qars şəhərindəki Baş Konsulluğu və Qars Qafqaz Universitetinin birgə təşkilatçılığı ilə təşkil olunmuş "Ulu öndər Heydər Əliyevin 95 illik yubileyi və Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin 100 illik yubileyi" ilə əlaqədar "Geçmişdən Günümüze Azərbaycan Cumhuriyeti" adlı paneldə "Ulu öndər Heydər Əliyev- 95" adlı məruzə ilə iştirak etmiş və bu çıxışına görə "Təşəkkür Belgesi" ilə mükafatlandırılmışdır.

2018-ci ilin iyun ayında Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Elmin İnkişafı Fondunun "Elm-təhsil inteqrasiyası" məqsədli qrant müsabiqəsində "Türk dilləri dialektlərinin qarşılıqlı inteqrasiyası" adlı layihənin qalibi olmuşdur. Tarixi-etimoloji aspektdə tərtib etdiyi "Azərbaycan dilinin yemək və içki adlarının tarixi-etimoloji lüğəti" (2018) kitabı Bakıda və ABŞ-da çap edilmişdir. "Nağıqızı" təxəllüsü ilə şeirlər yazır. 2008-ci ildən Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin üzvüdür. 2013-cü ildə Azərbaycan Yazıçı Qadınlar Birliyi tərəfindən "Tuti Bikə" mükafatı ilə təltif edilmişdir. 12 bədii əsərin müəllifidir. "Linqvistik problemləri" beynəlxalq jurnalının və "Filoloq" qəzetinin təsisçisi və baş redaktorudur. Dilçilik sahəsindəki səmərəli fəaliyyətinə görə 2020-2021-ci illərdə AYB xətti ilə Prezident təqaüdünə layiq görülmüşdür. Təhsil sahəsindəki uğurlarına görə Təhsil Nazirliyi tərəfindən "Respublikanın qabaqcıl təhsil işçisi" döş nişanı ilə təltif olunmuşdur. 2003-cü ildə "İlin nümunəvi müəllimi" Respublika müsabiqəsinin qalibi olmuş, I dərəcəli diplom almışdır. 2018-ci ildə "İlin alimi" media mükafatı laureatı olmuşdur.

Beynəlxalq əlaqələr üzrə prorektorluğa aşağıdakı struktur bölmələr daxildir:

• Beynəlxalq əlaqələr şöbəsi;

• Əcnəbi tələbələrlə iş şöbəsi

• Təlim-tədris Mərkəzi

• Beynəlxalq layihələr və qrantlar şöbəsi

Beynəlxalq əlaqələr üzrə prorektorluğun əməkdaşları

Beynəlxalq əlaqələr şöbəsi

Beynəlxalq əlaqələr şöbəsi 1991-ci ilin aprelinə yaradılıb. Şöbə universitetin struktur bölmələrinin beynəlxalq fəaliyyətinin idarə olunması və inkişaf etdirilməsinə görə məsuliyyət daşıyır, universitetin müvafiq istiqamətlər üzrə maraqlarının və hüquqlarının qorunmasını, beynəlxalq əlaqələr üzrə fəaliyyətinin təkmilləşdirilməsini və ona nəzarəti təmin edir. Şöbə əməkdaşlarının funksiyaları aşağıdakılardır:

- beynəlxalq əməkdaşlığın qurulması və inkişaf etdirilməsi;
- sahə üzrə beynəlxalq sənədlərin (saziş, anlaşma memorandumu, protokol, müqavilə və s.) layihəsinin hazırlanması;

Beynəlxalq əlaqələr şöbəsinin əməkdaşları

• universitet və ya struktur bölmələri tərəfindən dəvət olunmuş xarici ölkə nümayəndələrinin səfərlərinin təşkili və bu işə rəhbərlik edilməsi;

• xarici ali təhsil müəssisələri və beynəlxalq təşkilatlarla əməkdaşlıq müqavilələri və anlaşma memorandumlarının imzalanması, imzalanmış sənədlər çərçivəsində tələbə-müəllim-işçi mübadiləsinin aparılması;

• beynəlxalq proqram və layihələrin idarə edilməsi və s.

ADPU-nun dünyanın 20-dən çox ölkənin universitetləri ilə birbaşa əməkdaşlıq müqaviləsi mövcuddur. Mövcud müqavilələr çərçivəsində universitet tələbələrini və əməkdaşlarını mübadiləsi və qarşılıqlı elmi layihələrin hazırlanmasını həyata keçirir.

Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti Erasmus+ KA1 mobillik proqramı çərçivəsində Avropa Birliyi universitetləri, həm ikitərəfli müqavilələr, həm də Mövlanə Mübadilə Proqramı çərçivəsində Türkiyə Respublikası universitetləri ilə əməkdaşlıq edir, müəllim və tələbə heyətinin mübadiləsini həyata keçirir.

Şöbəyə ayrı-ayrı vaxtlarda Azər Sərdarlı, Fuad Tağızadə rəhbərlik etmişlər. Hazırda şöbəyə *Günay Məhərrəmov*a rəhbərlik edir. Şöbədə baş mütəxəssis Nurəngiz Mahmudova, mütəxəssis Rəna Həsənova və operator Nərmin Hüseynova fəaliyyət göstərir.

Əcnəbi tələbələrlə iş şöbəsi

2005-ci ilin dekabr ayında Pedaqoji Universitetdə *Əcnəbi tələbələrlə iş* fakültəsi yaradılmışdır. 2008-ci ilin noyabr ayında fakültənin nəzdində Əcnəbi tələbələr üçün hazırlıq şöbəsi yaradılmışdır. 2015-ci ilin mart ayında Əcnəbi tələbələrlə iş üzrə fakültənin və Əcnəbi tələbələr üçün hazırlıq şöbəsinin bazasında *Əcnəbi tələbələrlə iş üzrə şöbə* yaradılmışdır. 2017-ci ilin dekabr ayında Əcnəbi tələbələrlə iş üzrə şöbənin adı dəyişdirilərək *Əcnəbi tələbələrlə iş* şöbəsi adlandırılmışdır.

Şöbəyə *Aynurə Əsgərova* rəhbərlik edir. Şöbədə iki mütəxəssis (*Dilarə Yolçiyeva*, *Gülnar Dəmirova*) çalışır.

Şöbə Pedaqoji Universitetdə təhsil alan əcnəbi tələbələrə və təhsil almaq istəyən bütün əcnəbi vətəndaşlara xidmət göstərir. Pedaqoji Universitetdə əcnəbi vətəndaşlar Azərbaycan Respublikası ilə xarici ölkələr arasında təhsil sahəsində bağlanmış müqavilələr əsasında, Türkiyənin Ali Təhsil Şurasının (YÖK), Tələbə Seçmə və Yerləşdirmə Mərkəzinin (ÖSYM) imtahanlarının nəticələrinə

əsasən, ADPU-nun əcnəbi vətəndaşlarla birbaşa bağladığı müqavilələr əsasında və Dövlət İmtahan Mərkəzinin keçirdiyi mərkəzləşdirilmiş qaydada keçirilən tələbə qəbulu müsabiqəsi əsasında təhsil alırlar.

2008-ci ilin noyabr ayında universitetdə əcnəbi vətəndaşların hazırlıq kursları keçməsi üçün *Əcnəbi tələbələr üçün hazırlıq şöbəsi* yaradıldı. Əvvəlki illərdə Pedaqoji Universitetə təhsil almağa gələn tələbələr hazırlıq kurslarını texniki ali məktəblərdə, əsasən də, Azərbaycan Neft və Sənaye Universitetində, Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universitetində keçirdilər. Əcnəbi tələbələrin texniki təmayüllü universitetlərdə hazırlıq keçmələri pedaqoji-psixoloji fənlərin tədrisində ciddi çətinliklər yaradırdı. 2008-ci ildən bu tendensiya tədrisə dəyişməyə başladı. Hazırlıq şöbəsində oxuyanların hesabına ildən-ilə I tədris ilinə qəbul olunan əcnəbi tələbələrin sayı artdı. 2011-2021-ci illərdə hazırlıq kurslarına Türkiyə Cümhuriy-

yətindən 299, Çin Xalq Respublikasından 18, Li-viyadan 1, Konqo Respublikasından 1 nəfər (cəmi 319) qəbul edildi. Onlardan yalnız 278 nəfəri ayrı-ayrı ixtisaslar üzrə I tədris ilinin tələbəsi oldular.

Əcnəbi tələbələrlə iş şöbəsinin əməkdaşları

İllər	Ümumi sayı	Ölkələr				Məzun
		Türkiyə	Çin	Liviya	Konqo	
2011/2012	37	37	-	-	-	31
2012/2013	25	25	-	-	-	22
2013/2014	19	19	-	-	-	17
2014/2015	53	53	-	-	-	42
2015/2016	66	66	-	-	-	60
2016/2017	62	52	9	-	1	55
2017/2018	25	21	3	1	-	22
2018/2019	8	5	3	-	-	8
2019/2020	16	13	3	-	-	14
2020/2021	8	8	-	-	-	7

Hazırlıq kurslarında *məktəbəqədər təhsil, təhsildə sosial-psixoloji xidmət və korreksiyaedici təlim* ixtisaslarının dinləyicilərinə Azərbaycan dili (Azərbaycan bölməsi üçün), rus dili (rus bölməsi üçün), nitq inkişafı, nitqin üslubları, Azərbaycan ədəbiyyatı, Azərbaycan tarixi, Azərbaycan coğrafiyası, pedaqogika, riyaziy-

yatın əsasları, ixtisasa giriş, psixologiya, *ingilis dili müəllimliyi* ixtisasında isə həm də əlavə olaraq ingilis dili fənləri tədris olunur. Peşəkar müəllimlər əcnəbi tələbələrin seçdiyi ixtisasa uyğun hazırlanması və dilləri dərinlən öyrənməsi məqsədilə müasir təlim texnologiyalarından səmərəli istifadə edirlər.

2005-2011-ci illərdə 386 əcnəbi tələbə Pedaqoji Universitetin məzunu olmuşdur. 2007-2009-cu illərdə universitetə əcnəbi tələbələrin qəbulu həyata keçirilməmişdir. 2010/11-ci tədris ilində

universitetə 23, 2011/12-ci tədris ilində isə 29 əcnəbi tələbə qəbul olunmuşdur. Sonrakı illərdə universitetə əcnəbi tələbələrin qəbulunun inkişaf dinamikası aşağıdakı kimi olmuşdur:

İllər	Ümumi sayı	Bakalavriatura səviyyəsi							
		Fizika	İbtidai təhsil	Tarix və coğrafiya	Məktəbəqədər təhsil	Riyaziyyat	Filologiya	Kimya və biologiya	İncəsənət və fiziki tərbiyə
2011/12	122	10	-	-	17	33	-	25	-
2012/13	126	6	-	-	44	31	-	20	-
2013/14	114	3	-	-	62	21	-	8	-
2014/15	159	1	1	1	76	10	-	6	-
2015/16	202	2	4	2	104	5	4	1	2
2016/17	241	2	7	3	135	5	4	3	3
2017/18	224	3	7	3	157	6	4	3	3
2018/19	213	5	10	3	152	6	4	7	3
2019/20	188	5	11	4	120	6	4	9	3
2020/21	138	6	12	3	76	4	6	7	3

2016/17-ci tədris ilindən Pedaqoji Universitetdə magistratura və doktorantura səviyyəsində təhsil alan əcnəbilərin sayında müəyyən dəyişiklik olmuşdur. Aşağıdakı cədvəldən də görüldüyü kimi,

hər iki səviyyədə təhsil alanların sayında nəinki artım olmuş, hətta stabilliyi qoruyub saxlamaq mümkün olmamışdır:

Səviyələr	Tədris illəri							
	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21
Magistratura	1	2	2	8	17	15	10	12
Doktorantura		9	10	9	1	-	-	1

Əcnəbi tələbələr, xüsusilə türk tələbələr universitetin ictimai həyatında fəal iştirak edir, keçirilən bir çox tədbirlərdə təşkilatçı və iştirakçı qismində çıxış edirlər. Onlar həm universitetdə,

həm də müxtəlif xarakterli universitetlərarası tədbirlərdə (idman, musiqi, incəsənət, bilik və s. yarışmalarında), müsabiqə və festivallarda fəallıqları ilə seçilirlər.

Təlim-tədris Mərkəzi

Təlim-tədris Mərkəzi 2018-ci ilin aprel ayında yaradılıb. Təlim-tədris Mərkəzi pedaqoji kadrların hazırlanması istiqamətində fasiləsiz təhsil almaq imkanını, onların intellektual və peşə hazırlığı səviyyəsinin yüksəldilməsini və təkmilləşdirilməsini, daim dəyişən və yeniləşən şəraitə uyğunlaşmasını təmin edir. Yerli və xarici təhsil müəssisələri ilə birgə layihələr, təlimlər həyata keçirir, müvafiq qurumlar ilə əməkdaşlıq şəraitində fəaliyyət göstərir.

Mərkəzin əsas məqsədi təhsil müəssisəsi və təşkilatlar üçün məsləhət və mentorluq xidmətlərinin təşkili, yerli, xarici və beynəlxalq müəssisələrlə, təşkilatlarla birgə layihələrin həyata keçirilməsi, beynəlxalq sertifikatların alınması üçün yüksək səviyyədə hazırlıq kurslarının təşkili, beynəlxalq səviyyəli imtahanların rəsmi imtahan mərkəzinə çevrilməsi, İKT sahəsində yeni proqramların tədrisi, tanınmış universitetlərlə birgə əməkdaşlıq sayəsində müxtəlif növ təlim, seminar, vebinar, konfrans, dəyirmi masa və s. həyata keçirilməsindən ibarətdir.

Professor-müəllim heyətinin tədris bacarıqlarının davamlı şəkildə artırılması məqsədilə ölkə-

mizdən və xaricdən dəvət olunmuş professorlar, tədqiqatçılar və mütəxəssislərin iştirakı ilə öyrətmə fəlsəfəsi və təcrübələri ilə bağlı müzakirələrin və diskussiyaların, dəyirmi masaların, konfransların və s. keçirilməsi Təlim-tədris Mərkəzinin əsas hədəflərindəndir.

Mərkəzə *Xalidə Həmidova* rəhbərlik edir. Mərkəzdə baş mütəxəssis Nigar Məmmədova, iki mütəxəssis Mahirə Mustafayeva və Nigar Abbasova çalışır.

Təlim-tədris Mərkəzinin əməkdaşları

Beynəlxalq layihələr və qrantlar şöbəsi

Beynəlxalq layihələr və qrantlar şöbəsi 2021-ci ildə yaradılmışdır. Beynəlxalq layihələr və qrantlar şöbəsi universitetin fəaliyyət istiqamətinə uyğun olaraq beynəlxalq təcrübənin tətbiqi imkanlarının araşdırılması, yerli və xarici müəssisələrlə, beynəlxalq təşkilatlarla, elm fondları ilə əməkdaşlıq edərək müxtəlif layihələrin işlənməsi və icrasını təmin edir.

Şöbə həmçinin layihə və qrant sahəsində qabaqcıl yerli və beynəlxalq təcrübənin öyrənilməsi, qrant müsabiqə və beynəlxalq layihələrdə universitetin professor-müəllim, tələbə, inzibati heyətin məlumatlandırma işinin təşkili, potensialının artırılması, iştiraklarının təmin edilməsi kimi funksiyaları icra edir.

Hazırda şöbəyə *Mehparə Əhmədova* rəhbərlik edir. Şöbədə baş mütəxəssis Gülnar Dəmirova və mütəxəssis Müjgan Əliyeva çalışır.

Beynəlxalq layihələr və qrantlar şöbəsinin əməkdaşları

Sosial və humanitar işlər üzrə prorektorluq

Sosial və humanitar işlər üzrə prorektorluq Tərbiyə işləri üzrə prorektorluğun əsasında yaradılmışdır. Ayrı-ayrı vaxtlarda tərbiyə işləri üzrə prorektor vəzifəsində ictimai əsaslarla prof.Sultansəlim Axundov və prof.Bəşir Bəşirov işləmişlər. 2002-ci ildə Təhsil Nazirliyinin qərarı ilə universitetdə tərbiyə işləri üzrə prorektor vəzifəsi təsis edilmiş, prof.Rafiq Baxşəliyev həmin vəzifəyə təyin edilmişdir. O, 2015-ci ildə Fiziki tərbiyə və

çağırışa qədər fənlərin tədrisi metodikası kafedrasına müdir vəzifəsinə seçildiyindən, tərbiyə işləri üzrə prorektor vəzifəsindən azad edilmişdir. 2015-ci ildə həmin vəzifəyə filologiya elmləri doktoru, professor **Fikrət Çingiz oğlu Rzayev** təyin olunmuşdur. 2018-ci ildə Tərbiyə işləri üzrə prorektorluğun strukturu dəyişdirilərək *Sosial və humanitar məsələlər üzrə prorektorluq* adlandırılmışdır.

Fikrət Çingiz oğlu Rzayev
filologiya elmləri doktoru, professor

16 mart 1953-cü ildə Gəncə şəhərində ziyalı ailəsində anadan olub. 1960-1970-ci illərdə Gəncə şəhərindəki 4 №-li ümumtəhsil məktəbində, 1970-1974-cü illərdə ADU-nun Filologiya fakültəsinin rus dili və ədəbiyyatı şöbəsində təhsil alıb. Azərbaycan ETPEİ-nin aspiranturasında rus dilinin tədrisi metodikası ixtisası üzrə təhsil alıb. 1984-cü ildə A.S.Puşkin adına Tbilisi Pedaqoji İnstitutunda "Педагогические основы стимулирования изучения русского языка учащимися 4-8 классов азербайджанских школ в процессе внеклассной работы" mövzusunda namizədlik dissertasiyası müdafiə edib.

BDU-nun Rus dili kafedrasında müəllim, baş müəllim və dosent vəzifələrində çalışıb. 2011-ci ildə BSU-nun nəzdindəki filologiya elmləri üzrə Dissertasiya Şurasında "Проблемы перевода прозы Л.Н.Толстого на азербайджанский язык" mövzusunda doktorluq dissertasiyası müdafiə edib.

2012-ci ildə ona filologiya üzrə elmlər doktoru elmi dərəcəsi verilib. 2013-2015-ci illərdə M.V.Lomonosov adına Moskva Dövlət Universitetinin Bakı filialının Filologiya fakültəsinin dekani vəzifəsində çalışıb. 2015-ci ildən ADPU-nun sosial və humanitar məsələlər üzrə prorektoru, Ədəbiyyat kafedrasının professorudur. Rusiyada və Azərbaycanda ədəbiyyatşünas və mətnşünas alim kimi tanınır. Elmi fəaliyyətinin əsasını görkəmli rus yazıçısı Tolstoyun yaradıcılığının tədqiqi təşkil edir. Elə buna görə də o, Rusiyada Tolstoyşünaslıq elmi məktəbinin nüfuzlu nümayəndələrindən biri kimi qəbul edilir.

Tolstoyun yaradıcılığı ilə bağlı orijinal elmi məqalələri, sistemli araşdırmaları ona Rusiyada və Avropada böyük şöhrət gətirmişdir. Dünya Tolstoyşünaslığının ən qüdrətli nümayəndəsi professor M.İ.Şerbakova onun haqqında yazır: "Rusist alim kimi Fikrət Rzayev XIX əsr rus ədəbiyyatı və mədəniyyəti məsələlərində istiqamətləri çox məharətlə müəyyənləşdirir, çünki bu dövrün araşdırılması üçün vacib olan həssaslığa və dərin biliklərə malikdir."

Elmi nüfuzunun nəticəsidir ki, 2009-cu ildə Fikrət Rzayevin "Проза Л.Н.Толстого в азербайджанских переводах" monoqrafiyasının təqdimatı Beynəlxalq konfrans çərçivəsində Tols-

toyun vətəninə -Yasnaya Polyana muzeyində keçirilib. Məşhur Tolstoyşünas alim K.Sultanov onun bu sahədəki tədqiqatlarını təqdir edərək yazır: "Tolstoyun tədqiqata cəlb edilmiş əsərlərinin diapazonu kifayət qədər geniş olduğundan, araşdırmanın ümumiləşdirici xarakteri haqqında danışmaq mümkündür. Bununla əlaqədar olaraq Fikrət Rzayevin İstanbulda keçirilən "Tolstoyun ədəbi irsi" konfransının iştirakçısı kimi "L.N.Tolstoyun Azərbaycan dilinə tərcümələrindəki bəzi kulturoloji problemlər" mövzusunda məruzəsinə Tolstoyşünasların marağını yada salmaya bilmərəm."

O, Cəfər Cabbarlının naməlum əlyazmasını - Teatr Muzeyinin arxivində saxlanılan L.Tolstoyun "Hacı Murad" povestinin tərcüməsi və səhnə variantını tapıb və 2008-ci ildə ön söz və şərhərlə birlikdə nəşr etdirib. Cabbarlışünasların ədəbi hadisə kimi dəyərləndirdikləri bu elmi fakta görə o, "Cəfər Cabbarlı mükafatı"na layiq görülüb.

"Вопросы обучения русскому языку в азербайджанской школе" (1977), "Русский язык. (Учебник для 3 класса азербайджанской школы)" (1993), "Проза Л.Н.Толстого в азербайджанских переводах" (2009), "L.N.Tolstoyun əsərləri Azərbaycan dilində (tərcümə məsələləri)" (2009), "Восток в русской литературе" (2011), "Литература" (2012-2019), "Актуальные вопросы теории и практики художественного перевода (на материале переводов произведений Л.Н.Толстого)" (2016), "Вопросы литературных связей и художественного перевода" (2018) monoqrafiya, dərslik və dərs vəsaitlərinin, Azərbaycan, Rusiya, Türkiyə, İngiltərə, Gürcüstan, Qazaxıstan və Yunanıstanın nüfuzlu elmi jurnallarında nəşr olunmuş 130 elmi və elmi-metodik məqalənin müəllifidir.

Onlarla kitabın elmi redaktoru və rəyçisi olub. Respublikada və xarici ölkələrdə keçirilən Beynəlxalq elmi konfransların iştirakçısı, məruzəçisi, təşkilat komitəsinin üzvü olub. 1990-cı ildə Rus dili və ədəbiyyatı müəllimlərinin Beynəlxalq Assosiasiyasının 7-ci Konqresində, 2009 və 2010-cu illərdə Rus Dünyası Forumlarında iştirak edərək Azərbaycan elmini təmsil edib.

Pedaqoji və elmi-pedaqoji kadr hazırlığında xidmətləri var. Onun elmi rəhbərliyi ilə 3 nəfər fəlsəfə doktoru, elmi məsləhətçiliyi ilə 1 nəfər elmlər doktoru dissertasiyası müdafiə edib. 10 nəfərin fəlsəfə və elmlər doktorluğu dissertasiyasının rəsmi opponenti olub.

Bakı Slavyan Universiteti nəzdində fəaliyyət göstərən Dissertasiya Şurasının, Təhsil Nazirliyinin dərsləklərin qiymətləndirilməsi şurasının, ali təhsil pilləsinin hər səviyyəsi üçün dövlət standartı və təhsil proqramlarının hazırlanması ilə bağlı yaradılan işçi qrupunun üzvü, humanitar və sosial ixtisaslar üzrə komissiyanın sədridir.

"Pedaqoji Universitetin Xəbərləri"nin (humanitar, ictimai və pedaqoji-psixoloji elmlər seriyası), Sumqayıt Dövlət Universitetinin "Elmi Xəbərləri"nin, "Azərbaycanda rus dili və ədəbiyyatı", Gürcüstanın A.Sereteli adına Kutaisi Dövlət Universitetinin "Славистика в инонациональной среде", Rusiyanın "Дидактическа яфилология" (Дагестан), "Современный ученый" (Белгород), «Modern humanities success», Türkiyənin "International Journal of Euroasian" jurnallarının redaksiya heyətinin üzvüdür.

Sosial və humanitar işlər üzrə prorektorluğa aşağıdakı struktur bölmələr daxildir:

- Heydər Əliyev Mərkəzi;

- İctimaiyyətlə əlaqələr və tələbələrle iş şöbəsi. Sosial və humanitar işlər üzrə prorektorluqda operator Elnarə Qarayeva çalışır.

Heydər Əliyev Mərkəzi

Heydər Əliyev Mərkəzinin əsası 2007 - ci ildə qoyulub. Mərkəz üçün həmin il Azərbaycan Müəllimlər İnstitutunun həyatında xüsusi bina inşa edilib. Konfrans və sərgi zalından ibarət olan Mərkəz müvafiq material, avadanlıq və eksponatlarla təchiz edilib. Azərbaycan Müəllimlər İnstitutu ADPU-ya qoşulduqdan sonra Heydər Əliyev Mərkəzi Pedaqoji Universitetin tərkibinə keçib. ADPU-nun "Səbail" tədris korpusunda 2007-ci ildən fəaliyyət göstərən Heydər Əliyev Muzeyi də 2019-cu ildə rektorun müvafiq əmri ilə Heydər Əliyev Mərkəzinin tabeliyinə verilib.

Mərkəzdə və muzeydə ümummilli lider Heydər Əliyevin həyat və fəaliyyətini əks etdirən kitablar, məcmuələr, jurnallar, fotosəkillər, arxiv sənədlərinin surətləri və digər eksponatlar saxla-

nılır. Eksponatların əksəriyyəti Heydər Əliyev Fondu və Milli Arxiv İdarəsindən əldə olunub.

Mərkəzin əsas vəzifəsi ümummilli liderə aid materialları sistemləşdirmək və nümayiş etdirməkdən, müvafiq mövzular üzrə tədqiqatlar aparmaqdan, ulu öndərin zəngin həyat yolunu, ideya - nəzəri irsini və dövlətçilik təcrübəsini universitetin əməkdaşları, tələbələri, qonaqları və tərəfdaşlıq etdiyi ümumtəhsil məktəblərinin şagirdləri arasında təbliğ etməkdən ibarətdir.

Hər tədris ilində təsdiq edilən iş planı və qrafik əsasında Mərkəzdə Heydər Əliyev dərsləri, konfranslar, seminarlar, dəyirmi masalar, diskussiyalar, müsabiqələr, bilik yarışları keçirilir, dinləyicilərə ümummilli liderin həyat və fəaliyyəti haqqında ətraflı məlumat verilir.

Mərkəzə universitetin rektoru tərəfindən vəzifəyə təyin və vəzifədən azad olunan müdir rəhbərlik edir. Müdir Mərkəzin işini təşkil edir, əməkdaşlar tərəfindən əmək və daxili intizam qaydalarına riayət olunmasına nəzarət edir, müvafiq əmlakın qorunmasına və yanğın təhlükəsizliyi qaydalarının gözlənilməsinə görə məsuliyyət daşıyır.

Heydər Əliyev Mərkəzinə 2007-2019-cu illərdə Sahilə Nəcəfova rəhbərlik edib. 2020-ci il iyunun 1-də Mərkəzin müdiri vəzifəsinə **Tahir Süleymanov** təyin olunub. Mərkəzin əməkdaşları baş mütəxəssis **Aytən Daşdəmirova** və mütəxəssis **Sahilə Nəcəfovadır**.

Heydər Əliyev Mərkəzinin əməkdaşları

ADPU-nun foyesində Ulu öndər Heydər Əliyevin abidəsi

Heydər Əliyev muzeyinin ümumi görünüşü

Heydər Əliyev Mərkəzinin ümumi görünüşü

ADPU-nun kollektivi Fəxri Xiyabanda

Tələbələrlə iş və ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsi

2018-ci ildə universitetin ictimai həyatının təmin edilməsi, mədəni-kütləvi tədbirlərin təşkili, tələbələrin asudə vaxtlarının düzgün qiymətləndirilməsinə dəstək olmaq, tələbələr arasında dövlətçilik və vətənpərvərlik prinsiplərinin təbliğinə uyğun tədbir və layihələrin həyata keçirilməsi və s. məqsədlə tədbirlərin təşkili və tələbələrlə iş şöbəsi yaradılmışdır. Şöbəyə *Anar Xəlilzadə* (2018), *Sahil Qələndarov* (2019) və *Turan Kərimli* (2019-2021) rəhbərlik etmişdir.

2006-cı ildə universitetin ölkənin kütləvi informasiya vasitələri ilə sıx əlaqələrinin qurulması və universitetin mədəni-kütləvi, elmi-pedaqoji həyatının işıqlandırılması məqsədi ilə *mətbuat və in-*

formasiya şöbəsi yaradılmışdır. Şöbəyə 2006-2019-cu illərdə tanınmış jurnalist *Mənsur İbrahimli* rəhbərlik etmişdir. 2017-ci ildə şöbənin adı dəyişdirilərək *ictimaiyyətlə əlaqələr və marketing* adlandırılmışdır.

2021-ci ilin mart ayında ictimaiyyətlə əlaqələr və marketing şöbəsinin tədbirlərin təşkili və tələbələrlə iş şöbəsinə birləşdirilməsi nəticəsində daha geniş səlahiyyətlərə malik *tələbələrlə iş və ictimaiyyətlə əlaqələr* şöbəsi yaradılmışdır.

Şöbə əməkdaşları:

- universitetin ictimai həyatını təmin edir və ictimai təşkilatlarının fəaliyyətini koordinasiya edir, daxili və universitetdən kənar mədəni-kütləvi tədbirlər həyata keçirir, tələbələrlə işin qurulmasına

dəstək olur, universitetin gündəlik fəaliyyəti, təhsil və beynəlxalq əməkdaşlıq sahəsində qazanılan uğurların kütləvi informasiya vasitələrində işıqlandırılmasını təmin edir;

- tələbələrdə dövlətçilik təfəkkürünün formalaşdırılması, vətənpərvərlik hisslərinin gücləndirilməsi məqsədilə müxtəlif tədbir və layihələr həyata keçirir;

- tələbələrlə daimi görüşlərin keçirir (online və əənəvi), onların sosial vəziyyəti və problemləri ilə maraqlanır və lazımi tədbirlərin həyata keçirilməsinə dəstək verir;

- tələbə məmnunluğunun öyrənilməsi məqsədi ilə mütəmadi olaraq anonim sorğular (əənəvi və onlayn) həyata keçirilir;

- ADPU-nu yerli və beynəlxalq mədəni-kütləvi tədbir və layihələrdə təmsil edir;

- universitetin rəsmi sosial media hesablarını (facebook, instagram, twitter, telegram, youtube və s) idarə edir;

- universitetin fəaliyyətinin təbliğinə dair çap materialları hazırlayır;

- universitetin rəsmi www.adpu.edu.az saytında “ADPU xəbər” blokunun və “ADPU elan” blokunun redaksiyasına nəzarət edir;

- universitet həyatını kütləvi informasiya vasitələrində təbliğ edir;

- universitetin orqanı olan “Gənc müəllim” qəzetini nəşr edir və s.

Universitetin tələbələr və ictimaiyyətlə əlaqələrini inkişaf etdirmək məqsədi ilə *sosial media marketing komandası* yaradılmışdır. 2020-ci ilin oktyabrından universitetin rəsmi sosial media hesabları yenidən qurulub, instagram və twitterdə vahid rəsmi səhifələr yaradılıb, universitetin rəsmi telegram kanalı istifadəyə verilib. Fərqli konseptdə və operativ fəaliyyət göstərən səhifələr tələbələr arasında böyük auditoriya toplamağa, facebook, instagram, telegram, twitter və youtubedə minlərlə real izləyici kütləsinin diqqətini cəlb etməyə nail olub.

Universitetin mətbu orqanı olan “Gənc müəllim” qəzeti yeni üslub və dizaynda rəngli formada çap və elektron qaydada dərc edilməyə başlanıb. KİV-lə əlaqələr son illərdə daha intensiv xarakter alıb. Universitetin fəaliyyəti müxtəlif informasiya agentlikləri tərəfindən müntəzəm olaraq işıqlandırılır. 100 illik yubileyə əlaqədar olaraq “Youtube” platformasında universitetin “ADPU TV” adlı onlayn televiziya istifadəyə verilib. Davamlı fəaliyyətə başlayan bu layihənin müəllifləri, kanalın yayım və texniki heyəti könüllü tələbələrdən ibarətdir.

ADPU SMM komandasının rəsmi telegram kanalına əlavə etdiyi “ADPUbot” süni intellekt botu ilə tələbələr onları maraqlandıran suallara cavab alırlar.

Şöbəyə **Turan Kərimli** rəhbərlik edir. Şöbədə 8 nəfər əməkdaş çalışır: **Cavid Hüseyinov** (mətbuat katibi), **Taleh Mirzəyev** (redaktor), **Orxan Abdullayev** (baş mütəxəssis), **Faiq Heydərov** (mütəxəssis), **Günay Bağırılı** (mütəxəssis), **Elvin Vahidov** (mütəxəssis), **Nurlan Səmədov** (fotoqraf), **Könül Nəzərova** (operator).

Prorektor prof.F.Rzayev və tələbələrlə iş və ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinin əməkdaşları

Strateji inkişaf məsələləri üzrə prorektorluq

Pedaqoji Universitetdə strateji inkişaf məsələləri üzrə prorektorluq 2021-ci ildə yaradılıb. Təhsil naziri Emin Əmrullayevin 25 iyun 2021-ci il tarixli əmri ilə **Könül İsaq qızı Pirverdiyeva** strateji inkişaf məsələləri üzrə prorektor vəzifəsinə təyin edilib.

Yeni prorektorluğun yaradılması universitetin gələcək inkişafına hədəflənən tədbirlərdəndir. Ötən ilin əvvəllərində ABŞ-ın Core Vaşinqton Universiteti ilə imzalanmış beynəlxalq ikili Diplom Proqramı, bu ildən iki ixtisas üzrə ingilis dilində tədrisə başlanılması, ilk dəfə olaraq ADPU-nun magistraturasında təhsil üzrə MBA ixtisaslaşmasının və təlim və təhsilin təşkili metodikası üzrə SABAH magistraturasının açılması son illərdə əldə olunan uğurlardandır. Bu istiqamətlər üzrə işin daha da

şaxələndirilməsi, yeni çağırışlara və təhsil trendlərinə uyğun olaraq universitetin və onun fəaliyyətlərinin gələcək inkişaf strategiyalarının hazırlanması, müəllim kadrları hazırlığı işinin təkmilləşdirilməsi, professor-müəllim heyətinin peşəkarlığını inkişaf etdirməklə elmi-pedaqoji potensialın artırılması, beynəlxalq reytinglərdə nəticələrin yaxşılaşdırılması strateji inkişaf məsələləri üzrə prorektorluğun əsas hədəflərindəndir. Prorektorluğun tabeliyində Strateji İnkişaf Mərkəzi (SİM) yaradılıb. Mərkəzə baş mütəxəssis Şirin Məmmədova rəhbərlik edir. Mərkəzdə iki nəfər baş mütəxəssis (Leyla Cabbarzadə, Ləman Seyidova) və iki mütəxəssis (Aygün İsmayıl, Nərgiz Mehdiyeva) və bir operator (Nilufər Əliyeva) çalışır.

Könül İsaq qızı Pirverdiyeva
strateji inkişaf məsələləri üzrə prorektor

25 yanvar 1988-ci ildə Bakı şəhərində anadan olub. Ümumi orta təhsilini Bakı şəhəri Xətai rayonu 27 №-li orta məktəbdə (1992-1997) və akademik Azad Mirzəcəzadənin təşəbbüsü ilə yaradılan 147 №-li texniki-humanitar liseydə (1999-2004) alıb. Azərbaycan Müəllimlər İnstitutunun ibtidai təhsilin pedaqogikası və metodikası ixtisası üzrə bakalavriatura səviyyəsində (2004-2008), Bakı Slavyan Universitetinin pedaqogika nəzəriyyəsi və tarixi ixtisası üzrə magistratura səviyyəsində (2009-2011) təhsil alıb. Magistratura səviyyəsini fərqlənmə diplomu ilə bitirib. "Ali məktəblərdə kredit sisteminin tətbiqi tələbə nailiyyətinin əsas amili kimi" mövzusunda magistr dissertasiyası müdafiə edib. Təhsil illərində "BSU-nun Fəxri məzununu" adlı Fəxri fərmanla təltif edilib. 2012 -ci ildə Koliforniya Universitetinin (University of California Los Angeles, UCLA Extension) "Kurikulum inkişafı və sinfin idarə edilməsi" (Curriculum Development & Classroom Management) kursunu bitirib. 2011-2015-ci illərdə Bakı Slavyan Universitetində ümumi pedaqogika, pedaqogikanın və təhsilin tarixi (5804.01) ixtisası üzrə doktorantura təhsili alıb. "Ali məktəbdə innovasiyalar tətbiq olunmaqla təlim prosesinin idarə edilməsinin elmi-pedaqoji əsasları" adlı dissertasiya mövzusu üzərində işləyir. 2016-cı ildə ABŞ Dövlət Departamentinin təşkil etdiyi "ABŞ-da dərslər və tədris proqramlarının hazırlanması" istiqaməti üzrə təqaüd proqramının məzunudur.

2019-cu ildən Türkiyə hökumətinin dövlət təqaüdü ilə Ankara şəhərində yerləşən Başkənt Universitetinin Təhsil İnstitutunun (Eğitim Bilimleri Enstitüsü) təhsilin idarə olunması ixtisası üzrə ikinci doktorantura təhsili alır.

Əmək fəaliyyətinə 2008-ci ildə Azərbaycan Respublikası Təhsil Şurasında ümumi şöbə müdiri, həmçinin şuranın yayımladığı "Təhsil və zaman" qəzetində köşə yazarı olaraq başlayıb. 2012-ci ildə Təhsil Problemləri İnstitutunda Kurrikulum Mərkəzində elmi işçi, ibtidai siniflərdə "Həyat bilgisi" fənni üzrə işçi qrupun rəhbəri olub. 2013-cü ildə Bakı Modern Məktəbində ibtidai sinif müəllimi, 2014-cü ildə Bakı Pedaqoji Kadrların İxtisasartırma və Yenidən hazırlanma İnstitutunda Təhsildə innovasiyalar mərkəzində mütəxəssis, sonralar baş mütəxəssis kimi çalışmışdır. 2015-ci ildə Təhsil İşçilərinin Peşəkar İnkişafı İnstitutunun Təhsildə İnnovasiyalar Mərkəzində müdir, 2017-ci ildə Təhsil İnstitutunda Psixoloji xidmət şöbəsinin müdiri vəzifələrində çalışıb. ADPU-da (2016), ADBTİA-da (2018) müvafiq olaraq "Təhsilin idarə olunması" və "Pedaqogika tarixi" fənlərini tədris etmişdir.

2015-ci ildən Təhsil Nazirliyində milli və beynəlxalq qiymətləndirmə (PİRLS, PİSA, TİMSS) tədqiqatlarında milli koordinator olaraq çalışır. ABŞ, Honqkonq, Almaniya, Malta, Avstriya, Türkiyə, Gürcüstan və s. ölkələrdə beynəlxalq təlim və seminarlarda iştirak etmişdir.

UNİCEF-in müxtəlif illərdə təşkil etdiyi "Ümumi təhsildə kurikulum islahatı və onun idarə olunması və "Məktəb uşağın dostu" prinsiplərinin tətbiqi"; "İbtidai siniflər üçün yeni kurikulum və fəal təlimə giriş kursu üzrə təlimçilərin hazırlanması"; "Məktəbəqədər təhsil kurikulumu üzrə öyrədənlərin öyrədəni proqramı"nın təlimçisi olmuşdur.

2015/16-cı tədris ilindən "Zərdabi- ibtidai sinif şagirdlərinin oxu bacarıqlarının inkişafı layihəsi"nin rəhbəridir. Təhsil Nazirliyinin Təhsildə inkişaf və innovasiyalar üzrə qrant müsabiqəsinin qalibi, "Məktəb inspeksiyası – dəyərləndirmə, nəzarət və inkişaf"; "Əyləncəli riyaziyyat" - ibtidai siniflərdə riyaziyyat fənninin yeni təlim üsulları ilə tədrisi"; "Ümumi orta təhsil səviyyəsində keyfiyyətin qiymətləndirilməsi"; "Beynəlxalq qiymətləndirmə tədqiqatları (TİMSS, PİSA, PİRLS) əsasında şagirdlərin oxu və riyazi bacarıqlarının inkişaf etdirilməsi" kimi layihələrdə müəllif və məzmun eksperti olub.

"İbtidai təhsil səviyyəsi üzrə oxuyub-anlama bacarıqlarının qiymətləndirilməsi", "Smulyativ tapşırıqlar əsasında riyaziyyatın tədrisi və qiymətləndirilməsi" adlı tədris vəsaitlərinin müəllifi və redaktoru, "Məktəbəqədər və ibtidai təhsil" jurnalının redaksiya heyətinin üzvüdür.

Təhsil Nazirliyinin 5 mart 2018-ci il tarixli qərarı ilə PİRLS- 2016 beynəlxalq tədqiqatının təşkili, pilot və əsas mərhələlərinin keçirilməsi, oxu bacarıqları üzrə beynəlxalq reytingdə Azərbaycanın mövqeyinin yaxşılaşdırılması sahəsində səmərəli fəaliyyətinə görə Fəxri fərmanla təltif edilmişdir.

Strateji inkişaf məsələləri
üzrə prorektorluğun
əməkdaşları

İnzibati və iqtisadi məsələlər üzrə prorektorluq

Universitetin əsas struktur bölmələrindən biri də İnzibati və iqtisadi məsələlər üzrə prorektorluqdur. 2011-2017-ci illərdə inzibati və iqtisadi məsələlər üzrə prorektor vəzifəsində Səfər Hüseynov, 2017-2019-cu illərdə *Ümid Mehdiyev* çalışmışlar.

Hazırda universitetin inzibati və iqtisadi məsələləri iki şöbə tərəfindən həyata keçirilir:

- 1) İnzibati-təsərrüfat şöbəsi;
- 2) İnformasiya və kommunikasiya texnologiyaları şöbəsi.

İnzibati - təsərrüfat şöbəsi

İnzibati-təsərrüfat şöbəsi Pedaqoji Universitetin korpuslarında ("Səbail", "Gənclik", "Nəsimi", "Təbriz") təsərrüfat xidmətini həyata keçirir, liftlərin, işıqlandırma sisteminin, ventilyasiyanın (laboratoriyalarda) saz vəziyyətdə olmasını, əməkdaşların səmərəli işləməsi üçün zəruri şəraitin yaradılmasını təmin edir.

Korpuslar üzrə tədris binalarında aparılan təmir işlərinin keyfiyyətlə yerinə yetirilməsinə, bütün otaqların normal işıqlandırma, istiliklə, sanitariya qovşaqlarının santexnika ilə təmin edilməsinə, struktur bölmələrinin iş otaqlarının, auditoriyaların zəruri inventar və mebellə təmin edilməsinə, onların mühafizəsinə və vaxtında təmir olunmasına nəzarət edir. Xidməti işlər üzrə müqavilələrin bağlanılmasına, dəftərxana ləvazimatlarının, təsərrüfat materiallarının, avadanlığın, inventarların alınması

və saxlanılmasına, sahələrin abadlığına, yaşıllaşdırılmasına, təmizlənməsinə, inventarizasiyanın aparılmasına rəhbərlik edir, yanğından mühafizə tədbirlərini yerinə yetirir, yanğından müdafiə avadanlıqlarının işlək vəziyyətdə saxlanılmasını təmin edir. Tədris müəssisəsinin təsərrüfat, mədəni-məişət işlərinə bilavasitə rəhbərlik edir. Pedaqoji Universitetin auditoriyalarında, yataqxana və yeməcxanalarında sanitariya-gigiyenik vəziyyətə nəzarət edir.

Universitetdə inzibati-təsərrüfat şöbəsi 1930-cu ildə təşkil edilmişdir. Universitetin inkişafının 1921-1927-ci illərə aid mərhələsində həmin vəzifəni tədris işləri üzrə direktor müavini icra etmişdir.

Pedaqoji Universitetin Bakı şəhərinin müxtəlif rayonlarında yerləşən 4 tədris korpusu ("Səbail", "Gənclik", "Nəsimi", "Təbriz" korpusları) vardır:

"Səbail" korpusu

"Səbail" korpusu

"Səbail" korpusu

"Nəsimi" korpusu

"Gənclik" korpusu

"Nəsimi" korpusu

"Təbriz" korpusu

Ünvan	Ümumi sahəsi(m ²)	İstismara verildiyi tarix	Mərtəbə sayı
"Səbail" korpusu (1№-li)			
Ü.Hacıbəyli küçəsi, 68	6266,67	1956	4
Ü.Hacıbəyli küçəsi, 82 (2 mərtəbəli idman kompleksi)	1294,46	1984	2
Ü.Hacıbəyli küçəsi, 68	9000,46	1984	14
Z.Əliyeva küçəsi, 39	7777,70	1913	3
"Gənclik" korpusu (2№-li)			
Nərimanov r., akad. H.Əliyev küç., 104 (keçmiş AMİ-nin binası)	8400,00	1979	8
"Nəsimi" korpusu (3№-li)			
Nəsimi r., A.Səhhət küçəsi, 41a ("A" bloku)	3909,80	2006	3
Nəsimi r., A.Səhhət küçəsi, 41a ("B"bloku)	1530,20	1935	3
"Təbriz" korpusu (4№-li)			
Nərimanov r., K. Rəhimov küçəsi, 13	2544,30	1967	6
Ümumi sahə	40723,48		

Hər korpusun təsərrüfat fəaliyyətini tənzimləyən komendantı vardır. "Səbail" korpusunun (1№-li) komendantı Vaqif Allahverdiyev, "Gənclik" korpusunun (2№-li) komendantı Gündüz Rüstəmov, "Nəsimi" korpusunun (3№-li) komendantı Elgiz Məmmədov, Təbriz" korpusunun (4№-li) komendantı Əli Hacıyevdir.

Universitetin Bakı şəhərinin müxtəlif ərazilərində yerləşən 5 yataqxanasında 626 məcburi köçkün

ailəsi (2315 nəfər) məskunlaşmışdır. Bu da əksəriyyəti regionlardan olan tələbələrin sosiallaşmasına, keyfiyyətli təhsil almasına, tələbə və müəllimlərin mobilliyinə, xarici ölkə tələbələrinin Pedaqoji Universitetə cəlb edilməsinə ciddi maneə yaradır.

Yataqxanaların təsərrüfat fəaliyyətinin tənzimlənməsi Zümrüd Quliyeva, Gülsəhər Rzayeva, Aysel Hüseynova və Nadya Allahyarovaya həvalə olunmuşdur.

Tələbə yeməxanası

Ünvan	Ümumi sahəsi (m ²)	Tikili altı torpaq sahəsi (m ²)	Ərazinin ümumi sahəsi (m ²)	İstismara verildiyi tarix	Mərtəbə sayı	Məcburi köçkünlərin sayı	
						nəfər	ailə
S.Bəhlulzadə küçəsi, 29 A (1 №-li)	4117,00	547,2	1834	1977	9	458	127
A.Gəraybəyli küçəsi, 26 (2 №-li)	3073,20	795,1	1590	1965	5	418	125
A.Gəraybəyli küçəsi, 28 (3 №-li)	3073,20	795,1	1590	1965	5	395	109
A.Gəraybəyli küçəsi, 28A (4 №-li)	3470,00	795,1	1590	1994	5	332	82
Akad. H.Əliyev küçəsi, 104 (5 №-li)	7149,00	794,3	1313	1979	9	Qız tələbələrə xidmət edir	
Sabunçu qəsəbəsi, Y. Qasımov küçəsi, 41 (6 №-li)	7496,32	1180,4	2998,4	1988	8	712	183
Ümumi sahə	27034,72	4112,9	9602,4			2315	626

“Sahil” korpusunun 3-cü mərtəbəsinin dəhlizi

Pedaqoji Universitet böyük infrastruktura malikdir. Binaların əksəriyyəti köhnə olduğundan, mütəmadi olaraq təmirə ehtiyac yaranır. Son illərdə "Səbail" korpusunun 3-cü mərtəbəsində əsaslı təmir işləri görülmüşdür. Bütün istilik xətləri, elektrik təchizatı yenilənmiş, binanın dam hissəsində 800 kv/m-dək sahə, 26 auditoriya, 16 iş otağı əsaslı təmir edilmişdir. Təmir edilən auditoriyaların hamısı yeni parta, lövhə və digər avadanlıqlarla təchiz olunmuşdur. 14 mərtəbəli tədris binasının fasad üzlüyü yanğına davamlı, kompozit keramik materialla üzlənmiş, bütün qapı və pəncərələr daha keyfiyyətli ilə əvəz edilmişdir. Binanın üzlüyünün dəyişdirilməsi Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın tap-

şırığı ilə Heydər Əliyev Fondu tərəfindən həyata keçirilmişdir. Pedaqoji Universitetin çoxminli kollektivi bu faktı ölkə rəhbərliyinin təhsilə, pedaqoji və elmi-pedaqoji kadr hazırlığına diqqət və qayğısının təzahürü kimi dəyərləndirir.

İnzibati-təsərrüfat şöbəsində *Səməd Abdullayev* (müdir), Çinar Qaybaliyev (müdir müavini), Teymur Qurbanov (əməyin mühafizəsi və təhlükəsizlik texnikası üzrə mütəxəssis), Fikrət Qurbanov (təchizat xidməti üzrə mütəxəssis), Nüşabə Cəmişdova (mütəxəssis), Naibə Nurəliyeva (mütəxəssis), Eynur Mütəllimli (mütəxəssis), Səranə Hüseynova (anbar müdiri), Rəfiqə Quliyeva (anbardar), Zabil Mikayılov (briqadir), Nəcibə Əliyeva (operator) və 115 nəfərlik texniki heyət çalışır.

İnzibati - təsərrüfat şöbəsinin əməkdaşları

İnformasiya və kommunikasiya texnologiyaları mərkəzi

2007-ci ildə Pedaqoji İnstitutda Kompüter mərkəzi yaradılmışdır. Həmin dövrdə mərkəzdə 3 şöbə fəaliyyət göstərirdi:

1) Elm və tədrisin informatlaşdırılması (şöbə müdiri prof. A. Bünyatov);

2) Texniki xidmət (şöbə müdiri dos. Fərhad Mustafazadə);

3) Elektron test (şöbə müdiri dos. Vaqif Əmikişiyev).

Mərkəzin direktoru vəzifəsində dos. İlham Əhmədov çalışırdı.

İnformasiya və kommunikasiya texnologiyaları mərkəzi həmin mərkəzin bazasında formalaşmışdır. 18 sentyabr 2020-ci ildə mərkəzin yeni strukturu təsdiq edilmişdir. Fərhad Mirəliyev Mərkəzin direktoru, Fərid Quluzadə isə direktor müavini vəzifələrində çalışırlar.

İnformasiya və kommunikasiya texnologiyaları mərkəzi 4 bölmədən ibarətdir:

- informasiya və kommunikasiya texnologiyalarının tətbiqi şöbəsi. Şöbədə 3 nəfər: dos. Vaqif Əmikişiyev (müdür), Aygün Həsənova (mütəxəssis) və Cəmilə Süleymanova (operator) çalışır.

- elektron təhsil şöbəsi. Şöbədə Tale Talibov (müdür), Sevinc Əliyeva (baş mütəxəssis), Elnarə Allahverdiyeva (mütəxəssis), Nərmin Muxtarova (mütəxəssis) və Səadət Zeynalova (mütəxəssis) çalışır.

- sistem və şəbəkə inzibətçiliyi şöbəsi. Şöbədə Rüfət Əliyev (müdür), Nəriman Süleymanov (baş programçı), Aygün Hüseynova (programçı), Vüsalə Bağirova (baş mütəxəssis), Elxan Abdullayev (texnik), Ceyhun Bayramlı (texnik) çalışır.

- istifadəçilərə dəstək şöbəsi. Şöbədə İlkin Qurbanlı (müdür), Aytən Əlili (mütəxəssis), Qumru Rəhimli (mütəxəssis), Nərmin Şərifova (mütəxəssis), Günay Əhmədova (mütəxəssis), Günel Bayramova (mütəxəssis), Nicat Axundov (programçı) və Nuranə Rzaquliyeva (texnik) çalışır.

İnformasiya və kommunikasiya texnologiyaları mərkəzinin əməkdaşları

Fakültələr

Filologiya fakültəsi

Ali Pedaqoji İnstitut yarandığı vaxtdan burada fəaliyyət göstərən şöbələrdən biri də Tarix-ədəbiyyat şöbəsi olmuşdur. Bu şöbə 1925/26 -cı tədris ilindən Tarix və Ədəbiyyat şöbələrinə ayrılmışdır. 1933-cü ildə müstəqil Dil-ədəbiyyat fakültəsi yaradılmışdır. Fakültənin əsas kafedrası Dil və ədəbiyyat adlandırılmışdır. Kafedra müdiri vəzifəsini uzun müddət dos.Əli Nazim yerinə yetirmişdir.

1933/34-cü tədris ilində müstəqil Dil-ədəbiyyat fakültəsinin təşkili ilə əlaqədar olaraq Dil və ədəbiyyat kafedrasının bazasında üç müstəqil kafedra yaradılıb:

- Azərbaycan ədəbiyyatı tarixi kafedrası (müdiri dos.Əli Nəzmi);
- Linqvistik kafedrası (müdiri prof.Bəkir Çobanzadə);
- Ümumi ədəbiyyat tarixi kafedrası (müdiri dos.Hacıbaba Nəzərli).

Fakültəyə keçən əsrin 30-50-ci illərində prof. Ağamməd Abdullayev (1939-1941), prof.Mikayıl Rəfili (1943-1945), dos.Cavad Bağirov (1945-1947), dos.İ.R.Əfəndiyev (1947-1952), dos.Sədi Əfəndiyev (1952-1957) rəhbərlik etmişdir.

Pedaqoji İnstitutda 5 illik təhsilə keçilməsi ilə (1956) əlaqədar olaraq müstəqil Tarix və Dil-ədəbiyyat fakültələri təşkil edilmişdir. Dil-ədəbiyyat fakültəsinin dekanı vəzifəsində dos.Azər Hüseynov (1957-1961) işləmişdir. Az sonra bu fakültələr yenidən birləşdirilmiş, yeni yaranan fakültənin dekanı vəzifəsinə dos.Şükür Sadıqov (1961-1964) seçilmişdir. 1964/65-ci tədris ilində Tarix-filologiya fakültəsi yenidən iki müstəqil fakültəyə ayrılmışdır.

Sonrakı illərdə Filologiya fakültəsinə prof. Afad Qurbanov (1968-1981), prof.Fərhad Fərhadov (1981-1984), prof.Paşa Əfəndiyev (1984-1986), dos.Bilal Muradov (1986-1989), prof.Qəzənfər

Kazımov (1989-1997), prof.Həsən Bəliyev (1997-2006), prof.Buludxan Xəlilov (2006-2018), prof. Mahirə Hüseynova (2018-2021) rəhbərlik etmişlər. **Prof.Mahirə Hüseynova** ADPU-nun beynəlxalq əlaqələr üzrə prorektoru vəzifəsinə təyin edildiyindən, hazırda o, Filologiya fakültəsinin dekanı vəzifəsini icra edir.

Universitetdə kredit sistemi ilk dəfə Filologiya fakültəsində tətbiq olunmuşdur. Fakültədə Cəfər Xəndan və linqvistik auditoriyaları, “Gənc dilçilər” və “Gənc ədəbiyyatçılar” adlı iki dərnək fəaliyyət göstərir. Fakültədə “Gənc filoloq” (təsisçi və baş redaktor prof.Mahirə Hüseynova) adlı qəzet və “Linqvistik problemləri” adlı beynəlxalq elmi jurnal (təsisçi və baş redaktor prof.Mahirə Hüseynova) nəşr olunur. Jurnalın məsul katibi Həcər Hüseynova, redaktor köməkçi Günel Nəcəfovadır.

Prof.Mahirə Hüseynova

Fakültənin Tələbə Elmi Cəmiyyəti (sədr dos. Fəxrəddin Yusifov) müntəzəm olaraq tələbələrin elmə olan marağını artırmaq istiqamətində işlər görür. Fakültədə hər il tələbələrin elmi tədqiqat fəaliyyətinə yekun vurulur, elmi uğurlarına görə seçilən tələbələr dekanlıq tərəfindən mükafatlandırılır. Fakültənin tələbələri XIII Respublika fənn olimpiadasında I, II, III, XIV Respublika fənn olimpiadasında II, III yerləri tutmuş, müxtəlif universitetlərdə keçirilmiş konfranslarda yüksək yerlərin sahibi olmuşlar.

Fakültədə mütəmadi olaraq xalqımızın mənəviyyatına, mədəniyyətinə, dilinə, ədəbiyyatına xidmət edən alimlərin, şair və yazıçıların yubileyləri (M.F.Axundov, C.Məmmədquluzadə, M.Müşfiq,

Fakültə Elmi Şurasının üzvləri

Fakültə Tədris-Metodiki Şurasının üzvləri

Prof.M.Hüseynova dekanlığın əməkdaşları ilə

C.Cabbarlı, Ə.Haqqverdiyev, Ə.Ağaoğlu, M.Hüseyn, M.İbrahimov, R.Rza, Ə.Hacızadə F.Qoca, N.Həsənzadə, Anar və b.) keçirilir, onların nəzəri

və bədii irsi gənc nəsəyə tanıtılır.

Filologiya fakültəsi şərəfli bir yol keçmiş, həmişə öz məzunları ilə fəxr etmişdir. Vaxtilə bu fakültədə təhsil almış yüzlərlə tələbə öz əməli fəaliyyətləri ilə universitetimizə şərəf gətirmişdir. Akademik Məmməd Arif Dadaşzadə, akademik Məmməd Cəfər, prof.Cəfər Xəndan Hacıyev, prof.Məmməd Hüseyin Təhmasib, prof.Mircəlal Paşayev, görkəmli dövlət xadimi, prof.Şıxəli Qurbanov, Xalq şairləri Məmməd Rahim, Mirvarid Dilbazi, Osman Sarıvəlli, Qabil, Xalq yazıçıları Süleyman Rəhimov, İsmayıl Şıxlı, tanınmış şairlər İlyas Tapdıq, Tofiq Bayram, Məmməd Aslan, Məstan Əliyev, Kələntər Kələntərov, yazıçı Sabir Əhmədov və digərləri fakültənin şöhrət simvollarıdır.

2020/21-ci tədris ilinin 1 aprelinə olan məlumata görə, Filologiya fakültəsinin Azərbaycan dili

Rektor prof.C.Cəfərov prof.M.Hüseynovanı mükafatlandırarkən

və ədəbiyyatı müəllimliyi ixtisasında 714, ingilis dili müəllimliyi ixtisasında 137, fransız dili müəllimliyi ixtisasında 89 (cəmi 940) tələbə təhsil alırdı.

Ümumiyyətlə, 2011-2021-ci illərdə Filologiya fakültəsində tələbələrin inkişaf dinamikası aşağıdakı kimi olmuşdur:

İllər	İxtisaslar					
	Azərbaycan dili və ədəbiyyatı müəllimliyi		Xarici dil (ingilis dili müəllimliyi)		Xarici dil (fransız dili müəllimliyi)	
	Qəbul	Məzun	Qəbul	Məzun	Qəbul	Məzun
2011/12	93	87	74	81	21	19
2012/13	172	93	74	67	21	15
2013/14	170	87	74	62	20	7
2014/15	150	81	74	62	21	10
2015/16	165	141	70	68	25	22
2016/17	173	190	49	62	24	17
2017/18	173	138	24	74	25	18
2018/19	174	160	30	70	23	11
2019/20	180	176	30	42	25	20
2020/21	200	172	25	24	50	16

Linqvistika auditoriyasının açılışında

Fakültənin tədris və elmi uğurları ildən-ilə yüksəlir. 2018/19-cu tədris ilinin payız semestrinin nəticələrinə görə *Arifə Ağayeva*, yaz semestrinin nəticələrinə görə *Nərmin Ataşova*, 2019/20-ci tədris ilinin payız semestrinə görə *Nərmin Hacıyeva*, yaz semestrinə görə *Ceyla Səmədzadə*, 2020/21-ci tədris ilinin payız semestrinin nəticələrinə görə *Güllər Behbudzadə* Nizami təqaüdünə layiq görülüblər.

Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetində professor-müəllim heyətinin, kafedraların və fakültələrin illik fəaliyyətinin reyting qiymətləndirilməsində Filologiya fakültəsi 2018-ci ildə 245,8, 2019-cu ildə 380 balla birinci yeri tutub. Universitetin 32 kafedrası içərisində Müasir Azərbaycan dili kafedrası 2018-ci ildə 638, 2019-cu ildə 729 balla birinci yerə sahib olub.

Fakültədə *Elmi Şura* (sədr prof.Mahirə Hüseynova), *Tədris- Metodiki Şura* (sədr dos.Bilal Həsənlı), *Həmkarlar İttifaqı Komitəsi* (sədr Yeganə Səfərova), *Tələbə Gənclər Təşkilatı* (sədr Sevinc Alışova), *Tələbə Həmkarlar İttifaqı Komitəsi* (sədr Səkinəxanım Mirzəzadə), *Tələbə Elmi Cəmiyyəti* (dos.Fəxrəddin Yusifov) fəaliyyət göstərir.

Filologiya fakültəsi həm *Azərbaycanda* (Bakı Dövlət Universiteti, Sumqayıt Dövlət Universiteti, Bakı Slavyan Universiteti, Azərbaycan Dillər Universiteti, Avrasiya Universiteti, Xəzər Universiteti, AMEA-nın Nəsimi adına Dilçilik İnstitutu, Nizami adına Ədəbiyyat İnstitutu, Folklor İnstitutu), həm də *xaricdə* fəaliyyət göstərən ali təhsil müəssisələri və elmi mərkəzlərlə (Kazan Federal Universiteti, Kars Kafkaz Universiteti, Kiyev Texnologiya və Dizayn Milli Universiteti) səmərəli əməkdaşlıq edir, birlikdə elmi-nəzəri və praktik konfranslar keçirir.

Fakültədə 2 *dekan müavini* (dos.Pəri Paşayeva, f.ü.f.d.Zemfira Abbasova), 8 *tyutor* (Nərgiz Ramizzadə, Aygün Zamanova, Günel Hümətova, Arzu Baxışova, Vüsalə Qurbanova, Leyla Allahverdiyeva, Məryamxanım İbrahimova, Sahilə İbrahimova), 2 *operator* (Aybəniz Sultanova, Günel Hüseynova) çalışır.

Fakültənin nəzdində 6 ixtisas kafedrası fəaliyyət göstərir:

- Müasir Azərbaycan dili kafedrası
- Azərbaycan dilçiliyi kafedrası
- Ədəbiyyat kafedrası
- Azərbaycan dili və onun tədrisi texnologiyası kafedrası
- Ədəbiyyatın tədrisi texnologiyası kafedrası
- Xarici Dillər Mərkəzi

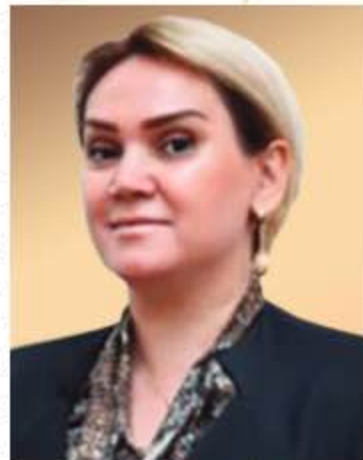
Müasir Azərbaycan dili kafedrası

Müasir Azərbaycan dili kafedrası filologiya elmləri doktoru, professor Həsən Mirzəyevin təşəbbüsü ilə 1989-cu ilin iyun ayında Azərbaycan dilçiliyi kafedrasının bazasında yaradılmışdır. 1989-2015-ci illərdə Müasir Azərbaycan dili kafedrasına filologiya elmləri doktoru, professor, Əməkdar elm xadimi *Həsən Mirzəyev*, 2015-2018-ci illərdə filologiya elmləri doktoru, professor *Mahirə Hüseynova* rəhbərlik etmişdir. 2018 -2021-ci illərdə kafedraya filologiya elmləri doktoru, professor *Buludxan Xəlilov* rəhbərlik edib. Hazırda kafedraya filologiya üzrə fəlsəfə doktoru, dosent *Könül Səmədova* rəhbərlik edir.

Kafedranın inkişafında professorlar Həsən Mirzəyev, Mahirə Hüseynova, Vilayət Əliyev, Qəzənfər Kazımov, Quşdan Bağirov, Bayram Əhmədov və başqalarının mühüm xidmətləri olmuşdur.

Kafedra üzrə həm bakalavriat, həm də magistratura səviyyələrində tədris olunan bütün fənlər üzrə proqramlar hazırlanmış və Tədris-Metodiki Şuranın qərarı ilə nəşr edilmişdir. Son illər kafedrada tədris olunan fənlərin dərslik və dərs vəsaitləri ilə təmin olunması sahəsində uğurlu addımlar atılmış, prof.M.N.Hüseynovanın “Aşıq və

el şairlərinin fonopoeitikasi” (2015), “XIX-XX əsrlər Azərbaycan aşıq və el şairlərinin yaradıcılığında onomastik vahidlərin linqvopoeitikasi (Dərələyəz mahalı üzrə)” (2015), “Müasir Azərbaycan dili: aşıq və el şairlərinin yaradıcılığında dialektizmlərin öyrədilməsinə dair (Dərələyəz mahalı üzrə)” (2015), “Aşıq və el şairlərinin leksikası” (2016), “Aşıq və el şairlərinin üslubi frazeologiyası” (2017), “Aşıq və el şairlərinin üslubi sintaksisi” (2017), “Müasir Azərbaycan dili: punktuasiya məsələləri” (2017), “Aşıq və el şairlərinin üslubi morfologiyası” (2017), “Aşıq və el şairlərinin poetikası” (2017), “Üslubi morfologiya” (2018), “Müasir Azərbaycan dili: aşıq və el şairlərinin yaradıcılığının dil, üslub xüsusiyyətləri (Dərələyəz mahalı üzrə)” (2018), “XIX-XX əsrlər Azərbaycan aşıq və el şairlərinin əsərlərinin

dos.K.Səmədova

Müasir Azərbaycan dili kafedrasının əməkdaşları

lingvistik təhlili” (2018), prof.B.Ə.Xəlilovun “Tür-kologiyaya giriş” (2013), “Müasir Azərbaycan dilinin fonetikasi” (2007, 2013), “Müasir Azərbaycan dilinin morfolojiyası”. I hissə (2003), II hissə (2004, 2007), “Müasir Azərbaycan dilinin leksikologiyası” (2008), prof.M.A.İsmayılovanın “Terminşünaslığın əsas məsələləri” (1999), “Terminologiyanın leksik-qrammatik məsələləri” (2007), dos.K.Səmədovun “Qərbi Azərbaycan – indiki Ermənistan etnotoponimlərinin arealları” (2008), dos.Y.Erginin “Kitabi-Dədə Qorqud” dastanında feilin təsriflənməyə formaları” (2011) adlı dərslük və dərs vəsaitləri nəşr edilmişdir.

Son illərdə kafedra əməkdaşları beynəlxalq (Rusiya, Özbəkistan, Türkiyə, İran və b.) və respublika səviyyəli konfranslarda elmi məruzələrlə çıxış etmiş, respublikanın və xarici ölkələrin nüfuzlu jurnallarında 400-dən artıq elmi məqalə nəşr etdirmişlər.

Kafedra əməkdaşları tərəfindən bakalavriat səviyyəsində Müasir Azərbaycan dilinin fonetikasi, Azərbaycan dilinin leksikologiyası, Müasir Azərbaycan dilinin morfolojiyası, Müasir Azərbaycan dilinin sintaksisi, türk dillərinin müqayisəsi, Müasir Azərbaycan dili, Azərbaycan dilində feil (seçmə fənn), Azərbaycan dili və nitq mədəniyyəti (seçmə fənn) fənləri tədris olunur.

Kafedrada 4 *elmlər doktoru, professor* (Mahirə Hüseynova- beynəlxalq əlaqələr üzrə prorektor, Filologiya fakültəsinin dekan əvəzi) İbrahim Bayramov, Cəfər Cəfərov, Mirvari İsmayılova), 1 *elmlər doktoru, dosent* (Sərdar Zeynalov), 5 *filologiya üzrə fəlsəfə doktoru, dosent* (Könül Səmədova (kafedra müdiri), Sevinc Sadıqova, Elşad Abışov, Yeganə Qəhrəmanova, Zamiq Təhməzov), 1 *filologiya üzrə fəlsəfə doktoru, baş müəllim* (Minaxanım Nəzərova) çalışır.

Azərbaycan dilçiliyi kafedrası

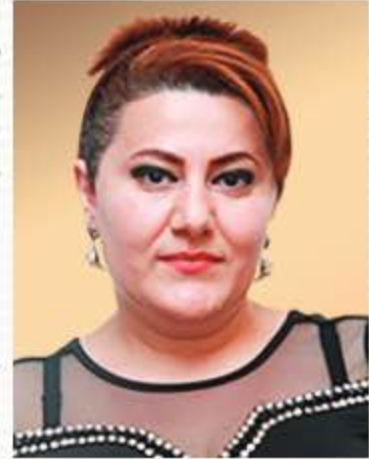
Azərbaycan dilçiliyi kafedrası 1943-cü ildə təşkil olunmuşdur. Kafedraya 1943-1979 -cu illərdə Azərbaycan EA-nın müxbir üzvü, prof.*Əbdüləzəl Dəmirçizadə*, 1979-2009-cu illərdə Azərbaycan EA-nın müxbir üzvü, prof.*Afad Qurbanov*, 2010-2021-ci illərdə Əməkdar elm xadimi, filologiya elmləri doktoru, prof.*Nizami Xudiyev* rəhbərlik etmişdir. Hazırda kafedra müdiri vəzifəsini filologiya üzrə fəlsəfə doktoru, dosent *İradə Kərimova* icra edir.

Kafedranın təşəkkülü və inkişafında tanınmış dilçi alimlərin - Bəkir Çobanzadə, Məmmədəğa Şirəliyev, Əbdüləzəl Dəmirçizadə, Afad Qurbanov, Muxtar Hüseynzadə, Səlim Cəfərov, Əkrəm Cəfərov, Hadi Mirzəzadə, Zeynal Tağızadə, Abdulla Vəliyev, Əliş Şükürov və Nizami Xudiyevin mühüm əməyi olmuşdur.

Kafedra əməkdaşları Azərbaycan dilçiliyinin, türkölogiyasının, Azərbaycan onomastikasının tədqiqi ilə məşğul olurlar. Kafedrada ali təhsilin bakalavriat səviyyəsi ilə bərabər, ümumi dilçilik və

Azərbaycan dili ixtisasları üzrə fəlsəfə və elmlər doktorluğu proqramı üzrə elmi-pedaqoji kadrlar da hazırlanır.

Kafedra əməkdaşları Təhsil İnstitutu, Bakı Dövlət Universiteti, Bakı Slavyan Universiteti, Azərbaycan Dillər Universiteti, Gəncə Dövlət Universiteti, Türkiyə Respublikası və Gürcüstanın aparıcı universitetləri ilə geniş yaradıcılıq əlaqəsi saxlayırlar. Aparılan elmi-tədqiqat işlərinin nəticələri respublikada və xarici ölkələrin nüfuzlu nəşrlərində dərc olunur. Kafedra əməkdaşlarından prof.Həcər Hüseynova, dos.İradə Kərimova, b/m.Təranə Nağıyeva və b. məqalələri xarici ölkələrin nüfuzlu elmi jurnallarında çap olunmuşdur.

dos.İ.Kərimova

Kafedra fəaliyyət göstərdiyi illər ərzində xeyli inkişaf etmiş, elmi-pedaqoji səviyyəsi yüksəlmiş, kadr təminatı güclənmişdir. Son illərdə Həcər Hüseynova “Mircəlal Paşayevin bədii əsərlərinin dil və üslub xüsusiyyətləri” (2012) mövzusunda filologiya üzrə elmlər doktoru, İradə Kərimova “Göyçay rayonu toponimlərinin linqvistik təhlili” mövzusunda filologiya üzrə fəlsəfə doktoru elmi dərəcəsi almaq üçün dissertasiya müdafiə etmişlər.

Hazırda kafedrada 1 doktorant (Nabat İbrahimova) və 2 dissertant (Ülviyyə Yusubova, Əlvan Cəfərov) fəlsəfə doktoru proqramı üzrə təhsillərini davam etdirirlər.

Son illərdə prof.Nizami Xudiyevin “Qədim türk sözləri lüğəti” (2017), “Azərbaycan ədəbi dil tarixi” (Tehran, 2018), “Professor Əbdüləzəl Dəmirçizadə dünyası” (2019), prof.Həcər Hüseynovanın “Bədii əsərlərin üslubi sintaksisi” (2016), “Bədii əsərlərdə onomastik vahidlərin rolu” (2017), “Mir Cəlalin bədii əsərlərinin linqvopoetik xüsusiyyətləri”. I-II cild. (2019), “Mir Cəlalin hikmətli kəlamları” (2019), dos.Vaqif İsrailovun “Afad Qurbanov və Azərbaycan əlifbası” (2019), dos. Yusif Yusifovun “Azərbaycan dilinin ümumişlək zooleksemaları” (2017), “Elm və

şəxsiyyətin harmoniyası” (2017), dos.İradə Kərimovanın “Azərbaycan onomalogiyasının əsasları” (2016), b/m.Təranə Nağıyevanın “Mədəni nitqin etik aspektləri” adlı monoqrafiya və dərs vəsaitləri çap olunmuşdur.

Kafedra əməkdaşları son illərdə 80 beynəlxalq, 125 respublika səviyyəli elmi-praktik konfranslarda iştirak etmiş, 10 monoqrafiya, 10 dərs vəsaiti, 239 məqalə (5-i impakt faktor indeksli jurnallarda), 26 fənn proqramı nəşr etdirmişlər.

Kafedrada Azərbaycan dilçiliyinin və Azərbaycan onomastikasının müxtəlif problemlərinin müzakirə edildiyi elmi seminar fəaliyyət göstərir. Seminara uzun müddət prof.Nizami Xudiyev rəhbərlik etmişdir.

Hazırda kafedrada 1 filologiya üzrə elmlər doktoru, professor (Həcər Hüseynova), 4 filologiya üzrə fəlsəfə doktoru, dosent (Qızqayıt Mustafayeva, Vaqif İsrailov, Yusif Yusifov, İradə Kərimova), 2 filologiya üzrə fəlsəfə doktoru, baş müəllim (Xatirə Əliyeva, Təranə Nağıyeva), 1 böyük laborant (Nərimin Xanaliyeva) və 1 laborant (Yaqut Hüseynova) çalışır.

Azərbaycan dilçiliyi kafedrasının əməkdaşları

Ədəbiyyat kafedrası

Ədəbiyyat kafedrası 1921-ci ildə təşkil olunmuşdur. Dil və ədəbiyyat kafedrası kimi fəaliyyətə başladığı ilk dövrlərdə kafedraya görkəmli marifçi, ədib və pedaqoq A.Ş.Talıbzadə başçılıq etmişdir. 1924-cü ildə B.Çobanzadə, İ.Hikmət, Y.V.Çəmənşəminli bu kafedraya işə dəvət olunmuşlar. Onlar 1927-ci ilin axırlarına kimi Ali Pedaqoji İnstitutda, 1927-1930-cu illərdə Azərbaycan Dövlət Universitetinin Pedaqoji fakültəsində, 1930-cu ildən isə yenidən ADPI-də fəaliyyət göstərirlər. 1931-ci il sentyabrın 29-da ADPI - də təşkil edilən 28 kafedradan biri də Dil və ədəbiyyat kafedrası olub. Kafedraya dos.Əli Nazim müdir təyin edilib. 1933/34-cü tədris ilində müstəqil Dil-ədəbiyyat fakültəsinin təşkili ilə əlaqədar olaraq Dil və ədəbiyyat kafedrasının bazasında üç müstəqil kafedra yaradılıb: 1) Azərbaycan ədəbiyyatı tarixi kafedrası (müdiri dos.Əli Nəzmi); 2) Linqvistik kafedrası (müdiri prof.Bəkir Çobanzadə); 3) Ümumi ədəbiyyat tarixi kafedrası (müdiri dos.Hacıbaba Nəzərli).

Yeni kafedraların təşkili tədris prosesinin və elmi-tədqiqat işlərinin keyfiyyətinin yüksəlməsinə səbəb oldu. Prof.A.B.Baqri, prof.E.İ.Baybakov, prof.V.F.Kerr, prof.P.K.Tumbulla yanaşı, gənc elmi-pedaqoji qüvvələr (Əli Sultanlı, Həmid Araslı, Mikayıl Rəfili, Məmməd Arif Dadaşzadə, Məmmədəğa Şirəliyev, Feyzulla Qasımzadə, Mircəlal Paşayev, Əbdüləzəl Dəmirçizadə, Cəfər Hacıyev, İ.P.Əfəndiyev, Muxtar Hüseynzadə, Cavad Bağirov) tədris prosesinə cəlb edildilər. 1939-1940-cı tədris ilində Ümumi ədəbiyyat kafedrasının müdiri A.M.Mudrov, 1943-1945-ci illərdə Əli Sultanlı olmuşdur. Həmid Araslı, Mir Cəlal, Cəfər Xəndan Azərbaycan ədəbiyyatı kafedrasının ilk aspirantları olub.

Azərbaycan ədəbiyyatı tarixi kafedrasına M.Əfəndiyev (1940-1941), Mikayıl Rəfili (1943-48), Cəfər Xəndan (1948-1950), Feyzulla Qasımzadə (1956-1976), Məmməd Məmmədov (1976-1982), Paşa Əfəndiyev (1983-1998), Abbas Hacıyev (1998-2003), Himalay Qasimov (2003-2019) rəhbərlik etmişlər.

2002-ci ildə Azərbaycan ədəbiyyatı tarixi kafedrasının bazasında iki kafedra təşkil olundu:

- Azərbaycan və dünya ədəbiyyatı tarixi kafedrası;

- Folklor və qədim ədəbiyyat kafedrası.

2011-ci ildə həmin kafedralar birləşdirildi və Azərbaycan və dünya ədəbiyyat kafedrası adlandırıldı.

2019-cu ildən *Ədəbiyyat kafedrası* adlanır. Hazırda kafedraya dos.**Razim Məmmədov** rəhbərlik edir.

Azərbaycan ədəbiyyatşünaslarının ən görkəmli nümayəndələrinin adı və pedaqoji fəaliyyəti Azərbaycan ədəbiyyatı tarixi kafedrası ilə bağlı olmuşdur. Mikayıl Rəfili, İsmayıl Şıxlı, H.Zeynallı, Məmmədbağır Həyatçadə, Əli Sultanlı, Həmid Araslı, M.Quluzadə, H.Əfəndiyev, Ə. Qarabağlı, Mircəlal Paşayev, Cəfər Xəndan, Məmmədhüseyn Təhmasib, Şıxəli Qurbanov, Əhəd Hüseynov, Paşa Əfəndiyev, Məmməd Məmmədov, Xeyrulla Məmmədov, Mürsəl Həkimov, Abbas Hacıyev, Mustafa Mustafayev, Tağı Xalisbəyli uzun müddət bu kafedrada işləmişlər

Prof.Ə.Sultanlının "Antik ədəbiyyat tarixi" (1957), prof.M.Rəfilinin "Ədəbiyyat nəzəriyyəsinə giriş" (1958), prof.F.Qasımzadənin "XIX əsr Azərbaycan ədəbiyyatı tarixi" (1966), prof. P.Əfəndiyevin "Azərbaycan şifahi xalq ədəbiyyatı" (1970), İ.Şıxlının "XVIII əsr Avropa ədəbiyyatı" (1978), "XIX əsr Avropa ədəbiyyatı" (1979) dərslikləri məhz bu kafedrada hazırlanmışdır.

Prof.Yaqub Babayev 1994-2015-ci illərdə həmin kafedrada müəllim, baş müəllim və dosent vəzifəsində işləmişdir.

Son illərdə kafedra əməkdaşlarından dos.Razim Məmmədovun "Əziz Şərif və Tiflis Dövlət Azərbaycan Teatrı" (2014), "XX əsr Azərbaycan ədəbiyyatı tarixi (2016-şərikli), prof.Himalay Qasimovun "Sənət və sənətkarlıq məsələləri yeni düşüncə müstəvisində" (2011), "Ədəbiyyatşünaslıq

dos.R.Məmmədov

Ədəbiyyat kafedrasının əməkdaşları

problemləri ədəbi-nəzəri düşüncə müstəvisində” (2014), prof.Tərən Novruzovun “Müstəqillik dövründə Azərbaycan ədəbiyyatına dövlət qayğısı” (2015), “XVII - XVIII əsrlər Qərb ədəbiyyatı” (2018), prof.Elman Quliyevin “Türk xalqları ədəbiyyatı” (2011), “Qədim və orta əsrlər türk xalqları ədəbiyyatı” (2012), prof.Yaqub Babayevin “Azərbaycan ədəbiyyatı tarixi” (2014; 2018), prof.Təyyar Cavadovun “M.Ə.Sabirin milli intibah ideali” (2015), “Qarlı aşırım”dan keçən yollar” (2016), “Azərbaycan ədəbiyyatı: mübahisələr, həqiqətlər” (2016), “Mir Cəlal nəsrinə və müasirlik” (2018), prof.Mahmud Allahmanlının “Folklorşünaslıq məsələləri” (2012), “Təxəllüsü Vaqif, nəzmi dür əfşan” (2019), prof. Ramil Əliyevin “Orta əsrlər Şərq intibah ədəbiyyatı tarixi” (2014), “Azərbaycan şifahi xalq ədəbiyyatı” (2019), dos.Qüdrət Umudovun “Azərbaycan folklorşünaslığı: tarixi və problemləri” (2011), “Folklorşünaslığımızın tarixindən (1920-1941-ci illər)” (2011), dos.Tərənə Rəhimlinin “Azərbaycan nəsrinə və tənqid” (2017), dos.Tərənə Əzimovanın “Anar dramaturgiyasında psixologizm” (2014), “Azərbaycan ədəbiyyatı tarixi: müasir dövr” (M.Babayeva ilə birlikdə- 2016), baş müəllim Mələhət Babayevanın “The translation and explanation of Hussein Javid’s “Topal Teymur”

play” (2012), “Müasir Azərbaycan ədəbiyyatı tarixi (İ.Əfəndiyev, Elçin, Anar yaradıcılığında psixologizm problemi)” (T.Əzimova ilə birlikdə - 2016), müəllim Pərvin Nurəliyevanın “Anarın dünyası” (2016) adlı monoqrafiya, dərslik və dərs vəsaitləri nəşr olunmuşdur.

Son illərdə kafedra əməkdaşlarından Mələhət Babayeva “H.Cavid dramalarında tarixi şəxsiyyətlərin bədii obrazları” (2012), Yeganə Qasımova “İlyas Əfəndiyevin bədii publisistikası” (2014), Ulduz Qəhrəmanova “M.Ə.Sabir və klassik irs” (2015), Pərvin Nurəliyeva “Anar nəsrində tale və zaman katalizmləri axarında dəyişən və dəyişməyən insan” (2017), Şahanə Məhərrəmovna “F.Köçərli və Azərbaycan uşaq ədəbiyyatının inkişaf problemləri” (2017) mövzusunda dissertasiya müdafiə edərək filologiya üzrə fəlsəfə doktoru elmi dərəcəsi alıblar.

Kafedra əməkdaşlarından prof.Tərən Novruzov (2012) və dos.Sakibə Ələsgərova (2018) Əməkdar müəllim fəxri adlarına layiq görülüb. Kafedranın doktorantları Aygül Əlizadə “M.Hüseynin dramalarında tarixi hadisə və şəxsiyyətlərin bədii inikası”, Aytən Heybətova “Paşa Qəlbinurun poeziyası” mövzuları üzərində çalışırlar.

Kafedra üzvləri müntəzəm olaraq beynəlxalq və respublika elmi-praktik konfranslarında iştirak edir. Son 5 ildə kafedra əməkdaşları Rusiya, Ukrayna, Türkiyə, Qazaxıstan, Özbəkistanda keçirilən 30-dan çox beynəlxalq konfrans və simpoziumda məruzə ilə çıxış etmişlər.

Hazırda kafedrada 6 *filologiya elmləri doktoru, professor* (Himalay Qasimov, Tərhan Novruzov, Təyyar Cavadov, Elman Quliyev, Mahmud

Allahmanlı, Ramil Əliyev), 5 *filologiya üzrə fəlsəfə doktoru, dosent* (Razim Məmmədov (kafedra müdiri), Qüdrət Umudov, Sakibə Ələsgərova, Təranə Rəhimli, Təranə Əzimova), 1 *filologiya üzrə fəlsəfə doktoru, baş müəllim* (Mələhət Babayeva), 4 *filologiya üzrə fəlsəfə doktoru, müəllim* (Yeganə Qasımova, Pərvin Nurəliyeva, Ulduz Qəhrəmanova, Şahanə Məhərrəmovə) və 2 *laborant* (Aygül Əizadə, Aytən Heybətova) fəaliyyət göstərir.

Azərbaycan dili və onun tədrisi texnologiyası kafedrası

Azərbaycan dili və onun tədrisi texnologiyası kafedrası 1947-ci ildə yaranmışdır. 1947-1979-cu illərdə kafedraya pedaqoji elmlər doktoru, professor *Ağamməd Abdullayev* rəhbərlik etmişdir. Sonrakı illərdə kafedraya pedaqoji elmlər namizədi, professor Həsən Baliyev (1979 - 2009), professor Buludxan Xəlilov (ictimai əsaslarla) (2009-2011), filologiya elmləri doktoru, professor Əzizxan Tanrıverdiyev (2011-2018), filologiya elmləri doktoru, dosent Kamil Bəşirov (2018-2019) rəhbərlik etmişlər.

2019-cu ilin fevral ayından kafedraya pedaqogika üzrə fəlsəfə doktoru, dosent *Sevda Abbasova* rəhbərlik edir.

Kafedra 1957-ci ilədək Azərbaycan dili və onun tədrisi metodikası adı ilə fəaliyyət göstərmişdir. 1957-ci ildə prof.Ə.Dəmirçizadənin rəhbərlik etdiyi Azərbaycan dili kafedrası ilə birləşdirilmişdir. 1959-cu ildə yenidən müstəqil Azərbaycan dili və onun tədrisi metodikası kafedrası yaradılmışdır. ADPU Elmi Şurasının 9 sentyabr 2019-cu tarixli qərarı ilə kafedranın adı dəyişdirilərək *Azərbaycan dili və onun tədrisi texnologiyası kafedrası* adlandırılmışdır.

Kafedranın inkişafında prof.Ağamməd Abdullayev, prof.Əli Fərəcov, prof.Nabat Abdullayeva, prof.Nazim Əhmədov, prof.İlyas Bayramov, dos.Əhməd Kəlbəliyev, dos.Əhəd Əhmədov, dos. Zabit Məmmədov, prof. Əzizxan Tanrıverdiyev, prof.Nadir Abdullayev, filologiya elmləri doktoru Məhərrəm Hüseynov, dos.Tamara Babayeva və dos.Məmmədخان Soltanovun xüsusi rolu olmuşdur.

Kafedrada təhsilin bakalavriat səviyyəsi üzrə 11, magistratura səviyyəsi üzrə 8 fənn tədris olunur. Tədris olunan bütün fənlər üzrə proqramlar kafedra əməkdaşları tərəfindən hazırlanmışdır. Təhsilin bakalavriat səviyyəsində Azərbaycan dili və ədəbiyyat müəllimliyi, magistratura səviyyəsində Azərbaycan dili və ədəbiyyatın tədrisi metodikası və metodologiyası, ibtidai sinifdə tədrisin metodika və metodologiyası ixtisasları üzrə, doktorantura səviyyəsində isə Azərbaycan dilinin tədrisi metodikası ixtisası üzrə pedaqoji və elmi-pedaqoji kadrlar hazırlanır.

Azərbaycan dili və onun tədrisi texnologiyası kafedrası ali təhsilin bakalavriat və magistratura səviyyələrində Azərbaycan dili və onun tədrisi metodikası istiqaməti üzrə aparıcı ixtisas kafedrasıdır. Kafedrada tədris olunan fənlərin keyfiyyətini artırmaq, səmərəliliyini yüksəltmək məqsədilə elmi seminarlar və qarşılıqlı dərslər dinləmələri həyata keçirilir. Elmi seminara pedaqogika üzrə elmlər doktoru, dos.*Vaqif Qurbanov*, qarşılıqlı dərslər dinləmələrinə (açıq dərslər) isə pedaqogika üzrə fəlsəfə doktoru, dos.*Rəhilə Hümətova* rəhbərlik edir.

dos.S.Abbasova

Kafedrada elmi-tədqiqat işləri dilçiliyin nəzəri məsələləri və Azərbaycan dilinin tədrisi metodikasını istiqamətində aparılır. Kafedra əməkdaşları son 5 ildə 150 adda elmi tədqiqat işi yerinə yetirib ki, onların əksəriyyəti nəşr olunmuşdur.

Kafedra əməkdaşları Bakı Dövlət Universiteti, Bakı Slavyan Universiteti, Sumqayıt Dövlət Universiteti, Təhsil İnstitutu, ADPU-nun və onun filiallarının müvafiq kafedraları ilə səmərəli əməkdaşlıq edir, birgə elmi-tədqiqat işləri aparır, konfranslar təşkil edirlər. Kafedrada aparılan elmi-tədqiqat işlərinin nəticələri respublikanın və xarici ölkələrin nüfuzlu jurnallarında çap olunur.

Kafedra əməkdaşlarından prof.Minaxanım Nuriyeva, prof.Fikrət Xalıqov, dos.Vaqif Qurbanov, dos.Sevda Abbasova, dos.Pəri Paşayeva, dos.Nabat Cəfərova, dos.Rəhilə Hümətova, baş müəllimlər Maya Qasımova, Esmira Məmmədova, İlkin Əsgərov və Mətanət Mehdiyevanın xarici jurnallarda maraqlı məqalələri çap edilmişdir.

Kafedra fəaliyyət göstərdiyi illər ərzində xeyli inkişaf etmiş, elmi-pedaqoji səviyyəsi yüksəlmiş, kadr təminatı güclənmişdir. Kafedra əməkdaşlarından Kamil Bəşirov "Oğuz qrupu türk dillərində sözdəyişdirici şəkilçilərin tarixi-lingvistik tədqiqi" (2014), Vaqif Qurbanov "Azərbaycan dilinin təlimində fəndaxili əlaqələrdən istifadə üzrə işin sis-

temi" (2015), Nabat Cəfərova "İbtidai siniflərin Azərbaycan dili dərslərində morfoloji qaydaların öyrədilməsi üzrə işin sistemi" (2016) mövzularında elmlər doktorluğu, Maya Qasımova "Uşaqların şifahi nitqinin inkişafında bağça ilə məktəb arasında varisliyin imkanları və yolları" (2013), Mahirə Abdullayeva "İbtidai siniflərdə sintaksis elementlərinin öyrədilməsi prosesində ifadəli oxu vərdişlərinin inkişafı yolları" (2013), Esmira Məmmədova "İbtidai siniflərdə morfologiyanın tədrisi prosesində nitq inkişafı üzrə işin sistemi" (2014), Adil Bahiyev "Varislik ədəbiyyat təliminin mühüm prinsiplərindən biri kimi" (2017) mövzularında fəlsəfə doktorluğu dissertasiyaları müdafiə etmişlər. Kafedranın dosenti Ədalət Abbasov elmlər doktoru proqramı üzrə hazırladığı dissertasiya işini yekunlaşdırıb müzakirəyə təqdim etmişdir. Kafedrada "Azərbaycan dili və ədəbiyyatın tədrisi metodikasını və metodologiyasını" ixtisaslaşması üzrə 375 nəfərdən çox magistr hazırlanmışdır. Hazırda kafedranın 40 nəfər magistrantı vardır.

Son illərdə dos.Nadir Abdullayevin "Nitq mədəniyyətinin əsasları" (2018), dos.Vaqif Qurbanovun "Azərbaycan dili və nitq mədəniyyətinin əsasları" (2017), "Azərbaycan dili fənninin aktual problemləri" (2018), "Azərbaycan dilində oxu və nitq inkişafı problemləri" (2020), dos.Vaqif Qur-

Azərbaycan dili və onun tədrisi texnologiyası kafedrasının əməkdaşları

banov, dos. Sevdə Abbasova və prof. Fikrət Xalıqovun “Azərbaycan dili və nitq mədəniyyətinin əsasları” (2017), dos. Rəhilə Hümətovanın “Linqvistik təhlilin elmi-metodik əsasları” (2017), “Ana dili - II” (2019), “Qoşma və bağlayıcının tədrisində inteqrasiya” (2018), dos. Pəri Paşayevanın “Linqvistik təhlilin elmi-metodik əsasları” (2014), dos. Sevdə Abbasova və dos. Pəri Paşayevanın “Azərbaycan dili tədrisinin aktual problemləri” (2018), dos. Nabat Cəfərovanın “İbtidai siniflərdə Azərbaycan dilinin tədrisi metodikası” (2016), “Orfoqrafiya və orfoepiya tədrisinin metodik əsasları” (2021), “Azərbaycan dili təlimində didaktik oyunlardan istifadə” (2021), “Nitq inkişafı üzrə işin metodikası” (2019), dos. Həmzə Əliyevin “Dürğu işarələrinin işlədilməsi qaydaları” (2011), dos. Könül Məmmədovanın “Müəllimlərin psixopedaqoji qabiliyyətlərinin inkişaf etdirilməsində təhsil kompetensiyaları əsas istiqamətlərdən biri kimi” (2015), “Dil dərslərində şagirdlərin idrak fəallığının zənginləşdirilməsində interaktiv təlim üsullarından istifadə” (2019), b/m. Maya Qasımovanın “Nitq inkişafı üzrə işin metodikası” (2019), dos. Tamam Mehrabovanın “Müasir Azərbaycan dili” (2019), b/m. Arif Kazımovun “Orta məktəbdə ana dilinin tədrisi metodikası” (I hissə) (2013), “Azərbaycan dilindən düşündürücü testlər və onların izahlı şərh” (2012), “Ümumtəhsil kurikulumunun əsasları” (2015), dos. Gültəkin Abdullayevanın “Ali təhsilin bakalavriat səviyyəsində müəllim hazırlığı üzrə “Ana dilinin tədrisi metodikası” fənninin kurikulumu” (2017), “İbtidai siniflərdə ana dilinin tədrisi metodikası” fənnindən mühazirələr” (2018), müəllim İlkin Əsgərovun “Morfoloji yolla söz yaradıcılığında qeyri-məhsuldar şəkilçilərin rolu” (2014), “Azərbaycan dilində məhsuldarlıq yaradan qeyri-məhsuldar şəkilçilər” (2015), “Cümlə tədrisinin aktual problemləri” (2015), “Müasir Azərbaycan ədəbi dilində dürğu işarələri” (2016), b/m. Mətanət Mehdiyevanın “Dilçi alim Zərifə Budaqovanın cümlə və onun əlamətləri haqqında filoloji fikirləri” (2016), müəllim Arzu Kərimovanın “Azərbaycan dili dərslərində nitq inkişafı və üslubiyyətlə bağlı məsələlərin mahiyyəti” (2018), “Yusif Seyidovun əsərlərində üslubi meyar və poetik dil qanunauy-

ğunluqları haqqında” (2018) adlı monoqrafiya, dərslük, dərslər vəsaiti və metodik vəsaitləri nəşr olunub.

Son 10 ildə kafedra əməkdaşları 145 beynəlxalq, 86 respublika səviyyəli elmi-praktik konfransda çıxış etmiş, 3 monoqrafiya, 12 dərslər vəsaiti, 27 metodik vəsait, 29 fənn proqramı və 384 məqalə nəşr etdirmişlər. Dos. Sevdə Abbasova, dos. Pəri Paşayeva, dos. Gültəkin Abdullayeva Kipr və Şimali Makedoniya respublikalarında (2018, 2019) keçirilən beynəlxalq konfranslarda iştirak etmişlər.

Kafedra əməkdaşlarından filologiya elmləri doktoru, dosent Kamil Bəşirov AMEA-nın Nəsimi adına Dilçilik İnstitutunda fəaliyyət göstərən Dissertasiya Şurasının, dos. Sevdə Abbasova, dos. Pəri Paşayeva, dos. Həmzə Əliyev fakültə Elmi Şurasının, dos. Vaqif Qurbanov və dos. Rəhilə Hümətova Tədris-Metodiki Şurasının üzvləridir.

Kafedranın əməkdaşları prof. Nadir Abdullayev və dos. Allahverdi Hacıyev “Əməkdar müəllim” fəxri adına, dos. Sevdə Abbasova “Azərbaycan Respublikasının qabaqcıl təhsil işçisi” döş nişanına layiq görülmüşdür.

Hazırda kafedrada 32 nəfər professor-müəllim heyəti, 3 nəfər laborant, o cümlədən 2 *filologiya elmləri doktoru, professor* (Fikrət Xalıqov, Mınaxanım Nuriyeva), 1 *fəlsəfə doktoru, professor* (Nadir Abdullayev), 3 *elmlər doktoru, dosent* (Kamil Bəşirov, Vaqif Qurbanov, Nabat Cəfərova), 10 *fəlsəfə doktoru, dosent* (Sevdə Abbasova, Pəri Paşayeva, Allahverdi Hacıyev, Rəhilə Hümətova, Həmzə Əliyev, Fəridə Səfəraliyeva, Gültəkin Abdullayeva, Könül Məmmədova, Ədalət Abbasov, Tamam Mehrabova), 5 *fəlsəfə doktoru, baş müəllim* (Adil Balıyev, Mələk Məmmədova, Maya Qasımova, Bəhram Məmmədov, Esmira Məmmədova), 3 *fəlsəfə doktoru, müəllim* (Mahirə Abdullayeva, Nazilə Yusifova, Səminə Abdullayeva), 3 *baş müəllim* (İlham Abbasov, Arif Kazımov, Mətanət Mehdiyeva), 4 *müəllim* (Tahirə Səfərova, İlkin Əsgərov, Arzu Kərimova, Lalə Musayeva, Cəmilə Bəhmənova), 2 böyük laborant (Sənubər Bağirova, Elnarə Niftəliyeva) və 1 *laborant* (Süsən Hüseynova) fəaliyyət göstərir.

Ədəbiyyatın tədrisi texnologiyası kafedrası

Ədəbiyyatın tədrisi texnologiyası kafedrası 1973-cü ildə *Ədəbiyyat və onun tədrisi metodikası* adı altında yaranmışdır. Kafedranın yaradıcısı və ilk müdiri folklorşünas alim prof.Fərhad Fərhadov olmuşdur.Yarandığı gündən kafedrada iki fənn - ədəbiyyatın tədrisi metodikası və uşaq ədəbiyyatı fənləri tədris olunmuşdur. Ədəbiyyatın tədrisi metodikası fənni universitetin təşkilinin ilk illərindən tədris olunur. Bu fənni prof.Mikayıl Rəfili, akademik Feyzulla Qasımsadə tədris etmişlər.

1994-1998-ci illərdə kafedra Ədəbiyyatın tədrisi metodikası və Uşaq ədəbiyyatı adlı iki müstəqil kafedra fəaliyyət göstərmişdir. Ədəbiyyatın tədrisi metodikası kafedrasına prof.Aydın Hacıyev, Uşaq ədəbiyyatı kafedrasına prof.Zahid Xəlil rəhbərlik etmişdir.1998-ci ildə hər iki kafedra Ədəbiyyat və onun tədrisi metodikası kafedrası adı altında birləşdirilmişdir.

2005-2018-ci illərdə kafedraya filologiya elmləri doktoru, professor *Zahid Abdulla oğlu Xəlilov* rəhbərlik edib. 2018-ci ildən kafedraya pedaqogika üzrə fəlsəfə doktoru, dosent *Nazilə Əbdül qızı Abdullazadə* rəhbərlik edir.

2019-cu ildə kafedranın adı dəyişdirilərək Ədəbiyyatın tədrisi texnologiyası adlandırılmışdır. Kafedrada təhsilin bakalavriat səviyyəsi üzrə 5, magistratura səviyyəsi üzrə 8 fənn tədris olunur. Tədris olunan bütün fənlər üzrə fənn proqramları hazırlanmış və nəşr edilmişdir.

Kafedrada ali təhsilin bakalavriat, magistratura və doktorantura üzrə kadr hazırlığı həyata keçirilir. Təhsilin bakalavriat səviyyəsi üzrə Azərbaycan dili və ədəbiyyat müəllimliyi, magistratura səviyyəsi üzrə Azərbaycan dili və ədəbiyyatın tədrisi metodikası və metodologiyası ixtisaslaşması üzrə, doktorantura səviyyəsi üzrə isə ədəbiyyatın tədrisi metodikası ixtisası üzrə pedaqoji və elmi-pedaqoji kadrlar hazırlanır.

Kafedrada müntəzəm olaraq *elmi seminarlar* (rəhbəri dos.Soltan Hüseynoğlu) təşkil olunur, *açıq dərslər* (rəhbəri dos.Bilal Həsənli) müzakirə edilir.

Kafedrada elmi-tədqiqat işləri iki istiqamətdə aparılır:

- Azərbaycan ədəbiyyatının tədrisi metodikasının aktual problemləri;

- uşaq ədəbiyyatının inkişaf istiqamətləri.

Kafedra Bakı Dövlət Univesiteti, Bakı Slavyan Univer-siteti, Sumqayıt Dövlət Universiteti, Təhsil İnstitutu, ADPU-nun filiallarının müvafiq kafedraları ilə əməkdaşlıq edir. Aparılan elmi-tədqiqat işlərinin nəticələri respublika-da və xarici ölkələrin nüfuzlu jurnallarında çap olunur. Kafedra əməkdaşlarından prof.Zahid Xəlil, prof.Yaqub Babayev, dos.Nazilə Abdullazadə, dos.Bilal Həsənli, dos.Soltan Hüseynoğlu xarici mətbuatda müxtəlif mövzularda məqalələrlə çıxış edir, beynəlxalq konfranslarda məruzələr edirlər. 2020-ci ildə prof.Zahid Xəlilin Türkiyədə“Uşaq ədəbiyyatı” kitabı işıq üzü görmüşdür.

Kafedra fəaliyyət göstərdiyi illər ərzində xeyli inkişaf etmiş, elmi-pedaqoji səviyyəsi yüksəlmiş, kadr təminatı güclənmişdir. Bu illər ərzində kafedra əməkdaşlarından dos.Yaqub Babayev “Ana dilli Azərbaycan ədəbiyyatının poetikası (XIII-XIV əsrlər)” (2012) mövzusunda doktorluq dissertasiyası müdafiə etmiş, professor elmi adı (2019) almışdır. Ülkər Baxşiyeva “Mirzə İbrahimov və Azərbaycan ədəbiyyatı məsələləri” (2017), Qəmərxanova “Türkiyə ədəbiyyatında psixoloji roman” (2018) mövzusunda dissertasiya müdafiə edərək filologiya üzrə fəlsəfə doktoru elmi dərəcəsi almışlar. Tənzilə Əliyeva dosent elmi adı almışdır. Hazırda kafedrada 1 nəfər dissertant fəlsəfə doktoru proqramı üzrə təhsilini davam etdirir. Elmlər doktoru proqramı üzrə 1 nəfər (Sevinc Rəsulova) doktorluq dissertasiyasını yekunlaşdıraraq Dissertasiya Şurasına təqdim etmişdir. Kafedrada Azərbaycan dili və ədəbiyyatın tədrisi metodikası və metodologiyası ixtisaslaşması üzrə 360 nəfərdən çox magistr hazırlanmışdır. Hazırda kafedranın 54 nəfər magistrantı vardır.

dos.N.Abdullazadə

Son illərdə prof.Zahid Xəlilovun “Azərbaycan uşaq ədəbiyyatı” (2018), prof.Yaqub Babayevin “Miskin Vəli. Şeirlər, dastanlar” (2016), “Azərbaycan ədəbiyyatı tarixi. XIII-XVIII əsrlər” (2018), dos.Nazilə Abdullazadənin “Milli kurikulum. Azərbaycan dili linqvistik təhlildə” (2014), “İfadəli oxu” (2015), “Azərbaycan ədəbiyyatının tədrisi tarixi” (2021), dos.Bilal Həsənlinin “Azərbaycan uşaq ədəbiyyatı” (2015), “Ədəbiyyatın tədrisi metodikası” (2016), “İfadəli oxu” (2015), dos.Soltan Hüseynoğlunun “İfadəli oxunun əsasları” (2019), “Ədəbiyyatın metodikası. Laboratoriya məşğələləri” (2019), “Ədəbiyyatın məktəbdə öyrədilməsi” (2019), dos.Fəxrəddin Yusifovun “Ədəbiyyatın tədrisi metodikası” (2017), “Fənlərarası əlaqənin problemləri” (2019), dos.Şəlalə Mahmudovanın “Uşaq ədəbiyyatının interaktiv təlim metodları ilə tədrisi” (2014), “Uşaq ədəbiyyatının tədrisinin problemləri” (2018), dos.Şöhrət Məmmədovanın “Zahid Xəlilin uşaq poeziyasının bədii xüsusiyyətləri” (2017), “Azərbaycan uşaq ədəbiyyatı antologiyası” (2018), dos. Pərixanım Hüseynovanın “Klassik və müasir ədəbiyyatın aktual məsələləri”

(2015), “Nigar və dostları” (2016), “Azərbaycan-qazax ədəbi əlaqələri” (2017), “Qədim və orta əsrlər klassiklərinin əsərlərində uşaq mütaliəsi nümunələri”, dos.Tənzilə Əliyevanın “Azərbaycan uşaq ədəbiyyatı. Teymur Elçin” (2017), f.ü.f.d.Xoşbəxt Əliyevanın “Dədə Qorqud obraz və süjetləri bədii ədəbiyyatda” (2018), f.ü.f.d.Ülkər Baxşıyevanın “Mirzə İbrahimov və Azərbaycan ədəbiyyatı” (2020) adlı monoqrafiya, dərslik, dərs vəsaiti və metodik vəsaitləri nəşr olunmuşdur.

Dos.Soltan Hüseynoğlu və dos.Bilal Həsənlili 2010-2020-ci illərdə orta ümumtəhsil məktəblərinin V-XI sinifləri üçün “Ədəbiyyat” dərsliklərinin və müəllimlər üçün metodik vəsaitlərin müəllifləri olmuşlar.

Son 10 ildə kafedra əməkdaşları 115 beynəlxalq, 76 respublika səviyyəli elmi-praktik konfransda çıxış etmiş, 3 monoqrafiya, 9 dərs vəsaiti, 23 metodik vəsait, 19 fənn proqramı və 374 məqalə nəşr etdirmişlər. Kafedra müdiri, dosent Nazilə Abdullazadə 2015-2020-ci illərdə xaricdə keçirilən 21 konfransın elm və təşkilat komitəsinin üzvü, bölmə sədri olmuşdur.

Ədəbiyyatın tədrisi texnologiyası kafedrasının əməkdaşları

Kafedra əməkdaşlarından dos.Vaqif Əliyev ADPU Həmkarlar Təşkilatının sədri, dos.Nazilə Abdullazadə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında AAK-ın filologiya və pedaqoji elmlər üzrə ekspert şurasının üzvü, Azərbaycan Respublikası Təhsilin Keyfiyyəti və Təminatı Agentliyinin eksperti, “Pedaqoji Universitetin Xəbərləri”nin (humanitar, ictimai, pedaqoji-psixoloji elmlər seriyası) redaksiya heyətinin üzvü, fakültə Elmi Şurasının üzvü, prof.Yaqub Babayev, prof.Zahid Xəlilov və dos.Fəxrəddin Yusifov fakültə Elmi Şurasının üzvləri, dos.Bilal Həsənov fakültə Tədris-Metodiki Şurasının sədridir. Prof. Zahid Xəlilov və dos.Bilal Həsənli “Əməkdar müəllim” fəxri adına, prof.Yaqub Babayev “Qızıl kəlmə” ədəbi mükafatına layiq görülmüşlər. Dos.Nazilə Abdullazadə beynəlxalq konfranslarda iştirakına görə

İKSAD-ın diplom, sertifikat və ödülünə layiq görülmüşdür.

Hazırda kafedrada 17 professor-müəllim, o cümlədən 2 *filologiya elmləri doktoru, professor* (Zahid Xəlilov, Yaqub Babayev), 4 *pedaqogika üzrə fəlsəfə doktoru, dosent* (Nazilə Abdullazadə, Bilal Həsənov, Soltan Hüseynoğlu, Fəxrəddin Yusifov), 7 *filologiya üzrə fəlsəfə doktoru, dosent* (Vaqif Əliyev, Cəmilə Məhərrəmovə, Pərixanım Hüseynova, Şöhrət Məmmədova, Şəlalə Mahmudova, Aygün Əhmədova, Tənzilə Əliyeva), 2 *pedaqogika üzrə fəlsəfə doktoru, baş müəllim* (Simuzər Əliyeva, Xoşbəxt Əliyeva), 2 *filologiya üzrə fəlsəfə doktoru, müəllim* (Ülkər Baxşiyeva, Qəmər Alxanova) və 2 *laborant* (Güləy Bağırova, Günel İsmayılzadə) çalışır.

Xarici Dillər Mərkəzi

2008-ci ilin noyabrında Pedaqoji Universitetin ingilis dili ixtisasına tələbə qəbulunun artması (ilk illər 25, sonra 50-75 nəfər) ilə əlaqədar olaraq Xarici dillər kafedrasının bazasında 2 müstəqil kafedra yaradıldı:

- Xarici dillər;
- İngilis dili və onun tədrisi metodikası.

İngilis dili və onun tədrisi metodikası kafedrasına 2008-2014-cü illərdə filologiya elmlər doktoru, professor *Balaxan Hüseynov* rəhbərlik etmişdir. O, 1967-ci ildə “İngilis dilindən Azərbaycan dilinə tərcümənin leksik-frazeoloji məsələləri” mövzusunda namizədlik, 1997-ci ildə “Müasir ingilis dilində variantivlik (amerikanizmlər)” mövzusunda doktorluq dissertasiyası müdafiə edib. 1999-cu ildə ona professor elmi adı verilib. Kanada, Fransa, Türkiyə, İran və İraqda elmi ezamiyyətdə olub. 1979-1980 və 1981-1983-cü illərdə İraqda tərcüməçi kimi fəaliyyət göstərmişdir. İngilis dili və onun tədrisi problemləri ilə bağlı 9 kitabı, 70-dən çox elmi məqaləsi nəşr olunub. “Tərəqqi” medalına (2006) və “Əməkdar müəllim” (2012) fəxri adına layiq görülmüşdür.

Kafedraya 2014-2019-cu illərdə filologiya elmlər doktoru, prof.Nailə Sadıqova rəhbərlik et-

mişdir. Həmin dövrdə kafedrada 17 nəfər müəllim işləyirdi.

2008-ci ildə yeni yaranan Xarici dillər kafedrasına filologiya üzrə fəlsəfə doktoru, dosent *Gülçöhrə Alıyeva* rəhbərlik etmişdir. Kafedranın 52 nəfər əməkdaşı olmuşdur.

2015-ci ildə kafedrada aparılan struktur dəyişiklikləri ilə əlaqədar olaraq Rus dili kafedrasının bazasında Xarici dillər və onların tədrisi metodikası kafedrası yaradıldı. Fransız, alman, fars dili ixtisasları ilə bağlı olan fənlər yeni yaradılan kafedraya verildi. Filologiya elmləri doktoru, professor *Leyla Vəzirova* yeni yaradılan kafedraya müdir vəzifəsinə seçildi. Kafedranın 20 nəfər əməkdaşı vardı.

Universitetdə aparılan struktur dəyişiklikləri ilə əlaqədar olaraq ADPU rektorunun əmri ilə 9 iyul

dos.Ü.Hacıyeva

2019-cu ildə *İngilis dili və onun tədrisi metodikası*, *Xarici dillər və onun tədrisi metodikası* və *İngilis dili* kafedralarının bazasında *Xarici Dillər Mərkəzi* (kafedrası) yaradılmışdır. Mərkəzə filologiya üzrə fəlsəfə doktoru, dosent *Ülviyyə Hacıyeva* rəhbər təyin edilmişdir.

Xarici Dillər Mərkəzində ingilis dili müəllimliyi və fransız dili müəllimliyi ixtisasları üzrə bakalavriat səviyyəsində kadr hazırlanır. Mərkəzin müəllimləri ingilis və fransız dilində dil bacarıqları, xarici dilin kommunikativ qrammatikası, xarici dilin kommunikativ fonetikasi, dinləmə və tələffüz, akademik yazı və oxu, metodika, leksikologiya, üslubiyyat, ölkəşünaslıq, ölkə ədəbiyyatı, tərcümə və mətbuat dili fənlərini tədris edirlər.

Xarici Dillər Mərkəzində ingilis dilinin metodikası və metodologiyası ixtisaslaşması üzrə magistratura səviyyəsində kadr hazırlığı həyata keçirilir. Mərkəzdə hazırda 20 magistrant bu ixtisaslaşma üzrə təhsil alır. Xarici Dillər Mərkəzinin

əməkdaşları universitetin bütün fakültələrində, magistraturada, ibtidai sinif müəllimliyi, riyaziyyat müəllimliyi ixtisaslarının ingilis bölməsində və Sabah qruplarında dərs deyirlər.

Mərkəzin 2 əməkdaşı CELTA, 20 əməkdaşı IELTS, 30 əməkdaşı TKT beynəlxalq sertifikatı almışdır.

Dos.N.Sadıqova 2011-ci ildə “Utopiya və antiutopiya ədəbi prosesdə” mövzusunda doktorluq dissertasiyası müdafiə edib. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında AAK tərəfindən ona 2012-ci ildə filologiya elmləri doktoru elmi dərəcəsi, 2018-ci ildə professor elmi adı verilib. Dos. Leyla Vəzirova 2013-cü ildə «Сопоставительный анализ русской и азербайджанской синонимии. Распределение коннотации» mövzusunda doktorluq dissertasiyası müdafiə edib. 2019-cu ildə professor elmi adına layiq görülüb. Esmira Ağamirzəyeva “Milli dillərin termin yaradıcılığında alınmalar (Azərbaycan və ingilis dillərinin materialları

Xarici Dillər Mərkəzinin əməkdaşları

əsasında)” (2016), Səidə Dadaşova “Klassisizm və realizm: M.F.Axundov və Molyer yaradıcılığında fərdi üslubların müqayisəsi” (2016), Məsmə İsmayılova “Müxtəlif sistemli dillərdə dialoqların struktur-semantik xüsusiyyətləri (Azərbaycan və ingilis dillərinin materialları əsasında)” (2017), Mirvari Qasımova “Azərbaycan və ingilis dillərində semasioloji söz qrupları” (2018) mövzularında dissertasiya müdafiə edərək filologiya üzrə fəlsəfə doktoru elmi dərəcəsi alıblar.

Prof. L.Vəzirova 2019-cu ildən Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında AAK-ın humanitar elmlər üzrə Ekspert Şurasının və Azərbaycan Dillər Universitetində dilçilik üzrə Koordinasiya Şurasının üzvüdür.

Son illərdə dos.Ü.Hacıyevanın “English Rhetorical Devices” (2017), prof.N.Sadiqovanın “On Translation” (2018), “The United Kingdom” (2018), prof.Leyla Vəzirovanın “Xarici dil (rus dili) (Учебник по грамматике)” (2019), dos.Svetlana Məmmədovanın “Orta ixtisas məktəblərində ingilis dilinin kommunikativ yönümlü tədrisi” (2019), “İngilis dilində feili sifətlər və onların Azərbaycan dilinə tərcümə yolları” (2019) dərs vəsaitləri nəşr edilmişdir. Kafedranın əməkdaşı b/m.Məsmə İsmayılova Tağı Sadiqin “Hikmətli sözlər” (2019), Akif Məhərrəminin “Duyumlar və deyimlər” (2021) kitablarını ingilis dilinə tərcümə etmişdir.

Xarici Dillər Mərkəzində 3 nəfər doktorant (Jalə Səmədova, Günay Alıyeva, Solmaz Əmirova) fəlsəfə doktoru dissertasiyası üzərində işləyir.

Xarici Dillər Mərkəzində 2 *elmlər doktoru, professor* (Nailə Sadiqova, Leyla Vəzirova), 1 filologiya elmləri doktoru (Qafar Hüseynov), 7 *filologiya üzrə fəlsəfə doktoru, dosent* (Ülviyyə Hacıyeva, Səkinəxanım Vəliyeva, Nailə Əlizadə, Svetlana Məmmədova, Qəribə Məmmədova, Faidə İsayeva, Sevinc Sadıxova), 3 *pedaqogika üzrə fəlsəfə doktoru, dosent* (Larisa Kolesnikova, Nurlana Kazımova, Aygün İsmayılova), 5 *filologiya*

üzrə fəlsəfə doktoru, baş müəllim (Mirvari Qasımova, Esmira Ağamirzəyeva, Səbinə İsgəndərova, Məsmə İsmayılova, Səidə Dadaşova), 31 *baş müəllim* (Günay Alıyeva, Gülhəyat Abdullayeva, Samirə Babayeva, Maral Yusubova, Nüşabə İsmayılova, Yasəmən Babayeva, Zərifə Tapdıqova, İradə Vəliyeva, Lyudmila Mehdiyeva, Aytən Cəfərova, Taisə Quliyeva, Fəridə Mehdiyeva, Sürəyya Həsənova, Sevdə Ağayeva, Tamilla Turabova, Nazlı Həsənova, Leyla Kərimova, Zemfira Əliyeva, Mehriban Mahmudova, Aygün Qocayeva, Aytən İbrahimova, Sevdə Xəlilova, Günel Şamxalova, Simuzər Muxtarova, Jalə Səmədova, Aysel Quliyeva, Pərvanə Qasımova, Mələhət Səmədova, Samirə Məmmədova, Fatma Əliyeva, Nazilə Rəhimova), 47 *müəllim* (Tovus Həmidova, Könül Həsənova, Sədaqət İsgəndərova, Cəmalə Həsənova, Şəhla Həsənova, Mətanət Miriyeva, Sevinc Məmmədova, Şəlalə Məmmədova, Gülnarə Məmmədova, Mehbarə Əliyeva, Günay Abdullayeva, Lamiyə Əliyeva, Həqiqət Məmmədova, Gülnarə Hacıyeva, Könül Nəcəfova, Aynur Məmmədova, Zülfiyyə Əbilova, Minayə Məmmədova, Samirə Bağırılı, Günel Şəfiyeva, Aygün Məmmədova, Arzu Hüseynli, Aytən Ağalarova, Bənövşə Əsgərova, Şəbnəm Xəlilzadə, Talehə Əhmədova, Ülviyyə Ağamirova, Sarigül Sadıxova, Aytən Məmmədli, Xəyalə Həmidova, Yeganə Səfərova, Sevinc Gülməmməd qızı Məmmədova, İradə İsgəndərzadə, Röya Qəhrəmanova, Günay Ramazanova, Xədicə Çələbiyeva, Mətanət Şəfiyeva, Nigar Mirzəyeva, Günel Hüseynova, Nigar Məmmədova, Aynur Miriyeva, Sevinc Əsədova, Günel Əliyeva, Gülnarə Tağıyeva, Aynurə İbayeva, Sevinc Əhmədova, Dinar Məmmədova), 7 *böyük laborant* (Hicran Ələkbərova, Məhəbbət Allahverdiyeva, Rəna Əzimova, Könül Əliyeva, Nigar Ələkbərova, Ramilə Əmirbəyova, Aynur Ələkbərova) və 2 *laborant* (Sevdə Məmmədova, Kəmalə Əzizli) fəaliyyət göstərir.

Tarix və coğrafiya fakültəsi

Azərbaycan Pedaqoji İnstitutunda Tarix-ictimaiyyət şöbəsi 1922-ci ilin sentyabrında yaradılmışdır. 1925/26-cı tədris ilində institutda həm də Tarix-ədəbiyyat şöbəsi fəaliyyət göstərirdi. Tədris ilinin əvvəlində həmin şöbə iki müstəqil şöbəyə ayrıldı. Tarix şöbəsinin dekanı vəzifəsinə prof.Əziz Übaydulin (1922-1927) təyin edildi. 1923-1924-cü tədris ilində şöbənin nəzdində Tarix və etnoqrafiya muzeyi təşkil edildi.

1929-cu ildə Pedaqoji İnstitut müstəqil ali məktəb kimi yenidən fəaliyyətə başlayanda Tarix-ədəbiyyat şöbəsi yenidən təşkil edildi. Az sonra həmin şöbənin bazasında eyni adlı fakültə yaradıldı. Həmin vaxtlar fakültədə işləyən gənc tarixçilər Həsə Abdullayev, Məhəmməd Bayramov, Həmzə Qasımzadə tariximizin müvafiq dövrlərinin tədqiqində, tarix elminin inkişafında, tarixçi kadrların hazırlanmasında böyük xidmətlər göstərdilər.

1934-cü ildə Pedaqoji İnstitutun Təbiyyat-kimya fakültəsinin nəzdində fəaliyyət göstərən Coğrafiya şöbəsi müstəqil Coğrafiya fakültəsinə çevrildi. Coğrafiya ixtisasına uyğun yeni kafedralar təşkil edildi.

Müharibə ərəfəsində Tarix fakültəsinin dekanı vəzifəsində Səlimə Əfəndiyeva (1938-1941) çalışırdı. Bu illərdə tarixçilərimiz xeyli elmi uğurlar əldə etdilər. Müharibədən az sonra Ümumi tarix kafedrasının müdiri dos.Ə.S.Sumbatzadə (1947), Azərbaycan tarixi kafedrasının müdiri dos.İsmayıl Hüseynov və dos.Zülfəli İbrahimov (1948) Moskva Dövlət Universitetinin Elmi Şurasında doktorluq dissertasiyası müdafiə etdilər.

Pedaqoji İnstitutda 5 illik təhsilə keçidlə əlaqədar olaraq Tarix və Filologiya fakültələri birləşdirildi. Birləşmiş fakültəyə dos.Azər Hüseynov və dos.Şükür Sadiqov rəhbərlik etdilər.

Bu illərdə Coğrafiya fakültəsində də kadr hazırlığı işi xeyli genişləndirildi. Fakültənin dekanı dos.M.Zülfüqarovun səyi nəticəsində fakültənin tədris və elmi həyatında mühüm nailiyyətlər əldə edildi. Lakin subyektiv amillər üzündən Coğrafiya fakültəsi 1959-cu ildə BDU-nun Coğrafiya fakültəsinə birləşdirildi.

1963/64-cü tədris ilində Tarix-filologiya fakültəsi iki müstəqil fakültəyə ayrıldı. Tarix fakültəsinə dos.Həmzə Qasımzadə (1963-1974) dekan vəzifəsinə seçildi. Sonrakı dövrlərdə fakültəyə

prof.Əbdürrəhman Şahmirov (1974-1980), prof. Yusif Yusifov (1981), prof.Dərgah Qüdrətov (1981-1995), dosent Rəhim Əliyev (1995-2006), prof. Oqtay Sultanov (2006-2016) rəhbərlik etmişdir.

BDU-nun eyni adlı fakültəsinə birləşdirilən Coğrafiya fakültəsinin fəaliyyətini yenidən bərpa etmək zərurəti yarandı. 1966-cı ildə ADPI-nin Kimya-biologiya fakültəsinin nəzdində *Coğrafiya şöbəsi* fəaliyyətə başladı.

1981-ci ildən isə Coğrafiya fakültəsi müstəqil fəaliyyət göstərməyə başladı. Fakültəyə ayrı-ayrı vaxtlarda dos.S.B.Məmmədov, prof.Nizaməddin Allahverdiyev, dos.Ə.N.Əsədov, prof.Şahlı Həsənov, prof.Xostan Vəliyev, dos.Yavər Əliyev, dos. Mustafa Əliyev və dos.Mətanət Əsgərova rəhbərlik etdilər.

Fakültədə əvvəllər yalnız coğrafiya ixtisası üzrə mütəxəssis hazırlandığı halda, sonralar həm də menecment, ekologiya, fiziki tərbiyə və gənclərin çağırışa qədərki hazırlığı müəllimliyi ixtisasları üzrə mütəxəssis hazırlığına başlandı.

2016-cı ildə müstəqil fəaliyyət göstərən Tarix və Coğrafiya fakültələri birləşdirildi. Yeni yaranan Tarix və coğrafiya fakültəsinə rəhbərlik dos.Rəcəb Əliyevə həvalə edildi. 2017-ci ildə dos.Şahin Pənahov fakültəyə dekan vəzifəsinə seçildi. 2019 -cu ildə o, BDU-nun beynəlxalq əlaqələr üzrə prorektoru vəzifəsinə təyin edildi. Həmin dövrdən Tarix və coğrafiya fakültəsinin dekanı vəzifəsini dos.**Asif Axundov** icra edir. Dekan müavinləri vəzifəsində t.ü.f.d.Habil Həsənov, dos.Mətanət Əsgərova və Samirə Ramazanlı (ictimai əsaslarla) çalışırlar.

Asif Əbülfəz oğlu Axundov
siyasi elmlər namizədi, dosent

2 oktyabr 1964-cü ildə Bakı şəhərində anadan olub. 1971-1981-ci illərdə Bakı şəhərindəki 174 №-li ümumtəhsil məktəbində təhsil alıb. 1981-1986-cı illərdə M.V.Lomonosov adına Moskva Dövlət Universitetinin Fəlsəfə fakültəsində təhsil alıb. 1986-cı ildə Təhsil Nazirliyinin göndərişi ilə V.İ.Lenin adına ADPI-nin (indiki ADPU) Elmi kommunizm kafedrasında baş laborant vəzifəsində əmək fəaliyyətinə başlayıb. 1986-1989-cu illərdə həmin kafedrada müəllim, 1999-2000-ci illərdə İqtisadi və sosial fənlər kafedrasında baş müəllim vəzifəsində işləyib. 2000-ci ildə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyasında "Keçid dövründə cəmiyyətin siyasi sisteminin formalaşması" mövzusunda siyasi sosiologiya ixtisası üzrə namizədlik dissertasiyası müdafiə edərək siyasi elmlər namizədi elmi dərəcəsi alıb. 2001-ci ildə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında AAK tərəfindən ona siyasi elmlər üzrə fəlsəfə doktoru elmi dərəcəsi verilib. 2017-ci ildə ADPU-nun Elmi katibi vəzifəsinə təyin edilib. 2018 -ci ilin sentyabr ayından Fəlsəfə və sosial fənlər kafedrasının müdiri vəzifəsində çalışır. 2019-cu il oktyabrın 1-dən Tarix və coğrafiya fakültəsinin dekanı vəzifəsini icra edir. Sosiologiya ilə bağlı 30-dan artıq proqram, dərs vəsaiti, metodik vəsait və elmi məqalənin müəllifidir.

Tarix və coğrafiya fakültəsində bakalavriat səviyyəsində təhsil alan 1578 tələbədən 595 -i tarix müəllimliyi, 392-si tarix və coğrafiya müəllimliyi, 430-u coğrafiya müəllimliyi, 161-i sosial iş ixtisasında oxuyur.

2016-2021-ci illərdə Tarix və coğrafiya fakültəsində tələbələrin inkişaf dinamikası aşağıdakı kimi olmuşdur.

İllər	İxtisaslar							
	Tarix müəllimliyi		Tarix və coğrafiya müəllimliyi		Coğrafiya müəllimliyi		Sosial iş	
	Qəbul	Məzun	Qəbul	Məzun	Qəbul	Məzun	Qəbul	Məzun
2016/17	148	91	60	25	98	71	23	-
2017/18	133	162	75	46	113	112	25	21
2018/19	147	169	75	1	104	104	49	21
2019/20	147	179	100	52	98	115	60	20
2020/21	140	150	100	73	50	100	60	25

Magistratura səviyyəsində pedaqogika nəzəriyyəsi və tarixi ixtisasında 22 (I tədris ili- 15, II tədris ili- 7), menecment ixtisasında 44 (I tədris ili-

19, II tədris ili- 25), coğrafiyanın tədrisi metodikası və metodologiyası ixtisasında 39 (I tədris ili- 20, II tədris ili- 19), tarix fənninin tədrisi metodikası və

metodologiyası ixtisasında 47 (I tədris ili- 18, II tədris ili- 29) magistrant təhsil alır. Fakültədə 124 nəfər professor-müəllim çalışır.

Ümumi pedaqogika kafedrasında elmlər doktoru proqramı üzrə 3, fəlsəfə doktoru proqramı üzrə 7 doktorant, Ümumi tarix və TTT kafedrasında fəlsəfə doktoru proqramı üzrə 1 dissertant, 2 doktorant, Fəlsəfə və sosial elmlər kafedrasında 1 dissertant, 1 doktorant, Ümumi coğrafiya kafedrasında 1 doktorant, 2 dissertant, Azərbaycan tarixi kafedrasında 1 fəlsəfə doktoru, 1 elmlər doktoru proqramı üzrə doktorant araşdırma aparır.

ADPU-nun Elmi Şurasının 9 iyul 2019-cu il tarixli qərarı ilə fakültənin nəzdində fəaliyyət göstərən kafedraların bəziləri birləşdirilmiş və onların adları dəyişdirilmişdir.

Hazırda Tarix və coğrafiya fakültəsinin nəzdində aşağıdakı ixtisas kafedraları fəaliyyət göstərir:

- Azərbaycan tarixi kafedrası (müdir dos. Naibə Əhmədova);
- Ümumi tarix və tarixin tədrisi texnologiyası kafedrası (müdir tarix elmləri doktoru, dos. Sevinc Əliyeva);
- Fəlsəfə və sosial elmlər kafedrası (müdir dos. Asif Axundov);
- Ümumi pedaqogika kafedrası (müdir prof. İramin İsayev);
- Ümumi coğrafiya kafedrası (müdir coğrafiya elmləri doktoru, dos. Məhəmməd Abdıyev);
- Azərbaycan coğrafiyası və coğrafiyanın tədrisi texnologiyası kafedrası (müdir dos. Oqtay Alxasov).

Fakültə Elmi Şurasının üzvləri

Dos. A. Axundov və dekanlığın əməkdaşları

Fakültə Tədris-Metodiki Şurasının üzvləri

Tarix və coğrafiya fakültəsinin əməkdaşları kitab sərgisində

Tarix və coğrafiya fakültəsində tədbir

Azərbaycan tarixi kafedrası

Pedaqoji İnstitutda Azərbaycan tarixi kafedrası 29 sentyabr 1931-ci ildə təşkil olunmuşdur. Kafedranın ilk müdiri prof.Vəli Xulufu olub. Bir müddət sonra kafedra öz fəaliyyətini dayandırmış, yalnız 1943-cü il oktyabrın 1-də V.İ.Lenin adına ADPI yenidən təşkil ediləndə Azərbaycan tarixi kafedrasının da fəaliyyəti bərpa edilmişdir. Həmin dövrdə kafedraya dos.İsmayıl Hüseynov müdir təyin olunub. Professorlar E.A.Tokarjevski, M.Qazıyev, M.Şərifli, C.İbrahimov, dos.Ş.Məmmədbəyli uzun müddət Azərbaycan tarixi kafedrasında çalışıblar. 1948-ci ildə instituta tələbə qəbulunun azalması ilə əlaqədar olaraq Azərbaycan tarixi kafedrası öz fəaliyyətini dayandırmalı olub. 1958-ci ildə Azərbaycan KP MK tərəfindən bütün ali məktəblərdə Azərbaycan tarixi kafedrasının yaradılması haqqında qərar qəbul edilsə də, ADU-dan başqa heç bir institutda, o cümlədən Pedaqoji İnstitutda buna nail olmaq mümkün olmayıb.

Yalnız Heydər Əliyev Azərbaycan KP MK-nın I katibi seçildikdən sonra 1970/1971-ci tədris ilindən ADPI-də Azərbaycan tarixi kafedrası bərpa edilib və prof.Nəzər Paşayev (1971-1988) kafedra müdiri vəzifəsinə təyin olunub. Onun vəfatından sonra kafedraya Əməkdar elm xadimi, Dövlət Mükafatı laureatı, prof.Süleyman Məmmədov (1989-2016) rəhbərlik edib.

Azərbaycan tarixi kafedrasının inkişafında, yüksəkixtisaslı elmi kadrların pedaqoji fəaliyyətə

cəlb edilməsində, milli tariximizin mühüm problemlərinin araşdırılmasında görkəmli tarixçi alimlərin – akademiklər İsmayıl Hüseynov, Əlövsət Quliyev, Zülfəli İbrahimov, Əlisöhbət Sumbatzadə, Teymur Bünyadov, professorlar Məmməd Qazıyev, Məmməd Şərifli, Cəfər İbrahimov, Nəzər Paşayev, Süleyman Məmmədov və Xəlil Köçərlinin mühüm xidmətləri olmuşdur.

Azərbaycan tarixi kafedrasına 6 oktyabr 2016-cı ildə tarix üzrə fəlsəfə doktoru, dosent **Nai-bə Əhmədova** müdir təyin edilmişdir. N.Ə.Əhmədova "XIX əsrin I yarısında çarizmin Şimali Azərbaycanda vergi siyasəti" mövzunda dissertasiya müdafiə edərək tarix üzrə fəlsəfə doktoru elmi dərəcəsi almışdır. Hazırda "XIX-XX əsrin əvvəlləri Şimali Azərbaycan tarixinin tarixşünaslığı" mövzusunda doktorluq dissertasiyası üzərində işləyir.

Azərbaycan tarixi kafedrasının əməkdaşları universitetin bütün fakültələrində Azərbaycan tarixi, Tarix və coğrafiya fakültəsində isə Azərbay-

Dos.N.Əhmədova

canın beynəlxalq əlaqələri, Azərbaycanın tarixi coğrafiyası, Azərbaycan tarixinin mənbəşünaslığı və tarixşünaslığı, XX əsrdə Azərbaycanda milli-azadlıq hərəkatı, Qafqaz Albaniyasının problemləri, Azərbaycanın mədəniyyət tarixi fənlərinin tədrisini həyata keçirirlər. Bakalavriat və magistratura səviyyələrində tədris edilən həmin fənlərin proqramları yeni standartlar əsasında hazırlanaraq nəşr olunmuşdur.

Kafedrada 4 istiqamətdə elmi-tədqiqat işləri aparılır:

- Azərbaycan tarixinin aktual problemləri;
- tarixşünaslıq, mənbəşünaslıq və tarixi tədqiqat üsullarının təkmilləşdirilməsi;
- Azərbaycanın beynəlxalq əlaqələri;
- milli-azadlıq hərəkatı.

Son illərdə kafedra əməkdaşları respublika və beynəlxalq səviyyəli 40 konfransda iştirak etmiş, 7 dərs vəsaiti, 2 monoqrafiya, 15 proqram, 2 metodiki vəsait, 40 məqalə (yerli və xarici mətbuatda) çap etdirmişlər. 10 nəfər professor-müəllim beynəlxalq konfransda iştirak etmək üçün xarici universitetlərə ezam olunmuşdur.

Son illərdə dos.N.Əhmədova və b/m.S.Hüseynovanın “Azərbaycan tarixi” (2019), dos.İ.Qasımov və b/m.H.Həsənovun «Национально-освободительное движение в Азербайджане в XX веке» (2019), dos.E.Süleymanovun “Azərbaycanın tarixi coğrafiyası” (2016), prof.X.Məmmədovun “Azərbaycan tarixi” (2016), dos.M.Zülfüqarlının “Azərbaycan tarixinin qəhrəmanlıq səhifəsi. Göyçay döyüşləri” (2017), b/m.H.Həsənovun “Azərbaycan tarixi (XVIII əsrin son rübü - XIX əsrin əvvəlləri)” (2019), S.Baxşəliyevin “Azərbaycanın tarixi coğrafiyası” (2019) adlı dərslik və dərs vəsaitləri nəşr olunub.

Kafedrada 2015-ci ilədək Azərbaycanın qədim və orta əsrlər tarixi, Azərbaycanın yeni və ən yeni tarixi ixtisasları üzrə 120 magistr hazırlanmışdır. Kafedra əməkdaşları Türkiyə, Rusiya, Qazaxıstan, Gürcüstan, Özbəkistan və başqa ölkələrin universitetləri və elmi-tədqiqat institutları ilə sıx əməkdaşlıq edirlər. Kafedra müdiri dos.Naibə Əhmədova 14-16 noyabr 2017-ci ildə Rusiya Dövlət Humanitar Universitetində keçirilən «Революция 1917 года и Российское зарубежье» adlı beynəlxalq elmi konfransda “1917-ci il inqilabı və Azərbaycan” mövzusunda məruzə ilə çıxış etmiş, 16-18 aprel 2018-ci ildə Türkiyə Respublikasının Qars şəhərində keçirilən “Kafkasya Universitetləri Bilim və Kültür Şöleni” festivalında iştirak etmiş, 1-5 oktyabr 2018-ci ildə Ankara şəhərində keçirilən XVIII Türk tarix konqresində “XIX yüzilin II yarısında İrəvan və Doğu Anadolu bölgəsinin sosial – ekonomik və demoqrafik durumu (“Kavkazskiy kalendar” əsasında)” mövzusunda məruzə etmişdir.

2018-ci ilin 18-19 oktyabrında b/m.Namiq Əliyev Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin 100 illiyi ilə əlaqədar Tbilisi şəhərində keçirilən beynəlxalq konfransda iştirak etmişdir. 6-9 dekabr 2019 -cu ildə dos.Naibə Əhmədova və dos.İradə Qasıмова Moskva şəhərində Rusiya Dövlət Humanitar Universitetində (PİTY) keçirilən beynəlxalq elmi konfransda, dos. Mübariz Ağalarlı 2021-ci ilin aprelində Herat şəhərində özbək şairi Əmir Əlişir Nəvainin 580 illik yubileyi münasibətilə keçirilən beynəlxalq konfransda, Sahibə Musayeva 2018 və 2019-cu illərdə Moskva şəhərində keçirilən beynəlxalq konfranslarda çıxış etmişlər.

2020-ci ilin 7 mayında Azərbaycan tarixi kafedrasının və Azərbaycan Respublikasının Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin birgə təşkilatçılığı ilə “Beyin qazanma proqramı” çərçivəsində “Azərbaycan torpaqlarının Ermənistan tərəfindən işğalı və Xocalı soyqırımının tanınmasında diasporun rolu” adlı elmi-praktiki videokonfrans keçirilmişdir.

Son illərdə kafedra əməkdaşlarından Həbil Həsənov (2016), Vurğun Məmmədov (2008) və Samir Baxşəliyev (2012) dissertasiya müdafiə edərək tarix üzrə fəlsəfə doktoru elmi dərəcəsi, Naibə Əhmədova, Elmira Süleymanova, Vurğun Məmmədov və Mübariz Ağalarlı dosent elmi adı almışlar. Kafedrada 1 nəfər (Şakir Hüseynov) fəlsəfə doktoru, 1 nəfər (Samir Baxşəliyev) elmlər doktoru proqramı üzrə doktorant vardır.

Kafedranın doktorantı Xalidə İbrahimovanın “SSRİ-nin milli siyasətində Azərbaycan məsələsi (1941-1945)” adlı dissertasiya işi müzakirə edilərək müdafiəyə təqdim edilmişdir.

Kafedrada vaxtaşırı olaraq *elmi seminar* (rəhbəri dos.N.Əhmədova) keçirilir. Son illərdə seminarlarda prof.Xaləddin İbrahimli, dos.Naibə Əhmədova

dova, prof.Xəqani Məmmədov maraqlı məruzələrlə çıxış etmişlər.

2018-ci ilin mayında ADPU ilə Rusiya Dövlət Humanitar Universitetinin birgə imzaladıqları çərçivə anlaşması nəticəsində Tarix və coğrafiya fakültəsində yaz məktəbi təşkil olunmuş, Rusiya Dövlət Humanitar Universitetinin 8 tələbəsi Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetində Azərbaycan tarixi, ədəbiyyatı, mədəniyyəti ilə bağlı mühazirələr dinləmişlər. Yaz məktəbində kafedranın dosentləri İradə Qasimova, Elmira Süleymanova və müəllim Nəbi Əsədov rusiyalı tələbələrə Azərbaycan tarixinin müxtəlif problemləri ilə bağlı maraqlı mühazirələr oxumuşlar.

Kafedranın professoru Cəfər Cəfərov ADPU-nun rektoru, universitetin nəzdində fəaliyyət göstərən Dissertasiya Şurasının sədridir. Uzun müddət

kafedrada səmərəli elmi-pedaqoji fəaliyyət göstərən prof.Süleyman Məmmədov Dövlət Mükafatı laureatı olmuş (2012), “Əməkdar elm xadimi” (2006), prof.Xəlil Köçərli isə “Əməkdar müəllim” (2012) fəxri adına layiq görülmüşlər.

Hazırda kafedrada 17 professor-müəllim: 2 *tarix üzrə elmlər doktoru, professor* (Cəfər Cəfərov, Xaqani Məmmədov), 5 *tarix üzrə fəlsəfə doktoru, dosent* (Naibə Əhmədova, Zakir Kərimov, Elmira Süleymanova, Vurğun Məmmədov, Mübariz Ağalarlı), 4 *tarix üzrə fəlsəfə doktoru, baş müəllim* (Habil Həsənov, Eldar Hacıyev, Elman Mirzəyev, Samir Baxşəliyev); 3 *baş müəllim* (Samirə Ramazanova, Cəfər Xanəliyev, Səba Hüseynova), 2 *müəllim* (Nəbi Əsədov, Oğuz Məmmədli) və 2 *laborant* (Gülşən Xalıqova, Sahibə Musayeva) fəaliyyət göstərir.

Azərbaycan tarixi kafedrasının üzvləri

Ümumi tarix və tarixin tədrisi texnologiyası kafedrası

Ümumi tarix və tarixin tədrisi texnologiyası kafedrası ADPU-nun Elmi Şurasının 9 iyul 2019-cu il tarixli qərarı ilə Ümumi tarix, Türk, Şərqi Avropa xalqları tarixi və tarixin tədrisi metodikası kafedralarının bazasında yaradılmışdır. Kafedra müdiri vəzifəsi əvvəlcə Tarix və coğrafiya fakültəsinin dekanı dos.Ş.M.Pənahova həvalə edilmişdir. 2019-cu ilin noyabr ayından isə kafedraya tarix elmləri doktoru, dosent **Sevinc İsrəfil qızı Əliyeva** rəhbərlik edir.

Ümumi tarix kafedrası 1931-ci ildə Qərb tarixi (müdir prof. P.P.Fridolin) və Yaxın Şərq tarixi (müdir prof.A.S.Bukşpan) kafedralarının bazasında yaradılmışdır. Kafedraya 1937/38-ci tədris ilində dos.Əşrəf Quliyev, sonra isə Kərəm Əbdürrəhmanov rəhbərlik etmişdir. 1939-1941 və 1945-1953-cü illərdə Qədim və orta əsrlər tarixi adlandırılan bu kafedra dos. Ə.S.Sumbatzadənin rəhbərliyi ilə fəaliyyət göstərmişdir. Sonrakı illərdə kafedraya dos.Məmməd Şıxlı (1959-1971), prof.Yusif Yusifov (1971-1998), AMEA-nın müxbir üzvü, prof.Vəli Əliyev (1998-2019) rəhbərlik etmişlər.

Türk, Şərqi Avropa, Qafqaz xalqları tarixi və tarixin tədrisi metodikası kafedrası sovet hakimiyyəti dövründə fəaliyyət göstərən SSRİ tarixi kafedrasının bazasında 1992-ci ildə təşkil olunmuşdur. SSRİ tarixi kafedrasına 1930-1937-ci illərdə prof. B.N.Tixomirov, 1938-1941-ci illərdə dos.Ə.B.Şükürzadə, 1943-1945-ci illərdə dos.C.Ə.Rəhimov, 1945-1947-ci illərdə prof.Cəfər İbrahimov, 1975-1981-ci illərdə prof.İsmayıl Həsənov, 1981-1992-ci illərdə prof.Şükür Sadıqov rəhbərlik etmişlər.

Türk, Şərqi Avropa, Qafqaz xalqları tarixi və tarixin tədrisi metodikası kafedrasına prof.Şükür Sadıqov (1992-1994), prof.Dərgah Qüdrətov (1994-1999), prof.Oqtay Sultanov (1999-2011) və dos.Rəcəb Əliyev (2011-2019) rəhbərlik etmişlər.

Ümumi tarix və tarixin tədrisi texnologiyası kafedrasına 2015-ci ildə 28, 2016-cı ildə 24, 2017-ci ildə 33, 2018-ci ildə 29, 2019-cu ildə 19, 2020-ci ildə isə 24 magistrant qəbul olunmuşdur.

Son beş ildə kafedrada 2 nəfər fəlsəfə doktoru və 1 nəfər elmlər doktoru proqramı üzrə təhsil almışdır. Hazırda elmlər doktoru proqramı üzrə 1

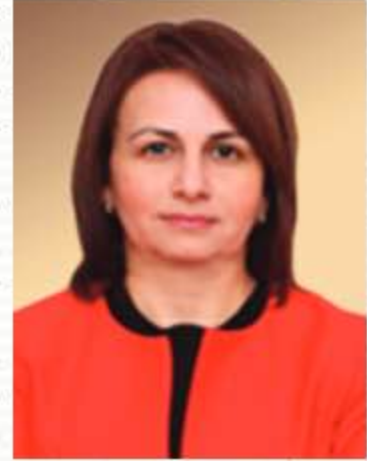
doktorant (Dəyanət Musayev), fəlsəfə doktoru proqramı üzrə 1 doktorant (Kəmalə Mustafayeva) və 1 dissertant (Mehparə Tajdehibonab) elmi araşdırmalarını davam etdirirlər.

Kafedra əməkdaşlarının son illərdə

10 dərslük, 6 dərslük vəsaiti, 3 monoqrafiyası nəşr olunub. Dos.Se-

vinc Əliyeva "Азербайджанская Демократическая Республика и государственные образования Северного Кавказа (1918-1920)", "Взаимоотношения Азербайджана и народов Северного Кавказа (19-нач.20 в)", "Татары в Азербайджане", "Noqay türkləri" (2021) adlı monoqrafiyalar nəşr etdirib. S.Bəhramov ümumtəhsil məktəbləri üçün nəzərdə tutulan "Həyat bilgisi" (VIII sinif), "Ümumi tarix" (IX sinif) və "Azərbaycan tarixi" (VIII, XI) dərslük-lərinin müəlliflərindən biridir. Prof.Mais Əmrahov və dos.Pərviz Səfərovun "Türk xalqları tarixi", prof. Mais Əmrahovun "Azərbaycan tarixi (1939-1945-ci illər)" (2017), dos.Şubay Nuruzadənin "Asiya və Afrika ölkələri tarixi", prof.Mübariz Əmirovun "Ümumtəhsil məktəblərində tarixin fəal interaktiv təlim metodikası" (2014), "Tarix dərslərində şagirdlərdə elmi dünyagörüşünün formalaşdırılması", dos. Ərrəhman Əhmədovun "Avropa və Amerika ölkələrinin yeni tarixi" (2017), b/m. Dəyanət Musayevin "Методика преподавания истории" (2020)", b/m. Təranə İsayevanın "Ümumtəhsil məktəblərində Azərbaycan tarixinin tədrisində mətn üzərində işin təşkili" (2020), müəllim Sevil Bəhrəmovanın "Heydər Əliyev və Azərbaycan Respublikasında din siyasəti" (2020) adlı dərslük və dərslük vəsaitləri ali məktəb tələbələrinin istifadəsinə verilib.

Kafedra əməkdaşları respublikanın və xarici ölkələrin nüfuzlu elmi jurnallarında xeyli məqalə nəşr etdirmiş, konfrans və simpoziumlarda məruzələrlə çıxış etmişlər.

Tü.e.d.S.Əliyeva

Sevinc Əliyeva “Azərbaycan və Şimali Qafqaz xalqlarının qarşılıqlı əlaqələri (XIX –XX əsrin əvvəlləri)” (2014), Sevinc Seyidova “Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin tənzimlənməsində beynəlxalq təşkilatların rolu (1991-2005)” (2017) mövzusunda elmlər doktorluğu, Şəhla Qurbanova “Keçmiş sovet respublikaları məkanında ABŞ-Rusiya rəqabəti” (2015) mövzusunda fəlsəfə doktorluğu dissertasiyası müdafiə etmişlər.

Kafedranın əməkdaşı prof.Oqtay Sultanov “Tərəqqi” medalı (2006) ilə təltif olunmuş və Əməkdar müəllim (2012) fəxri adına layiq görülmüşdür.

Son illərdə kafedra əməkdaşlarının təşəbbüsü ilə “İçərişəhər” Dövlət Tarix-Memarlıq Qoruğu İdarəsiylə birgə “Qarabağ Azərbaycandır!” adlı elmi-praktik seminar (2020), “Azərbaycanda və dünyada pandemiya şəraitində tarixin tədrisi prosesində informatika və kommunikasiya texnologiyalarından istifadənin rolu” mövzusunda beynəlxalq videokonfrans (2020), “Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin beynəlxalq səviyyədə tanınması: tarixin dərsləri” (2020) mövzusunda beynəlxalq elmi konfrans, “Azərbay-

can əsgəri tarix yazır” (2020), “Arxeoloji və etnoqrafik maddi mədəniyyət nümunələrinin yaşının təyin edilməsinin əhəmiyyəti” (2020), “Kafkasya`da yeni düzen ve hukuk: tehdit, risk ve dönüşüm (II. Karabağ Savaşı sonrasında)” (2020), “Azərbaycan əsgərinin qəhrəmanlığı Vətən tarixinə qızıl hərflərlə yazıldı” (2020), “Azərbaycan arxeologiyasının antik dövr zirvəsinə doğru-AMEA-nın müxbir üzvü İlyas Babayevin tədqiqatları ilə” (2020), “Dissertasiya işi: struktur və məzmun problemləri” (2021), “Keçmişdən günümüzə ermənilərin azərbaycanlılara qarşı soyqırım siyasəti”(2021) mövzularında Zoom platforması ilə onlayn rejimdə elmi seminar və dəyirmi masalar keçirilmişdir.

Hazırda kafedrada 2 elmlər doktoru, professor (Oqtay Sultanov, Mübariz Əmirov), 2 elmlər doktoru, dosent (Sevinc Əliyeva -kafedra müdiri, Sevinc Seyidova), 11 fəlsəfə doktoru, dosent (Qabil Bəşirov, Ərrəhman Əhmədov, Rəcəb Əliyev, Naida Hacinskaya, Aytən Mehdiyeva, Səidə Məmmədova, İbadulla Məmmədov, Səmayə Mustafayeva, Şubay Nuruzadə, Afaq Piriyyəva, Pərviz Səfərov), 5

Ümumi tarix və tarixin tədrisi texnologiyası kafedrasının üzvləri

fəlsəfə doktoru, baş müəllim (Taleh Cəfərov, Səbinə Həziyeva, Şəhla Qurbanova, Təranə İsayeva, Dəyanət Musayev), 1 *fəlsəfə doktoru, müəllim* (Mehman Ağayev), 4 baş müəllim (İndira Ələskərzadə, Naibə Hüseynova, Əfqan Musayev, İsaməddin Musayev), 5 *müəllim* (Sevil Bəhrəmovna, Nailə Abdurəhmanova, Günel Bababəyli-Rzayeva, Sevinc Əyyubova, Raminə Hüseynli), 2 *böyük laborant* (Elnarə Məmmədova, Leyla Orucova) və 1 *laborant* (Hicran Nadirova) fəaliyyət göstərir.

Kafedrada tədrisin yüksək səviyyədə təşkilinə 3 *əvəzçi müəllim*: 2 *elmlər doktoru, dosent* (İntiqam Cəbrayilov, Şəlalə Məmmədova), 1 *fəlsəfə doktoru, müəllim* (Laçın Mustafayev), 9 *saat-hesabı müəllim*: 2 *fəlsəfə doktoru, dosent* (Bəhmən Kərimov, Şahlar Şərifov), 1 *fəlsəfə doktoru, baş müəllim* (Gülər Qafqazlı), 5 *fəlsəfə doktoru, müəllim* (Şöhrət İbadov, Əli Fərhadov, Sevinc Nəsirova, Telman Quliyev, Nihat Büyükbaş) və 1 *müəllim* (Turanə İsmayılova) cəlb edilmişdir.

Fəlsəfə və sosial elmlər kafedrası

ADPU-nun Elmi Şurasının 12 fevral 2015-ci il tarixli iclasının qərarı ilə Fəlsəfə kafedrası ilə İqtisadi və sosial fənlər kafedralarının bazasında *Fəlsəfə və sosial fənlər kafedrası* yaradılmışdır. 2015-2017-ci illərdə Fəlsəfə və sosial fənlər kafedrasına *prof.Məhəmməd Balayev* rəhbərlik etmişdir.

2017-ci il sentyabr ayından Fəlsəfə və sosial fənlər kafedrasına dosent *Asif Axundov* rəhbərlik edir.

İqtisadi və sosial fənlər kafedrası 1930 -cu ildən fəaliyyət göstərən Siyasi iqtisad kafedrasının bazasında yaradılmışdır. İnstitutda uzun müddət fəaliyyət göstərən Elmi kommunizm kafedrası 1991-ci ildə Sosiologiya və politologiya kafedrasına çevrilmiş və 1998-ci ildə İqtisadi nəzəriyyə kafedrası ilə birləşdirilmişdir. Kafedra 1990-1998 -ci illərdə İqtisadi nəzəriyyə, 1998-2015-ci illərdə İqtisadi və sosial fənlər kafedrası adı ilə fəaliyyət göstərmişdir. Kafedraya ayrı-ayrı vaxtlarda *prof.Bala bəy Həsənbəyov*, *prof.Zülqədər Cahangirov*, *prof. Rasim Qarayev*, *prof.Əli Allahverdiyev*, *Rövşən Quliyev* rəhbərlik etmişlər. Tanınmış iqtisadçı alimlər-AMEA-nın həqiqi üzvü, *prof.Əhməd Mahmudov*, AMEA-nın müxbir üzvü, *prof.Teymur Vəliyev*, *prof.Nəriman Nərimanov*, *prof.İslam Qarayev*, *prof. Fəslə Əmikişiyev*, *prof.Qara Sadıqov*, *prof.İbrahim İsmayılov*, *prof.Qəzənfər Süleymanov* və ilk iqtisadçı qadın alim *dos.Səyyarə Rzayeva* bu kafedrada çalışmışlar.

Fəlsəfə kafedrası 1930/31-ci tədris ilində yaradılmışdır. O zaman Dialektik materializm kafedrası adlanırdı. Kafedraya ilk vaxtlar *prof. A.B.Çikalov*, sonra isə *prof.Əhməd Kərədi Zəkuzadə* rəhbərlik etmişdir. Kafedra Marksizm-leninizm kafedrası ilə birləşdikdən sonra ona 1937-1938-ci illərdə *dos. M.Ə.Mahmudov*, 1939-1940-cı illərdə akademik *Heydər Hüseynov* rəhbərlik etmişlər. Kafedra 1950/51-ci tədris ilindən etibarən yenidən müstəqil fəaliyyət göstərməyə başlamışdır. Sonrakı illərdə kafedraya *dos.Həmid Əfəndiyev* (1957-1964), *prof.Mürsəl Əliyev* (1964-1972), *prof.Cahid Quliyev* (1972-1978), *dos.Salman Salmanov* (1978-1980), *dos.Aydın Mikayılov* (1980-1982), *dos.Şahsuvar Ələkbərov* (1983-1985), *dos. Yasin Qaraməmmədli* (1985-1990), *prof.Səlahəddin Xəlilov* (1991-1993), *prof.Məhəmməd Balayev* (1993-1999; 2007-2015), *dos.Bəşir Fərəcov* (1999-2005), *dos.Kamal Hüseynov* (2006-2007) rəhbərlik etmişlər.

ADPU-nun Elmi Şurasının 9 iyul 2019-cu il tarixli qərarı ilə Fəlsəfə və sosial fənlər kafedrasının adı dəyişdirilərək, *Fəlsəfə və sosial elmlər kafedrası* adlandırılmışdır.

Son illər kafedra əməkdaşları *dos.A.Axundov* və *b/m.V.Əliyevin* "Sosiologiya" (2018), *dos. T.Məmmədovanın* "Fəlsəfə" (2017), *dos.T.Haqqverdiyevin* "İdraka yiyələnmənin istiqamətləri" (şərikli), t.ü.f.d., *b/m.C.Cəfərli* və *b/m.F.Hüseynlinin*

“Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası və hüququn əsasları” (2018) dərs vəsaitləri nəşr olunub. “Sosiologiya”, “Multikulturalizmə giriş”, “Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası və hüququn əsasları”, “Əlilliyi olan şəxslərlə sosial iş”, “Təhsil sistemində sosial iş”, “Sosial siyasət”, “Sosial iş və ailə zorakılığı” fənn proqramları yeni təlim standartlarına uyğun olaraq təkmilləşdirilib. Kafedranın professor-müəllim heyəti universitetin ayrı-ayrı fakültələrində fəlsəfə, sosiologiya, iqtisadiyyat, Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası və hüququn əsasları, politologiya, H.Əliyev və Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası, multikulturalizmə giriş, insan alverinə qarşı mübarizə, davamlı insan inkişafı fənlərini tədris edirlər.

Kafedrada 4 istiqamətdə (dünyanın fəlsəfi dərkə, Azərbaycanda sosial bazar iqtisadiyyatının təşəkkülü problemləri, müasir cəmiyyət və sosial-siyasi proseslərin inkişaf istiqamətləri, demokratik-hüquqi dövlətin yaradılması istiqamətləri) tədqiqat işi aparılır.

Kafedrada 1 elmlər doktoru, professor (*Ənvər Seyidov*), 10 fəlsəfə doktoru, dosent (*Asif Axundov-kafedra müdiri, Yasin Qaraməmmədli, Kamal Hüseynov, Svetlana Adıgözəlova, Zəmfira Zülalova, Leyla Quliyeva, Mirzəli Cəfərov, Telman Haqverdiyev, Təliyə Məmmədova, M.Seyidov*), 3 fəlsəfə doktoru, baş müəllim (*Cəfər Cəfərli, Nigar Qəhrəmanova, Rəşad Sadıqov*), 3 baş müəllim (*Vaqif Əliyev, Fazilə Hüseynli, Yusif Arıxov*) və 1 müəllim (*Mədinə Mehdiyeva*) çalışır.

Fəlsəfə və sosial elmlər kafedrasının üzvləri

Ümumi pedaqogika kafedrası

Ali Pedaqoji İnstitutun təşkilinin ilk illərindən burada pedaqogika və pedaqogika tarixi fənləri tədris olunmuşdur. Müəllim kadrları hazırlığında mühüm yeri olan bu fənləri 20-ci illərdə Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin maarif və dini etiqad naziri olmuş Həmid bəy Şahtaxtinski, tərbiyə doktoru Xəlil Fikrət, prof.B.B.Komarovski, Abdulla bəy Əfəndizadə tədris etmişlər. Ali Pedaqoji İnstitut ADU-nun Pedaqoji fakültəsi ilə birləşdiriləndə burada pedaqoji fənlərlə bağlı 2 kafedra fəaliyyət göstərirdi:

- Pedaqogika tarixi (müdir A.B.Selixanoviç);
- Pedaqogika (müdir prof.B.B.Komarovski).

Azərbaycan Pedaqoji İnstitutunda müstəqil Pedaqogika kafedrası 1930-cu ildə yaradılmışdır. 1 professor (B.B.Komarovski), 4 dosent (Əşrəf Hacıyev, Mikayıl Rəhimli, Əhməd Kərədi, Zəkuzadə), 7 assistent (Mehdi Mehdizadə, Əhməd Seyidov, Əbdülkərim Əfəndiyev, İbrahim Əfəndiyev, Qənər Əsgərov, Rəcəb Əfəndiyev, Gülrux Qədimbəyova) və 1 laborantla (Məmmədsəlim Tahirli) fəaliyyətə başlayan Pedaqogika kafedrası ildən-ilə inkişaf etmiş, respublikada pedaqoji biliyin mərkəzinə çevrilmişdir.

Kafedraya ilk vaxtlar dos.Mikayıl Rəhimli (1931-1937), sonralar dos.Nəsir Asatur (1937-1941), prof.Əhməd Seyidov (1943-1950;1956-1974), prof.Mehdi Mehdizadə (1950-1951), prof.Mərdan Muradxanov (1951-1956), 1974-1977-ci illərdə professorlar Bəşir Əhmədov, Nurəddin Kazımov, Sabir Şəfiyev, prof.Hüseyn Əhmədov (1978-2003;2005-2013), prof.Əmrulla Paşayev (2003-2005) rəhbərlik etmişlər. Hazırda kafedraya *prof.İramin İsayev* rəhbərlik edir.

XX əsrin 30-40-cı illərində pedaqogika elmi sahəsində çalışan tanınmış pedaqoq və psixoloqların (İsmayıl Qaryağdı, Mövsüm İsmayılzadə, Əli İsgəndərzadə, N.Prunis, Saleh Xəlilov, Seyid Əliyev, Dilrubə Mustafayeva, Zümrüd Axundova, Məmməd Əlizadə, İsrail Hacıyev, Surxay Hacıyev, Əmir Tağıyev və b.) elmi-pedaqoji fəaliyyətləri bu kafedra ilə bağlı olmuşdur. Pedaqogika kafedrası 1941-1943-cü illərdə öz fəaliyyətini ADU-da davam etdirməli olmuşdur. 1943-cü ildə ADU-dan ay-

rılan Pedaqoji İnstitutda yaradılan ilk kafedralardan biri Pedaqogika kafedrası olmuşdur. Kafedra müdiri vəzifəsinə dos. Əhməd Seyidov təyin edilmişdir. O, respublikamızda pedaqogika sahəsində ilk namizədlik və doktorluq dissertasiyasını müdafiə etmişdir.

50-ci illərdə Pedaqogika kafedrasının elmi-pedaqoji kadr hazırlığı sahəsində fəaliyyəti xeyli genişlənmiş, tərkibi kəmiyyət və keyfiyyətə yüksəlmiş, yeni elmi qüvvələr (S.Babayeva, H.Hacıyev, Əyyub Tağıyev, T.Əfəndiyev, H.Əhmədov, Ə.Yaqubi, V.Mustafazadə, Ə.Hüseynova və b.) pedaqoji fəaliyyətə cəlb edilmişlər. Həmin dövrdə kafedranın əməkdaşlarından N.Mustafayeva (1949), A.Kərimov (1953), T.Əfəndiyev (1954), İ.Vəlixanlı, B.Axundov (1955), N.Kazımov, M.Kazımov (1957), H.Əhmədov (1958), M.Məmmədov (1959), Q.Məmmədov (1959), Ə.Tağıyev (1954), Ə.Yaqubi (1955), V.Mustafazadə (1955) namizədlik, dos. Mehdi Mehdizadə (1956) isə doktorluq dissertasiyasını müdafiə etdi. 60-cı illərdə Y.Talıbov (1962), İ.Musayev, Ə.Məmmədov, P.Saleh (1964), Ə.Qədimbəyova, Ə.Əhmədov, A.İsmayılov, S.Məcədov, A.Hüseynzadə, S.Şəfiyev, B.Abdullayev, S.Axundov (1965), H.Novruzov, N.Rüstəmov (1966) dissertasiya müdafiə edərək pedaqoji elmlər namizədi alimlik dərəcəsi aldılar.

1960-80-ci illərdə Ümumi pedaqogika kafedrası yeni elmi qüvvələrlə gücləndirildi. 1964-1965-ci tədris ilində kafedrada 12 nəfər (1 professor, 5 dosent, 6 b/m) işlədiyi halda, 1970-ci illərdə əməkdaşların sayı xeyli artdı. Bu illərdə S.Pəncəli, İ.Musayev, B.Abdullayev, A.İsmayılov, X.Mehdizadə, H.Novruzov, Ə.Əhmədov, Y.Talıbov, S.Qulyev, M.Babayev, B.Bəşirov, Z.Pulatova, S.İbrahimova, S.Nəbiyev, N.Ağayeva, Ş.Səmə-

Prof.İ.İsayev

dova, Y. Atakişiyev, H. Əhmədov, İ. İsayev və b. kafedrada müəllimlik fəaliyyətinə başladılar. Bu da 70-ci illərdə respublikada pedaqogika elminin inkişafına kömək etməklə yanaşı yüksək ixtisaslı kadrların hazırlanmasına şərait yaratdı. Nəticədə kafedrada aspirantura hazırlığı keçən S. Quluyev (1968), Ə. Hüseynova (1969), Ə. Ağayev (1970), S. Nəbiyev (1971), M. Babayev (1972), M. Həsənov, X. Fətəliyev, Ə. Cəlilov, A. Eminov (1973), İ. İsayev (1974), S. Orucov (1975) və b. namizədlilik dissertasiyası müdafiə etdilər.

70-ci illər Ümumi pedaqogika kafedrasının elmi həyatında doktorluq dissertasiyalarının müdafiəsi ilə fərqlənir. H. Əhmədov (1972), A. Kərimov (1973), Y. Talıbov (1975) məhz həmin illərdə doktorluq dissertasiyalarını müdafiə etdilər.

Ümumi pedaqogika kafedrasının nəzdində "Ali məktəb pedaqogikası" (1970-1980) və "Şagirdlərin peşəyönümü" (1975-2000) elmi-tədqiqat laboratoriyaları fəaliyyət göstərmişdir.

80-ci illərdən sonra pedaqogika nəzəriyyəsi və tarixi ixtisası üzrə elmi-pedaqoji kadr hazırlığında SSRİ PEA-nın müxbir üzvü, prof. Hüseyn Əhmədovun diqqətəlayiq fəaliyyəti olmuşdur. Onun elmi rəhbərliyi ilə 50-dən artıq tədqiqatçı elmlər namizədi elmi dərəcəsi almışdır.

SSRİ Nazirlər Soveti yanında AAK-ın 5 avqust 1986-cı il tarixli 398 sayılı əmri ilə APİ-də yaradılan, 2 mart 1989-cu il 45 sayılı əmri ilə yəni-dən təsdiq olunan pedaqoji elmlər üzrə Dissertasiya Şurasında müdafiə olunmuş 92 dissertasiyadan 55-i pedaqogikanın nəzəriyyəsi və tarixinə aid idi ki, onların da hamısı Ümumi pedaqogika kafedrasında müzakirə edilmişdi. Dissertasiya işini uğurla müdafiə edənlərdən M. İlyasov, T. Məmmədov, V. Zərbəliyev, B. Nəsirov, X. Mehdizadə, H. Bayramov, S. Orucova, F. Rüstəmov, Ə. Məhərrəmov, N. Ağabəyova, K. Məcidov və Ə. Sarıyev Ümumi pedaqogika kafedrasının əməkdaşları idi.

Sonrakı illərdə kafedra əməkdaşlarından Ş. Azadəliyeva, K. Quliyeva, M. Nəzərov, Ə. İsmayıl-xanova, G. Qocayeva namizədlilik, F. Rüstəmov, M. İlyasov və H. Bayramov doktorluq dissertasiyası müdafiə etdilər. Kafedra əməkdaşlarından Fərrux Rüstəmov Əməkdar elm xadimi, Əmrulla Paşayev Əməkdar müəllim fəxri adına layiq görülmüşlər.

Fərrux Rüstəmov, İramin İsayev və Müseyib İlyasova AAK tərəfindən professor elmi adı verilmişdir.

Son illərdə kafedra əməkdaşları tərəfindən "A. Səhhət və xalq maarifi", "Pedaqoji irsimizdən: M. V. Vidadidən H. K. Sanılıyadək" (İ. İsayev), "Pedaqogika", I-II hissə" (F. İbrahimov, R. Hüseynzadə), "Azərbaycanca-rusca pedaqoji-psixoloji terminlər lüğəti" (H. Cəfərov), "Təhsilin sosiomədəni problemləri" (dos. M. Nəzərov), "Üzeyir Hacıbəyovun pedaqoji görüşləri" (S. Orucova), "Kurikulum bələdçisi" (K. Quliyeva), "Təhsil-tərbiyənin müasir problemləri" (Ş. Azadəliyeva), "Azərbaycanda ali pedaqoji təhsilin inkişafının diversifikasiyası və inkişaf tendensiyası" (Ş. Azadəliyeva), "Tədrisdə pedaqoji drama" (Ə. İsmayıl-xanova) və s. dərsliklər və dərs vəsaitləri nəşr edilmişdir.

Ali pedaqoji təhsilin məzmununun təkmilləşdirilməsinə xüsusi diqqət yetirən kafedra əməkdaşları (prof. İ. İsayev, dos. K. Quliyeva, dos. M. Həsənov, dos. S. Qurbanova, dos. S. Orucova və b.) ali təhsilin bakalavriat və magistratura səviyyələri üçün 35-dən artıq fənnin kurikulumunu hazırlamışlar.

Son illərdə kafedra əməkdaşlarından dos. Müslüm Nəzərov fəlsəfə üzrə elmlər doktoru, dos. Şiruyə Azadəliyeva pedaqogika üzrə elmlər doktoru elmi dərəcəsi almaq üçün dissertasiya müdafiə etmiş, dos. Kəmalə Quliyeva və dos. Emilya Hüseynova elmlər doktoru proqramı üzrə tədqiqatlarını davam etdirmişlər. Kafedrada 3 nəfər elmlər doktoru (Elnarə Məmmədova, Fərhad Hüseynov, Xalidə Həsənova), 10 nəfər fəlsəfə doktoru (Aynurə Mirzəyeva, Gülşən Orucova, Ülviyyə Bəşirli, Şahin Seyidzadə, Nərgiz İsmayılova, Gülnaz Əhmədova, Pərvanə Rzayeva, Gülbala Quliyev, Günel Şəmilzadə, Dürdanə Əliyeva) proqramı üzrə dissertasiya üzərində çalışırlar.

Kafedra əməkdaşları universitetin ictimai həyatında fəal iştirak edirlər. Prof. İ. İsayev 1986-1994-cü illərdə Dissertasiya Şurasının elmi katibi, dekan müavini, dekan vəzifələrində çalışmış, 2009-2016-cı illərdə universitetdə fəaliyyət göstərən Dissertasiya Şurasının üzvü olmuşdur. Dos. Kəmalə Quliyeva həmin Dissertasiya Şurasının elmi katibi, dos. Heydər Cəfərov Dissertasiya Şurasının üzvü, dos. Ş. Azadəliyeva, dos. S. Orucova və b/m. G. Qocayeva Dissertasiya Şurasının nəzdindəki elmi semi-

narın üzvü, dos.Südabə Qurbanova isə katibi olmuşlar. Kafedranın yetirmələrindən Əməkdar elm xadimi, prof.F.Rüstəmov 2007-ci ildən İbtidai təhsil fakültəsinin dekanı, prof.M.İlyasov isə 2013-cü ildən Məktəbəqədər təhsilin pedaqogikası kafedrasının müdürüdür.

Hazırda Ümumi pedaqogika kafedrasında 2 *professor* (İramin İsayev, Rüfət Hüseynzadə), 9 *pedaqogika üzrə fəlsəfə doktoru, dosent* (Miri Həsənov, Heydər Cəfərov, Şiruyə Azadəliyeva, Kəmalə Quliyeva, Müslüm Nəzərov, Sahilə Orucova, Südabə Qurbanova, Emilya Hüseynova, Əs-

mət İsmayılxanova), 5 *pedaqogika üzrə fəlsəfə doktoru, baş müəllim* (Gülərə Qocayeva, Şəfiqə Zülfüqarova, Səbinə Hacıyeva, Firudin Məmmədov, Kəmalə Quliyeva), 4 *baş müəllim* (Püstə Balayeva, Zenfira Qədirova, Səbinə Sadıqova, Ceyran Orucova), 1 *müəllim* (Fəridə Xudiyeva), 1 *baş laborant* (Aynurə Quliyeva) və 1 *laborant* (Nübar Həsənova) çalışır.

Dos.Ənvər İmanov, p.ü.f.d.Leyla Əliyeva və p.ü.f.d.Məhbubə Məmmədova kafedrada 0,5 ştat əvəzçiliklə pedaqoji fəaliyyət göstərirlər.

Ümumi pedaqogika kafedrasının üzvləri

Ümumi coğrafiya kafedrası

İnstitutda Coğrafiya kafedrası 1934-cü ilin may ayında təşkil olunmuşdur. Bu dövrdə kafedrada akademik A.N.Cavaxişvili, "Fiziki coğrafiya kursu", "Zaqafqaziyanın fiziki coğrafiyası" kitablarının müəllifi prof. A.F.Lyayster, rusca-azərbaycanca coğrafiya lüğətinin müəllifi Q.L.Xalfen, prof.M.M.Əliyev və digər tanınmış alimlər çalışırdılar.

Pedaqoji İnstitutda 1966-cı ildə Fiziki coğrafiya kafedrası təşkil olunmuşdur. Kafedraya 1966-1973-cü illərdə Əməkdar elm xadimi, prof. Nurəddin Kərəmov, 1973-1983-cü illərdə prof.Ramazan Tarverdiyev, 1984-1989-cu illərdə dos. Vasif Nəbiyev, 1989-1998-ci illərdə dos.Bəhlul Cəfərov, 1998-2008-ci illərdə dos.Alı Əliyev, 2008-2013 -cü illərdə dos.Nəriminə Süleymanova rəhbərlik etmişlər.

Ekologiya ixtisasında təhsil alan tələbələrin yüksək ixtisaslı mütəxəssis kimi yetişməsi və respublikamızda ekoloji kadrlara olan tələbatı ödəmək məqsədilə 2008-ci ildə Ekologiya kafedrası yaradılmışdır. Kafedraya dos.Mustafa Əliyev (2008-2011), dos.Yavər Əliyev (2011-2013) rəhbərlik etmişdir. 2014-cü ildə Fiziki coğrafiya və Ekologiya kafedralarının bazasında Fiziki coğrafiya və ekolojiya kafedrası yaradılmışdır.

Ümumi coğrafiya kafedrası 1974-cü ildə Fiziki coğrafiya kafedrasının iki hissəyə ayrılması nəticəsində yaranmışdır. Kafedraya dos.Pullu Mirzəyev (1974-1977; 1992-1997), prof.Şahalı Həsənov (1978-1991), dos.Mustafa Əliyev (1997-2007), dos.Mətanət Əsgərova (2007-2012) rəhbərlik etmişlər. Kafedranın fəaliyyəti dövründə əməkdaşlardan 1-i elmlər doktoru, 8-i fəlsəfə doktoru dissertasiyası müdafiə etmişdir. Kafedranın əməkdaşları dos.Nurəddin Uluxanlı "Tərəqqi" medalı (2012) ilə təltif edilmişdir.

Hazırda fəaliyyət göstərən Ümumi coğrafiya kafedrası 2015-ci ildə Fiziki coğrafiya və ekolojiya kafedrası ilə Ümumi coğrafiya kafedrasının bazasında təşkil olunub. Kafedranın nəzdində Fiziki coğrafiya laboratoriyası fəaliyyət göstərir. Yeni təşkil olunmuş kafedraya coğrafiya elmləri doktoru, dosent **Məhəmməd Abdu oğlu Abduev** rəhbərlik edir.

Kafedrada Azərbaycanın müasir ekocoğrafi şəraitinin və təbii ehtiyatlarının tədqiqi, təbii ehtiyatların səmərəli istifadəsi, onların mühafizəsi və bərpası üzrə elmi-tədqiqat işləri aparılır.

Son illərdə dos. Məhəmməd Abduev "Azərbaycanın dağ çaylarının hidrokiimyəvi xüsusiyyətlərinin tədqiqi və su ilə təminatın ekoloji təhlükəsizliyinin qiymətləndirilməsi" (2013) mövzusunda elmlər doktorluğu, b/m.Cahan Məmmədova "Böyük Qafqazın cənub yamacı geosistemlərinin landşaft-ekoloji potensialının qiymətləndirilməsi" (2018) mövzusunda fəlsəfə doktorluğu dissertasiyası müdafiə etmişlər. Kafedranın 2 doktorantı (Aygün Kərimova, Zakir Ramazanlı) və 2 dissertantı (İlhamə Qəribova, Türkan Məmmədova) fəlsəfə doktorluğu dissertasiyası üzərində çalışır.

Son 5 ildə kafedra əməkdaşları 16 beynəlxalq, 12 respublika konfransında iştirak edib, 4 monoqrafiya, 3 dərslik, 4 dərs vəsaiti, 28 məqalə (15-i xaricdə), 21 proqram nəşr etdiriblər. Kafedrada 2011-2016-cı illərdə 47 nəfər magistr hazırlanıb.

Kafedra müdiri, coğrafiya elmləri doktoru, dosent Məhəmməd Abduev 2014-2018-ci illərdə AMEA Coğrafiya İnstitutunun nəzdində fəaliyyət göstərən Dissertasiya Şurasının üzvü olub. 2019-cu ildən Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında AAK-ın coğrafiya üzrə Ekspert Şurasının, "Pedaqoji Universitetin Xəbərləri"nin, SDU "Xəbərlər"inin redaksiya heyətinin, Sudan İstifadə sahəsində Mütəxəssislər İctimai Birliyinin üzvüdür. Dos.Mətanət Əsgərova 2014-2018-ci illərdə Azərbaycan Coğrafiya Cəmiyyətinin vitse-prezidenti olub. "Coğrafiya və təbii resurslar" jurnalının redaksiya heyətinin üzvüdür, Azərbaycan Coğrafiya Cəmiyyətinin ADPU filialının rəhbəridir. Dosentlər

C.ü.e.d.M.Abduev

Məhəmməd Abduev, Yavər Əliyev və Nurəddin Uluxanlı respublikanın müxtəlif universitetlərində yekun dövlət attestasiya komissiyalarının sədrləri kimi fəaliyyət göstərirlər.

Son illərdə dos.Məhəmməd Abduevin “Biocoğrafiya” (2019), “Azərbaycanın dağ çaylarının hidrokimyəvi xüsusiyyətlərinin coğrafi qanunauyğunluqları” (2021), b./m.Telman Həbibovun “Ümumi və tarixi geologiya” (2016), dos.Nurəddin Uluxanlının “Meteorologiya və iqlimşünaslığın əsasları” (2018), dos.Mətanət Əsgərovanın “Mastering Spatial Data Analysis Inside the GIS Setting (Məkan məlumatlarının təhlili CİS daxilində)” (şərikli) (2021), «Агроэкологическая характеристика и модели плодородия почв хлопчатника в пределах Карабахской степи Азербайджанской Республики» (2019), “Torpaqdan istifadə və daşınmaz əmlakın kadastrı terminləri lüğəti” (şərikli) (2019), 3 dildə “1:100000 miqyasında interaktiv elektron torpaq və torpaqların ekoloji qiymət xəritələrinin tərtibinə dair metodik göstəriş” (2020), “Azərbaycanın Kür-Araz ovalığında pambıqayararlı torpaqların idarə edilməsi” (2020) adlı monoqrafiya, dərslik və dərs vəsaitləri nəşr olunmuşdur.

Dosentlər M.Abduev, M.Əsgərova, N.Süleymanova, H.Əskərova, S.Həsənova və Z.Kərimovanın, baş müəllimlər C.Məmmədova və İ.Qəribovanın elmi tədqiqat işlərinin nəticələri nüfuzlu elmi jurnallarda (Danimarka, Bolqarıstan, Belarus, Xorvatiya, Türkiyə, Kipr, Rusiya, Qazaxıstan, Özbəkistan və s.) nəşr olunmuş, Bakı, Moskva, Voronej, Kazan, İzmir, Daşkənd, Almatı, Astana, Ulan-Ude və s. şəhərlərdə keçirilən beynəlxalq konfranslarda müzakirə edilmişdir.

Dos.Məhəmməd Abduev və dos.Nurəddin Uluxanlı 2018-2019-cu illərdə AMEA-nın Coğrafiya İnstitutunda “Türk dünyasının coğrafiyası və etnosu” qrant layihəsinin icraçılarından olublar. Hazırda nəşrə hazırlanan “Qarabağ coğrafiyası”nın yazılmasında iştirak edirlər.

Kafedra AMEA-nın akademik H.Ə.Əliyev adına Coğrafiya, Torpaqşünaslıq və Aqrəkimiya institutları, Bakı Dövlət Universiteti və Sumqayıt Dövlət Universiteti, Avstraliyanın Makkuori Universiteti, ABŞ-ın Core Vaşinqton Universiteti, Şimali Dakota Dövlət Universiteti, Türkiyənin İzmir şəhərindəki EGE Universiteti, Tver Dövlət Universiteti ilə elmi-pedaqoji əlaqələrə malikdir.

Ümumi coğrafiya kafedrasının üzvləri

Hazırda kafedrada 15 nəfər professor-müəllim heyəti və 3 nəfər tədris- köməkçi heyət, o cümlədən 1 elmlər doktoru (*Məhəmməd Abdüleyev*), 5 coğrafiya üzrə fəlsəfə doktoru, dosent (*Yavər Əliyev, Hafizə Əskərova, Nurəddin Uluxanlı, Nərinə Süleymanova, Adışirin Məmmədov*), 2 kənd təsərrüfatı üzrə fəlsəfə doktoru, dosent (*Mətanət Əsgərova, Ali Əliyev*), 1 pedaqogika üzrə fəlsəfə

doktoru, dosent (*Zülfiyyə Kərimova*), 1 biologiya üzrə fəlsəfə doktoru, dosent (*Süveyrat Həsənova*), 1 coğrafiya üzrə fəlsəfə doktoru, baş müəllim (*Cahan Məmmədova*), 1 baş müəllim (*İlhamə Qəribova*), 3 müəllim (*Zakir Ramazanlı, Şəhla Hüseynzadə, Aygün Kərimova*), 2 böyük laborant (*Hicran Əfəndiyeva, Türkan Məmmədova*) və 1 laborant (*Rəna İsgəndərova*) fəaliyyət göstərir.

Azərbaycan coğrafiyası və coğrafiyanın tədrisi texnologiyası kafedrası

Kafedra 1970-ci ildən İqtisadi coğrafiya və coğrafiyanın tədrisi metodikası adı altında fəaliyyət göstərmişdir. 2019-cu ildə kafedra Azərbaycan coğrafiyası və coğrafiyanın tədrisi texnologiyası adlandırılmışdır. Kafedraya ayrı-ayrı vaxtlarda prof.Nizaməddin Allahverdiyev (1970-1982), prof. Həsən Sadıxlı (1983-1988), dos.Tofiq Gərayzadə (1988-2000), dos.Dadaş Ələsgərov (2000-2005), c.ü.f.d., b/m.Kərəm Bayramov (2005-2014) rəhbərlik etmişlər. 2014-cü ildən kafedraya dos.*Oqtay Alxasov* rəhbərlik edir.

Kafedranın professor-müəllim heyəti iki istiqamətdə: sosial-iqtisadi və coğrafiyanın orta və ali məktəblərdə tədrisi metodikası istiqamətində elmi-tədqiqat işi aparır.

Coğrafiyanın tədrisi metodikası ixtisası üzrə kafedra respublikada elmi mərkəz rolunu oynamışdır. Ali məktəb tələbələri, ümumtəhsil məktəblərinin şagirdləri və müəllimlər üçün dərslik, dərs vəsaiti, proqram, metodik tövsiyə və praktikumların hazırlanması kafedra əməkdaşlarının əsas vəzifələrindən biri olmuşdur. Ali və ümumtəhsil məktəblərində coğrafi təhsilin məzmununun müəyyənləşdirilməsində və təkmilləşdirilməsində uzun müddət kafedrada səmərəli fəaliyyət göstərən görkəmli metodist alimlərin -prof.N.N.Allahverdiyev, prof.H.Ə.Sadıxlı, b/m. K.M.Əkbərov, b/m.M.C.Tahirova və müəllim D.F.Əfəndiyevanın mühüm xidmətləri olmuşdur. Hazırda onların işini dos.O.K.Alxasov, dos. D.M.Ələsgərov, dos.M.İ.Verdiyeva, b/m.S.İ.Həsənova, müəllim F.A.Məmmədova, müəllim M.Sadiq kimi yetirmələri davam etdirir.

Kafedrada iqtisadi-sosial coğrafiya ixtisası üzrə dos.Ç.Rəşidov, dos.S.R.Qaramollayev, dos.

Ü.M.Əsədov, dos.
L.Nəsibzadə, dos.
T.Mirzəyeva, dos.
A.Mirzəzadə, dos.
Y.Mirzəyev, prof.
A.Qurbanzadə, dos.
Y.Q.İsmayılov və müəllim N.Rəhimov çalışmışdır. Hazırda onların işini dos. M.X.Məmmədov, dos.S.H.İmanova, dos.R.S.Səfərov, baş müəllimlər K.B.Bayramov, Q.M.Səmədov, V.E.Tağıyeva, N.N.Axundova, müəllimlər N.Zamanova, S.Ə.Əmirəliyeva və P.Orucova davam etdirirlər.

Dos. O. Alxasov

Ümumtəhsil məktəbləri üçün ilk milli coğrafiya dərsliklərinin yazılmasında kafedra əməkdaşlarının böyük rolu olmuşdur. Prof.N.N.Allahverdiyev (VII sinif), dos.T.P.Gərayzadə (IX sinif), b/m. K.M.Əkbərov (X sinif), dos.D.M.Ələsgərov (VII sinif), dos.O.K.Alxasov (VII, IX sinif) ənənəvi proqram əsasında yazılmış coğrafiya dərsliklərinin, dos.O.K.Alxasov (X sinif) və b/m.Q.M.Səmədov (VIII sinif) isə kurikulum əsasında hazırlanmış yeni coğrafiya dərsliklərinin müəlliflərindən olmuşlar.

Son illərdə dos.O.K.Alxasovun "Coğrafiyanın tədrisi metodikası" (2013), dos.M.X.Məmmədovun "Dünya təsərrüfatı" (2011), "Regional konseptual inkişaf: iqtisadi-ekoloji problemlər" (2014), b/m.K.Bayramovun "Dünyanın iqtisadi və sosial coğrafiyası (regional hissə)" (2019), "Təbiət-

dən istifadənin iqtisadi, coğrafi və ekoloji problemləri”, dos.S.H.İmanovanın “Dünyanın iqtisadi və sosial coğrafiyası (Afrika ölkələri)” (2016), dos.M.İ.Verdiyevanın “Əxlaqi-mənəvi dəyərlər” (2015), baş müəllim V.E.Tağıyevanın “İqtisadi və sosial coğrafiyanın əsasları” (2018) adlı kitabları nəşr olunmuşdur. Baş müəllim Q.M.Səmədov “Coğrafiya ensiklopediyası”nın (2012) müəlliflərindən biri olub.

Dos.O.K.Alxasov (Cənubi Koreya, Rusiya Federasiyası, Ukrayna, Türkiyə, Belarus), dos.S.H.İmanova, dos.R.S.Səfərov, müəllim F.A.Məmmədova, b/m.N.N.Axundova (Türkiyə) və b/m.V.E.Tağıyeva (Rusiya Federasiyası) müxtəlif beynəlxalq konfranslarda iştirak etmişlər. Kafedra AMEA-nın akademik Həsən Əliyev adına Coğrafiya İnstitutu, BDU, SDU, LDU-nun müvafiq kafedraları və digər elmi mərkəzlərlə sıx əməkdaşlıq edir.

Dos.O.K.Alxasov Azərbaycan Coğrafiya Cəmiyyətinin idarə heyətinin, habelə “Coğrafiya və təbii resurslar” jurnalının redaksiya heyətinin üzvüdür. Kafedranın baş müəllimi S.İ.Həsənova “ERASMUS+” proqramı üzrə Danimarka Universitetinin kollecində olmuş, burada tələbələrə ingilis dilində mühazirələr oxumuşdur.

Kafedranın əməkdaşı Mirvari Verdiyeva 2011-ci ildə “Azərbaycan Respublikasının coğrafiyasının tədrisində praktik və müstəqil işlərin aparıl-

ması metodikası” mövzusunda dissertasiya müdafiə edərək pedaqogika üzrə fəlsəfə doktoru elmi dərəcəsi alıb. Doktorantlar L.Əliyeva, L.Abasova və F.Məmmədova fəlsəfə doktorluğu dissertasiyalarını tamamlayaraq müzakirəyə təqdim etmişlər. B/m.V.E.Tağıyeva fəlsəfə doktorluğu dissertasiyası ilə bağlı tədqiqatlarını davam etdirir. Dos.M.İ.Verdiyeva elmlər doktorluğu dissertasiyası üzərində çalışır.

Kafedrada coğrafiyanın tədrisi metodikası və metodologiyası ixtisası üzrə 40 nəfər magistrant təhsil alır.

Son 5 ildə kafedra əməkdaşları 11 beynəlxalq, 35 respublika konfransında iştirak etmiş, 2 dərslük, 2 dərs vəsaiti, 27 proqram, 70-dən çox məqalə (12-si xarici jurnallarda) nəşr etdirmişlər.

Hazırda kafedrada 6 fəlsəfə doktoru, dosent (*Oqtay Alxasov, Dadaş Ələsgərov, Məlikməmməd Məmmədov, Sona İmanova, Rəhman Səfərov, Mirvari Verdiyeva*), 2 fəlsəfə doktoru, baş müəllim (*Kərəm Bayramov, Qabil Səmədov*), 3 baş müəllim (*Vəfa Tağıyeva, Səmayə Həsənova, Nəcibə Axundova*), 5 müəllim (*Nəzakət Zamanova, Fəxriyyə Məmmədova, Solmaya Əmirəliyeva, Pakizə Orucova, Mehmanə Sadiq*), 2 böyük laborant (*Günəl Quliyeva, Zəminə Babayeva*), 2 laborant (*Reyhan Rəhimova, Nisə Xəlilova*) çalışır.

Azərbaycan coğrafiyası və coğrafiyanın tədrisi texnologiyası kafedrasının üzvləri

Riyaziyyat fakültəsi

Ali Pedaqoji İnstitut yaradılarkən burada təşkil edilən üç şöbədən biri Fizika-riyaziyyat şöbəsi olub. Şöbəyə 1921-1927-ci illərdə Məmməd bəy Əfəndiyev rəhbərlik edib. İlk tədris ilində şöbənin

əsas fənn müəllimi o özü olub. İkinci tədris ilində fizika müəllimi Rəhim Məlikov və təcrübə məşğələlərini aparmaq üçün H.V.Berq şöbəyə işləməyə dəvət olunublar. Az sonra Peterburq Universitetinin Fizika-riyaziyyat fakültəsinin məzunu Bəhram Mirzəyev də Ali Pedaqoji İnstituta dəvət edilib. Şöbənin 1924-cü ildə 9 nəfərdən ibarət ilk məzunları olub ki, onlardan da 7 nəfəri riyaziyyat müəllimi idi. Şöbəni 1925-ci ildə 6, 1926-cı ildə 24, 1927-ci ildə 17 nəfər bitirib. Ali Pedaqoji İnstitut 1927-ci ildə ADU-nun Pedaqoji fakültəsi ilə birləşdiriləndə Fizika-riyaziyyat şöbəsi də eyni adlı fakültə ilə birləşdirildi.

1930-cu ildə Ali Pedaqoji İnstitut yenidən təşkil edilərkən burada fəaliyyətə başlayan fakültələrdən biri də Təbiyyat-riyaziyyat fakültəsi (dekan Mehdi Əliyev) oldu. Fakültənin nəzdində riyaziyyat fənləri ilə bağlı iki kafedra fəaliyyət göstərirdi:

- Riyaziyyat kafedrası (dos.M.Əfəndiyev);
- Riyaziyyatın tədrisi metodikası kafedrası (prof.A.Ammosov).

Riyaziyyat kafedrasında dos.Məmməd Əfəndiyev, dos.A.X.Usubbəyova, prof.Məmməd Əliyev, Bəhram Yusifzadə, Abdulla Tahirzadə, Tağı Namazadə, Abdulla Təmrəzli və b., Riyaziyyatın tədrisi metodikası kafedrasında prof.A.Ammosov, Tahir Abdullayev və b. çalışırdı.

Fizika-riyaziyyat fakültəsinə 1934-1936-cı illərdə dos.Məmməd Əfəndiyev, 1936-1938-ci illərdə Bəhram Yusifzadə, 1938-1941-ci illərdə Abasqulu Abaszadə rəhbərlik etmişdir.

1939-cu ildə Fizika-riyaziyyat fakültəsinin nəzdində riyaziyyatla bağlı 2 kafedra fəaliyyət göstərirdi:

- Riyazi analiz;
- Həndəsə və cəbr.

1941-1943-cü illərdə fakültə ADU-nun müvafiq fakültəsi ilə birləşdirilmişdir. 1943-cü ildə müstəqil fəaliyyətə başlayan ADPI-də yaradılan 5 fakültədən biri Fizika-riyaziyyat fakültəsi (dekan prof.Abasqulu Abaszadə) olmuşdur.

Fakültənin nəzdində 2 kafedra fəaliyyət göstərirdi:

- Riyaziyyat (müdir dos.Bəhram Yusifzadə);
- Fizika (müdir prof.Abasqulu Abaszadə).

Fakültəyə 1943-1957-ci illərdə prof.Abasqulu Abaszadə, 1957-1962-ci illərdə Xanməmməd Mirzəyev, 1962-1968-ci illərdə Teyfur Xasməmmədov rəhbərlik etmişlər.

Müstəqil Riyaziyyat fakültəsi 1969-cu ildə Fizika-riyaziyyat fakültəsinin iki yerə bölünməsi nəticəsində yaranmışdır. Fakültəyə ayrı-ayrı vaxtlarda dos.Əli Cəfərov (1969-1971), prof. Qardaşxan Orucov (1971-1976), prof.Əlif Məmmədov (1978-1981), dos.Firudin Abdullayev (1981-1987), dos.Cəfər Süleymanov (1987-1994), dos.Şakir Məmmədov (1994-2001), prof.Maqsud Nəcəfov (2001-2019) rəhbərlik etmişlər.

2019-cu ildən fakültəyə dos.**Araz Salamulla oğlu Fərəcov** rəhbərlik edir. Dekan müavinləri vəzifəsində dos. Elşad Həmidov və b/m.Tünzalə Hüseynova çalışır.

Fakültədə tədrisin təşkilində akademik məsləhətçilər – tyutorlar (Təranə İsgəndərova, Gülnarə Əliyeva, Zərifə Musayeva, Yuliya Abbasova, Xədicə Eyvazova, Gülçin Məmmədova, Ülviyyə Ağayeva, Aynurə Mirzəyeva) və operatorlar (Mərziyyə Şirinova, Ağbəyim Bəşirova) mühüm rol oynayırlar.

Hazırda bakalavriat səviyyəsində 3 ixtisas (riyaziyyat müəllimliyi, riyaziyyat və informatika müəllimliyi, informatika müəllimliyi), magistratura səviyyəsində 2 ixtisas (riyaziyyatın tədrisi metodikası və metodologiyası, informatikanın tədrisi metodikası və metodologiyası) üzrə kadr hazırlanır. Fakültəni indiyə qədər 15 mindən çox mütəxəssis bitirmişdir.

Araz Salamulla oğlu Fərəcov
fizika-riyaziyyat elmləri namizədi, dosent

7 yanvar 1958-ci ildə Gəncə şəhərində anadan olub. 1975-ci ildə Bakı şəhəri 42№-li orta məktəbi bitirib. 1975-ci ildə ADU-nun Mexanika-riyaziyyat fakültəsinə daxil olub. Fakültə TEC-in sədri olub, respublika tələbə elmi konfransında I dərəcəli diplomla təltif olunub. Ən yüksək tələbə təqaüdü - Lenin təqaüdü - layiq görülüb. Təhsilini M.V.Lomonosov adına Moskva Dövlət Universitetində davam etdirib. 1980-ci ildə MDU-nu fərqlənmə diplomu ilə bitirib. 1980-1983-cü illərdə MDU-nun Mexanika-riyaziyyat fakültəsinin Riyaziyyat bölməsinin aspiranturasında əyani təhsil alıb. MDU-nun Dissertasiya Şurasında namizədlik dissertasiyası müdafiə edib. 1983-1994-cü illərdə BDU-nun Mexanika-riyaziyyat fakültəsində müəllim, baş müəllim və dosent vəzifələrində çalışıb. 1994-1996-cı illərdə Türkiyənin İstanbul Universitetində, 1996-2019-cu illərdə Bakı Dövlət Universitetində dosent vəzifəsində çalışıb. Tələbə Elmi Cəmiyyətinin sədri kimi tələbələrin ümumrespublika olimpiadalarının keçirilməsinə və beynəlxalq olimpiadalara tələbə hazırlığının təşkilinə rəhbərlik edib. Əmək və Sosial Münasibətlər Akademiyasında Ali riyaziyyat kafedrasına rəhbərlik edib. 2019-cu ildən ADPU-nun Riyaziyyat fakültəsinin dekanı vəzifəsində çalışır.

Respublika və beynəlxalq əhəmiyyətli elmi konfranslarda (Rusiya, Ukrayna, Türkiyə, İran və s.) iştirak etmişdir. Diferensial tənliklər, riyazi-fizika tənlikləri, diferensial tənliklərin müasir problemləri, integral çevirmələr, xüsusi törəməli tənliklər üçün Koşi və sərhəd məsələləri, birtərtibli xüsusi törəməli diferensial tənliklərlə bağlı mühazirələr oxuyur. 1 monoqrafiya, 1 dərs vəsaiti və 40-dan çox elmi məqalənin müəllifidir. Elmi-pedaqoji kadr hazırlığında xidmətləri var. Çoxlu magistr işinə rəhbərlik edib. Riyaziyyat üzrə fəlsəfə doktoru dissertasiyasının müdafiəsində rəsmi opponent və ya rəyçi kimi çıxış edib. "Applied and Computational Mathematics" elmi jurnalının redaksiya heyətinin üzvüdür.

Hazırda Riyaziyyat fakültəsində ali təhsilin bakalavriat səviyyəsində 1318, magistratura səviyyəsində 79 tələbə təhsil alır. Riyaziyyatın tədrisi metodikası və metodologiyası ixtisasında 40, informatikanın tədrisi metodikası və metodologiyası ixtisasında 39 magistrant təhsil alır. Fakültədə 4 əcnəbi tələbə var. Fakültədə Azərbaycan, rus və ingilis bölmələri fəaliyyət göstərir.

2011-2021-ci illərdə fakültənin riyaziyyat müəllimliyi ixtisasına 884, riyaziyyat və informatika müəllimliyi ixtisasına 761, informatika müəllimliyi ixtisasına 500 tələbə qəbul olunmuşdur. Həmin illərdə riyaziyyat müəllimliyi ixtisasını 750, riyaziyyat və informatika müəllimliyi ixtisasını 473, informatika müəllimliyi ixtisasını 306 tələbə bitirmişdir.

Fakültədə 61 nəfər professor-müəllim heyəti çalışır. Onlardan 7 nəfəri elmlər doktoru, professor, 24 nəfəri fəlsəfə doktoru, dosent, 1 nəfəri dosent əvəzi, 22 nəfəri baş müəllim, 7 nəfəri müəllimdir.

Son 5 ildə Riyaziyyat fakültəsinin əməkdaşları 5 monoqrafiya, 70 dərslik və dərs vəsaiti, 68 proqram və metodik vəsait, 397 məqalə (161-i xaricdə), 121 tezis nəşr etdirmişlər. Fakültə əməkdaşları (prof.Asəf Zamanov, dos.Araz Fərəcov, prof. Bəhram Əliyev, prof.Vəli Qurbanov, prof.Rəhim Rzayev, prof.Əbülfət Pələngov, dos.Səadət Mazanova, dos.Arzu Quliyev və b.) son illərdə 29 beynəlxalq konfransda iştirak etmiş, 20-dən çox beynəlxalq sertifikat almışlar.

2011-2021-ci illərdə fakültədə tələbələrin inkişaf dinamikası aşağıdakı kimi olmuşdur.

Tədris illəri	Qəbul				Buraxılış			
	Riyaziyyat (əyani)	Riyaziyyat (qiyabi)	Riyaziyyat-informatika	İnformatika	Riyaziyyat	Riyaziyyat (qiyabi)	Riyaziyyat-informatika	İnformatika
2011/12	79	64	43	40	83	79	47	-
2012/13	114	32	93	39	65	75	36	23
2013/14	129	16	93	40	85	83	53	35
2014/15	129	15	100	77	69	74	47	51
2015/16	142	-	100	80	82	68	44	40
2016/17	120	-	100	77	110	68	132	40
2017/18	100	-	112	73	120	34	110	41
2018/19	100	-	120	74	136	27	4	76
2019/20	100	-	112	98	146	-	124	77
2020/21	110	-	120	104	103	-	85	73

Riyaziyyat fakültəsində aşağıdakı istiqamətlərdə elmi-tədqiqat işləri aparılır:

- riyazi analizin fundamental məsələlərinin həlli;
- riyazi analizin aktual problemləri;
- kəsilməz inikasların iterativ cəbrləri;
- funksional fəzalarda müntəzəm cəbrlər;

- diferensial və inteqral tənliklər;
- orta məktəb lərdə riyaziyyatın tədrisinin təkmilləşdirilməsi;
- hesablama riyaziyyatının problemləri;
- informatikanın tədrisi metodikasının təkmilləşdirilməsi;

Soldan: dos.S.Mazanova, prof.B.Əliyev dos.A.Fərəcov, dos.N.Acalova, dos.A.Cəfərov

Fakültə Elmi Şurasının üzvləri

• orta məktəbdə təlimin metod, forma və vasitələrin təkmilləşdirilməsi.

Fakültədə, əsasən, funksiyalar nəzəriyyəsi, funksional analiz, diferensial və inteqral tənliklər nəzəriyyəsi, diferensial və inteqral tənliklərin ədədi həlləri, riyaziyyatın tədrisi metodikası, cəbr və hən-

dəsənin bəzi aktual məsələləri ilə bağlı sistemli araşdırmalar aparılır, tədris resursları (dərslük, dərs vəsaiti və metodik göstəriş) və yeni tədris planlarının tələblərinə uyğun proqramlar hazırlanır.

2011-ci ildə fakültədə Riyazi analiz, Cəbr və həndəsə, Hesablama riyaziyyatı və informatika,

Fakültə əməkdaşları

Riyaziyyat və onun tədrisi texnologiyası, Funksiyalar nəzəriyyəsi kafedraları fəaliyyət göstərmişdir.

Fakültənin nəzdində akademik Zahid Xəlilov adına auditoriya, ixtisaslaşdırılmış mühazirə və seminar auditoriyaları və laboratoriyalar fəaliyyət göstərir.

Fakültədə dekan dos.A.Fərəcovun rəhbərliyi ilə elmi seminar fəaliyyət göstərir. Seminarda riyazi analiz, cəbr və həndəsə, hesablama riyaziyyatı və informatika, riyaziyyatın və informatikanın tədrisi texnologiyası, funksiyalar nəzəriyyəsi ilə bağlı aktual məsələlər müzakirə edilir, müxtəlif viktorina

nalar (π gününə həsr olunmuş "Pifaqor" adlı viktorina, Riyazi intellekt və s.) keçirilir.

Fakültədə Tələbə Elmi Cəmiyyəti (b./m.Səddin Haxıyev), Həmkarlar İttifaqı Komitəsi (dos.Səadət Mazanov), Tələbə Gənclər Təşkilatı (Məleykə Əsədova), Tələbə Həmkarlar Təşkilatı (Cəmilə Qurbanova) fəaliyyət göstərir.

Son 3 ildə fakültənin 6 nəfər tələbəsi Təhsil Nazirliyinin təşkil etdiyi MİQ imtahanında yüksək bal toplamışdır. İldən-ilə fakültəyə yüksək balla qəbul olunan tələbələrin sayı artır.

Dekanlığın əməkdaşları

Akademik Zahid Xəlilov auditoriyası

Son 5 ildə 500-dən yuxarı balla riyaziyyat müəllimliyi ixtisasına 32, riyaziyyat və informatika

müəllimliyi ixtisasına 202 tələbə qəbul olunmuşdur.

Tədris illəri	Cəmi	Riyaziyyat müəllimliyi	Riyaziyyat-informatika müəllimliyi
2016/2017	10	1	9
2017/2018	55	6	49
2018/2019	83	14	69
2019/2020	49	5	44
2020/2021	37	6	31

Fakültədə ictimai-siyasi fəallığı və təlim nailiyyətləri ilə seçilən tələbələr adlı təqaüdə (akademik Zahid Xəlilov adına) təqdim edirlər. 2018/19-cu tədris ilində Aysel Abbaszadə və Lalə Abdulzadə, 2019/2020-ci tədris ilində Salman Salmanlı və Mədinə Orucova, 2020/2021-ci tədris ilində Günay Fətaliyeva akademik Zahid Xəlilov adına təqaüdə layiq görülmüşlər.

Ayrı-ayrı vaxtlarda riyaziyyat elmində böyük uğurlara imza atan Azərb. EA-nın həqiqi üzvləri İbrahim İbrahimov, Zahid Xəlilov, Məcid Rəsulov, müxbir üzvü Maqşud Cavadov, fizika-riyaziyyat elmləri doktorları, professorlar Rəşid Məmmədov, Əli Cəfərov (elmlər namizədi), Məlikbaxış Babayev, Məmməd Bayramoğlu, Yafəs Baxşəliyev, Qulam Sadiqov, Məlikməmməd Cəbrayıl, Bəhram

Əliyev, Vəli Şahmurov, Mahir Səbzəliyev, İlham Mərdanov Riyaziyyat fakültəsində təhsil alıblar.

Hazırda Riyaziyyat fakültəsinin nəzdində 4 ixtisas kafedrası fəaliyyət göstərir:

- Riyazi analiz kafedrası (müdir prof.Bəhram Əliyev);

- Cəbr və həndəsə kafedrası (müdir əvəzi dos. Araz Fərəcov);

- Kompüter elmləri kafedrası (müdir dos.Səadət Mazanova);

- Riyaziyyat və onun tədrisi texnologiyası kafedrası (müdir dos.Allahverdi Cəfərov).

Riyazi analiz kafedrası

Riyazi analiz kafedrası 1948-ci ildən fəaliyyət göstərir. Kafedrada riyazi analiz fənni ilə yanaşı, funksional analiz, adi diferensial tənliklər, riyazi-fizika tənlikləri, həqiqi dəyişənli funksiyalar nəzəriyyəsi, kompleks dəyişənli funksiyalar nəzəriyyəsi və digər ixtisas fənləri tədris olunur. 2016-cı ildə fakültədə fəaliyyət göstərən Funksiyalar nəzəriyyəsi və funksional analiz kafedrası (müdir prof.Rəhim Rzayev) Riyazi analiz kafedrasına birləşdirilmişdir.

Riyazi analiz kafedrası yarandığı ilk illərdən Azərbaycan Dövlət Universiteti (indiki BDU), AMEA-nın Riyaziyyat və Mexanika İnstitutu və keçmiş İttifaqın bir çox elm mərkəzləri ilə sıx elmi əlaqədə olmuşdur. Kafedraya Azərbaycan EA-nın həqiqi üzvü, Əməkdar elm xadimi, fizika-riyaziyyat elmləri doktoru, prof.İbrahim İbrahimov (1948-1960), prof.Əli Cəfərov (1962-1978; 1988-1998), prof.Sasun Yaqubov (1978-1981), prof.Qardaşxan Orucov (1981-1988), prof.Məlikməmməd Cəbrayilov (1998-2011), prof.Vəli Qurbanov (2011-2016) rəhbərlik etmişlər.

2016-cı ildən Riyazi analiz kafedrasına riyaziyyat elmləri doktoru, professor **Bəhram Əli oğlu Əliyev** rəhbərlik edir.

Riyazi analiz kafedrasında iki istiqamətdə tədqiqatlar aparılır:

- riyazi analizlə aktual məsələləri;
- riyazi analizlə tədrisinin aktual məsələləri.

Riyazi analiz kafedrasının əməkdaşlarının funksiyalar nəzəriyyəsi və xüsusi törəməli diferensial tənliklər sahəsində aldığı elmi nəticələr keçmiş İttifaqın ən nüfuzlu jurnallarında çap olunmuşdur.

Kafedra əməkdaşları funksiyalar nəzəriyyəsi, daxilolma teoremləri (prof.Ə.Cəfərov), xüsusi törəməli diferensial tənliklər (prof.Sasun Yaqubov)

Dirixle sıraları (prof. Q.Orucov), vektor-qiymətli funksiyalar üçün Besov fəzalarında daxilolma teoremləri və onların operator-diferensial tənliklərə tətbiqi (prof.M.Cəbrayilov), diferensial operatorun spektral nəzəriyyəsi (prof.V.Qurbanov), diferensial-operator tənliklər (prof.B.Əliyev) sahəsində ciddi elmi nəticələrə nail olublar.

Prof.B.Əliyev

Son illərdə dos.B.Ə.Əliyev "Elliptik tip diferensial-operator tənliklər üçün sərhəd məsələlərinin həll olunması və onların bəzi spektral xassələri" (2013) mövzusunda elmlər doktoru, S.T.Ələsgərova "İki tərtibli parabolik tənliklər üçün birölcülü qeyri-lokal sərhəd məsələlərinin birqiymətli həll olunması şərtləri" (2017) və S.B.Kərimova "Ali pedaqoji məktəblərin riyazi analiz kursunun öyrədilməsində innovativ təlim metodlarından istifadə" (2018) mövzusunda riyaziyyat üzrə fəlsəfə doktoru elmi dərəcəsi almaq üçün dissertasiya müdafiə etmişlər.

V.M.Qurbanov və A.İ.İsmayılovanın "Разложение по корневым вектор функциям оператора Дирака" (2015), M.S.Cəbrayilov və B.Ə.Əliyevin "Riyazi analiz (Birdəyişənli funksiyaların inteqral hesabı)" (2016), V.Y.Məstəliyev, K.Cəlilov və S.Z.Əhmədovun "İnteqral tənliklər" (2013), A.D.Zamanov və V.A.Vəliyevin "Riyaziyyat və məntiq. II hissə" (2019), A.C.Adıgözəlov, S.M.İsayeva və Ü.M.İskəndərovanın "Kompleks dəyişənli

funksiyalar nəzəriyyəsindən məsələ və misallar” (2019) kitabları nəşr edilmişdir.

Riyazi analiz kafedrasında fəaliyyət göstərən elmi seminarlarda (rəhbəri prof.B.Əliyev) kafedra əməkdaşlarının aldığı elmi nəticələr, həmçinin metodiki tövsiyələr müzakirə olunur. Kafedra əməkdaşlarının aldığı elmi nəticələrin bəziləri fakültə elmi seminarında müzakirəyə çıxarılır. Riyazi analiz kafedrası elmi potensialına görə digər ali məktəblər arasında öncül yerlərdən birini tutur. Kafedra uzun müddət digər ali məktəblərdə və AMEA-nın Riyaziyyat və Mexanika İnstitutunda fəaliyyət göstərən Dissertasiya Şurası tərəfindən aparıcı elmi təşkilat kimi təsdiq olunub. Kafedra əməkdaşlarından prof.M.S.Cəbrayilov, prof.V.M.Qurbanov, prof.R.M.Rzayev və prof.B.Ə.Əliyev dissertasiya işlərinin müdafiəsində rəsmi opponent kimi iştirak edirlər. Prof.B.Ə.Əliyev və prof.V.M.Qurbanov AMEA-nın Riyaziyyat və Mexanika İnstitutunda fəaliyyət göstərən Dissertasiya Şurasının üzvlüdürlər.

Prof.R.M.Rzayev AMEA-nın Riyaziyyat və Mexanika İnstitutunda riyazi analiz ixtisası üzrə elmi seminarın üzvüdür. Prof.M.S.Cəbrayilov ADPU-

nun nəzdində fəaliyyət göstərən Dissertasiya Şurasının üzvüdür.

Prof.B.Ə.Əliyev Mahaçqala şəhərində keçirilən «Фундаментальные и прикладные проблемы математики и механики» (2019), BDU-da Heydər Əliyevin 97-ci ildönümünə həsr olunmuş “Riyaziyyat, mexanika və onların tətbiqləri” (2020), prof.V.M.Qurbanov Türkiyədə (İstanbul) keçirilən “Conference on Mathematical Advances and Applications”(2018), prof.R.M.Rzayev Şəki şəhərində keçirilən “Nəzəri və tətbiqi riyaziyyatın aktual məsələləri” (2016), Sumqayıt şəhərində keçirilən “Riyaziyyatın nəzəri və tətbiqi problemləri” (2017), prof.M.Cəbrayilov “İnnovasiya: təhsilin keyfiyyəti və inkişaf” (2018) adlı beynəlxalq konfransların iştirakçıları olublar. M.Cəbrayilov və V.Qurbanov AMEA-nın Riyaziyyat və Mexanika İnstitutunun 60 illiyinə həsr olunmuş konfransda (2019) məruzə ilə çıxış ediblər.

Kafedranın professoru M.S.Cəbrayilov “Əməkdar müəllim” (2006) fəxri adına layiq görülmüş, “Azərbaycan Respublikasının qabaqcıl təhsil işçisi” (2011) döş nişanı ilə təltif edilmişdir.

Riyazi analiz kafedrasının üzvləri

Riyazi analiz kafedrasında 18 professor-müəllim: 6 *elmlər doktoru, professor* (Bəhram Əliyev, Məlikməmməd Cəbrayılöv, Asəf Zamanov (0,5 şt.), Vəli Qurbanov, Rəhim Rzayev), 7 *fəlsəfə doktoru, dosent* (Araz Fərəcov (0,5 şt.), Kamandar Cəfərov, Azad Bayramov, Vaqif Məstəliyev, Rahib Abasov, Səbinə Qasımova, Surayyə İsayeva), 5

fəlsəfə doktoru, baş müəllim (Elçin İbadov, Tünzalə Hüseynova, Sevinc Xəliloğlu, Səbinə Kərimova, Səbinə Ələsgərova), 1 *müəllim* (Ülviyyə İsgəndərova) və 4 *böyük laborant* (Sevinc Əliyeva, Günel Hacıyeva, Leyla Buksayeva, Xədicə Mehdiyeva) çalışır.

Cəbr və həndəsə kafedrası

Cəbr və həndəsə kafedrası 1936-cı ildə Ali cəbr, analitik həndəsə və astronomiya adı ilə fəaliyyətə başlamışdır. Onun ilk müdiri tanınmış riyaziyyatçı alim dos.Bəhram Yusifzadə olmuşdur. O, fasilələrlə 1974-cü ilədək kafedra müdiri vəzifəsində çalışmışdır. Kafedrada müxtəlif dövrlərdə Aqil Salayev, Saleh Axundov, Qulam Şahrza oğlu, Müzəffər Hacıyev, Karlen Xudaverdiyev, Firudin Abdullayev kimi bacarıqlı və peşəkar müəllimlər fəaliyyət göstərmişlər.

1969-cü ildə Ali cəbr və analitik həndəsə kafedrasının bazasında 2 müstəqil kafedra yaradılmışdır:

- Cəbr və ədədlər nəzəriyyəsi;
- Həndəsə.

Cəbr və ədədlər nəzəriyyəsi kafedrasına AMEA-nın müxbir üzvü, Əməkdar elm xadimi, prof. Mais Cavadov, Həndəsə kafedrasına isə dos. Bəhram Yusifzadə müdir seçilmişdir. 1974-1985-ci illərdə Həndəsə kafedrasına Q.Qasimov başçılıq etmişdir. 1992-1998-ci illərdə Cəbr və ədədlər nəzəriyyəsi kafedrasına dos.Loğman Əbdülkərimli, Həndəsə kafedrasına dos.Rəhim Abbasov rəhbərlik etmişdir.

1998-ci ildə Cəbr və ədədlər nəzəriyyəsi və Həndəsə kafedralarının bazasında *Cəbr və həndəsə kafedrası* yaradılıb. Yeni yaranan kafedraya pedaqoji elmlər doktoru, dos.Yafəs Baxşəliyev (1998-2011) rəhbərlik edib. O, "Universitetlərin riyaziyyat fakültələrində riyaziyyatın nəzəri məsələlərinin cəbri strukturlar əsasında təlimi" (2009) mövzusunda dissertasiya müdafiə edərək pedaqoji elmlər doktoru elmi dərəcəsi alıb. Onun "Pedaqoji universitetlərdə riyaziyyatın cəbri struktur əsasında təlimi" (2007), "Cəbr və ədədlər nəzəriyyəsi kursu" (2008), "Cəbr və ədədlər nəzəriyyəsi. III hissə"

(1995), "Cəbr və ədədlər nəzəriyyəsi. IV hissə" (1997), "Cəbr kursu" (2011) adlı dərslik və dərs vəsaitləri, 80-dən çox elmi məqaləsi nəşr edilib.

2012-2019-cu illərdə kafedraya dos.Zahirəli Sadıxov rəhbərlik edib. 2019-cu ilin dekabrında dos.Aydın Şahbazov kafedra müdiri vəzifəsinə seçilib. Müntəzəm cəbrlərdə çəkili endomorfizmlərin (eləcə də çəkili tip endomorfizimlərin) spektral xassələrin öyrənilməsi sahəsində tanınmış mütəxəssis olan dos.Aydın Şahbazov kafedraya cəmi 8 ay rəhbərlik etmişdir. Onun vəfatından sonra kafedraya rəhbərlik Riyaziyyat fakültəsinin dekani dos.*Araz Fərəcova* həvalə olunmuşdur.

Son illərdə kafedra əməkdaşları 4 beynəlxalq konfransda iştirak edib, 8 dərs vəsaiti, 13 fənn proqramı, 23 məqalə (2-si xaricdə), 24 tezis nəşr etdiriblər. Kafedra əməkdaşları 1 qrant layihəsinin iştirakçısı olublar. Kafedranın əməkdaşı dos.Maqsud Nəcəfov 2012-ci ildə "Silindrik və konik örtüklərin aeroelastik rəqslər və dayanıqlığı" mövzusunda dissertasiya müdafiə edərək riyaziyyat elmləri doktoru elmi dərəcəsi almışdır.

Son illərdə kafedra əməkdaşlarından Y.R.Baxşəliyev və L.Ş.Əbdülkərimlinin "Cəbr kursu" (2011), Z.Q.Sadıxov və G.A.Xudaverdiyevanın "Həndəsə qurmalardan və proyektiv həndəsədən mühazirələr" (2010), Z.Q.Sadıxov, V.M.Cabbarzadə və A.R.Bunyatovun "Riyazi məntiq" (2015), M.H.Yaqubov və M.A.Nəcəfovun "Exstremum məsələləri" (2016), M.A.Nəcəfovun "Diferensial həndəsədən mühazirələr" (2018), Ş.S.Abdullayev, H.A.Əkrərova və S.S.Hacıyevin "Cəbrdən çalışmalar" (2018) dərs vəsaitləri nəşr olunub.

Kafedrada "Müasir cəbrin və həndəsənin müasir problemləri" adlı elmi seminar (rəhbər dos.

Araz Fərəcov) fəaliyyət göstərir. Kafedranın əməkdaşı Zümrüd Pənahova AMEA-nin Riyaziyyat-Mexanika İnstitutunun dissertantı, Şəbnəm Süleymanova AMEA-nin İdarəetmə Sistemləri İnstitutunun doktorantıdır.

Kafedranın əməkdaşı dosent Heydər Hüseynov YAP-ın 25 illik yubileyi münasibəti ilə "Tərəqqi" (2017) medalı ilə təltif olunub.

Kafedrada 10 nəfər professor-müəllim: 6 riyaziyyat üzrə fəlsəfə doktoru, dosent (Loğman Əbdülkərimli, Naidə Acalova, Zahirəli Sadıxov, Hökümə Əkrərova, Vaqif Cabbarzadə, Heydər Hüseynov), 1 fəlsəfə doktoru, baş müəllim (Sadəddin Haxıyev), 1 baş müəllim (Hafiz Veysov), 1 müəllim (Zümrüd Pənahova) və 3 baş laborant (Şəbnəm Süleymanova, Yeganə Səlimova, Fəridə Bəkirova) çalışır.

Cəbr və həndəsə kafedrasının üzvləri

Kompüter elmləri kafedrası

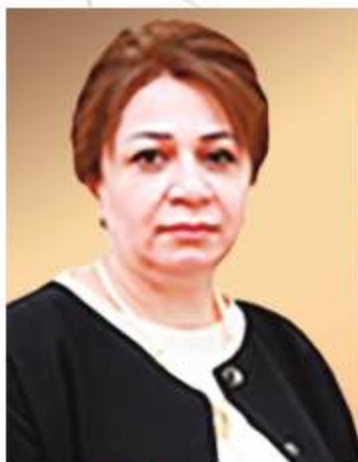
Kafedra 1971-ci ildə Hesablama riyaziyyatı və ehtimal nəzəriyyəsi adı ilə fəaliyyətə başlamışdır. 1998-ci ildə Hesablama riyaziyyatı və informatika kafedrası adlandırılmışdır. 9 iyul 2019-cu ildə isə Kompüter elmləri kafedrası kimi yenidən təşkil edilmişdir.

Kafedraya 1971-1981-ci illərdə dos.Hüseyn Əliyev, 1981-1996-cı illərdə prof.Əlif Məmmədov, 1996-1998-ci illərdə prof.Vəli Musayev, 1998-

2017-ci illərdə dos.Zenfira Tağıyeva, 2017-2019-cu illərdə dos.Rövşən Hümbətəliyev rəhbərlik etmişlər.

12 dekabr 2019 -cu il tarixindən Kompüter elmləri kafedrasına dos.Səadət Mazanova rəhbərlik edir.

Kafedranın formalaşmasında və inkişafında dos.Hüseyn Əliyevin, prof.Şamil Vəkilovun, prof. Əlif Məmmədovun, dos.Zenfira Tağıyevanın və başqalarının mühüm xidmətləri olmuşdur.

dos.S.Mazanova

Kompüter elmləri kafedrası bakalavriat səviyyəsində riyaziyyat müəllimliyi, riyaziyyat və informatika müəllimliyi, informatika müəllimliyi ixtisasları üzrə, magistratura səviyyəsində informatikanın tədrisi metodikası və metodologiyası ixtisası üzrə aparıcı kafedralardan biridir.

Bundan əlavə, kafedranın əməkdaşları İbtidai təhsil, Tarix və coğrafiya, Məktəbəqədər təhsil, Kimya və biologiya, Fizika, İncəsənət və fiziki tərbiyə fakültələrində informatika, təhsildə İKT və informatika və onun tədrisi metodikası fənlərini tədris edirlər. Kafedra əməkdaşları bakalavriat səviyyəsində 27, magistratura səviyyəsində 12 fənn tədris edirlər. Tədris edilən bütün fənlərin proqramları kafedra əməkdaşları tərəfindən hazırlanmış və Təhsil Nazirliyinin qriffi ilə nəşr edilmişdir.

Kafedrada hazırda informatikanın tədrisi metodikası və metodologiyası ixtisaslaşması üzrə I tədris ilində 18 nəfər, II tədris ilində 21 nəfər magistrant təhsil alır.

Kafedranın nəzdində ayrı-ayrı tədris binalarında 3 laboratoriya fəaliyyət göstərir.

Kafedrada 2 istiqamətdə elmi-tədqiqat işləri aparılır:

- hesablama riyaziyyatının nəzəri və praktik məsələləri;
- informatikanın tədrisi texnologiyasının təkmilləşdirilməsi.

Son illərdə kafedranın potensialı elmi dərəcələrin hesabına xeyli artmışdır. 2010-cu ildə dos.Əbülfət Pələngov “Orta məktəb həndəsə kursu təlimində müasir metodların kompüter texnikası ilə əlaqəli tətbiqinin reallaşdırılması problemləri” mövzusunda pedaqoji elmlər doktoru alimlik dərəcəsi almaq üçün dissertasiya müdafiə etmiş, 2014-cü ildə professor elmi adı almışdır. Qönçə Bəşirova “Orta məktəbin V-VII siniflərinin riyaziyyat dərslərində kompüterdən istifadə şagirdlərin idrak

fəallığının artırılması vasitəsi kimi” (2012), Aynur Qasımova “Ümumtəhsil məktəblərində riyaziyyat və informatika fənlərinin əlaqəli tədrisində İKT-dən istifadə” (2017) mövzusunda pedaqogika üzrə fəlsəfə doktoru elmi dərəcəsi almaq üçün dissertasiya müdafiə etmişlər.

Son 5 ildə kafedra əməkdaşları 12 beynəlxalq, 14 respublika konfransında iştirak etmiş, 3 monoqrafiya, 7 dərslük, 41 dərs vəsaiti, 7 metodik vəsait, 290 məqalə (122-si xarici ölkələrdə) nəşr etdirmişlər. Məqalələrdən 7-si impakt faktorlu jurnallarda çap olunmuşdur.

Prof.Ə.Pələngovun “Proqramlaşdırma dilləri” (2011), “Kompüter modelləşməsi” (2019), “Orta məktəbdə həndəsə məzmun xəttinin öyrədilməsi” (2020), dos.S.Mazanovanın “Информатика и применение информационных компьютерных технологий в учебном процессе” (2014), dos.S.Mazanova “İnformatika və İTM” (2017), dos.S.Mazanova, Ə.Məmmədov və M.Hüseynovanın “Alqoritmlər nəzəriyyəsi” (2019), dos.Z.Tağıyeva, dos. Ə.Həsənova və dos.S.Cəbrayılzadənin “İnformatika və İKT” (2011), prof.Ə.Məmmədovun “Elementar riyaziyyata aid məsələ və misallar” (2015), prof.Ə.Pələngov və M.Abdullayevanın “Orta məktəbdə informatikanın tədrisi metodikası” (2015), prof.Ə.Pələngov və M.A.Musayevanın “Əməliyyat sistemləri və kompüter arxitekturası” (2016), dos.Z.Tağıyeva və dos.S.Cəbrayılzadənin “Kompüter şəbəkələri İnternet Multimedia texnologiyaları” (2017), K.Qasımova və C.Zeynalovun “Kompüterlərin arxitekturası” (2017), dos.Z.Tağıyeva və dos.S.Cəbrayılzadənin “İnformatikanın nəzəri əsasları” (2017), Q.İ.Bəşirovanın “Müasir proqramlaşdırmanın əsasları-Excel & VBA. Visual Basic for Application” (2018), “Riyazi təfəkkürün inkişaf etdirilməsində məntiqi məsələlərin tətbiqi metodikası” (2018), dos.A.Fərəcov və S.Şabanovanın “Microsoft TEAMS” (2020), S.Şabanovanın “Süni intellekt və ekspert sistemləri” (2020), dos.A.Quliyev və Ç.Həmzəyevin “Qrafik redaktor proqramları” (2020) adlı dərslük və dərs vəsaitləri nəşr olunmuşdur.

2017-2019-cu illərdə kafedra müdiri vəzifəsində işləmiş riyaziyyat elmləri doktoru, dos.Rövşən Hübətəliyevin müəllifliyi və rəhbərliyi ilə

proqramlaşdırma dilləri, riyazi proqram paketləri, riyazi iqtisad, informatikanın tədrisi metodikası, informatikanın əsasları və proqramlaşdırma, hesablama texnikasının əsasları və qrafiki redaktorlar, təhsildə İKT, alqoritmlər nəzəriyyəsi, kompüter riyaziyyatının tədrisi metodikası, informasiyanın tarixi və metodologiyası, virtual təlim sistemləri-texnologiyalar, riyazi məsələlərin həllində proqramlaşdırmanın tətbiqi metodikası və korporativ informasiya sistemləri ilə bağlı 30-dan çox dərs vəsaiti nəşr edilmişdir.

Kafedranın 2 elmlər doktoru (dos.Səadət Mazanova, dos.Sevinc Cəbrayılzadə), 3 fəlsəfə doktoru (Aygün Əzizova, Rəsmiyə Əmiraslanova, Aysel Fətəliyeva) proqramı üzrə doktorantı vardır.

Son illərdə kafedra əməkdaşlarından prof. Ə.Pələngov Təhsil Nazirliyinin “Azərbaycan Respublikasının qabaqcıl təhsil işçisi” (2011) döş nişanına, Rusiya Təbiət Elmləri Akademiyasının “Əməkdar elm və texnika xadimi” (2019) adına, dos.Səadət Mazanova Rusiya Təbiət Elmləri Akademiyasının xüsusi medalına (2020), dos.Zemfira Tağıyeva “Azərbaycan Respublikasının qabaqcıl

təhsil işçisi” (2015) döş nişanına, dos.İlham Əhmədov “Tərəqqi” medalına (2011) layiq görülmüşlər. Prof.Ə.Pələngov 2020-ci ildə Rusiya Təbiətşünaslıq Akademiyasının həqiqi üzvü seçilib. O, həm də ADPU-nun nəzdində fəaliyyət göstərən FD2.15 Dissertasiya Şurasının üzvü və şuranın nəzdindəki elmi seminarın (riyaziyyatın tədrisi metodikası ixtisası üzrə) rəhbəridir.

Hazırda kafedrada 1 *elmlər doktoru, professor* (Əbülfət Pələngov), 10 *fəlsəfə doktoru, dosent* (Səadət Mazanova (kafedra müdiri), Zemfira Tağıyeva, Rəhimə Cəlilova, Elşad Həmidov, İlham Əhmədov, Səid Həmidov, Arzu Quliyev, Sevinc Cəbrayılzadə, Qurban Əliyev, Mətanət Musayeva), 5 *fəlsəfə doktoru, baş müəllim* (Çingiz Həməzəyev, Fəxriyyə Səfərəliyeva, Qönçə Bəşirova, Aynur Qasımova, Kəbirə Mirzəyeva), 3 *baş müəllim* (Sevinc Şabanova, Elmira Aliyeva, Səkinə Səfiyeva), 2 *müəllim* (Xumarə Qəhrəmanlı, Oqtay İskəndərov), 5 *böyük laborant* (Məhriqə Hüseynova, Xuraman Əliyeva, Sərmayə Həziyeva, Leyla Həmidova, Gülnarə Abdullayeva) və 2 *laborant* (İlhamə Qafarova, Aysel Kazımova) fəaliyyət göstərir.

Kompüter elmləri kafedrasının üzvləri

Riyaziyyat və onun tədrisi texnologiyası kafedrası

Riyaziyyatın tədrisi metodikası kafedrası 1930/31-ci tədris ilində yaradılmışdır. Kafedranın ilk müdiri professor Aleksey Mitrofanoviç Ammosov¹⁴ olmuşdur. Kafedra müstəqil olaraq az fəaliyyət göstərmiş, Riyazi analiz kafedrasına birləşdirilmişdir. İnstitutun 1939-cu ildə təsdiq olunan nizamnaməsində müstəqil Riyaziyyatın tədrisi metodikası kafedrasının yaradılması nəzərdə tutulmamışdır.

1946-cı ildə Fizika - riyaziyyat fakültəsinin nəzdində Fizika və riyaziyyatın tədrisi metodikası kafedrası təşkil edilmişdir. Kafedraya prof.B.Ağayev, dos.B.Şəfizadə rəhbərlik etmişlər.

Müharibədən sonra Fizika-riyaziyyat fakültəsində riyaziyyat fənləri ilə bağlı yalnız bir kafedra - Riyaziyyat (müdir dos.B.M.Yusifzadə) kafedrası təşkil olunmuşdu. Riyaziyyatın tədrisi metodikası ilə bağlı fənləri həmin kafedranın əməkdaşları tədris etmişlər. 1956/57-ci tədris ilində institutda fəaliyyət göstərən kafedralardan biri Elementar riyaziyyat, fizika və riyaziyyatın metodikası kafedrası (müdir dos.B.Şəfizadə) olmuşdur. 1959-cu ildə fizikanın tədrisi metodikası ilə bağlı fənlər kafedranın tərkibindən çıxarıldığına görə, kafedra Elementar riyaziyyat və onun tədrisi metodikası adlandırılmışdır.

Kafedraya ayrı-ayrı vaxtlarda dos.Əsəd İbrahimov (1959-1974), dos.Sadiq Sadiqov (1975-1987), dos.Tinatın Əliyeva (1987-2003), prof. Azadxan Adıgözəlov (2003-2017) rəhbərlik etmişlər. 2018-ci ildə kafedra müdiri vəzifəsinə dos.**Alahverdi Cəfərov** seçilmişdir.

Kafedra 1966-2019-cu illərdə Riyaziyyat və onun orta məktəbdə tədrisi metodikası, 2019-cu ildən isə Riyaziyyat və onun tədrisi texnologiyası adlanır. Kafedranın formalaşmasında və inkişafında prof.Bəylər Ağayev, dos.Ə.İbrahimov, prof.Sadiq

Sadiqov, dos.Tinatın Əliyeva, dos.İdris Əliyev, prof. Azadxan Adıgözəlov və dos.Əsab Quliyevin mühüm xidmətləri olmuşdur.

Kafedra əməkdaşları orta məktəbdə təlimin təşkilinin forma, metod və vasitələrinin təkmilləşdirilməsi istiqamətində tədqiqat işi aparırlar.

Tədqiqatın nəticələri mütəmadi olaraq kafedranın elmi seminarında (rəhbəri dos.A.Q.Cəfərov) müzakirə olunur. 1987-2003-cü illərdə kafedranın nəzdində tədris laboratoriyası fəaliyyət göstərmişdir.

Son illərdə kafedra əməkdaşlarından Mələhət Abdullayeva “Ümumtəhsil məktəblərində riyaziyyatın tədrisi prosesində şagirdlərdə qrafik bacarıqların formalaşdırılması üzrə işin sistemi (V-IX siniflər)” (2012), Musa Rzayev “İbtidai siniflərdə riyaziyyat məsələlərinin həlli şagirdlərdə idrak fəallığını artıran vasitə kimi” (2015) mövzusunda pedaqogika üzrə fəlsəfə doktoru elmi dərəcəsi almaq üçün dissertasiya müdafiə ediblər.

Kafedrada bakalavriat səviyyəsi üzrə 5, magistratura səviyyəsi üzrə 13 fənn tədris olunur. Kafedrada I tədris ilində 22, II tədris ilində 18 magistrant təhsil alır.

Kafedranın dosenti Tinatın Əliyeva 2006-cı ildə “Əməkdar müəllim” fəxri adına layiq görülüb.

Son 5 ildə kafedra əməkdaşları 3 respublika, 14 beynəlxalq konfransda iştirak etmiş, 6 dərs vəsaiti, 1 monoqrafiya, 7 proqram çap etdirmişlər.

Dos.A.Cəfərov

¹⁴ Prof.A.M.Ammosov (1837-1946) ömrünün 40 ildən çoxunu Azərbaycanda riyaziyyatçılar nəslinin yetişməsinə və riyazi təhsilin inkişafına həsr edib. 1920-ci ildən ADU-nun Fizika-riyaziyyat kafedrasında və Bakı Politeknik İnstitutunun Ali riyaziyyat kafedrasında müəllim işləyib. 3 il ADU-nun, 5 il Bakı Politeknik İnstitutunun Elmi Şurasının katibi olub. 1928-ci ildə ona dosent, 1931-ci ildə professor elmi adı verilib. 25 il Azərbaycan Neft İnstitutunda işləmiş. Azərbaycan Kənd Təsərrüfatı İnstitutunda (institut Bakıdan köçənə qədər) və Azərbaycan qiyabi Nəfa İnstitutunda (institut Azərbaycan Neft İnstitutu ilə birləşənə qədər) Ali riyaziyyat kafedrasının müdiri vəzifələrində çalışıb. Eyni zamanda 30-cu illərdə Azərbaycan Pedaqoji İnstitutunun Riyaziyyatın tədrisi metodikası kafedrasına rəhbərlik edib. Azərbaycan Xalq Maarif Komissarlığında peşə-ixtisas təhsili baş idarəsində Elmi-texniki şuranın (1920-1921), Elmi metodik şuranın (1924-1925), QUS-un (DES) pedaqoji şöbəsinin (1928-1930) üzvü olub. Riyaziyyatın tədrisi metodikasına dair Azərbaycan dilində çap edilmiş “Riyaziyyat metodikası” (1928) və “Pedaqoji texnikumlar üçün riyaziyyat kursu” (şərikli) (1929) kitablarının müəllifidir. Bakı şəhər Sovetinin deputatı olub. “Şərəf Nişanı” ordeni, Azərbaycan SSR Ali Sovetinin Fəxri Fərmanı və müxtəlif medallarla təltif edilib. “Əmək Qəhrəmanı” fəxri adına layiq görülmüşdür.

Prof.A.Adıgözəlovun “Orta məktəbdə riyaziyyatının tədrisi metodikası” (2015), “Məktəbdə riyaziyyat təliminin nəzəri əsasları” (2018), “Elementar həndəsə” (2018), dos.A.Cəfərovun “Triqonometriya” (2016), “İbtidai siniflərdə riyaziyyatdan inkişafetdirici çalışmalar” (2018), dos.T.Əliyevanın “Riyaziyyat müəllimləri hazırlığında fənlərarası və fəndaxili inteqrasiya” (2017), “Elementar həndəsə” (2018), dos.N.Nəsirovun “Triqonometriya” (2016), “Məktəb riyaziyyat kursunda parameter daxil olan məsələlər” (2018), b/m.C.Abdullayevanın “Triqonometriya” (2016), M.Rzayevin “Elementar həndəsə” (2018), b/m.M.Abdullayevanın “Orta məktəbdə informatikanın tədrisi metodikası” (2015), “Riyaziyyatın ibtidai kursunun nəzəri əsasları” (2016), “Riyaziyyatın tədrisi metodikası - I” (2020), Z.Qardaşovanın “Elementar həndəsə” (2018) dərslik və dərs vəsaitləri nəşr olunmuşdur.

Prof.A.Adıgözəlov ADPU-nun nəzdindəki Dissertasiya Şurasının, dos.T.Əliyeva və b/m.M.V.Abdullayeva isə Dissertasiya Şurasının nəzdindəki elmi seminarın üzvüdürlər.

Kafedra Gəncə Dövlət Universiteti, Sumqayıt Dövlət Universiteti, Naxçıvan Dövlət Universiteti, Naxçıvan Müəllimlər İnstitutu, Lənkəran Dövlət Universiteti və ADPU-nun filiallarının müvafiq kafedraları ilə əməkdaşlıq edir.

Hazırda kafedrada 1 *pedaqoji elmlər doktoru, professor* (Azadxan Adıgözəlov), 3 *fəlsəfə doktoru, dosent* (Allahverdi Cəfərov -kafedra müdiri, Tinatin Əliyeva, Novruz Nəsirov), 3 *fəlsəfə doktoru, baş müəllim* (Mələhət Abdullayeva, Cəmilə Abdullayeva, Musa Rzayev), 2 *baş müəllim* (Solmaz Həsənova, Valeh Məmmədov), 3 *müəllim* (İradə Zeynalova, Zaxa Qardaşova, Samirə Həsənli), 1 *böyük laborant* (Günəl Şahməmmədova) və 1 *laborant* (Həmidə Şıxıyeva) çalışır.

Riyaziyyat və onun tədrisi texnologiyası kafedrasının üzvləri

Kimya və biologiya fakültəsi

Pedaqoji Universitetin ilk şöbələrindən biri Təbiyyat-coğrafiya olmuşdur. 1923/24-cü tədris ilində institutun ilk 28 məzunundan 14-ü təbiyyat müəllimi olub. Pedaqoji İnstitut 1930-cu ildə yenidən təşkil olunanda onun əsas fakültələrindən biri Təbiyyat-kimya idi. Bu fakültə 1968-ci ilin sonunda iki müstəqil fakültəyə -Biologiya və Kimya fakültələrinə ayrılıb. Biologiya fakültəsinə prof.Roza Qafarova (1968-1981), Kimya fakültəsinə prof. Rəcəb Əliyev (1968-1971), prof.Reyhan Əbdürrəhimova (1971-1973), dos.Telman Ağdamski (1973-1981) rəhbərlik etmişlər. 1981/82-ci tədris ilində Kimya və Biologiya fakültələri yenidən birləşdirilib. Yeni yaranan fakültəyə 1981-1997-ci illərdə Əməkdar elm xadimi, prof.Roza Qafarova, 1997-2002-ci illərdə dos.Ələkbər Qurbanov rəhbərlik etmişlər.

2002-ci ildə Kimya və biologiya fakültəsi yenidən iki müstəqil fakültəyə ayrılıb. Kimya fakültəsinə prof.Ələkbər Qurbanov (2002-2005), Biologiya fa-

kültəsinə dos.Əliyən-naği Məhərrəmov (2002-2011) rəhbərlik edib. Biologiya fakültəsinə 2011-2016-ci illərdə prof.Yusif Əhmədov, Kimya fakültəsinə 2002-2005-ci illərdə prof.Ələkbər

Qurbanov, 2006-2016-cı illərdə isə dos.Vaqif Həsənov rəhbərlik etmişlər. 2016-cı ilin mart ayında Kimya və Biologiya fakültələri yenidən birləşdirildi. Yeni yaranan Kimya və biologiya fakültəsinə rəhbərlik prof. Bəhlul Ağayevə həvalə edildi. O, 2017-ci ilin fevralınadək dekan vəzifəsini icra etdi.

2017-ci ilin fevral ayında Kimya və biologiya fakültəsinə dos.**Elnarə Mehbalıyeva** dekan vəzifəsinə seçildi. Biologiya üzrə fəlsəfə doktoru, baş müəllim Elnarə Muradova dekan müavini təyin edildi.

Elnarə Cabir qızı Mehbalıyeva *biologiya üzrə fəlsəfə doktoru, dosent*

25 mart 1979-cu ildə Bakı şəhərində anadan olub. 1986-cı ildə Bakı şəhəri Xətai rayonundakı 63 №-li orta məktəbin I sinfinə qəbul olunub. 1996-cı ildə 269 №-li məktəbi bitirib. 1996-2000-ci illərdə ADPU-nun Kimya - biologiya fakültəsinin bakalavriat, 2000-2002-ci illərdə insan və heyvan fiziologiyası ixtisası üzrə magistratura səviyyələrində təhsil alıb. 2002-ci ildə AMEA-nın akademik A.İ.Qarayev adına Fiziologiya İnstitutunda fiziologiya ixtisası üzrə doktoranturaya daxil olub. 2010-cu ildə "Prenatal ontogenezdə hipoksiyaya məruz qalmış heyvanlarda reflektor fəaliyyət" mövzusunda namizədlik dissertasiyası müdafiə edib. 2003-2008-ci illərdə ADPU-nun İnsan və heyvan fiziologiyası kafedrasında müəllim, 2008-2013-cü illərdə baş müəllim, 2011-2016-cı illərdə Biologiya fakültəsinin dekan müavini, 2016-2017-ci illərdə universitetin Elmi Şurasının elmi katibi vəzifəsində işləyib. 2017-ci ildə Kimya və biologiya fakültəsinə dekan vəzifəsinə seçilib. 2017 -ci ildən Beynəlxalq Nobel İnformasiya Mərkəzinin Azərbaycan üzrə ekspertidir. 2012-ci ildən Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin elmlər doktoru proqramı üzrə dissertantdır. "Erkən postnatal ontogenezdə müxtəlif dərəcəli hipoksiyanın funksional sistemlərə təsir effektlərinin analizi" mövzusunda doktorluq dissertasiyası üzərində işləyir. 11 proqram, 60 məqalə, 3 dərs vəsaiti ("Ürək qan-damar sisteminin morfolojiyası və fiziologiyası", "İnsan və heyvan fiziologiyası fənnindən təcrübi məşğələlər", "İnsan anatomiyası fənnindən sərbəst çalışmalar") və 1 metodik göstərişin ("Qan və qan sisteminin fiziologiyası") müəllifidir. Müxtəlif mükafat və sertifikatlarla təltif olunmuşdur.

2006-2016-cı illərdə Kimya fakültəsinin nəzdində 3 kafedra (Ümumi kimya və kimyanın tədrisi metodikası, Analitik və fiziki kimya, Üzvi kimya və onun texnologiyaları), Biologiya fakültəsinin nəzdində 5 kafedra (Botanika, Zoologiya, İnsan və heyvan fiziologiyası, Biologiyanın tədrisi metodikası, Mülki müdafiə və tibbi biliklərin əsasları) fəaliyyət göstərirdi.

2016-cı ilin mart ayında struktur dəyişikliyi nəticəsində vahid Kimya və biologiya fakültəsi yaradıldı. Həmin dövrdə fakültənin nəzdində 8 ixtisas kafedrası fəaliyyət göstərirdi:

- Ümumi kimya və kimyanın tədrisi metodikası;
- Analitik və fiziki kimya;
- Üzvi kimya və onun texnologiyası;
- Botanika;
- Zoologiya;
- İnsan və heyvan fiziologiyası;
- Biologiyanın tədrisi metodikası;
- Mülki müdafiə və tibbi biliklərin əsasları.

24 iyul 2017-ci ildə universitetdə strukturun optimallaşdırılması ilə əlaqədar olaraq İnsan və heyvan fiziologiyası, Mülki müdafiə və tibbi bilik-

lərin əsasları kafedralarının bazasında *İnsan və heyvan fiziologiyası kafedrası*, Botanika, Zoologiya və Biologiyanın tədrisi metodikası kafedralarının bazasında *Biologiya və onun tədrisi metodikası kafedrası*, Üzvi kimya və onun texnologiyası, Analitik və fiziki kimya kafedralarının bazasında isə *Analitik və üzvi kimya kafedrası* yaradıldı.

2019-cu ilin iyulunda Biologiya və onun tədrisi metodikası kafedrasının adı *Biologiya və onun tədrisi texnologiyası*, Ümumi kimya və onun tədrisi metodikası kafedrasının adı *Ümumi kimya və onun tədrisi texnologiyası* kimi dəyişdirildi. İnsan və heyvan fiziologiyası kafedrasının adı dəyişdirilərək *Fiziologiya kafedrası* adlandırıldı.

2020/21-ci tədris ilinin aprelinə olan məlumata görə, fakültənin kimya müəllimliyi ixtisasında 364, kimya-biologiya müəllimliyi ixtisasında 441, biologiya müəllimliyi ixtisasında 501 (cəmi 1306) tələbə təhsil alırdı.

Fakültədə 2010-2021-ci illərdə kimya və biologiya müəllimliyi, kimya müəllimliyi və biologiya müəllimliyi ixtisaslarında tələbə sayının artım dinamikası (qəbul və məzun) aşağıdakı kimi olmuşdur.

Kimya və biologiya fakültəsinin Elmi Şurasının üzvləri

Dos.E.Mehbalyeva dekanlığın əməkdaşları ilə

Təhsil sərəgisində (2019)

Tədris illəri	İxtisaslar					
	Kimya müəllimliyi ixtisası		Kimya və biologiya müəllimliyi ixtisası		Biologiya müəllimliyi	
	Qəbul	Məzun	Qəbul	Məzun	Qəbul	Məzun
2010/11	64	82	41	54	81	103
2011/12	58	63	56	43	123	89
2012/13	58	65	66	42	127	91
2013/14	77	71	74	39	130	87
2014/15	81	43	73	45	143	84
2015/16	78	58	80	58	142	130
2016/17	80	59	85	1	113	121
2017/18	83	70	89	65	121	158
2018/19	86	61	96	82	122	119
2019/20	84	53	94	81	126	137
2020/21	84	61	94	83	126	146

Fakültənin Tələbə Elmi Cəmiyyətinə dos.Kərim Quliyev rəhbərlik edir. Fakültədə “Əl işləri”, “Bacarıqlı əllər”, “Sağlam həyat saati” dərnəkləri və “İstedadlılar klubu” fəaliyyət göstərir.

Son üç ildə fakültənin məzunlarından MİQ imtahanında yüksək bal toplayan tələbələrin sayı artıb. 2 tələbə (Şəbnəm İbrahimova, Fidan Qasımova) 58, 6 tələbə 57, 2 nəfər 54, 1 tələbə 53 bal toplayıb.

2018/19-cu tədris ilinin payız semestrinin nəticəsinə görə Bilman Sayadov (biologiya müəl-

limliyi), yaz semestrinin nəticəsinə görə Aytac Şabanlı (biologiya müəllimliyi), 2019/2020-ci tədris ilinin payız semestrinin nəticəsinə görə Səbinə Xankişiyeva, 2019/2020-ci tədris ilinin yaz və payız semestrinin nəticəsinə görə Rəqsanə Həsənova (kimya və biologiya müəllimliyi) akademik Yusif Məmmədaliyev təqaüdünə layiq görülməklə.

Fakültədə mütəmadi olaraq ictimai-siyasi və elmi-mədəni yönümlü tədbirlər keçirilir. 2017-ci ildə “İnsanın təbiəti: doğruluq, dürüstlük, sadəlik, təvəzökarlıq və mərhəmətlilik” mövzusunda ke-

çirilən tədbirdə Ümumrusiya Psixoterapevt Liqasının həqiqi üzvi İlahə Dəmirbəyli, 2019 -cu ildə “Ömür” klinikası, Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin Hospitalı və FHN ilə birlikdə “İnsan sağlamlığının qorunması və genofondun saxlanması problemləri və perspektivləri” mövzusunda keçirilən elmi-praktik seminarında FHN-in Baş İdarəsinin Regional mərkəzlərlə işin təşkili, layihələrin idarə edilməsi və təhsil məsələləri şöbəsinin müdiri Nəcibə Əfəndiyeva, “Ömür” klinikasının direktoru və baş həkimi, tibb üzrə fəlsəfə doktoru G.S.Məmmədova, Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin Hospitalının həkim-terapevti E.E.Rəhimov çıxış etmişlər.

Fakültədə kimyanın tədrisi metodikası və metodologiyası ixtisası üzrə I tədris ilində 18, II tədris ilində 22 magistrant, biologiyanın tədrisi metodikası və metodologiyası ixtisası üzrə I tədris

ilində 18, II tədris ilində 20 magistrant təhsil alır.

Fakültə əməkdaşlarından prof.Nailə Verdizadə (2006), prof.Telman Ağdamski (2012) Əməkdar müəllim fəxri adına layiq görülmüş, dos.Vaqif Həsənov (2012) və prof.Ədalət Fərəcov (2017) “Tərəqqi” medalı ilə təltif olunmuşlar.

Fakültənin indiyədək 12 mindən çox məzununu olmuşdur. AMEA-nın həqiqi üzvləri Yusif Məmmədaliyev, Bahadır Zeynalov, Vaqif Abbasov, müxbir üzvləri Heydər Əfəndiyev, Şamxal Məmmədov, Məmməd Mövsümzadə, Cümşüd Zülfüqarlı, kimya elmləri doktoru və professorlar Yusif Musabəyov, İsgəndər Bağbanlı, Şıxbala Əliyev, Püstəxanım Rzazadə, Ağarəfi Ağayev, Zəlimxan Qarayev, Allahverdi Verdizadə və b. bu fakültədə ali təhsil almışlar.

Təcrübə məşğələsində

Azərbaycan Respublikası Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin rəisi, general-polkovnik **Əli Nağıyev**, ABŞ-ın Virciniya Universitetinin professoru **Faiq Musayev**, Nərimanov Rayonu İcra Hakimiyyətinin başçısı **Abdin Fərzəliyev** də bu fakültənin məzunlarıdır. ADPU-da, BDU-da və digər elmi-tədqiqat institutlarında fakültənin onlarla məzunu çalışır ki, onların da əksəriyyəti fəlsəfə və ya elmlər doktorlarıdır.

Hazırda fakültədə tələbələrin təhsil-tərbiyəsi ilə 114 professor-müəllim məşğul olur ki, onların da 8-i elmlər doktoru, professor, 47-si fəlsəfə doktoru, dosent, 36-sı baş müəllim, 17-si müəllimdir.

Dekanlıqda 8 nəfər *tyutor* (Könül Əhmədova, Şəbnəm Hüseynova, Leyli Mustafayeva, Samirə Əliyeva, Tamara Quliyeva, Firuzə Rzabəyli, Aysel Allahverdiyeva, Nurlanə Şükurova) çalışır.

Fakültənin nəzdində 4 ixtisas kafedrası fəaliyyət göstərir:

- Analitik və üzvi kimya kafedrası (müdir dos.Əli Zalov)
- Ümumi kimya və kimyanın tədrisi metodikas kafedrası (müdir dos.Reyhan Ağayeva)
- Biologiya və onun tədrisi metodikas kafedrası (müdir dos.Anaxanım Yusifova)
- Fiziologiya kafedrası (müdir əvəzi Elnarə Mehbaliyeva).

Analitik və üzvi kimya kafedrası

Analitik və üzvi kimya kafedrası 2017-ci ildə Analitik və fiziki kimya kafedrası ilə Üzvi kimya və kimya texnologiyası kafedrasının bazasında təşkil olunub. Yeni yaranmış kafedraya kimya elmləri doktoru **Əli Zalov** rəhbərlik edir.

Üzvi kimya və kimya texnologiyası kafedrası Ümumi kimya kafedrasının əsasında 1966-cı ildə təşkil edilmişdir. Kafedraya dos.Əbdülməcid Rzaev (1966-1972), prof.İsmayıl Hüseynov (1972-1979), prof.Rafiq Ələkbərov (1979-2004), dos.Vaqif Həsənov (2004-2011), dos.Rəfiqə Məmmədova (2011-2017) rəhbərlik etmişlər. Kafedranın fəaliyyəti dövründə 1nəfər elmlər doktoru, 15 nəfər fəlsəfə doktoru dissertasiyası müdafiə etmişdir.

Kafedrada “Təbabətdə, kənd təsərrüfatında və texnikada tətbiq edilə biləcək yeni bioloji aktiv birləşmələrin sintezi və tədqiqi” problemi üzrə elmi-tədqiqat işləri aparılmışdır. Kafedranın əməkdaşı Rafiq Ələkbərova səmərəli elmi-pedaqoji fəaliyyətinə, kadr hazırlığı sahəsindəki xidmətlərinə

görə doktorluq dissertasiyası müdafiə etmədən professor elmi adı (1990) verilmişdir. Professor elmi adı aldıqdan iki il sonra “Funksional əvəzli aminlər və alkanollar əsasında virus inaktivatorlarının, kimyəvi mutagenlərin və biosidlərin məqsədli sintezi” mövzusunda doktorluq dissertasiyası müdafiə etmişdir (1992). Kafedranın aspirant və dissertantları Fətulla Abdullayev, İsmayıl Səfərov (Tacikistan SSR), Nüsrət Şükürov, Rəfiqə Məmmədova, Sabir Quliyev, Sevil Əliyeva, Eyyub Abbasov, Ənvər Əfəndiyev, Vaqif Həsənov, Yavər Qasımoğlu, Şükür Mustafayev, Nəcibə Şirinova

K.ü.e.d.Ə.Zalov

ayrı-ayrı vaxtlarda namizədlik dissertasiyası müdafiə etmişlər. Son illərdə Məhsəti Mirzəyeva "Ari-loksi əvəzli spirtlər və onların bəzi törəmələrinin sintezi və xassələri" (2010), İsa Cəfərov "Alkil(aril) sulfanilalkanların aminometoksi törəmələrinin sintezi və xassələri" (2010), Gülnarə Babayeva "Qidantoin və psevdqidantoinəvəzli birləşmələrin sintezi və onların çevrilmələri" (2015), Kəmalə İsgəndərova "Kükürd və azot tərkibli alkanolların ariluretan və tiouretan törəmələrinin sintezi və xassələri" (2016) mövzusunda dissertasiya müdafiə edərək kimya elmləri üzrə fəlsəfə doktoru elmi dərəcəsi almışlar.

Kafedranın nəzdində 1989-2018-ci illərdə Yeni bioloji aktiv birləşmələr elmi tədqiqat laboratoriyası fəaliyyət göstərmişdir.

Kafedra əməkdaşları tərəfindən bakalavriat və magistratura səviyyəsində tədris olunan bütün fənlər üzrə 70-dən artıq dərslük, dərş vəsaiti, metodik vəsait və proqramlar nəşr edilmişdir. Kafedranın dosentləri Vaqif Həsənov, Məhsəti Mirzəyeva, Rəfiqə Məmmədova ixtiralar üçün müəlliflik şəhadətnamələri və milli patentlər almışlar. Son illər kafedranın əməkdaşlarından dos.Əbdül Rzayevə "Əməkdar müəllim" fəxri adı verilmiş (2012), dos.Vaqif Həsənov "Tərəqqi" medalı (2012) ilə təltif edilmişdir.

Analitik və fiziki kimya kafedrası 1969-cu ildə Ümumi kimya kafedrasının bazasında təşkil edilmişdir. Kafedraya prof.Allahverdi Verdizadə (1969-1973), baş müəllim Məmmədşan Mehdiyev (1973-1976) və prof.Nailə Verdizadə (1976-2017) rəhbərlik etmişlər.

Kafedranın fəaliyyəti dövründə 5 elmlər doktoru, 8 fəlsəfə doktoru dissertasiyası müdafiə etmişdir. Son illərdə Əli Zalov "Bəzi d- və f-keçid elementlərinin 2-hidroksitiofenol, onun törəmələri və hidrofob aminlərlə müxtəlifliqandlı kompleksləri fotometrik analizdə tətbiqi" (2017), Kərim Quliyev "Bəzi d- və f- elementlərin keçid 2,6-ditiolfenol, onun törəmələri və hidrofob aminlərlə müxtəlifliqandlı kompleksləri və onların ağır metalların ekstraksiyasında və fotometrik analizdə tətbiqi" (2020) mövzusunda elmlər doktoru, Afət Hacıyeva "Molibden və volframın tiofenollar və hidrofob aminlərlə kompleksləri fotometrik analizdə" (2015), Ülviyyə

Abbasquliyeva "Titanın (IV) azot və kükürdtərkibli liqandlarla komplekslərinin tədqiqi və fotometrik analizdə tətbiqi" (2016) mövzusunda fəlsəfə doktoru dissertasiyası müdafiə etmişlər.

Kafedranın əməkdaşlarından prof. Nailə Verdizadəyə (2006) və prof.Telman Ağdamskiyyə (2012) "Əməkdar müəllim" fəxri adı verilmişdir.

Kafedrada 26 nəfər magistr hazırlanmış, analitik kimya və kataliz üzrə 2 istiqamətdə elmi-tədqiqat işi aparılır. Kafedrada d-keçid elementlərin tərkibində azot və kükürd olan liqandlarla əmələ gətirdikləri komplekslərin spektrofotometrik tədqiqi və analitik tətbiqi sahəsində elmi-tədqiqat işləri aparılmış, işlənilmiş metodikalar alunit, torpaq, ərinti, polad, yeyinti məhsulları, neft və onun emal məhsullarında həmin elementlərin təyində istifadə edilmişdir. Elmi- tədqiqat işlərinin nəticələri müxtəlif elmi jurnallarda nəşr edilmiş, respublika və beynəlxalq (Moskva, Kiyev, Tallinn, Saratov, Voronej, Qroznı, Mahaçqala, Nalçik, Sürix, Yunanıstan, Portuqaliya, Almaniya, Avstraliya, İngiltərə, Avstriya) səviyyəli elmi konfranslarda və XII Mendeleyev (Polşa) qurultayında dinlənilmişdir.

Kafedra əməkdaşları tərəfindən analitik və fiziki kimya ixtisasları üzrə 10-dan artıq dərslük və dərş vəsaiti, abituriyentlər üçün kimyadan vəsait, o cümlədən 130-dan artıq elmi məqalə, xeyli sayda fənn proqramları nəşr olunmuş, 3 müəlliflik şəhadətnaməsi alınmışdır.

Kafedranın yaradıcısı prof.Allahverdi Verdizadənin 2009-cu ildə 90 illik və 2014-cü ildə 100 illik yubileyinə həsr olunmuş "Üzvi reagentlərin analitik kimyada tətbiqi" adlı respublika konfransları keçirilmişdir. Kafedranın nəzdində 1989-2018-ci illərdə Koordinasion birləşmələr elmi- tədqiqat laboratoriyası fəaliyyət göstərmişdir.

Kafedra müdiri, kimya elmləri doktoru Əli Zalov və prof.Nailə Verdizadə BDU-nun nəzdində kimya ixtisası üzrə fəaliyyət göstərən Dissertasiya Şurasının üzvləridir.

Kafedranın əməkdaşları Əli Zalov, Kərim Quliyev, Ədilə Mahmudova, İsa Cəfərov, Gülnarə Babayeva və Rəhimə Məmmədovanın elmi- tədqiqat işlərinin nəticələri müxtəlif reytingli jurnallarda (Almaniya, ABŞ, İngiltərə, Pakistan, Hindistan, Rusiya, İtaliya və s.) nəşr olunmuşdur. Kimya elm-

ləri doktoru Əli Zalov kimya üzrə İngiltərə Kral Cəmiyyətinin (2017), Avstryada (2018) və Almaniya (2019) çap olunan “Analitik kimya” jurnallarının redaksiya heyətinin üzvüdür.

Son illərdə Telman Ağdamskinin “Fiziki kimya” (2017), Rəhimə Məmmədovanın “Polimer kompozisiyalar kimyası” (2017), Rəhimə Məmmədova və Pərvin Ələsgərovanın “Bioloji aktiv birləşmələr və polimer kompozisiyaları” (2017), Nizami Əkbərov, İsa Cəfərov və Əli Zalovun “Üzvi kimyadan praktikum” (2018), Əli Zalovun “Ortohidroksitiofenolların analitik kimyada tətbiqi” (2019), “Üzvi reagentlərin qeyri-üzvi analizdə tətbiqi (2019)”, H.İ.İbrahimov və Əli Zalovun “Analitik kimya” (2019), Əli Zalov, Nailə Verdizadə və Kərim Quliyevin “Analitik kimya” (2019)”, Gülnarə Babayevanın “Kimya texnologiyası (2019)”, İsa Cəfərovun “Aşqarlar kimyası” (2019), Vaqif Həsənov və Ədilə Mahmudovanın “Kimya olimpiadalarının təşkili və keçirilməsi” (2019), Əli Zalov, Vaqif Həsənov, Yavər Qasımova və Gülnarə Babayevanın “Nanokimya və nanotexnologiya” (2019), Vaqif Həsənov, Yavər Qasımova və Ədilə Mahmudovanın “Pestisidlər kimyası” (2019), Nizami Əkbərov, Rəfiqə Məmmədova, Vaqif Həsənov, Gülnarə Babayeva,

Məhsəti Mirzəyeva, Yavər Qasımova və İsa Cəfərovun “Neft kimyası-1001 testdə” (2019), Əli Zalov, Nazəni Novruzova və Məhsəti Mirzəyevanın “Çoxqat karbon-karbon rabitəsi” (2019), Əli Zalov və Rəhimə Məmmədovanın “Müasir təlim texnologiyasından praktikum” (2019), Şəfa Məmmədovanın “Fiziki kimya” (2019), Nizami Əkbərov, Əli Zalov, Nazəni Novruzova və Ülviyyə Vaxşiyevanın “Практикум по органической химии” (2019), Nizami Əkbərov, Rəfiqə Məmmədova, Yavər Qasımova və Gülnarə Babayevanın “Органическая химия” (2019), Məhsəti Mirzəyevanın “Neft kimyasından praktikum” (2019), Nizami Əkbərov, İsa Cəfərov, Məhsəti Mirzəyeva və Kəmalə İskəndərovanın “Üzvi kimyadan praktikum. I-II hissə” (2020), Kəmalə İskəndərovanın “Həyat fəaliyyətinin kimyəvi əsaslarından mühazirə materialları toplusu” (2020), Vaqif Həsənov, Əli Zalov, Məhsəti Mirzəyeva və Kəmalə İskəndərovanın “Üzvi kimya” (2021) adlı dərslik və dərs vəsaitləri nəşr olunmuşdur.

Kafedrada dos. Kərim Quliyevin rəhbərlik etdiyi elmi seminar fəaliyyət göstərir.

Hazırda kafedrada 24 nəfər professor-müəllim heyəti, o cümlədən 2 *elmlər doktoru*, *professor* (Nailə Verdizadə, Telman Ağdamski), 1 *elmlər dok-*

Analitik və üzvi kimya kafedrasının əməkdaşları

toru, dosent (Əli Zalov- kafedra müdiri), 13 kimya üzrə fəlsəfə doktoru, dosent (Vaqif Həsənov, Ədilə Mahmudova, Rəhimə Məmmədova, Nizami Əkbərov, Məhsəti Mirzəyeva, Hüsi İbrahimov, Sevil Şirəliyeva, Nazəni Novruzova, Kərim Quliyev, Azər Sərdarlı, Gülnarə Babayeva, İsa Cəfərov), 3 kimya üzrə fəlsəfə doktoru, baş müəllim (Kəmalə İskəndərova, Ülviyyə Abbasquliyeva, Şəfa Məmmədova), 1 baş müəllim (Ülviyyə Baxşiyeva), 1 kimya üzrə fəlsəfə doktoru, müəllim (Firuzə Sala-

hova), 4 müəllim (Səliqə Qəhrəmanova, Naibə Əfəndiyeva, Arzu Astanova, Səadət Abdullayeva), 6 laboratoriya müdiri (Xatirə Mikayılova, Kəmalə Salmanova, Samirə Cahangirova, Leyla Abdullayeva, Lamiyə Əliyeva, Könül Əliyeva), 2 böyük laborant (Lalə Zeynalova, Qeysər Süleymanova) və 4 laborant (Zöhrə Əskərova, Rəna Məmmədova, Havva Qəmbərova, Gülnar Məmmədova) fəaliyyət göstərir.

Ümumi kimya və kimyanın tədrisi texnologiyası kafedrası

Ümumi kimya və kimyanın tədrisi texnologiyası kafedrası 1930-cu ildən indiyə kimi müxtəlif adlarla fəaliyyət göstərir. Kafedra ADPU Elmi Şurasının qərarı ilə 2019-cu ildən *Ümumi kimya və kimyanın tədrisi texnologiyası kafedrası* adlanır. Ümumi kimya adı ilə yaranan kafedranın bazasında 1966-cı ildə Üzvi kimya və kimya texnologiyası, 1969-cu ildə isə Analitik və fiziki kimya kafedraları yaradılmışdır.

Kafedranın təşkilində və inkişafında müxtəlif vaxtlarda burada çalışan görkəmli kimyaçı alimlər - SSRİ EA-nın müxbir üzvü, Ukrayna EA-nın müxbir üzvü, prof.Konstantin Adamoviç Krasuski, Əməkdar elm xadimi, prof.Sadiq Hüseyinov, AMEA-nın müxbir üzvü, prof.Şamxal Məmmədov, prof.ŞixbalaƏliyev, prof.Əsədulla Əbdürrəhimov, prof. Reyhan Əbdürrəhimova, prof.Rəcəb Əliyev və b. mühüm rol oynamışlar.

Ümumi kimya və kimyanın tədrisi texnologiyası kafedrasına ayrı-ayrı vaxtlarda prof. Allahverdi Verdizadə (1960-1964), prof.Əsədulla Əbdürrəhimov (1964-1969), prof.Rəcəb Əliyev (1970-1983), dos.Əjdər Xəlilov (1984-1989), prof.İsmayıl Nəsibov (1989-2000), prof.Ələkbər Qurbanov (2000-2017) rəhbərlik etmişlər.

2017-ci ildən kafedraya kimya üzrə fəlsəfə doktoru, dosent **Reyhan Ağayeva** rəhbərlik edir.

Ümumi kimya və kimyanın tədrisi texnologiyası kafedrası ali təhsilin bakalavriat və magistratura səviyyəsində qeyri-üzvi kimya və kimyanın tədrisi metodikası ixtisasları üzrə aparıcı ixtisas kafedrasıdır. Kafedra əməkdaşları bakalavriat sə-

viyyəsində ümumi kimya, qeyri-üzvi kimya, kompleks birləşmələr kimyası, qeyri-üzvi sintez, ümumtəhsil kurikulumunun əsasları, kimyanın didaktikası, ümumi kimyanın tədrisi metodikası, qeyri-üzvi və üzvi kimyanın tədrisi metodikası, kimyanın tədrisində müasir təlim texnologiyaları fənlərini, magistratura səviyyəsində kimyanın tədrisi metodikasının müasir problemləri, kimyanın tədrisi metodikası, kimyanın tədrisi metodikasının tarixi və metodologiyası, kimyanın tədrisi metodikası üzrə nəzəri və eksperimental tədqiqatların texnologiyası, müasir pedaqoji texnologiyalar, kimya təliminin kurikulumu, kimyanın tədrisində ekoloji tərbiyə, kimyanın dili-kimyanın tədrisində idrak vasitəsi kimi, gənc istedadlarla işin təşkili, məktəb kimya kursunun elmi əsasları, məktəb kimya eksperimentinin müasir sistemi, kimyanın metodoloji məsələləri fənlərini tədris edirlər.

Kafedranın nəzdində ümumi kimya, qeyri-üzvi kimya, qeyri-üzvi sintez, kompleks birləşmələr kimyası və kimyanın tədrisi metodikası tədris laboratoriyaları fəaliyyət göstərir.

Dos.R.Ağayeva

Ümumi kimya və kimyanın tədrisi texnologiyası kafedrasında kimyanın nəzəri və praktik problemləri kafedranın nəzdində fəaliyyət göstərən elmi seminarda (rəhbər dos.Asəf Quliyev) müzakirə olunur.

Son 5 ildə kafedra əməkdaşları 2 beynəlxalq və 5 respublika səviyyəli konfransda iştirak etmiş, 1 monoqrafiya, 2 dərslik, 2 dərs vəsaiti, 6 proqram, 50 məqalə (15-i impakt faktorlu jurnalda) çap etdirmişlər.

Kafedranın əməkdaşı Aynur Tomuyeva qeyri-üzvi kimya ixtisası üzrə "p-ftal turşuları ilə kompleksləri əsasında klatrat birləşmələrin sintezi və quruluş-kimyəvi tədqiqi" (2015) mövzusunda dissertasiya müdafiə edərək kimya üzrə fəlsəfə doktoru elmi dərəcəsi alıb.

Kafedrada kimyanın tədrisi metodikası və metodologiyası ixtisası üzrə 40 nəfər magistrant təhsil alır. Son illərin məzunlarından Xəzəngül İbrahimova və Mətanət Nuriyeva kafedrada müəllim kimi fəaliyyət göstərirlər. Hər ikisi fəlsəfə doktoru proqramı üzrə dissertantdır, dissertasiya ilə bağlı elmi araşdırmalarının nəticələri impakt faktorlu jurnallarda çap olunub.

Kafedra əməkdaşlarından R.M.Ağayevanın "Gənc istedadlarla işin təşkili" (2019), "Nadir torpaq elementlərinin kimyası", Ö.M.Əliyev, R.M.Ağayeva və H.M.Qurbanovun "Nadir elementlərin kimyası" (2014), A.Məmmədovanın "Ümumtəhsil kurikulumunun əsasları" (2016), "Kimyanın tədrisində müasir təlim texnologiyaları" (2012), Ə.Qurbanov, A.Məmmədova və G.V.Şadlinskayanın "Kimyanın tədrisi metodikası praktikumu" (2014), A. Quliyevin "Kompleks birləşmələr kimyası" (2010), A.C.Quliyevin "Qeyri-üzvi kimyanın nəzəri əsasları" (2014), G.Şəfaqətovanın "Ümumi və qeyri-üzvi kimyadan məsələ və çalışmaları" (2011), M.H.Abbasovun "İnfraqırmızı spektroskopiyaya"(2021) adlı dərslik və dərs vəsaitləri nəşr olunmuşdur.

Kafedrada fəlsəfə doktoru proqramı üzrə 5 dissertant (Ülviyyə Axundova, Pərvanə Həsənova, Mətanət Nuriyeva, Gülbacı Bəkirova, Aypara Mahmudova) kimyanın müxtəlif problemləri ilə bağlı araşdırmalar aparır. Pərvanə Həsənovanın "Kolleclərdə kimya istehsalatı əsaslarının müasir təlim texnologiyaları ilə öyrədilməsi sistemi" mövzusunda yazdığı dissertasiya işinin ilkin müzakirəsi keçirilərək müdafiəyə tövsiyə edilmişdir.

Ümumi kimya və kimyanın tədrisi texnologiyası kafedrasının əməkdaşları

Kafedrada 10 *kimya üzrə fəlsəfə doktoru, dosent* (Reyhan Ağayeva, Mütəllim Hüseynov, Asəf Quliyev, Aysəba Məmmədova, Mədət Şahbazov, Sona Quliyeva, Gülbuta Şəfaqətova, Mirheydər Abbasov, Vəsilə Qurbanova, Zemfira Tağıyeva), 2

kimya üzrə fəlsəfə doktoru, baş müəllim (Gülzar Şadlinskaya, Gülnarə İsmayılova), 1 *kimya üzrə fəlsəfə doktoru, müəllim* (Nigar Babayeva) və 1 *baş müəllim* (Rumiyyə Camalova) fəaliyyət göstərir.

Biologiya və onun tədrisi texnologiyası kafedrası

2017-ci ilin iyununda Botanika, Zoologiya və Biologiyanın tədrisi metodikası kafedralarının bazasında *Biologiya və onun tədrisi metodikası kafedrası* yaradılmışdır. 2019-cu ildə adı dəyişdirilərək Biologiya və onun tədrisi texnologiyası adlandırılmışdır. Kafedraya *dos.Anaxanım Yusifova* rəhbərlik edir.

Botanika kafedrası 1930/31-ci tədris ilində yaradılmışdır. Prof.A.A.Qrossheym, prof.F.Rzabəyli, prof.B.Şutov, dos.S.X.Osmanzadə, dos.M.Ağamirov, V.M.Hacıyev, Y.M.İsayev kafedranın ilk pedaqoqları kimi təbiyyat müəllimlərinin hazırlığında mühüm xidmətlər göstərmişlər. Kafedranın ilk müdiri prof.A.A.Qrossheym olmuşdur. Ayrı-ayrı vaxtlarda kafedraya M.D.Ağamirov (1935-1939), M.A.Qasımov (1940-1942), M.N.Abutalıbov (1946-1950) rəhbərlik etmişdir. Kafedranın potensialı ildən-ilə artmış, güclü milli elmi potensial formalaşmışdır. Kafedraya 1950-1984-cü illərdə Əməkdar elm xadimi, prof.Həmid Qədirov, 1984-2011-ci illərdə prof.Y.K.Əhmədov, 2011-2016-cı illərdə dos.Anaxanım Yusifova rəhbərlik etmişlər.

Zoologiya kafedrası 1930-cu ildə təşkil olunmuşdur. İlk müdiri prof.Fətulla bəy Rzabəyli (1930-1932) olmuşdur. Kafedraya 1932-1936-cı illərdə prof.V.S.Yelpotezski, 1936-37-ci illərdə S.Y.Veysiq rəhbərlik etmişdir. 1937-1942 və 1943-1977-ci illərdə kafedraya Əməkdar elm xadimi, biologiya elmləri doktoru, professor Zəhra Şaxtaxtinskaya rəhbərlik etmişdir. Sonrakı illərdə kafedraya prof. S.Y.Əliyev (1977-1990), dos.Z.Vəliyeva (1990-1992), prof.Bəhlul Ağayev (1993-2016) rəhbərlik etmişlər.

Universitetdə ilk dəfə 1941-ci ildə Fənlərin tədrisi metodikası kafedrası yaradılmışdır. Onun ilk müdiri dos.Mehdi Mehdizadə olmuşdur. Əvvəlcə hər fənnin metodikasına aid ayrıca kurslar təşkil

olunmuş, sonra müxtəlif ixtisas fakültələrinin tərkibinə verilmişdir. 1945-1946-cı illərdə Biologiyanın tədrisi metodikası fənninin tədrisi Zoologiya kafedrasının əməkdaşlarına həvalə edilmişdi. 1969-cu ildə təşkil olunan Biologiyanın tədrisi metodikası kafedrasına ayrı-ayrı vaxtlarda dos.Firudin Əliyev (1969-1982), prof. Ə.Ə.Salahov (1982-1988), dos.T.M.Rüstəmov (1988-1998) və prof.Ə.M. Hüseynov (1998-2016) rəhbərlik etmişlər.

Kafedra əməkdaşları bakalavriat və magistratura səviyyələrində 30 müxtəlif fənn tədris edirlər. Bütün fənlərin yeni standartlar əsasında proqramları hazırlanaraq Təhsil Nazirliyinin qrifi ilə nəşr edilmişdir.

Kafedrada 2 istiqamətdə elmi tədqiqat işi aparılır:

- Azərbaycan Respublikasının bitki və heyvanat aləminin öyrənilməsi, canlı təbiətin ehtiyatlarından səmərəli istifadə olunması;
- ümumtəhsil məktəblərində biologiya fənninin məzmunu, forma və metodlarının təkmilləşdirilməsi.

Son 10 ildə kafedra əməkdaşlarından Pərvin Qafarova “Ekoloji biliklərin formalaşmasına görə işin sistemi” (2012), Könül Mahmudova “Təlim prosesində şagirdlərin fizioloji xüsusiyyətlərinin nəzərə alınması (yeniyetməlik dövrü)” (2015), Elnarə Muradova “Şəki-Zaqatala bölgəsində çəyir-

Dos.A. Yusifova

dəkli meyvə ağaclarının başlıca zərərvericiləri, onların parazit və yırtıcıları” (2015), Şəhla Abdullayeva “Bakı şəhərinin yaşıllaşdırılmasında istifadə olunan ağacların mikoloji qiymətləndirilməsi” (2015), Elnurə Səfərova “Abşeronda bəzək bitkilərinə zərərverən cücülər, onların biotəmizlənməsində entomofaqların rolu” (2015), Şəbnəm Əsədova “Bakı şəhərinin atmosfer havasının mikrobiotasının taksonomik strukturu və şərti patogenlərin ekologiyası” (2016), Bəsti Əsədova “Duz stressinin təsirindən bəzi bir və ikiləpəli bitkilərdə əsas NADPH-əmələgətirən fermentlərin aktivliklərinin tədqiqi” (2017), Sənubər Aslanova “Lənkəranın dağlıq hissəsinin flora biomüxtəlifliyi” (2017), Zərifə İsmayılova “Lənkəran bölgəsində bostan-tərəvəz bitkilərinin zərərverici həşəratları (növlər tərkibi, qida spektri, entomofaqları və təsərrüfat əhəmiyyəti)” (2017) mövzusunda dissertasiya müdafiə edərək fəlsəfə doktoru elmi dərəcəsi almışlar.

Kafedrada fəlsəfə doktoru proqramı üzrə 8 doktorant (Zəminə Məlikova, Vüsalə Həsənova, Gülnar Əlizadə, Firuzə Hübətova, Gülər Novruzova, Günəl Məmmədova, Nərmin Əlibəyli, Şəbnəm Seyidova) elmi araşdırmalarını davam etdirirlər.

Kafedranın hazırda 38 magistrantı var.

Son illərdə kafedra əməkdaşları 21 beynəlxalq, 26 respublika konfransında iştirak edib, 4 monoqrafiya, 14 dərslük, 42 dərslük vəsaiti, 223 məqalə (46-sı xaricdə), 54 proqram, 47 tezis nəşr etdirib. Nəşr edilən tədris resursları içərisində B.İ. Ağayev və Z.A. Zeynalovanın “Onurğalıqlar zoologiyasından praktikum” (2018), A.Ə. Yusifovanın “Bitki fiziologiyası fənnindən praktikum” (2020), H.M. Hacıyevanın “Ümumtəhsil məktəblərində biologiyanın tədrisində heyvanların insan sağlamlığında əhəmiyyətinin öyrədilməsi” (şərikli) (2016), “Şagirdlərə biologiya fənni kurikulumu əsasında tibbi-gigiyenik biliklərin öyrədilməsi” (şərikli) (2017), E.F. Səfərovanın “Ümumtəhsil məktəblərində biologiyanın tədrisində kurikulumun təbiiyi” (2015), “Biologiyanın tədrisi metodikasından laborator və seminar məşğələlər” (2020), T.Q. Abdullayeva və P.S. Şıxəliyevanın “Biologiyanın tədrisində əyləncəli metodik məşğələlər” (2017), “Ekologiyanın tədrisində əyləncəli metodik məşğələlər” (2017), P.M. Qafarovanın “Biologiyanın tədrisi metodikası (İKT materialı ilə)” (2019), Q.K. İsmayılov, Y.M. Məmmədov və E.M. Muradovanın “Onurğalıqlar zoologiyasından laboratoriya məşğələləri” (2020), E.M. Muradovanın “Xordalı heyvanların quruluşu” (2020), G.N. Hacıyevanın “Biologiyanın tədrisi metodikası” (2019), X.Q. İbrahimovanın “Biologiyanın tədrisi metodikası” (2019), Z. İsmayılovanın “Su, sanitariya, gigiyena” (2019) Ş.A. Abdullayevanın “Bakı şəhərinin yaşıllaşmasında istifadə olunan ağac və kolların mikrobiotası” (2019), B. Əsədovanın “Duz stressinin təsirindən bəzi və ikiləpəli bitkilərdə əsas NADH-əmələgətirən fermentlərin aktivliklərinin tədqiqi” (2019), S.Ş. Aslanovanın “Lənkəranın dağlıq hissəsinin florası və bitki örtüyü” (2019) adlı monoqrafiya, dərslük və dərslük vəsaitləri daha çox maraqlıdır.

Kafedranın müəllimi, b.ü.f.d.Ş.A. Abdullayeva 2019-cu ildə Ankarada və Kiyevdə keçirilən beynəlxalq konfranslarda iştirak etmişdir. Kafedra əməkdaşlarından prof.R.L. Sultanov Azərbaycan Dövlət Aqrar Universitetində, dos.S.M. Cəbrayılzadə AMEA-nın Mikrobiologiya İnstitutunda Dissertasiya Şurasının üzvüdürlər.

Kafedrada mütəmadi olaraq elmi seminarlarda (rəhbəri dos.A. Yusifova) biologiyanın nəzəri və praktik məsələləri müzakirə olunur. Kafedra əməkdaşlarının təşkilatçılığı ilə “İnsan sağlamlığının qorunması və genofondun saxlanması problemləri və perspektivləri” (2021), “Ekoloji problemlər” (2021) mövzusunda elmi-praktik seminarlar keçirilmişdir.

Prof.R. Sultanov “Tərəqqi” medalı, prof. B. Ağayev, prof. Y. Əhmədov, dos. Ə. Məhərrəmov, dos. F. Əliyeva, dos. A. Namazov Təhsil Nazirliyinin Fəxri fərmanları ilə təltif edilmiş, prof. Y. Əhmədov “Əməkdar müəllim” fəxri adına, dos. H. Hacıyeva “Azərbaycan Respublikasının qabaqcıl təhsil işçisi” döş nişanına layiq görülmüşdür.

Kafedranın Təhsil İnstitutu, AMEA-nın Zoologiya, Mikrobiologiya və Botanika institutları ilə elmi-pedaqoji əlaqələri vardır.

Hazırda kafedrada 3 elmlər doktoru, professor (Bəhlul Ağayev, Yusif Əhmədov, Rauf Sultanov), 19 fəlsəfə doktoru, dosent (Anaxanım

Yusifova, Flora Əliyeva, Kəmalə Məmmədova, Sabiyə Cəbrayılzadə, Zöhrə Sultanova, Həqiqət Hacıyeva, Təranə Abdullayeva, Alı Namazov, Əliyənnağı Məhərrəmov, Qaçay İsmayılov, Gülşən Hacıyeva, Sevinc Ələkbərova, Yavər Məmmədov, Amaliya Həsənova, İsmayıl Namazov, Zülfiyyə Zeynalova, Elnurə Səfərova, Xoşqədəm İbrahimova, Pərvin Qafarova), 7 fəlsəfə doktoru, baş müəllim (Elnarə Muradova, Kəmalə Əfəndiyeva, İmran Kazimov, Rafiq Əmrahov, Zərifə İsmayılova, Sənubər Aslanova, Könül Mahmudova), 3 fəlsəfə doktoru, baş müəllim (Şəhla Abdullayeva,

Şəbnəm Əsədova, Bəsti Əsədova), 6 baş müəllim (Gültəkin İsmayılova, Zöhrə Məmmədova, Nazimə Əliyeva, İradə Məmmədova, Dilşad Sadıqova, Günel Məmmədova), 3 müəllim (Sevinc Mehdiyeva, Zəminə Məlikova, Gülər Novruzova) və 7 böyük laborant (Sevinc Manafova, Gültəkin Ərəbova, Lamiyə Mircəfərova, Aliyə Rüstəмова, Qumru Balaxanova, Şirin Mahmudova, Nərmin Əlibəyli) fəaliyyət göstərir. Kafedranın nəzdində Zoologiya muzeyi (müdir Sevdə Muradova) və 2 laboratoriya (müdirləri Nərminə Həsənova, Xəyalə Abbasova) vardır.

Biologiya və onun tədrisi texnologiyası kafedrasının əməkdaşları

Fiziologiya kafedrası

İnsan və heyvan fiziologiyası kafedrası 1930-cu ildə yaradılmışdır. Kafedranın ilk müdiri *prof. Azad bəy Əmirov* (1889-1939) olmuşdur. O, 1930-1939-cu illərdə kafedraya rəhbərlik edib. Karbohidrat mübadiləsinin fiziologiyası sahəsində maraqlı araşdırmalar aparıb. Ümumittifaq fizioloji konfrans və qurultayların iştirakçısı, XV Beynəlxalq fiziologiya konqresinin nümayəndəsi olub. “Qan və əzələlər arasında korbhidratların mübadiləsi” mövzusunda yazdığı dissertasiya işini vaxtsız ölüm səbəbindən müdafiə edə bilməmişdir. 1939-cu ildə A.Əmirovun vəfatından sonra kafedraya biologiya elmləri doktoru, *prof.Savalan Ocaqverdizadə* rəhbərlik etmişdir. 1941-ci ildə Pedaqoji İnstitutun ADU ilə birləşdirilməsi səbəbindən hər iki təhsil müəssisəsinin İnsan və heyvan fiziologiyası kafedraları da birləşdirilmişdir. Həmin dövrdə kafedraya *akademik Abdulla Qarayev* rəhbərlik etmişdir.

Pedaqoji İnstitut bərpa ediləndən sonra (1943) təsdiq edilən yeni strukturda insan və heyvan fiziologiyası ilə bağlı fənlər Təbiyyat fakültəsinin nəzdindəki Zoologiya kafedrasının müəllimləri tərəfindən tədris edilmişdir. 1951-ci ildə İnsan və heyvan fiziologiyası kafedrası yenidən bərpa olunmuş və kafedraya *prof.Tələt Qayıbov* müdir vəzifəsinə seçilmişdir. O, 1951-1966-cı illərdə kafedraya rəhbərlik etmişdir. T.Qayıbov 1961-ci ildə Moskvada N.İ.Piroqov adına 2 №-li Tibb İnstitutunda “Uyğun gələn və uyğun olmayan qanın köçürülməsindən sonra resipiyentin orqanizmində yaranan funksional dəyişikliklər” mövzusunda biologiya elmləri üzrə doktorluq dissertasiyası müdafiə etmişdir. İnstitutun partiya təşkilatının katibi, elmi işlər üzrə prorektor, 1966–1992-ci illərdə Azərbaycan Dövlət Universitetinin İnsan və heyvan fiziologiyası kafedrasının müdiri vəzifəsində çalışmışdır. ADPI-də işlədiyi illərdə onun təşəbbüsü ilə İnsan və heyvan fiziologiyası kafedrasının nəzdində elmi tədqiqat laboratoriyası yaradılmışdır. Həmin dövrdə kafedra əməkdaşları fiziologiya fənnindən başqa insan anatomiyası, histologiya, sitologiya və məktəb gigiyenasını da tədris edirdilər. Onun elmi rəhbərliyi ilə kafedra əməkdaşlarından 8-i dissertasiya müdafiə edərək elmlər namizədi (fəlsəfə doktoru) elmi dərəcəsi almışdır.

1967-1993-cü illərdə kafedraya Əməkdar elm xadimi, professor Rza Səfərov rəhbərlik etmişdir. O, ali təhsilini Moskvada alıb, orada namizədlik, Tbilisi şəhərində (1962) doktorluq dissertasiyası müdafiə edib. “Analizatorların fiziologiyası” və “Oyanmış toxumanın fiziologiyası” adlı dərslər vəsaitlərinin müəllifidir.

1993-1994-cü illərdə kafedraya Əməkdar elm xadimi, professor Roza Qafarova rəhbərlik etmişdir. O, 1955-ci ildə “Dad analizatorunun şərti refleks üsulu ilə təyini” mövzusunda namizədlik, 1967-ci ildə “İsti iqlim şəraitində müxtəlif yaşla əlaqədar termorequlyasiyanın xüsusiyyətləri və onun dəyişməsi” mövzusunda doktorluq dissertasiyası müdafiə edib. 1968-ci ildə ona İnsan və heyvan fiziologiyası kafedrası üzrə professor elmi adı verilib. 1968-1972-ci illərdə Biologiya və coğrafiya fakültəsinə (əyani şöbə üzrə), 1972-1976-cı illərdə Biologiya fakültəsinə, 1976-1981-ci illərdə Biologiya-coğrafiya fakültəsinə, 1981-1997-ci illərdə Kimya-biologiya fakültəsinə rəhbərlik edib.

1994-2017-ci illərdə kafedraya professor Ədalət Fərəcov rəhbərlik etmişdir. O, 1990-cı ildə Sankt-Peterburqda fiziologiya və biokimya ixtisasları üzrə doktorluq dissertasiyası müdafiə etmişdir. Ə.Fərəcovun elmi rəhbərliyi ilə 15 nəfər fəlsəfə doktoru dissertasiyası müdafiə etmişdir.

2017-ci ildə Mülki müdafiə və tibbi biliklərin əsasları kafedrası İnsan və heyvan fiziologiyası kafedrasına birləşdirildi. Kafedra İnsan və heyvan fiziologiyası adı ilə öz fəaliyyətini davam etdirdi. 2019-cu ildə ADPU Elmi Şurasının qərarı ilə kafedranın adı dəyişdirilərək *Fiziologiya kafedrası* adlandırıldı.

2017-2020-ci illərdə kafedraya biologiya üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Nizam Mehdizadə rəhbərlik etmişdir. O, 1993-cü ildə “Postnatal ontogenezdə itlərin mədə toxumalarında QAYT-sisteminin qida deprevasiyası şəraitində dəyişməsi” mövzusunda dissertasiya müdafiə edərək fəlsəfə doktoru elmi dərəcəsi almışdır. N.Mehdizadə 1996-2017-ci illərdə ümumtəhsil məktəb şagirdlərinin biologiya fənni üzrə respublika olimpiadasının sədri, dünya biologiya olimpiadasının təşkilat komitəsinin 41 üzvündən biri olmuşdur.

2021-ci il martın 3-dən Fiziologiya kafedrasına Kimya və biologiya fakültəsinin dekani, biologiya üzrə fəlsəfə doktoru, dosent **Mehbaliyeva Elnarə Cabir qızı** rəhbərlik edir. Kafedranın nəzdində müasir avadanlıqlarla (mikroskop, elektron avadanlıqlar və s.) təchiz edilmiş auditoriya və laboratoriyalar vardır. H.Əliyev Fondu tərəfindən kafedraya 1 ədəd yüksək dərəcədə təkmilləşmiş işıq mikroskopu və elektrokardioqraf cihazı hədiyyə olunmuşdur. 2 № -li tədris binasında ("Gənclik" korpusu) mülki müdafiə və tibbi biliklərin əsasları dərslərinin səmərəli keçirilməsini təmin etmək məqsədi ilə kabinet yaradılmışdır. Kabinet əyani vəsaitlər, tablolar və elektron variantda mühazirə mətnləri ilə təmin edilmişdir. Kafedrada histologiya və anatomiya aid təbii skelet və mulyajlar vardır.

Kafedra əməkdaşlarından Vüsalə Həsənova "Kəskin və xroniki etanolun fəsildən asılı olaraq mərkəzi sinir sistemində QAYT mübadiləsinin bəzi xüsusiyyətlərinə təsiri" (2018), Leyla Hüseynova "Postnatal ontogenezdə baş beyin strukturlarında piruvatkinazanın aktivliyinə bəzi stress amillərinin təsiri" (2018), İrənə Məmmədova "Erkən postnatal ontogenezdə heyvanların baş beyin şöbələrində

QAYT mübadiləsinin dinamikasına prenatal mərhələdə etanolun təsiri" (2018), Könül İbrahimova "Anaları qida deprivasiyasına məruz qalmış heyvanların baş beyin strukturlarında QAYT mübadiləsinin dinamikası" (2019) mövzusunda dissertasiya müdafiə edərək biologiya üzrə fəlsəfə doktoru elmi dərəcəsi almışlar.

Kafedrada fəlsəfə doktoru proqramı üzrə 6 doktorant və dissertant (Səadət Əhmədova, Könül Quliyeva, Emilya Hacıyeva, Samirə Ağayeva, Günay Rəhimova, Aysel Fərəcova) elmi fəaliyyətlərini davam etdirirlər.

Kafedra əməkdaşları yalnız Kimya və biologiya fakültəsində deyil, universitetin bütün fakültələrində mülki müdafiə və tibbi biliklərin əsasları, İbtidai təhsil, Məktəbəqədər təhsil, İncəsənət və fiziki tərbiyə fakültələrində anatomiya və fiziologiya fənlərini tədris edirlər.

Kafedra əməkdaşları son 5 ildə 1 monoqrafiya, 5 dərslik, 12 dərs vəsaiti, 30 proqram, 263 məqalə (38-i xaricdə), 38 tezis, 42 konfrans materialı (5-i xaricdə) nəşr etdirib. Ə.Fərəcovanın "Elektron dərs vəsaiti" (2017), Ə.Fərəcov və M.Qarayevin "İnsan və heyvan fiziologiyası" (2016), M.Qara-

Fiziologiya kafedrasının əməkdaşları

yevin “Uşağın anatomiyası və fiziologiyası” (2015), “İnsan və heyvan fiziologiyası” (2016), “İnsan anatomiyası” (2017), “Şagirdlərin fizioloji xüsusiyyətləri” (2017), “Yaş fiziologiyası” (2018), “Plastik anatomiya” (2020), “Uşağın anatomiya, fiziologiya və gigiyenası” (2020), V.Ş.Bayramovanın “Biofizikadan laboratoriya məşğələləri” (2016), “Biofizikadan müəhazirələr” (2020), T.Ə.Feyzullayeva, S.H.Bəbirova və L.V.Mürsəlbəyovanın “Pediatriya, məktəbəqədər və məktəb yaşlı uşaqların gigiyenasına dair” (2016), T.A.Фейзуллаева, С.Г.Бабирова, Л.В.Мурсалбекова, С.А.Атакишиева “К вопросу о безопасности жизнедеятельности” (2017), T.A.Фейзуллаева, А.Дж.Шахвердиева, С.Г.Бабирова “Основы педиатрии и гигиены детей дошкольного возраста” (2017), L.V.Mürsəlbəyova, R.N.Soltanov, N.İ.Mirzəyev və F.Ə.Məmmədovanın “Həyat fəaliyyətinin təhlükəsizliyi və tibbi biliklərin əsasları” (2019), R.N.Soltanov, S.H.Bəbirova, R.Ə.Ətaqişiyeva və N.İ.Mirzəyevin “Həyat fəaliyyətinin təhlükəsizliyi (Fövqəladə hallarda ilk yardımın xüsusiyyətləri)” (2020), X.İ.Səfərovanın “Tibbi biliklərin əsasları” (2020) adlı dərslik və dərs vəsaitləri nəşr olunmuşdur.

Kafedrada 2 *elmlər doktoru, professor* (Ədalət Fərəcov, Məmməd Qarayev), 8 *fəlsəfə doktoru, dosent* (Elnarə Mehbaliyeva, Mina Orucova, Vəsilə Bayramova, Laura Həsənova, Laləndə Ağayeva, İradə Qafarova, Lalə Mürsəlbəyova, Rəfael Soltanov), 3 *fəlsəfə doktoru, baş müəllim* (Leyla Hüseynova, İranə Məmmədova, Xuraman Səfərova), 2 *fəlsəfə doktoru, müəllim* (Könül İbrahimova, Vüsalə Həsənova), 16 *baş müəllim* (Nəzakət Qasımova, Azadə İmamverdiyeva, Solmaz Cəfərova, Gülnarə Əzimova, Sürəyya Bəbirova, Jalə Qafarova, Fəzilə Məmmədova, Rəfiqə Əkbərova, Xatirə Quliyeva, Nazir Mirzəyev, Aleyyaxanım Şahverdiyeva, Könül Quliyeva, Rəfiqə Ətaqişiyeva, Həsən Əliyev, Nahidə Nağıyeva, Afiyət Abdinova), 6 *müəllim* (Yeganə Heydərova, Aysel Fərəcova, Arzu İskəndərova, Kəmalə Rüstəмова, Ülviyyə Aslanova, Səadət Qəmbərova), 1 *laboratoriya müdiri* (Maidə Sultanova), 1 *vivarium müdiri* (Rəmziyyə), 4 *böyük laborant* (S Ağayeva, G. Rəhimova, E Həsənova, A Şabəddinova) fəaliyyət göstərir.

Kimya və biologiya fakültəsində tədbir

Məktəbəqədər təhsil fakültəsi

Məktəbəqədər təhsil fakültəsi 1982-ci ildən müstəqil olaraq fəaliyyət göstərir. Fakültəyə *dos. Eldar Abbaszadə* (1982-1986), *dos. Gülarə Qayıbova* (1986-1987), *prof. Xəlil Fətəliyev* (1987-1989), *prof. Məmməd Məmmədov* (1989-1997-əyani), *dos. Musa Həsənov* (1989-1997-qiyabi), *dos. Şəhla Əliyeva* (1997-2001 əyani və qiyabi şöbələr vahid fakültə tərkibində birləşdirilib), *dos. Allahverdi*

Hacıyev (2001-2011) rəhbərlik edib.

Fakültəyə 2011-ci ilin oktyabr ayından pedaqogika üzrə elmlər doktoru, *prof. Şəhla Əliyeva* rəhbərlik edir.

Şəhla Qasım qızı Əliyeva
pedaqogika üzrə elmlər doktoru, dosent

29 iyun 1960-cı ildə Qərbi Azərbaycanın Zəngibasar rayonunun Qaraqışlaq kəndində anadan olub. 1977-ci ildə Bakı şəhəri 155 №-li orta məktəbi bitirib. 1984-cü ildə V.I.Lenin adına ADPI-nin Məktəbəqədər tərbiyə fakültəsini fərqlənmə diplomu ilə bitirib. Tələbəlik illərində fakültə komsomol komitəsinin katibi olub. 1984-1986-cı illərdə institut komsomol komitəsində çalışıb. 1989-1993 -cü illərdə Məktəbəqədər pedaqogika kafedrasının dissertantı olub. 1993-cü ildə "Təbiətlə tanışlıq məktəbəqədər yaşlı uşaqların estetik tərbiyəsinin vasitəsi kimi" mövzusunda namizədlik dissertasiyasını müdafiə edib. 1986-1997-ci illərdə Məktəbəqədər pedaqogika kafedrasında laborant, müəllim, baş müəllim vəzifələrində çalışıb. 1998-ci ildə ona dosent elmi adı verilib. 1995-1997-ci illərdə ADPU-nun Pedaqogika və psixologiya fakültəsinin dekan müavini, 1997-2001-ci illərdə dekanı, 2001-2011-ci illərdə Məktəbəqədər pedaqogika kafedrasında dosent, 2011-2015-ci illərdə Pedaqogika və psixologiya fakültəsinin, 2015-2019-cu illərdə Məktəbəqədər təhsil, psixoloji xidmət və korreksiyaedici təlim fakültəsinin dekanı vəzifəsində çalışıb. Hazırda Məktəbəqədər təhsil fakültəsinin dekanı, fakültə Elmi Şurasının sədri, universitet Elmi Şurasının üzvüdür.

"Məktəbəqədər yaşlı uşaqların mənəvi tərbiyəsinin elmi-pedaqoji əsasları" (2014) mövzusunda doktorluq dissertasiyası müdafiə edib. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında AAK tərəfindən ona 2015-ci ildə pedaqoji elmlər doktoru elmi dərəcəsi verilib. Respublikada məktəbəqədər təhsil sahəsində ilk elmlər doktorudur.

Azərbaycanda məktəbəqədər təhsilin nəzəri və tarixi problemlərinin araşdırılması, sosial tərbiyə və inklüziv təhsilin təşkili tendensiyalarının müəyyənləşdirilməsi, məktəbəqədər yaşlı uşaqların sosial inkişafı və tərbiyəsi məsələlərinin öyrənilməsi onun tədqiqatlarının əsasını təşkil edir.

3 monoqrafiya, 14 kitab və kitabça, 21 tədris proqramı, 80-dən çox elmi məqalənin müəllifidir. 22-dən artıq beynəlxalq və respublika konfranslarında iştirak edib, tezisləri nəşr olunub. Əsərləri Bakı, Moskva, Pyatigorsk, Minsk, Qrozni, İstanbul, Daşkənd, Almatı, Astana, Kazan, Krasnodar,

Dnepr şəhərlərinin nüfuzlu elmi jurnallarında Azərbaycan, rus, türk, ingilis dillərində çap edilib. 2016-2018-ci illərdə ADPU-nun nəzdində fəaliyyət göstərən Dissertasiya Şurasının üzvü olub. "Pedaqoji Universitetin Xəbərləri"nin (humanitar,ictimai, pedaqoji-psixoloji elmlər seriyası), "Azərbaycanda təhsil" beynəlxalq jurnalının redaksiya heyətinin üzvü, "Musiqi elmi, mədəniyyəti və təhsilin aktual problemləri" jurnalının redaksiya komissiyasının məktəbəqədər təlim və tərbiyə ixtisası üzrə sədridir.2018-ci ildən Özbəkistan Andican Dövlət Pedaqoji Universitetinin "Илмуу хабарнома. Педагогик мадқиқотлар" jurnalının, 2019-cu ildən Ankara Eğitim Araştırmaları dərgisinin redaksiya heyətinin üzvüdür. Fəlsəfə və elmlər doktoru proqramı üzrə araşdırma aparən doktorant və dissertantların elmi rəhbəri və elmi məsləhətçisidir. "Müasir təhsil və tədrisə yardım mərkəzi", "Dünyaya baxış" təşkilatı və Təhsil Nazirliyinin dəstəyi ilə Pedaqoji Universitetdə inklüziv təhsilə dair pilot layihənin həyata keçirilməsində fəal iştirak edib.

Azərbaycan Respublikası Milli Kvalifikasiya Çərçivəsi layihəsində peşə standartları hazırlayan işçi qrupun üzvü olaraq ixtisasın modul dərslər vəsaitlərini hazırlayıb. Heydər Əliyev Fondunun Regional İnkişaf İctimai Birliyi tərəfindən həyata keçirilən "Müəllimlərin inklüziv təhsil sahəsində bacarıqlarının artırılması" və UNİCEF-in "Azərbaycanda əlilliyi olan uşaqlar üçün keyfiyyətli inklüziv təhsilin genişləndirilməsi" layihələrində işçi qrupun üzvü olub. 2019-cu ildən Məktəbəqədər təhsilin pedaqogikası kafedrasının professorudur. ADPU-da keçirilən "İlin alimi" (2010) müsabiqəsinin qaliblərindən biri olub, müxtəlif media mükafatlarına layiq görülüb.

Struktur dəyişikliyi ilə əlaqədar olaraq fakültənin adı bir neçə dəfə dəyişdirilib, *Məktəbəqədər tərbiyə* (1982-1992), *Pedaqogika və psixologiya* (1992- 2015), *Məktəbəqədər təhsil, psixoloji xidmət və korreksiyaedici təlim* (2015-2019) adları ilə fəaliyyət göstərmişdir. 2019-cu ildən *Məktəbəqədər təhsil* adlanır.

Fakültədə ilk vaxtlar yalnız məktəbəqədər tərbiyə, məktəbəqədər təhsilin pedaqogikası və metodikası, sonra isə korreksiyaedici pedaqogika və xüsusi psixologiya (1996), defektologiya (1997), psixologiya (1998) ixtisasları üzrə kadr hazırlığı həyata keçirilmişdir. Korreksiyaedici pedaqogika və xüsusi psixologiya ixtisasının cəmi 1 buraxılışı olmuşdur. 2014-cü ildə məktəbəqədər təhsilin

Məktəbəqədər təhsil fakültəsinin Elmi Şurasının üzvləri

pedaqogikası və metodikası, məktəbəqədər təlim və tərbiyə, defektologiya ixtisası korreksiyaedici təlim adlandırılmış, psixologiya ixtisası təhsildə sosial-psixoloji xidmət ixtisası ilə əvəzlənmişdir.

Fakültənin inkişafında fakültəyə rəhbərlik edən dekanlarla yanaşı, dos.Əfşan Qədimbəyova, prof.Əbdül Əlizadə, dos.Zəkəriyyə Mehdizadə, prof.Ərəstun Baxşəliyev, prof.Müseyib İlyasov, prof.Ramiz Əliyev, dos.Nazimə Rüstəmovə, dos.Brilyant Paşayeva, dos.Raya Mürşəqulova və dos.Zenfira Vəliyevanın mühüm xidmətləri olmuşdur.

Fakültədə tədrisin, sosial və humanitar işin təşkilində dekan müavinləri p.ü.f.d., dosent *Allahyar İmanov*, p.ü.f.d.*Yeganə Məmmədova* (ictimai əsaslarla), tyutorlar *Qönçə Rəhimova*, *Səkinə Nəməzəliyeva*, *Xəyalə Qarayeva*, *Nərgiz Əliyeva*, *Rəna Əhmədova*, *Qədəmli İsmayilova*, *Maral Abuzərli* və operator *Leyla Cəfərzadə* mühüm rol oynayırlar.

Hazırda fakültədə 1440 bakalavriat, 86 nəfər magistrant təhsil alır. Magistratura səviyyəsində hər üç ixtisas üzrə kadr hazırlığı həyata keçirilir. Məktəbəqədər təhsilin pedaqogikası kafedrasında 27, Ümumi psixologiya kafedrasında 21, Pedaqoji psixologiya kafedrasında 19, Xüsusi təhsil kafedrasında 19 magistrant təhsil alır. Bakalavriat və magistratura səviyyələrinə dair baza proqramları, dövlət standartları və tədris planları fakültədə hazırlanır. Bakalavriat ixtisasları üzrə həm Azərbaycan, həm də rus bölmələri fəaliyyət göstərir. Fakültədə azərbaycanlı tələbələrle yanaşı əcnəbi tələbələr də təhsil alır. Hazırda fakültədə Türkiyə Cümhuriyyətinin 64 və Çin Xalq Respublikasının 1 nəfər vətəndaşı təhsil alır.

2011-2021-ci illərdə fakültədə tələbələrin inkişaf dinamikası aşağıdakı kimi olmuşdur:

İllər	İxtisaslar					
	Məktəbəqədər təlim və tərbiyə		Korreksiyaedici təlim		Təhsildə sosial-psixoloji	
	Qəbul	Məzun	Qəbul	Məzun	Qəbul	Məzun
2011/12	83	121	44	17	43	34
2012/13	85	61	43	37	43	39
2013/14	85	67	43	35	43	37
2014/15	93	59	46	36	50	38
2015/16	90	105	50	42	53	38
2016/17	137	124	47	36	108	91
2017/18	120	134	73	62	114	97
2018/19	127	153	75	65	133	106
2019/20	133	158	92	68	127	142
2020/21	128	143	108	81	124	143

Fakültənin elmi potensialı ildən-ilə yeni elmi qüvvələrin hesabına artmaqdadır. Hazırda fakültədə 78 nəfər professor-müəllim (5 elmlər doktoru, professor, 1 fəlsəfə doktoru, professor, 16 fəlsəfə doktoru, dosent, 12 fəlsəfə doktoru, baş müəllim, 13 baş müəllim, 31 müəllim) çalışır. Fakültənin professor-müəllim heyəti tədris fəaliyyəti ilə yanaşı, elmi fəaliyyətlə də məşğul olur.

Fakültə 2018 və 2019 -cu illərdə Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetində professor-müəllim

heyətinin, kafedraların və fakültələrin illik fəaliyyətinin reyting qiymətləndirilməsində ilk üçlükdə yer alıb.

Son 10 ildə fakültə əməkdaşları məktəbəqədər təhsilin pedaqogikası, ümumi və pedaqoji psixologiya, xüsusi təhsillə bağlı 233 beynəlxalq və 236 respublika konfransında çıxışlar etmiş, 37 monoqrafiya, 16 dərslik, 69 dərs vəsaiti, 1019 məqalə və 268 proqram nəşr etdirmişlər. Məqalələrdən 34-ü impakt faktorlu jurnallarda nəşr edilmişdir.

Məktəbəqədər təhsil fakültəsi üzrə elmi-metodiki fəaliyyəti əks etdirən cədvəl (2011-2021-ci illər)

Kafedranın adı	Monoqrafiya	Dərslik	Dərs vəsaiti	Metodik vəsait	Məqalə		Proqram	Konfrans	
					İnpakt faktorlu jurnalda	Respublika və xaricdə		Respublikada	Beynəlxalq
Məktəbəqədər təhsilin pedaqogikası	13	2	28	38	12	499	85	96	88
Ümumi psixologiya	15	5	18	8	9	217	80	69	45
Pedaqoji psixologiya	7	2	12	7	10	137	63	34	45
Xüsusi təhsil	2	7	11	16	3	163	40	37	58
Cəmi	37	16	69	69	34	1019	268	236	233

2018/19 -cu tədris ilində ADPU Elmi Şurası tərəfindən ümummillə lider Heydər Əliyevin adına təsis olunmuş təqaüdə ilk dəfə fakültənin tələbəsi *Günay Akif qızı Qəribova* layiq görülmüşdür. Fakültə üzrə *Abdulla Şaiq* adına təqaüdə isə təhsildə sosial- psixoloji xidmət ixtisasının tələbələri *Burcəliyeva Aysən Elşən qızı*, *Mehdiyeva Münəvər Qubad qızı* və məktəbəqədər təlim və tərbiyə ixtisasının tələbəsi *Rəcəbova Gülyanaq Ehtibar qızı* layiq görülmüşlər.

Fakültədə Elmi Şura (sədr prof.Ş.Əliyeva), Tədris-Metodiki Şura (sədr prof.M.İlyasov), HİK (sədr Fəridə Səmədzadə), TGT (sədr Nərmin Zamanova), THİK (sədr Mədinə Həsənli), "Loqopedlər" tələbə elmi seminar klubu (rəhbəri dos.Səbinə Aslanova), "Gənc pedaqoq" tələbə dərnəyi (rəhbəri dos.Pərişan Həsənova) fəaliyyət göstərir. Fakültənin tələbələri Ağazər Əzizli universitet üzrə THİK fəallar klubunun, Sadiq Cəbizadə isə THİK-in layihələr və korpus bölməsinin sədridir.

Fakültə Tədris-Metodiki Şurasının üzvləri

Fakültənin məktəbəqədər təlim və tərbiyə ixtisasının tələbələri uşaq bağçalarında, təhsildə sosial-psixoloji xidmət ixtisasının tələbələri ümum-təhsil psixoloji mərkəzlərdə, xüsusi və integrativ məktəblərdə, korreksiyaedici təlim ixtisasının tələbələri reabilitasiya mərkəzlərində pedaqoji təcrübə keçirlər.

2018/19-cu tədris ilində fakültənin nəzdində Ümumi psixologiya və Pedaqoji psixologiya kafedralarının əməkdaşlarının dəstəyi ilə "Psixoloji mərkəz" yaradılıb. Mərkəzin əməkdaşları universitetin 4 tədris binasında tələbə və əməkdaşlara psixoloji xidmət göstərirlər.

Polşa Respublikasının Azərbaycandakı Səfirliyi ilə əməkdaşlıq sayəsində fakültədə "Uşaq İnkişaf Mərkəzi" yaradılıb. Mərkəzin açılışında Polşa

Respublikasının Azərbaycandakı səfiri iştirak edib. "Medeks" şirkəti ilə əməkdaşlıq nəticəsində fakültədə loqopedik avadanlıqlarla təchiz edilmiş kabinet təşkil olunub.

2018-2020-ci illərdə Heydər Əliyev Fondunun Regional İnkişaf İctimai Birliyi tərəfindən həyata keçirilən "Müəllimlərin inklüziv təhsil sahəsində bacarıqlarının artırılması" və UNİCEF tərəfindən həyata keçirilən "Azərbaycanda əlilliyi olan uşaqlar üçün inklüziv keyfiyyətli təhsilin genişləndirilməsi" layihələrində fakültənin əməkdaşları işçi qrupunun üzvləri kimi iştirak ediblər. 2011/12-ci tədris ilindən fakültənin hər üç ixtisasında inklüziv təhsil fənni tədris olunur.

Fakültədə TEC (sədr Xüsusi təhsil kafedrasının müəllimi *Turan Şahvələddi*) xətti ilə tələbə

Prof.Ş.Əliyeva dekanlığın əməkdaşları ilə

Məktəbəqədər təhsil fakültəsinin bir qrup əməkdaşı

Məktəbəqədər təhsil fakültəsinin təşkil etdiyi tədbirdə

Fakültədə Novruz şənliyi

elmi tədqiqat işlərinə rəhbərlik edilir. Hər il tələbə elmi konfransları keçirilir, məruzələrin tezisləri xüsusi toplu halında çap olunur.

Fakültədə professor-müəllim və tələbələrin iştirakı ilə müxtəlif kütləvi tədbirlər həyata keçirilir. Fakültənin təşkilatçılığı ilə universitet üzrə "Ekstremal şərait və onun yaratdığı sosial-psixoloji problemlər" (2021) mövzusunda vebinar keçirilmişdir.

Fakültə əməkdaşları (prof.Şəhla Əliyeva, dos.Nailə Hüseynova, Xalidə Həmidova) 2019-2021-ci illər üçün Avropa İttifaqı tərəfindən maliyyələşdirilən "Azərbaycanda Milli Kvalifikasiya Çərçivəsinin icrasına dəstək" layihəsində iştirak etmiş və modul dərsləri vəsaitləri hazırlamışlar.

Fakültə əməkdaşları dos.Nailə Hüseynova Belarus Respublikasında və Portuqaliyada, Xalidə Həmidova ABŞ-da (Vaşinqton və Miçiqan ştatlarında), Ş.Kazımova, K.İsmayılova, S.Əlizadə Portuqaliyada inklüziv təhsillə bağlı təcrübə mübadiləsində olmuşlar.

Fakültənin professor- müəllim heyəti və tələbələri tərəfindən mütəmadi olaraq xeyriyyə aksiyaları keçirilir, əl işlərindən ibarət sərgilər təşkil olunur. Tələbə və müəllimlər bayramlarda ehtiyacı olan ailələrə, uşaq və qocalar evlərinə gedirlər. Bu aksiyaların keçirilməsində əsas məqsəd gənclərimizdə insanpərvərlik, vətənpərvərlik, bölüşmə, humanizm kimi keyfiyyətləri daha da inkişaf etdirməkdir.

Fakültə Türkiyənin Hacəttəpə Universiteti, Polşa Respublikasının Azərbaycanlı Səfirliyi, Kopenhagen Universitet Kolleci (UCC), Maksim Tank adına Belarus Dövlət Pedaqoji Universiteti, Özbəkistan Andican Universiteti, "Medeks" şirkəti, BDU, BSU, ATİ, Psixologiya Elmi-Tədqiqat İnstitutu, "Qayğı" İctimai Birliyi, "Elit otizm" mərkəzi, "Cahan" Holding, AMEA-nın Fəlsəfə İnstitutunun Sosial psixologiya şöbəsi, "Narinc" Psixologiya Mərkəzi, "Ailə" psixoloji xidmət və nitq inkişafı mərkəzi və Anadolu liseyi ilə sıx əməkdaşlıq edir.

2015-ci ilin dekabrında fakültənin nəzdində Korreksiyaedici təlim kafedrası yaradılmış, 2019-cu ildə kafedranın adı dəyişdirilərək Xüsusi təhsil adlandırıldı.

Hazırda fakültədə 4 ixtisas kafedrası fəaliyyət göstərir:

- **Məktəbəqədər təhsilin pedaqogikası** (kafedra müdiri prof.Müseyyib İlyasov);
- **Ümumi psixologiya** (kafedra müdiri prof. Ramiz Əliyev);
- **Pedaqoji psixologiya** (kafedra müdiri psixologiya elmləri doktoru, dos.Qızxanım Qəhrəmanova);
- **Xüsusi təhsil** (kafedra müdiri dos.Nailə Hüseynova).

Məktəbəqədər təhsilin pedaqogikası kafedrası

Məktəbəqədər təhsilin pedaqogikası kafedrası dosent Əfşan Qədimbəyova (müdir), dos.Nazimə Rüstəmovə, dos.Birilyant Paşayeva, müəllimlər Zenfira Vəliyeva, Sənubər Axundova, Raya Mursaqulova, Liliya Şapiro, Xədicə Məmmədova və 2 nəfər tədris- köməkçi heyətlə (Sara Ələkbərova, Zərifə Quliyeva) 1968-ci ildə fəaliyyətə başlamışdır. Kafedra 1982-ci ilə kimi Pedaqoji fakültənin nəzdində fəaliyyət göstərmiş, həmin il yeni yaranan *Məktəbəqədər tərbiyə fakültəsinin* tabeliyinə verilmişdir.

Kafedraya dos.Əfşan Qədimbəyova (1968-1978), dos.Nazimə Rüstəmovə (1980-1989), dos. Birilyant Paşayeva (1989-1999), dos.Raya Mursaqulova (1999-2012) rəhbərlik etmişdir.

2013-cü ildən kafedraya pedaqogika üzrə elmlər doktoru, *professor Müseyib İlyasov* rəhbərlik edir.

Kafedrada təhsilin bakalavriat səviyyəsi üzrə 17, magistratura səviyyəsi üzrə 12 fənn tədris olunur. Tədris olunan bütün fənlərin proqramları hazırlanmışdır.

Kafedrada ali təhsilin hər üç səviyyəsi- bakalavriat, magistratura və doktorantura üzrə kadr hazırlığı həyata keçirilir. Təhsilin bakalavriat səviyyəsi üzrə məktəbəqədər təlim və tərbiyə, magistratura səviyyəsi üzrə məktəbəqədər təhsil və tərbiyə, doktorantura səviyyəsi üzrə isə ümumi pedaqogika, pedaqogika və təhsilin tarixi ixtisasları üzrə pedaqoji və elmi-pedaqoji kadrlar hazırlanır.

Kafedrada müntəzəm olaraq *elmi seminar* (rəhbəri b/m Nigar İsmayılova) təşkil olunur, *açıq dərslər* (rəhbəri müəllim Fəridə Səmədzadə) müzakirə edilir. Kafedranın nəzdində "Gələcəyin tərbiyəçiləri" adlı *dərnək* (rəhbəri b/m. P.Həsənova) fəaliyyət göstərir.

Kafedrada iki istiqamətdə elmi - tədqiqat işləri aparılır:

- məktəbəqədər təhsilin təkmilləşdirilməsi;
- ali pedaqoji təhsilin inkişafı istiqamətləri.

Kafedra əməkdaşları Təhsil İnstitutu, Bakı Dövlət Universiteti, Bakı Slavyan Universiteti, Azərbaycan Dillər Universiteti, Gəncə Dövlət Universiteti, ADPU-nun və filialların müvafiq kafed-

raları ilə geniş yaradıcılıq əlaqəsi saxlayır. Aparılan elmi-tədqiqat işlərinin nəticələri respublikanın və xarici ölkələrin nüfuzlu jurnallarında çap olunur. Kafedra əməkdaşlarından prof. Müseyib İlyasovun, prof. Şəhla Əliyevanın, dos. Şərafət Baxışovanın, p.ü.f.d.Pərişan Həsənovanın, p.ü.f.d.Sona Sadıqovanın, p.ü.f.d.Vüsalə Əliyevanın, b/m. Xəlilə Həmidovanın, müəllim Fəridə Səmədzadənin və b. məqalələri xarici ölkələrin jurnallarında çap olunmuşdur.

Kafedra fəaliyyət göstərdiyi dövrdə xeyli inkişaf etmiş, elmi-pedaqoji səviyyəsi yüksəlmiş, kadr təminatı güclənmişdir. Bu illər ərzində kafedra əməkdaşlarından 2-si elmlər doktoru, 20-si fəlsəfə doktoru elmi dərəcəsi almışdır. Hazırda kafedrada 2 nəfər doktorant və 3 nəfər dissertant fəlsəfə doktoru proqramı üzrə təhsil alır. Kafedrada məktəbəqədər təhsil və tərbiyə ixtisası üzrə 200-dən çox magistr hazırlanmışdır. Hazırda kafedranın 30 magistrantı vardır.

Son illərdə dos.Şəhla Əliyeva "Məktəbəqədər yaşlı uşaqların mənəvi tərbiyəsinin elmi-pedaqoji əsasları" (2014), dos.Şərafət Baxışova "Məktəbəqədər təhsil pilləsində inkişafetdirici təlimin nəzəri-praktik əsasları" (2017) mövzularında elmlər doktoru, Sədaqət Əliyeva "Ustadnamələrdə tərbiyə məsələləri" (2010), Sona Sadıqova "Məktəbəqədər yaşlı uşaqlarda vətənpərvərlik hissinin inkişaf etdirilməsi üzrə işin sistemi" (2010), Pərişan Həsənova "Kitabi-Dədə Qorqud" dastanında mənəvi tərbiyə məsələləri" (2012), Nigar Əliyeva "Müstəqillik illərində Azərbaycanda ibtidai təhsilin inkişafı (1918-1920-ci illər və müasir dövr)" (2012), Vüsalə Əliyeva "Təlim prosesində kiçikyaşlı məktəblilərin fəallığının yüksəldilməsində əməkdaşlıq prinsipindən istifadə üzrə işin sistemi" (2015), Pər-

Prof.M.Ilyasov

vin Cəfərova “Azərbaycanda məktəbəqədər pedaqogikanın inkişafı (XX əsrin II yarısı, XXI əsrin əvvəllərində)” (2014), Yeganə Məmmədova “Məktəbəqədər yaşlı uşaqların nitqinin inkişaf etdirilməsinin məzmunu və yolları” (2018) mövzularında fəlsəfə doktoru dissertasiyası müdafiə etmiş, Təranə Sadıqova dosent elmi adı almışdır.

Prof.M.İlyasovun “Müəllimin pedaqoji ustalığı” (2013), “Didaktika” (2015), “Peşə, ixtisas seçimi” (2015), “Müəllim peşəkarlığı və pedaqoji səriştəliliyin müasir problemləri” (2018), “Müasir təhsil: ənənə və innovasiyalar” (2021), prof.Ş.Əliyevanın “Məktəbəqədər pedaqogika” (2013), “Məktəbəqədər təhsilin aktual problemləri” (2010), “Məktəbəqədər yaşlı uşaqların mənəvi tərbiyəsi” (2018), “Məktəbəqədər yaşlı uşaqların sosial inkişafının aktual problemləri” (2019), “Sosial pedaqogika” (2021), dos.Ş.Baxışovanın “Məktəbəqədər təhsil:konseptual problemləri” (2015), b/m.Pərişan Həsənovanın “Məktəbəqədər təhsil müəssisələrində öyrənmə-idrak fəaliyyəti” (2019), b/m. S.Əliyevanın “Xalq pedaqogikasında tərbiyə məsələləri” (2016), “Məktəbəqədər yaşlı uşaqların nitq mədəniyyəti ilə tanışlığının təşkili metodikası” (2019), b/m.S.Sadıqovanın “Sosial pedaqogika fənni üzrə mühazirə mətnləri” (2019), b/m.Nigar Əliyevanın “Məktəbəqədər yaşlı uşaqların ailədə tərbiyəsi” (2018) və p.ü.e.d. Yeganə Məmmədovanın “Məktəbəqədər yaşlı uşaqların nitqinin inkişaf etdirilməsi-

nin məzmunu və yolları” (2019) adlı monoqrafiya, dərslik və dərs vəsaitləri nəşr olunmuşdur.

Kafedra əməkdaşları 83 beynəlxalq, 96 respublika səviyyəli elmi-praktik konfranslarda iştirak etmiş, 13 monoqrafiya, 2 dərslik, 28 dərs vəsaiti, 38 metodik vəsait, 499 məqalə, 85 proqram nəşr etdirmişlər.

Kafedra əməkdaşlarından prof.Ş.Əliyeva Məktəbəqədər təhsil fakültəsinin dekanı, ADPU-nun nəzdindəki Dissertasiya Şurasının üzvü, prof. M.İlyasov isə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Ali Attestasiya Komissiyasının Ekspert Şurasının üzvü, fakültə Tədris- Metodiki Şurasının sədridir.

Hazırda kafedrada 2 *pedaqogika üzrə elmlər doktoru, professor* (Müseiyb İlyasov, Şəhla Əliyeva), 4 *pedaqogika üzrə fəlsəfə doktoru, dosent* (Zəfirə Vəliyeva, Şərafət Baxışova, Zərifə Zeynalova, Təranə Sadıqova,), 6 *pedaqogika üzrə fəlsəfə doktoru, baş müəllim* (Sədaqət Əliyeva, Səidə Abdullayeva, Sona Sadıqova, Pərişan Həsənova, Nigar Əliyeva, Pərvin Cəfərova), 3 *baş müəllim* (Almaz Əhmədova, Xədicə Məmmədova, Xəlidə Həmidova), 3 *pedaqogika üzrə fəlsəfə doktoru, müəllim* (Vüsalə Əliyeva, Yeganə Məmmədova, Sevinc Hacıyeva), 7 *müəllim* (Nərgiz Əhmədova, Fəridə Səmədzadə, Könül Nəsibova, Zəhra Həsənova, Könül Şıxəliyeva, Şəhla Kazımbəyli, Şəkər Orucəliyeva) və 2 *böyük laborant* (Laləzar Şamxalova, Nigar Hübətova) çalışır.

Məktəbəqədər təhsilin pedaqogikası kafedrasının əməkdaşları

Ümumi psixologiya kafedrası

Ali Pedaqoji İnstitut fəaliyyətə başladığı ilk illərdən burada psixologiya fənni tədris olunmuşdur. Psixologiya və məntiq fənnini ilk vaxtlar Tiflis Aleksandrovski Müəllimlər İnstitutunun məzunu Abdulla bəy Əfəndizadə tədris edirdi. Sonrakı illərdə Türkiyədən X.Fikrət, Mühiddin, Ə.K.Zəkuzadə, Kazandan A.O.Makovelski dəvət olundu. Pedaqoji texnikumlarda və Ali Pedaqoji İnstitutda tədris edilən psixologiya fənni ilə bağlı dərslər və dərslər vəsaiti yox idi. Yaranmış boşluğu doldurmaq üçün Mühiddinin "Psixologiya" (1923), Abdulla Əfəndizadənin "Fənni tərbiyə" (1924) kitabları nəşr edildi. 1931-ci ildə institutun strukturu təsdiq edilərkən yeni yaradılan kafedralardan biri də *Pedologiya kafedrası* oldu. Surxay Hacıyev kafedraya müdir təyin edildi. Az sonra S.Hacıyev Azərbaycan Elmi-Tədqiqat Pedologiya İnstitutuna direktor təyin edildiyindən Pedologiya kafedrası Pedaqogika kafedrasına birləşdirildi. 1943-cü ilədək müstəqil Psixologiya kafedrası olmadığından psixologiya müəllimləri Pedaqogika kafedrasında çalışırdılar. Mühəribə illərində Pedaqoji İnstitut ADU ilə birləşdirildi. Pedaqog və psixoloqlar bir müddət burada fəaliyyət göstərdilər. 1943-cü ildə Pedaqoji İnstitut müstəqil olaraq yenidən fəaliyyətə başlayanda yaradılan 25 kafedradan biri də Psixologiya kafedrası oldu. Dos.Əhməd Kərədi Zəkuzadə kafedraya müdir təyin edildi. O, 1943-1955-ci illərdə Psixologiya kafedrasına rəhbərlik etdi. 1955/56-cı tədris ilində Psixologiya kafedrası Pedaqogika kafedrası ilə birləşdirildi. Prof.Ə.Zəkuzadə, dos. Ş.Ağayev, M.Mustafayeva, A.Abdullayev öz fəaliyyətlərini Pedaqogika kafedrasında davam etdirməli oldular.

1964-cü ildə Psixologiya kafedrası yenidən müstəqil fəaliyyətə başladı. Kafedraya ADPI-nin tədris işləri üzrə prorektoru vəzifəsində çalışan prof.Şövqi Ağayev müdir təyin olundu. 1954-cü ildə "Fikri məqsədin xarakterindən asılı olaraq görmə qavrayışının dinamikası" mövzusunda namizədlik, 1967-ci ildə "Əmək, tərbiyə və inkişaf" mövzusunda doktorluq dissertasiyası müdafiə edən Şövqi Ağayev 1975-ci ilə kimi kafedraya rəhbərlik etdi. Şəxsiyyət psixologiyası, təlim psixologiyası, tər-

biyə psixologiyası ilə bağlı sistemli tədqiqatlar apardı.

1975-2013-cü illərdə kafedraya psixologiya elmləri doktoru, professor, Əməkdar elm xadimi, "Şöhrət" ordenli, Prezident təqaüdüçüsü *Əbdül Əlizadə* (1932-2015) rəhbərlik etmişdir. O, "Şagirdlərin yaradıcı təxəyyül

Prof.R.Əliyev

fəaliyyətində analiz və sintez proseslərinin xüsusiyyətləri" (1962) mövzusunda namizədlik, "Cinsi dimorfizm və şəxsi qarşılıqlı münasibətlərin formalaşmasının psixoloji problemləri" (1975) mövzusunda doktorluq dissertasiyası müdafiə etmişdir.

Ümumi psixologiya kafedrasına 2013-cü ilin dekabr ayından Əməkdar müəllim, psixologiya elmləri doktoru, professor *Ramiz Əliyev* rəhbərlik edir. O, 1985-ci ildə Ukrayna Elmi-Tədqiqat Psixologiya İnstitutunda "Kiçik məktəbli şəxsiyyətinin formalaşmasında ictimai fəallığın rolu" mövzusunda namizədlik, 2004-cü ildə BDU-da "Şagird şəxsiyyətinin formalaşmasının etnopsixoloji əsasları" mövzusunda doktorluq dissertasiyası müdafiə etmişdir.

Kafedranın inkişafında ayrı-ayrı vaxtlarda burada çalışan professorlar Fuad İbrahimbəyov, Əhməd Kərədi Zəkuzadə, Aleksandr Osipoviç Makovelski, Surxay Hacıyev, Muxtar Hacıyev, Muxtar Abbasov, Əkbər Bayramov və Əbdül Əlizadənin mühüm xidmətləri olmuşdur.

Kafedrada 3 istiqamətdə elmi-tədqiqat işləri aparılır:

- təlim-tərbiyə prosesində məktəblilərin yaş xüsusiyyətlərinin nəzərə alınması;
- Azərbaycan ailəsinin etnopsixoloji xüsusiyyətlərinin öyrənilməsi;
- müasir dövrün sosial-psixoloji xüsusiyyətlərinin tədqiqi.

Kafedrada SSRİ vaxtında qadağan olunmuş etnopsixologiya və pedologiya sahəsində sistemli tədqiqatlar aparılmış, xeyli sayda elmi məqalə, dərslər vəsaiti və monoqrafiya nəşr olunmuşdur. Prof. Ə.Əlizadənin “Azərbaycan etnopsixologiyasına giriş” (2003), “Azərbaycanda güzəran psixologiyası” (1994), prof.R.Əliyevin “Etnopsixologiya: qloballaşma və millilik” (2007), “Şagird şəxsiyyətinin formalaşmasında milli xüsusiyyətlərin nəzərə alınması”(1995), “Şəxsiyyət və onun formalaşmasının etnopsixoloji əsasları” (2000), “Mentalitet” (2009), “Mühit. İdeologiya. Şəxsiyyət” (2015) kitabları həmin tədqiqatların materialları əsasında ərsəyə gəlmişdir.

Kafedrada tədris resurslarının hazırlanmasına xüsusi diqqət yetirilir. Son illərdə prof.R.Əliyevin “Praktik psixologiya məsələləri” (2001), dos. L.Qurbanovanın “Eksperimental psixologiya” (2014), dos. N.Rzayevanın “Uşaq psixologiyası” (2015), dos. S.Həsənlinin “Psixologiya” (2013), dos.Ü.Əfəndiyevanın “Müəllim şəxsiyyətinin psixologiyası” (2014), dos.M.Əliyevin “Özünə nəzarət sahəsi” anlayışı və onun konseptual modeli” (2017), “Psixologiyanın əsasları (sxemlər)” (2017) adlı dərslər və dərslər vəsaitləri nəşr edilmişdir.

Kafedranın elmi potensialı ildən-ildən artır. Son illər kafedra əməkdaşlarından Məhərrəm Əliyev

“Tələbələrdə özünə nəzarətin formalaşmasının psixoloji xüsusiyyətləri” (2013), Yeganə Əskərova “Azərbaycanda elmi psixologiyanın inkişafında Ə.Ə.Əlizadə yaradıcılığının rolu” (2016), Vəfa Kərimova “Qloballaşma və milli xüsusiyyətlərin ailədaxili münasibətlərə təsiri” (2018), Kifayət Əhmədova “Gənc ailələrdə qarşılıqlı münasibətlərin psixoloji xüsusiyyətləri” (2018), Hüseyn Xəlilov “Ailədaxili münasibətlər sistemində yaşlıların rolu və şəxsiyyətin formalaşmasına onun təsiri” (2018) mövzusunda psixologiya üzrə fəlsəfə doktoru elmi dərəcəsi almaq üçün dissertasiya müdafiə etmişlər.

Son 10 ildə kafedra əməkdaşları 45 beynəlxalq, 69 respublika səviyyəli konfranslarda iştirak etmiş, 15 monoqrafiya, 5 dərslər, 18 dərslər vəsaiti, 8 metodik vəsait, xaricdə və respublikada 217 məqalə (9-u impakt faktorlu jurnalda), 80 proqram nəşr etdirmişlər.

Hazırda kafedrada təhsildə sosial-psixologiya xidmət ixtisası üzrə 21 magistrant təhsil alır. 2 nəfər elmlər doktoru (Səxavət Əliyeva, Nurəli Çələbiyev), 4 nəfər fəlsəfə doktoru (Gülər Məmmədova, Zülfiyyə Musayeva, Aynur İsgəndərova, Ülviyyə Nemətova) proqramı üzrə təhsillərini başa vurmuşdur. 2 nəfər (Aygün Əlizadə, Püstəxanım Qəniyeva) fəlsəfə doktoru proqramı üzrə təhsilini davam etdirir.

Ümumi psixologiya kafedrasının əməkdaşları

Kafedranın müdiri prof. Ramiz Əliyev psixologiya elmləri üzrə BDU-nun nəzdində fəaliyyət göstərən Dissertasiya Şurasının, dos. M. Əliyev və dos. L. Qurbanova Dissertasiya Şurasının nəzdindəki elmi seminarın üzvüdürlər.

Kafedranın Təhsil İnstitutunun müvafiq şöbələri, Psixologiya Elmi-Tədqiqat İnstitutu, BDU, BSU, ADU, SDU və GDU-nun Psixologiya kafedraları ilə sıx elmi əlaqələri vardır. Kafedranın təşkilatçılığı ilə prof. Ə. Əlizadənin anadan olmasının 80 illiyinə həsr olunmuş “Əbdül Əlizadə: ənənəvi təhsildən təfəkkür məktəbinə” mövzusunda respublika konfransı keçirilmiş, məruzələrin materialları nəşr edilmişdir.

Kafedranın müəllimi, psixologiya üzrə fəlsəfə doktoru Səbinə Əlizadə inklüziv təhsilin təşkili təcrübəsini öyrənmək məqsədilə ADPU nümayəndə heyətinin tərkibində Portuqaliyada elmi ezamiyətdə (2019) olmuşdur.

Pedaqoji psixologiya kafedrası

Pedaqoji psixologiya kafedrası 1974-cü ildə Ümumi psixologiya kafedrasının iki yerə bölünməsi nəticəsində yaranmışdır. Kafedra 1974-1982-ci illərdə Pedaqoji fakültənin (indiki İbtidai təhsil fakültəsinin) nəzdində fəaliyyət göstərmişdir. 1982-ci ildə Məktəbəqədər tərbiyə fakültəsinin nəzdinə verilmişdir.

Kafedraya ayrı-ayrı vaxtlarda *prof. Zəkəriyyə Mehdizadə* (1974-1988), *prof. Qulam Əzimli* (1988-1992), *prof. Ərəstun Baxşəliyev* (1992-2019) rəhbərlik etmişlər. 2019-cu ildən kafedraya psixologiya üzrə elmlər doktoru *Qızxanım Qəhrəmanova* rəhbərlik edir.

Son illərdə kafedra əməkdaşlarından Simnarə Heydərova “Uşaq şəxsiyyətinin formalaşmasında Azərbaycan xalq nağılları və atalar sözlərinin rolu” (2013), Qəribə Rəhimova “Azərbaycan psixoloqlarının tədqiqatlarında milli-mənəvi dəyərlərimiz problemi və onun müasir vəziyyəti” (2013), Gülnarə Əlixanova “Məktəbəqədər yaşlı uşaqlarda “Mən” obrazının formalaşmasında ailənin rolu” (2019) mövzularında psixologiya üzrə fəlsəfə doktoru dissertasiyası müdafiə etmiş, Mehriban İsmaylova (2013), Qulam Əzimli (1988-1992), prof. Ərəstun Baxşəliyev (1992-2019) rəhbərlik etmişlər. 2019-cu ildən kafedraya psixologiya üzrə elmlər doktoru Qızxanım Qəhrəmanova rəhbərlik edir.

Kafedrada dos. Ülviyyə Əfəndiyevanın rəhbərliyi ilə elmi seminar fəaliyyət göstərir. Seminarda müasir dövrün psixoloji reallıqları və psixologiyanın aktual məsələləri müzakirə olunur.

Kafedrada 1 *elmlər doktoru, professor* (Ramiz Əliyev), 1 *psixologiya üzrə fəlsəfə doktoru, professor* (Elmar Hüseynov), 5 *psixologiya üzrə fəlsəfə doktoru, dosent* (Nurəngiz Rzayeva, Solmaz Həsənli, Ülviyyə Əfəndiyeva, Məhərrəm Əliyev, Lamiyə Qurbanova), 1 *fəlsəfə doktoru, baş müəllim* (Yeganə Əskərova), 1 *fəlsəfə doktoru, müəllim* (Səbinə Əlizadə), 5 *baş müəllim* (Sədaqət Ələkbərova, Günəş Əfəndiyeva, Könül Məmmədova, Sona Əliyeva, Rəna Qasımova), 4 *müəllim* (Gülər Məmmədova, Nigar Muradova, Leyla Dadaşzadə, Təranə Abdullayeva), 2 *laborant* (Elnarə Cəfərova, Gülşən Mahmudzadə) fəaliyyət göstərir.

Yılıova (2013), Qulam Əzimli (1988-1992), prof. Ərəstun Baxşəliyev (1992-2019) rəhbərlik etmişlər. 2019-cu ildən kafedraya psixologiya üzrə elmlər doktoru Qızxanım Qəhrəmanova rəhbərlik edir.

Kafedra əməkdaşları son 10 ildə 45 beynəlxalq, 34 respublika səviyyəli konfransın iştirakçısı olub, 7 monoqrafiya, 2 dərslik, 12 dərs vəsaiti, 7 metodik vəsait, 63 proqram, 137 məqalə (onlardan 10-u impakt faktorlu jurnalda) nəşr etdiriblər.

Kafedrada 2 nəfər elmlər doktoru (Zərifə Əliyeva, Mehriban İsmaylova), 3 nəfər fəlsəfə doktoru (Könül Həsənquliyeva, Aynur Mahmudova, Nigar Məmmədova, Yaqut Ağasıyeva) proqramı üzrə doktorant var.

Kafedrada mütəmadi olaraq pedaqoji psixologiyanın müxtəlif problemlərinin müzakirə edil-

P.ü.e.d. Q. Qəhrəmanova

diyi *elmi seminar* (rəhbəri Rəna Cəbraylova) fəaliyyət göstərir.

Kafedranın 19 magistrantı var ki, onlardan da 10-u I tədris ilində, 9-u II tədris ilində təhsil alır.

Pedaqoji psixologiya kafedrasının əməkdaşları 2 istiqamətdə elmi-tədqiqat işi aparırlar:

- təlim - tərbiyə prosesində şagird şəxsiyyətinin formalaşdırılması;

- Azərbaycanda psixoloji fikrin inkişafı.

Son illərdə kafedra əməkdaşlarından dos. Q. Qəhrəmanovanın “Gənclərin fəaliyyətinin sosial-psixoloji xüsusiyyətləri” (2013), “Tələbə kollektivinin idarə olunmasında gender problemi” (2017), “Peşə etikası” (2019), “Uşaq psixologiyası” (2020), p.ü.f.d.G. Əlixanova və prof. Ə. Baxşəliyevin “Təlim fəaliyyətində temperament tiplərinin nəzərə alınması” (2019), dos. Q. Əzizovun “Psixologiya” (2012), prof. Ə. Baxşəliyevin “Azərbaycan milli-mənəvi dəyərlərinin sosial-psixoloji mahiyyəti” (2018), dos. Q. Rəhimovanın “Müasir psixologiyada şəxsi-

yətin inkişafı problemi” (2016), dos. S. Heydərovanın “Etnopsixologiya” (2016), dos. M. İsmayılovanın “Psixologiyanın tədrisi metodikası” (2016) və “Sosial psixologiya” (2019) dərslik və dərs vəsaitləri nəşr olunmuşdur.

Hazırda kafedrada 1 *psixologiya elmləri doktoru, professor* (Ərəstun Baxşəliyev), 1 *psixologiya elmləri doktoru, dosent* (Qızxanım Qəhrəmanova), 4 *psixologiya üzrə fəlsəfə doktoru, dosent* (Qulam Əzizov, Mehriban İsmayılova, Simnarə Heydərova, Qəribə Rəhimova), 1 *psixologiya üzrə fəlsəfə doktoru* (Gülnarə Əlixanova), 4 *baş müəllim* (Zemfira Səlimova, Nigar Məmmədova, Münəvvər Məmmədova, Sveta Nuriyeva), 9 *müəllim* (Aynur Mahmudova, Kübra Mehdiyeva, Könül Həsənquliyeva, Könül Xudazadə, Yaqut Ağasıyeva, Rəna Cəbraylova, Zülfiyyə Rüstəмова, Nigar Ağayeva, Qərifət Dadaşova), 1 *böyük laborant* (Samirə İsgəndərova), 1 *laborant* (Ayşən Quliyeva) çalışır.

Pedaqoji psixologiya kafedrasının əməkdaşları

Xüsusi təhsil kafedrası

Kafedra ADPU Elmi Şurasının 9 oktyabr 2015-ci il tarixli qərarı ilə yaradılmışdır. Korreksiyaedici təlim adı ilə təşkil edilən kafedraya 28 dekabr 2015-ci ildən pedaqogika üzrə fəlsəfə doktoru, dosent **Nailə Hüseynova** rəhbərlik edir.

ADPU Elmi Şurasının 9 iyul 2019-cu il tarixli qərarı ilə Korreksiyaedici təlim kafedrası *Xüsusi təhsil kafedrası* adlandırılmışdır. Ali təhsilin bakalavriat səviyyəsində korreksiyaedici təlim, magistratura səviyyəsində korreksiyaedici təlimin metodikası və metodologiyası istiqaməti üzrə ixtisas kafedrasıdır.

2013-cü ildə korreksiyaedici təlim ixtisasına ilk dəfə 3 magistrant qəbul olunmuşdur. Hazırda Azərbaycan bölməsində 19, rus bölməsində 1 magistrant təhsil alır. Kafedrada 2014-2019-cu illərdə 46 magistr hazırlanmışdır. Kafedrada elmlər doktoru proqramı üzrə 1, fəlsəfə doktoru proqramı üzrə 3 dissertant və 1 qiyabi doktorant xüsusi təhsilin aktual problemləri ilə bağlı araşdırma aparır.

Kafedra əməkdaşları elmi fəaliyyəti 2 istiqamətdə həyata keçirir:

- xüsusi təhsilin təkmilləşdirilməsi,

- xüsusi təhsil sahəsində aparılan islahatların dəstəklənməsi və həyata keçirilməsi.

Kafedra əməkdaşları 37 respublika, 58 beynəlxalq konfranslarda iştirak etmiş, 7 dərslük, 11 dərslük vəsaiti, 7 metodik vəsait, 2 monoqrafiya, 40 proqram, 163 məqalə (3-ü impakt faktorlu jurnalda) nəşr etdirmişlər.

Son illərdə dos.N.Hüseynovanın “İntellektual inkişafı ləngiyən uşaqların pedaqogikası” (2017), “Loqopediya” (2018), “Xüsusi psixologiya” (2018), b/m.M.Məlikovun “Xüsusi pedaqogikanın müasir problemləri”, dos.T.Ağayevanın “Eşitmə qüsurlu uşaqların psixokorreksiyası” (2015), “Gör-

Dos.N.Hüseynova

Xüsusi təhsil kafedrasının əməkdaşları

mə funksiyasının pozulmaları və onların psixokorreksiyası” (2017), “Kar uşaqlarda tələffüz vərdişlərinin formalaşdırılması” (2018), dos.S.Aslanovanın “Eşitmə orqanlarının anatomiyası, fiziologiyası və patofiziologiyası” (2019) adlı dərslük və dərslər vəsaitləri nəşr olunmuşdur.

Xüsusi təhsil kafedrasının əməkdaşları son 5 ildə bir sıra layihələrdə iştirak etmişlər:

- Regional İnkişaf İctimai Birliyi (RİİB), ADPU, UNİCEF və Təhsil Nazirliyinin dəstəyi ilə “Müəllimlərin inklüziv təhsil sahəsində bacarıqlarının artırılması” (2019) (N.Hüseynova, T.Ağayeva, S.Aslanova, S.İsgəndərova, Z.Məmmədova);
- Avropa İttifaqı, Təhsil Nazirliyi və COPA şirkətinin konsorsium tərəfindən “Azərbaycan Milli Kvalifikasiya çərçivəsinin icrasına dəstək” (2019) (N.T.Hüseynova);
- Regional İnkişaf İctimai Birliyi və Karlara Dəstək İctimai Birliyinin təşəbbüsü ilə milli jest dilinin təkmilləşdirilməsi (2019) (N.Hüseynova, T.Ağayeva, A.Mürsəlova) və s.

Kafedranın müdiri dos.N.Hüseynova inklüziv təhsil sahəsində müəllim hazırlığı ilə bağlı Belarus Respublikasının M.Tank adına Belarus Dövlət Pedaqoji Universitetinin nəzdindəki Inklüziv Təhsil İnstitutunda və Portuqaliyanın Lisabon şəhərində elmi ezamiyyətdə olmuşdur.

Xüsusi təhsilin aktual problemləri kafedranın nəzdindəki elmi seminarda müzakirə edilir. Seminarlara kafedranın müəllimləri Zeynəb Məmmədova və Şəfa Kazımova rəhbərlik edirlər.

Xüsusi təhsil kafedrasında 3 *fəlsəfə doktoru, dosent* (Nailə Hüseynova, Tamilla Ağayeva, Səbinə Aslanova), 1 *baş müəllim* (Məlik Məlikov), 10 *müəllim* (Səbi Abasova, Turan Şahvələdi, Adilə Mürsəlova, Zeynəb Məmmədova, Südəbə İsgəndərova, Günel Allahverdiyeva, Afət İsrailova, Sülhanə Bəşirova, Şəfa Kazımova), 1 *baş laborant* (Aytəkin Məmmədova) və 1 *laborant* (Mələhət Abdullayeva) çalışır.

Fakültədə prof.R.Əliyevin yubileyinə həsr olunmuş tədbir

İncəsənət və fiziki tərbiyə fakültəsi

ADPU Elmi Şurasının 2015-ci il 9 oktyabr tarixli qərarı ilə Pedaqoji fakültənin musiqi müəllimliyi, Mühəndis-pedaqoji və bədii qrafika fakültəsinin təsviri incəsənət müəllimliyi ixtisasları-

nın bazasında *Musiqi və təsviri incəsənət* fakültəsi yaradıldı. Fakültəyə rəhbərlik müvəqqəti olaraq İbtidai təhsil fakültəsinin dekanı, Əməkdar elm xadimi, pedaqogika üzrə elmlər doktoru, prof.Fərrux Rüstəmovna həvalə olundu. 2016-cı ilin yanvar ayında yeni yaradılan fakültəyə dekan seçkiləri keçirildi. Fəlsəfə üzrə fəlsəfə doktoru, dosent **Laçın Xalid qızı Həsənova** Musiqi və təsviri incəsənət fakültəsinin dekanı vəzifəsinə seçildi.

Laçın Xalid qızı Həsənova
fəlsəfə üzrə fəlsəfə doktoru, dosent

14 oktyabr 1967-ci ildə Bakı şəhərində anadan olub. 1982-ci ildə Asaf Zeynallı adına Musiqi kollecini, 1986-cı ildə V.İ.Lenin adına ADPU-nun Pedaqoji fakültəsinin musiqi müəllimliyi ixtisasını fərqlənmə diplomu ilə bitirib. 1991-2006-cı illərdə Musiqi fənləri və onların tədrisi metodikası kafedrasında laborant, baş laborant, müəllim, baş müəllim, dosent vəzifələrində çalışıb. AMEA-nın Fəlsəfə İnstitutunun Etika və estetika şöbəsinin dissertantı olub. 2005-ci ildə "Tərbiyənin mənəvi-dəyər əsasları" mövzusunda namizədlik dissertasiyası müdafiə edib. 2007-2015-ci illərdə ADPU-nun Elmi katibi və Elmi Şurasının katibi vəzifəsində çalışıb. 2010-cu ildə ona dosent elmi adı verilib. 2011-ci ildən

ADPU YAP Qadınlar Şurasının sədridir. Azərbaycan Qadınlarının I (1998) və IV (2013) qurultaylarının iştirakçısı olub. 2014-cü ildən YAP Səbail rayon Qadınlar Şurası sədrinin müavini. 2016-cı ilin yanvarından İncəsənət və fiziki tərbiyə fakültəsinin dekanıdır. Fakültə Elmi Şurasının sədri, universitet Elmi Şurasının üzvüdür. ADPU-nun İbtidai təhsil pedaqogikası kafedrasının elmlər doktoru proqramı üzrə doktorantıdır. "Müasir pedaqogikada innovasiyalar" mövzusunda doktorluq dissertasiyası üzərində işləyir. 1 monoqrafiya, 2 dərslik, 50 məqalə və tezis müəllifidir.

ADPU üzrə 2016-cı il 9 mart tarixli 3/87 Nəli əmrlə fiziki tərbiyə və çağırışa qədər hazırlıq ixtisası Musiqi və təsviri incəsənət fakültəsinin tərkibinə verildi. Fakültə Musiqi, təsviri incəsənət, fiziki tərbiyə və çağırışa qədər hazırlıq adlandırıldı. 2019-cu ildə fakültənin adı yenidən dəyişdirilərək **İncəsənət və fiziki tərbiyə** adlandırıldı.

Fakültədə tədrisin, sosial və humanitar işin təşkilində dekan müavini f.ü.f.d. *Anar Fərmaylov*, tyutorlar- *Jalə Təhməzova*, *Kəmalə Dursunova*, *Şəbnəm Seyidova*, *Aytən Abışova*, *Türkan Təhmə-*

zova, *Təranə Paşayeva*, *Aygün Abbasova*, *Zeynəb Rüstəmovna* və operator *Ləyaqət Həmidova* mühüm rol oynayırlar.

Bakalavriat səviyyəsində 897 tələbə təhsil alır ki, onlardan da 63-ü musiqi müəllimliyi, 511-i təsviri incəsənət müəllimliyi, 324-ü fiziki tərbiyə və çağırışa qədər hazırlıq müəllimliyi ixtisaslarında oxuyur. 16 nəfər magistratura səviyyəsində təhsil alır. Bakalavriat və magistratura səviyyələrində tədris edilən fənlərin proqramları, dövlət standartları və tədris planları fakültədə hazırlanır.

Bakalavr ixtisasları üzrə həm Azərbaycan, həm də rus bölmələri fəaliyyət göstərir. 2016-2021-

ci illərdə fakültədə tələbələrin inkişaf dinamikası aşağıdakı kimi olmuşdur:

Tədris illəri	İxtisaslar					
	Təsviri incəsənət		Musiqi		Fiziki tərbiyə və çağırışa qədər hazırlıq	
	Qəbul	Məzun	Qəbul	Məzun	Qəbul	Məzun
2016/17	115	68	23	17	70	23
2017/18	124	64	5	12	70	13
2018/19	123	56	19	19	69	16
2019/20	122	93	10	27	86	47
2020/21	118	87	20	18	79	28

Fakültədə beynəlxalq tələbə mübadiləsi proqramları çərçivəsində tələbələrin xarici ölkələrin nüfuzlu ali məktəblərində təhsil almalarına səy göstərilir. 2017-ci ildə təsviri incəsənət müəllimliyi ixtisası üzrə təhsil alan III tədris ili tələbəsi Aygün Mirzəyeva tələbə mübadiləsi proqramı çərçivəsində I semestr Türkiyədə təhsil almışdır.

Fakültənin elmi potensialı ildən-ilə yeni qüvvələrin hesabına artmaqdadır. Hazırda fakültədə

81 nəfər professor-müəllim çalışır. Fakültənin professor-müəllim heyəti tədris fəaliyyəti ilə yanaşı, elmi fəaliyyətlə də məşğul olur.

İncəsənət və fiziki tərbiyə fakültəsinin professor-müəllim heyəti son illərdə 19 beynəlxalq, 16 respublika səviyyəli konfransda iştirak etmiş, 4 monoqrafiya, 15 dərslik, 18 dərs vəsaiti, 25 metodik vəsait, 54 proqram, 230 məqalə nəşr etdirmişlər.

Kafedranın adı	Monoqrafiya	Dərslik	Dərs vəsaiti	Metodik vəsait	Məqalə		Proqram	Konfrans	
					Xaricdə	Respublikada		Respublikada	Beynəlxalq
Musiqi və onun tədrisi texnologiyası	2	10	13	8	5	195	22	5	6
Təsviri incəsənət və onun tədrisi texnologiyası	1	5	5	15		20	22	5	7
Fiziki tərbiyə və çağırışa qədər hazırlığın tədrisi texnologiyası	1			2	-	10	10	6	6

2018/19-cu tədris ilində ADPU Elmi Şurası tərəfindən ümummilli lider Heydər Əliyevin adına təsis olunmuş təqaüdə 2019/20-ci tədris ilinin yaz semestrində fakültənin tələbəsi *Fidan Arif qızı Nəzərova* layiq görülmüşdür. Fakültə üzrə Üzeyir Hacıbəyli təqaüdünə *Ülviyyə Rəşid qızı Babəsova*, *Fidan Arif qızı Nəzərova*, *Məxfirət Sahib qızı Hüseynova* layiq görülmüşlər.

Fakültədə Elmi Şura (sədr dos.Laçın Həsənova), HİK (sədr Şəfiqə Ələsgərova), TGT (sədr Günel Bayramova), THİK (sədr Gülnarə Novruzova) fəaliyyət göstərir. Fakültənin tələbələri ümumtəhsil məktəblərində, Uşaq-Gənclər İnkişaf Mərkəzində, “Yarat” yaradıcılıq mərkəzində pedaqoji təcrübə keçirlər.

Fakültədə TEC (sədr dos.Firəngiz Rzayeva) xətti ilə tələbə elmi-tədqiqat işlərinə rəhbərlik edilir, professor-müəllim heyətinin və tələbələrin yaradıcılıq sərgiləri, sinif konsertləri keçirilir.

Fakültə fəaliyyət göstərdiyi illər ərzində xeyli uğurlu layihələr həyata keçirib. “Bir gün rəhbər olsaydım”, “Dünya tələbələrin gözü ilə” (2016) sər-

gi-müsabiqəsi, “Rənglərin sirri” (2016) açıq konfrans-müsabiqəsi, “Bizi tanıyın” (2017), “Gənc gəlinlərə xayır” konfrans-sərgi (2018), “Azərbaycan xalça sənəti” (2018), “Xoşbəxt olsun uşaqlar” (2018), “Unutsaq unudularıq” (2019) və s.

“Bizi tanıyın” layihəsi çərçivəsində fakültənin müəllim və tələbələri Şaroyev adına 11 illik musiqi məktəbində, M.Maqomayev adına 11 illik musiqi məktəbində, 151 №-li musiqi məktəbində, Şuşa musiqi kollecində, Milli Konservatorianın nəzdindəki Musiqi kollecində, Qusar musiqi məktəbində konsertlər vermişlər.

Fakültədə Bakı Xoreoqrafiya Akademiyası və Bakı Musiqi Akademiyası ilə birlikdə seminarlar, tanınmış musiqiçilər (Xalq artisti, prof.Ülviyyə Hacıbəyli, rəssamlar- Rəssamlar İttifaqının sədr müavini, Xalq rəssamı Ağəli İbrahimov, prof.Kübrə Əliyeva) və hərbiçilərlə görüşlər və xatirə gecələri (bəstəkar Soltan Hacıbəyli, bəstəkar Emin Sabitoğlu, prof.Sabir Quliyev) keçirilmişdir.

Tələbələr Tofiq Quliyevin 100 illik yubileyinə həsr olunmuş I ifaçılıq və yaradıcılıq müsə-

İncəsənət və fiziki tərbiyə fakültəsinin Elmi Şurasının üzvləri

Tələbələrin mükafatlandırılması

Dos.L.Həsənova dekanlığın əməkdaşları ilə

"Gələcəyin müəllimi" I Açıq Musiqi Müsabiqəsində

Uşaqların Beynəlxalq Müdafiəsi Günü münasibəti ilə keçirilən tədbirdə

Fakültənin müəllim və tələbələrinin rəsm əsərlərinin sərgisi

biqəşində (2018), “Gələcəyin müəllimi” I Açıq Musiqi Müsabiqəsində uğurlu çıxış etmişlər. Hər il ənənəvi olaraq Musiqi və onun tədrisi metodikası kafedrasının müəllim və tələbələrinin yaradıcılıq konserti keçirilir. Fakültənin tələbələri (Elnur Cəfərli, İsa Adıgözəlov) beynəlxalq və respublika müsabiqələrində uğurla çıxış edərək laureat adını qazanmışlar.

Hazırda fakültədə 3 ixtisas kafedrası fəaliyyət göstərir:

Musiqi və onun tədrisi texnologiyası kafedrası

1964-cü ildə İbtidai təhsilin pedaqogikası və metodikası kafedrasında tədris olunan musiqi və rəsm fənləri əsasında Rəsm və musiqi kafedrası yaradıldı. Həmin kafedraya ayrı-ayrı illərdə dos.Bəhlül Axundov (1964-1966), dos.Paşa Hacıyev (1966-1973) rəhbərlik etdilər. O dövrdə ibtidai təhsilin pedaqogikası və metodikası, məktəbəqədər tərbiyə ixtisaslarının əyani, axşam və qiyabi şöbələrində təhsil alan tələbələrə musiqi və onun tədrisi metodikası fənnini Şəfiqə Axundova, Priva Pinson, Adilə Qafarova, Sabir Quliyev, Nəcməddin Məlikməmmədov, Akif Eyvazov, Elmira Əfəndiyeva və Pərvaz Babayeva tədris edirdi.

1973-cü ildə Rəsm və musiqi kafedrasının bazasında iki müstəqil kafedra – *Təsviri incəsənət* və *Musiqi və onun tədrisi metodikası* kafedraları təşkil edildi. Pedaqoji fakültənin nəzdində fəaliyyət göstərən Musiqi və onun tədrisi metodikası kafedrasına 1973-1982-ci illərdə prof.Sabir Quliyev rəhbərlik etmişdir. Azərbaycanda ali təhsilli musiqi müəllimlərinin hazırlığında onun müstəsna xidmətləri olmuşdur. S.Quliyevin təşəbbüsü və səyi nəticəsində Pedaqoji fakültənin nəzdində orta məktəblər üçün musiqi müəllimi hazırlığına başlanılmış, bu məqsədlə Musiqi şöbəsi təşkil olunmuşdur.

Musiqi və onun tədrisi metodikası kafedrasında musiqi tarixi, musiqi nəzəriyyəsi, solfecio, harmoniya, polifoniya, əsas musiqi aləti, xor, xorşünaslıq, dirijorluq, vokal, alətsünaslıq, əlavə musiqi aləti, məktəb mahnı repertuarı, musiqi əsərlərinin təhlili və digər fənlər tədris edilirdi. Həmin dövrdə kafedrada Gülarə Axundova, Yusif Həbibov, Mü-

• **Musiqi və onun tədrisi texnologiyası kafedrası** (müdir prof.Zemfira Abdullayeva);

• **Təsviri incəsənət və onun tədrisi texnologiyası kafedrası** (müdir dos.Yeganə Cəlilova);

• **Fiziki tərbiyə və çağırışa qədər hazırlığın tədrisi texnologiyası kafedrası** (müdir polkovnik-leytenant Eldar Abdullayev).

səvvər Əsgərov, Gülarə Aslanova, Dilarə Əliyeva, Gülgün Novruzova, Gülarə Əsgərnिया, Nərgiz Cəfərova, Nelli Abutidze, Zemfira Abdullayeva, Töhvə Sadıxova çalışırdı. Kafedrada müxtəlif dövrlərdə Hacı Xanməmmədov, Adil Bəbirov, Faiq Sücəddinov, Yaşar Səfərov, Ağaverdi Paşayev, Ədalət Vəzirov, Fəxrəddin Dadaşov və başqa tanınmış musiqiçilər dərs deyirdilər.

Prof.Z.Abdullayeva

Pedaqoji fakültənin Musiqi şöbəsində tələbələrin sayının ildən-ilə artırılması tədris yükünün artmasına, nəticədə isə yeni kafedranın təşkilinə zərurət yaratdı. 1982-ci ildə Musiqi və onun tədrisi metodikası kafedrasının bazasında iki müstəqil kafedra: *Musiqi alətləri* və *Musiqi fənləri və onun tədrisi metodikası* kafedraları təşkil olundu. Musiqi alətləri kafedrasına 1982-2001-ci illərdə prof.Sabir Quliyev, 2001-2017-ci illərdə prof.Minarə Dadaşova, Musiqi fənləri və onun tədrisi metodikası kafedrasına 1982-1998-ci illərdə dos.Nəcməddin Məlikməmmədov, 1998-2017-ci illərdə prof.Jalə Qədimova rəhbərlik etmişlər.

Musiqi və onun tədrisi metodikası kafedrası təşkil olunanda burada yalnız 1 fəlsəfə doktoru (S.Quliyev) fəaliyyət göstərirdisə, 1988-1990-cı il-

lərdə hər iki kafedrada 1 elmlər doktoru (S.Quliyev) və 12 fəlsəfə doktoru (Nəcməddin Məlikməmmədov, Yusif Həbibov, Müsəvvər Əsgərov, Zəmfira Abdullayeva, Mınarə Dadaşova, Gülarə Əsgəriyə, Gülarə Axundova, Firəngiz Rzayeva, Tamilla Bağırova, Jalə Qədimova, Afət Həsənova, Zəmfira Seyidova) çalışırdı. Sabir Quliyevin elmi rəhbərliyi ilə xeyli sayda kafedra əməkdaşı namizədlik dissertasiyasını müdafiə etmişdir.

Tamilla Bağırova “Azərbaycanda musiqi məktəblərinin yaranması və inkişafı” (1990), Jalə Qədimova “XIX əsrin sonu, XX əsrin əvvəllərində Azərbaycan maarif xadimlərinin yaradıcılığında musiqi tərbiyəsi məsələləri” (1994), Zəmfira Seyidova “Pedaqoji fakültədə musiqi-pedaqoji kadrlarının hazırlanmasının təkmilləşdirilməsi yolları” (1995), Vəfa Əliyeva “Rast muğamı əsasında fortepiano etüdlərinin hazırlanması və tədris prosesində onlardan istifadənin imkan və yolları” (2000) mövzusunda namizədlik dissertasiyaları müdafiə etmişlər.

1996-cı ildə professor S.Quliyev “Məktəblilərin musiqi tərbiyəsində Azərbaycan musiqisində istifadənin nəzəriyyəsi və təcrübəsi” mövzusunda doktorluq dissertasiyası müdafiə edərək pedaqoji elmlər doktoru elmi dərəcəsi almışdır. O, 1993-1996-cı illərdə ADPU-da musiqi sənəti ixtisası üzrə fəaliyyət göstərən Müdafiə Şurasının sədri olmuşdur. Kafedra əməkdaşlarından Zəmfira Abdullayeva, Mınarə Dadaşova, Jalə Qədimova, Nailə Mirzəyeva həmin şuranın üzvləri olmuşlar.

Son illərdə Aida Hüseynova “İbtidai sinif müəllimlərinin musiqi hazırlığında yeni pedaqoji texnologiyalardan istifadə üzrə işin sistemi” (2010), Firəngiz Hidayətova “İbtidai siniflərin musiqi dərslərində vətəndaşlıq tərbiyəsinin imkanları” (2010), Qızxanım Qəhrəmanova “Tələbə şəxsiyyətinin formalaşmasında birgə fəaliyyət və şəxsiyyətlərə münasibətlərin rolu” (2011), Mehri Əliyeva “Musiqi müəlliminin hazırlığında konsertmeyster peşə qabiliyyətinin formalaşdırılmasının pedaqoji əsasları” (2013), Arifə Qəribova “Məktəbəqədər müəssisələrdə uşaqların musiqi tərbiyəsi üzrə işin təşkili” (2014), Maralxanım Əliyeva “Dirijorluq sinfində tələbələrin yaradıcı təxəyyülünün inkişafı və vərdişlərin formalaşdırılması problemləri”

(2018) mövzusunda pedaqogika üzrə fəlsəfə doktoru, Qızxanım Qəhrəmanova “Tələbə kollektivinin idarə olunmasında gender xüsusiyyətlərinin nəzərə alınması” (2018) mövzusunda psixologiya üzrə elmlər doktoru elmi dərəcəsi almaq üçün dissertasiya müdafiə etmişlər.

2017-ci ildə Musiqi alətləri və Musiqi fənləri və onun tədrisi metodikası kafedralarının bazasında yeni kafedra – *Musiqi və onun tədrisi metodikası kafedrası* təşkil olundu. Yeni yaradılan kafedraya **prof.Zəmfira Abdullayeva** müdir vəzifəsinə seçildi. 2019-cu ildə kafedranın adında dəyişiklik edilərək *Musiqi və onun tədrisi texnologiyası* adlandırıldı.

Musiqi və onun tədrisi texnologiyası kafedrasında musiqi fənlərinin tədrisi metodikası və metodologiyası ixtisaslaşması üzrə magistrant hazırlığı həyata keçirilir. Hazırda magistratura səviyyəsində 6 tələbə təhsil alır. Kafedrada hər ay keçirilən elmi seminara dos.Firəngiz Rzayeva rəhbərlik edir. Kafedra əməkdaşlarının hazırladıkları tələbələr müsabiqələrdə uğurla çıxış edirlər. Bəstəkar Azər Dadaşovun əsərlərinin ən yaxşı ifaçısı müsabiqəsində (2013) Nərmin İbrahimova laureat adına layiq görülmüş, Fidan Ələkbərova və Həmidə Mikayılzadə müsabiqənin diplomantları olmuşlar. BMA-da keçirilən beynəlxalq müsabiqədə (2015) III tədris ili tələbəsi Lalə Ağayeva II yerin qalibi, Şükürlü Vüsalə isə müsabiqənin diplomantı olmuşdur. Tofiq Quliyevin 100 illiyinə həsr olunmuş “Tofiq Quliyevin əsərlərinin ən yaxşı ifaçısı” adlı müsabiqədə (2017) Çinarə Quliyeva, Nərgiz Əliyeva, Könül Məmmədova, Gülsənəm Şahbazova, Məxfirət Hüseynova, Məhərrəmli Əlişanov qalib olmuşlar. “Sabahın musiqi müəllimi” I Açıq Musiqi müsabiqəsində (2019) Etibar İsmayılov, Lalə Ağayeva, Leyla Həsənli, Məxfirət Hüseynova I, Gülsənəm Şahbazova, Səkinə Məhərrəmovə III yeri tutmuş, Çinarə Quliyeva Qran- pri mükafatçısı olmuşdur. Heydər Əliyevin xatirəsinə həsr olunmuş elmi-ifaçılıq konfransında (2019) IV tədris ili tələbələrini Səkinə Məhərrəmovə I, Gülsənəm Şahbazova III yeri tutmuş, Könül Məmmədova müsabiqənin laureatı diplomu ilə təltif edilmişdir.

“Karabakh International Culture and Art Contest” adlı Beynəlxalq müsabiqədə kafedranın müəllimi Gülarə Aslanova və II tədris ili tələbəsi

Nigar Nağıyeva laureat diplomu ilə təltif olunmuşlar. “Ümid -2020: Beynəlxalq İncəsənət Müsabiqəsi”ndə IV tədris ili tələbəsi Könül Məmmədova III yeri tutmuşdur. 2021-ci ilin martında kafedranın baş müəllimi Gülarə Aslanova İtaliyada keçirilən “Management Italian Festivals International” onlayn müsabiqəsində III yerin sahibli olmuşdur.

Kafedra əməkdaşları son beş ildə 2 monoqrafiya, 4 dərslik, 25 dərs vəsaiti, 27 fənn proqramı, 200 məqalə (5-i xaricdə) nəşr etdirmişlər.

Son illərdə prof.Z.Abdullayevanın “Mahnılarda döyünən ürək” (2017), “Azərbaycan musiqi ədəbiyyatı” (şeriki) (2017), prof. M.Dadaşovanın “Əsas musiqi aləti və onun tədrisi metodikası” (2017), dos.L.Həsənova və dos.E.Əfəndiyevanın “Rus musiqi tarixi” (2018) adlı monoqrafiya, dərslik və dərs vəsaitləri nəşr olunmuşdur.

Kafedra əməkdaşlarından dos.Elmira Əfəndiyeva Əməkdar müəllim fəxri adına layiq görülmüş, professorlar Jalə Qədimova və Minarə Dadaşova “Tərəqqi” medalı ilə təltif olunmuşlar.

Pedaqoji fakültənin 50 illik yubileyi ilə əlaqədar olaraq dos.Afət Həsənova, dos.Elmira Əfəndiyeva, prof.Z.Abdullayeva, dos.Laçın Həsənova “Azərbaycan Respublikasının qabaqcıl təhsil işçi-

si” döş nişanı, prof.M.Dadaşova, prof.J.Qədimova, prof.Z.Abdullayeva, b./m.Camal Osmanov və dos. Nelli Abutidze Təhsil Nazirliyinin Fəxri Fərmanı ilə təltif edilmişlər. Əməkdar incəsənət xadimi, dosent Nailə Mirməmmədli uzun müddət bu kafedrada çalışmışdır.

Hazırda kafedrada 3 *elmlər doktoru, professor* (Minarə Dadaşova, Tamilla Bağirova, Jalə Qədimova), 1 *fəlsəfə doktoru, professor* (Zemfira Abdullayeva- kafedra müdiri), 8 *fəlsəfə doktoru, dosent* (Laçın Həsənova, Gülarə Axundova, Firəngiz Rzayeva, Aida Hüseynova, Nelli Abutidze, Afət Həsənova, Arifə Qəribova, Firəngiz Hidayətova), 1 dosent (Elmira Əfəndiyeva,), 1 *fəlsəfə doktoru, baş müəllim* (Maral Əliyeva), 10 *baş müəllim* (Zemfira Sultanova, İradə Əhmədova, Rəfiqə Kərimova, Svetlana Hacıyeva, Lalə İskəndərova, Gülarə Aslanova, Adil Vəliyev, Kəmalə İsmayılova, Lalə Məlikova, Xanım Yarıyeva, Şəhla Quliyeva), 2 *müəllim* (Gülnarə Bakıxanova, Xatirə Qocayeva), 2 *fəlsəfə doktoru, konsertmeyster* (Vəfa Əliyeva, Mehri Əliyeva), 6 *konsertmeystr* (Şəhla Ələkbərova, Elmira Həsənova, Sevda Hacıyeva, Şəhla Mirzəbəyova, Təranə Məmmədova, Cəmilə Cəfərova) çalışır.

Musiqi və onun tədrisi texnologiyası kafedrasının əməkdaşları

Təsviri incəsənət və onun tədrisi texnologiyası kafedrası

İncəsənət və fiziki tərbiyə fakültəsinin ixtisas kafedralarından biri də *Təsviri incəsənət və onun tədrisi texnologiyası kafedrası*dir. Kafedrada rəsm, boyakarlıq, kompozisiya, heykəltəraşlıq, dəzgah qrafikası, dekorativ tətbiqi sənət, incəsənət tarixi, təsviri sənətin tədrisi metodikası və s. ixtisas fənləri tədris edilir.

Pedaqoji İnstitutda təsviri sənət və onun tədrisi metodikası fənninin tədrisi ali təhsilli ibtidai sinif müəllimi hazırlığı ilə bağlıdır. Təsviri sənət və onun tədrisi metodikası fənnini tədris edən müəllimlər 1958-1964-cü illərdə İbtidai təhsilin pedaqogikası və metodikası kafedrasında çalışırdılar. 1964-cü ildə musiqi və rəsm fənləri əsasında Rəsm və musiqi kafedrası yaradılmışdır. Həmin kafedraya dos. Bəhlul Axundov (1964-1966), dos. Paşa Hacıyev (1966-1971) rəhbərlik etmişdir.

İnstitutda Ümumi texniki fənlər fakültəsinin nəzdində rəsmxət, təsviri incəsənət və əmək ixtisasının açılması ilə əlaqədar olaraq Təsviri incəsənət kafedrası yaradıldı. Kafedraya dos. **Paşa Hacıyev** (1971-1981) müdir təyin edildi. 1981-ci ildə Təsviri incəsənət kafedrasına rəhbərlik Xalq rəssamı, professor **İbrahim Zeynalova** həvalə olundu. Prof. İ. Zeynalovun təşəbbüsü ilə müstəqil Bədii qrafika fakültəsi yaradıldı. Yeni yaranan fakültəyə dos. Tofiq Məmmədov dekan vəzifəsinə seçildi.

Fakültənin nəzdində 3 kafedra təşkil olundu:

- Rəsm, heykəltəraşlıq və boyakarlıq;
- Təsviri incəsənət və onun tədrisi metodikası;

- Rəsmxət və onun tədrisi metodikası.

Rəsm, heykəltəraşlıq və boyakarlıq kafedrasına prof. İ. Zeynalov (1981-1996), Təsviri incəsənət və onun tədrisi metodikası kafedrasına dos. H. Hüseyinov (1981-1988), Rəsmxət və onun tədrisi metodikası kafedrasına Nəriman Məhərrəmov (1981-1988) rəhbərlik etdi.

Sonrakı illərdə Təsviri incəsənətin tədrisi metodikası kafedrasına dos. Çingiz Rüstəmov (1988-1993) və dos. Soltan Atayev (1993-2000) rəhbərlik etdi. 2000-ci ildə Təsviri incəsənət və onun tədrisi metodikası kafedrası Rəsmxət və onun tədrisi metodikası kafedrası ilə birləşdirilərək Təsviri incə-

sənət, rəsmxət və onların tədrisi metodikası kafedrası adlandırıldı. Kafedraya 2000-2014-cü illərdə dos. Soltan Atayev, 2014-2015-ci illərdə dos. Çingiz Rüstəmov rəhbərlik etdi.

Rəsm, heykəltəraşlıq və boyakarlıq kafedrasına 1996-2001-ci illərdə Azərbaycan Rəssamlar İtti-

faqının üzvü, b/m. Lətafət Məmmədova, 2001-2016-cı illərdə dos. Fərahim Zeynalov rəhbərlik etdi.

2016-cı ildə universitetdə aparılan struktur dəyişikliyi ilə əlaqədar olaraq Təsviri incəsənət, rəsmxət və onların tədrisi metodikası, Rəsm, boyakarlıq və heykəltəraşlıq kafedraları birləşdirildi və onların bazasında *Təsviri incəsənət və onun tədrisi metodikası kafedrası* yaradıldı. Dos. Çingiz Rüstəmov yeni yaradılan kafedraya müdir təyin edildi. 2019-cu ildə ADPU Elmi Şurasının qərarı ilə kafedranın adı dəyişdirilərək *Təsviri incəsənət və onun tədrisi texnologiyası* adlandırıldı. 2020-ci ilin sentyabr ayından kafedraya Azərbaycan Rəssamlar İttifaqının üzvü, pedaqogika üzrə fəlsəfə doktoru, dosent **Yeganə Qələndər qızı Cəlilova** rəhbərlik edir.

Kafedranın inkişafında Xalq rəssamı, prof. İbrahim Zeynalovun, Əməkdar rəssamlar dos. Rais Rəsulzadənin, dos. Soltan Atayevin, dos. Fərahim Zeynalovun və dos. Çingiz Rüstəmovun mühüm xidmətləri olmuşdur.

Kafedrada sənətsünəşliq, təhsil-tərbiyənin nəzəriyyəsi və metodikası ixtisasları üzrə tədqiqat işləri aparılır.

Son 5 ildə kafedra əməkdaşlarından Elnarə Musayeva “Azərbaycan xalq rəssamı Asəf Cəfərovun yaradıcılığı” (2013) və Məryəm Kazımova “Azərbaycanda ağacoyma sənətinin bədii xüsusiyyətləri” (2017) mövzusunda dissertasiya müdafiə edərək sənətsünəşliq üzrə fəlsəfə doktoru elmi dərəcəsi alıblar.

Dos. Y. Cəlilova

Kafedra müdiri dos.Yeganə Cəlilova ümumtəhsil məktəbləri üçün “Təsviri incəsənət” fənni üzrə 7 dərsləyin, müəllimlər üçün 6 metodik vəsaitin (Azərbaycan və rus dillərində) və 3 proqramın müəllifidir. B/m.Məhsəti Məmmədova ümumtəhsil məktəblərinin 7-ci sinifləri üçün dərsləyin və müəllimlər üçün metodik vəsaitin həmmüəlliflərindən biridir. Dos.F.Zeynalov “Plener” (2008), “Rəsm” (2012) və “Boyakarlıq” (2013) dərsliklərinin müəllifidir.

Kafedranın Azərbaycan Dövlət Rəssamlıq Akademiyası, Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universiteti ilə sıx əlaqələri var.

Kafedra əməkdaşlarından dos.Rais Rəsulzadə və dos.Fərahim Zeynalov “Əməkdar rəssam” fəxri adına layiq görülməklə.

Kafedranın əməkdaşları beynəlxalq və respublika sərgilərində uğurla iştirak edirlər. Dos.Rais Rəsulzadə, baş müəllimlər Bənövşə Ağayeva və Vəfa Allahyarova beynəlxalq sərgilərin iştirakçısı olublar. Dosentlər Y.Q.Cəlilova və R.Rəsulzadə, baş müəllimlər İ.Novruzov, İ.Məmmədov, F.Babayeva, B.Ağayeva, A.P.Fəttahova, V.Xəlilov, E.Mayılov, müəllimlər S.V.Əliyev, N.H.Vəliyeva, A.Səmədova, S.E.Hacıyeva, V.Allahyarova, H.Cəbrayilov, T.Qəmərinskaya respublikada keçiri-

lən 100-dən çox sərgidə uğurla iştirak etmiş və müxtəlif dərəcəli diplomlar almışlar.

Kafedrada I tədris ili üzrə 5, II tədris ili üzrə 4 magistrant təhsil alır.

Kafedrada 5 *fəlsəfə doktoru, dosent* (Yeganə Cəlilova, Tofiq Məmmədov, Teyyub Abbasov, Çingiz Rüstəmov, Fərahim Zeynalov), 3 *fəlsəfə doktoru, baş müəllim* (Elnarə Musayeva, Məryəm Kazımova, Samirə Əliyeva), 1 *dosent* (Rais Rəsulzadə), 3 *fəlsəfə doktoru, müəllim* (Səyyar Əliyev, Arzu Zeynalova, Rafail Cəfərov), 12 *baş müəllim* (Rauf Səmədzadə, Ofeliya Səriyeva, Məhsəti Məmmədova, Vüqar Xəlilov, İlqar Məmmədov, Aslan Həşimov, İdrak Novruzov, Bənövşə Ağayeva, Afər Fəttahova, Elçin Mayılov, Fioleta Babayeva, Ruslan Veysov), 14 *müəllim* (Naibə Vəliyeva, Təhminə Rüstəмова, Təranə Qəmərinskaya, Vəfa Allahyarova, Səmayə Rzayeva, Hünər Cəbrayilov, Sevinc Hacıyeva, Elnarə Mazandarova, Sevda Daşdəmirova, Afaq Səmədova, Cavanşir Dadaşov, İslam Gülmalıyev, Elşad Rüstəmov, Leyli Səmədova), 3 *baş laborant* (Gülmar Rəsulova, Əqilə Məmmədova, Gülnarə Hüseynova), 2 *laborant* (Aytən Əlizadə, Vüqar Səfərbəyov), 1 tədris ustası (Rəcəb Həsənov) çalışır.

Təsviri incəsənət və onun tədrisi texnologiyası kafedrasının əməkdaşları

Fiziki tərbiyə və çağırışqədər hazırlığın tədrisi texnologiyası

Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin 21 dekabr 1979-cu il tarixli 63 №-li əmri ilə Pedaqoji İnstitutda *İbtidai hərbi və fiziki təlim* fakültəsinin yaradılması qərara alındı. İki illik ciddi hazırlıqdan sonra 1981-ci ildə fakültəyə tələbə qəbulu həyata keçirildi. Fakültəyə rəhbərlik dos.Rafiq Baxşəliyevə həvalə edildi. O, 1979-1989 və 1994-2018-ci illərdə fakültənin dekanı vəzifəsində çalışdı. 1989-1994-cü illərdə fakültəyə biologiya elmləri doktoru, professor Ədalət Fərəcov rəhbərlik etdi.

Fakültədə 4 ixtisas kafedrası fəaliyyət göstərirdi:

- Gənclərin çağırışqədərki hazırlığı və onun tədrisi metodikası;
- Bədən tərbiyəsi və yüngül atletikanın tədrisi metodikası; Təhlükəsizlik və idman oyunlarının tədrisi metodikası;
- Bədən tərbiyəsi və idman.

Gənclərin çağırışqədərki hazırlığı və onun tədrisi metodikası kafedrasına polkovnik *Tahir Fərzəliyev* rəhbərlik edirdi. Kafedrada taktiki və texniki hazırlıq təlimləri, rabitə vasitələrindən istifadə, kəşfiyyat, əks-kəşfiyyat və taqım komandirlərinə lazım olan zəruri biliklər öyrədilirdi. Həmin dövrdə kafedrada 18 təcrübəli zabit, o cümlədən polkovnik-leytenantlar İsmayıl Əsgərov, Eldar Babayev, Şikar Şikarov, mayorlar Ağaəli İslamov, Vyaçeslav Zaykin və başqaları fəaliyyət göstərirdi.

Bədən tərbiyəsi və yüngül atletikanın tədrisi metodikası kafedrası 1981-ci ildə təşkil olunmuşdur. Kafedra əməkdaşları tərəfindən fiziki tərbiyənin nəzəriyyəsi və metodikası, bədən tərbiyəsi tarixi, bədən tərbiyəsinin təşkili və idarə olunması, yüngül atletika və onun tədrisi metodikası fənləri üzrə mühazirə, seminar və praktik məşğələlər aparılırdı. Dos.R.Baxşəliyev, dos.H.Qurbanov, prof. Ə.Mehdiyev, dos.S.K.Monastryev, baş müəllimlər S.Yolçuyev, İ.İsrafilov, müəllimlər R.Xəlilov, G.Məmmədova, Z.Qasımova bu kafedrada işləmişlər. Kafedraya uzun müddət prof.R.Baxşəliyev rəhbərlik etmişdir.

Təknövlülük və idman oyunlarının tədrisi metodikası kafedrasında güləş, gimnastika, idman oyunları, üzgüçülük üzrə dərslər tədris olunurdu.

Ayrı-ayrı vaxtlarda dos.Ə.Muradov, A.Quliyev, dos. Ə.Mehtiyev, dos. B.Quliyev, G.Quliyev, dos.F.Məmmədov, dos.A.Əmiraslanov, baş müəllimlər R.Rəsulov, A.Musaev, Ş.Allahquliyev və b. bu kafedrada işləmişlər. Kafedraya Əməkdar məşqçi, dos. Əziz Muradov, dos. Baloğlan Quliyev, dos.

Polkovnik E.Abdullayev

A.Əmiraslanov, dos.G.Quliyev rəhbərlik etmişlər.

Keçən əsrin 90-cı illərinin əvvəlinə kimi ümumtəhsil kafedrası hesab edilən Bədən tərbiyəsi kafedrası 30-cu illərdən fəaliyyət göstərir. Sonralar Bədən tərbiyəsi və İdman fənləri kafedralarının bazasında Bədən tərbiyəsi və idman fənləri kafedrası yaradıldı. Kafedraya ayrı-ayrı vaxtlarda b/m. Rəhim Rəsulov, dos.Səlim Ağayev, prof.Əli Mehtiyev, dos.Akif Əmiraslanov rəhbərlik etmişlər.

Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin 2 oktyabr 2000-ci il tarixli 509 №-li əmri ilə fakültənin adı dəyişdirilərək *Fiziki tərbiyə və gənclərin çağırışqədərki hazırlığı* adlandırıldı.

ADPU Elmi Şurasının 9 mart 2016-cı il tarixli qərarı ilə fiziki tərbiyə və gənclərin çağırışqədərki hazırlığı ixtisası Musiqi və təsviri incəsənət fakültəsinin tərkibinə daxil edildi. Fakültənin adı dəyişdirilərək Musiqi,təsviri-incəsənət, fiziki tərbiyə və çağırışqədər hazırlıq adlandırıldı. Bu səbəbdən ixtisasla bağlı bütün kafedralar, o cümlədən Fiziki tərbiyə və çağırışqədər hazırlığın tədrisi metodikası kafedrası da Musiqi, təsviri-incəsənət, fiziki tərbiyə və çağırışqədər hazırlıq fakültəsinin nəzdində fəaliyyət göstərməyə başladı.

ADPU Elmi Şurasının 14 sentyabr2018- ci il tarixli qərarı ilə kafedranın adı dəyişdirilərək *Fiziki tərbiyə və gənclərin çağırışqədərki hazırlığının tədrisi texnologiyası* adlandırıldı. İxtisasla bağlı bütün fənlər həmin kafedranın əməkdaşları tərəfindən tədris edilir.

Kafedra əməkdaşları bakalavriat səviyyəsində fiziki tərbiyənin nəzəriyyəsi və metodikası, fiziki tərbiyənin təşkili və idarə olunması, bədən tərbiyəsinin tarixi, idman nəzəriyyəsi, tətbiqi fiziki hazırlığın nəzəri əsasları, ixtisasa giriş, “Vətənin müdafiəsinə hazırım!” və atıcılıq, gənclərin çağırışa qədər hazırlığının tədrisi metodikası, hərbi vətənpərvərlik tərbiyəsinin əsasları, mülki müdafiə, üzgüçülük və onun tədrisi metodikası, idman oyunları və onun tədrisi metodikası, yüngül atletika və onun tədrisi metodikası, gimnastika və onun tədrisi metodikası, güləş və onun tədrisi metodikası, əlbəyaxa döyüş, sıra hazırlığı, milli güləş və onun tədrisi metodikası, idman qurğuları, bədii gimnastika, badminton və tennis, voleybol və basketbol, idman ustalığının artırılması, hərbi qanunvericiliyin əsasları və şagirdlərin hüquqi tərbiyəsi, orduda fiziki hazırlığın nəzəri əsasları, həyat fəaliyyətinin təhlükəsizliyi, məktəb gigiyenası, tətbiqi üzgüçülük, idman gimnastikası və onun tədrisi metodikası, mütəhərrik oyunlar fənlərini tədris edirlər.

Kafedranın nəzdində atıcılıq (tir) mərkəzi fəaliyyət göstərir.

2014-cü ildə kafedranın baş müəllimi Laçın Əsgərov “Əlil idmançılarda mənəvi keyfiyyətlərin inkişaf etdirilməsinin imkan və yolları” mövzusunda dissertasiya müdafiə edərək pedaqogika üzrə fəlsəfə doktoru elmi dərəcəsi almışdır.

Hazırda kafedrada 20 nəfər fəaliyyət göstərir: *kafedra müdiri* polkovnik Eldar Abdullayev, 1 *pedaqogika üzrə fəlsəfə doktoru, professor* (Əli Mehtiyev), 2 *pedaqogika üzrə fəlsəfə doktoru, dosent* (Baloğlan Quliyev, Akif Əmiraslanov), 2 *pedaqogika üzrə fəlsəfə doktoru* (Laçın Əsgərov, A.H.Fərmayılov), 1 *dosent* (Gülbaba Quliyev), 6 *baş müəllim* (Vəliyəddin Müsəllimov, Natiq Əliyev, Əvəz Sadıqov, İradə Bədəlova, Gülbəniz Həsənova, Zərəngiz Qasımova, *müəllimlər* Məsim Quliyev, Rəşid Əliyev, Təyyar Eminov, Eldar Muxtarlı, Araz Xəlilov), *böyük laborant* Aynur Həsənzadə və *tədris ustası* Aydın Əfəndiyev.

Fiziki tərbiyə və çağırışa qədər hazırlığın tədrisi texnologiyası kafedrasının əməkdaşları

Fizika fakültəsi

Fakültə Ali Pedaqoji İnstitutun ilk 3 şöbəsindən biri kimi 1921-ci ildə fəaliyyətə başlayıb. Həmin dövrdə fizika və riyaziyyat bir şöbədə birləşmişdi. Şöbənin ilk dekanı Sankt -Peterburq Universitetinin məzunu *Məmməd Rəşid oğlu Əfəndiyev* olmuşdur. Şöbənin fizika bölməsində *dos.Rəhim Məlikov*, *N.Q.Berq* və başqaları çalışmışdır. *Məmməd Əfəndiyev* 1926/27-ci tədris ilinin sonuna kimi şöbəyə rəhbərlik etmişdir. Ali Pedaqoji İnstitut ADU-nun Pedaqoji fakültəsi ilə birləşdiriləndə *Məmməd Əfəndiyev* öz fəaliyyətini orada davam etdirmişdir. Ali Pedaqoji İnstitut ADU-nun tərkibindən ayrıldıqdan sonra Fizika-riyaziyyat fakültəsinin dekanı vəzifəsində ardıcıl olaraq *Mehdi Əliyev* (1931-1934), *Məmməd Əfən-*

diyev (1934-1936), *Bəhram Yusifzadə* (1936-1938), *Abasqulu Abaszadə* (1938-1941; 1943-1957), *Xanməmməd Mirzəyev* (1957-1962), *Teyfur Xasməmmədov* (1962-1968) işləmişdir.

Fizika-riyaziyyat fakültəsi 1968/1969-cu tədris ilində iki müstəqil fakültəyə - Fizika və Riyaziyyat fakültələrinə ayrılmışdır. Fizika fakültəsinin ilk dekanı *dos.Teyfur Xasməmmədov* (1968-1971) olmuşdur. Sonralar fakültənin dekanı kimi *dos.Əlisa Əhmədov* (1971-1975), *prof.Ələkbər Kərimov* (1975-1981), *prof.Kamal Hüseyinov* (1981-1984), *dos.Mikayıl Əliyev* (1984-1987), *prof.Edil Eyvazov* (1988-1989), *prof.İsgəndər Cəfərov* (1989-1995), *prof.Mirzəli Murğuzov* (1996-2016) fəaliyyət göstərmişlər.

Fakültəyə 2016-cı ildən *dos.Arzu Oruc oğlu Daşdəmirov* rəhbərlik edir. Dekan müavinləri vəzifəsində *dos.Xankişi Məmmədov*, *dos.Xatirə Adgözəlova* (ictimai əsaslarla, elm və innovasiyalar üzrə) və *dos.Qalib Şərifov* (ictimai əsaslarla, sosial və humanitar məsələlər üzrə) çalışırlar.

Arzu Oruc oğlu Daşdəmirov

fizika-riyaziyyat elmləri namizədi, dosent

1967-ci il mart ayının 7-də Qazax rayonunun Xanlıqlar kəndində anadan olub. 1974-1984-cü illərdə Qazax rayonu Xanlıqlar kənd orta məktəbində, 1985-1992-ci illərdə Azərbaycan Dövlət Universitetinin (indiki BDU-nun) Fizika fakültəsində təhsil alıb. 1985-1987-ci illərdə hərbi xidmətdə olub. ADU-nun Fizika fakültəsində baş laborant, Ümumi fizika kafedrasında müəllim kimi çalışıb. 1995-1999-cu illərdə Ümumi fizika kafedrasının aspirantı olub. 2007-ci ildə "KI və NaCl molekullarının çətinəriyən metalların (Ir, Re) üzərində səthi ionlaşması" mövzusunda dissertasiya müdafiə edərək fizika-riyaziyyat elmləri namizədi elmi dərəcəsinə layiq görülüb. 2012-2016-cı illərdə Azərbaycan Turizm İnstitutunun "Turizmdə informasiya texnologiyaları" kafedrasının baş müəllimi olub. 70-ə yaxın elmi məqalənin müəllifidir. Əsas tədqiqat sahəsi Qrafit monotəbəqəsi ilə örtülmüş bəzi keçid və nadir metalların səthinə yad atomların adsorbsiyası zamanı səth -həcm sərhəddində baş verən fiziki-kimyəvi proseslərin tədqiqi ilə bağlıdır. Respublikanın və xarici ölkələrin (Fransa, İngiltərə, Rusiya, Ukrayna və b.) nüfuzlu elmi jurnallarında məqalələri nəşr olunub. BDU-nun Ümumi fizika kafedrasının elmlər doktoru proqramı üzrə dissertantıdır. 2016-cı ildən ADPU-nun Fizika fakültəsinin dekanıdır.

Fakültədə 5 akademik-məsləhətçi - tyutor (*Gülbəniz Rüstəмова, Vəfa Abdurahmanova, Nuran Məmmədova, Gülnar Məmmədova, Şahnisə Əliyeva*) fəaliyyət göstərir.

2011-ci ildə fakültədə 4 kafedra fəaliyyət göstərmişdir:

- Mexanika və molekulyar fizika;
- Nəzəri fizika;
- Elektrik və optika;
- Fizikanın tədrisi metodikası.

2015-ci ildə Nəzəri fizika kafedrası fəaliyyətini dayandırmış, 2016-cı ildə Mexanika və molekulyar fizika, Elektrik və optika kafedraları Ümumi fizika adı altında birləşdirilmişdir.

2015-ci il oktyabrın 20-də Fizika, Mühəndis-pedaqoji və bədii qrafika fakültələri birləşdirilərək *Fizika və texnologiya fakültəsi* yaradılmışdır. Mühəndis-pedaqoji və bədii qrafika fakültəsinin nəzdində fəaliyyət göstərən Əməyin texnologiyası kafedrası yeni yaradılan fakültənin nəzdinə verilmişdir.

9 iyul 2019-cu ildə ADPU Elmi Şurasının qərarı ilə Fizika və texnologiya fakültəsi yenidən *Fizika fakültəsi* adlandırılmışdır.

Fakültənin nəzdində Həsən Abdullayev və Abasqulu Abaszadə auditoriyaları, elm muzeyi və tədris laboratoriyaları fəaliyyət göstərir. Fakültədə hər ilin 12 aprelində *fizika günü*, dekabrın 24-də *texnologiya sərgisi* keçirilir. 2018-ci il dekabrın 26-da, 2019-cu il dekabrın 24-də, 2019-cu ilin mayında 55 sayılı məktəbdə texnologiya sərgisi təşkil olunmuşdur. Fakültənin təşkilatçılığı ilə “STEAM və müasir müəllim hazırlığı” forumu (2019), “Mən rəhbər olsam” layihəsi (2019) həyata keçirilmişdir.

Fakültədə könüllülük prinsipi əsasında formalaşan müxtəlif tələbə dərnəkləri (“Bacarıqlı əllər”, “Praktik bacarıqlar”, “Young Physics”), habelə Tələbə Şurası (Aytəkin Abdullayeva), Tələbə Gənclər Təşkilatı (Nərgiz Musayeva), Tələbə Həmkarlar İttifaqı Komitəsi (Tükəzban Əhmədova) fəaliyyət göstərir. Tələbələrin elmi-tədqiqat işlərinə fakültə Tələbə Elmi Cəmiyyəti (rəhbəri dos.Xatirə Adıgözəlova) rəhbərlik edir.

Fakültədə tədrisin keyfiyyətinin yüksəldilməsi məqsədilə eksperimental qruplar yaradılmış, “STARTAP” və “STEAM” layihələri həyata keçirilmiş, tədris laboratoriyaları müasir avadanlıqlarla

Fizika fakültəsinin Elmi Şurasının üzvləri

Akademik H. Abdullayev auditoriyasının açılışında

Dos. A. Daşdəmir fakültənin əməkdaşları ilə

təchiz edilmiş, yeni tədris planları hazırlanmış, tələbə məmnunluğunu öyrənmək üçün sorğular aparılmış, tədrisdə innovativ texnologiyalardan istifadəyə geniş yer verilmişdir. Pedaqoji və elmi yeniliklər mütəmadi olaraq kafedralarda və fakültə elmi seminarlarında (rəhbər dos. Aydın Ələkbərov) müzakirə olunur.

İldən-ildə fakültəyə yüksək balla daxil olan tələbələr sayı artır. 2016/2017-ci tədris ilində Şəfa Abdurrazıqlı (506 bal), 2018/2019-cu tədris ilində Kənan Ağakışiyev (513 bal), Ləman Nemətli (537 bal) yüksək balla fakültəyə qəbul olunublar.

Son illərdə fakültənin tələbələri Ayşən Quliyeva (57 bal), Nuranə Salmanova (58 bal) MİQ imtahanlarında uğur qazanaraq fizika və texnologiya müəllimliyi üzrə respublika birincisi olublar. Fakültənin tələbələri Günel İmaməliyeva, Aytac

Rzayeva və Sevinc Hüseynli təlim uğurlarına görə akademik Həsən Abdullayev adına təqaüdə layiq görülüblər. Ləman Nemətli isə "Gələcəyin müəllimi" təqaüdü ilə oxuyur.

Fakültədə bakalavriat səviyyəsində fizika müəllimliyi və texnologiya müəllimliyi, magistratura səviyyəsində fizikanın tədrisi metodikası, texnologiya fənninin tədrisi metodikası və metodologiyası ixtisasları üzrə kadr hazırlığı həyata keçirilir. Hazırda fizikanın tədrisi metodikası ixtisasında 35, texnologiya fənninin tədrisi metodikası və metodologiyası ixtisasında 7 magistr təhsil alır.

Fakültənin bakalavriat səviyyəsində isə 621 nəfər tələbədən 351-i fizika, 259-u texnologiya müəllimliyi ixtisasında oxuyur.

2011-2021-ci illərdə fakültədə tələbə sayının dinamikası aşağıdakı kimi olmuşdur:

Tədris ili	Qəbul			Buraxılış		
	Fizika müəllimliyi	Texnologiya müəllimliyi	Cəmi	Fizika müəllimliyi	Texnologiya müəllimliyi	Cəmi
2011/12	86	102	188	78	138	216
2012/13	86	97	183	92	63	155
2013/14	84	102	186	79	87	166
2014/15	100	91	191	78	91	169
2015/16	100	95	195	80	56	136
2016/17	92	88	180	89	74	163
2017/18	89	47	136	110	109	219
2018/19	87	48	135	100	112	212
2019/20	89	72	161	80	85	165
2020/21	89	73	162	92	45	137

Fakültənin ixtisas kafedralarında 5 elmlər doktoru, professor, 2 elmlər doktoru, dosent, 18 fəlsəfə doktoru, dosent, 1 dosent, 3 fəlsəfə doktoru, baş müəllim, 7 baş müəllim, 4 müəllim (41 nəfər), 6 laboratoriya müdiri, 13 böyük laborant, 3 laborant, 1 tədris ustası fəaliyyət göstərir.

2012-ci ildə fakültə əməkdaşlarından prof.İsgəndər Cəfərov “Əməkdar elm xadimi”, prof.Edil Eyvazov “Əməkdar müəllim” fəxri adına layiq görülmüşlər. Prof.İsgəndər Cəfərov AMEA-nın müxbir üzvü seçilib.

Fakültənin nəzdində 3 ixtisas kafedrası fəaliyyət göstərir:

- **Ümumi fizika** (müdir dos.Cahangir Hüseyinov)
- **Fizikanın tədrisi texnologiyası** (müdir dos. Sevinc Cəlilova)
- **Əməyin texnologiyası kafedrası** (müdir dos.Səadət Musayeva).

Rektor prof.C.Cəfərov "Mən rəhbər olsaydım" layihəsinin iştirakçıları ilə

Fizika fakültəsində tədbir

Ümumi fizika kafedrası

Kafedra Ümumi fizika adı ilə institut yarandığı illərdən fəaliyyətə başlamışdır. Onun ilk müdiri prof.*Rəhim bəy Məlikov* olmuşdur. O, ömrünün sonuna kimi Pedaqoji İnstitutda və ADU-da fizikadan mühazirələr oxumuş, ADPI-nin Fizika kafedrasına rəhbərlik etmişdir. Həmin dövrdə onunla birlikdə tanınmış rus alimlərindən prof.Y.B.Lopuxin, prof.V.İ.Tixamirov və dos. A.Q.Alfimov da pedaqoji fəaliyyət göstərmişlər. 1935-ci ildə R.Məlikova professor elmi adı verilmişdir. 1921-1936-cı illərdə fizika sahəsində ali məktəb tələbələri üçün Azərbaycan dilində tədris ədəbiyyatının və fiziki terminlər lüğətinin hazırlanması, tədris laboratoriyalarının yaradılması onun çoxşaxəli fəaliyyəti ilə bağlıdır.

Prof.Rəhim Məlikovun vəfatından sonra Fizika kafedrasına prof.*Abasqulu Abbaszadə* rəhbərlik etmişdir. Prof.A.Abbaszadə 1939–1957-ci illərdə Fizika-riyaziyyat fakültəsinin dekanı, 1957–1962-ci illərdə ADPI-nin elmi işlər üzrə prorektorluq vəzifələrində çalışmışdır. Onun rəhbərliyi ilə Fizika kafedrasında 2 istiqamətdə (fizikanın tədrisi metodikası və maddələrin istilik-fiziki xassələrinin tədqiqi) elmi-tədqiqat işləri aparılmışdır. Bu elmi araşdırmaların nəticəsində 40 nəfərə yaxın tədqiqatçı fizika-riyaziyyat elmlər namizədi elmi dərəcəsi almışdır.

Kafedranın bazasında ixtisas fakültəsində fizika dərslərini aparan *Eksperimental və nəzəri fizika* (müdir Abasqulu Abbaszadə) və *Astronomiya*, qeyri ixtisas fakültələrində fizika dərslərini aparan *Ümumi fizika və astronomiya* (müdir Abusəddin Məmmədov) kafedraları yaradılmışdır. A.Abbaszadənin vəfatından sonra kafedraya dos. Albert Qılmanov, prof.Ələkbər Kərimov, prof.Ə.İ.Rüstəmov, prof. A.B.Bəşirov və dos. Ə.H.Əhmədov rəhbərlik etmişlər.

Nəzəri fizika kafedrası 1976-cı ildə fəaliyyətə başlamışdır. Kafedraya ayrı-ayrı vaxtlarda Rafiq Yəhyayev, Qaryağdı Səfərəliyev, Y.M.Qasımzadə və İsgəndər Cəfərov rəhbərlik etmişlər. *İsgəndər Cəfərov* nəzəri fizika sahəsində tanınmış mütəxəssis olmuş, elementar zərrəciklərin zəif və vahid elektrozəif qarşılıqlı təsirlərinin bir sıra modelini

irəli sürmüş, bu qarşılıqlı təsirlərlə şərtlənən çoxlu sayda prosesin ehtimal və effektiv kəsiclərini hesablamış, zərrəciklərin qarşılıqlı təsirlərinə çox həssas olan bir sıra effektlər tapmışdır. Dördkomponentli neytrino sxemi üzrə leptonların simetriya qrupuna əsaslanan vahid elektrozəif

prof.C.Hüseynov

qarşılıqlı təsiri nəzəriyyəsini yaratmışdır. 2012-ci ildə “Əməkdar elm xadimi” adına layiq görülmüş, 2015-ci ildə AMEA-nın müxbir üzvü seçilmişdir.

Eksperimental və nəzəri fizika, Ümumi fizika və astronomiya kafedralarının əsasında isə 1976-cı ildə Mexanika və molekulyar fizika və Elektrik və optika kafedraları yaradılmışdır.

Mexanika və molekulyar fizika kafedrasına dos.Albert Qılmanov, prof.Ələkbər Kərimov, prof. Əbülfət Rüstəmov, prof.Abbas Bəşirov, dos.Əlisa Əhmədov, prof.Edil Eyvazov (2011-2016) rəhbərlik etmişlər. 2012-ci ildə prof.Edil Eyvazova “Əməkdar müəllim” fəxri adı verilmişdir.

Elektrik və optika kafedrasına 1976-1978-ci illərdə dos.A.Məmmədov,1978-1982-ci illərdə prof.Kərim Məmmədov, 1982-2012-ci illərdə prof. Mirzəli Murğuzov rəhbərlik etmişlər. 2012-ci ilin mayında kafedraya dos.Cahangir Hüseynov müdir seçilmişdir. 2015-ci ildə Nəzəri fizika kafedrası fəaliyyətini dayandırmış, 2016-cı ildə isə Mexanika və molekulyar fizika və Elektrik və optika kafedraları Ümumi fizika adı altında birləşdirilmişdir. Yeni yaranan kafedraya dos.*Cahangir Hüseynov* müdir vəzifəsinə seçilmişdir.

Kafedra əməkdaşlarından Namiq Niftiyev “AB2X4 (A- Mn, Fe; B-Ga, In; X - S, Se) tipli birləşmələrdə elektron və optik proseslər” (2015), Aydın Ələkbərov “Lantanoidlərlə aşqarlanmış GeS laylı monokristallarında və onlar əsasında hazırlanmış heteroqəçiddə elektron hadisələrinə ionlaşdırıcı

şüaların təsiri” (2017) və Cahangir Hüseynov “Ln-Sn-S(Se) (Ln- Pr, Gd, Er, Dy) sistem ərinti və birləşmələrində elektron, fonon prosesləri” mövzusunda dissertasiya müdafiə edərək fizika elmləri doktoru elmi dərəcəsi alıblar.

Kafedra əməkdaşları fizika müəllimliyi ixtisası ilə yanaşı, texnologiya müəllimliyi, riyaziyyat müəllimliyi, informatika müəllimliyi, riyaziyyat və informatika müəllimliyi, biologiya müəllimliyi, kimya müəllimliyi və kimya və biologiya müəllimliyi ixtisaslarında da fizika fənnini Azərbaycan və rus dillərində tədris edirlər.

Ümumi fizika kafedrasında aşağıdakı istiqamətlər üzrə elmi tədqiqat işləri aparılır:

- bərk cisimlər fizikası;
- mayelərdə molekulyar köçürmə hadisələri;
- elementar zərrəciklər və nüvələrdə kollektiv hadisələr;
- tədrisin təkmilləşdirilməsi.

Ümumi fizika kafedrasının professoru Vaqif Nəsirov və dosenti Aydın Ələkbərov Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında AAK-nın fizika üzrə ekspert komissiyasının üzvləridir.

Son illərdə M.İ.Murqzov, C.İ.Hüseynov, R.F.Məmmədova və T.A.Cəfərovun “Elektrik və maqnetizmdən məsələlər” (2016), C.İ.Hüseynov və

A.Ə.Əliyevin “Fizikanın tarixi və metodologiyası (I-hissə)” (2016), M.İ.Murqzov, C.İ.Hüseynov, R.F.Məmmədova və T.A.Cəfərovun “Elektrik və maqnetizmdən məsələlər” (2016), C.İ.Hüseynov, R.F.Məmmədova, X.A.Adgözəlova, O.M.Həsənov və T.A.Cəfərovun “Atom fizikasından laboratoriya praktikumu” (2016), E.Ə.Eyvazov, N.N.Niftiyev, S.Ş.Qurbanov, A.M.Allahverdiyev, Ş.X.Xəlilov və V.İ.Hüseynovun “Mexanika və molekulyar fizika (laboratoriya praktikumu)” (2016), E.Ə.Eyvazov və V.İ.Hüseynovun “Элементарная физика” (2016), E.Ə.Eyvazov, V.İ.Hüseynov və S.A.Zeynalovun “Bərk cisimlər fizikasından səciyyəvi testlər” (2016), V.İ.Hüseynov, E.Ə.Eyvazov, N.N.Niftiyev, A.M.Allahverdiyev, S.Ş.Qurbanov və Ş.X.Xəlilovun “Mexanika və molekulyar fizika” (2016), A.O.Daşdəmirov, V.V.Dadaşova, X.A.Həsənov və Ş.X.Xəlilovun “Mayələr fizikasının əsasları” (2017), Ə.N.Quluyev, A.Ə.Əliyev, A.Ə.Nəbiyev və Y.H.Hüseynəliyevin “Ümumi fizika kursu” (2018), E.Ə.Eyvazovun “Bərk cisimlər fizikası (praktikum)” (2019), C.İ.Hüseynovun “Optika” (mühazirə mətnləri) (2019), C.İ.Hüseynovun “Qalay monoselenidi fizikası” (2019) adlı dərslik, dərs vəsaitləri nəşr olunmuşdur.

Hazırda kafedrada 4 *elmlər doktoru, professor* (Edil Eyvazov, Vaqif Nəsirov, Həmzə Seyidli,

Ümumi fizika kafedrasının əməkdaşları

Hüseyn İbarhimov), 3 *elmlər doktoru, dosent* (Cahangir Hüseynov (kafedra müdiri), Aydın Ələkbərov Namiq Niftiyev), 9 *fəlsəfə doktoru, dosent* (Şakir Xəlilov, Soltanəli Qurbanov, Azər Allahverdiyev, Oktay Həsənov, Yaşar Hüseynliyəv, Xatirə Adgözəlova, Asəf Nəbiyev, Vidadi Hüseynov, Sakin Cabbarov), 1 *fəlsəfə doktoru, baş müəllim* (Hüseyn Aslanov), 2 *nəfər baş müəllim* (Əziz Babayev, Tapdıq Cəfərov), 2 laboratoriya müdiri (Tura Aydınova, Aygün İbrahimli), 7 *böyük laborant* (f.ü.f.d.Aybəniz Rzayeva, Cəlilə Məhərrəmov, Gözəl Hacıyeva, Elnarə Dadaşzadə, Gülər Qaraşova, İlahə Əlimərdanova, Lumu Mursaliyeva) çalışır.

Fizikanın tədrisi texnologiyası kafedrası

Ali Pedaqoji İnstitutda Fizikanın tədrisi metodikası kafedrası sonralar təşkil edilsə də, fizika-riyaziyyat şöbəsində bu fənn ilk vaxtlardan Rəhim Məlikov, Bəhram Mirzəyev, Abasqulu Abaszadə və b. tərəfindən tədris olunmuşdur. Pedaqoji İnstitutda ilk fizika kabinetinin yaradılması da Rəhim bəy Məlikovun adı ilə bağlıdır. 1923-cü ildə təşkil edilən həmin kabinet fizikadan məktəb eksperimentinin nümayişinə, institutun nəzdində fəaliyyət göstərən A.Şaiq “Nümunə məktəbi”ndə tələbələrin pedaqoji təcrübə aparmasına xidmət edirdi. Fizikanın tədrisi metodikası ilə bağlı dərslik, dərs vəsaiti, metodik tövsiyələrin hazırlanmasında, elmi-metodik məqalələrin yazılmasında Rəhim Məlikov, Bəhram Mirzəyev və Abasqulu Abaszadənin mühüm xidmətləri olmuşdur.

B.Mirzəyevin “Molekulyar fizikadan konsept” (1933), “Rəqslər və dalğalar” (1934), “Fizika praktikumu” (1935,1938), A.Abaszadə, R.Həsənov və M.Ramazanzadənin “Molekulyar fizika və istilik” (tərcümə), “Optika və akustika” (1935) “Məktəb fizika eksperimentinin metodikası və texnikası” (1936), A.Abaszadə və Z.Əlizadənin “Fizika terminləri lüğəti” (1939), A.Abaszadənin “Fizikanın tədrisində hərbi texnika elementləri” (1942 və 1944) adlı kitablar həmin dövrün məhsuludur.

30-cu illərdə fizikanın tədrisi metodikası fənni Fizika kafedrasının əməkdaşları tərəfindən tədris edilirdi. 1946-cı ildə Fizika - riyaziyyat fakültəsinin nəzdində Fizika və riyaziyyatın tədrisi metodikası kafedrası təşkil edildi. Kafedraya 1946-1951-ci illərdə professor B.Ağayev, 1951-1955-ci illərdə dos. B.Şəfizadə rəhbərlik etmişdir.

1955-ci ildə Fizikanın tədrisi metodikası kafedrası müstəqil fəaliyyətə başlamış, 1970-ci ilə

qədər dos. B.Şəfizadənin rəhbərliyi ilə fəaliyyət göstərmişdir. 60-70-ci illərdə kafedranın nəzdində 2 tədris, 2 məktəb eksperimenti, 2 təlimin texniki vasitələri laboratoriyası yaradılmışdır. Həmin illərdə B.Sultanov, T.Xasməmmədov, S.İmanov, Ə.Əhmədov, Ə.Axundov, Z.Osmanov, İ.Bənənyarlı, T.Vahidov namizədlik dissertasiyaları müdafiə etmişlər.

Kafedraya sonrakı illərdə dos.T.Xasməmmədov (1971-1973), F.Rəştiyev (1973-1975), B.Sultanov (1975), S.İmanov (1975-2003) rəhbərlik etmişdir. Həmin dövrdə S.İmanov fizikanın tədrisi metodikası ilə bağlı doktorluq, F.Rəştiyev, Ş.Əlizadə namizədlik dissertasiyaları müdafiə etmişlər.

Bu dövrdə İ.İsmayılov, K.Həsənov, R.Moldakasov, X.Padarov, R.Abdurazaqov, N.Məsimov, D.Əliyeva, Ə.Kərimov, S.Şirinova, Ş.Əhadov, O.İskəndərov, M.Ağayev və S.Cəlilova namizədlik dissertasiyası müdafiə etdilər. 2003-cü ildə kafedra qısa bir müddətdə Z.Hacıyeva, sonra isə dos. Rasim Abdurazaqovun (2004-2017) rəhbərliyi ilə fəaliyyət göstərmişdir. Bu dövrdə kafedranın nəzdində *yeni informasiya texnologiyaları laboratoriyası* yaradıldı, elmi dərəcəli əməkdaşların sayı artdı. Dos.Ş.Əlizadə “Məktəb fizika eksperimentinin sistemi və onun təkmilləşdirilməsi yolları” (2003), dos.İ.İsmayılov “Ümumtəhsil məktəblərində fizi-

Dos.S.Cəlilova

kanın tədrisində yeni informasiya texnologiyalarından istifadənin nəzəri və praktik problemləri” (2001), dos.N.Əliyev “Orta məktəbdə fizika nəzəriyyələrinin tədrisi metodikası” (2016), V.Orucov “Azərbaycanda fizikanın tədrisi metodikasının inkişafı: əsas istiqamətlər, metodlar, aktual problemlər” (2016) mövzusunda doktorluq, N.Musayev “Ali tibb təhsil müəssisələrində tibbi və bioloji fizikanın tədrisinin təkmilləşdirilməsi istiqamətləri” (2013) X.Həşimov “Fizika kursunda yarımkeçiricilər mövzusunun kimyəvi rabitə ilə əlaqəli tədrisi (XI sinif materialları əsasında)” (2016) mövzusunda fəlsəfə doktoru dissertasiyası müdafiə etdilər. R.Abdurazaqov, Ş.Əlizadə, F.Rəştiyev, T.Vahidov, X.Padarov, B.Mirzəyev, N.Məsimov, D.Əliyeva, Ə.Kərimov, S.Cəlilova, Z.Hacıyeva, M.Muradova, T.Hacıyev və G.Musayevanın fizikanın tədrisi metodikası ilə bağlı dərslik və dərs vəsaitləri nəşr edildi. Dos.Rasim Abdurazaqovun ümumtəhsil məktəblərinin VII - XI sinifləri üçün yeni nəsil “Fizika” dərsliklərinin hazırlanmasında mühüm xidmətləri oldu.

2017-ci ildən kafedraya pedaqogika üzrə fəlsəfə doktoru, dosent *Sevinc Xasay qızı Cəlilova* rəhbərlik edir. Kafedranın nəzdində məktəb fizika

eksperimenti, fizika təlimində yeni informasiya texnologiyaları laboratoriyaları, interaktiv elm muzeyi fəaliyyət göstərir. 2019 -cu ildən kafedra *Fizikanın tədrisi texnologiyası* adlanır.

Kafedrada 2 istiqamətdə elmi-tədqiqat işləri aparılır:

- ali və orta məktəblərdə fizikanın tədrisinin təkmilləşdirilməsi;
- fizika müəllimliyi ixtisası üzrə bakalavriat və magistratura səviyyələri üçün fizikanın tədrisi metodikası ilə bağlı məzmunun yeniləşdirilməsi, dərslik və dərs vəsaitlərinin hazırlanması.

Kafedrada iki nəfər (Təranə Məmmədtağıyeva, Cavid Tapdıqlı) fəlsəfə doktoru elmi dərəcəsi almaq üçün dissertasiya üzərində çalışır. Kafedra əməkdaşları 35 magistra rəhbərlik edirlər. Kafedranın nəzdində elmi seminar (rəhbəri dos. Qalib Şərifov), praktik bacarıqlar mərkəzi (dos.Dilbər Əliyeva) fəaliyyət göstərir.

Son 5 ildə kafedra əməkdaşları 34 beynəlxalq, 14 respublika konfransında iştirak edib, 4 dərslik, 17 dərs vəsaiti, 203 məqalə (55-i xaricdə), 2 metodik tövsiyə, 10 proqram nəşr etdiriblər.

Son illərdə Ş.Əlizadə və İ.N.İsmayılovun “Fizikanın tədrisi metodikası (Ümumi məsələlər)”

Fizikanın tədrisi texnologiyası kafedrasının əməkdaşları

I hissə (2018), A.O.Daşdəmirov və Ş.Əlizadənin “Məktəb fizika eksperimenti” (nəzəri hissə və I hissə) (2019), S.X.Cəlilovanın “Proqramlaşdırma dilləri” (2019), “Korporativ informasiya sistemləri”. (2019), T.S.Vahidovun “Fizikanın tarixi elementlərindən fizikanın tədrisində istifadə” (2020), Ə.M.Kərimovun “Fizikadan məsələlər – VIII sinif”. (2017), A.Ə.Əliyevin “Fizikanın tarixi və metodologiyası” (2016) adlı dərslər vəsaitləri nəşr olunmuşdur. Kafedranın dosenti Q.Şərifov 2018-ci il oktyabrın 11-13-də Türkiyənin Qars şəhərində keçirilən kurikulum və tədris üzrə VI Beynəlxalq Konqresin plenar iclasında məruzə ilə çıxış etmişdir, 2018-ci ilin 5-7 noyabrında Danimarkanın Kopenhagen Universitetinin Kollegində keçirilən International week çərçivəsində mühazirələr demişdir.

Kafedra əməkdaşları prof.Ş.Əlizadə və prof. İ.N.İsmayılov ADPU-nun nəzdində fəaliyyət göstərən Dissertasiya Şurasının üzvüdürlər. Prof.İ.N.İsmayılov həm də Dissertasiya Şurasının nəzdindəki elmi seminarın (fizikanın tədrisi metodikası ixtisası üzrə) sədridir.

Hazırda kafedrada 2 *elmlər doktoru, professor* (Şükür Əlizadə, İsa İsmayılov), 5 *fəlsəfə doktoru, dosent* (Arzu Daşdəmirov (dekan), Sevinc Cəlilova (kafedra müdiri), Əfqan Kərimov, Dilbər Əliyeva, Qalib Şərifov), 1 *fəlsəfə doktoru, baş müəllim* (Ağaxəlil Əliyev), 2 baş müəllim (Tofiq Hacıyev, Gülşən Musayeva), 2 *laboratoriya müdiri* (Gülbəniz Vəlibəyova, Rəna Həsənova), 3 *baş laborant* (Zəminə Kərimli, Lalə Məmmədova, Nəzakət Abbasova) fəaliyyət göstərir.

Əməyin texnologiyası kafedrası

Əməyin texnologiyası kafedrası İstehsalatın əsasları kafedrası adı ilə 1957-ci ildə Fizika-riyaziyyat fakültəsinin tərkibində fəaliyyətə başlamışdır. Kafedranın ilk müdiri texnika elmlər doktoru, professor Abbas Mustafayev olmuşdur. O, 1957-1964-cü illərdə kafedraya rəhbərlik etmişdir. 1968/69-cu tədris ilində Fizika-riyaziyyat fakültəsi müstəqil Fizika və Riyaziyyat fakültəsinə ayrılanda kafedra Fizika fakültəsinin tərkibində qaldı. Kafedraya rəhbərlik dos.Ramiz Əfəndiyevə (1964-1970) həvalə edildi.

1970/71-ci tədris ilində Ümumi texniki fənlər fakültəsinin yaradılması ilə əlaqədar olaraq İstehsalatın əsasları kafedrasının bazasında iki müstəqil kafedra yaradıldı:

- Ümumtexniki fənlər kafedrası;
- Materialların texnologiyası və əmək təliminin metodikası kafedrası.

1971-1977-ci illərdə Ümumi texniki fənlər kafedrasına AMEA-nın müxbir üzvü, texnika elmlər doktoru, professor Arif Quliyev, Materialların texnologiyası və əmək təliminin metodikası kafedrasına dosent Səməd Əlai (1971-1977), dos.Murad Seyidov (1977-1982), dos.Şəfiqə Əhmədova (1984-1986), dos.Saleh Abdullayev (1986-1994) rəhbərlik etmişlər.

1974-cü ildə fakültənin nəzdində Elektrotexnika kafedrası yaradılmışdır. Kafedrada maqnit yarımkeçiricilərinin elektrik və maqnit xassələri tədqiq olunmuşdur. Kafedraya dos. Ədnan Ağalarov (1974-1983; 1999-2011), prof.Həşim Həşimov (1983-1999), dos.Akif İsmayılov (2011-2013) rəhbərlik etmişlər.

Dos.S.Musayeva

1986-cı ildə Ümumi texniki fənlər kafedrası ilə Materialların texnologiyası və əmək təliminin metodikası kafedrası birləşdirildi və Ümumi texniki fənlər kafedrası adlandırıldı.

Ümumi texniki fənlər kafedrasının bazasında 1994-cü ildə 2 kafedra yaradılmışdır:

- İstehsalatın əsasları kafedrası;
- Maşınşünaslıq kafedrası.

Kafedraların nəzdində müasir avadanlıqlarla təchiz edilmiş zəngin emalatxanalar, tədris labo-

ratoriyaları və kabinetlər fəaliyyət göstərirdi. Belə ki, 2006-cı ildə İstehsalatın əsasları kafedrasının nəzdində 5 tədris emalatxanası, 4 ixtisas laboratoriyası, 3 fənn kabinetini, Elektroradiotexnika kafedrasının nəzdində 6 tədris laboratoriyası və fənn kabinetini, Maşınşünaslıq kafedrasının nəzdində 6 tədris laboratoriyası olmuşdur.

İstehsalatın əsasları kafedrasına 1994-1998-ci illərdə prof.Kamal Hüseyinov, 1998-2003-cü illərdə dos.Saleh Abdullayev, 2004-2016-cı illərdə dos. Səadət Musayeva rəhbərlik etmişdir.

Maşınşünaslıq kafedrasının isə müdiri kimi 1994-2004-cü illərdə dos.Aslan Məmmədov, 2005-2013-cü illərdə dos.Niyazi Qasimov çalışmışdır.

2013-cü ildə Maşınşünaslıq və Elektroradiotexnika kafedraları birləşdirilərək yeni *Ümumtexniki fənlər kafedrası* yaradıldı. Kafedraya 2014-2016-cı illərdə dos.Akif İsmayılov rəhbərlik etdi. 2016-cı ildə isə İstehsalatın əsasları və Ümumtexniki fənlər kafedralarının bazasında Texnologiya və onun tədrisi metodikası kafedrası təşkil olundu. 2017-ci ildə yeni yaradılan kafedraya *dosent Səadət Musayeva* müdir vəzifəsinə seçildi.

2019-cu ilin iyulunda kafedra ADPU Elmi Şurasının qərarı ilə *Əməyin texnologiyası* adlandırıldı.

Kafedranın inkişafında AMEA-nın müxbir üzvü, prof.Arif Quliyev, prof.Abbas Mustafayev, prof. Əbülfət Rüstəmov, prof.Ələkbər Kərimov, prof. Kamal Hüseyinov, prof. Həşim Həşimov, dos.Ramiz Əfəndiyev, dos.Səməd Əlai, dos.Saleh Abdullayev, dos.Ədnan Ağalarov, dos.İzzət Bənəyarlı, dos.Aslan Məmmədov və dos.Şəfiqə Əhmədovanın mühüm xidmətləri olmuşdur.

Kafedra əməkdaşları bakalavriatura səviyyəsində 26, magistratura səviyyəsində 15 fənn tədris edirlər. Son illərdə tədrisin keyfiyyətini artırmaq məqsədi ilə elektron mühazirə mətnləri və sillabuslar hazırlanmış, laboratoriya işləri yenidən tərtib edilmiş, müasir texnologiyalarla təchiz olunmuş mühazirə auditoriyaları yaradılmış, laboratoriya və emalatxanaların maddi bazası müasirləşdirilmiş, kafedranın profilinə uyğun yeni tədris resursları hazırlanıb tələbələrin istifadəsinə verilmişdir.

Son on ildə kafedranın tədris yükündə baş verən dəyişikliklə əlaqədar olaraq əməkdaşların

sayında ciddi fərq yaranmışdır. 2011/12-ci tədris ilində kafedranın 5362, 2015/16-cı tədris ilində 15278, 2020/21-ci tədris ilində isə 7559 saat tədris yükü olmuşdur. Tədris yükünə müvafiq olaraq kafedrada əməkdaşların sayı 2011/12-ci tədris ilində 11, 2015/16-cı tədris ilində 25, 2020/21-ci tədris ilində 17 nəfər olmuşdur.

Kafedrada 3 istiqamətdə elmi tədqiqat işləri aparılır:

- texnologiya fənninin tədrisində müasir təlim metodlarının tətbiqi ilə texnoloji proseslərin araşdırılması;

- energetikanın fiziki problemləri;
- energetika və ətraf mühit.

Kafedrada ayda bir dəfə elmi seminar (rəhbəri dos.Niyazi Qasimov) keçirilir. Tələbələrin texnoloji bacarıqlarının formalaşdırılmasında kafedranın nəzdində fəaliyyət göstərən "Bacarıqlı əllər" dərnişini mühüm rol oynayır. Dərnişində tələbələrə Öriqami sənət nümunələri öyrədilir. Dərnişiyə uzun müddət mərhum baş müəllimlər Ə.Əyyubov və O.Həmidova rəhbərlik etmişlər.

Kafedrada 2012-ci ildən texnologiya fənninin tədrisi metodikası və metodologiyası ixtisaslaşması üzrə magistr hazırlığı aparılır. 2017-ci ilə qədər 16 nəfər magistr dissertasiyası müdafiə edərək magistr dərəcəsi almışdır. Hazırda texnologiya fənninin tədrisi metodikası və metodologiyası ixtisaslaşması üzrə II tədris ilində 2, I tədris ilində 5 nəfər magistr təhsil alır. Kafedranın əməkdaşı b/m.Ədalət Quliyev dissertanturani, müəllim Q.İsayev qiyabi doktoranturani bitirmişdir. Son 5 ildə kafedra əməkdaşları 15 beynəlxalq, 25 respublika konfransında məruzələrlə çıxış etmiş, 8 dərs vəsaiti, 54 məqalə (4-ü xaricdə), 46 proqram, 40 tezis nəşr etdirmişlər.

Son illərdə A.O.Daşdəmirov, S.M.Musayeva və N.V.Qasimovun "Materialların kəsilməsi dəzgah və alətlər fənnindən kurs layihələri və laboratoriya işlərinin icrası" (2017), S.M.Musayeva və S.Ə.İbrahimovanın "Ağac materiallarının xassələri və emal texnologiyaları fənnindən laboratoriya işləri" (2019), A.O.Daşdəmirov, S.M.Musayeva və Ə.F.Quliyevin "Pedaqoji təcrübənin gündəliyi", (2018), A.O.Daşdəmirov və Ə.F.Quliyevin "Bərk məişət tullantılarının idarə edilməsi məsələləri" (2019), X.Məmmədov və Ə.Əyyubovun "Ma-

şinşünaslığın əsasları fənnindən laboratoriya işləri” (2019), K.L.Şirinov və Ə.F.Quliyevin “Radiotexnika” (2017), Ə.F.Quliyev və K.L.Şirinovun “Radiotexnikadan laboratoriya işlərinə dair” (2013), A.Ö.İsmayılov və Ə.F.Quliyevin “Elektrotexnika”. I hissə. (2014) dərs vəsaitləri nəşr olunmuşdur.

Kafedranın sabiq əməkdaşları dos.S.Abdulayev “Əməkdar müəllim” (2012) fəxri adına layiq görülmüş, prof.H.Həşimov və dos. Ə.Ağalarov “Tərəqqi” medalı (2006) ilə təltif olunmuşlar. Kafedranın dosenti K.L.Şirinov “SSRİ maarif əlaçısı” döş nişanı və “Əmək veteranı” medalı ilə təltif edilmişdir.

Kafedra Təhsil İnstitutu, ADİU, GDU, NDU, LDU və ADPU-nun fialiallarının müvafiq şöbə və kafedraları ilə sıx əməkdaşlıq edir.

Kafedrada 7 *fəlsəfə doktoru, dosent* (Səadət Musayeva, Xankişi Məmmədov, Niyazi Qasimov, Akif İsmayılov, Arif Mustafayev, Kamil Şirinov, Kamil Abbasov), 1 *dosent* (Səkinə Əliyeva), 1 *fəlsəfə doktoru*, baş müəllim (İsrail Məmmədov), 3 *baş müəllim* (Ədalət Quliyev, Qaçay Əliyev, Əsbət Teymurova), 4 *müəllim* (Qabil İsayev, Sevinc İbrahimova, Rəna Məmmədova, Təranə Mehdiyeva), 2 *laboratoriya müdiri* (Tükəzban Xəlilova, Sənayə Hüseynova), 4 *böyük laborant* (Təhminə Yolçuyeva, Elmira Əhmədova, Günel Əzizova, Sona Səfərova), 1 *tədris ustası* (Gültəkin Qocayeva) çalışır.

Əməyin texnologiyası kafedrasının əməkdaşları

İbtidai təhsil fakültəsi

XX əsrin 50-ci illərinin axırlarında Azərbaycanda ibtidai sinif müəllimi hazırlığında xüsusi bir mərhələnin əsası qoyuldu. Şagird şəxsiyyətinin formalaşmasında ibtidai təhsil səviyyəsi əhəmiyyətli rol oynadı.

diğindən ali təhsilli sinif müəllimi hazırlığı məsələsi aktuallaşdı. RSFSR Pedaqoji Elmlər Akademiyasında, SSRİ Ali və Orta İxtisas Təhsili Nazirliyində ali təhsilli ibtidai sinif müəllimi hazırlığının nəzəri və praktik məsələləri ciddi müzakirə edildi. Müttəfiq respublikalarda ali təhsilli ibtidai sinif müəllimləri hazırlığına başlamaq üçün müvafiq addımlar atıldı. Bununla bağlı ilk dəfə RSFSR Ali və Orta İxtisas Təhsili Komitəsi tərəfindən 1 sentyabr 1957-ci ildə "Ali təhsilli ibtidai məktəb müəllimlərinin hazırlanması haqqında" əmr veril-

di. Bir neçə pedaqoji institutda dörd illik təhsil müddəti olan I-IV sinif müəllimlərinin hazırlanması üçün fakültələr açılması qərara alındı. A.İ.Gertsen adına Leningrad Dövlət Pedaqoji İnstitutunda ilk dəfə belə bir fakültə yaradıldı. 1958-ci ildə Azərbaycan SSR Ali və Orta İxtisas Təhsili Komitəsinin və Azərbaycan Dövlət Pedaqoji İnstitutu rektorunun müvafiq əmrləri ilə Azərbaycan Dövlət Pedaqoji İnstitutunda *İbtidai təhsilin pedaqogikası və metodikası fakültəsi* təşkil edildi.

Fakültə 1958/59-cu tədris ilində İbtidai təhsil pedaqogikası və metodikası adı ilə fəaliyyətə başlamışdır. 1960/61-ci tədris ilində fakültənin nəzdində məktəbəqədər tərbiyə şöbəsi yaradılmış, Azərbaycan və rus qruplarına qəbul həyata keçirilmişdir. Az sonra Pedaqoji fakültə adlandırılmışdır.

Fakültənin təşkilində əsas məqsəd Azərbaycanla yanaşı, həm də Ermənistan və Gürcüstandakı Azərbaycan məktəblərini ali təhsilli ibtidai sinif müəllimi ilə təmin etməkdən ibarət idi. İlk dəfə fakültəyə avqust ayında qəbul imtahanları keçirildi.

İbtidai təhsil fakültəsinin Elmi Şurasının üzvləri

200 abituriyent uğur qazanaraq tələbə adına layiq görüldü. Fakültədə tədris SSRİ Ali Təhsil Nazirliyi tərəfindən təsdiq edilmiş yeni tədris planı əsasında təşkil olundu. Azərbaycanda həmin tədris planı müəyyən dəyişiklik edildikdən sonra təsdiq edildi.

Həmin dövrdə fakültə Pedaqoji İnstitutun əsas binasının 3-cü mərtəbəsində yerləşirdi. Fakültənin ilk buraxılışı 1962-ci ildə olmuşdur. Fakültəyə ayrı-ayrı vaxtlarda dos.İsfəndiyar Vəlixanlı (1958-1969), prof.Nəmidə Abbasova (1970-1976),

dos.Musa Həsənov (1976-1989), prof.Xəlil Fətəliyev (əyani şöbə) (1990-1998), prof.Qulam Əzimov (5 illik qiyabi şöbə, 1990-1998), dos.İramin İsayev (4 illik qiyabi şöbə, 1991-1998), prof.Zahid Xəlilov (1998-2005), dos.Zabit Məmmədov (2005-2006) rəhbərlik edib. 2007-ci ilin may ayından fakültənin dekani vəzifəsində pedaqoji elmlər doktoru, professor, Əməkdar elm xadimi **Fərrux Abbas oğlu Rüstəmov** fəaliyyət göstərir.

Fərrux Abbas oğlu Rüstəmov

pedaqoji elmlər doktoru, professor, Əməkdar elm xadimi

1 yanvar 1961-ci ildə Qərbi Azərbaycanın Göyçə mahalının Cil kəndində anadan olub. 1968-1978-ci illərdə Cil kənd orta məktəbində, 1978-1982-ci illərdə ADPI-nin (indiki ADPU) Pedaqoji fakültəsində təhsil alıb. Tələbəlik illərində fakültə Əlaçılar şurasının və TEC-in sədri olub, "Əla təhsilə görə", "Əla təhsilə və ictimai işə görə" SSRİ Ali və Orta İxtisas Təhsili Nazirliyinin, ÜİLKGI-nin döş nişanları, Azərbaycan SSR Ali və Orta İxtisas Təhsili Nazirliyinin I-II dərəcəli diplomları, ÜİLKGI-nin və institut rektorluğunun Fəxri Fərmanları ilə təltif olunub, Lenin təqaüdünə layiq görülüb. 1982-1985-ci illərdə Quba rayonu Rəngidar kənd səkkizillik məktəbində müəllim və məktəb direktoru işləyib. 1985-ci ildə pedaqogika nəzəriyyəsi və tarixi ixtisası üzrə ADPI-nin əyani aspiranturasına daxil olub. 1985-1987-ci illərdə hərbi xidmət keçib. "Azərbaycanda sovet pedaqoji elminin inkişafı (1961-1981-ci illər)" mövzusunda namizədlik (1989), "Azərbaycanda pedaqoji elmin inkişaf yolları (1920-1991-ci illər) mövzusunda doktorluq (2003) dissertasiyası müdafiə edib. 1988-ci ildə SSRİ EA-nın Sovet Sosioloqları Assosiasiyasının üzvü seçilib. Şagirdlərin peşəyönümünü elmi-tədqiqat laboratoriyasında kiçik elmi işçi (1990-1991), ümumi pedaqogika kafedrasında müəllim (1992-1995), dosent (1996-2004), professor (2004-2006) vəzifələrində çalışıb. Şagirdlərin peşəyönümünü elmi-tədqiqat laboratoriyasına (1996-2000) və Dədə Qorqud elmi-tədqiqat laboratoriyasının pedaqogika, psixologiya, fəlsəfə bölməsinə (2000-2004), Bakı Qızlar Seminariyasının (Bakı Qızlar Universitetinin) Pedaqogika kafedrasına (1998-2006), ADPU-nun İbtidai təhsilin pedaqogikası və metodikası kafedrasına (2007-2011) və Pedaqoji təhsilin problemləri elmi-tədqiqat laboratoriyasına (2008-2011) rəhbərlik edib. 2007-ci ildən İbtidai təhsilin pedaqogikası və metodikası kafedrasının professorudur. 2007-2015-ci illərdə ADPU-nun Pedaqoji fakültəsinin dekani, universitet Elmi Şurasının üzvü, fakültə Elmi Şurasının sədri olub. 2015-ci ilin dekabr ayından İbtidai təhsil fakültəsinin dekani vəzifəsində çalışır. 2015-ci ildə yeni yaranan Musiqi və təsviri incəsənət fakültəsinə rəhbərlik edib.

35 monoqrafiya, kitab və kitabçanın, 32 tədris proqramının, 500-dən çox elmi-pedaqoji və publisistik yazının müəllifidir.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin sədrliyi ilə Azərbaycan və rus dillərində nəşr olunan "Azərbaycan Milli Ensiklopediyası"na daxil edilən irihəcmli "Pedaqogika" məqaləsinin müəllifidir. UNESCO-nun yaşlıların təhsili ilə bağlı nəşr etdirdiyi 10 cildlik monoqrafiyanın ("Образование на протяжении всей жизни: разнообразие идей концепции форм методов технологий". Санкт-Петербург, 2013) redaktorlarından biridir. Əsərləri Bakı, Moskva, Səmərqənd, Çeboksarı, Tehran, Təbriz, İstanbul, Astana, Sankt-Peterburq və Tbilisi şəhərlərinin nüfuzlu jurnallarında və elmi məcmuələrində Azərbaycan, rus, türk, özbək dillərində çap edilmişdir. Rusiya Təhsil Akademiyası onun "Müasir dövrdə Azərbaycanda təhsilin inkişafının əsas istiqamətləri" (şərikli) (Moskva, 2000) əsərini nəşr etmişdir. 2010-cu ildə Tehranın "Xorşidafərin" nəşriyyatında "Pedaqoji (təlim və tərbiyə) tarixi Şərqdə" kitabı (377 s.) nəşr olunmuşdur.

Elmi rəhbərliyi ilə 18 nəfər fəlsəfə doktoru elmi dərəcəsi alıb. 5 nəfər isə müdafiə ərəfəsindədir. Elmi məsləhətçiliyi ilə 2 nəfər elmlər doktoru elmi dərəcəsi almaq üçün doktorluq dissertasiyası müdafiə etmişdir. 4 elmlər doktoru, 25 pedaqogika üzrə fəlsəfə doktoru elmi dərəcəsi almaq üçün təqdim edilən dissertasiya işinin rəsmi opponenti olmuşdur. 1997-2009-cu illərdə Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında AAK-ın Təhsil Problemləri İnstitutunda və ADPU-da fəaliyyət göstərən Dissertasiya Şurasının üzvü olmuşdur, 2009-2016-cı illərdə ADPU-nun nəzdindəki Dissertasiya Şurasının sədr müavini olub. Hazırda həmin şuranın üzvü və elmi seminarın sədridir. Türkiyə, Rusiya, Yunanıstan, Albaniya, İtaliya, Finlandiya, İsveç, Norveç, Danimarka, Estoniya, İspaniya və Portuqaliyada keçirilmiş beynəlxalq konfranslarda iştirak edib.

"Pedaqoji Universitetin Xəbərlər"inin (humanitar, pedaqoji-psixoloji elmlər seriyası), "Məktəbəqədər və ibtidai təhsil", "Kurikulum", "Təhsildə İKT", "Azərbaycan məktəbi", "Dədə Qorqud araşdırmaları", "Media və təhsil innovasiyaları" jurnallarının, "Bakı Qızlar Universitetinin Elmi Xəbərləri"nin, "Təhsil İnstitutunun Elmi Xəbərləri"nin, "Naxçıvan" Universitetinin Elmi xəbərləri"nin redaksiya heyətinin üzvü, "Pedaqoji tədqiqatlar" elmi məqalələr məcmuəsinin redaktoru, "Azərbaycanda təhsil" beynəlxalq jurnalının baş redaktorudur. Azərbaycanda müəllim kadrları hazırlığının strategiya və konsepsiyasını hazırlayan işçi qrupunun, Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin "Elm və Təhsil Məsələləri Daimi Komissiyası"nın "Təhsil haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu"nu hazırlayan işçi qrupunun, Fasiləsiz Pedaqoji Təhsil üzrə Koordinasiya Şurasının, Dərsləkləri Qiymətləndirmə Şurasının üzvü, "Həyat bilgisi" fənn kurikulumunu hazırlayan işçi komissiyasının sədri olmuşdur.

Azərbaycan Jurnalistlər Birliyinin üzvü, akademik Mehdi Mehdizadə, "Gənc alimlər" və "Qızıl qələm" mükafatları laureatıdır. "Avropa Nəşr Mətbu evi" komissiyasının qərarı ilə "Ən yaxşı vətənpərvər tədqiqatçı alim" qızıl medalı (2009), Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin kollegiyasının qərarı ilə "Azərbaycan Respublikasının qabaqcıl təhsil işçisi" (2010) döş nişanı ilə təltif olunmuşdur. "Vektor" Beynəlxalq Elmi Mərkəzi Mükafat Komissiyasının qərarı ilə "XXI əsr Azərbaycan ziyalıları", ADPU-da "İlin müəllimi" (2007), "İlin alimi" (2011,2013,2015) müsabiqələrinin qaliblərindən biri olmuşdur.

1998-ci ildə Beynəlxalq Pedaqoji Akademiyanın həqiqi üzvü, 2010-cu ildə isə Pedaqoji və Sosial Elmlər Akademiyasının həqiqi üzvü (akademiki) seçilmişdir. 2006-cı ildə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin sərəncamı ilə "Tərəqqi medalı"na layiq görülmüş, 2012-ci ildə isə ona "Əməkdar elm xadimi" fəxri adı verilmişdir.

Anadan olmasının 50 və 60 illiyi ilə əlaqədar olaraq Azərbaycan Kütləvi İnformasiya Vasitələri Həmkarlar İttifaqının, ADPU-nun, Təhsil İnstitutunun, ayrı-ayrı qəzet və jurnalların redaksiya heyətinin Fəxri fərmanları və diplomları ilə təltif edilmişdir. Haqqında "Professor Fərrux Rüstəmov-50" (2011), "Fərrux Rüstəmov. Bibliografiya" (2016) kitabları nəşr olunmuşdur.

Rektorluqda fakültənin inkişaf planının müzakirəsi (2017)

Ayrı-ayrı vaxtlarda Adil Babayev, Firudin Əliyev, Məcid İsmixanov, Safura İbrahimova, İrmin İsayev, Allahyar İmanov, Zabit Məmmədov, Heydər Hüseynov, Zahir Kazımov dekan müavini vəzifəsində çalışıblar. Hazırda dekan müavini vəzifəsində dos. Afət İbrahim qızı Həsənova çalışır.

Fakültənin inkişafında akademik Mehdi Mehdizadə, prof. Mərdan Muradxanov, prof. Şövqi Ağayev, prof. Ağamməd Abdullayev, prof. Nəmidə Abbasova, prof. Xəlil Fətəliyev, prof. Zahid Xəlilov, dos. İsfəndiyar Vəlixanlı, dos. Əfşan Qədimbəyova, dos. Musa Həsənov, dos. Əyyub Tağıyev və dos. Məcid İsmixanovun mühüm xidmətləri olmuşdur.

Fakültədə 1960/61-ci tədris ilində İbtidai təhsilin pedaqogikası və metodikası kafedrası (müdir prof. Mərdan Muradxanov) təşkil edilmişdir. Kafedra əməkdaşları pedaqoji fənlərlə yanaşı, əmək təlimi, musiqi, rəsm fənlərini də tədris edirdilər. 1964-cü ildə müstəqil Rəsm, nəğmə və onların tədrisi metodikası kafedrası (Bəhlul Axundov) yaradıldı. 1966-cı ildə Elementar riyaziyyat və riyaziyyatın tədrisi metodikası kafedrasının bazası əsasında Pedaqoji fakültənin nəzdində Riyaziyyat və ibtidai siniflərdə hesab tədrisi metodikası (dos. Nüsrət Sadıqov) kafedrası təşkil edildi.

Pedaqoji fakültənin bazasında yaradılan xor (xormeyster filarmoniyanın solisti Adil Qafarov), xalq çalğı alətləri (rəhbəri Hacıbaba Həsənov), mahnı və rəqs ansambli (rəhbəri filarmoniyanın solisti Əhmədağa Əhmədov), təsviri incəsənət studiyası respublikada tələbələrin bədii özfəaliyyət yaradıcılığına keçirilən baxışlarda, festivallarda

Rektor prof. C. Cəfərov professor-müəllim heyətinin seçkisində uğur qazanan fakültə əməkdaşları ilə

müvəffəqiyyətlə çıxış edir, mükafata layiq yer tutur, fəxri fərman və diplomlarla təltif olunurdular.

1968-ci ildə İbtidai təhsil pedaqogikası və metodikası kafedrasının bazasında 2 müstəqil kafedra təşkil edildi:

- İbtidai təhsil pedaqogikası və metodikası (müdir prof. M. Muradxanov);
- Məktəbəqədər pedaqogika (müdir dos. Əfşan Qədimbəyova).

İbtidai təhsilin pedaqogikası və metodikası kafedrası iki yerə bölünməmişdən əvvəl burada 21 nəfər - 1 professor (Mərdan Muradxanov), 5 dosent (İsfəndiyar Vəlixanlı, Əfşan Qədimbəyova, Əliş Həsənov, Soltansəlim Axundov, Saleh Məcidov), 8 baş müəllim (Yaqub Atakişiyev, Hacı Abdullayev, Səlimə Babayeva, Məmmədibrahim Dadaşov, Məcid İsmixanov, Nazimə Rüstəмова, Mirsadiq Mirsəlimov, Emma Abramova), 4 müəllim (Pakizə Əliyeva, İncixanım Rüstəмова, Sənubər Eminzadə, Raxil Şapiro), 3 assistent (Zemfira Vəliyeva, Raya Mursaqulova, Ruqiyyə Dərziyeva) çalışırdı.

Məktəbəqədər pedaqogika kafedrası 1968-1982-ci illərdə Pedaqoji fakültənin nəzdində fəaliyyət göstərmişdir. İlk illərdə kafedranın 10 əməkdaşı olmuşdur. Əməkdaşlardan 1-i *pedaqoji elmlər namizədi*, dosent (Əfşan Qədimbəyova (müdir), 2-si baş müəllim (Nazimə Rüstəмова, Brilyant Paşayeva), 5-i *müəllim* (Zemfira Vəliyeva, Sənubər Axundova, Raya Mursaqulova, Liliya Şapiro, Xədicə Məmmədova) və 2-si laborant (Sara Ələkbərova, Zərifə Quliyeva) idi.

Rektor prof.C.Cəfərov, tədris departamentinin direktoru dos.S.Əliyev, dekan prof.F.Rüstəmov fakültə tələbələri ilə

Riyaziyyat və ibtidai siniflərdə hesab tədrisi metodikası kafedrasının 9 nəfər əməkdaşı var idi. Kafedrada 1 dosent (Nüsrət Sadıqov), 6 baş müəllim (Nəriman Kazımov, Məmməd Əzizov, Süleyman Məmmədov, Abdulla Təmrazlı, Zərifə Feyzullayeva, Vladislav Popov), 2 assistent (Seyidəğa Həmidov, Sonya Babayan) çalışırdı.

Rəsm, nəğmə və onların tədrisi metodikası kafedrasında 13 nəfər - 1 dosent (Paşa Hacıyev), 10 baş müəllim (Sabir Quliyev, Vadim Papov, Priva Pinson, Əyyub Səfərov, Kərim Rzayev, Hacıbaba Həsənov, Hüseyin Hüseyinov, Elmira Əfəndiyeva), 3 müəllim (Nəcməddin Məlikməmmədov, Lüdviq Altunyan, Sima Ağayeva) fəaliyyət göstərirdi.

Fakültədə tədrisin təşkilinə digər müvafiq kafedralardan Azərbaycan EA-nın müxbir üzvləri prof.Afad Qurbanov və prof.Səlvər Aslanov, professorlar Ağamməd Abdullayev, Nabat Abdullayev,

Yüksək bal toplayan tələbələrlə görüş

va, Mirəli Seyidov, Aben Kərimov, Fərhad Fərhadov, Roza Qafarova, Aydın Hacıyev, Əbdül Əlizadə, Təmruz Əliyeva, Sabir İbrahimov, Sədi Əfəndiyev, Paşa Əfəndiyev, Sadıq Sadıqov, Zəkəriyyə Mehdizadə, Şərif Haqverdiyev, Novruz Hüseyinov, Şükür Sadıqov, Həsən Balıyev, Tələt Qayıbov, Nadir Abdullayev, Rasim Qarayev, dosentlərdən Əyyub Tağıyev, Böyükxanım Rəhimova, Adil Abdullayev, Əli Məmmədov, Həmid Əfəndiyev, Cəlal Hüseyinov, Zabit Məmmədov, İsmayıl İsmayılov, Xalq rəssamı, prof.İbrahim Zeynalov, əməkdar artist Yaşar Səfərov, bəstəkar, əməkdar incəsənət xadimi Faiq Sücəddinov, Adil Bəbirov, Hacıxan Məmmədov, Dünya çempionu İbrahim Paşa və başqaları cəlb edilmişdi.

1974-cü ildə Azərbaycan SSR Ali və Orta İxtisas Təhsili Nazirliyinin 13 noyabr 1974-cü il tarixli qərarına müvafiq olaraq Pedaqoji fakültənin

Prof.F.Rüstəmov dekanlığın əməkdaşları ilə

Soldan: dos.S.Tağıyeva, dos.Y.Rzayeva, prof.F.Rüstəmov və dos.A.Həsənova

Fakültə əməkdaşları

nəzdində *Yaş və pedaqoji psixologiya kafedrası* (müdiri dos.Zəkəriyyə Mehdizadə) təşkil edildi. Rəsm, nəğmə və onların tədrisi metodikası kafedrasına Bəhlul Axundovdan sonra dos.Paşa Hacıyev (1966-1973) rəhbərlik etdi.

60-70-ci illərdə Pedaqoji fakültədə əyani və qiyabi şöbələrdə 2 ixtisas üzrə kadr hazırlanırdı:

- ibtidai təhsilin pedaqogikası və metodikası (Azərbaycan, rus, erməni bölmələri);
- pedaqogika və psixologiya (məktəbəqədər tərbiyə) (Azərbaycan və rus bölmələri).

1968/69-cu tədris ilində Pedaqoji fakültənin əyani şöbəsində 519, qiyabi şöbəsində 2458 tələbə təhsil alırdı. Əyani şöbədə təhsil alanların 100, qiyabi şöbədə təhsil alanların 399 nəfəri pedaqogika və psixologiya (məktəbəqədər tərbiyə) ixtisasını seçən tələbələr idi.

1981-ci ildə fakültənin nəzdində Musiqi şöbəsi təşkil olundu. 1982-ci ildə pedaqogika və psixologiya (məktəbəqədər tərbiyə) ixtisasının bazasında müstəqil *Məktəbəqədər tərbiyə* fakültəsi təşkil edildi.

Pedaqoji fakültənin Məktəbəqədər pedaqogika, Yaş və pedaqoji psixologiya kafedraları yeni yaradılmış fakültənin nəzdinə verildi.

1990-cı ildə Pedaqoji fakültə əyani və qiyabi şöbələrə bölündü. Əyani şöbəyə professor Xəlil Fətəliyev (dekan müavini dosent Allahyar İmanov), qiyabi şöbəyə isə professor Qulam Əzimov dekan seçildilər. 1991-ci ildə qiyabi şöbə süni olaraq iki yerə bölündü. 4 illik tədris planı ilə təhsil alanlar şöbəsinə dos.İramin İsayev (dekan müavini dos.Zabit Məmmədov), 5 illik tədris planı ilə təhsil alanlar şöbəsinə isə Qulam Əzimov dekan vəzifəsinə seçildilər. Şöbənin tədris planları fərqli idi. Belə ki, dördillik tədris planı ilə oxuyanlar orta ixtisas məktəblərini bitirənlər idi. Onlar müsabiqə yolu ilə ali məktəbə qəbul olunurdular. Beşillik tədris planı ilə oxuyanlar isə adi qaydada qəbul imtahanları verirdilər. 1998-ci ildə əyani və qiyabi şöbələr yenidən birləşdirildi. Dekan vəzifəsinə filologiya elmləri doktoru, professor *Zahid Abdulla oğlu Xəlilov* seçildi. Bundan əvvəl qısa bir müddətdə fakültənin

dekanı vəzifəsini dosent *Heydər Hüseynov* icra etmişdir. Prof.Zahid Xəlilovun seçki müddəti bitdiyinə görə 2005-2006 -cı illərdə fakültəyə dosent *Zabit Teymur oğlu Məmmədov* rəhbərlik etmişdir.

1990- 2006-cı illərdə Pedaqoji fakültənin ibtidai sinif müəllimliyi və musiqi müəllimliyi ixtisasını 6230 nəfər tələbə bitirmişdir. Tələbələrin 2820 nəfəri (45,26%) əyani, 3211 nəfəri (51,54%) qiyabi, 199 nəfəri (3,20%) axşam şöbəsinin məzunu olmuşdur.

İllər	Əyani	Qiyabi	Axşam	Cəmi
1990	160	197	-	357
1991	150	198	-	348
1992	70	140	-	210
1993	115	190	50	355
1994	39	202	16	257
1995	118	265	84	467
1996	164	168	49	381
1997	254	185	-	439
1998	206	74	-	280
1999	84	66	-	150
2000	117	109	-	226
2001	130	137	-	267
2002	165	139	-	304
2003	174	176	-	350
2004	136	148	-	284
2005	165	183	-	348
2006	147	166	-	313
2007	136	152	-	288
2008	143	124	-	267
2009	147	192	-	339
Cəmi	2820	3211	199	6230

2006-cı ildə fakültədə 1292 tələbənin təhsil-tərbiyəsi ilə 2 elmlər doktoru, professor, 32 fəlsəfə doktoru, dosent, 42 baş müəllim və müəllim məşğul olurdu.

Fakültənin nəzdində 5 kafedra fəaliyyət göstərirdi:

- İbtidai təhsilin pedaqogikası (müdir dos. Həmzə Əliyev);
- Riyaziyyat və onun ibtidai kursunun tədrisi metodikası (müdir prof.Seyidağa Həmidov);
- İbtidai siniflərdə rus dili (dos.Ramida Məmmədova);

• Musiqi fənləri və onun tədrisi metodikası (müdir Jalə Qədimova);

• Musiqi alətləri kafedrası (dos.Minarə Dadaşova).

2007-ci ilin may ayında fakültəyə dekan seçkisi keçirildi. Bu vəzifəyə Pedaqoji elmlər doktoru, professor *Fərrux Rüstəmov* seçildi. Dos. Zabit Məmmədov və dos. Afət Həsənova dekan müavirləri təyin edildilər. Dos.Zabit Məmmədovun vəfatından sonra 2013-2017-ci illərdə dos. Zahir Kazımov dekan müavini vəzifəsində çalışdı.

2009-cu ildə fakültənin nəzdində “Təhsilin əsasları” adlı ixtisaslaşdırılmış auditoriya yaradıldı, prof.Fərrux Rüstəmovun təşəbbüsü ilə “Pedaqoji təhsilin problemləri” elmi-tədqiqat laboratoriyası təşkil edildi. Elmi-tədqiqat laboratoriyasına ayrı-ayrı vaxtlarda prof.Fərrux Rüstəmov (2007-2011), dos.Bəhruz Nəsirov (2011-2013), prof.Abdulla Mehrabov (2013-2015), dos.Gülşən Novruzova (2015-2019) rəhbərlik etdilər.

2008/2009-cu tədris ilindən fakültədə təhsil kredit sistemi əsasında aparılır. Bu məqsədlə 2008, 2014, 2015 və 2020-ci illərdə yeni tədris planı hazırlanmış və təsdiq edilmişdir. 2012-ci ildə fakültədə təhsil alan 1025 tələbənin (495-i qiyabi, 530-u əyani) təhsil-tərbiyəsi ilə 10 elmlər doktoru, professor, 40 fəlsəfə doktoru, dosent, 50 müəllim məşğul olurdu. Fakültənin kafedralarında müxtəlif ixtisaslar üzrə 91 magistr təhsil alırdı.

2015-ci ilin oktyabr ayında Pedaqoji fakültənin musiqi müəllimliyi və Mühəndis-pedaqoji və bədii qrafika fakültəsinin təsviri incəsənət müəllimliyi ixtisasları birləşdirilərək müstəqil Musiqi və təsviri sənət fakültəsi yaradıldı. Pedaqoji fakültə-

nin 2 kafedrası (Musiqi fənləri və onun tədrisi metodikası; Musiqi alətləri kafedrası) yeni yaradılan fakültənin tərkibinə verildi. Pedaqoji fakültədə yalnız ibtidai sinif müəllimliyi ixtisası üzrə müəllim hazırlanmışına görə *İbtidai təhsil fakültəsi* adlandırıldı. Pedaqoji elmlər doktoru, professor, Əməkdar elm xadimi *Fərrux Rüstəmov* fakültəyə dekan vəzifəsinə seçildi.

İldən-ildə fakültədə təhsil alan tələbələrin sayı artdı. 2012/13-cü tədris ilində qiyabi şöbəyə tələbə qəbulu dayandırılsa da, əyani şöbənin qəbul planı artırıldı. 2011/12-ci tədris ilində fakültənin əyani şöbəsinə 139 tələbə qəbul edildiyi halda, 2020/21-ci tədris ilində birinci tədris ilinə qəbul olunan tələbələrin sayı 330 olmuşdur. Həmin tələbələrdən 300 nəfəri Azərbaycan, 30 nəfəri rus bölməsinə qəbul olunmuşdu. 2021/22-ci tədris ilində fakültəyə 345 tələbənin qəbulu planlaşdırılıb ki, onlardan da 300 nəfərinin Azərbaycan, 30 nəfərinin rus, 15 nəfərinin ingilis bölməsində təhsil alması nəzərdə tutulub.

2011-2021-ci illərdə fakültədə tələbə sayının artım dinamikası aşağıdakı kimi olmuşdur.

Tədris ili	Qəbul		Buraxılış		Tələbənin ümumi sayı	
	Əyani	Qiyabi	Əyani	Qiyabi	Əyani	Qiyabi
2011/2012	139	99	138	100	531	508
2012/2013	216	20	119	93	620	413
2013/2014	219	23	112	105	899	375
2014/2015	308	14	117	98	859	297
2015/2016	291	-	171	98	823	207
2016/2017	283	-	227	51	1235	141
2017/2018	271	-	320	41	1282	90
2018/2019	291	-	323	28	1250	45
2019/2020	325	-	290	5	1231	13
2020/2021	330	-	270	3	1268	6

2011-2021-ci illərdə fakültənin əyani şöbəsinə 2973, qiyabi şöbəsinə 156 tələbə qəbul olunmuş, əyani şöbənin 2087, qiyabi şöbənin 2095 nəfər məzunu olmuşdur.

Fakültədə ildən - ilə dövlət sifarişi əsasında təhsil alan tələbələrin sayında ciddi artım baş ver-

mişdir. Belə ki, 2008/09-cu tədris ilində əyani şöbədə təhsil alan 547 nəfərdən 273-ü, 2020/21-ci tədris ilində isə 1268 nəfərdən 972 nəfəri dövlət sifarişli idi.

Tədris illəri	Əyani			Qiyabi			Ümumi cəmi
	Dövlət sifarişli	Ödənişli	Cəmi	Dövlət sifarişli	Ödənişli	Cəmi	
2008/09	273	274	547	307	353	660	1207
2009/10	268	266	534	260	332	592	1126
2010/11	270	262	532	215	338	553	1085
2011/12	302	228	530	159	327	486	1016
2012/13	367	253	620	135	301	436	1056
2013/14	424	296	720	115	262	377	1097
2014/15	517	382	899	84	210	294	1193
2015/16	687	334	1021	62	144	206	1227
2016/17	845	416	1261	40	107	147	1408
2017/18	957	342	1299	28	62	90	1389
2018/19	977	287	1264	3	13	16	1280
2019/20	956	301	1257	3	9	12	1269
2020/21	972	296	1268	1	6	7	1275

Fakültədə bakalavriatura səviyyəsi ilə bərabər, magistratura və doktorantura səviyyəsində də kadr hazırlanır. Belə ki, 1997-ci ildən ibtidai sinifdə tədrisin metodika və metodologiyası, 2012-ci ildən təhsildə qiymətləndirmə və monitoring, 2019-cu ildən sosial pedaqogika ixtisaslaşmaları üzrə magistr hazırlanır. Üç ixtisas üzrə 28 ixtisas fənni, 18 seçmə fənn kafedranın müəllimləri tərəfindən tədris edilir.

2009/10 -cu tədris ilində 94, 2010/11-ci tədris ilində 90, 2011/12-ci tədris ilində 106, 2012/13-cü tədris ilində 37, 2013/14-cü tədris ilində 44, 2014/15-ci tədris ilində 47, 2015/16-cı tədris ilində 43, 2016/17-ci tədris ilində 64, 2017/18-ci tədris ilində 62, 2018/19-cu, 2019/20-ci və 2020/21-ci tədris ilində hər il eyni sayda - 107 magistr təhsil almışdır. 2020/21-ci tədris ilində ibtidai sinifdə tədrisin metodika və metodologiyası ixtisasında 47, təhsildə qiymətləndirmə və monitoring ixtisasında 30, sosial pedaqogika ixtisasında 30 magistrant (cəmi 107) təhsil alırdı.

Fakültənin tələbələri xarici universitetlərlə mübadilə proqramında həvəslə iştirak edirlər. Onlardan *Cəfərova Gülnar Həsən qızı* və *Bəbirzadə Xeyransa İntiqam qızı* 15 sentyabr 2014-cü ildən 15 fevral 2015-ci ilə kimi Türkiyə Cümhuriyyəti-

nin Kastamonu Universitetində Mövlanə Mübadi-lə proqramı çərçivəsində təhsil alıblar.

Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin *"Pedaqoji kadr hazırlığı apararıq ali təhsil müəssisələrinin müəllimlik ixtisaslarına yüksək balla qəbul olunmuş tələbələr üçün məqsədli təqaüdü verilməsi"* ilə bağlı 30 oktyabr 2018 -ci il tarixli F-735 nömrəli əmrinə əsasən ibtidai sinif müəllimliyi ixtisası üzrə 2017-ci ildə 2, 2018-ci ildə 7, 2019-cu ildə 6, 2020-ci ildə 3 tələbə məqsədli təqaüdə (Gələcəyin müəllimi təqaüdünə) layiq görülmüşdür.

Prof. Cəfər Cəfərovun 4 oktyabr 2019-cu il tarixində "ADPU-da eksperimental qrupların yaradılması haqqında" 3/154 əmri ilə pedaqoji kadr hazırlığında tədrisin keyfiyyətinin yüksəldilməsi, təhsil sistemində fərqli bir mühitin yaradılması, savadlı, bacarıqlı və hazırlıqlı tələbə yetişdirilməsi müasir tələblərə cavab verən ixtisaslı kadr hazırlığının təmin edilməsi məqsədilə fakültənin nəzdində ingilis qrupu təşkil edilmişdir. Bu məqsədlə II tədris ili tələbələri arasında müsabiqə keçirilmiş, xarici dil bacarıqları və riyazi qabiliyyətləri ilə seçilən aşağıda adları qeyd olunan 14 tələbə seçilmişdi: 1) Mədinə Taibova; 2) Fəridə İmanzadə; 3) Gülnur Mirzəyeva; 4) Ülker Məmmədova; 5) Ülviyyə Sadı-

qova; 6) Əfsanə Hüseynova; 7) Ülkər Şirinova; 8) Sə-nubər Əmrəhmətova; 9) Zəhra Tağıyeva; 10) Aytac Həziyeva; 11) Günay Əliyeva; 12) Lamiyə Əmiraslanova; 13) Aytac Əsgərli; 14) İnci Şahbazova.

Tədrisin ingilis dilində təşkil edildiyi qrupda dərsləri ilk semestrlərdə f.ü.f.d. Esmira Ağamirzəyeva (oxu və dinləmə), dos. Firəngiz Kərimova (pedaqogika, inklüziv təhsil), dos. Sevinc Cəbrayılva (riyaziyyatın ibtidai kursunun nəzəri əsasları, informatika), b./m. Talehə Əhmədova (ingilis dili, hüsn-xət, uşaq ədəbiyyatı), s.e.ü.f.d. Rəşad Sadıqov (politologiya) demişdir. Sonrakı semestrlərdə prof. Cəmilə Həsənzadə (təsviri incəsənət və onun tədrisi metodikası), Səadət Qənbərova (tibbi biliklərin əsasları), Mədinə Ağayeva (musiqi və onun tədrisi metodikası) fakültədə tədris prosesinə qoşuldular.

2020/21-ci tədris ilində də 14 nəfərdən ibarət yeni ingilis qrupu təşkil edildi. 2020/21-ci tədris ilində yeni yaranan qrupda p.ü.f.d. Aynur Qasımo-va (təhsildə İKT), Paşa Quluzadə (politologiya) pe- daqoji fəaliyyətə başladılar.

2021/22-ci tədris ilində Dövlət İmtahan Mər- kəzi xətti ilə 15 nəfər tələbənin ingilis bölməsinə qəbulu planlaşdırılıb.

2011-2021-ci illərdə fakültənin əməkdaşla- rından 8 nəfər fəlsəfə doktoru dissertasiyası müda- fiə etmiş, 2 nəfərin elmlər doktorluğu, 2 nəfərin fəlsəfə doktorluğu dissertasiyası müdafiəyə təqdim olunmuşdur.

Fakültə əməkdaşlarının peşəkarlığının yük- səldilməsi məqsədilə kafedralarda sistemli və məq- sədəuyğun işlər aparılır. 2017-2020-ci illərdə fakültə əməkdaşları respublikamızın və xarici ölkə- lərin müxtəlif ali məktəblərində müasir təlim tex- nologiyalarını öyrənmək məqsədilə təlimlərdə və treninqlərdə iştirak edərək sertifikatlar almışlar. İbtidai təhsil pedaqogikası kafedrasının əməkdaş- larına ayrı-ayrı vaxtlarda xaricdə, respublikada və universitetdə təşkil edilən treninqlərdə 108, riyaziyyatın ibtidai kursunun tədrisi texnologiyası kafed- rasının əməkdaşlarına isə 47 sertifikat təqdim olunmuşdur.

İndiyə kimi fakültənin bakalavriatura səviyyə- sində tədris 2008, 2014 və 2015-ci illərdə təsdiq edil- miş tədris planları əsasında həyata keçirilmişdir.

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabineti 11 fevral 2019-cu ildə "Ali təhsilin bakalavriat (əsas baza ali) tibb təhsili səviyyəsi üzrə ixtisasla- rın (proqramların) Təsnifat"ını təsdiq etdi. Bundan sonra bütün ixtisaslar üzrə müasir tələblərə və əmək bazarının ehtiyaclarına cavab verən kompetensiya əsaslı və tələbəyönümlü təhsil proqramlarının ha- zırlanmasına başlandı. Bu məqsədlə təhsil naziri- nin 11 mart 2020-ci il tarixli F-172 sayılı əmri ilə 11 nəfərdən ibarət komissiya və işçi qruplar yaradıldı. ADPU-nun rektoru, prof. Cəfər Cəfərov təhsil ixti- sasları üzrə təhsil proqramlarını hazırlayacaq işçi qrupunun sədri təyin edildi. İşçi qrupunun peşəkar- lıqla hazırladığı təhsil proqramları, o cümlədən ib- tidai sinif müəllimliyi ixtisası üzrə təhsil proqramı təhsil nazirinin 21 avqust 2021-ci il tarixli, F-381 nömrəli əmri ilə təsdiq edildi. Həmin təhsil proq- ramlarına uyğun olaraq yeni tədris planları hazırlandı və təsdiq olundu. Yeni sənəddə ümumi fənlər blokuna 30 kredit (330 auditoriya saati), ixtisas fən-ləri blokuna 120 kredit (1320 saat), ali təhsil müəssisəsi tərəfindən müəyyən edilən fənlər blokuna 60 kredit (660 saat), pedaqoji internaturaya 30 kredit ayrılmışdır. İxtisas fənlər blokuna "Multikulturaliz- mə giriş" (3 kredit), "İbtidai siniflərdə inklüziv təh- sil" (5 kredit), "Təhsil və pedaqoji fikir tarixi" (5 kredit), "Təhsil fəlsəfəsi" (5 kredit), "Təhsil sistem-ləri və layihələrin idarə edilməsi" (5 kredit) adlı ye- ni fənlər daxil edilmişdir. Ali təhsil müəssisəsi tərəfindən müəyyən edilən fənlər blokuna Azərba- ycan dili, pedaqogika və riyaziyyatla bağlı 24 fənn daxil edilmişdir ki, onların da əksəriyyəti yenidir.

22 aprel 2010-cu ildə Pedaqoji fakültənin 50 illik yubileyi keçirildi. Tədbirdə universitet rəh- bərliyi, təhsil naziri Misir Mərdanov, Milli Məclisin deputatları (Gövhər Baxşəliyeva, Elton Məmmədov, Əhəd Abiyev, Əhməd Vəliyev, Aydın Mirzəzadə və b.), İranın ölkəmizdəki fəvqəladə və səlahiyyətli sə- firi Məhəmmədbağır Bəhrəmi, universitet və insti- tut rektorları, Bakı Şəhər Təhsil İdarəsinin rəhbərliyi, Təhsil Nazirliyinin idarə və şöbə müdir-ləri, Təhsil Şurasının sədri prof.Əjdər Ağayev, Tür- kiyyə Respublikasının Hacəttəpə Universitetinin Təhsil fakültəsinin dekanı prof.Buket Akkoyunlu- nun rəhbərlik etdiyi 22 nəfərlik nümayəndə heyəti, fakültə dekanları, kafedra müdirləri, Pedaqoji fa-

Fakültənin 50 illik yubiley tədbiri

Fakültənin 50 illik yubiley tədbiri

kültənin tələbələri və tanınmış məzunları iştirak edirdilər. Yubiley münasibəti ilə fakültənin əməkdaşlarından 7 nəfəri "Azərbaycan Respublikasının qabaqcıl təhsil işçisi" döş nişanı, 6 nəfəri Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyinin Fəxri Fərmanı, 14 nəfəri Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin rektorluğu tərəfindən Fəxri Fərmanla təltif edildi.

Fakültənin təşkilatçılığı ilə prof. Mərdan Muradxanovun, dos.İsfəndiyar Vəlixanlının 100 illik yubileyləri keçirildi.

17 mart 2017-ci ildə 6 nömrəli məktəb-lisey-də Təhsil Nazirliyinin tədbirlər planına uyğun olaraq keçirilən "Novruz mühazirəsi" fakültənin təşkilatçılığı ilə baş tutdu. Tədbirdə ADPU-nun rektoru, professor Cəfər Cəfərov, tədris işləri üzrə pro-

rektoru, professor Məlikməmməd Cəbrayılov, elmi işlər üzrə prorektoru, professor Asaf Zamanov, tərbiyə işləri üzrə prorektoru, professor Fikrət Rzayev, Tədris Departamentinin direktoru, dosent Sənan Əliyev universitetin bir qrup professor-müəllim heyəti, tanınmış pedaqoq və psixoloqlar, Bakı şəhərinin ümumi təhsil müəssisələrinin direktorları, qabaqcıl müəllimlər, təhsil ekspertləri və gələcək ibtidai sinif müəllimləri iştirak etmişdir. Məktəbin direktoru, əməkdar müəllim Gülşən Orucovanın moderatorluğu ilə keçən tədbirdə İbtidai təhsil fakültəsinin dekanı, Əməkdar elm xadimi, pedaqoji elmlər doktoru, professor Fərrux Rüstəmovun "Keyfiyyətli və səriştəli ibtidai təhsil müəllimi hazırlığının müasir problemləri" mövzusunda mühazirəsi dinlənildi.

Fakültədə müxtəlif tədbirlərin, görüşlərin, müzakirələrin, intellektual yarışların keçirilməsi ənənə halını alıb. Son illərdə uşaq şair və yazıçıları İlyas Tapdıq, Zahid Xəlil, Qəşəm İsabəyli, Rafiq Yusifoğlu, Sevinc Nuru qızı, Rusiya Təhsil Akademiyasının əcnəbi üzvləri, akademik Hüseyn Əhmədov, prof. Abdulla Mehrabov, prof. Nurəddin Kazımov, Təhsil Şurasının sədri, prof. Əjdər Ağayev, Səmərqənd Dövlət Universitetinin prof. Səxavət Ocıyev, prof. Vidadi Xəlilov, prof. Ramiz Əliyev və prof. Müseyib İlyasovla fakültə tələbələrinin görüşü keçirilmişdir.

Tələbələrimizin görkəmli rus şairləri Aleksandr Puşkinə, Sergey Yeseninə həsr etdikləri musiqili-ədəbi tədbirlərdə ADPU-nun rektoru, prof. Cəfər Cəfərov, sosial və humanitar işlər üzrə prorektor, prof. Fikrət Rzayev, Rusiya Mətbuat və Mədəniyyət Mərkəzinin nümayəndələri, fakültənin rus bölməsinin tələbələri iştirak etmişdir.

Fakültə Tələbə Elmi Cəmiyyətinə 2008-2018-ci illərdə dos. *Teyyubə Hüseynova* rəhbərlik edib. 2019-cu ildən fakültə TEC-nin rəhbəri pedaqogika üzrə fəlsəfə doktoru, dosent əvəzi *Ümhani Məmmədovadır*. Fakültədə təhsil alan 1268 tələbədən 332 nəfəri Tələbə Elmi Cəmiyyətinin üzvüdür.

2017/18-ci tədris ilindən başlayaraq fakültəyə 500-dən yuxarı bal toplayaraq qəbul olunan tələbələrin sayı xeyli artmışdır. 2018/2019-cu tədris ilində 129 nəfər tələbə 500 və daha çox bal toplamışdır. 2020/21-ci tədris ilində 630 bal toplayan

1 nəfər tələbə (Rzazadə Ləman Mehdi qızı) ibtidai sinif müəllimliyi ixtisasını seçmişdir.

İbtidai təhsil fakültəsinin Türkiyənin Hacətəpə, Rusiya Federasiyasının A.S.Puşkin adına Leninqrad Dövlət Universiteti və onun Vıborq filialı, Qazaxıstanın Nazarbayev İntellektual Mərkəzi, UNESCO-nun Sankt-Peterburqda yerləşən "Avropa Evi" İctimai Birliyi ilə sıx əlaqələri vardır.

Fakültədə fəaliyyət göstərən Tədris - Metodiki Şuraya 2000-2016-cı illərdə prof.Seyidəğa Həmidov rəhbərlik etmişdir. 2016-cı ildən bu şuraya İbtidai təhsil pedaqogikası kafedrasının müdiri, dosent *Yaqut Rzayeva* rəhbərlik edir.

İbtidai təhsil fakültəsində sessiyanı yüksək balla başa vuran tələbəyə *akademik Mehdi Mehdi-zadə təqaüdü* verilir. 2018/19-cu tədris ilində *Həsənova Könül Vasif qızı* və *Bayramzadə Nazpəri Akif qızı*, 2019/20 -ci tədris ilində *Rəhmanova Aysel Aydın qızı* və *İsayeva Həmayə Ələmdar qızı*, 2020/21-ci tədris ilində *Bayramzadə Nazpəri Akif qızı* və *İsayeva Həmayə Ələmdar qızı* akademik M.Mehdizadə təqaüdünə layiq görülməklər.

İbtidai təhsil fakültəsinin məzunları müəllimlərin iş qəbulu üzrə keçirilən imtahanlarda da yüksək nəticə göstərərək ölkə birincisi olurlar. 2020/21-ci tədris ilində fakültəni müxtəlif illərdə bitirən və MİQ imtahanında iştirak edən məzunlarından 576 nəfəri 50-60 bal toplamışdır ki, onlardan da 6 nəfəri respublika üzrə ən yüksək bal (60 bal) yığmışdır. 2020/21-ci tədris ilinin imtahanda iştirak edən məzunlarından 105 nəfəri 50-60 bal toplamışdır ki, onlardan da 1 nəfəri 60, 6 nəfəri 59, 8 nəfəri 58, 11 nəfəri 57, 16 nəfəri 56, 9 nəfəri 55, 12 nəfəri 54, 10 nəfəri 53, 16 nəfəri 52, 8 nəfəri 51, 8 nəfəri 50 ballıq nəticə göstərmişdir.

2021-ci ildə MİQ imtahanlarında 60 bal toplayan *Səbinə Nəbiyeva* 2020/21-ci tədris ilinin, *Lalə Sadıxova* 2018/19-cu tədris ilinin, *Sənubər Hüseynova* və *Cəmilə Ağamirzayeva* 2011/2012-ci tədris ilinin, *Gülər Qafarova* 2007/08-ci tədris ilinin məzunlarıdır.

Fakültə Həmkarlar İttifaqı Komitəsinin sədri kimi 1995-2000-ci illərdə professor Minarə Dadaşova, 2000-2012-ci illərdə Aysə Məmmədova fəaliyyət göstərirlər. 2012-ci ildən təşkilatın sədri İbtidai təhsil pedaqogikası kafedrasının dosenti, pe-

daqogika üzrə fəlsəfə doktoru *Tamilla Vahabovadır*.

Tələbə Gənclər Təşkilatına ayrı-ayrı illərdə Elxan İsgəndərov, Günel Əkbər, Əfsanə İsmayıl-bəyli, Aysel Məmmədova, Məryəm Məhərrəmli rəhbərlik etmişdir. Hazırda təşkilat Sevənə Abiyevanın rəhbərliyi ilə fəaliyyət göstərir. Tələbə Həmkarlar Təşkilatına isə son illərdə Bilal Cəfərov, Şəhanə Məmmədova, Fidan Cəmilova, Lamiyə Adıgözəlova rəhbərlik ediblər. Hazırda təşkilat fəaliyyətini *Səbinə Tağıyevanın* rəhbərliyi ilə davam etdirir.

Fakültəni indiyə kimi 20 minə yaxın tələbə bitirmişdir. Həmin məzunlardan *Xəlil Fətəliyev*, *Vidadi Xəlilov*, *Osman Əfəndiyev*, *Ərəstun Baxşəliyev*, *Ağahüseyn Həsənov*, *Kərim Kərimov*, *Fərrux Rüstəmov*, *Rüfət Hüseyinzadə elmlər doktoru elmi dərəcəsinə və professor elmi adına layiq görülmüş*, *Nabat Cəfərova*, *Qızxanım Qəhrəmanova*, *Şiruyə Azadəliyeva elmlər doktorluğu dissertasiyası müdafiə etmişlər*. Pedaqoji və elmi-pedaqoji kadr hazırlığındakı xidmətlərinə görə *Mircəfər Həsənova*, *İramin İsayevə*, *Məcrid İsmixanova* professor elmi adı verilmişdir. 70-dən artıq məzun dissertasiya müdafiə edərək müxtəlif elm sahələri üzrə fəlsəfə doktoru elmi dərəcəsi alıb ki, onların da (Sabir Orucov, Miri Həsənov, Edison Quliyev, Mirələm Vəliyev, Ziyəddin Orucov, Məmmədhanifə Musayev, Zemfira Vəliyeva, Raya Mursaqulova, Zərifə Zeynalova, Müzəffər İsayev, Yaqut Rzayeva, Alahyar İmanov, Oqtay Abbasov, Şikar Hüseyinov, Altay Zeynalov, Aygün Əhmədova, Laçın Həsənova, Nailə Mirməmmədli, Nurəli Çələbiyev, Tofiq Hüseyinov, Tahir Kərimov, İntiqam Xəlilov və b.) xeyli hissəsinin həyatı müxtəlif ali məktəblərlə bağlı olmuşdur.

Yazıçı-dramaturq *Xeyrəddin Qoca*, tanınmış şairlər *Ramiz Məmmədzadə*, *Ağacəfər Həsənli*, *Vaqif Hümbətov*, *Ağacəfər Şəkərli*, *Oqtay Abbasov*, *Rüstəm Bağır*, *Təyyar Rza*, *Çingiz Dalgın*, *Xürrəm Qafanlı* müxtəlif illərdə bu fakültədə təhsil alıblar.

Fakültənin məzunu *Ənvər Sadıqov* hələ fakültənin musiqi şöbəsinin III kursunda oxuyarkən *Əməkdar artist* fəxri adına layiq görülmüşdür. Hazırda o, respublikanın Xalq artistidir. Fakültənin məzunu Nailə Mirməmmədli bəstəkar kimi şöhrətlənmiş, "Əməkdar incəsənət xadimi" fəxri adına layiq görülmüşdür.

Prof.C.Cəfərov, prof.A.Zamanov İbtidai təhsilin pedaqogikası kafedrasının əməkdaşları ilə

Fakültənin məzunu *prof.Fərrux Rüstəmov* İbtidai təhsil fakültəsinin, *dos.Laçın Həsənova* İncəsənət və fiziki tərbiyə fakültəsinin dekanı, *dos.Yaqut Rzayeva* İbtidai təhsil pedaqogikası kafedrasının müdiri, *p.ü.e.d.,dos.Qızxanım Qəhrəmanova* Pedaqoji psixologiya kafedrasının müdiri, *dos.Nurəli Çələbiyev* ADPU-nun Şəki filialında direktor müavini vəzifəsində çalışırlar.

Fakültənin əməkdaşlarından *prof.Fərrux Rüstəmov* "Əməkdar elm xadimi", *dos.Tamilla Vahabova*, *dos.Rasim Şükürov*, *b/m.Zaman Məmmədov* "Əməkdar müəllim" fəxri adlarına layiq görülüb.

Fakültənin nəzdində mühazirə və seminar auditoriyalarından əlavə, 2 kompüter sinfi, Sağlam təhsil pedaqogikası mərkəzi və Sağlam təhsil auditoriyası fəaliyyət göstərir.

Fakültədə kredit transfer sistemi 2008/09-cu tədris ilindən tətbiq edilməyə başlanmışdır. Bu məqsədlə kredit sisteminin tələblərinə cavab verən yeni tədris planları (əyani və qiyabi), ayrı-ayrı fənlərin reyestri, tədris qrafikləri, sillabuslar, fənlərin semestrlər üzrə bölgüsünü göstərən sənədlər hazırlandı. Fakültədə çalışacaq tyutorlar "Tyutor hazırlığı

layihəsi"nə cəlb edildilər. Kredit sisteminin təşkili qaydaları, tələbə nailiyyətlərinin qiymətləndirilməsi mexanizmi, yay məktəbinin təşkili, kollokviumların keçirilməsi, sərbəst işlərin yoxlanılması, laboratoriya, kurs və buraxılış işlərinin müdafiəsi ilə bağlı maarifləndirmə işləri aparıldı. Pedaqoji fakültədə tyutor kimi ilk dəfə *Gülnar Qarazadə* fəaliyyətə başladı. Kredit transfer sistemi ilə oxuyan tələbələrin sayı artıqca fakültəyə əlavə tyutor ştatları verildi. Sonrakı illərdə *Aysel Hüseyinliyəva*, *Rəşidə Zeynalova*, *Ülviyyə Əliyeva*, *Aytən Balayeva*, *Vəfa Nəcməddinova*, *Günay Əliyeva*, *Natəvan Paşayeva* tyutor kimi fəaliyyətə başladılar. Hazırda fakültədə ibtidai sinif müəllimliyi ixtisası üzrə təhsil alan 1276 tələbəyə *Elnur Əsgərli*, *Rəşidə Nəcəfli*, *Vəfa Əlmərdanova*, *Şəbnəm Müseyibova*, *Mədinə Həziyeva*, *Aynur Abiyeva* tyutor xidmətini yerinə yetirirlər.

Hazırda fakültədə iki kafedra fəaliyyət göstərir:

- **İbtidai təhsil pedaqogikası kafedrası** (müdir *dos.Y.Rzayeva*),

- **Riyaziyyatın ibtidai kursunun tədrisi texnologiyası kafedrası** (müdir *dos.S.Tağıyeva*).

İbtidai təhsilin pedaqogikası kafedrası

İbtidai təhsilin pedaqogikası və metodikası kafedrası 1959-cu ildə yaradılmışdır. Kafedraya müxtəlif vaxtlarda prof.Mehdi Mehdizadə (1959-1960), prof.Mərdan Muradxanov (1960-1979), dos.Əyyub Tağıyev (1979-1992), prof.Sərdar Quliyev (1992-2001), dos.Həmzə Əliyev (2001-2006), prof.Fərrux Rüstəmov (2007-2011) rəhbərlik etmişlər.

2011-ci ildən kafedra müdiri vəzifəsində pedaqogika üzrə fəlsəfə doktoru, dosent **Yaqut Rzayeva** çalışır. Kafedranın adı ADPU Elmi Şurasının 09.07.2019-cu il tarixli qərarı ilə dəyişdirilərək *İbtidai təhsil pedaqogikası* adlandırılmışdır. Kafedra ali təhsilin bakalavriat və magistratura səviyyələrində sinif müəllimliyi üzrə aparıcı ixtisas strukturudur. Onun əməkdaşları ümumi pedaqogika, ibtidai təhsil pedaqogikası, sosial pedaqogika, texnologiya, həyat bilgisi, təhsil fəlsəfəsi, ibtidai təhsilin kurikulumu, inklüziv təhsil, təhsil və pedaqoji fikir tarixi ilə bağlı 40-dək müxtəlif fənni bakalavriatura və magistratura səviyyələrində Azərbaycan, rus və ingilis dillərində tədris edirlər.

İbtidai təhsilin pedaqogikası kafedrasının əməkdaşlarının fəaliyyətində iki istiqamət əsas yer tutur:

- tədris işləri;
- elmi-tədqiqat işləri.

Kafedrada ibtidai təhsilin təkmilləşdirilməsi istiqaməti üzrə üç problemlə bağlı tədqiqatlar aparılır:

- ibtidai sinif şagirdlərinin milli-mənəvi tərbiyəsi;
- ibtidai təhsil didaktikasının inkişafı;
- ibtidai təhsil və pedaqoji fikir tarixi.

Kafedra yarandığı gündən Azərbaycanda ibtidai təhsilin nəzəri və praktik problemlərini araşdıran mərkəzə çevrilmişdir. Kafedranın formalaşmasında akademik Mehdi Mehdizadə, prof.Mərdan Muradxanov, dos.Əfşan Qədimbəyova, prof.Xəlil Fətəliyev, prof.Soltansəlim Axundov, prof.Sərdar Quliyev, prof.Fərrux Rüstəmov, dos.Məcid İsmixanov, dos.Həmzə Əliyevin mühüm xidmətləri olmuşdur. Prof.Mərdan Muradxanovun redaktorluğu və ümumi rəhbərliyi ilə hazırlanan "Pedaqogika" (1964)

dərs vəsaiti 30 ildən artıq respublikanın ali pedaqoji və orta ixtisas məktəblərində tələbələrin istifadə etdiyi yeganə tədris ədəbiyyatı olmuşdur.

Kafedra əməkdaşları tərəfindən ümumi pedaqogikanın mühüm problemləri ilə yanaşı, ibtidai təhsilin məqsədi, məzmunu, təşkili for-

Dos. Y.Rzayeva

maları, prinsip və metodları ilə bağlı sistemli araşdırmalar aparılmış, dərslik və dərs vəsaitləri nəşr edilmişdir. Son illərdə prof.F.Rüstəmovun "Karl Rocers və şəxsiyyətyönlü təhsil" (2019), "Pedaqogika" (şərikli) (2011), "Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin rektorları" (2019), "Ali Pedaqoji İnstitutun salnaməsi" (2019), "Azərbaycan Ali Pedaqoji İnstitutu" (2020), "Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin inkişafının ikinci mərhələsi" (2021), dos.Y.Rzayevanın "Texnologiya" (2021), "Tərbiyə işinin texnologiyası" (2021), "Pedaqoji fəaliyyətə giriş" (şərikli, 2021), prof.S.Quliyevin "Müəllimlik ixtisasına giriş" (2015), dos.T.Vahabovanın "Azərbaycanda tərbiyə nəzəriyyəsinin inkişafı (XIX əsrin sonu, XX əsrin əvvəlləri)" (2018), dos.A.İmanovun "Məktəblilərlə aparılan təlimin səmərəli yolları və onun pedaqoji-psixoloji əsasları" (2018), dos.M.Zamanovun "Təhsilin sistemli idarəedilməsi" (2017), dos.Ş.Ağayevin "İbtidai sinif şagirdlərinin əməyə hazırlanması" (2015), p.ü.f.d. R.Əliyevin "Akademik Mehdi Mehdizadənin pedaqoji fəaliyyəti və pedaqoji görüşləri" (2018), dos.N.Abdinovanın "Pedaqogika fənni üzrə mühazirə mətnləri" (2019), p.ü.f.d.M. İsmayılovanın "XIX əsrin sonu XX əsrin əvvəllərində Şamaxıda təhsil və pedaqoji fikrin inkişafı" (2019), X.Məmmədovanın "Azərbaycan Respublikasında ümumi təhsilin modern inkişafı (1991-2011-ci illər)" (2018) adlı monoqrafiya, dərslik və dərs vəsaitləri nəşr olunmuşdur. Dos.T.Hüseynova, dos.A.Haşımov, dos.

dos.T.Əliyeva, dos. M.Zamanova, dos.G.Novruzova, b/m F.Kərimova, b/m A.Məmmədova və müəllim R.Hacızadənin ibtidai təhsilin nəzəri və praktik problemləri ilə bağlı xeyli yeni tədris resursları nəşr olunmuşdur.

Kafedranın ilk müdiri olmuş akademik M.Mehdizadə 23 il Azərbaycanın maarif naziri, dos.Ə.Tağıyev, prof.S.Axundov, prof.S.Quliyev, dos.Y.Rzayeva institut partiya komitəsinin, dos.Y.Rzayeva, dos. A.İmanov institut komsomol komitəsinin katibi, H.Hacıyev isə katib müavini vəzifəsində çalışmışlar. Dos.Y.Rzayeva 1977-ci ildə SSRİ Həmkarlar İttifaqının XVI qurultayına nümayəndə, həmin qurultayda isə 5 il müddətinə Ümumittifaq Həmkarlar təşkilatı təftiş komissiyasının üzvü seçilmişdir. O, həm də 2009-2013-cü illərdə ADPU-da fəaliyyət göstərən Dissertasiya Şurasının elmi katibi olmuşdur.

Kafedranın professoru F.Rüstəmov 2007-2015-ci illərdə Pedaqoji fakültənin dekanı olub. 2015-ci ildən İbtidai təhsil fakültəsinin dekanı vəzifəsində çalışır. O, Azərbaycanda müəllim kadrları hazırlığının strategiya və konsepsiyasını hazırlayan işçi qrupunun, Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin "Elm və Təhsil Məsələləri Daimi Komissiyası"nın "Təhsil haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu"nu hazırlayan işçi qrupunun, Fasiləsiz Pedaqoji Təhsil üzrə Koordinasiya Şurasının, Dərslərləri Qiymətləndirmə Şurasının üzvü, "Həyat bilgisi" fənn kurikulumunu hazırlayan işçi komissiyasının sədri olmuşdur. 2009-2016-cı illərdə ADPU-da fəaliyyət göstərən ümumi pedaqogika, pedaqogika və təhsilin tarixi ixtisası üzrə Dissertasiya Şurasının sədr müavini olmuşdur. Hazırda ADPU nəzdində fəaliyyət göstərən FD2.15 Dissertasiya Şurasının üzvü və şuranın nəzdindəki ümumi pedaqogika, pedaqogika və təhsilin tarixi ixtisası üzrə elmi seminarın sədridir. Dos.M.Zamanova Dissertasiya Şurasının, dosent əvəzi Ümhani Məmmədova isə elmi seminarın elmi katibidir. Dos.Gülşən Novruzova universitetin Elmi-Tədqiqat Mərkəzinin tətbiqi tədqiqatlar bölməsinin müdürüdür.

Kafedra ali təhsilin magistratura səviyyəsində 1997-ci ildən ibtidai sinifdə tədrisin metodika və metodologiyası, 2012-ci ildən təhsildə qiymətləndirmə və monitorinq, 2019-cu ildən sosial pedaqogika ixtisaslaşmaları üzrə magistr hazırlayır. Üç

ixtisas üzrə 28 ixtisas fənni, 18 seçmə fənn kafedranın müəllimləri tərəfindən tədris edilir.

2020/21-ci tədris ilində ibtidai sinifdə tədrisin metodika və metodologiyası ixtisasında 47, təhsildə qiymətləndirmə və monitorinq ixtisasında 30, sosial pedaqogika ixtisasında 30 magistr (cəmi 107) təhsil alır.

2011-2021-ci illərdə kafedranın elmlər doktorluğu proqramı üzrə doktorantları Elza Mollayeva və "Pedaqoji təmayüllü ali məktəb tələbələrinə gender bərabərliyi dəyərlərinin aşılmasının imkan və yolları" (2018), Şərafət Baxışova "Məktəbəqədər təhsil pilləsində inkişafetdirici təlimin nəzəri-praktik əsasları" (2018) mövzusunda elmlər doktorluğu, Mələk Zamanova "Müasir dövrdə pedaqogika elminin inkişafı (1991-2010)" (2011), Mənsurə İsmayılova "Folklor materiallarından istifadə şagirdlərin mənəvi tərbiyəsinin vasitələrindən biri kimi" (2012), Şəlalə Adıgözəlova "XVII-XVIII əsrlərdə Azərbaycanda məktəb təhsili və pedaqoji fikrin inkişafı" (2012), Gülarə Balayeva "İbtidai təhsilin məzmununun nəzəri-pedaqoji problemləri" (2012), Aytəkin Məmmədova "Azərbaycanda pedaqogika elminin inkişafında prof.Əhməd Seyidovun rolu" (2012), Pərvin Cəfərova "Azərbaycanda məktəbəqədər pedaqogika elminin inkişafı" (2015), Səadət Əliyeva "Ümumtəhsil məktəblərində istedadlı şagirdlərlə aparılan işin sistemi" (2015), Sevinc Hacıyeva "Qafur Rəşad Mirzəzadənin pedaqoji fəaliyyəti və maarifçilik görüşləri" (2016), Günel Məmmədova "Sultan Məcid Qənizadənin yaradıcılığında təhsil-tərbiyə məsələləri" (2017) mövzusunda fəlsəfə doktorluğu dissertasiyası müdafiə etmişlər. Həmin illərdə kafedranın əməkdaşları Ümhani Məmmədova "İbtidai siniflərdən təlim prosesinin təşkilində inteqrasiyadan istifadənin imkanları və yolları" (2012), Gülşən Eminova "Müəllim və yeniyetmələr arasında pedaqoji münaqişələr və onların aradan qaldırılması yolları" (2018), Xəyalə Məmmədova "Azərbaycan Respublikasında ümumi təhsilin modern inkişafı (1991-2011-ci illər)" (2017) mövzularında pedaqogika üzrə fəlsəfə doktoru elmi dərəcəsi almaq üçün dissertasiya müdafiə ediblər. Son 3 il müddətində kafedrada dos.Tamilla Vahabovanın elmlər doktorluğu, Xatirə Qocayeva, Könül Həsənova, Gülyanaq

Nəbiyeva, İranə Məmmədovanın fəlsəfə doktorluğu dissertasiyaları müzakirə edilərək müdafiəyə təqdim edilmişdir. Dissertasiyaların elmi məsləhətçisi və elmi rəhbəri prof.Fərrux Rüstəmovdur.

Hazırda kafedranın 3 nəfər elmlər doktoru (dos.Aytəkin Məmmədova, dos.Laçın Həsənova, dos.Mələk Zamanova), 2 nəfər fəlsəfə doktoru (Nübar Bayramova, Nigar Niftəliyeva) proqramı üzrə doktorantı vardır.

Kafedra əməkdaşları son 5 ildə 42 beynəlxalq, 48 respublika səviyyəli konfranslarda iştirak edib, 5 monoqrafiya, 5 dərslik, 15 dərs vəsaiti, 6 metodik göstəriş, 61 proqram, respublikada və xaricdə 160 elmi məqalə (ondan 65-i xaricdə) nəşr etdiriblər.

Kafedranın BDU, BSU, GDU, LDU, Naxçıvan Müəllimlər İnstitutu, Naxçıvan Dövlət Universiteti, Bakı Qızlar Seminariyası, BDU-nun Qazax filialı, ADPU-nun filiallarının müvafiq kafedraları və Təhsil İnstitutunun müvafiq şöbələri ilə işgüzar elmi-pedaqoji əlaqələri vardır. Kafedranın Nyu-

York Texnoloji İnstitutu (Melda Yıldız), Litva Pedaqoji Universiteti (İneta Helmane), Finlandiya Sayman Universiteti (Yana Toyvola), Moskva Pedaqoji Dövlət Universiteti (prof.L.Podımova, prof. T.İ.Saxarova-dekan, dos.Dolinskaya L.A), Sankt-Peterburq Arxitektura-İnşaat Universiteti (prof. Y.İ.Çirkova), A.P.Çexov adına Taqanroq İnstitutu (prof.A.V.Donskoy), A.S.Puşkin adına Leninqrad Dövlət Universiteti (prof.Y.A.Skvarsova) və onun Vıborq şəhərindəki filialı (Y.Jurinskaya), Sankt-Peterburqda yerləşən Beynəlxalq "Avropa evi" (prof. N.P.Litvinova), Psixologiya və Sosial İş üzrə Sankt-Peterburq Dövlət İnstitutu (prof.S.S.Lebedeva-kafedra müdiri), N.Nazarbayev adına "İntellektual məktəb"lə (Janna Şimırbayeva), Semey şəhərindəki Şakarima Universitetinin Humanitar fakültəsi (prof.Mərcan İskakova) və Türkiyənin Hacəttəpə (M.Akkoyunlu) Universiteti ilə əməkdaşlıq əlaqələri vardır.

Kafedra əməkdaşları (prof.F.Rüstəmov, dos. Y.Rzayeva, dos.T.Vahabova, dos.İ.Məmmədova,

İbtidai təhsilin pedaqogikası kafedrasının əməkdaşları

dos.M.Zamanova və b.) Leningrad Dövlət Universitetinin nəşr etdiyi kollektiv monoqrafiyalarda həmmüəllif kimi iştirak edirlər.

2014-2015-ci illərdə İbtidai təhsilin pedaqogikası kafedrasının əməkdaşları prof. F.Rüstəmov, dos.Y.Rzayeva, dos.T.Vahabova, dos.M.Zamanova və dos.İ.Məmmədova Finlandiyada "Sayma çağırır" həftəsində, habelə 2016-cı ildə dos.Y.Rzayeva, dos.T.Vahabova Cənubi Koreyada "Ömürboyu təhsil: reallıqlar və perspektivlər" adlı konfransda iştirak etmişlər. Dos.Y.Rzayeva 2018-ci ilin oktyabrında Finlandiyada "Sayma çağırır" həftəsində, 2019-cu ilin yanvarında isə b/m G.Eminova ilə birlikdə AD-PU-nun nümayəndə heyətinin tərkibində inklüziv təhsilin təşkili təcrübəsini öyrənmək məqsədi ilə Portuqaliyada elmi ezamiyyətdə olmuşdur. Müəllim kadrları hazırlığı ilə bağlı b/m.F.Kərimova ABŞ, Danimarka və Böyük Britaniyanın, dos.Gülşən Novruzova isə Türkiyənin ali məktəblərində təcrübə mübadiləsində iştirak etmişlər.

Müasir dövrün mühüm pedaqoji problemləri kafedranın nəzdindəki elmi seminarlarda müzakirə edilir. 2011-2017-ci illərdə elmi seminara prof.Sərdar Quliyev rəhbərlik etmişdir. 2017-ci ildən kafedranın elmi seminarına rəhbərliyi dos.Gülşən Novruzova həyata keçirir.

Kafedranın əməkdaşlarından prof. F.Rüstəmov "Əməkdar elm xadimi" (2012), prof. S.Quliyev (2012) və dos.T.Vahabova (2013) "Əməkdar müəllim" fəxri adlarına layiq görülmüşlər. Dos. Ş.Ağayev (2009), dos.Y.Rzayeva (2011) və dos. T.Vahabova (2012) "Azərbaycan Respublikasının qabaqcıl təhsil işçisi" döş nişanı ilə təltif edilmişlər.

Hazırda kafedrada *1 elmlər doktoru, professor* (Fərrux Rüstəmov), *11 fəlsəfə doktoru, dosent* (Yaqut Rzayeva-kafedra müdiri), Teyyubə Hüseynova, Allahyar İmanov, Tamilla Vahabova, İsmət Məmmədova, Təranə Əliyeva, Gülşən Novruzova, Aybəniz Həşimova, Şahrza Ağayev, Mələk Zamanova, Nigar Abdinova, Ümhani Məmmədova), *6 fəlsəfə doktoru, baş müəllim* (Mənsurə İsmayılova, Ramiz Əliyev, Aysə Məmmədova, Firəngiz Kərimova, Gülşən Eminova, Günel Məmmədova), *1 fəlsəfə doktoru, müəllim* (Xəyalə Məmmədova), *5 baş müəllim* (Çiçək Hümətova, Təranə Tağıyeva, Flora Qasımova, Əlibala Zəlov), *6 müəllim* (Hüseyn Hacıyev, İrənə Məmmədova, Reyhan Hacızadə, Günel İsrəfilzadə, Gülnar Əlizadə, Rəna Qurbanova), *3 böyük laborant* (Arzu Əhmədova, Günay Məmmədova, Nigar Mahmudova) və *1 tədris ustası* (Nabat Əhmədova) fəaliyyət göstərir.

Riyaziyyatın ibtidai kursunun tədrisi texnologiyası kafedrası

Riyaziyyat və onun ibtidai kursunun tədrisi metodikası kafedrası 1966-cı ildə Elementar riyaziyyat və riyaziyyatın tədrisi metodikası kafedrasının bazasında təşkil olunmuşdur. Həmin dövrə qədər riyaziyyat və ibtidai siniflərdə riyaziyyatın tədrisi metodikası fənləri Elementar riyaziyyat və riyaziyyatın tədrisi metodikası kafedrasının əməkdaşları (prof.Sadiq Sadiqov, dos. Sədi Nəsimov, b/m.Məmməd Əzizov, b/m.Süleyman Məmmədov, b/m. Nəriman Kazımov, b/m.Seyidağa Həmidov, b/m.Vladislav Popov və b.) tərəfindən tədris olunurdu. Kafedra təşkil olunarkən onun 6 nəfər üzvü (b/m. Abdulla Təmrazlı, b/m. S.Məmmədov, b/m. Nəriman Kazımov, b/m.V.Popov, b/m. Seyidağa Həmidov) olub.

1966-1993-cü illərdə kafedraya pedaqoji elmlər namizədi, *prof.Nüsrət Sadıxov*, 1994-2017-ci il-

lərdə *prof.Seyidağa Həmidov* rəhbərlik etmişdir. 2017-ci ildən kafedra müdiri vəzifəsində dos.*Samirə Tağıyeva* çalışır.

Kafedrada aşağıdakı istiqamətlərdə elmi-tədqiqat işləri aparılır:

- ibtidai sinif müəllimlərinin riyaziyyatdan elmi-metodik hazırlığının artırılması;

Dos.S.Tağıyeva

- məktəbəqədər müəssisələr üçün kadrların riyazi hazırlığının yüksəldilməsi;

- magistratura səviyyəsində təhsil alanların riyaziyyatdan elmi hazırlığının artırılması;

- ibtidai sinif müəllimliyi ixtisasında məsələ həlli təliminin keyfiyyətinin yüksəldilməsi.

Son on ildə kafedra əməkdaşlarının elmi-pedaqoji fəaliyyəti məhsuldar olmuşdur. Onlar respublikamızda və müxtəlif xarici ölkələrdə keçirilən 50-dən artıq konfransda iştirak etmiş, riyaziyyat və onun ibtidai kursunun tədrisi metodikası ilə bağlı 1 dərslük, 54 dərs vəsaiti, 150 məqalə (onlardan 35-i xaricdə) nəşr etdirmişlər. Dos.Samirə Tağıyeva 13, dos.Mübariz Əsədov 9, dos.Rasim Şükürov 10, dos.Bəyməmməd Cəbrayilov 3, p.ü.f.d.,b/m. Aygün Məcədova 14, b/m.Nərminə Abdullayeva 4 respublika və beynəlxalq konfransda məruzələrlə çıxış etmişdir.

Dos.Samirə Tağıyevanın 11, dos.Mübariz Əsədovun 6, p.ü.f.d. Aygün Məcədovanın 14, b/m. Nərminə Abdullayevanın 3, b/m.Gülnarə Xaspoldovanın 1 məqaləsi xarici ölkələrin nüfuzlu elmi jurnallarında nəşr edilmişdir.

Son illərdə kafedranın əməkdaşlarından dos. Zahir Kazımovun “Riyaziyyatın ibtidai kursunun nəzəri əsasları” (2010), “Riyaziyyatın ibtidai kursunun nəzəri əsasları, I hissə” (2016), “Riyaziyyatın ibtidai kursunun nəzəri əsasları”. III hissə. (2017), dos.Mübariz Əsədovun “Riyazi təkliflər və anlayışlar” (2012), dos.Samirə Tağıyevanın “Həndəsə” (2017), dos.Qulaməli Balaşovun “Riyaziyyatın ibtidai kursunun nəzəri əsasları (çalışmalar)”. I hissə. (2019), dos.Bəyməmməd Cəbrayilovun “Riyaziyyatın ibtidai kursunun nəzəri əsasları” (2011), “Riyaziyyatın tədrisi metodikasının aktual problemləri (2019), dos.Rasim Şükürovun “Riyaziyyatın ibtidai kursunun nəzəri əsasları” (2010), prof. Əlif Məmmədov və dos. Rasim Şükürovun “Elementar riyaziyyat” (2016), dos.Rafiq Alıyevin “Riyaziyyatın nəzəri əsasları kursuna aid mühazirələr”. I hissə. (2019), b/m.Gülnar Abiyevanın “Pedaqoji fakültənin riyaziyyat kursunda “Rasional ədədlər”in tədrisinə dair” (2014), Dosentlər Zahir Kazımov və Nazim Abbasovun “Занимательная математика и логика (с решениями) 4 класс” (2020), dos.Samirə Tağıyeva, dos.Qulaməli Balaşov və Zaman

Məmmədovun “Kəmiyyətlər və onların öyrədilməsi metodikası (I-IV siniflər)”(2021), dos.Bəyməmməd Cəbrayilovun “Riyaziyyat dərslərində cəbr və funksional asılılıqların propedevtikası” (2021) adlı dərslük və dərs vəsaitləri nəşr olunmuşdur. Respublikada ilk dəfə ibtidai sinif müəllimliyi ixtisasının ingilis bölməsi üçün dos.Samirə Tağıyeva və dos. Sevinc Cəbrayilzadə tərəfindən “The base concepts of geometry and suggestions” (2020), “Theoretical bases of the elementary course of mathematics” (2020), “Using ways of developmental tasks in elementary mathematics teaching (I-IV grades)” (2021) dərs vəsaitləri hazırlanmışdır.

Dos. Mübariz Əsədovun “Orta məktəbin riyaziyyat kursunda məsələ həlli təliminin nəzəri və metodik problemləri (V-IX siniflər üçün)” (2018), p.ü.f.d.A.Məcədovanın “İbtidai siniflərdə riyaziyyat təlimi keyfiyyətinin yüksəldilməsi probleminin həlli yolları” (2015) adlı monoqrafiyaları, dos. Z.Kazımovun ümumtəhsil məktəblərinin ibtidai sinifləri (I-IV siniflər) üçün riyaziyyatdan test tapşırıqları (Azərbaycan və rus dillərində) nəşr olunmuşdur.

Kafedrada elmi - pedaqoji kadr hazırlığına xüsusi diqqət yetirilir. Kafedra təşkil ediləndə yalnız bir nəfərin elmi dərəcəsi olduğu halda, indi 18 nəfər kafedra üzvündən 12 nəfəri elmi dərəcəyə malikdir. Son illərdə kafedranın doktorantlarından Natavan Tahirova (2016), Dürdanə Hüseynova (2017) pedaqogika üzrə fəlsəfə doktoru elmi dərəcəsi almaq üçün dissertasiya müdafiə ediblər. Hazırda kafedranın 1 dissertantı (Nəcəbət Həsənova) vardır.

Kafedra əməkdaşları İbtidai təhsil və Məktəbəqədər təhsil fakültələrində “İbtidai siniflərdə riyaziyyat və onun tədrisi metodikası”, “Riyaziyyat və onun xüsusi məktəblərdə tədrisi metodikası”, “Sadə riyazi təsəvvürlərin formalaşması metodikası”, “Sadə riyazi təsəvvürlərin formalaşması kursunun nəzəri əsasları”, magistratura səviyyəsində “Məsələ həlli riyaziyyatın öyrənilməsində vasitə kimi (I-IV siniflər)”, “Riyaziyyatın ibtidai kursunun nəzəri əsasları və onların həyatda tətbiqi imkanları”, “Riyaziyyatın yeni texnologiyalar əsasında tədrisi metodikası (I-IV siniflər)” fənlərini tədris edirlər.

Kafedra əməkdaşları magistr və bakalavrların arzusu ilə “Ədəd anlayışı, formalaşması və onun

ibtidai siniflərdə öyrədilməsi metodikası”, “Sadə həndəsi anlayışlar və fiqurların ibtidai siniflərdə öyrədilməsi metodikası”, “Əsas həndəsi anlayışlar və təkliflər” “Riyaziyyat təlimində inkişafetdirici çalışmalardan istifadə yolları (I-IV siniflər)”, “Tip məsələlər və onların həlli yolları”, “Ədəd anlayışının genişləndirilməsi”, “İbtidai siniflərdə mətnli məsələlər və onların həlli üsulları”, “Riyaziyyat dərslərində cəbr və funksional asılılıqların propedevtikası”, “Kəmiyyətlər və onların öyrədilməsi metodikası (I-IV siniflər)”, “Məntiqi təfəkkürü inkişaf etdirən məsələlər və onların həlli”, “Stoxastika elementləri və onların ibtidai siniflərdə öyrədilməsi metodikası” seçmə fənlər də tədris edilir.

Kafedranın ibtidai sinifdə tədrisin metodikası və metodologiyası ixtisaslaşması üzrə 17 nəfər (8 nəfər I tədris ili, 9 nəfər II tədris ili) magistrı vardır.

Kafedranın əməkdaşlarından dos.Rasim Şükürov və müəllim Zaman Məmmədov “Əməkdar müəllim” fəxri adına layiq görülüblər.

Hazırda kafedrada 18 nəfər – 9 nəfər *fəlsəfə doktoru, dosent* (Samirə Tağıyeva (kafedra müdiri), Nazim Abbasov, Rasim Şükürov, Zahir Kazımov, Qulaməli Balaşov, Bəyməmməd Cəbrayilov, Mübariz Əsədov, Fəxrəddin Aliyev, Sevinc Cəbrayilzadə), 3 nəfər *fəlsəfə doktoru, baş müəllim* (Rafiq Aliyev, Mehdixan Aşurov, Aygün Məcidova), 4 nəfər *baş müəllim* (Gülnarə Xaspoladova, Gülnar Abiyeva, Oqtay Nəbiyev, Nərminə Abdullayeva) və 2 nəfər *müəllim* (Zaman Məmmədov, Aynur Əsədova), 1 nəfər *baş laborant* (p.ü.f.d.Dürdanə Hüseynova) və 2 nəfər *laborant* (Tahirə Quliyeva, Elnurə İsmayılova) çalışır.

Riyaziyyatın ibtidai kursunun tədrisi texnologiyası kafedrasının əməkdaşları

SABAH qrupları mərkəzi

SABAH qrupları Təhsil Nazirliyinin 15.09.2014 tarixli 992 №-li əmrinə əsasən yaradılıb. SABAH-ın təşkilində əsas məqsəd ali təhsildə tədrisin keyfiyyətinin yüksəldilməsi, ali təhsil sistemində yeni və fərqli mühitin formalaşdırılması, savadlı, bacarıqlı və hazırlıqlı gələcək müəllimlərin yetişdirilməsidir. Pedaqoji Universitetdə SABAH qrupları 2014/2015-ci tədris ilində yaradılmışdır. 2 ixtisas və 34 tələbə (ibtidai sinif müəllimliyi 22, riyaziyyat və informatika müəllimliyi 12 tələbə) ilə fəaliyyətə başlayan SABAH qruplarında hazırda 4 ixtisas üzrə 250 tələbə təhsil alır.

Savadlı, bacarıqlı və hazırlıqlı gələcək müəllimlərin hazırlanması işinə tanınmış alimlərlə (prof.

Əli Əhmədov, prof. Məmməd Bayramov, prof. Azadxan Adıgözəlov, prof.Vəli Qurbanov, prof.Bəhrəm Əliyev, prof.Aqil Xanməmmədov, prof. Rəhim Rzayev, prof. Əbülfət Pələngov, prof. Yaqub Babayev və b.) yanaşı, istedadlı gənc müəllimlər və peşəkar təhsil işçiləri cəlb edilmişdir.

Dos.L.Mürsəlbəyova

İllər	Tələbələrin ümumi sayı	İxtisaslar (qəbul)				Akademik heyət		
		İbtidai sinif müəl.	Riyaziyyat müəl.	Məktəbəqədər tərbiyə	Azərbaycan dil və ədəb. müəl.	Elml.dokt prof.	Fəlsəfə dokt. dosent	Baş müəl. və müəl
2014/15	34	22	12	-	-	1	3	13
2015/16	49	15	-	-	-	3	12	26
2016/17	94	30	15	-	-	4	14	24
2017/18	117	30	15	-	-	4	16	27
2018/19	135	25	20	25		4	20	22
2019/20	210	30	30	20	20	4	23	27
2020/21	250	25	20	20	20	7	23	41

SABAH auditoriyalarının hamısı elektron lövhə, proyektor və kompüterlərlə, ibtidai sinif müəllimliyi ixtisasının tələbələri üçün auditoriyalardan biri *sağlam təhsil sinfinin* avadanlıqları ilə təchiz edilib.

SABAH qruplarının sonuncu tədris ili tələbələri pedaqoji təcrübəni STEAM və sağlam təhsil siniflərində, Hədəf və İdrak liseylərində keçirlər. Onlar "Sağlam təhsil – sağlam millət" layihəsi çər-

çivəsində sağlam təhsil siniflərində 2 həftəlik əlavə təcrübədə olurlar.

SABAH qrupları məzunları müəllimlərin işə qəbulu imtahanlarında yüksək nəticələri ilə fərqlənir, böyük əksəriyyəti təhsillərini magistratura səviyyəsində davam etdirirlər.

2016-2020-ci illərdə SABAH qrupları məzunlarının MİQ və magistraturaya qəbul imtahanlarında nəticələri aşağıdakı kimi olmuşdur.

Tədris ili	Məzunların sayı	MİQ imtahanları		Ümumi işlə təmin olunanlar	Magistratura	
		İştirak edənlər	Məktəbdə işlə təmin edilənlər		Azərbaycanda	Xaricdə
2016/17	22	20	10	13	5	
2017/18	27	23	8	14	8	1
2018/19	30	28	6	16	1	
2019/20	45	32	11	16	15	

SABAH qruplarının tələbələri tədrislə yanaşı, ictimai fəallıqları ilə də seçilirlər. Onlar Tələbə Forumunun təşkilində (2014; 2015), London yay məktəbində (Nicabət Babaxanova (2015), Şahdağ Milli Parkının ərazisindəki “Heydər zirvəsi”nə yürüşdə (Xaləddin Məmmədov (2016), Abu Dabi yay məktəbində (Həmidə Rzayeva (2016) xüsusi ilə fərqləniblər.

SABAH-ın təmsilçiləri Şıxməmmədova Ləman, Bayramova Çinarə, Hüseynova Xətayə 2016 -ci ildə SABAH I Debat Forumunun (I yer qalibi “Bermud” komandası), Tural Məmmədov, Kəmalə Quliyeva, Sədaqət Abdullayeva 2018-ci ildə SABAH III Debat Forumunun qalibləri (II yer sahibi “Evtanaziya” komandası) olublar.

2017-ci ildən başlayaraq sonuncu kursda təhsil alan SABAH tələbələrinə uğurlu karyera

SABAH qrupunun tələbələri

SABAH qruplarının məzunları

başlanğıcı üçün lazım olan bacarıqların aşılması məqsədi ilə Sabah karyera qış məktəbi keçirilir. Tələbələr könüllülər hərəkətində, müxtəlif bilik yarışmasında (Nərmin Mahmudova, Çərkəz Kərimova və b.) uğur qazanırlar.

ADPU-nun SABAH mərkəzinin rəhbəri *dos. Lalə Mürsəlbəyova*, koordinatoru *Aytən Vəlibəyovadır*.

Müstəqil fəaliyyət göstərən qurumlar

Universitet Həmkarlar İttifaqı Komitəsi

ADPU-nun Həmkarlar İttifaqı Komitəsi 1923-cü ildə yaradılmışdır. Onun ilk sədri tanınmış psixoloq Mühiddin olmuşdur. Sonralar Həmkarlar İttifaqı Komitəsinə dos.Tofiq Rüstəmov, prof.Sabir İbrahimov, dos.Kamal İbrahimov, prof. Ədalət Fə-rəcov, dos.Aydın Məmmədov, prof.Nizami Xudiyev, dos.Hacı Abdullayev rəhbərlik ediblər.

1998-ci ildən Həmkarlar İttifaqı Komitəsinin sədri filologiya elmləri namizədi, dosent **Vaqif Kamil oğlu Əliyevdir**.

Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin Həmkarlar İttifaqı Komitəsi universitetdə çalışan əməkdaşların əmək, sosial, iqtisadi hüquqlarını və qanuni mənafelərini müdafiə etmək məqsədilə könüllülük əsasında yaradılmış, Azərbaycan Respublikası Ədliyyə Nazirliyində dövlət qeydiyyatından keçmiş ictimai təşkilatdır.

Həmkarlar İttifaqı Komitəsi öz fəaliyyətini 24 fevral 1994-cü il tarixli 792 nömrəli Həmkarlar İttifaqları haqqında Azərbaycan Respublikasının

qanunu, Azərbaycan Respublikası Təhsil İşçiləri Azad Həmkarlar İttifaqının Nizamnaməsi, Əmək məcəlləsi və hər iki ildən bir rektorla bağlanan kollektiv müqavilə əsasında təşkil edir.

Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin Həmkarlar İttifaqı Komitəsi 5 filial, 8 fakültə və digər struktur bölmələr daxil olmaqla 2083 ittifaq üzvünü öz sırasında birləşdirir.

Təşkilatın 29 nəfərdən ibarət Məclis üzvü, 11 nəfərdən ibarət Rəyasət heyəti, 25 nəfərdən ibarət 7 komissiyası fəaliyyət göstərir. Təşkilati işlər komissiyasına Hüseyn Hacıyev, mədəni-kütləvi tədbirlər komissiyasına prof. Zemfira Abdullayeva, əməyin mühafizəsi komissiyasına baş müəllim Kəmalə İsgəndərova, sosial müdafiə komissiyasına İradə Rüstəмова, ictimai işlər komissiyasına dos. İradə Qasımova, fərdi əmək mübahisələri komissiyasına prof. Müseyib İlyasov, təftiş komissiyasına Arifə Məhyəddinova rəhbərlik edir.

Vaqif Kamil oğlu Əliyev

filologiya elmləri namizədi, dosent

1960-cı ildə Bakı şəhərində anadan olub. Bakı şəhərindəki 99 №-li məktəbdə (1977-1981), ADPİ-nin Filologiya fakültəsində (1981-1986) təhsil alıb. 1982-1989-cu illərdə Filologiya fakültəsinin komsomol təşkilatının azad katibi işləyib. 1989-1998-ci illərdə ADPU-nun Tələbə Həmkarlar İttifaqı Komitəsinin sədri olub. 1998-ci ilin fevral ayından ADPU-nun Həmkarlar İttifaqı Komitəsinin sədridir. 1998-ci ildə filologiya elmləri namizədi elmi dərəcəsi, 2003-cü ildə dosent elmi adı alıb. 1997-ci ildən ADPU-nun Filologiya fakültəsinin Ədəbiyyatın tədrisi metodikası kafedrasında 0,5 ştatla müəllim, 1998-ci ildən baş müəllim, 2003-cü ildən kafedranın dosenti vəzifəsində çalışır. 2018-ci ildən ATİAHİ Respublika Komitəsinin Təftiş komissiyasının sədridir. 1989-cu ildən ADPU-nun Elmi şurasının üzvü və ATİAHİRK-nin Plenumunun üzvüdür. Dəfələrlə TİAHİRK-nin Fəxri fərmanına layiq görülmüş, 4 iyul 2010-cü ildə TİAHİRK-nin yaranmasının 90 illiyi münasibətilə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin sərəncamı ilə "Əməkdar mədəniyyət işçisi" fəxri adına layiq görülmüş, 2018-ci ildə təhsil nazirinin əmri ilə "Qabaqcıl təhsil işçisi" döş nişanı ilə təltif edilmişdir.

2020-ci ildə fakültələr üzrə Həmkarlar İttifaqına seçkilər keçirilmişdir, Filologiya fakültəsində Yeganə Səfərova, Tarix və coğrafiya fakültəsində Məlikməmməd Məmmədov, İbtidai təhsil fakültəsində Tamilla Vahabova, İncəsənət və fiziki tərbiyə fakültəsində Şəfiqə Əsgərova, Kimya-biologiya fakültəsində Kəmalə İsgəndərova, Fizika fakültəsində Gülşən Musayeva, Riyaziyyat fakültəsində Səadət Mazanova, Məktəbəqədər təhsil fakültəsində Fəridə Səmədzadə sədr seçilmişlər.

Komitənin rəhbər orqanları beş ildə bir dəfə keçirilən hesabat seçki konfransında seçilir. Konfranslararası dövrdə komitəyə Məclis və Rəyasət Heyəti rəhbərlik edir.

Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin Həmkarlar İttifaqı Komitəsi əsasən, ittifaq üzvlərinin sosial problemlərinin, müalicə və istirahətlərinin daha yaxşı təşkilinə fikir verməklə, onların hüquqlarının müdafiəsi ilə məşğul olur.

Son beş il ərzində 416110 manat həcmində vəsait hesabına universitetin 320 əməkdaşı respublikanın müxtəlif istirahət mərkəzlərinə (Bilgəh, Mərdəkan, Naftalan, Masallı, Qəbələ, İsmayılı, Qax, Nabran, Lerik) və sağlamlıq sanatoriyalarına

göndərilmiş, 198 nəfər əməkdaşa doğum günləri münasibəti ilə 32674 manat mükafat verilmiş, 797 nəfərə isə 53200 manat həcmində maddi yardım göstərilmişdir.

Əməkdaşların asudə vaxtlarının səmərəli keçirilməsi məqsədilə müxtəlif teatr tamaşalarına biletlər alınmış, yay aylarında respublikanın səfəli guşələrinə gəzintilər təşkil olunmuşdur.

Hər il 31 dekabr - Dünya azərbaycanlılarının həmrəyliyi günü və Yeni il münasibəti ilə əməkdaşların övlad və nəvələri üçün Yeni il şənliyinə biletlər alınır. Son bir ildə COVID-19 virusu ilə əlaqədar tənha, yaşı 65-dən yuxarı və sosial qayğıya ehtiyacı olan 257 əməkdaşa ərzaq yardımı edilmişdir.

Vətən müharibəsində erməni faşizmi üzərində tarixi qələbəmizlə əlaqədar Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinə, Yaşat Fonduna və Qarabağ Dirçəliş Fonduna maddi yardım köçürülmüşdür.

Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin Həmkarlar İttifaqı Komitəsinin müraciəti əsasında son beş ildə əməkdaşlardan 28 nəfəri Azərbaycan Təhsil İşçiləri Azad Həmkarlar İttifaqı Konfederasiyasının Fəxri Fərmanı ilə təltif edilmişdir.

Universitet Həmkarlar İttifaqı Komitəsinin Rəyasət heyəti

Universitet Tələbə Həmkarlar İttifaqı Komitəsi

Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin Tələbə Həmkarlar İttifaqı Komitəsi 1923-cü ildə yaradılmışdır. 1970-80-ci illərdə Tələbə Həmkarlar İttifaqı Komitəsinə b/m. Akif Quliyev, dos. İradə Qasımova, dos. Vaqif Əliyev (1989-1998) rəhbərlik etmişdir. 2003-cü ildən Tələbə Həmkarlar İttifaqı Komitəsinin sədri dosent **Vurğun Rəhim oğlu Məmmədovdur.**

Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin Tələbə Həmkarlar İttifaqı Komitəsi universitetdə təhsil alan tələbələrin sosial, iqtisadi hüquqlarını və mənafelərini müdafiə etmək məqsədilə könüllülük əsasında yaradılmış, Azərbaycan Respublikası Ədliyyə Nazirliyində dövlət qeydiyyatından keçmiş ictimai təşkilatdır.

Tələbə Həmkarlar İttifaqı Komitəsi öz fəaliyyətini 24 fevral 1994-cü il tarixli 792 nömrəli Həmkarlar İttifaqları haqqında Azərbaycan Respublikasının qanunu, Azərbaycan Respublikası Təhsil İşçiləri Azad Həmkarlar İttifaqının Nizamnaməsi əsasında təşkil edir.

Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin Tələbə Həmkarlar İttifaqı Komitəsi 5 filial, 8 fakültə və digər struktur bölmələr daxil olmaqla 8657

ittifaq üzvünü öz sıralarında birləşdirir. Təşkilatın 19 nəfərdən ibarət Məclis üzvü, 11 nəfərdən ibarət Rəyasət heyəti, 25 nəfərdən ibarət 7 komissiyası fəaliyyət göstərir. Təşkilatı-kütləvi işlər komissiyasına *Münəvvər Məmmədov* (Riyaziyyat fakültəsi), mədəni-kütləvi və idman komissiyasına *Adil Tağızadə* (Riyaziyyat fakültəsi), sosial-iqtisadi müdafiə komissiyasına *Aytəkin Abdullayeva* (Tarix və coğrafiya fakültəsi), işə-məişət xidməti komissiyasına *Cavidan Əyyubov* (Tarix və coğrafiya fakültəsi), sağlamlığın mühafizəsi komissiyasına *Kərim Əsgərov* (Kimya-biologiya fakültəsi), təftiş komissiyasına *Aytəkin İmanova* (Filologiya fakültəsi) rəhbərlik edir.

Tələbə Həmkarlar İttifaqı Komitəsinə Filologiya fakültəsində Səkinəxanım Mirzəzadə, Tarix və coğrafiya fakültəsində Lamiyə Quliyeva, İbtidai təhsil fakültəsində Səbinə Tağıyeva, İncəsənət və fiziki tərbiyə fakültəsində Gülnarə Novruzova, Kimya-biologiya fakültəsində Mirniyaz Mahmudlu, Fizika fakültəsində Tükəzban Əhmədova, Riyaziyyat fakültəsində Aysel Ramzanova, Məktəbəqədər təhsil fakültəsində Mədinə Həsənli sədr seçilmişlər.

Vurğun Rəhim oğlu Məmmədov tarix üzrə fəlsəfə doktoru, dosent

12 dekabr 1971-ci ildə anadan olub. Bərdə rayonunun İmirli kənd orta məktəbini (1993), ADPU-nun Tarix fakültəsinin bakalavriat (1997) və magistratura (1999) səviyyələrini bitirib. 2011-ci ildən tarix üzrə fəlsəfə doktoru, 2017-ci ildən Azərbaycan tarixi kafedrasının dosentidir. 1995-1998-ci illərdə Yeni Azərbaycan Partiyası Səbail rayon Gənclər birliyinin sədr müavini işləmişdir. 2003-cü ildən universitetin Tələbə Həmkarlar İttifaqı Komitəsinin sədridir. 2019-cu ildən MSK-nın 23-cü Nəsimi-Səbail seçki dairəsinin 21 saylı seçki məntəqəsində komissiya sədridir. 2003-cü ildən ADPU-nun Elmi Şurasının üzvü və TİAHİ RK-nın Təftiş komissiyasının üzvüdür. 2018-ci ildə "AHİK-in 25 illik yubiley döş nişanı" ilə təltif edilmişdir.

Komitənin rəhbər orqanları beş ildə bir dəfə keçirilən hesabat-seçki konfransında seçilir. Konfranslararası dövrdə komitəyə Məclis və Rəyasət heyəti rəhbərlik edir.

Son beş il ərzində 117 nəfər tələbəyə 8190 manat mükafat verilmiş, 493 nəfərə isə 24650 manat həcmində maddi yardım göstərilmişdir. Yaxşı oxuyan tələbələrə stimullaşdırmaq məqsədilə Həmkarlar təşkilatının adlı təqaüd layihəsinə uyğun olaraq 50 tələbəyə 15000 manat vəsait verilmişdir. Pandemiyadan əvvəlki illərdə hər gün sosial həssas qrupa aid olan 70 nəfər tələbə nahar yeməyi ilə təmin etmişdir. Eyni zamanda 60 nəfər tələbənin nəqliyyat xərcləri ödənilmişdir.

Tələbələrin asudə vaxtlarının səmərəli keçirilməsi məqsədilə müxtəlif teatr tamaşalarına biletlər alınmış, yay aylarında respublikanın səfəli guşələrinə gəzintilər təşkil olunmuşdur. 31 dekabr - Dünya azərbaycanlılarının həmrəyliyi günü və Yeni il münasibəti ilə müxtəlif tədbirlər həyata keçirilmişdir. Hər il "Məzun günü", "Novruz şənliyi", Ümummilli lider Heydər Əliyevin doğum günü münasibətilə bədii-yaradıcılıq festivalları təşkil olunur.

Tələbə Həmkarlar İttifaqı Komitəsi tərəfindən 2020-ci ildə Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinə, Yaşat Fonduna, Qarabağ Dirçəliş Fonduna ianələr edilmişdir.

Universitet Tələbə Həmkarlar İttifaqı Komitəsinin Rəyasət heyəti

Tələbə Gənclər Təşkilatı

Respublikada TGT-lərin yaranması Azərbaycan Respublikası Prezidentinin İcra Aparatı rəhbərinin 2005-ci il 15 fevral tarixli 41Nəli Sərəncamına əsasən Azərbaycan Respublikasında gənclər və tələbələrlə işin təkmilləşdirilməsinə dair tədbirlər planının təsdiq olunması ilə başlanmışdır. Bununla bağlı Təhsil Nazirliyi tərəfindən 28 fevral 2005-ci il tarixli 89 sayılı əmr hazırlanmış və ölkənin bütün ali və orta ixtisas təhsili müəssisələrinə göndərilmişdir. Tələbə Gənclər Təşkilatlarının fəaliyyətlərinin tənzimlənməsini təmin etmək məqsədilə 2005-ci ilin may ayında Gənclər, İdman və Turizm Nazirliyi (indiki Azərbaycan Respublikası Gənclər və İdman Nazirliyi) və Təhsil Nazirliyi “Ali və orta ixtisas təhsili müəssisələrində fəaliyyət göstərən Tələbə-Gənclər Təşkilatlarının Əsasnaməsi”ni təsdiq etmişdir. Həmin Əsasnaməyə uyğun olaraq Pedaqoji Universitetdə Tələbə Gənclər Təşkilatı 25.05.2005-ci il tarixində yaradılmışdır. Ümumi maraqlar və könüllülük prinsipi əsasında formalaşan ADPU Tələbə Gənclər Təşkilatının ilk sədri Ramin Aliyev (2005-2009) olmuşdur.

Sonrakı illərdə təşkilata Kamal Zeynalli (2009-2011), Mahmud Möhbəliyev (2011-2013), Sahil Qələndərov (2013-2015), Cavid Hüseynov (2015-2017), Taleh Budaqov (2017-2019) sədr seçilmişlər.

2019-cu ildən təşkilata Tarix və coğrafiya fakültəsinin tələbəsi İsmayıl Nəsirov sədrlik edir.

Təşkilatın əsas məqsədi dövlət gənclər siyasətinin həyata keçirilməsi istiqamətində tələbələrin maraqlarını təmsil və müdafiə etmək, respublikanın ictimai, mədəni, sosial, iqtisadi həyatında onların fəal iştirakını təmin etməkdir.

Təşkilatın əsas vəzifələri aşağıdakılardır:

- tələbələrin sosial problemlərinin həlli istiqamətində işin həyata keçirilməsi;
- tələbələr arasında maarifləndirmə işinin aparılması;
- tələbələrin asudə vaxtının səmərəli təşkil edilməsi;
- tələbələrin hüquqlarının təmin edilməsi;

- respublikanın daxilində və xaricində keçirilən müsabiqələrdə, olimpiadalarda, sərgilərdə, festivallarda istedadlı və yaradıcı tələbələrin iştirakının təmin olunması;

- tələbələr arasında narkomaniya, alkoqolizm, cinayətkarlıq və digər neqativ meyillərə qarşı profilaktik tədbirlərin həyata keçirilməsi;

- tələbələrin iştirakı ilə müsabiqələrin, seminarların, festivalların, forumların, toplantıların, sərgilərin, aksiyaların, dəyirmi masaların, elmi konfransların, təlim kurslarının, kütləvi təbliğat kampaniyalarının, diskussiya klublarının, müzakirələrin, simpoziumların, görkəmli şəxslərlə görüşlərin təşkil edilməsi;

- tələbə və gənclərlə bağlı həyata keçirilən tədbirlər, habelə respublikanın ictimai-siyasi, sosial-iqtisadi və mədəni həyatında baş verən hadisələr barədə məlumatların çatdırılması məqsədi ilə qəzet və dərgilərin nəşr olunması;

- tələbələrin maraq və meyillərini, intellektual inkişafını təmin etmək üçün dərnəklərin, studiyaların, klubların, kursların, xidmətlərin təşkil edilməsi;

- tələbələrin problemlərinin öyrənilməsi və müvafiq qərarların qəbul olunması üçün Elmi Şuraya məsələlərin çıxarılması, ali və orta ixtisas təhsili müəssisələrinin rəhbərliyi qarşısında vəsətətin qaldırılması və s.

Qurum yarandığı gündən ən fəal tələbə təşkilatlarından biri kimi tanınır. Ayrı-ayrı vaxtlarda təşkilata rəhbərlik etmiş Sahil Qələndərov 2015-ci ildə “Səbail rayonunda ilin ən fəal gənci”, Cavid Hüseynov 2016-cı ildə “İlin ən yaxşı TGT sədri” seçilmiş, 2021-ci ildə İsmayıl Nəsirov Səbail rayonunun ictimai həyatında fəal iştirakına görə Fəxri fərmanla təltif edilmişdir. 2017 və 2021-ci illərdə ADPU TGT Azərbaycan Tələbə Gənclər Təşkilatları İttifaqı tərəfindən ölkə universitetləri arasında “İlin ən yaxşı TGT-si” mükafatına layiq görülmüşdür.

Son 5 ildə TGT “Gələcəyin qurucuları I yay liderlik məktəbi” (2016), “ADPU SURVİVOR” (2018), “Gələcəyin qurucuları II yay liderlik məktəbi” (2019), “Addım-addım Azərbaycan” adlı layi-

hələr həyata keçirmiş və 2450 tələbənin iştirakı ilə intellektual yarış (2016) təşkil etmişdir.

Ümumiyyətlə, son illərdə Tələbə Gənclər Təşkilatının 800-ə yaxın layihəsi baş tutmuşdur. 2018-ci ildə ADPU-nun 6 tələbəsi Gənclər Fondunun elan etdiyi 11-ci qrant müsabiqəsinin qalibi olmuşdur. Həmin layihələr ADPU TGT tərəfindən uğurla icra edilmişdir. Son 1 ildə isə onlayn platformanın verdiyi imkanlar çərçivəsində ADPU TGT-nin bilavasitə təşkilatçılığı ilə 200-dən artıq layihə həyata keçirilmişdir.

ADPU TGT-nin əsas idarə heyəti 7 nəfərdən ibarətdir:

- İsmayıl Nəsirov (sədr);
- Aytən Əkbərova (sədr müavini);
- Esmira Musalı (sədr müavini);
- Gülnar Xanəliyeva (icraçı direktor və mətbuat katibi);
- Samir Cəfərov (sədr köməkçisi);
- Aytən Əliyeva (sədr köməkçisi);
- Aytac Qasımlı (icraçı direktor müavini).

Tələbə Gənclər Təşkilatının İdarə heyəti

ADPU TGT strukturuna 112 nəfər fəal tələbə cəlb edilmişdir.

TGT-nin nəzdində cinema, vətənpərvərlik, tarix, kitab, elm və təhsil, xarici dillər, idman və sağlamlıq, psixologiya, ART klubları və tədbirlərin təşkili komitəsi fəaliyyət göstərir. TGT-nin universitetin bütün fakültə və filiallarında nümayəndələri vardır.

Rektor prof.C.Cəfərov, prorektor F.Rzayev Tələbə Gənclər Təşkilatının üzvləri ilə

Türk Tələbələrin İdarəetmə Şurası (Türk Öğrenci Yönetim Konseyi)

Türk Öğrenci Yönetim Konseyi Pedaqoji Universitetdə təhsil alan türk tələbələri tərəfindən 2005-ci ildə təşkil olunmuşdur. Universitetdə təhsil alan türk tələbələrin sosial-mədəni fəaliyyətlərini əlaqələndirən Türk Tələbə İdarəetmə Şurasıdır. Pandemiya dövrünə kimi Pedaqoji Universitetdə fəaliyyət göstərən ən fəal tələbə təşkilatlarından biri olub. Türk tələbələrin universitetimizə cəlb edilməsində, onların yerləşdirilməsində, Bakı şəhərinə və universitet həyatına adaptasiyasında Türk Tələbələrin İdarəetmə Şurası mühüm rol oynayıb. Ulu öndər Heydər Əliyev tərəfindən irəli sürülən "Bir millət-iki dövlət" konsepsiyasına uyğun olaraq Türkiyə və Azərbaycanın tarixini, ədəbiyyatını və mədəniyyətini geniş coğrafiyada təbliğ etmək, ictimai-siyasi, elmi-mədəni və tarixi günlərlə bağlı tədbirlər təşkil etmək onların fəaliyyətinin əsasını təşkil etmişdir.

Türk Tələbələrin İdarəetmə Şurası yaradıldığı vaxtdan ona *Arabacı Zekai, Aktürk Tolga, Akgül*

Gökan, Tel Eyyub, Okumuş Murat, Yağcı Yavuz, Çoban Çağrı, Demirhan Mehmet, Hakan Köse (2017-2020) rəhbərlik etmişdir. Hakan Köse 2019-cu ildə "Gənclər günü" və "Beynəlxalq Tələbə Günü" münasibəti ilə ADPU rektoru tərəfindən "Fəxri Fərman"larla təltif olunmuşdur.

Hazırda təşkilata İbtidai təhsil fakültəsinin IV tədris ili tələbəsi *Akif Kaynar* rəhbərlik edir. O, 2019-cu ildə "ASAN Xidmət" in təşkil etdiyi və 16 türk dövlət qurumunun nümayəndələrinin qatıldığı "TÜRKSÖY" proqramında "Ölkəsini ən yaxşı təmsil edən iştirakçı" sertifikatına layiq görülmüşdür. Təşkilat tərəfindən hər il onlarla maraqlı layihələr ("Cümhuriyyət günü", "Universitetlərarası futbol turniri", "Ulu Öndər Mustafa Kamal Atatürkü anma", "Ramazan iftarı", "Qafqaz İslam Ordusunun 100 illiyi", "Xocalı Soyqırımı" nı dünyaya tanıdalım" və s.) həyata keçirilir.

Rektor prof.C.Cəfərov Türk Tələbələrin İdarəetmə Şurasının sədri Hakan Köseni mükafatlandırarkən

Türk odası

ADPU-da Türk odası 1 oktyabr 2004-cü ildə fəaliyyətə başlamışdır. Türk odası filologiya elmləri doktoru, professor *Elman Quliyevin* təşəbbüsü, Türkiyənin Azərbaycandakı Səfirliyinin dəstəyi ilə yaradılmışdır. “Türk dili və okuma odası” adı ilə yaradılan bu quruma ilk dövrdən indiyə kimi ictimai əsaslarla prof. Elman Quliyev rəhbərlik edir.

Türk odası Türkiyənin Azərbaycandakı Səfirliyi tərəfindən rəsmi olaraq qeydə alınmışdır. Odanın açılışında universitet rəhbərliyi ilə yanaşı, Türkiyənin Azərbaycandakı səfiri Əhməd Ünal Çeviköz, səfirin I müavini Suad Akgün, II müavini Mustafa Beyaz Bayram, müavin Abdullah Tüylü, Eğitim müşaviri Selahattin Dikmen, Kuzey Kıbrıs Türk Cümhuriyyətinin Bakı təmsilçisi Mustafa Ərəvan və bir sıra xarici qonaqlar iştirak etmişdir. Türk odası bütün texniki ləvazimat və əşyalarla səfirlik və TİKA tərəfindən təmin olunmuşdur.

Fəaliyyət göstərdiyi müddət ərzində Türk odasının vasitəçiliyi ilə universitetlə Türkiyə Cümhuriyyətinin Azərbaycandakı Səfirliyi arasında mə-

dəni əlaqələrin qurulmasına, Türkiyə universitetləri ilə elmi-pedaqoji əlaqələrin yaradılmasına, “Türk Ocaqları” birliyi və digər türk elmi-mədəni qurumları ilə əməkdaşlığın genişlənməsinə töhfə vermişdir. Türk odası beynəlxalq statuslu tədbirlərin təşkili sahəsində də xeyli işlər görmüşdür. Belə ki, Türkiyə Cümhuriyyətinin Azərbaycandakı Səfirliyi və TİKA ilə bir çox layihələrin həyata keçirilməsinə, Türkiyənin nüfuzlu alimləri və tanınmış incəsənət xadimləri ilə Pedaqoji Universitetdə görüşlərin təşkilinə nail olunmuşdur. Türk odasının geniş fəaliyyəti dəfələrlə Türkiyə Cümhuriyyətinin Azərbaycandakı Səfirliyi və TİKA tərəfindən yüksək qiymətləndirilmiş, odanın maddi-texniki bazasının yenidən qurulması həyata keçirilmişdir. Azərbaycanlı tələbələrlə yanaşı, universitetdə təhsil alan türkiyəli tələbələr də mütəmadi olaraq Türk odası ilə əlaqə saxlayır, odanın zəngin kitabxanasından istifadə edirlər. Türk odası Azərbaycanda fəaliyyət göstərən Atatürk Mərkəzi ilə də yaxından əlaqə saxlayır, həmin mərkəzin tədbirlərində iştirak edir, mərkəzin çap

Türk odasının 15 illiyi münasibəti ilə Türkiyənin Azərbaycan Respublikasındakı fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri Erkan Özoralla rektorluqda görüş. (2019)

etdirdiyi bülleten və kitablar odanın kitab eksponatları siyahısına daxil edilir. 2011, 2015, 2019-cu illərdə Türkiyənin Mədəniyyət Nazirliyi xətti ilə Türk odasına 2000-dən çox kitab hədiyyə edilmişdir. Həmin kitabların böyük əksəriyyəti ADPU-nun kitabxanasına təqdim olunmuşdur. Türkiyə Cümhuriyyətinin Azərbaycandakı Səfirliyinin təşəbbüsü ilə 25 aprel 2019-cu ildə Türk odasının 15 illiyi qeyd olunmuşdur.

ADPU-da təşkil olunan həmin tədbirdə universitetin rektoru prof. Cəfər Cəfərov, Türkiyənin Azərbaycandakı səfiri Erkan Özoral və digər şəxslər çıxış etmişlər. Odanın müdiri prof. Elman Quliyev Türk odasının 15 il ərzində gördüyü işlər barəsində hesabat vermişdir. Türk odasının 15 illik tədbiri Azərbaycan və Türkiyə televiziya kanallarında və

Türk odasında Türkiyənin Azərbaycan Respublikasındakı fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri Cahit Bağcı ilə görüş (2021)

digər kütləvi informasiya vasitələrində işıqlandırılmışdır.

Türkiyənin Azərbaycan Respublikasındakı fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri Erkan Özoral, rektor, prof.C.Cəfərov, prorektor A.Zamanov, fakültə dekanı prof.M.Hüseynova və prof.E.Quliyev və b. (2019)

Universitet poliklinikası

Pedaqoji Universitetin nəzdində Bakı şəhər Baş İdarəsinin Səbail rayonunun 29 saylı şəhər poliklinikası yerləşir. Poliklinika Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin professor-müəllim heyəti, əməkdaşları və tələbələrinə xidmət göstərir. Poliklinikada baş həkim, terapevt, nevropatoloq, ümumi cərrah, həkim-laborant, stomatoloq, oftalmoloq həkim çalışır. 1990- 2004-cü illərdə poliklinikanın baş həkimi Zakir Orucov olub. 2004-cü ildən poliklinikanın baş həkimi *Şəfəq Teymurovadır*.

Poliklinika Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin "Nəsimi" filialında yerləşir. Universitetin 3 korpusunda ("Sahil", "Təbriz", "Gənclik") onun tibb məntəqələri vardır. Poliklinikada terapiya, oftalmologiya, stomatologiya, nevrologiya kabinetləri fəaliyyət göstərir.

"Nəsimi" korpusunda Yeganə Əhmədzada (həkim terapevt), Turan Hüseynova (həkim labo-

rant), Gülistan Məmmədova (stomatoloq), Aynur İsmayılova (oftalmoloq), Kəmalə Kərimova (tibb bacısı), "*Sahil*" korpusunda Elşad Qasimov (həkim terapevt), Sevinc Xəlilova (stomatoloq), Nərgiz Məmmədova (nevropatoloq), Mələhət İsrailova (tibb bacısı), Günel Əliyeva (tibb bacısı), "Təbriz" korpusunda Aygün Əsgərova (tibb bacısı), Nigar Muradova (tibb bacısı), Yaqut Sadıqova (tibb bacısı), "*Gənclik*" korpusunda Lamiyə Cəfərli (tibb bacısı), Zəmfira Şirinova (tibb bacısı), Vüsalə Quliyeva (tibb bacısı) tələbələrə və ehtiyacı olan əməkdaşlara tibbi yardım göstərirlər.

Tələbələrin dispanserizasiyası, profilaktik müayinələri, profilli tibbi yardım (ambulator), sanitari-gigiyenik maarifləndirilməsi, ehtiyac olan zamanı stasionar müalicəyə göndərilməsi, xroniki xəstəliklərin qarşısının alınması poliklinikada çalışan tibb personalının əsas vəzifəsidir.

Universitet poliklinikasının əməkdaşları

Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Kolleci

1919-cu ildə Bakı Kişi Müəllimləri Seminariyası kimi əsas qoyulan bu təhsil ocağı fəaliyyəti dövründə müxtəlif adlar altında fəaliyyət göstərmişdir. 1936-1999-cu illərdə böyük Azərbaycan şairi M.Ə.Sabirin adını daşıyan bu təhsil ocağı 2000-ci ilin 13 iyununda Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Kolleci adlandırılıb. 4 mart 2016-cı ildə Bakı Sənaye Pedaqoji Kolleci Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Kollecinə birləşdirilib. 2016-cı ilin aprelində Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Kolleci Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin nəzdinə verilib. Kolleco hüquq üzrə fəlsəfə doktoru, dos. Qulu Novruzov (2016-2018) direktor təyin olunub.

Təhsilverənlərin peşəkarlığını yüksəltmək, təhsilalanların və onların valideynlərinin məmnunluğunu təmin etmək məqsədilə tərəfdaş qurumlarla - Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Bilik Fondu, Təhsil İşçilərinin Peşəkar İnkişafı İnstitutu, Dini Qurumlar üzrə Dövlət Komitəsi, Ailə, Qadın və

Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsi və müxtəlif qeyri-hökumət təşkilatları ilə əməkdaşlıq genişləndirilib, çoxsaylı layihələr həyata keçirilib. Kollecin yeni hədəfləri müəyyənləşdirilib, onun inkişaf

strategiyası hazırlanıb. Əməkdaşların beynəlxalq seminar və treninqlərdə iştirakı intensivləşib. Akademik Ş.Amonaşvilinin iştirakı ilə kollecdə Humanist Pedaqogika Mərkəzi yaradılıb. Dos.Qulu Novruzov Dövlət Gömrük Akademiyasının rəisi vəzifəsinə irəli çəkildiyindən təhsil nazirinin 22 noyabr 2018-ci il tarixli əmrinə əsasən direktor vəzifəsinə fizika-riyaziyyat üzrə fəlsəfə doktoru, dosent **İsrayıl İsa oğlu İsgəndərov** təyin olunub.

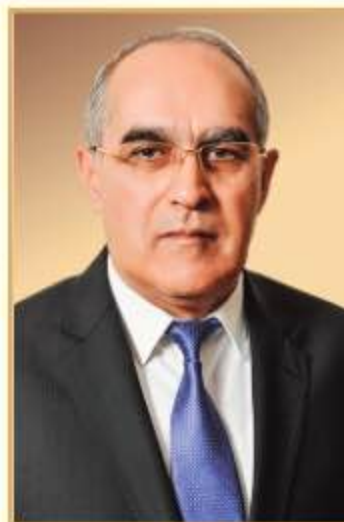

İsrayıl İsa oğlu İsgəndərov

fizika-riyaziyyat üzrə fəlsəfə doktoru, dosent

23 iyun 1957-ci ildə Gədəbəy rayonunun Samanlıq kəndində anadan olub. 1964-1974-cü illərdə Gədəbəy rayonu Samanlıq kənd orta məktəbində, 1974-1978-ci illərdə isə V.I.Lenin adına Azərbaycan Pedaqoji İnstitutunun Riyaziyyat fakültəsində oxuyub. 1978-1981-ci illərdə İsmayilli rayon Aşıqbayram kənd orta məktəbində müəllim, 1981-1984-cü illərdə Azərbaycan Su Problemləri Elmi-Tədqiqat İnstitutunun Hesablama işləri və riyazi modelləşmə sektorunda baş laborant və mühəndis vəzifələrində işləyib. 1990-1993-cü illərdə Azərbaycan EA-nın Riyaziyyat və Mexanika İnstitutunun dissertantı olub. "Qeyri-xətti dalğa tənliklərinin ilkin sərhəd məsələləri" mövzusunda dissertasiya müdafiə edib. Fizika-riyaziyyat üzrə fəlsəfə doktoru elmi dərəcəsi (1994) və dosent (2016) elmi adı alıb. 1984-1995-ci illərdə Azərbaycan Su Problemləri Elmi-tədqiqat İnstitutunun Riyazi modelləşdirmə və texnoloji proseslərinin avtomatik idarəedilməsi şöbəsində kiçik elmi işçisi, böyük elmi işçisi və su təsərrüfatının iqtisadiyyatı bölməsinin rəhbəri vəzifələrində (1997-2002) çalışıb. 1995-1997-ci illərdə Azərbaycan Respublikası Beynəlxalq Humanitar və Texniki yardım üzrə Respublika Komissiyasının Nazirlər Kabineti strukturundakı İşçi Qrupunda böyük referent işləmişdir.

1997-ci ildən "Ümid-98" Humanitar və Sosial Dayaq Mərkəzinin (sonradan adı "Ümid" Sosial İnkişafa Dəstək İctimai Birliyi) icraçı direktorudur. 2011-2013-cü illərdə Azərbaycan Turizm

İnstitutunda (indiki Azərbaycan Turizm və Menecment Universiteti) Menecment və marketing kafedrasının, 2013-2018-ci illərdə Menecment kafedrasının müdiri olmuşdur. 2018-ci ilin iyul-noyabr aylarında Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetində Davamlı təhsil və təlim şöbəsinin rəhbəri olmuşdur. 22 noyabr 2018-ci ildə Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin nəzdində Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Kollecinə direktor vəzifəsinə təyin olunmuşdur.

“Təşkilati davranış və idarəetmə psixologiyası” (2012) “Vətəndaş cəmiyyətinin inkişafında icma menecmentinin (inkişafının) rolu” (2014), “Korporativ sosial məsuliyyət” (2015), “İnsan resursları menecmenti” (2016), Təşkilat və onun cəmiyyətin inkişafında rolu” (2016), “Qeyri-hökumət təşkilatlarının menecmenti” (2016), “Təşkilati davranış və menecment psixologiyası” (2016) “Menecmentin əsasları” (2017), “Fundamentals of Management” (Menecmentin əsasları) (2019) adlı monoqrafiya, dərslik və dərs vəsaitlərinin, 8 fənn proqramının, 20-dən artıq elmi məqalənin müəllifidir.

“Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin 100 illiyi (1918-2018)” yubiley medalı, Azərbaycan Vətəndaş Cəmiyyətinin inkişafına görə Hökumət-Vətəndaş Cəmiyyəti Dialogu Platforması tərəfindən Fəxri Fərmanla təltif edilmiş, “Dayanıqlılığın təmin edilməsi üçün Beynəlxalq Mükafat”ın qalibi olmuşdur.

2019/20-ci tədris ilindən başlayaraq ADPK-nin strukturu ADPU-nun strukturuna, tədris planları və proqramları ADPU-nun müvafiq ixtisaslarının tədris planları və proqramlarına uyğunlaşdırılmış

və subbakalavrdan bakalavriat səviyyəsinə keçid üçün zəmin yaradılmış, kollecdə tyutor, tibbi və psixoloji xidmətlər formalaşdırılmışdır.

Dr.E.Söyləmz kollecə təşəkkürnamə təqdim edərkən

Pedaqoji Kollecin bir qrup əməkdaşı

2018-2019-cu tədris ilində “Mektebgushesi.az” saytının keçirdiyi on doqquz mindən artıq respondentin iştirak etdiyi “Hansı kollecdə yay imtahan sessiyası şəffaf keçirilir” mövzusunda virtual sorğunun ikinci dəfə, 2020/2021-ci tədris ilində 3-cü dəfə Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Kolleci I yerə layiq görülmüşdür. Kollecdə tələbələrin sosial müdafiəsi, boş vaxtlarının səmərəli təşkili məqsədilə hərtərəfli iş aparılır.

Kollecdə məktəbəqədər təhsildə korreksiyaedici təlim, məktəbəqədər təlim və tərbiyə, peşə təlimi, texnologiya müəllimliyi, fiziki tərbiyə müəllimliyi, ailə və ev təhsili, təsviri incəsənət müəllimliyi və sosial iş ixtisasları üzrə mütəxəssislər hazırlanır.

Kollecdə 4454 tələbənin təhsil - tərbiyəsi üzrə 258 pedaqoji və 127 inzibati-köməkçi heyət məşğul olur. Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Kollecinin müəllimlərindən 2 nəfəri əməkdar müəllim (Məhbubə Məmmədova, Şükufə Xankişiyeva), 2 nəfəri əməkdar idman ustasıdır (Vidadi Əliyev, Elsəvər Abbaslı).

25 dekabr 2019-cu ildə kollecin 100 illiyi qeyd olunmuş, 12 əməkdaş Təhsil Nazirliyinin “Qabaqcıl təhsil işçisi” döş nişanı, 12 əməkdaş ADPU-nun, 12 əməkdaş isə Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Kollecinin Fəxri fərmanları ilə təltif edilmişdir.

Hazırda iki tədris korpusunda fəaliyyət göstərən pedaqoji kollecin zəngin maddi texniki bazası mövcuddur. Elmi-texniki avadanlıqlarla təchiz edilmiş 36 kabinet, akt zalı, yeməkhana, idman

İctimai Şuranın üzvləri Pedaqoji Kollecdə

zalları, rəssamlıq emalatxanası, arxiv, muzey, oxu zalı və elektron kitabxana kollecdə təhsil-tərbiyə işlərini təhsil islahatlarının tələblərinə uyğun şəkildə qurmağa imkan verir.

2018/19-cu tədris ilində ibtidai sinif müəllimliyi ixtisasının 2 məzunu MİQ imtahanlarında 58 bal (maksimum göstərici 60 baldır), 5 nəfər 50 baldan çox, 8 nəfər 40-50 bal arasında nəticə göstərmiş. Texnologiya müəllimliyi ixtisası üzrə 55 balla 1 məzun respublika ikincisi olub, 8 məzun 40-50 bal toplayıb. Yenə həmin imtahanlarda fiziki tərbiyə müəllimliyi üzrə 2 məzun 40-50, təsviri incəsənət müəllimliyi üzrə 7 nəfər 36-40 bal toplamaqla fərqlənib.

Hazırda kollecdə tədris işləri üzrə direktor müavini vəzifəsində *p.ü.f.d. Məhbubə Məmmədova*, tərbiyə işləri üzrə direktor müavini vəzifəsində *f.ü.f.d. Nigar Şirəliyeva*, sosial məsələlər və ictimaiyyətlə əlaqələr üzrə direktor müavini vəzifəsində *Sevda Axundova* çalışır

Kollecdə aşağıdakı şöələr fəaliyyət göstərir:

- tədris şöəsi (müdir Xanımqız Rüstəmov);
- keyfiyyət təminatı şöəsi (müdir Nuray Rüstəmov);
- korreksiyaedici təlim şöəsi (müdir Aygün Quliyeva);
- ailə və ev təhsili şöəsi (müdir İradə Babayeva);
- məktəbəqədər təhsil şöəsi (müdir Mətanət İsmayılova);
- texnologiya şöəsi (Faiq Məmmədov);

Pedaqoji Kollecdə tədbir

- incəsənət və fiziki tərbiyə şöbəsi (müdir p.ü.f.d.Canəmir Dadaşov);
- peşə təlimi şöbəsi (müdir Sevinc Ələkbərova);
- davamlı təhsil və təlim şöbəsi (müdir Sevinc Hacıyeva).

Kollecdə aşağıdakı fənn birləşmə komissiyaları fəaliyyət göstərir:

- Azərbaycan dili və ədəbiyyat fənn birləşmə komissiyası (sədr f.ü.f.d.Vəfa Yunusova);
- Humanitar fənlər fənn birləşmə komissiyası (sədr Aidə Musayeva);
- Pedaqogika və Psixologiya fənn birləşməsi (sədr Ülkər Qədirova);
- Riyaziyyat və İnformatika fənn birləşmə komissiyası (sədr Lətifə Ələkbərova);
- Sosial iqtisad fənn birləşmə komissiyası (sədr Məmməd Bay-ramov);
- Texnologiya fənn birləşmə komissiyası (sədr Könül Hüseynova);

Pedaqoji Kollecin 100 illik yubiley tədbirində

MİQ imtahanlarında yüksək nəticə göstərən məzunlarla görüş

- Xarici dil fənn birləşmə komissiyası (sədr İlhamə Əsgərova);
- Təbiət elmləri fənn birləşmə komissiyası (sədr Svetlana Əhmədova);
- Təsviri incəsənət və fiziki tərbiyə fənn birləşmə komissiyası (Təranə Həmzəbəyova).

Kollecdə Həmkarlar İttifaqı Komitəsi (sədr Svetlana Əhmədova), Tələbə Gənclər Təşkilatı (sədr Gülnar Cəbiyeva) və tələbə-könüllülərlə işi sistemləşdirmək, könüllülük fəaliyyətini stimullaşdırmaq, tələbələrin dərscənkənar asudə vaxtlarının dəyərləndirilməsi məqsədi ilə yaradılan "Bir" Tələbə-Könüllü proqramı fəaliyyət göstərir.

Kollecdə peşə təlimi, texnologiya müəllimliyi, fiziki tərbiyə müəllimliyi, təsviri incəsənət müəllimliyi, məktəbəqədər təlim və tərbiyə, məktəbəqədər təhsildə korreksiyaedici təlim, ailə və ev təhsili, sosial iş ixtisasları üzrə subbakalavr hazırlığı həyata keçirilir.

ADPU-nun filialları

Şəki filialı

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Heydər Əliyevin “Təhsil sisteminin təkmilləşdirilməsi haqqında” 13 iyun 2000-ci il tarixli 349 №-li Fərmanı ilə Bakı Dövlət Universitetinin Şəki filialının və Baş Pedaqoji Kadrların İxtisasının Artırılması və Yenidən Hazırlanması İnstitutunun Şəki filialının bazasında Azərbaycan Müəllimlər İnstitutunun Şəki filialı yaradılmışdır. 2000-2002-ci illərdə AMİ-nin Şəki filialında yalnız 2 ixtisas üzrə (ibtidai təhsilin pedaqogikası və metodikası; məktəbəqədər təhsilin pedaqogikası və metodikası) tələbə qəbulu həyata keçirilmiş, 2003-cü ildən Azərbaycan dili və ədəbiyyatı, xarici dil (ingilis dili), tarix və coğrafiya, riyaziyyat və fizika ixtisasları olmaqla 4 əlavə ixtisas üzrə tələbə qəbulu aparılmış, ixtisasların sayı 6-ya, qəbul olunan tələbələrin sayı isə 200-ə çatdırılmışdır. 2009-cu ildən filialda riyaziyyat və fizika ixtisasının yerinə riyaziyyat və informatika müəllimliyi ixtisasına qəbul aparılmış, 2011-ci ildən təhsildə sosial-psixoloji xidmət, 2012-ci ildən xarici dil (fransız dili) müəllimliyi kimi iki yeni ixtisas üzrə də tələbə qəbulu həyata keçirilmişdir.

2002-ci ildə filialda əlavə təhsil şöbəsi, fəal təlim metodları və dayaq məntəqələri ilə iş, əlavə təhsil kabinetləri, 2008-ci ildən kredit sistemi və tələbə nailiyyətlərinin qiymətləndirilməsi kabineti, kompüter mərkəzi yaradılmışdır.

Azərbaycan Respublikası təhsil nazirinin 21.08.2001-ci il tarixli əmri ilə filiala BDU-nun Şəki filialında tədris işləri üzrə direktor müavini (1994-2001) vəzifəsində işləyən, fizika-riyaziyyat üzrə elmlər namizədi *Rafiq Rasulov* direktor, filologiya elmləri namizədi *Gülərə Abdullayeva* tədris işləri üzrə direktor müavini vəzifəsinə təyin olunmuşlar. 2006-cı ildə elmi-metodik işlər üzrə direktor müavini ştatı təsis edilmiş və həmin vəzifəyə pedaqogika üzrə fəlsəfə doktoru, dosent *Nuralı Çələbiyev* təyin edilmişdir.

AMİ-nin Şəki filialında ilkin müəllim hazırlığı ilə yanaşı, 2001-2013-cü illərdə yenidən hazırlanma, 2001-2015-ci illərdə isə ixtisasartırma təhsili sahəsində kadr hazırlığı aparılmışdır. Tarix üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Mais Əmrahov 2001-

2008-ci illərdə Əlavə təhsil kabinetinin müdiri, 2007-2009-cu illərdə isə əlavə təhsil üzrə direktor müavini vəzifələrində işləmişdir. 2009-2017-ci illərdə həmin vəzifədə baş müəllim Xuraman Həmidova çalışmışdır.

2008-ci ildə filialda yaradılan Pedaqoji fakültəyə Xalidə Abdullayeva dekan (2008-2015) təyin olunmuşdur. 2004-cü ildə filialda Dillər kafedrası yaradılmışdır. Həmin dövrdə filialda aşağıdakı kafedralar fəaliyyət göstərirdi:

- Təbiət fənləri və onların tədrisi metodikası kafedrası (müdir fizika -riyaziyyat üzrə fəlsəfə doktoru Yusif Şükürlü);
- Humanitar fənlər kafedrası (müdir fəlsəfə üzrə elmlər doktoru, professor Fərman İsmayılov);
- Ümumelmi fənlər kafedrası (müdir pedaqogika üzrə fəlsəfə doktoru, baş müəllim Sədrəddin Bədiyev);
- Dillər kafedrası (müdir filologiya üzrə fəlsəfə doktoru Ulduz Mürşüdoğa).

2000-2015-ci illərdə AMİ-nin Şəki filialında 2000-ə yaxın ali təhsilli pedaqoji kadr hazırlanmış, 412 nəfər yenidən hazırlanma, 6300 nəfər isə ixtisasartırma kurslarında oxumuşdur.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin 26 noyabr 2015-ci il tarixli Sərəncamı ilə AMİ və onun filialları ilə birgə Şəki filialı da ADPU-ya qoşulmuşdur. Bununla da filialın bütün əməkdaşları və tələbələri Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin Şəki filialının kollektivi kimi fəaliyyətini davam etdirməyə başlamışlar. Həmin dövrdən filialda riyaziyyat elmləri doktoru, dosent *Rafiq Abduləli oğlu Rasulov* direktor, filologiya üzrə fəlsəfə doktoru, dos.*Gülərə Abdurahman qızı Abdullayeva* tədris işləri üzrə, pedaqogika üzrə fəlsəfə doktoru, dos.*Nuralı Zərbəli oğlu Çələbiyev* elmi işlər üzrə direktor müavini vəzifəsində işləyirlər.

Rafiq Abduləli oğlu Rasulov
riyaziyyat üzrə elmlər doktoru, dosent,
Əməkdar müəllim

10 aprel 1958-ci ildə Şəki şəhərində ziyalı ailəsində anadan olmuşdur. 1965-1975-ci illərdə Şəki şəhərindəki 7 №-li orta məktəbdə, 1975-1980-ci illərdə BDU-nun Riyaziyyat fakültəsində təhsil almışdır. 1980-ci ildən Şəki Təxilçilik sovxozu qiyabi orta məktəbinin Böyük Dəhnə tədris-məsləhət məntəqəsində müəllim, 1983-cü ildən Şəki şəhərində Seysmik stansiyada böyük texnik, 1984-cü ildən həmin stansiyada mühəndis, 1989-cu ildən geofizik vəzifələrində işləmiş, 1993-cü ildə M.Ə.Rəsulzadə adına BDU-nun Şəki filialının Təbiət elmləri kafedrasına müdir vəzifəsinə seçilmişdir. 1994-cü ildə həmin filialın tədris işləri üzrə direktor müavini vəzifəsinə təyin edilmişdir. 1992-ci ildə "Üçlaylı geoloji mühitdə tektonik dalğavari proseslərin modelləşdirilməsi" mövzusunda dissertasiya müdafiə edərək riyaziyyat elmləri namizədi elmi dərəcəsi, 2008-ci ildə dosent elmi adı almışdır. 2009-cu ildə "Əməkdar müəllim" fəxri adına layiq görülmüşdür. 2014-cü ildə "Qeyri-xətti parabolik və hiperbolik tənliklərin keyfiyyət xassələri" mövzusunda doktorluq dissertasiyası müdafiə edərək riyaziyyat elmləri doktoru elmi dərəcəsi almışdır. Türkiyə və Gürcüstanda təcrübə kurslarında olmuş, Türkiyə, Rusiya, Ukrayna, Hindistan, Polşa, Bolqarıstan və başqa ölkələrdə keçirilən beynəlxalq konfrans və simpoziumlarda iştirak etmişdir. 1 monoqrafiya, 1 dərs vəsaiti, onlarla elmi məqalənin müəllifidir, 20-dən çox məqaləsi beynəlxalq jurnallarda çap edilmişdir.

2000-ci ildə Azərbaycan Müəllimlər İnstitutunun Şəki filialında tədris işləri üzrə direktor müavini, 2001-2015-ci illərdə həmin filialda direktor vəzifəsində işləmişdir. 2015-ci ildən ADPU-nun Şəki filialının direktorudur.

Hazırda filialda Pedaqoji (dekan: f.ü.f.d., b/m.Xalidə Abdullayeva) və Filologiya (dekan, f.ü.f.d., dos.Ulduz Mürşüdoğa) fakültələri və 4 kafedra fəaliyyət göstərir:

- Təbiət fənləri və onların tədrisi metodikası kafedrası (müdir pedaqoji elmlər doktoru, prof. Firəduun İbrahimov)
- Ümumelmi fənlər kafedrası (müdir pedaqogika üzrə fəlsəfə doktoru, dos.Sədrəddin Bədiyev)
- Humanitar fənlər kafedrası (müdir tarix üzrə fəlsəfə doktoru, baş müəllim Vüsal Baxışov)
- Dillər kafedrası (müdir baş müəllim Əsmayə Əkbərova).

Filialda aşağıdakı bölmə və şöbələr fəaliyyət göstərir:

- tələbə və tədrisin idarə olunması şöbəsi (müdir b/m.Yeganə Rəhimova),
- kredit sistemi və tələbə nailiyyətlərinin qiymətləndirilməsi kabinetini (müdir b/m. Almas Adışirinova),

- ümumi şöbə (müdir Azər Rzayev),
- mühasibatlıq (baş mühasib Brilyant Lətifova),
- kitabxana (müdir Türkan Mirzəyeva),
- kompüter mərkəzi (müdir b/m. Gulnara Abdurahmanova),
- xidmət şöbəsi (müdir Araz Abubəkirov).

Filialda 21 nəfərdən ibarət olan Elmi Şura (sədr dos.Rafiq Rasulov), 23 nəfərdən ibarət Tələbə-Gənclər Təşkilatı (sədr Ramin Rəhimov), Tələbə Elmi Cəmiyyəti (sədr b/m. Səadət Feyzullayeva) fəaliyyət göstərir.

Son illərdə filialın tədris korpuslarında əsaslı təmir işləri aparılmış, auditoriyalar müasir avadanlıqlarla təchiz edilmişdir. Filialda müasir tələblərə uyğun 150 yerlik akt zalı, idman meydançası, 2 yeməkhana vardır.

Tədris prosesində auditoriyalarda quraşdırılmış 14 proyektor və 3 elektron lövhədən səmərəli şəkildə istifadə edilir. Eyni zamanda 52

Filialın struktur rəhbərləri

kompyuterlə təchiz edilmiş 5 auditoriya və 2 mü-hazirə otağı, 5 kompüter və çap avadanlığı yer-ləşdirilmiş kitabxana tədris prosesinə xidmət edir.

2003-cü ildən filialda internet və lokal şəbəkə xidməti fəaliyyət göstərir. 2014-cü ildə bütün şəbəkə xətləri yenilənərək filial strukturları və aparıcı kompüter zalları vahid şəbəkə xidmətinə qoşulmuşdur. Filialın rəsmi internet saytı (www.sheki-adpu.az) vardır.

Kitabxanada 80 nəfərlik oxu zalı fəaliyyət göstərir. 2013-2018-ci illərdə kitabxana fondu üçün 212 adda 1976 nüsxə dərslik, dərs vəsaiti, metodik vəsait, bədii ədəbiyyat və s. alınmışdır. Filialın əməkdaşları və tanınmış alimlər tərəfindən kitabxanaya 992 adda 1514 nüsxə kitab hədiyyə olunmuşdur. Hazırda kitabxana fondunun sayı 16740 nüsxədir.

Filialda tədbir zamanı

Son illərdə filiala 500-dən yuxarı balla qəbul olunan tələbələrin sayı xeyli artmışdır. Ümumiyyətlə, hər il filiala qəbul zamanı keçid ballarında dinamik artım müşahidə olunur.

2016/17-ci tədris ilində riyaziyyat və informatika müəllimliyi ixtisasına Mustafayev Fəqan İftixar oğlu 628, 2018/19-cu tədris ilində Əliyeva Yeganə Vidadi qızı 604, 2017/18-ci tədris ilində

Azərbaycan dili və ədəbiyyatı müəllimliyi ixtisasına Abdullayeva Aysel Sərvər qızı 613, 2016/17-ci tədris ilində Xarici dil müəllimliyi (ingilis dili) ixtisasına Hüseynova Baxşı Firuz qızı 637, 2018/19-cu tədris ilində İmamverdiyeva Aysən Elşən qızı 627, Hümbətli Nəzrin Elşən qızı 616, 2019/20-ci tədris ilində Səlimli Elcan Mayis oğlu 660.6 balla qəbul olunmuşdur.

2015-2021-ci illərdə tələbələrin inkişaf dinamikası

İllər	Qəbul planı	Qəbul olunub	Tələbələrin ümumi sayı	Dövlət sifarişli	Ödənişli əsaslarla
2015/16	225	203	851	183	668
2016/17	220	202	1112	198	914
2017/18	195	179	942	200	742
2018/19	200	189	909	227	682
2019/20	260	221	877	222	655
2020/21	285	237	915	212	703

Hazırda filialın *Pedaqoji fakültəsinin* riyaziyyat və informatika müəllimliyi ixtisasında 190, tarix və coğrafiya müəllimliyi ixtisasında 113 nəfər, ibtidai sinif müəllimliyi ixtisasında 105, təhsildə sosial-psixoloji xidmət ixtisasında 91, məktəbəqədər təlim və tərbiyə ixtisasında 93 nəfər, *filologiya fakültəsinin* Azərbaycan dili və ədəbiyyatı müəl-

limliyi ixtisasında 128, xarici dil müəllimliyi (ingilis dili) ixtisasında 109, xarici dil müəllimliyi (fransız dili) ixtisasında 86 tələbə (cəmi 915) təhsil alır. Onlardan 237 nəfəri 2020/21-ci tədris ilində filiala qəbul olunan tələbələrdir.

2015-2021-ci illərdə filialda məzun sayının dinamikası aşağıdakı kimi olmuşdur:

İllər	Məzunların sayı	Əyani	Qiyabi	Fərqlənmə diplomu
2015/2016	200	200	-	
2016/2017	341	341	-	
2017/2018	241	241	-	1
2018/2019	254	254	-	
2019/2020	193	193	-	1
2020/2021	217	217	-	2

Şəki filialının əməkdaşları yeni texnologiyaları öyrənmək məqsədilə 2003-cü ildən başlayaraq xarici mütəxəssislərin Azərbaycanda təşkil etdiyi treninqlərdə fəal iştirak etmişlər.

ADPU-nun Şəki filialının əməkdaşları tərəfindən 13 monoqrafiya, 17 dərs vəsaiti, 201 məqalə

(ondan 33-ü xaricdə), 23 fənn proqramı nəşr olunmuşdur.

Əməkdaşlar 104 respublika və 28 beynəlxalq konfransda (xaricdə) məruzələrlə çıxış etmiş, tezisləri nəşr edilmişdir.

İllər	Monoqrafiya	Dərslük	Dərs vəsaiti	Elmi məqalə		Konfrans		Proqram	Cəmi
				Respub.	Xaric	Respub.	Xaric		
2015	2	-	3	32	4	7	2	3	53
2016	2	-	2	29	6	9	5	2	55
2017	-	-	2	20	4	15	2	-	43
2018	3	-	1	48	7	31	8	12	110
2019	3	-	5	29	3	16	2	4	62
2020	2	-	1	24	6	9	3	2	47
2021	1	-	3	19	3	17	6	-	49
Cəmi	13	-	17	201	33	104	28	23	419

ADPU-nun Şəki filialında professor-müəllim heyətinin tərkibində 89 (ştatda 51, əvəzçiliklə 35, saathesabı 3) professor-müəllim çalışır. Onlardan 3-ü elmlər doktoru (o cümlədən 1-i professor, 1-i

dosent, 1-i baş müəllim), 14-ü fəlsəfə doktoru (o cümlədən 6-sı dosent, 8-i baş müəllim), 42-si elmi dərəcəsi olmayan baş müəllim, 30-u müəllimdir.

Tədris illəri	Ümumi say	Ştatda olanlar			Əvəzçiliklə işləyən müəllimlər			Saathesabı müəllimlər		
		Elm. dokt., prof.	Fəlsəfə dokt., dos.	B/m., müəl.	Elm.dokt., prof.	Fəlsəfə dokt., dos.	B/m., müəl.	Elm.dokt.prof.	Fəlsəfə dokt., dos.	B/m., müəl.
2015/16	99	-	3	48	5	11	26	1	2	3
2016/17	138	-	6	62	5	15	41	2	1	6
2017/18	113	-	5	54	2	13	32	1	-	6
2018/19	110	-	5	49	3	12	30	-	2	9
2019/20	92	-	4	46	3	10	23	-	1	5
2020/21	89	-	4	47	3	10	22	-	-	3

Filialın əməkdaşlarının 26 nəfəri fəlsəfə doktoru proqramı üzrə, 6 nəfəri elmlər doktoru proqramı üzrə doktorant və dissertantdır. 2020-ci ildə Vüqar Abdurahmanov ADPU-nun, Könül Süleymanova isə AMEA-nın Riyaziyyat və Mexanika İnstitutunun elmlər doktoru proqramı üzrə dissertanturasına qəbul olunmuşlar.

Son illərdə filial əməkdaşlarından Tofiq Mehdiyev “Şəkərli diabet fonunda inkişaf edən erektil disfunksiyanın ikincili profilaktikası və müalicəsinin müasir prinsipləri” (2015) mövzusunda tibb üzrə elmlər doktorluğu dissertasiyası, Xalidə Abdullayeva “Cümlə üzvləri və mürəkkəb cümlə komponentləri sırasının nəzəri əsasları (XIII-XIV əsrlər Azərbaycan ədəbi dili materialları əsasında)” mövzusunda filologiya elmləri üzrə fəlsəfə doktoru,

Aysel İmanova “Orta ossilyasiya terminlərində Koşi tipli inteqralın sərhəd qiymətlərinin tədqiqi” (2018) mövzusunda riyaziyyat üzrə fəlsəfə doktoru dissertasiyası müdafiə etmiş, pedaqogika üzrə fəlsəfə doktoru Sədrəddin Bədiyevə AAK tərəfindən dosent elmi adı (2019) verilmişdir.

Filial əməkdaşlarından 2 nəfəri (dos.Rafiq Rasulov, prof.Firəduun İbrahimov) Əməkdar müəllim, 1 nəfəri (t.e.d.Tofiq Mehdiyev) Əməkdar həkim fəxri ad layiq görülmüş, prof. Firəduun İbrahimov və dos.Sədrəddin Bədiyev “Qabaqcıl maarif xadimi” döş nişanı ilə təltif edilmişlər. Dos.Gülərə Abdullayeva və dos.Nuralı Çələbiyev 2009-cu ildə Azərbaycan Müəllimlər İnstitutunun 80 illik yubileyi ilə əlaqədar olaraq Təhsil Nazirliyinin Fəxri fərmanları ilə təltif olunmuşlar.

Quba filialı

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 25 mart 1991-ci il 70 №-li qərarı ilə Quba şəhərində Azərbaycan Dövlət İncəsənət Universitetinin Quba filialı yaradılmışdır. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Heydər Əliyevin 13 iyun 2000-ci il tarixli 349 №-li fərmanına əsasən Azərbaycan Mədəniyyət və İncəsənət Universitetinin Quba filialının bazasında Azərbaycan Müəllimlər İnstitutunun Quba filialı təşkil olunmuşdur. Azərbaycan Müəllimlər İnstitutunun Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinə qoşulması barədə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin 26 noyabr 2015-ci il 1582 №-li Sərəncamı ilə AMİ-nin Quba filialı ADPU-nun **Quba filialı** adlandırılmışdır.

Filialın ilk direktoru filologiya elmləri doktoru, professor *Məmməd Əliyev* (2000-2012) ol-

muşdur. 2012-2019-cu illərdə filiala iqtisad elmləri doktoru, professor *Əli Allahverdiyev* rəhbərlik etmişdir.

2019-cu ildən Quba filialının direktoru vəzifəsində fizika üzrə fəlsəfə doktoru, dosent **Yusif Aliyev** fəaliyyət göstərir. Tarix elmləri üzrə fəlsəfə doktoru İsmayıl Mahmudov tədris və elmi işlər üzrə direktor müavini, b/m. Aysel Şeydayeva isə tərbiyə işləri üzrə direktor müavini vəzifəsində çalışır. Direktorun köməkçisi b/m. Mürvət Əliyevdir.

Yusif İmrayıl oğlu Aliyev fizika üzrə fəlsəfə doktoru, dosent

7 aprel 1979-cu ildə Qazax rayonunun Yuxarı Salahlı kəndində anadan olub. 1985-1996-cı illərdə Qazax rayonu Zahid Mahmudov adına Yuxarı Salahlı kənd orta məktəbində, 1996-2000-ci illərdə Bakı Dövlət Universitetinin Fizika fakültəsinin bakalavriat, 2000-2002-ci illərdə magistratura səviyyəsində təhsil alıb. Hər iki təhsil səviyyəsini fərqlənmə diplomu ilə bitirib. Əmək fəaliyyətinə AMEA-nın Fizika İnstitutunda kiçik elmi işçi kimi başlayıb. 2002-2004-cü illərdə hərbi xidmətdə olub, ehtiyatda olan baş leytenantdır.

2004-2008-ci illərdə AMEA-nın Fizika İnstitutunun doktorantı olub. 2010-cu ildə Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında AAK-ın qərarı ilə ona fizika üzrə fəlsəfə doktoru elmi dərəcəsi, 2014-cü ildə dosent elmi adı verilib. AMEA-nın Fizika İnstitutunda kiçik elmi işçi, elmi işçi, böyük elmi işçi, aparıcı elmi işçi, Fizika İnstitutunun mətbuat katibi vəzifəsində (2002-2019) çalışıb. Bakı Pedaqoji Kadrların İxtisasartırma və Yenidən hazırlanma İnstitutunun Təbiət elmləri kafedrasının müdiri (2011-2016), Təhsil İşçilərinin Peşəkar İnkişafı İnstitutunun Məzmun standartları və ixtisasartırma proqramları şöbəsinin baş mütəxəssisi (2016-2017), Sənaye və İnnovasiyalar üzrə Bakı Dövlət Peşə Təhsil Mərkəzinin direktoru (2017), ADPU-nun elm və innovasiyalar şöbəsinin müdiri (2017-2019) vəzifələrində çalışmışdır. 27 avqust 2019-cu ildən ADPU-nun Quba filialının direktorudur.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Elmin İnkişafı Fondunun "Yüksək texnologiyalar üçün yeni materiallar və cihaz strukturu" grant layihəsinin (2010-2011) iştirakçısı, İsveçrənin "The World Federation of Scientists" elmi mərkəzinin gənc alimlər üçün dəstək Fondunun

təqaüd qalibi (2011), Təhsil Nazirliyində “Ən yaxşı müəllim” müsabiqəsinin fizika üzrə ekspert şurasının üzvü (2013) olub.

2018-ci ildən AMEA-nın Fizika İnstitutunun elmlər doktoru proqramı üzrə doktorantıdır. Doktorluq işi tamamlanmışdır. Pedaqoji fəaliyyətlə yanaşı, yaddaş qurğularında və Günəş batareyalarında istifadə edilən materialların kristal quruluşunda baş verən dəyişikliklərin rentgen-quruluş analizi ilə araşdırılması ilə məşğul olur.

AMEA-nın, Azərbaycan Elm Fondunun, Azərbaycan Respublikası Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin diplomları ilə təltif edilmişdir. Səməd Vurğun mükafatı laureatıdır (2013). 20-dən çox beynəlxalq elmi konfransda (Türkiyə, Moskva, Almaniya, Moldova, Polşa və s.) iştirak etmişdir. Ali məktəb tələbələri üçün 4 dərs vəsaitinin, liseylər üçün 5 metodik vəsaitin, 85 elmi məqalənin (onlardan 48 məqalə SCI indeksli jurnallarda nəşr olunub), 100-ə yaxın elmi-publisistik məqalənin müəllifidir. Azərbaycan Jurnalistlər Birliyinin üzvüdür, “Yusif Ali Avşar” imzası ilə dövrü mətbuatda məqalələri çap olunur.

14 aprel 2021-ci ildə ADPU-nun Quba filialında struktur dəyişikliyi aparılmışdır. Filialın hazırkı idarəetmə strukturuna Elmi Şura, direktor, tədris və tərbiyə üzrə direktor müavinləri, fakültə Elmi Şurası, dekanlıq, kafedralar və 7 şöbə daxildir. Tədris şöbəsinə Mələk Bağirova, mühasibatlıq

şöbəsinə baş mühasib Mahirə Maliyeva, keyfiyyətin təminatı şöbəsinə Pərvanə Rzayeva, ümumi şöbəyə Sahilə Ağasiyeva, İKT şöbəsinə Yusif Abayev, kitabxana şöbəsinə Samirə Hacıyeva, xidmət şöbəsinə Telman Dadaşov, təcrübə və məzunlarla iş üzrə şöbəsinə Şəhla İsmayılova rəhbərlik edir.

Filialın struktur rəhbərləri

Filialda bir fakültə (*Pedaqoji fakültə*) fəaliyyət göstərir. Fakültəyə filologiya üzrə fəlsəfə doktoru *Qələmşah İdrisov* rəhbərlik edir. Dekan müavini vəzifəsində b/m. *Nübar Bayramova* çalışır. Dekanlıq fakültənin strukturuna daxil olan kafedraların tədris, elmi-tədqiqat fəaliyyətinə, tələbələrin təlim-tərbiyə işlərinə bilavasitə rəhbərlik edir, tabeliyində olan strukturların fəaliyyətini təşkil edir. Fakültədə tədrisin təşkilinə 8 nəfər akademik məsləhətçi - tyutor, 2 nəfər operator kömək edir.

Fakültədə 2000-ci ildən ibtidai sinif müəllimliyi, məktəbəqədər təlim və tərbiyə, 2007-ci ildən Azərbaycan dili və ədəbiyyat müəllimliyi, tarix müəllimliyi, 2013-cü ildən riyaziyyat və informatika müəllimliyi, təhsildə sosial psixoloji xidmət ixtisasları üzrə kadr hazırlanır. 2020/21-ci tədris ilindən coğrafiya müəllimliyi, riyaziyyat müəllimliyi və sosial iş ixtisasları üzrə kadr hazırlığına başlanılmışdır.

Pedaqoji fakültənin tərkibində aşağıdakı kafedralar fəaliyyət göstərir:

- Təbiət fənləri və onun tədrisi metodikası kafedrası. Kafedraya 2013-cü ildən dos.Güləddin Həmzəyev rəhbərlik edir.

- Ədəbiyyat və dillər kafedrası. Kafedra 10 fevral 2002-ci ildə təşkil olunub. 2002-2013-cü illərdə kafedra müdiri vəzifəsində prof.Məmməd Əliyev işləyib. 2013-cü ildən kafedraya f.ü.f.d., dos.Gülşən Ağabəy rəhbərlik edir.

- Pedaqoji və ictimai fənlər kafedrası. Kafedranın müdiri 2013-cü ildən t.ü.f.d.Elnur Nəsirovdur.

2000-2015-ci illərdə filialın əyani şöbəsinə 1271, qiyabi şöbəsinə 181 tələbə qəbul olunub ki, onlardan da 693-ü əyani, 163-ü qiyabi şöbəni bitirib. 2015-2021-ci illərdə filialda tələbə sayının artım dinamikası aşağıdakı kimi olub.

İllər	Qəbul planı		Qəbul olunub		Tələbələrin ümumi sayı	Dövlət sifarişli	Ödənişli əsaslarla
	Əyani	Qiyabi	Əyani	Qiyabi			
2015/16	210	-	184	-	700	34	666
2016/17	215	-	197	-	779	48	731
2017/18	165	-	148	-	751	64	687
2018/19	195	-	181	-	793	84	709
2019/20	210	-	202	-	824	126	698
2020/21	240	-	212	-	847	161	686

Hazırda Azərbaycan dili və ədəbiyyatı müəllimliyi ixtisasında 160, tarix və coğrafiya müəllimliyi ixtisasında 180, riyaziyyat və informatika müəllimliyi ixtisasında 148, ibtidai sinif müəllimliyi ixtisasında 168, məktəbəqədər təlim və tərbiyə

ixtisasında 84, təhsildə sosial psixoloji xidmət ixtisasında 107 tələbə (cəmi 847 tələbə) təhsil alır ki, onlardan da 686 nəfəri ödənişli əsaslarla 161 nəfəri isə dövlət sifərişi əsasında təhsil alır.

Filialda ilk buraxılış 2003/04-cü tədris ilində olmuşdur. İlk dəfə ibtidai sinif müəllimliyi və məktəbəqədər təlim və tərbiyə ixtisaslarını 31 nəfər bitirmişdir. Məzunlardan 3 nəfəri filialı fərqlənmə diplomu ilə başa vurmuşdur. 2004-2015-ci illərdə filialı müxtəlif ixtisaslar üzrə 857 nəfər bitirmişdir

ki, onlardan da 164-ü qiyabi şöbənin məzunları olmuşdur. Məzunlardan 42 nəfəri filialı fərqlənmə diplomu ilə başa vurmuşdur.

2015-2021-ci illərdə filialda məzun sayının dinamikası aşağıdakı kimi olmuşdur:

İllər	Məzunların sayı	Əyani	Qiyabi	Fərqlənmə diplomu
2015/2016	108	108	-	-
2016/2017	172	141	31	-
2017/2018	137	112	25	-
2018/2019	177	177	-	1
2019/2020	175	175	-	-
2020/2021	170	170	-	-

Filialın zəngin kitabxana fondu vardır. Fondada 19680 ədəd kitab saxlanılır ki, onlardan da 6673-ü latın qrafikası ilə çap olunmuşdur. Kitablardan 9542-si dərslik, 6961-i bədii ədəbiyyat, 100-ü monoqrafiya, 3165-i digər nəşrlərə aiddir. Filialda tədris olunan fənlərin mühazirə materiallarının və digər tədris resurslarının (dərslik, dərs vəsaiti, metodik vəsait və s.) elektron variantları kitabxananın oxu zalında yerləşdirilmişdir. Tələbə və müəllimlərin kitaba olan tələbatını ödəmək üçün müvafiq ixtisas kafedralarının sifarişləri əsasında kitab alışı həyata keçirilir və mövcud kitabxana fondu yenilənir. 2013-cü ildə kitabxana fonduna 18 adda 119 kitab; 2014-cü ildə 78 adda 281 kitab; 2015-ci ildə 20 adda 120 kitab; 2016-cı ildə 18 adda 88 kitab; 2017-ci ildə 32 adda 213 kitab, 2018-ci ildə 21 adda 55 kitab, 2019-cu ildə 169 adda 200 kitab, 2020-ci ildə isə 169 adda 150 kitab alınmışdır.

2019-cu ilin oktyabr ayında filialın *oxu zalı* fiber-optik internet şəbəkəsinə qoşulub, 10 müasir kompüter dəsti istifadəyə verilib. 2019-cu ilin noyabr ayının 27-də AMEA-nın Mərkəzi Elmi Kitabxanası və Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin Quba filialı arasında əməkdaşlıq haqqında memorandum imzalanıb. Filialda *kitab klubu*, tədbir və görüşlərin təşkili birliyi, dil öyrənmə klubu, Nadir İbrahimov adına layihələr, Kübra Fərəcova adına idman və sağlamlıq klubu, Fətəli xan adına disput və debat klubu, ART incəsənət klubu, psixologiya klubu, tolerantlıq və multikulturalizm klubu fəaliyyət göstərir.

Təhsil ocağında akademik Azad Nəbiyev adına "*Bilgə ocağı*" yaradılıb. 6 auditoriyada elektron lövhə quraşdırılıb və hər biri internet şəbəkəsinə qoşulub. Hər biri 15 müasir kompüterlə təchiz olunmuş 2 ixtisaslaşdırılmış auditoriya fəaliyyət göstərir. 180 və 80 nəfərlik iki akt zalı yenidən qurularaq müəllim və tələbələrin ixtiyarına verilib. Filialın saytı (www.adpuquba.edu.az) və sosial şəbəkə səhifələri mövcuddur.

Tələbələr Quba şəhər 1, 2, 4 № -li tam orta məktəblərdə, 1 və 2 №-li körpələr evi-uşaq bağçasında, "Viqas med" psixoloji və nitq inkişaf mərkəzlərində pedaqoji təcrübə keçirlər.

Filialın 8 əməkdaşı Regional İnkişaf İctimai Birliyinin (RİİB) "Müəllimlərin inklüziv təhsil sahəsində bacarıqlarının artırılması" layihəsində iştirak edib. Layihə çərçivəsində 2018-2020-ci illərdə təhsil müəssisəsinin 75 nəfər professor-müəllimi, 186 nəfər son tədris ili tələbəsi, 128 nəfər Quba və Şamaxı rayonlarının ibtidai sinif müəllimi, 100 nəfər şimal regionu üzrə əlilliyi olan uşaqların valideyni, 50 nəfər əlilliyi olmayan uşaqların valideyni təlimlərdən keçirilmiş, müvafiq sertifikatlar verilmişdir. Layihə çərçivəsində Quba rayonu üzrə layihənin koordinatoru Nübar Bayramova 2020-ci ildə Portuqaliyada təcrübə səfərində olmuşdur. İkinci beynəlxalq layihə Təhsil İnstitutu ilə əməkdaşlıq çərçivəsində həyata keçirilən "Erkən təhsil" layihəsidir.

Pandemiya şəraiti ilə əlaqədar olaraq “Qafqaz” TV ilə filial arasında əldə edilən razılaşmaya görə “Telemühazirə” adlı dərs-verilişin yayımına başlanılmışdır. “Telemühazirə”lərdə filialın 12 müəllimi 60-dək mühazirəni efir vasitəsilə tələbələrə çatdırmışdır.

Müəllimlərin və tələbələrin elmi-tədqiqat işinə cəlb olunmasına xüsusi diqqət yetirilir. Tələbələrə 90 nəfəri TEC-in fəal üzvüdür. Onların elmi-tədqiqat işlərinə 27 müəllim rəhbərlik edir.

Filialın professor-müəllimləri apardıqları elmi-tədqiqat işlərinin nəticələrini respublikanın və xarici ölkələrin nüfuzlu jurnallarında nəşr etdirir, beynəlxalq və respublika səviyyəli konfranslarda iştirak edirlər. Son 5 ildə filial əməkdaşları tərəfindən 4 monoqrafiya, 1 dərslik, 2 dərs vəsaiti, 127 məqalə (27-si xaricdə), 6 proqram nəşr olunmuşdur. Əməkdaşlar 2021-ci ildə 8 respublika və 13 beynəlxalq konfransda məruzələrlə çıxış etmiş, tezisləri nəşr olunmuşdur.

İllər	Monoqrafiya	Dərslik	Dərs vəsaiti	Elmi məqalə		Konfrans		Proqram	Cəmi
				Respublikada	Xaricdə	Respublikada	Xaricdə		
2015	-	-	-	20	-	-	-	-	20
2016	-	1	-	12	1	-	-	1	15
2017	-	-	-	23	6	3	-	-	32
2018	2	-	1	6	-	-	-	2	11
2019	1	-	1	23	9	-	-	1	35
2020	-	-	-	13	9	3	2	-	27
2021	1	-	-	3	2	8	15	2	31
Cəmi	4	1	2	100	27	14	17	6	171

Əməkdaşlardan 2 nəfəri elmlər doktoru, 17 nəfəri fəlsəfə doktoru proqramı üzrə doktorant və dissertantdır.

Filialın təşkilatçılığı ilə 14 may 2020-ci il tarixdə ulu öndər Heydər Əliyevin anadan olmasının 97-ci ildönümünə həsr olunmuş “Pandemiya şəraitində onlayn təhsil: reallıqlar və perspektivlər” mövzusunda beynəlxalq seminar keçirilmişdir. ADPU-nun tədris işləri üzrə prorektoru, dosent Eldar Aslanovun moderatorluğu ilə baş tutan seminarda Almanyanın Rostok Universitetinin, Türkiyənin Ankara və Qazi universitetlərinin, Amerikanın San Diaqo Dövlət Universitetinin Gürcüstan filialının, Şimali Kipr Türk Cümhuriyyətinin Girne Amerikan Universitetinin, Qırğızıstan Təhsil Akademiyasının, Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Univer-

sitetinin, Azərbaycan Texniki Universitetinin, Naxçıvan Müəllimlər İnstitutunun, Bakı Dövlət Universitetinin Qazax filialının əməkdaşları iştirak etmişlər.

Təhsil müəssisəsində 17 nəfərdən ibarət Elmi Şura (sədr dos.Yusif Aliyev), Tələbə Gənclər Təşkilatı (sədr Səyyad Nəcəfov), Tələbə Elmi Cəmiyyəti (sədr Azər Zahirov) və Tələbə Həmkarlar Təşkilatı (sədr b/m. Aygün Şixbabayeva) fəaliyyət göstərir. Filialın Həmkarlar Təşkilatının sədri Pedaqoji və ictimai fənlər kafedrasının baş müəllimi Mürvət Əliyevdir.

Hazırda təhsil ocağında əsas ştatla 32, əvəzçilikə 29, saathesabı yolla 15 professor-müəllim çalışır.

İllər	Ümumi sayı	Ştatda olanlar			Əvəzçiliklə işləyən müəllimlər			Saathesabı müəllimlər		
		Elm. dokt. prof.	Fəlsəfə dokt., dos.	B/m və müəl.	Elm. dokt. prof.	Fəlsəfə dokt., dos.	B/m və müəllim	Elm. dokt. prof.	Fəlsəfə dokt., dos.	B/m və müəllim
2015/16	71	-	5	20	7	16	7	-	2	14
2016/17	76	-	5	11	5	13	12	-	8	22
2017/18	77	-	5	17	3	9	14	1	10	18
2018/19	72	-	6	21	4	9	9	1	10	12
2019/20	80	-	6	31	3	13	8	-	4	15
2020/21	76	-	5	27	3	11	15	-	4	11

Filiənin əməkdaşlarından aqrar elmləri doktoru, dos.Ələddin Sadıqov “Tərəqqi” medalı, R.ü.f.d.Əmrağa Şıxəmmədov, f.r.ü.f.d. Nurbala

Süleymanov, Rahib Sədullayev və Eyvaz Şeydayev “Azərbaycan Respublikasının qabaqcıl təhsil işçisi” döş nişanı ilə təltif olunublar.

Ağcabədi filialı

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Heydər Əliyevin 13 iyun 2000-ci il tarixli 349 Nəli "Azərbaycan Respublikasında təhsil sisteminin təkmilləşdirilməsi haqqında" Fərmanı ilə Azərbaycan Müəllimlər İnstitutunun Ağcabədi filialı yaradılmışdır. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin 2015-ci il 26 noyabr tarixli Sərəncamı ilə Azərbaycan Müəllimlər İnstitutu ADPU-ya qoşulduğundan onun Ağcabədi filialı da universitetin filialına çevrilmişdir.

2000-ci ildə filologiya üzrə fəlsəfə doktoru, dos. Ənvər Əhmədov yeni yaranan filiala direktor, tarix üzrə fəlsəfə doktoru Əlizadə Nəcəfov tədris və elmi işlər üzrə, dos. Baxış Ələsgərov isə əlavə təhsil üzrə direktor müavinləri təyin olunmuşlar. Sonrakı illərdə filiala t.ü.f.d. Əlizadə Nəcəfov (2002-2005), dos.İsmixan Abdullayev (2005-2007), prof. Xəqani Məmmədov (2007-2012), dos.Mətanət Fərzəliyeva (2012-2019) rəhbərlik etmişlər.

Həmin dövrdə filialda 4 kafedra fəaliyyət göstərib.

- Pedaqogika və psixologiya kafedrası (müdir p.ü.f.d.Tahir Kərimli);
- Ana dili və onun tədrisi metodikası kafedrası (müdir f.ü.f.d. Mətanət Fərzəliyeva);

• Riyaziyyatın tədrisi metodikası kafedrası (müdir f.-r.ü.f.d., dos. Cəfər Zeynalov);

• Fiziki tərbiyə kafedrası (müdir b/m. Şamil Əmirli).

2015/16-cı tədris ilinə kimi filialın bakalavriat səviyyəsini 1778 nəfər bitirmiş, 511 nəfər yenidənəhazırlanma üzrə təhsil almışdır.

Ağcabədi filialı Pedaqoji Universitetin filialına çevrildikdən sonra burada tələbə kontingentinin artım dinamikası aşağıdakı kimi olmuşdur:

Tədris illəri	Tələbələrin ümumi sayı	Dövlət sifarişli	Ödənişli asaslara	Qəbul planı	Qəbul olunub	Qaçqın və məcburi köçkün	YDA	
							İmtahanda iştirak	Məzun
2015/16	560	39	521	160	149	144 (1) ¹	126	126
2016/17	591	37	554	160	150	174 (3)	120	120
2017/18	563	28	535	125	119	178 (3)	135	135
2018/19	592	29	563	135	133	192 (3)	93	79
2019/20	578	30	548	150	138	199 (2)	144	138
1920/21	585	25	560	190	161	215	105	105

Bölgəni yüksəkixtisaslı müəllim kadrları ilə təmin etmək məqsədilə filialda infrastrukturun yenilənməsinə, müəllim-tələbə münasibətlərinin humanistləşdirilməsinə, filialla ümumtəhsil məktəblərinin və məktəbəqədər tərbiyə müəssisələrinin əlaqəsinin genişləndirilməsinə ciddi fikir verilir. Ağcabədi filialında ibtidai sinif müəllimliyi, tarix və coğrafiya müəllimliyi, Azərbaycan dili və ədəbiyyatı müəllimliyi, riyaziyyat və informatika müəllimliyi, təhsildə sosial-psixoloji xidmət və məktəbəqədər təlim və tərbiyə

ixtisasları üzrə kadr hazırlığı həyata keçirilir.

ADPU-nun Ağcabədi filialına qəbul olunan tələbələrin böyük əksəriyyəti Aran iqtisadi rayonunun təmsilçiləridir ki, bu da müəllim hazırlığını həyata keçirən filialın bölgədə nə qədər əhəmiyyətli rol oynadığını sübuta yetirir. Məsələn, 2020/2021-ci tədris ilində filiala qəbul olunan tələbələrin 39%-i Aran bölgəsinin təmsilçiləri olmuşdur.

Filialın əməkdaşları tədrisin səmərəliliyinin yüksəldilməsinə xidmət edən elmi-metodiki və fundamental xarakterli tədqiqatlar aparır, monoqrafiyalar, dərslik və dərs vəsaitləri hazırlayır, Azərbaycanın və xarici ölkələrin nüfuzlu jurnallarında elmi məqalələr nəşr etdirirlər.

İllər	Dərs vəsaiti	Tədris vəsaiti	Elmi məqalə	Xaricdə	Tezis	Xaricdə	Monoqrafiya	Cəmi
2015	3	2	24	2 (2)	4	1	1	37(2)
2016	2	7	40	-	5	-	1	55
2017	3	4	26	1	21	3	1	59
2018	2	4	22	2	30	-	2	62
2019	5	5	22	2	18	-	2	54
2020	1	2	13	3	14	1	3	37
2021	2	1	12	1	13	1	-	30

Son vaxtlar filialın maddi-texniki bazasının və kadr potensialının inkişafına, müəllim heyətinin tərkibinin elmi dərəcəli mütəxəssislərin hesabına artırılmasına da ciddi fikir verilir. Filialda kitabxana, oxu zalı və kompüter mərkəzi fəaliyyət göstərir. Struktur bölmələrdə olan bütün kompüterlərin internetə çıxışı təmin olunmuşdur. Filialda 106 kompüter, 9 proyektor, 1 elektron lövhə, 5 MİMİO və digər audio-video avadanlıqları mövcuddur. Filialın kitabxana fondu 9236 nüsxə dərslik, dərs

vəsaiti, monoqrafiya, digər elmi və bədii ədəbiyyatlardan ibarətdir.

Hazırda ADPU-nun Ağcabədi filialına iqtisad üzrə fəlsəfə doktoru, dosent **Mobil Kamil oğlu Məcədov** rəhbərlik edir. Fizika-riyaziyyat üzrə fəlsəfə doktoru, dosent **Seymur Elman oğlu Süleymanov** tədris və elmi işlər üzrə direktor müavini, fəlsəfə üzrə fəlsəfə doktoru, dosent **Mahir Məhəmmədli oğlu Səlimov** tərbiyə işləri üzrə direktor müavini vəzifəsində çalışır.

Mobil Kamil oğlu Məcədov
iqtisad üzrə fəlsəfə doktoru, dosent

11 iyul 1978-ci ildə Kürdəmir rayonunda anadan olub. Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetində maliyyə və kredit ixtisası üzrə bakalavriat (1995-1999) və magistratura (1999-2001) səviyyələrində təhsil almışdır. 1999-cu ilin oktyabr ayında Linqva liseyində direktor müavini, noyabr ayında Naxçıvan Universitetində rektor köməkçisi vəzifəsinə təyin edilmişdir. 2002-ci ilin yanvar ayından Bakı Biznes Universitetində baş metodist, sentyabr ayından tədris-təcrübə şöbəsinin müdiri və müəllim işləmişdir. 2008-ci ildə AMEA-nın İqtisadiyyat İnstitutunda dissertasiya müdafiə edərək iqtisad üzrə fəlsəfə doktoru elmi dərəcəsi almışdır. Azərbaycan Əmək və Sosial Münasibətlər Akademiyasında müəllim (2010-2011), Maliyyə kafedrasının müdiri (2011-2014), elmi işlər üzrə prorektor (2014-2018), Azərbaycan Kooperasiya Universitetində İqtisadiyyat və vergi işi kafedrasının dosenti (2018-2019) vəzifələrində işləmişdir. 2014-cü ildə ona Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında AAK-ın qərarı ilə dosent elmi adı verilmişdir. 2019-cu ilin yanvar ayında ADPU-nun Davamlı təhsil və təlim şöbəsinə müdir, həmin ilin sentyabr ayında isə ADPU-nun Ağcabədi filialına direktor vəzifəsinə təyin edilmişdir. AMEA-nın İqtisadiyyat İnstitutunun elmlər doktoru proqramı üzrə dissertantıdır. 2 dərsləyin, 8 metodik vəsaitin, 30 məqalə və tezis, 19 fənn proqramının müəllifidir.

Ağcabədi filialında 1 fakültə (Pedaqoji fakültə) fəaliyyət göstərir. Fakültənin dekan vəzifəsinin icrası baş müəllim *Xəyyam Bədəlova* həvalə edilmişdir. Fakültədə tədris prosesini 4 kafedra həyata keçirir:

- **Riyaziyyat, informatika və onların tədrisi texnologiyası kafedrası** (müdir f.-r.ü.f.d., dos. Sahib Zeynalov);

- **İctimai, təbiət fənləri və onların tədrisi texnologiyası kafedrası** (müdir p.ü.f.d., dos. Baxış Ələsgərov);

- **Pedaqogika, psixologiya və onların tədrisi texnologiyası kafedrası** (müdir p.ü.f.d., b/m. Tahir Kərimli);

- **Dillər, ədəbiyyat və onların tədrisi texnologiyası kafedrası** (müdir f.ü.f.d., dos. Vaqif Allahverdiyev).

Hazırda filialda 93 müəllim və tədris-köməkçi heyət çalışır. Onlardan 11-i fəlsəfə doktoru, dosent, 4-ü fəlsəfə doktoru, baş müəllim, 21-i baş müəllim, 12-si isə müəllimdir. Əməkdaşlardan 5-i elmlər doktoru, 4-ü fəlsəfə doktoru proqramı üzrə dissertantdır. Filialın Pedaqogika, psixologiya və onların tədrisi texnologiyası kafedrasının müdiri, p.ü.f.d. b/m. Tahir Kərimli Təhsil Nazirliyinin “Qabaqcıl təhsil işçisi” döş nişanı ilə təltif olunmuşdur.

Şamaxı filialı

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 13 iyun 2000-ci il 349 nömrəli Fərmanı ilə Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin Şamaxı filialının bazasında Azərbaycan Müəllimlər İnstitutunun Şamaxı filialı yaradılmışdır. 2000-2004-cü illərdə AMİ-nin Şamaxı filialında 2 ixtisas (ibtidai təhsilin pedaqogikası və metodikası, məktəbəqədər təhsilin pedaqogikası və metodikası), 2004-2012-ci illərdə 4 ixtisas (tarix və coğrafiya müəllimliyi, Azərbaycan dili və ədəbiyyatı müəllimliyi, riyaziyyat və informatika müəllimliyi, ibtidai təhsilin pedaqogika və metodikası) üzrə tələbə qəbulu həyata keçirilmişdir. 2013-cü ildən filialda 5 ixtisas (tarix və coğrafiya müəllimliyi, Azərbaycan dili və ədəbiyyatı müəllimliyi, riyaziyyat və informatika müəllimliyi, ibtidai sinif müəllimliyi, məktəbəqədər təlim və tərbiyə) üzrə kadr hazırlığı aparılır.

Filialda 2001- 2015-ci illərdə əlavə təhsilə xidmət kabineti və müasir təlim metodları və dayaq məntəqələri ilə iş kabineti fəaliyyət göstərmişdir.

Təhsil müəssisəsinə 1991-2012-ci illərdə tarix üzrə fəlsəfə doktoru, dosent *Mayıl Alicanov* rəhbərlik etmişdir. Tədris və elmi işlər üzrə direktor müavini vəzifəsində tarix üzrə fəlsəfə doktoru *Vahid Xanahyev* (2000–2008) və filologiya elmləri doktoru *Seyfəddin Qəniyev* (2008-2012) çalışmışdır.

2008-ci ildə filialda Pedaqoji fakültə yaradılmış və dekan vəzifəsinə tarix üzrə fəlsəfə doktoru *Zərifə Cavadova* (2008-2012) təyin edilmişdir.

2000-2012-ci illərdə burada 2 kafedra fəaliyyət göstərmişdir:

- **İxtisas fənləri kafedrası** (müdir pedaqogika üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Əlisahib Mustafayev);
- **Ümumi dilçilik və ədəbiyyat tarixi kafedrası** (müdir filologiya elmləri doktoru Seyfəddin Qəniyev (2000-2008), filologiya üzrə fəlsəfə doktoru Eyvaz Eminalıyev (2008-2013)).

2012-ci ildə təhsil müəssisəsində struktur dəyişikliyi aparıldı. Kafedraların adları dəyişdirilərək *Dil, ədəbiyyat və onların tədrisi metodikası kafedrası*, *Təbiət və pedaqoji elmlər kafedrası* adlandırıldı. 1 yeni- *Humanitar və xüsusi fənlər kafedrası* yaradıldı.

Filialda 2012-ci ilin may ayından filologiya üzrə fəlsəfə doktoru, dosent *Yusifova Tünzalə Vəli qızı* rəhbərlik edir. Elə həmin ildən filialın tədris və elmi işlər üzrə direktor müavini vəzifəsində fəlsəfə doktoru *Şasəddin Mikayilov* çalışır. 2019-cu ildən tədris və elmi işlər üzrə direktor müavini vəzifəsini *Şəlalə Seyidova* icra edir. 2016-cı ilədək əlavə təhsil üzrə direktor müavini vəzifəsini baş müəllim *Fəxrəddin Məmmədov* yerinə yetirmişdir.

Filialda 2001-2016-cı illərdə Şamaxı, Qobustan, Ağsu, İsmayıllı və Kürdəmir rayonlarının 3277 müəllimi ixtisasartırma, 128 nəfər işə yenidən hazırlanma təhsilinə cəlb olunmuşdur.

Filialın struktur rəhbərləri

Tünzalə Vəli qızı Yusifova
filologiya üzrə fəlsəfə doktoru, dosent

1965-ci ildə Zərdab rayonunda anadan olub. 1972-ci ildə Mirbəşir rayonunun (indiki Tərtər) 4 №-li orta məktəbində 1-ci sinfə gedib. 1982-ci ildə Yevlax rayonu 2 №-li orta məktəbini bitirib. 1982-1987-ci illərdə SSRİ-nin 50 illiyi adına Xarici Dillər İnstitutunda təhsil alıb. Bərdə rayonu Gülgəzli kənd orta məktəbində (1987-1999), Bərdə şəhər 4 №-li orta məktəbdə (1999-2001) ingilis dili müəllimi işləyib. AMİ-nin Xarici dillər kafedrasında müəllim (2002-2006), tərbiyə işləri üzrə prorektor (2006-2012) vəzifəsində çalışıb.

2011-ci ildə Azərbaycan Dillər Universitetinin Dissertasiya Şurasında "Koqnitiv dilçilik və kommunikasiya prosesi (ingilis dilinin materialları əsasında)" mövzusunda dissertasiya müdafiə edərək filologiya üzrə fəlsəfə doktoru elmi dərəcəsi alıb. 2017-ci ildə ona dosent elmi adı verilib. 2018-ci ilin mart ayından Azərbaycan Dillər Universitetinin İngilis dilinin leksikologiyası və üslubiyəti kafedrasının elmlər doktoru proqramı üzrə dissertantıdır. "Konseptual mənanın strukturlaşdırılması modelləri (ingilis dili materialları əsasında)" mövzusunda dissertasiya üzərində işləyir.

Azərbaycan Müəllimlər İnstitutunun 80 illik yubileyi (2009) münasibəti ilə Təhsil Nazirliyinin Fəxri fərmamı ilə təltif olunub. Türkiyə Respublikasının Ərzurum şəhərində II Avropa İpək Yolu Universitetləri Konvensiyasında (2011), Hindistanın Bubaneşva şəhərində IV Avropa İpək Yolu Universitetləri Konvensiyasında (2013), Türkiyənin Amasiya şəhərində IV Beynəlxalq Həmzə Nigari simpoziumunda (2018), eləcə də Azərbaycanda keçirilən beynəlxalq seminar və konfranslarda iştirak etmişdir. 40-dan çox elmi məqalənin, "XX əsr Azərbaycan tənqidi realizmi xüsusiyyətlərinin öyrənilməsi" adlı dərs vəsaitinin (2015) müəllifidir.

2012-2015-ci illərdə Azərbaycan Müəllimlər İnstitutunun Şamaxı filialının direktoru vəzifəsində çalışmışdır. 2015-ci ildən ADPU-nun Şamaxı filialının direktorudur.

2000-2015-ci illərdə AMİ-nin Şamaxı filialında ayrı-ayrı ixtisaslar üzrə 1000-ə yaxın ali təhsilli pedaqoji kadr hazırlanmışdır.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin 26 noyabr 2015-ci il tarixli Sərəncamı ilə AMİ və onun digər filialları ilə birləşərək Şamaxı filialı da Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinə qoşulmuşdur.

Hazırda filialda Pedaqoji fakültə (dekan b/m. Qahirə Şahbazova) və 3 kafedra fəaliyyət göstərir:

- Sosial və pedaqoji elmlər kafedrası (müdir tarix üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Mayıl Alıcanov);
- Riyaziyyat və kompüter elmləri kafedrası (müdir pedaqogika üzrə fəlsəfə doktoru Firidə Mustafayeva);

- Dil-ədəbiyyat və onların tədrisi texnologiyası kafedrası (müdir filologiya üzrə fəlsəfə doktoru Eyvaz Eminaheyev).

Filialın fəaliyyətinin təşkili ilə həm də 5 bölmə və şöbə məşğul olur: 1) Tələbə və tədrisin idarə olunması şöbəsi (müdir b/m. Fəxrəddin Məmmədov);

- Kadrlar və ümumi şöbə (müdir Sevda Pur-Rza),

- Mühasibatlıq (baş mühasib Eldəniz Əzizov);
- Kitabxana (müdir Vəsilə Razımi);
- Kompüter mərkəzi (müdir Mətanət Rəhimova);

- Xidmət şöbəsi (müdir Ağaisa Şıxaliev).

Eyni zamanda, tərkibi 17 nəfərdən ibarət olan Elmi Şura (sədr dos.Tünzalə Yusifova), Tələbə Gənclər Təşkilatı (sədr Hilal Mürsəlov), Tələbə Həmkarlar İttifaqı Komitəsi (sədr Günay Xanəliyeva), Tələbə Elmi Cəmiyyəti (sədr İnci Abdulsəlimli) fəaliyyət göstərir.

Tədris binası 3 mərtəbədən ibarətdir. Bina 25 tədris auditoriyası, 16 xidməti otağı, 1 tibb otağı,

2 oxu zalı və kitabxana, 100 nəfərlik yeməxana, 150 nəfərlik akt zalı, 50 nəfərlik Heydər Əliyev Lektoriyası və İnküziv Təhsil Mərkəzi mövcuddur. Kitabxana fondu 31 min kitabdan ibarətdir ki, onun da 10 mindən çoxunu dərslik və dərs vəsaiti, 8 mindən çoxunu bədii ədəbiyyat, 10 mindən artığını siyasi ədəbiyyat, qalanlarını isə digər nəşrlər təşkil edir. 25 auditoriyanın hər biri müasir standartlara

cavab verən texniki avadanlıqlarla təchiz olunmuş, 4 otaqda elektron lövhə, 6 otaqda proyektor yerləşdirilmişdir.

Filiyalın güclü və sürətli fiberoptik internet sisteminə qoşulması internetlə bağlı olan bütün problemləri aradan qaldırmışdır. Təhsil ocağında internet və lokal şəbəkə, habelə rəsmi internet saytı (www.shamakhi-adpu.az) fəaliyyət göstərir. Bundan başqa, təhsil informasiya sisteminin səmərəli fəaliyyəti üçün sürətli internetlə təchiz olunmuş otaq istifadəyə verilmişdir.

Tədrisin keyfiyyətini yüksəltmək məqsədilə ixtisaslara uyğun olaraq tarix, coğrafiya, riyaziyyat, informatika, ədəbiyyat kimi müxtəlif fənn kabinetlərindən istifadə olunur.

Filiyalda dövlət təhsil standartlarının tələblərinə əsasən bakalavr təhsil səviyyəsində Azərbaycan dili və ədəbiyyat müəllimliyi, ibtidai sinif müəllimliyi, tarix və coğrafiya müəllimliyi, riyaziyyat və informatika müəllimliyi və məktəbəqədər təlim və tərbiyə ixtisasları üzrə kadr hazırlığı həyata keçirilir.

Tədris ili	Qəbul planı		Qəbul olunub		Tələbələrin ümumi sayı	Dövlət sifarişli	Ödənişli əsaslarla
	Əyani	Qiyabi	Əyani	Qiyabi			
2014-2015	160	-	144	-	482	17	494
2015-2016	155	-	140	-	555	26	529
2016-2017	140	-	124	-	539	37	502
2017-2018	120	-	108	-	513	37	476
2018-2019	120	-	119	-	518	39	479
2019-2020	155	-	143	-	523	46	477
2020-2021	160	-	134	-	540	57	483

Hazırda filialın ibtidai sinif müəllimliyi ixtisasında 13, tarix və coğrafiya müəllimliyi ixtisasında 103, riyaziyyat və informatika müəllimliyi ixtisasında 119, Azərbaycan dili və ədəbiyyat müəllimliyi ixtisasında 113, məktəbəqədər təlim və tərbiyə ixtisasında 75 (cəmi 540) tələbə təhsil alır. 2019/2020-ci tədris ilində filiala qəbul olunan 143 nəfərin 90 nəfəri (63%) bu bölgənin təmsilçiləri olmuşdur ki, bu da ətraf rayonlarda müəllim kadr-

ları hazırlığını həyata keçirən filialın nə qədər əhəmiyyətli rol oynadığını sübut edir.

2021/22-ci tədris ilindən filialda fizika müəllimliyi və təhsildə sosial-psixoloji xidmət ixtisası üzrə kadr hazırlığına başlanılmışdır.

Ümumiyyətlə, 2014-2021-ci illərdə filialın əyani şöbəsini 752, qiyabi şöbəsini 16 nəfər bitirmişdir.

Tədris illəri	Məzunların sayı	Əyani	Qiyabi	Fərqlənmə diplomu
2014-2015	96	96	-	-
2015-2016	131	131	-	-
2016-2017	127	127	-	-
2017-2018	94	78	16	1
2018-2019	108	108	-	-
2019-2020	106	106	-	1
2020-2021	106	106	-	-

2000-2015-ci illərdə filial əməkdaşları tərəfindən 1 dərslük, 5 dərslük vəsaiti, 59 monoqrafiya, 10 proqram, 12 metodik göstəriş, 140 məqalə (10-u xaricdə), 163 tezis (8-i xaricdə), 2015-2021-ci illərdə isə 9 monoqrafiya, 2 dərslük, 14 dərslük vəsaiti, 8

proqram, 8 metodik göstəriş, 157 məqalə (19-u xaricdə) nəşr edilmişdir. Son 5 ildə əməkdaşlar 113 beynəlxalq, 13 respublika konfransında məruzələrlə çıxış etmişlər.

İllər	Monoqrafiya	Dərslük	Dərslük vəsaiti	Proqram	Metodik vəsait	Elmi məqalə		Konfrans		Cəmi
						Xaricdə	Respublikada	Xaricdə	Respublikada	
2015	1	1	3	1	1	1	20	2	18	48
2016	3	1	1	-	1	2	19	3	21	51
2017	1	-	1	-	4	2	24	4	22	58
2018	1	-	2	2	1	3	9	9	20	47
2019	2	-	4	1	1	7	23	3	17	58
2020	1	-	3	2		2	31	3	5	47
2021	-	-		2		2	12	5	10	31
Cəmi	9	2	14	8	8	19	138	29	113	340

2019-cu ildən İnküziv Təhsil Mərkəzində filialın bütün professor-müəllim heyəti, son tədris ili tələbələrini, Şamaxı rayon və kəndlərindən 50 nəfər məktəb direktoru maarifləndirici təlimlərdən, 225 nəfər ibtidai sinif müəllimi isə ixtisasartırma təlimlərindən və 100-dən artıq valideyn maarifləndirici seminarlardan keçmişdir.

17-18 may 2017-ci ildə təhsil müəssisəsində ADPU və onun Şamaxı filialı, Türkiyə Cümhuriyyəti Amasiya Universiteti, Amasiya Azərbaycan Türkləri Kültür Sanat və Dayanışma Dərnəyi və Miras Mədəni İrsin Öyrənilməsinə Kömək İctimai Birliyi birgə III Beynəlxalq Həməzə Nigari Türk Dünyası Mədəni İrsi Simpoziumunu təşkil etmişdir.

Simpoziumda Türkiyənin Amasiya, Marmara, Necmettin Ərbakan, Çankırı Karatekin Universitetləri, İtaliya Yokoku Assosiasiyası, habelə Makedoniyadan 25 nəfər, ADPU-nun rektoru, professor Cəfər Cəfərov və universitetin Ağcabədi, Quba, Cəlilabad, Şəki filiallarının direktorları, Şamaxı Rayon İcra Hakimiyyətinin nümayəndəsi, akademiklər İsa Həbibbəyli, Muxtar İmanov, Teymur Kərimli və 120 nəfər tədqiqatçı, həmçinin Seyid Həmzə Nigarinin nəslindən olan qonaqlar, media nümayəndələri, Şamaxı filialının professor-müəllim və tələbə heyəti iştirak etmişdir.

Simpoziumu giriş sözü filialın direktoru, filologiya üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Tünzalə Yusifova açmış, ADPU-nun rektoru, professor Cəfər Cəfərov, akademiklər İsa Həbibbəyli, Muxtar İmanov, Teymur Kərimli, Amasiya Azərbaycan Türkləri Kültür Sanat və Dayanışma Dərnəyinin başkanı Atilla Yaprak, Amasiya Universitetinin dosenti Metin Hakverdioğlu, İtaliya Yokoku Assosiasiyasının üzvü doktor Andrea Macchia, Makedoniya Universitetinin professoru Zoran Matevski, AMEA-nın Məhəmməd Füzuli adına Əlyazmalar İnstitutunun dosenti Nəzakət Məmmədli, Həmzə Nigari nəslindən olan qonaqlardan Siracəddin Həmidov və Müntəxab Mirsədizadə çıxış etmişlər. Elmi tədbirdə “Həmzə Nigari və sufizm”, “Türk dünyası mədəni irsi”, “Gənc alimlərin sufizm və Türk dünyası mədəni irsi araşdırmaları” adlı üç bölmədə xeyli məruzə dinlənilmişdir¹⁵.

2018-ci il iyunun 2-də ADPU-nun təşkilatçılığı ilə Şamaxı filialında “Müəllim, məni yaradıcılığa ruhlandır!”¹⁶ mövzusunda pedaqoji oxular keçirilmişdir. Oxularda ADPU-nun rəhbərliyi və professor-müəllim heyəti, Humanist Pedaqogika Mərkəzinin nümayəndələri, filialın professor-müəllim heyəti və tələbələri, həmçinin Şamaxı, Ağsu, Bərdə, Göyçay, Hacıqabul, İsmayilli, Kürdəmir, Oğuz, Qəbələ, Qobustan, Sabirabad, Ucar

rayonlarının 200 nəfərdən çox qabaqcıl təhsil işçisi iştirak edirdi.

Plenar iclasını filialın direktoru, dosent Tünzalə Yusifova açmış, ADPU-nun rektoru, professor Cəfər Cəfərovun, elm və innovasiyalar üzrə prorektor, fizika-riyaziyyat elmləri doktoru, professor Asaf Zamanovun, ADPU-nun nəzdində ADPK-nin direktoru, hüquq üzrə fəlsəfə doktoru Qulu Novruzovun, İbtidai təhsil fakültəsinin dekanı, pedaqoji elmlər doktoru, professor, Əməkdar elm xadimi Fərrux Rüstəmovun, Təhsil İnstitutunun Psixologiya və yaş fiziologiyası şöbəsinin müdiri, psixologiya üzrə elmlər doktoru Elxan Bəylərovun, Filologiya fakültəsinin dekanı, filologiya elmləri doktoru, professor Buludxan Xəlilovun humanist təhsil və tərbiyə mədəniyyəti ilə bağlı məruzələri dinlənilmişdir. Tədbirin ikinci hissəsində Əməkdar müəllim Asif Cahangirov “Yaradıcı direktor-yaradıcı mühit” və Bakı Humanitar Kollecinin direktor müavini Afaq Əliyeva “Öyrənən və öyrədənlər – kimdir onlar?” mövzularında ustad dərslər keçmişlər.

Hazırda ADPU-nun Şamaxı filialında 95 əməkdaş çalışır. Onlardan 37-si professor-müəllim, 25-i tədris-köməkçi, 12-i inzibati-idarə, 21-i isə xidmətədiçi heyətinin üzvüdür. Filialda 4 dosent, 7 fəlsəfə doktoru, baş müəllim, 4 baş müəllim, 22 müəllim kimi çalışır. Həmçinin ölkənin nüfuzlu ali təhsil müəssisələrindən 1 professor, 12 dosent, 1 fəlsəfə doktoru dəvət olunmuşdur.

¹⁵ III Beynəlxalq Həmzə Nigari türk dünyası mədəni irsi simpoziumun materialları: 17-18 may 2017, Şamaxı, Azərbaycan /haz.: F.Xəlilli, M.Hakverdioğlu; [ön söz T.Yusifova]. Şamaxı: 2017. 723 s.

¹⁶ Müəllim, məni yaradıcılığa ruhlandır! (Tərtib edən və ön sözün müəllifi: prof.F.A.Rüstəmov). Bakı:ADPU, 2019. 112 s.

Tədris illəri	Ümumi say	Ştatda olanlar			Əvəzçiliklə işləyən müəllimlər			Saathesabı müəllimlər		
		Elm. dokt., prof.	Fəlsəfə dokt., dos.	B/m., müə.	Elm. dokt., prof.	Fəlsəfə dokt., dos.	B/m., müə.	Elm. dokt., prof.	Fəlsəfə dokt., dos.	B/m., müə.
2015/16	46	-	7	19	1	5	4	-	-	10
2016/17	48	-	7	21	-	2	9	1	4	4
2017/18	48	-	7	21	-	2	7	1	5	5
2018/19	48	-	7	22	-	2	4	1	8	4
2019/20	51	-	9	19	-	3	6	1	8	5
2020/21	51	-	10	21	-	1	5	1	10	3

Filiənin əməkdaşlarından 2-si elmlər doktoru, 7-si fəlsəfə doktoru proqramı üzrə dissertantdır. Sosial və pedaqoji elmlər kafedrasının müdiri, dosent Mayıl Alıcanov “Əməkdar müəllim” fəxri

adına layiq görülmüş və “Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin 100 illiyi (1918-2018)” yubiley medalı ilə təltif olunmuşdur.

Cəlilabad filialı

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Heydər Əliyevin 13 iyun 2000-ci il tarixli 349 №-li Fərmanı ilə Azərbaycan Müəllimlər İnstitutunun Cəlilabad filialı yaradılmışdır. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin 2015-ci il 26 noyabr tarixli Sərəncamı ilə Azərbaycan Müəllimlər İnstitutu ADPU-ya qoşulduğundan onun Cəlilabad filialı da universitetin filialına çevrilmişdir. 2000-ci ildə pedaqogika üzrə fəlsəfə doktoru **Vədud Məmmədov** filiala ilk direktor, dos. *Xudayar Sultanlı* tədris və elmi işlər üzrə, *Ülviyyə Mahmudova isə* əlavə təhsil üzrə direktor müavinləri təyin olunmuşlar.

Həmin dövrdə filialda 3 kafedra fəaliyyət göstərirdi:

- **İxtisas fənləri kafedrası** (müdir pedaqogika üzrə fəlsəfə doktoru Vaqif Qurbanov);

- **Ümumelmi fənlər kafedrası** (müdir tarix üzrə fəlsəfə doktoru Məmməd həsən Əliyev);

- **Təbiət və riyazi fənlər kafedrası** (müdir biologiya üzrə fəlsəfə doktoru Xudaşükür Əliyev).

P.ü.f.d.Vədud Məmmədov 2011-ci ilə kimi Azərbaycan Müəllimlər İnstitutunun Cəlilabad filialına rəhbərlik etmişdir. 1 iyun 2011-ci ildə direktor vəzifəsinə dos. **Xudayar Sultanlı** təyin olunmuşdur.

Xudayar Həzər xan oğlu Sultanlı aqrar elmlər üzrə fəlsəfə doktoru, dosent

10 mart 1964-cü ildə Yardımlı rayonunun Çanaxbulaq kəndində anadan olmuşdur. 1971-ci ildə Çanaxbulaq kənd orta məktəbinin I sinfinə qəbul olunmuş, 1981-ci ildə Bərcan kənd tam orta məktəbini bitirmişdir. 1981-1985-ci illərdə Azərbaycan Aqrar Universitetinin (keçmiş AKTİ) İqtisadiyyat fakültəsində təhsil almışdır. 1985-1987-ci illərdə həqiqi hərbi xidmətdə olmuşdur. 1987-ci ildə Cəlilabad rayonu R.Axundov adına sovxoz-texnikumda ixtisası üzrə müəllim kimi fəaliyyətə başlamışdır. 1991-ci ildə həmin texnikumun bazasında yaradılmış Cəlilabad Kənd Təsərrüfatı Texnikumuna müəllim təyin edilmişdir. Cəlilabad Kənd Təsərrüfatı Texnikumunda (1996-2000), Azərbaycan Müəllimlər İnstitutunun Cəlilabad filialında tədris işləri üzrə direktor müavini (2000-2011) vəzifəsində çalışmışdır. 1998-ci ildə Azərbaycan Elmi-Tədqiqat Tərəvəzçilik İnstitutunun aspiranturasına daxil olmuşdur. 2007-ci ildə "Cənubi Muğan şəraitində paxlalı tərəvəz bitkilərinin biomorfoloji xüsusiyyətləri, becərmə texnologiyasının işlənməsi və onun iqtisadi səmərəliliyi" mövzusunda dissertasiya müdafiə edərək aqrar elmlər üzrə fəlsəfə doktoru elmi dərəcəsi almışdır. 2011-ci ildə AMİ-nin Cəlilabad filialına, 2015-ci ildə isə ADPU-nun Cəlilabad filialına direktor təyin edilmişdir. Azərbaycan ETƏİ-nin nəzdindəki Dissertasiya Şurasının üzvü (2010-2015) olmuşdur. Təhsil İnstitutunun elmlər doktoru proqramı üzrə dissertantıdır. "Tələbə şəxsiyyətinin formalaşdırılmasında ekoloji təhsil və tərbiyə üzrə işin sistemi" mövzusunda yazdığı doktorluq dissertasiyasını Dissertasiya şurasına təqdim etmişdir.

1 monoqrafiyanın, 1 metodik tövsiyənin, 2 metodik vəsaitin, 4 kitabın, 80 elmi-metodik məqalənin, 2 müəlliflik şəhadətnaməsinin müəllifidir. "Tərəqqi" (2009) və "Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin 100 illiyi (1918-2018)" yubiley medalları və müxtəlif Fəxri fərmanlarla təltif olunmuşdur.

Filial ADPU-ya qoşulana qədər bakalavriatura səviyyəsini 708 nəfər bitirmiş, 145 nəfər yenidən hazırlanma üzrə təhsil almışdır.

Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin Cəlilabad filialında dövlət təhsil standartlarının

tələblərinə uyğun olaraq bakalavriat səviyyəsində ibtidai sinif müəllimliyi, tarix və coğrafiya müəllimliyi, Azərbaycan dili və ədəbiyyat müəllimliyi və məktəbəqədər təlim və tərbiyə ixtisasları üzrə kadr hazırlığı həyata keçirilir.

Tədris illəri	Tələbələrin ümumi sayı	D./sifarişli	Ödənişli əsaslarla	Qəbul planı	Qəbul olunub	Qaçqın və məcburi köçkün	YDA	
							İmtahan da iştirak	Məzun
2015/16	473	11	462	125	107	46	107	100
2016/17	358	7	351	-	-	40	90	90
2017/18	330	12	318	120	107	41	104	103
2018/19	352	14	338	130	122	46	101	101
2019/20	385	24	361	140	132	52	28	28
2020/21	498	41	457	160	148	70	77	77

Filiala qəbul olunan tələbələrin əksəriyyəti cənub regionunun təmsilçisi olur ki, bu da bölgədə müəllim kadrları hazırlığını həyata keçirən filialın nə qədər əhəmiyyətli rol oynadığını aydın göstərir. Məsələn, 2019/20-ci tədris ilində qəbul olunanların 58%-ni cənub bölgəsinin sakinləri təşkil etmişdir.

Təhsil müəssisəsində kitabxana, oxu zalı və 2 kompüter mərkəzi fəaliyyət göstərir. Bütün kompüterlərin internetə çıxışı təmin olunmuşdur. Filialda 65 kompüter, 7 noutbook, 2 elektron lövhə, 1 MİMİO, 4 proyektor istifadə edilir. Kitabxana fondu 7100 nüsxə dərslik, dərs vəsaiti, monoqra-

fiya, digər elmi və bədii ədəbiyyatdan ibarətdir. Son illərdə filial əməkdaşları tərəfindən 14 monoqrafiya, 12 dərs vəsaiti, 12 tədris vəsaiti, 280 elmi mə-

qalə (18-i xaricdə) nəşr edilmişdir. Eyni zamanda, onlar 69 beynəlxalq və respublika konfransında çıxış etmiş, məruzələrinin mətni çap olunmuşdur.

İllər	Monoqrafiya	Dərs vəsaiti	Tədris vəsaiti	Elmi məqalə	Xaricdə	Tezis
2015-2016	3	2	2	79	-	7
2016-2017	4	1	2	47	5	15
2017-2018	2	2	3	53	1	12
2018-2019	1	4	1	56	1	14
2019-2020	4	3	4	45	11	21
2020-2021	2	-	-	20	2	12

Hazırda ADPU-nun Cəlilabad filialının direktoru dosent **Sultanlı Xudayar**, tədris və elmi işlər üzrə direktor müavini baş müəllim Eyvaz Məm-

mədov, təsərrüfat işləri üzrə direktor müavini Amid Ağahüseynovdur.

Filialda 1 fakültə (Pedaqoji fakültə) fəaliyyət göstərir. Fakültənin dekani vəzifəsində baş müəllim *Mənzilə Rəhimova* çalışır. Fakültədə tədris prosesi 2 kafedranın iştirakı ilə həyata keçirilir:

- **Sosial elmlər kafedrası** (müdir b./m. Eldar Muradlı);

- **Pedaqoji elmlər kafedrası** (müdir f.ü.f.d., dos.Yadulla Dadaşlı).

Təhsil müəssisəsində professor-müəllim heyətinin tərkibinin elmi dərəcəli pedaqoqların hesabına artırılmasına ciddi fikir verilir. Hazırda filialda 81 professor-müəllim və köməkçi heyət çalışır. Tam ştatla işləyən əməkdaşlardan 2-si fəlsəfə doktoru,

dosent, 1-i fəlsəfə doktoru, 6-sı baş müəllim, 5-i müəllimdir. 0,5 ştat əvəzçiliklə Bakı və Lənkəran ali təhsil müəssisələrindən 31 nəfər dəvət olunmuşdur. Onlardan 1-i elmlər doktoru, professor, 5-i fəlsəfə doktoru, 3-ü fəlsəfə doktoru, dosent, 15-i baş müəllim, 7 -si müəllimdir. Əməkdaşlardan 5 nəfər elmlər doktoru, 15 nəfər fəlsəfə doktoru proqramı üzrə dissertantdır.

Pedaqoji heyətin 2-si Əməkdar müəllim fəxri adına layiq görülmüş, 1-i "Qabaqcıl təhsil işçisi" döş nişanı, 2 nəfəri "Tərəqqi" medalı, 1-i "Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin 100 illiyi (1918-2018)" yubiley medalı ilə təltif olunmuşdur.

ADPU-nun baza məktəbi: 7№-li məktəb

7 №-li məktəb 1928-ci ildə yeddiillik məktəb kimi fəaliyyətə başlayıb. Təlimin rus dilində aparıldığı məktəb ilk vaxtlar Paris Kommunasının adını daşıyıb. 1941-1945-ci illər müharibəsi dövründə məktəbin binasından hərbi hospital kimi istifadə olunub. 1950-ci ildə 7 №-li məktəbdə Azərbaycan bölməsi də açılıb. 1977-ci ildə Xalq şairi Məmməd Rahimin 70 illik yubileyində məktəbə onun adı verilib. Hazırda məktəbə Könül Təhməzova rəhbərlik edir. Məktəbdə 1011 şagirdin təhsil-tərbiyəsi ilə 100 nəfər məşğul olur ki, onlardan da 93 nəfəri qadındır. 621 şagird Azərbaycan bölməsində, 390 şagird rus bölməsində oxuyur. Məktəb “2008-2012-ci illərdə Azərbaycan Respublikasının təhsil sisteminin informasiyalaşdırılması üzrə Dövlət

Proqramı” çərçivəsində həyata keçirilən “Elektron məktəb” pilot layihəsinə daxil edilmişdir. Layihənin həyata keçirildiyi müddətdə tədris prosesinin təşkili və idarə olunmasında bir sıra müsbət dəyişikliklər baş vermişdir. Elektron jurnalların tətbiqi ilə müəllimlərin valideynlərlə əlaqəsi, şagird nailiyyətlərinin valideynlər tərəfindən izlənilməsi asanlaşmışdır. SMS vasitəsilə şagirdlərin qiymətləri haqqında valideynlərin məlumatlandırılması, elektron tədris resurslarının istifadəsi təmin edilir. Məktəb 7 ildir ki, “Partners in Learning Network”-Dünya innovativ məktəblər şəbəkəsinin üzvüdür. Təhsil Nazirliyinin 20 iyul 2016-cı il tarixli əmri ilə 7№-li məktəb ADPU-nun baza məktəbi hesab olunur.

7№-li məktəb

Mündəricat

Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin 100 illik yubileyinin qeyd edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı	3
Giriş	4
Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin strateji bəyannaməsi	5
Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin atributları	6
ADPU-nun loqosu	6
ADPU-nun himni.....	7
Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin idarəetmə strukturu	8
Rektorluq	8
Ümumi şöbə	18
Maliyyə şöbəsi.....	18
İnsan resursları şöbəsi.....	19
Keyfiyyətin təminatı şöbəsi	20
Tədris işləri üzrə prorektorluq	23
Tədris-Metodiki Şura.....	24
Tədris departamenti	26
Tələbələrin qeydiyyatı və dövlət nümunəli sənədlərlə iş şöbəsi	28
Monitorinq və qiymətləndirmə şöbəsi	29
Tədris texnologiyaları və akkreditasiya bölməsi	29
Məzun koordinasiya və karyera bölməsi	30
Planlaşdırılma və proqnozlaşdırılma bölməsi.....	31
Pedaqoji təcrübənin təşkili.....	32
Elm və innovasiyalar üzrə prorektorluq	33
Magistratura və doktorantura şöbəsi.....	35
Elmi-təşkilati şöbə	41
Dissertasiya Şurası.....	43
Elmi -Tədqiqat Mərkəzi.....	45
Kitabxana-İnformasiya Mərkəzi.....	50
Təhsil menecmenti kafedrası	52
Türksöy kafedrası	53
Tələbə Elmi Cəmiyyəti.....	54
Nəşriyyat şöbəsi.....	56
Dövri elmi jurnallar	58
Ümumi işlər üzrə prorektorluq	61
Hərbi səfərbərlik və xüsusi şöbə.....	62
Mülki müdafiə qərargahı	62
Arxiv bölməsi	63
Daxili nəzarət və ideoloji iş şöbəsi	64
Beynəlxalq əlaqələr üzrə prorektorluq	64
Beynəlxalq əlaqələr şöbəsi	66
Əcnəbi tələbələrlə iş şöbəsi	66
Təlim-tədris Mərkəzi	69
Beynəlxalq əlaqələr və qrantlar şöbəsi	69

Sosial və humanitar işlər üzrə prorektorluq	70
Heydər Əliyev Mərkəzi	72
Tələbələrlə iş və ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsi	73
“Gənc müəllim” qəzeti	75
Strateji inkişaf məsələləri üzrə prorektorluq	76
İnzibati və iqtisadi məsələlər üzrə prorektorluq	78
İnzibati- təsərrüfat şöbəsi	78
İnformasiya və kommunikasiya texnologiyaları şöbəsi	83
Fakültələr	84
Filologiya fakültəsi	84
Müasir Azərbaycan dili kafedrası	88
Azərbaycan dilçiliyi kafedrası	89
Ədəbiyyat kafedrası	91
Azərbaycan dili və onun tədrisi texnologiyası kafedrası	93
Ədəbiyyatın tədrisi texnologiyası kafedrası	96
Xarici Dillər Mərkəzi	98
Tarix və coğrafiya fakültəsi	101
Azərbaycan tarixi kafedrası	104
Ümumi tarix və tarixin tədrisi texnologiyası kafedrası	107
Fəlsəfə və sosial elmlər kafedrası	109
Ümumi pedaqogika kafedrası	111
Ümumi coğrafiya kafedrası	114
Azərbaycan coğrafiyası və coğrafiyanın tədrisi texnologiyası kafedrası	116
Riyaziyyat fakültəsi	118
Riyazi analiz kafedrası	123
Cəbr və həndəsə kafedrası	125
Kompüter elmləri kafedrası	126
Riyaziyyat və onun tədrisi texnologiyası kafedrası	129
Kimya və biologiya fakültəsi	131
Analitik və üzvi kimya kafedrası	135
Ümumi kimya və kimyanın tədrisi texnologiyası kafedrası	138
Biologiya və onun tədrisi texnologiyası kafedrası	140
Fiziologiya kafedrası	143
Məktəbəqədər təhsil fakültəsi	146
Məktəbəqədər təhsilin pedaqogikası kafedrası	152
Ümumi psixologiya kafedrası	154
Pedaqoji psixologiya kafedrası	156
Xüsusi təhsil kafedrası	158
İncəsənət və fiziki tərbiyə fakültəsi	160
Musiqi və onun tədrisi texnologiyası	164
Təsviri incəsənət və onun tədrisi texnologiyası	167
Fiziki tərbiyə və çağırışa qədər hazırlığın tədrisi texnologiyası	169
Fizika fakültəsi	171
Ümumi fizika	175
Fizikanın tədrisi texnologiyası	177
Əməyin texnologiyası kafedrası	179

İbtidai təhsil fakültəsi	182
İbtidai təhsil pedaqogikası kafedrası	195
Riyaziyyatın ibtidai kursunun tədrisi texnologiyası kafedrası	198
SABAH qrupları mərkəzi	201
Müstəqil fəaliyyət göstərən qurumlar	203
Universitet Həmkarlar İttifaqı Komitəsi.....	203
Universitet Tələbə Həmkarlar İttifaqı Komitəsi	205
Tələbə Gənclər Təşkilatı.....	207
Türk Tələbələrin İdarəetmə Şurası	209
Türk odası	210
Universitet poliklinikası	212
Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Kolleci	213
ADPU-nun filialları	217
Şəki filialı	217
Quba filialı.....	223
Ağcabədi filialı	230
Şamaxı filialı.....	234
Cəlilabad filialı	241
ADPU-nun baza məktəbi: 7№-li məktəb	245

Redaktor: **dos. Ərəstun Mehdiyev**

Dizayner: **Zahid Məmmədov**

Fotoqraf: **Nurlan Səmədov**

Texniki redaktor: **Aynur Abriyeva**

Korrektor: **Elnarə Mirzəli**

Yığılmağa verilmişdir: 05.10.2021

Çapa imzalanmışdır: 19.11.2021

Fiziki çap vərəqi formatı: 64x90 1/16

Fiziki çap vərəqi sayı: 15,5

Tiraj: 500

Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti
nəşriyyatında çapa hazırlanıb,
"İnci Group Companies" QSC mətbəəsində
hazır fayldan ofset üsulu ilə çap olunub.